5475

ΤΑ ΑΠΟΚΡΥΦΑ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ

PIERRE ZACCONE.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΙΣΑ ΕΚ ΤΟΥ ΓΑΛΛΙΚΟΥ

ΥΠΟ

Α. ΠΕΤΡΙΔΟΥ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΥΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ

ΥΠΟ

Κ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ

Άδειᾳ τοῦ ἐπὶ τῆς δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργείου.

SISMANOGLIO MEGARO

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.

1879

Τύποις Δ. ΦΕΞΗ.

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ.

Ἡ διήγησις τὴν ὁποίαν περιγράφομεν διαφέρει οὐσιωδῶς τῶν δραμάτων ἢ μυθιστοριῶν ὅσαι μέχρι τοῦδε ἐδημοσιεύθησαν.

Καθήκον λοιπὸν νομίζομεν — πρὶν ἢ εἰσέλθωμεν μάλιστα εἰς τὸ προκείμενον, — ὅπως προφυλάξωμεν τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας ἀπὸ τῆς ἐντυπώσεως τὴν ὁποίαν ἤθελε προξενήσει ἡ ἀνάγνωσις τῶν πρώτων τοῦ συγγράμματος τούτου κεφαλαίων.

Ὅσον ἔκτακτον καὶ παράδοξον καὶ ἂν φαίνηται τὸ προοίμιόν μας, καὶ ὅσην ἔκπληξιν καὶ ἂν δύναται νὰ προκαλέσῃ, οὐχ ἧττον καθικετεύομεν τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας ὅπως ἀναβάλωσι πᾶσαν περὶ τούτου κρίσιν μέχρι τέλους τοῦ ἡμετέρου προλόγου.

Τὰ πάντα ἐν παρομοίᾳ διηγήσει εἰσὶ παράδοξα, ἀλλ' ἐν τούτοις ἐλπίζομεν ν' ἀποδείξωμεν ὅτι οὐδὲν ὑπάρχει πραγματικώτερον οὐδὲ ὀπουδαιότερον.

Μετὰ τὰς ἐπιφυλάξεις λοιπὸν ταύτας ἀρχόμεθα τῆς διηγήσεως.

ΤΑ ΑΠΟΚΡΥΦΑ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ

ὑπὸ

PIERRE ZACCONE.

Τῇ 28 ἀπριλίου τοῦ 1866 ὁ εἰσαγγελεὺς τοῦ πρωτοδικείου τοῦ Νομοῦ Σηκουάνα ἔλαβε τὴν ἀκόλουθον ἔκθεσιν ἀποσταλεῖσαν αὐτῷ παρά τινος ἱκανωτάτου ὑπαστυνόμου τῶν Παρισίων.

Κύριε Εἰσαγγελεῦ·

Στυγερώτατον κακούργημα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὅμως ἀτελεῖς εἰσέτι ἠδυνήθην νὰ λάβω πληροφορίας, διεπράχθη ἐν μικρᾷ οἰκίᾳ τῆς ὁδοῦ Ροσέρ, ἀνηκούσῃ εἰς τὴν χήραν Κ. Μιλτών, ἥτις κατῴκει ἐν αὐτῇ μετὰ τῆς ὑπηρετρίας της, Ὀρσολίας Κολλαί.

Εἰδοποιηθεὶς τῇ 24 αὐγούστου κατὰ τὴν 8 πρωϊνὴν ὥραν, παρά τινος Κ. Δουρανδῶ, μεταπράτου ἐν τῇ συνοικίᾳ ἐκείνῃ, ἔσπευσα νὰ μεταβῶ ἐπὶ τόπους, ὅπως ἄνευ ἀναβολῆς ἐνεργήσω τὰς νομίμους ἀνακρίσεις, καὶ ὁδηγήσω τὰς ἀρχὰς ὅπως προβῶσιν εἰς ἀνεύρεσιν τοῦ κακούργου.

Ἡ οἰκία λοιπὸν τὴν ὁποίαν μοὶ ὑπέδειξαν ὡς γενομένην τὸ θέατρον τοῦ κακουργήματος κεῖται κατὰ τὴν ὁδὸν Ροσέρ, οὐ μακρὰν τῆς ὁδοῦ Βιανφαισάνς, τοὐτέστιν ἐν τοῖς πέριξ τῆς κοινῶς ἄλλοτε γνωστῆς ὑπὸ τὸ ὄνομα «Μικρὰ Πολωνία» συνοικίας.

Ἡ οἰκία αὕτη κεῖται μεταξὺ αὐλῆς καὶ κήπου, συγκειμένη ἐκ δύο ὀροφῶν καὶ κατωγαίου.

Τὸ κατώγαιον καὶ ἡ πρώτη ὀροφὴ κατῳκεῖτο ὑπὸ τῆς χήρας Κ. Μιλτών, ἀπὸ ἓξ περίπου ἐτῶν διαμενούσης αὐτόσε μετὰ τῆς κόρης Ὀρσολίας Κολλαί.

Τὸ κατώγαιον, ἐν ᾧ τὸ πρῶτον εἰσῆλθον δὲν μοὶ ἐφάνη ἐκ πρώτης ὄψεως παρουσιάζον ὕποπτόν τι, διότι τὰ ἔπιπλα τοῦ θαλάμου κεκαλυμμένα διὰ τῶν ἐπικαλυμμάτων αὐτῶν, οὐδόλως εἶχον διαταραχθῇ, τὸ δὲ παράθυρον ὅπερ ἔβλεπε πρὸς τὸν κῆπον ἦτο στεγανῶς κεκλεισμένον. Οὐδ' αὐτὸ τὸ ἐστιατόριον παρουσίαζεν ἀταξίαν τινά· εὗρον τὰς σκευοθήκας ἀνεπάφους, τὴν ἀγγειοθήκην πλήρη ἀργυρῶν σκευῶν, τὰ πάντα ἐν γένει τακτικῶς εἰς τὴν θέσιν των, ἐξακολουθῶν δὲ νὰ λαμβάνω σημείωσιν τοῦ ἀποτελέσματος τῶν ἐρευνῶν μου,

μετέβην εἰς τὸ μαγειρεῖον ἐν ᾧ καταπληκτικὸν μὲ περιέμενε θέαμα.

Ἐκεῖ, ἐν τινι γωνίᾳ ὀπισθεν τῆς θύρας τῆς εἰσόδου ἔκειτο ἐκτάδην, ἄνευ ζωῆς, τὸ πτῶμα γυναικὸς, ἐν ᾧ ὁ Κ. Δουρανδὼ ὅστις μὲ συνώδευε, ἀνεγνώρισε πάραυτα τὴν Ὀρσολίαν Κολλαί.

Ἡ δυστυχὴς εἶχεν ἀκόμη τὸν τράχηλον καὶ τὸ στόμα ἰσχυρῶς συμπεπιεσμένα διὰ λινοῦ χειρομάκτρου, σεσημασμένου διὰ τῶν στοιχείων Γ. Μ. ἀρχικῶν τοῦ ὀνόματος καὶ ἐπωνύμου τῆς κυρίας της. Τὰ μέλη ἦσαν κατεφυγμένα καὶ εἶχον τὴν ἀκαμψίαν τοῦ θανάτου.

Ἐκ τῆς ἐκθέσεως τοῦ ἰατροῦ Δουμὸν, κατοικοῦντος κατὰ τὴν ὁδὸν Ἁγίου Λαζάρου, Ἀρ. 105, ἕπεται ὅτι ὁ θάνατος τῆς δυστυχοῦς ταύτης προῆλθεν ἐκ στραγγαλισμοῦ, καὶ ὅτι ἐξέπνευσεν ἀπὸ ὀκτὼ καὶ ἐπέκεινα ὡρῶν, τοῦθ' ὅπερ χρονολογεῖ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ κακουργήματος γενομένην κατὰ τὴν ἑσπέραν τῆς 23 ἢ τὴν πρωΐαν τῆς 24.

Τὸ μαγειρεῖον, ἐνῷ εὗρον τὸ πτῶμα τῆς Ὀρσολίας Κολλαί, δὲν παρίστα τὴν αὐτὴν μετὰ τῶν ὑπολοίπων δωματίων τοῦ κατωγαίου ἀπορφν, διότι σκεύη τινα, οἷον, λέβητες, χύτραι, ὑλιστῆρες, τεῖχύπελλα ἔκειντο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους· μία τράπεζα μάλιστα ἦτον ἀνεστραμμένη· ἐκ τῆς ἀταξίας λοιπὸν ταύτης δύναταί τις νὰ εἰκάσῃ ὅτι κατὰ τὸ μέρος τοῦτο συνήφθη τρομερὰ πάλη, ἐξ ἧς ἡ Ὀρσολία Κολλαὶ κατεβλήθη ἐπὶ τέλους, ὑποκύψασα εἰς τὰς τρομερὰς προσπαθείας φοβεροῦ ἀντιπάλου, ἀσπλάγχνως ἐπιθυμοῦντος τὴν καταστροφήν της.

Δυστυχῶς, τὸ κακούργημα τοῦτο δὲν ἦτο τὸ μόνον ὅπερ ἀνεκάλυψα· ἀλλὰ ἐρεθισθεὶς ὅτ' ὅλων τῶν ἀποδείξεων αἵτινες ἠδύναντο νὰ μὲ ὁδηγήσωσιν εἰς τὰ ἴχνη τοῦ δολοφόνου, ἐξηκολούθησα τὴν ἔρευνάν μου ἐξετάζων λεπτομερῶς τὴν πρώτην ὀροφήν.

Παράδοξον! ἡ θύρα ἥτις κεῖται ἀπέναντι τῆς κεφαλῆς ἦτο ἠμίκλειστος, ὥστε μόνην δ' ἐλαφρᾶς τινος ὠθήσεως εἰσῆλθον εἰς σκοτεινὸν δωμάτιον χρησιμεῦον ὡς ἀντιθάλαμος εἰς τὴν κατοικίαν.

Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος κατοικία περιέχει θάλαμον ὑποδοχῆς, ἐστιατόριον καὶ κοιτῶνα, ἐξ' οὗ εἰσέρχεταί τις εἰς δύο μεγάλα δωμάτια βλέποντα πρὸς τὸν κῆπον.

Ἐν πρώτοις ἐπεχείρησα τὸν θάλαμον τῆς ὑποδοχῆς καὶ τὸ ἐστιατόριον χωρὶς ν' ἀνακαλύψω τι παρέχον ὑποψίας κακουργήματος ἢ βιαιοπραγίας.

Ἀλλὰ, μόλις εἰσελθὼν εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς Κ. Μιλτών, καὶ εὑρέθην πρὸ τῆς δευτέρας εἰκόνος τοῦ φρικτοῦ τούτου δράματος.

Ὁ κοιτὼν οὗτος εἶναι πολυτελέστατα κεκοσμημένος. Τὸ ἔδαφος καλύπτεται ὑπὸ πλουσίου τάπητος· ἀριστερόθεν τῆς εἰσόδου εὑρίσκεται κλίνη κεκοσμημένη διὰ διατρήτων καὶ μετάξης. Ἐπὶ τῆς ἑστίας ὑπάρχουσι κοσμήματα χρυσᾶ καὶ μαρμάρινα· πρὸς τὰ δεξιὰ σκευοθήκη, μετὰ κατόπτρου, ἐξ ἐβένου μὲ αὐλακώματα ἀργυρᾶ· τῆδε κἀκεῖσε ἐπιπλα διάφορα καὶ ἔδρανα ἀλαβάστρινα. Τέλος ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὀροφῆς, ἀνηρτημένη δι' ἀλύσεων στιλπνοῦ χάλυβος, λυχνία, τῆς ὁποίας τὸ καῖον εἶναι ἔτι φῶς δὲν ἔρριπτεν εἰμὴ ὠχρὰς καὶ δυσκρινεῖς ἀνταυγείας.

Ἐκ πρώτης ὄψεως οὐδὲν διέκρινα, διότι τὰ διπλᾶ μετάξινα παραπετάσματα ἅτινα ἦσαν ἀνηρτημένα ἐπὶ τῶν παραθύρων, διέκοπτον τὸ φῶς μόλις ἐπιτρέποντα τὴν εἴσοδον εἰς ἀκτῖνας τινὰς τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου.

Ἀλλὰ, μετά τινα λεπτὰ παρετήρησα νέον πτῶμα ἐξηπλωμένον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, πρὸ τῶν πυκνῶν τραπέζης κειμένης ἐν μέσῳ τοῦ κοιτῶνος. Προϋχώρησα μετὰ προφυλάξεως ὅπως μὴ διακινδυνεύσω κατ' οὐδὲν τὰς περαιτέρω ἀνακαλύψεις μου, δὲν ἐβράδυνα δὲ νὰ ἀναγνωρίσω ὅτι τὸ νέον ἐκεῖνο πτῶμα ἦτο τὸ τῆς χήρας Κ. Μιλτών. Ἦτο κατακεκλιμένον ἐπὶ τῆς πλευρᾶς! Ὁ ἀριστερὸς βραχίων του συμπεπλεγμένος, οὕτως εἰπεῖν, περὶ τὴν τράπεζαν, ἐφαίνετο ὅτι διεστράφη συνεπείᾳ τρομεροῦ καὶ ὑπερβολικοῦ σπασμοῦ, ἐνῷ ὁ ἕτερος ἐστιγματισμένος διὰ πολυαρίθμων τραυμάτων, ἀκίνητος καὶ αἱμοσταγής, ἐκρέματο ἐπὶ τοῦ τάπητος.

Οἱ ὦμοί του ἦσαν ἀπογεγυμνωμένοι· ἡ δὲ μέλαινα κόμη του ἔπιπτε λελυμένη καὶ ἐν ἀταξίᾳ, ἐνῷ ἡ ἐσθὴς του, ἐσχισμένη εἰς διάφορα μέρη, ἐκείκνυε κάτωθεν τοῦ ἀριστεροῦ μαστοῦ πληγὴν εὐρείαν καὶ κατὰ πολλὰ ἑκατοστόμετρα βαθείαν.

Τὰ πάντα ἐμαρτύρουν ἐν τῇ καταστάσει τῆς δυστυχοῦς γυναικὸς τὴν δραστηρίαν πάλην τὴν ὁποίαν εἶχε προσπαθήσει νὰ συνάψῃ μετὰ τοῦ δολοφόνου· ἀλλ' ἡ ῥώμη της, φεῦ! καὶ ἡ χαρτερία της, δὲν κατώρθωσαν ἢ νὰ παρατείνωσι τὴν ἀπηλπισμένην ἐκείνην πάλην εἰς ἣν μοιραίως ὤφειλεν ἐπὶ τέλους νὰ ὑποκύψῃ.

Ἡ Κ. Μιλτὼν μόλις ἦγε τὸ τριακοστὸν δεύτερον τῆς ἡλικίας της ἔτος.

Ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χηρεύουσα, ἐπὶ ὀκτὼ μῆνας τοῦ ἔτους διέτριβεν ἐν Παρισίοις, ἐνῷ τὸν ἐπίλοιπον χρόνον διήρχετο ἐν Σχέφριελδ τῆς Ἀγγλίας, ἔνθα διατηρεῖ σπουδαῖα συμφέροντα, ἐκμεταλλευομένη τὰ ἀνθρακωρυχεῖα ἅτινα εἶχεν ἄλλοτε συστήσει ὁ σύζυγός της.

Ὁ Δουρανδὼ ὁλατείνεται, κατὰ τὰς διαβεβαιώσεις τῆς Ὀρσολίας, ὅτι ἐν τῷ βίῳ τῆς γυναικὸς ταύτης ὑπῆρχον ἐπεισόδιά τινα ὑπόπτου φύσεως. Λυτὴ μάλιστα ἡ Ὀρσολία τῷ ἐπεβεβαίωσεν ὅτι ἡ κυρία της δὲν ἦτο ἴσως παντελῶς ξένη εἰς τὰ ἔκτακτα ἐκεῖνα συμβεβηκότα, ἅτινα τῷ 1859 συνέβησαν ἐνΣχέφριελδ. Ἐπρόκειτο δὲ, ὡς ὁ κ. εἰσαγγελεὺς ἐνθυμεῖται βεβαίως, περὶ ἀνηκούστων κακουργημάτων διαπραχθέντων ὑπὸ μυστηριωδῶν δολοφόνων καὶ διατελούντων ἀγνώστων.

Ὅπως καὶ ἂν ἔχωσιν ὅμως αἱ διαβεβαιώσεις αὗται, τὰς ὁποίας θέλω ἐξακριβώσει, εὗρ' ἦττον, ἡ κ. Μιλτὼν ἦτο γυνὴ τῆς ὁποίας ἡ ὡραιότης ἐπισπᾶ ἀτενῆ βλέμματα, ὥστε, ὑπὸ τὴν ὠχρότητα καὶ ἀκαμψίαν τοῦ θανάτου, ἀδύνατον ἦτο νὰ μὴ διακρίνῃ τις τὸ ἔξοχον τοῦ χαρακτῆρός της καὶ τὴν θαυμασίαν λεπτότητα τῆς μορφῆς της.

Ἡ τελευταία αὕτη λεπτομέρεια τὴν ὁποίαν ἐπιτροχάδην ἀναφέρω, θέλει ἴσως ἀποβῇ σπουδαία, προκειμένου νὰ ἀνακαλύψωμεν τὰ αἴτια ἅτινα ὦθησαν εἰς τὸ διπλοῦν τοῦτο κακούργημα τὸν δολοφόνον τὸν ὁποῖον πρόκειται νὰ καταδιώξωμεν.

Ἐν ταὐτοις, ἐν τῶν αἰτίων τούτων φαίνεται ὅτι ὑπῆρξεν ἡ κλοπή.

Τῷ ὄντι, ἠδυνήθην νὰ ἀνακαλύψω ὅτι τὸ κλεῖθρον τῆς σκευοθήκης διερρήχθη καὶ ὅτι ἐκ τοῦ σκεύους τούτου ἀφῃρέσαν ὅλα τὰ χρυσᾶ ἢ ἀργυρᾶ σκεύη ἅτινα, ὡς ἐκ τοῦ σχήματος ἢ βάρους των, ἠδύναντο εὐκόλως νὰ μεταχωρισθῶσι. Μόνον κιβώτιον ὕφους τριάκοντα ἑκατοστομέτρων ἐπὶ εἴκοσι πλάτους, ὅπερ ἦτο στερρῶς προσκεκολλημένον εἰς τὴν σκευοθήκην, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ παραβιάσωσιν ἢ νὰ θραύσωσι, μεθ' ὅλας τὰς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καταβληθείσας προσπαθείας.

Ἐντὸς δέκατὰς τῶν διαιρέσεων τοῦ κιβωτίου τούτου ὅπερ κατὰ διαταγήν μου ἠνοίχθη ἐνώπιόν μου εὑρέθησαν αἱ ἑξῆς ἀξίαι:

1ον Ταμιακὸν γραμμάτιον ἀξίας 25,000 φράγκων.

2ον Δύο μετοχαὶ τοῦ Βορείου σιδηροδρόμου.

3ον Πέντε χρεώγραφα τῆς πόλεως Παρισίων.

4ον Ὁμόλογον ἔντοκον ἐπ' ὀνόματι τῆς χήρας κ. Μιλτὼν ἀξίας τριῶν χιλιάδων φρ. Ἡ περιουσία ὅμως αὕτη μόλις εἶναι τὸ τέταρτον τῆς ὅσης εὑρίσκετο ὑπὸ τὴν κατοχὴν τῆς δολοφονηθείσης Κ. Μιλτών.

Ἀλλ' ἡ ἀποστολὴ τὴν ὁποίαν εἶχον νὰ ἐκπληρώσω δὲν περιωρίζετο ἐνταῦθα. Ὤφειλον νὰ ἐπιδιώξω μετὰ τῆς αὐτῆς προθυμίας τὰς περαιτέρω ἐρεύνας μου, καὶ νὰ προσπαθήσω ὥστε, κατέχων ἤδη τὰς πρώτας ἀνακαλύψεις, νὰ ἐπιτύχω σημείόν τι χρησιμον πρὸς τὴν προδικασίαν ἥτις ἔμελλε νὰ ἀρχίσῃ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου δὲ τούτου ὡς καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὀφείλω νὰ ἀναφέρω ὅσας πληροφορίας ἠδυνήθην νὰ συλλέξω.

Αἱ πληροφορίαι αὗται εἶσιν ἐκ τῶν μᾶλλον παραδόξων, διότι ἐν τῷ δράματι τούτῳ ὑπάρχουσι στοιχεῖα, παρόμοια τῶν ὁποίων εἰς οὐδεμίαν ἄλλην ἐγκληματικὴν ὑπόθεσιν ἀνεκάλυψα. Ὁποίας δήποτε ὅμως φύσεως καὶ ἂν ὦσι τὰ στοιχεῖα ταῦτα, ὅσον ἀπίθανα καὶ ἂν μοὶ φαίνωνται, θέλω ἀναφέρει ταῦτα ἀπαραλλάκτως ὅπως τὰ ἀνεκάλυψα, ἐκτὸς κἂν βραδύτερον ἤθελον ἐξαγάγει ἐξ αὐτῶν τὰ ἀκριβῆ τεκμήρια ἐξ ὧν θέλω ὁδηγηθῇ πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας. Ἰδοὺ δὲ ὑπὸ ποίας ἐκτάκτους περιστάσεις διεπράχθη τὸ διπλοῦν τοῦτο κακούργημα ὅπερ προσεκλήθην νὰ ἐξακριβώσω.

Οὐδόλως ἀμφίβολον εἶναι, διὰ πάντα ἡνιστα μεμυημένον εἰς τὰ μυστήρια τῶν ἐγκληματικῶν πράξεων, ὅτι ὁ δολοφόνος τῆς Κ. Μιλτὼν ὤφειλε νὰ ᾖ γνωστὸς εἰς τὴν οἰκίαν τῆς ὁδοῦ Ροσὲρ, εἴτε γνωρίζων καὶ ἐπισκεπτόμενος τὴν κόρην Κολλαί ἥτις, ἀναφέρουσα περὶ τῆς κυρίας της, διηγεῖτο ἴσως τὴν πλουσιοπάροχον τοῦ, ἢ κατ' ἀνώτερόν τινα λόγον, κατώρθωσε νὰ ἔλθῃ εἰς στενωτάτας μετὰ τῆς ἰδίας χήρας σχέσεις.

Ἀμφότεροι οἱ λόγοι οὗτοι εἶσι πιθανοὶ καὶ ἐπιτρέπουσιν ὅπως ὁρίσῃ τις μετὰ τῆς αὐτῆς πιθανότητος τὸν τρόπον δι' οὗ ὁ δολοφόνος ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἐνήργησεν.

Δὲν θέλω ἀναφέρει τὰ μέσα δι' ὧν εἰσέδυσεν εἰς τὴν οἰκίαν, διότι ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου οὐδὲν ὁριστικὸν μέχρι τοῦδε ἀνεκάλυψα.

Οὔτε ἔζωσεν, ἀλλ' οὔτε ἐντὸς τῆς παρόδου

ὑπῆρχεν ἴχνος βημάτων· μόνον δὲ, ἀπὸ τοῦ μαγειρίου μέχρι τῆς κλίμακος διακρίνονται ἴχνη πεδίλων ἀκόμψων καὶ εὐτελῶν ἐρρυπωμένων διὰ πηλοῦ μεμιγμένου ἐκ λεπτῆς ψάμμου προερχομένης ἀναποφεύκτως ἐκ τοῦ κήπου. Κατὰ παράδοξον ὅμως ἀντίθεσιν, εὐεξήγητον ἄλλως τε, ἀπὸ τοῦ μεσοδάθρου τῆς πρώτης ὀροφῆς, τὰ ἴχνη λαμβάνουσι πάντα σχῆμα διάφορον, ὥστε ἀπταίστως ἀναγνωρίζει τις τὰ ἴχνη πεδίλων ἐστιλβωμένων, κομψῶν καὶ λεπτῶν.

Ἆρά γε ἀντὶ ἑνὸς δύο ὑπῆρχον δολοφόνοι; Οὐδ' ἐπὶ μίαν στιγμὴν ἐπιστεύσθην τοιοῦτό τι· τοὐναντίον μάλιστα διατείνομαι ὅτι, ὁ δολοφόνος ἀφοῦ ἐστραγγάλισε τὴν Ὀρσολίαν Κολλαΐ, ὅταν ἔρθασεν εἰς τὴν κατοικίαν τῆς Κ. Μιλτών, ἤλλαξε τὰ πέδιλά του, εἴτε ὅπως μὴ προκαλέσῃ τὴν προσοχήν της, εἴτε ὅπως ἀποπλανήσῃ κατὰ τὰς ἐρεύνας τὰς ἀρχάς.

Ἀλλ' ἡ λεπτομέρεια αὕτη, μακρὰν τοῦ νὰ παραβλάψῃ τὰς ἐρεύνας μου, δὲν ἐχρησίμευσεν ἢ νὰ διαφωτίσῃ ἔτι κάλλιον τὰς ἀμφιβολίας μου, καὶ νὰ ἐλαττώσῃ τοὺς διαταγμούς μου, ἐὰν εἶχον τοιούτους.

Τῷ ὄντι· αἱ προηγούμεναι λεπτομέρειαι ἀποδεικνύουσι διὰ τοῦ καταγορηματικωτέρου τρόπου ὅτι ὁ δολοφόνος ἤρξατο ἀπὸ τὴν Ὀρσολίαν.

Ἐλπίζω ὅτι βραδύτερον θέλω ἀναζητήσει καὶ ὁρίσει τὸν τρόπον ὃν' οὗ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μαγειρεῖον, χωρὶς νὰ ἀφήσῃ ἴχνος τῶν βημάτων του οὔτε ἐκτὸς οὔτε ἐντὸς τῆς παρόδου· ἀλλ' ὅ,τι ἀπὸ τοῦδε ὑπάρχει ἀποδεδειγμένον εἶναι ὅτι ἐν πρώτοις εἰσέδυσεν εἰς τὸ μαγειρεῖον, ὅτι ἠγωνίσθη μετὰ τῆς κόρης Κολλαΐ, ὅτι τὴν ἐστραγγάλισε, καὶ ἐπὶ τέλους τὴν ἀπάνιξεν· ἀφοῦ δὲ διέπραξε τὸν φόνον τοῦτον διηρθύνθη πρὸς τὴν κατοικίαν τῆς Κ. Μελτών. Ἄλλως τε συμβεβηκός τι ὅπερ, διαρκούσης τῆς ἀνακρίσεως ἐπληροφορήθην, μοὶ ἐπιτρέπει ὅπως ὁρίσω ὡς ἐγγιστα τὴν ὥραν καθ' ἣν τὸ πρῶτον τοῦτο κακούργημα διεπράχθη.

Διότι, κατὰ τὴν ἑβδόμην ἑσπερινὴν ὥραν τῇ 23, γυνὴ τῆς συνοικίας, ὀπωροπώλις, κατοικοῦσα εἰς τὴν ὑπ' Ἀρ. 25 οἰκίαν τῆς ὁδοῦ Βιανφαιζάνς· ἔλαβε παρὰ τῆς Ὀρσολλίας φιάλην κενὴν γάλακτος, τὴν ὁποίαν τῇ πρωΐᾳ τῆς ἐπαύριον ἐμέλλε νὰ ἐπαναφέρῃ πλήρη. Αἱ δύο γυναῖκες εἶχον σχέσεις· διότι εἶχον συνομιλήσει ἐπί τινας στιγμὰς περὶ διαφόρων ἀντικειμένων· μετὰ τὴν συνομιλίαν λοιπὸν ταύτην ἡ ὀπωροπώλις ἀπεμακρύνθη καὶ ἤκουσε μάλιστα τὴν κόρην Κολλαΐ κλείουσαν ὄπισθεν αὐτῆς τὴν θύραν τῆς παρόδου διὰ διπλῆς στροφῆς.

Ἐκ τῆς καταθέσεως ἄρα ταύτης καὶ τῆς ἐκθέσεως τοῦ ἰατροῦ Δουμῶν, ἐξάγεται ὅτι ἡ δυστυχὴς ἐδολοφονήθη μεταξὺ τῆς ὀγδόης ἑσπερινῆς καὶ μεσονυκτίου. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν δευτέραν δολοφονίαν διὰ τῆς αὐτῆς μεθόδου τῶν παρατηρήσεων μου δύναμαι νὰ ὁρίσω πῶς συνέβησαν τὰ πράγματα.

Ὁ δολοφόνος ἐπαναφέρει τὴν ἀταξίαν τῆς ἐνδυμασίας του, ἀλλάσει πέδιλα, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν κατοικίαν.

Ἡ κυρία Μιλτὼν εὑρίσκεται ἐν τῷ κοιτῶνί της· εἶναι δεκάτη ἑσπερινή, ἴσως καὶ ἑνδεκάτη. διότι ἡ λυχνία καίει εἰσέτι· ἡ δυστυχὴς δὲν ὑποπτεύεται δυστύχημά τι, διότι ὁ ἀνὴρ ὅστις τὴν πλησιάζει εἶναι γνωστός της, φίλος της, ἴσως δὲ καὶ ἐραστής της. Συνδιαλέγονται πλησίον τῆς τραπέζης μετ' ἀμοιβαίων φιλοφρονήσεων, περιμένοντες τὸ τέιον ὅπερ ἡ ὑπηρέτρια παρεσκεύαζεν εἰς τὸ κατώγαιον.

Πάραυτα ὁ ἀνὴρ ἐγείρεται, ὁρμᾷ ἐπὶ τοῦ θύματός του, τὸ κτυπᾷ διὰ τοῦ ἐγχειριδίου του, καὶ ἑτοιμάζεται ὅπως τὸ ῥίψῃ πρὸ τῶν ποδῶν του· ἀλλ' ἡ πάλη δὲν ἀπέβη ὅσον ἐφαντάζετο εὔκολος· διότι ἡ γυνὴ εἶναι νέα, ἀνδρία, καὶ ῥίπτει εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ θανάτου, καταφέρει λοιπὸν διὰ τοῦ βραχίονός της τὰ κτυπήματα ἅτινα φέρει ὁ δολοφόνος. Ὡς ἐκεῖνος, καὶ αὐτὴ ῥίπτεται μανιωδῶς κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν ἁρπάζει ἐκ τῆς κόμης. Ἀλλὰ τελευταῖον κτύπημα δεξιώτερον βυθίζεται ἐπὶ τῆς καρδίας της, καὶ κυλίεται ἐπὶ τέλους ἐπὶ τοῦ ἐδάφους λυσίκομος, αἱμοσταγής, περισφίγγουσα εἰσέτι διὰ τῆς σπασμωδικῆς χειρός της πλοκάμους τριχῶν ἃς ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀθλίου ἀπέσπασε.

Ἰδοὺ λοιπὸν πῶς συνέβη ἡ σκηνή· τὰ δὲ ἐναργῆ τεκμήρια ἅτινα δύναταί τις νὰ ἐξαγάγῃ θέλουσιν ἐπιτρέψει ἡμῖν ὅπως περιγράψωμεν εἰς τὰς ἀρχὰς τὰ κυριώτερα χαρακτηριστικὰ τῆς φυσιογνωμίας τοῦ δολοφόνου.

Τῆς διπλῆς δολοφονίας ἅπαξ ἀνακαλυφθείσης, ὑπελείπετο νὰ ἀναζητήσω τὸν δολοφόνον, εὗρον δὲ ἐν αὐτῇ τῇ φύσει τῶν πρώτων ἀνακαλύψεων τὰ βέβαια σημεῖα ἅτινα ἀλανθάστως ἐμέλλον νὰ μὲ ὁδηγήσωσιν εἰς τὴν ἀνακάλυψίν του.

Ἰδοὺ δέ τινα ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων τούτων.

Ἓν πρώτοις ὁ δολοφόνος εἶναι νεανίας. Ἡ μέλαινα κόμη του τὴν ὁποίαν ἀπέσπασα ἐκ τῶν συνεσταλμένων δακτύλων τοῦ πτώματος ἀνήκει προφανῶς εἰς ἄνδρα εὔτονος ἡ ἡλικία προσεγγίζει τὸ εἰκοστὸν πέμπτον ἢ τὸ τριακοστὸν ἔτος· ἔχει τὴν χεῖρα μικρὰν καὶ νευρώδη μὲ ὄνυχας μακροὺς καὶ ὀξεῖς, διότι ἐπὶ τοῦ τραχήλου τῆς κόρης Κολλαΐ διέκρινα τὸ ἴχνος τῆς χειρὸς ταύτης καὶ τὸ βαθὺ τῶν ὀνύχων στίγμα· Εἶναι μεσαίου ἀναστήματος — μᾶλλον βραχέος ἢ ὑψηλοῦ — ὡς ἐπιβεβαιοῦται ἐκ τοῦ λεπτοῦ σχήματος τοῦ ποδός του. οὗτινος τὸ πέδιλον κατέλιπεν εἶδος καθημαγμένου ἐκτυπώματος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς πρώτης ὀροφῆς. Τέλος, εἰκάζω ὅτι ἀνήκει εἰς τὴν πλουσίαν τῆς κοινωνίας τάξιν κεκτημένος καὶ ἀριστοκρατικάς τινας ἕξεις, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ἐκ λεπτοῦ λινοῦ ἐσχισμένης χειρίδος τοῦ ὑποκαμίσου του, εὑρεθείσης ἔν τινι τοῦ κοιτῶνος γωνίᾳ, ἥτις ἦτο κεκεντημένη μετὰ φιλοκαλίας, τὴν ὁποίαν μόνον παρὰ τοῖς καλλιτέροις κατασκευασταῖς τῆς πρωτευούσης δύναταί τις ν' ἀπαντήσῃ.

Τὸ συμβεβηκὸς τῆς ὁδοῦ Ροσὲρ βαθείαν προὐξένησεν αἴσθησιν καθ' ὅλους τοὺς Παρισίους· πάραυτα ἡ φήμη παντὸς ὁ ἐσπάρη, ἕκαστος δὲ ἐπροθυμοποιεῖτο νὰ ἀνακαλύψῃ μετ' ἐμοῦ τὸ αἴτιον τοῦ διαπραχθέντος ἐγκλήματος, πρὸ πάντων δὲ τὸν αὐτουργόν.

Ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἡ συνοικία, ἥτις ὑπῆρξε τὸ θέατρον τοῦ φόνου, διεταράχθη τὰ μέγιστα, ἡ δὲ περιέργεια ἐκορυφώθη.

Ἀπὸ πρωΐας ἄπειρον πλῆθος συνωθεῖτο ἐν τοῖς πέριξ διερμηνεῦον τοὺς ἐλαχίστους μου λόγους, καὶ ἐπιτηροῦν τὰς ἐλαχίστας μου πράξεις. τὸ νὰ λάβω δὲ τὰς δεούσας προφυλάξεις ἀπέναντι τοῦ ἀδιακρίτου καὶ προπετοῦς ζήλου τοῦ ὄχλου, ἦτον οὐχὶ εὔκολος ἐργασία.

Ἀλλὰ καὶ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τὸ ἔργον, πρὸς τοῖς ἄλλοις, ἦτο σπουδαιότατον, διότι ἀπῄτει οὐκ ὀλίγην φρόνησιν. ὃ ἀ νὰ μὴ προσελκύσω δὲ τὴν προσοχὴν οὐδενός, μόνον τὰ πρῶτα σημεῖα ὑπέδειξα. Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὅμως ἠννόησα ὅτι ἡ φρόνησίς μου ἦτο ἀνωφελής.

Αἱ ἀνακρίσεις, εἰς ἃς ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας καθυπέβαλον τοὺς κατοίκους τῆς συνοικίας εἶτινες εὑρίσκοντο εἰς σχέσεις κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον συνεχεῖς μετὰ τῆς οἰκίας, ἐδικαίωσαν κατ' ἀρχὰς τῷ ὄντι τὰς εἰκασίας σου, τὸ δὲ ἄτομον ὅπερ πρὸ ὀλίγου ἐχρημάτισα νέον, μελάγχρουν, κορμόν, μεσαίου ἀναστήματος, ὃν ἐβράδυνε νὰ ἐνσαρκωθῇ καὶ ἀποβῇ ὄν πραγματικόν καὶ γνωστόν.

Μεταξὺ ἄλλων ἡ ὀπωροπῶλις ἀδιστάκτως κατέθεσεν ὅτι οἱ ὑπόνοιαί μου δὲν ἠδύναντο νὰ ἐφαρμοσθῶσιν εἰμὴ εἰς τὸν Κ. Γιλβέρτην, μηχανικόν· ὁ δὲ Δουρανδώ, ὁ μεταπράτης, ἐπεβεβαίωσε τὴν κατάθεσιν ταύτην προσθείς ὅτι, ἡ περὶ ἐγκλήματος διαπραχθέντος ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς τούτου εἰκασία, ὅσον ἀπίθανος καὶ ἂν φαίνηται δὲν ἦτον ἐν τούτοις καὶ παντελῶς ἀπαράδεκτος.

Ἰδοὺ λοιπὸν ἓν ἴχνος· ἀλλ' ἔπρεπε νὰ παρατηρήσω ποῦ ἔμελλε νὰ μὲ ὁδηγήσῃ. Δυστυχῶς ὅμως τὸ μυστήριον ἐνταῦθα ἀπροσδοκήτως καθίσταται περίπλοκον, τὸ δὲ ὄραμα τῆς οἰκίας Μιλτὼν περικαλύπτεται πάραυτα ὑπὸ σκότους οὕτως εἰπεῖν μυστηριώδους.

Τίς ἦτο ὁ Γιλβέρτης οὗτος; ποῖαι σχέσεις τὸν συνέδεον μετὰ τῆς Κ. Μιλτών; ὁποῖον ἰσχυρὸν ἐνδιαφέρον τὸν ὤθησεν ὅπως προβῇ μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐγκλήματος;

Ἀντὶ πάσης λοιπὸν θυσίας ὤφειλον νὰ εἰσδύσω εἰς τὸ αἱματηρὸν τοῦτο αἴνιγμα, καὶ ἐπειδὴ μόνος ὁ Γιλβέρτης ὅστις παρουσιάζετο πάραυτα ἐντὸς τῆς ὑποθέσεως, ἠδύνατο νὰ μοὶ δώσῃ τὴν λύσιν τοῦ αἰνίγματος τούτου, ἐπ' αὐτοῦ ἔστρεψα πάσας τὰς ἐρεύνας μου.

Ἰδοὺ δὲ ἐν συνόλῳ τὸ ἀποτέλεσμα.

Ὁ Γιλβέρτης Δουμεσνὶλ εἶναι νεανίας ἡλικίας εἴκοσι ὀκτὼ μέχρι τριάκοντα ἐτῶν.

Μαθητὴς τῆς κεντρικῆς Σχολῆς, ἀπὸ πέντε ὡς ἔγγιστα ἐτῶν ἐξασκεῖ τὸ ἐπαγγελμα μηχανικοῦ, κατέχων ἐν Παρισίοις θέσιν σχετικῶς σημαντικήν.

Ἀποριτήσας ἐκ τῆς σχολῆς, μετέβη πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν κυριωτέρων σιδηρουργείων τῆς Γαλλίας καὶ ἀλλοδαπῆς, ὡς εἰς Γερμανίαν καὶ Ἀμερικὴν, ἔνθα διέτριψε δύο ἔτη πρὸς τελειοποίησιν τῶν ἐπιστημονικῶν γνώσεών του.

Δὲν ἠδυνήθην μὲν νὰ πληροφορηθῶ εἰς ὁποίαν ἀνῆκεν οἰκογένειαν, ἀλλ' αἱ πληροφορίαι ἃς περὶ αὐτοῦ μοὶ ἔδωκαν μοὶ ἐπιτρέπουσι νὰ εἰκάσω ὅτι ἐγεννήθη ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐκ πατρὸς Γάλλου, ὅτι ἡ πατρική του κληρονομία ἦτο μετρία, καὶ ὅτι συνεπείᾳ τῶν περιηγήσεών του, ἐπανῆλθεν εἰς Παρισίους ἄνευ πόρων ὡς ἔγγιστα. Ἐκ τότε ὅμως ἀποκτήσας φήμην ἀμωμήτου μηχανικοῦ, ὅπερ ἐβράδυνε

νὰ προσκολληθῇ εἰς τὴν ἑταιρίαν τοῦ Βορείου σιδηροδρόμου.

Ἅμα λοιπὸν ἐπανελθὼν εἰς Παρισίους ἐνεκατεστάθη ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς Κ. Μιλτών. Ἡ οἰκία δὲ αὕτη, ὡς προανέφερον, περιέχει δύο ὀροφάς· καὶ τὴν μὲν πρώτην ὀροφὴν ὡς καὶ τὸ κατώγειον κατεῖχεν ἡ Κ. Μιλτών, ἀλλ' ἡ δευτέρα ὀροφὴ διατελοῦσα ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ συζύγου αὐτῆς καθ' ὁλοκληρίαν κενὴ καὶ παντάπασιν ἄχρηστος εἰς αὐτὴν, ἔχουσα δὲ ἄλλως τε καὶ *ιδιαιτέραν κλίμακα*, παρεχωρήθη ὑπὸ τῆς Κ. Μιλτών εἰς ἐνοικιαστὴν περὶ τοῦ ὁποίου ἐλήφθησαν αἱ καλλίτεραι ἀναμφιβόλως πληροφορίαι. Καὶ τῷ ὄντι· κατὰ τὰς ὁμολογίας πάντων τῶν γειτόνων, καθ' ὅσον ἐπληροφορήθην, οὐδέποτε ἡ χήρα ἔλαβεν ἀφορμὴν δυσαρεσκείας ἐκ μέρους τοῦ ἐνοικιαστοῦ της.

Ἡ Ὀρσολία Κολλαὶ μάλιστα, ἥτις ηὐχαριστεῖτο νὰ διηγῆται τὰ τῆς κυρίας της, πρὸ πολλοῦ εἶχε πληροφορήσει τὴν συνοικίαν περὶ τῆς διαγωγῆς τοῦ μηχανικοῦ Γιλβέρτου Δουμεσνήλ.

Νεᾶνις, ἔλεγε, δὲν δύναται νὰ ἦναι κοσμιωτέρα αὐτοῦ.

Περιεσκεμμένος... ἐλευθέριος... καὶ φιλεργός..!

Ὅ,τι δὲ εἶναι βέβαιον, καὶ παρὰ πάντων ὁμολογούμενον, εἶναι ὅτι πολλάκις ἡ λυχνία τοῦ Κ. Γιλβέρτου ἔκαιε μέχρι λυκαυγοῦς. Ἰχνογράφει, ἐσκιαγράφει μηχανὰς ἢ ἔσχεδίαζε σιδηρουργεῖα καὶ πάντα ταῦτα, κατὰ τὰς διαβεβαιώσεις τῆς Ὀρσολίας, μετὰ τοσαύτης ἐξετελοῦντο τέχνης, ὥστε πολὺ δυσκόλως διεκρίνοντο ἐὰν ἦσαν ἔργα τῆς χειρός.

Αἱ ὀλίγαι ἐπιστολαὶ ἃς κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐν Παρισίοις διαμονῆς του ἐλάμβανε ἔρχοντο πάντοτε χαρτόσημον τῆς Ἀγγλίας. Τὸ μόνον ἐλάττωμα τοῦ ἀνδρὸς τούτου ἦτο ἡ συστολὴ· πάντοτε σκυθρωπός, ὀλίγον ὁμιλητικός, οὐδέποτε ὑπεδέχετο φίλον εἰς τὴν κατοικίαν του.

Ὅσον δὲ διὰ τὴν Κ. Μιλτών, φαίνεται ὅτι μετ' ἀδιαφορίας ὡμίλει περὶ τοῦ Γιλβέρτου, καὶ ὡς περὶ ἐνοικιαστοῦ ἐκ τῆς διαγωγῆς τοῦ ὁποίου ἦτο καθ' ὑπερβολὴν ηὐχαριστημένη. Ἄλλως τε δὲ αἱ μετ' αὐτοῦ σχέσεις της ἦσαν περιωρισμέναι. Καθ' ἑκάστην λῆξιν τῆς προθεσμίας, ὁ νέος μηχανικὸς μας ἐπεσκέπτετο τὴν εἰκοδεσποινάν του, ἥτις τὸν ὑπεδέχετο εἰς τὴν αἴθουσαν, συνωμίλουν χαριέντως ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν, μετὰ παρέλευσιν τῆς ὁποίας ὁ Γιλβέρτης ἐχαιρέτα κομψῶς καὶ ἀπεσύρετο, ὅπως μὴ ἐπανέλθῃ ἢ μετὰ παρέλευσιν τριῶν μηνῶν, καὶ ζῆτω τὰ πάντα!

Ἀλλὰ, μεθ' ὅλας τὰς εὐοιωνὸς μαρτυρίας τὰς ὁποίας ἐλάμβανον παντοχόθεν περὶ τοῦ νεανίου τούτου, τὸν ὁποῖον δικαίως ἢ ἀδίκως ἐθεώρουν ὕποπτον ἀπέναντι κακουργήματος τινοῦτον τρομερόν. Δὲν ἰκανοποιήθην, ἀλλ' ἐξηκολούθησα τὰς ἀναζητήσεις μου, ἐνεργήσας ἀμέσως λεπτομερῆ ἔρευναν εἰς τὴν κατοικίαν τῆς δευτέρας ὀροφῆς. Πρὸς μεγίστην μου ὅμως ἔκπληξιν εὗρον αὐτὴν καθ' ὁλοκληρίαν κενήν. Πάντα τὰ ἐπιπλα τοῦ Κ. Γιλβέρτου ἐξηφανίσθησαν, μόνον δὲ ἐντὸς τῆς αἰθούσης ἔνθα εἰργάζετο εὑρέθησαν ἰχνογραφήματά τινα, καὶ, ἐντὸς τοῦ κοιτῶνος μερικὰ ἐνδύματα, ἐξ ὧν ἓν ἐσχισμένον ὑποκάμισον φέρον κηλίδας αἵματος, καὶ δύο ζεύγη περισσοτέρων. Ἔλαβον μετὰ σπουδῆς τὰ ἀντικείμενα ταῦτα ἅπινα μοὶ ἐφαίνοντο ὡς σημεῖα πολύτιμα πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ ἐγκλήματος, ἀλλὰ πάραυτα κατελήφθην ὑπὸ ἀμηχανίας, παρατηρήσας ὅτι ὑποκάμισα καὶ περισσότερα ἦσαν σεσημασμένα διὰ στοιχείων οὐδόλως σχετιζομένων μετὰ τοῦ ὀνόματος καὶ ἐπωνύμου τοῦ Κ. Γιλβέρτου Δουμεσνήλ.

Πάντα ταῦτα ἦσαν παράδοξα καὶ χρήζοντα διευκρινήσεως.

Ὁ Γιλβέρτης λοιπὸν ἦτο ἀπὼν· ποῦ εἶχε μεταβῆ; ἀπὸ ποίας ἐποχῆς ἐγίνετο ἡ ἀναχώρησίς του; τίς ἡ αἰτία τοῦ νὰ μὴ δυνηθῶ νὰ πληροφορηθῶ τι περὶ αὐτῆς;;

Μόνη ἡ ἑταιρία τοῦ σιδηροδρόμου, τῆς ὁποίας ἦτο ὑπάλληλος ὁ Γιλβέρτης, ἠδύνατο νὰ μὲ πληροφορήσῃ περὶ τούτου, ὅθεν καὶ μετέβην ἐκεῖσε ἄνευ ἀναβολῆς. Εἶδον τοὺς διευθυντὰς, συνεβουλεύθην τοὺς γραμματεῖς, συνωμίλησα μετὰ τῶν ὑπαλλήλων, ἀλλὰ, καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν Ρουὶρ, συνέλαβον τὴν ἰδέαν ὅτι εὑρισκόμην ἐντὸς ὑποθέσεως ὅλης ἐξαιρετικῆς, καὶ ἀπέναντι ἀτόπου, περὶ οὗ πᾶσαι αἱ ἐκθέσεις ἐκ συμφώνου ἔπλεκον ἀληθῆ στέφανον ἐγκωμίων.

Κατὰ τὰς ἐνταῦθα λοιπὸν πληροφορίας μου, ὁ Γιλβέρτης Δουμεσνὴλ εἶχεν ἀναχωρήσει πρὸ μηνὸς περίπου. Ἀναχωρῶν ἐκ τοῦ σιδηροδρόμου, εἶχε συνομιλήσει μετά τινων ἀρχιγῶν τῆς ἑταιρίας περὶ συστήματός τινος ἐλέσεως πολὺ ἀνωτέρας τῆς ἐν χρήσει παρὰ τοῖς σιδηροδρόμοις, καὶ ἐπρόκειτο νὰ παραχωρήσῃ τὴν ἐφεύρεσίν του ταύτην εἴς τινα ἀγγλικὴν ἑταιρίαν. Εἶχε μεταβῆ λοιπὸν εἰς Λονδῖνον.

Ὑπάρχει μάλιστα καὶ ἐπιστολή τις, χρονολογουμένη ἐκ τῆς πόλεως, ταύτης, ἐν ᾗ ἀναγγέλλει ὅτι ἐσχετίσθη μετά τινος Καρτών, ἀμερικανοῦ κεφαλαιούχου, ὅστις ἐπεδοκίμασε τὸ σύστημά του, καὶ, κατὰ τὰ γραφόμενα τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, φαίνεται ὅτι ἀπεφάσισεν ὅπως μεταβῇ εἰς Νέαν Ὑόρκην.

Μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας, τρεῖς δηλ. ἑβδομάδας πρὸ τοῦ συμβάντος τῆς δολοφονίας, ἐθεάθη ἐν Παρισίοις. Παρουσιάσθη εἰς τὰ γραφεῖα τῆς ἑταιρίας, συνωμίλησε διεξοδικῶς μετὰ τοῦ διευθυντοῦ περὶ τῶν ἐλπίδων του, ἐκφράζων δὲ τὴν θλῖψιν του περὶ ἀποτυχίας ἐν Γαλλίᾳ τῶν ἀπαιτουμένων κεφαλαίων, διεκοίνωσεν ὅτι προσεχῶς ἐμελλε νὰ ἀναχωρήσῃ εἰς Ἄβρ καὶ ἐκεῖθεν εἰς Ἀμερικήν. Ἔκτοτε δὲν ἀνεφάνη πλέον.

Ἀπέναντι ὅλων λοιπὸν τούτων τῶν ἀποδείξεων ἔμενον ἄφωνος, εἰς τρόπον ὥστε αἱ διαβεβαιώσεις ἃς παντοχόθεν ἐλάμβανον ὤφειλον νὰ μὲ καθησυχάσωσι. Ἀλλ' ὄχι.

Τοὐναντίον, πάντα ταῦτα δὲν συνετέλεσαν εἰμὴ νὰ μὲ στηρίξωσιν ἔτι μᾶλλον εἰς τὸ πρῶτον μου σύστημα. Προφανῶς, ἔλεγον καθ' ἑαυτόν, ὁ Γιλβέρτης οὗτος δὲν εἶναι ἐκ τῶν συνήθων ἀνδρῶν.

Ἀδύνατον! Εἰς ἡλικίαν καθ' ἣν τὸ αἷμα κυκλοφορεῖ κεχλάζον εἰς τὰς φλέβας, ἡ δὲ καρδία πάλλει, καὶ ἡ ψυχὴ ἐπιθυμεῖ τὸ ἄγνωστον, ἐν μέσῳ τῆς μοναξιᾶς ταύτης πόλεως ἐν ᾗ μύρια θέλγητρα καιροφυλακτοῦσιν ἡμᾶς εἰς ἕκαστον τῆς ὁδοῦ ἑλιγμόν, ὅτε, μόνον τὰ χείλη ἡμῶν προσφέροντες δυνάμεθα ν' ἀπολαύσωμεν πάσας τὰς ἡδυπαθείας, ἰδοὺ νεανίας, ὡραῖος, εὐρώς, καὶ γεννηθεὶς ἐν τῇ ὁρμῇ τῆς μεγαλοπρεπείας καὶ τῇ ἐπιθυμίᾳ τοῦ πλούτου, ὅστις κλείει τὴν καρδίαν εἰς τὴν τύρβην τοῦ κόσμου, καὶ ἀπομονοῦται ἐν τῇ ἐργασίᾳ, ἀποθὼν τὰς πολυθελγέτρους χεῖρας αἵτινες τῷ προσφέρονται πλήρεις ὑποσχέσεων. Ἀδύνατον!

Ἄλλως τε, πάντα τὰ ἐγκλήματα δὲν ἔχουσι πάντοτε τὰ αὐτὰ ἐλατήρια, τὰ δὲ αἴτια αὐξάνουσιν ἀναλόγως τοῦ διανοητικοῦ βαθμοῦ τὸν ὁποῖον ὁ ἐγκληματίας κατέχει.

Ὅλον δὲν ἰκανοποιήθην ἐκ τῶν πληροφοριῶν μου, εἰς τρόπον ὥστε δὲν ἐβράδυνα νὰ συλλέξω μετ' οὐ πολὺ τοὺς καρποὺς τοῦ ἰσχυρογνώμονος πυρρωνισμοῦ μου. Τῇ ἐπαυριον μάλιστα τῆς ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς διευθύνσεως τοῦ βορείου σιδηροδρόμου ἀνακρίσεώς μου, ὑπάλληλός τις τῆς διευθύνσεως παρουσιάσθη ἐν τῇ οἰκίᾳ μου ζητῶν νὰ μοὶ ὁμιλήσῃ.

Ἤκουσα λοιπὸν νὰ τὸν ὑποδέχθῶ.

— Κύριε, μοὶ λέγει ὁ ἄνθρωπος οὗτος μετά τινος ταραχῆς, χθὲς ἤλθετε εἰς τὴν Ἑταιρίαν ζητοῦντες πληροφορίας περὶ τοῦ Κ. Γιλβέρτου Δουμεσνήλ.

— Μάλιστα, ἀπεκρίθην.

— Λοιπὸν ἱκανοποιηθητε ἐξ ὅσων ἐμάθετε περὶ αὐτοῦ;

— Οὐχί, καθ' ὁλοκληρίαν.

— Δὲν ἀμφιβάλλω.

— Γνωρίζετέ τι λοιπὸν ὑμεῖς ὅπως μὲ διαφωτίσητε;

— Νομίζω.

— Καὶ εἶναι σπουδαῖον;

— Ἴσως. . . .

— Ὁμιλήσατε, φίλε μου, ὁμιλήσατε· διότι τὸ καθῆκον παντὸς τιμίου ἀνδρὸς εἶναι τὸ νὰ ὑποβοηθῇ τὴν ἀρχὴν, ἥτις θέλει σᾶς εὐγνωμονεῖ διὰ τὴν καλὴν θέλησίν σας.

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους λοιπὸν τῷ προσέφερον κάθισμα, καὶ μετά τινας στιγμὰς σιγῆς ἐπανέλαβε.

— Κύριε, ἐγνώρισα κάλλιστα τὸν Κ. Γιλβέρτην, ἐξηκολούθησεν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὀφείλω δὲ νὰ ὁμολογήσω ὅτι σπανίως ἀπήντησα ὑπάλληλον χαριέστερον, ἀγαθώτερον, καὶ ἐλευθεριώτερον.

— Ἀλλὰ...

— Περιμείνατε. Ἐκτὸς μόνον, ὅταν χθὲς σᾶς διεβεβαίουν ὅτι ὁ Κ. Γιλβέρτης διέτριβε καθ' ὁλοκληρίαν μόνος ὡς ὅτιος, ἐμειδίασα, διότι ἐγὼ, κύριε, γνωρίζω τὰ μυστικά του, καὶ ἐσκέφθην ὅτι ἐὰν ἐζητοῦσαν ἴσως πληροφορίας ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, αἱ ἰδέαι τὰς ὁποίας περὶ αὐτοῦ ἔχουσιν εἶναι παντάπασι λελανθασμέναι.

— Παράδοξον! καὶ πῶς ἠξιώθητε τῆς ἐμπιστοσύνης ταύτης;

— Ὡς ἐκ τῆς θέσεώς μου.

— Τί ἐννοεῖτε;

— Εἰμὶ ὑπηρέτης τοῦ γραφείου.

— Αἱ λοιπόν;

— Λοιπόν, ὁ Κ. Γιλβέρτης μοὶ ἔστελλε νὰ εἰς διαφόρους ὑπηρεσίας, καὶ πλέον ἢ ἅπαξ ἔφερον ἐπιστολάς.

— Εἰς ποίους;

— Εἰς τινα γυναῖκα.

— Τὴν ἐρρωμένην του;
— Βεβαιοτατα.
— Καὶ πῶς ὀνομάζεται ἡ γυνὴ αὕτη;
— Δεσποσύνη Γεωργέττα.
— Καὶ ποῦ κατοικεῖ;
— Ὁδὸς Ἔλδερ, Ἀρ. 196.
— Ἐρρωμένη! Δεσποσύνη! γυνὴ ἐξ ἐκείνων τὰς ὁποίας ἀνακαλύπτει τις σχεδὸν πάντοτε ὄπισθεν τῶν ἀβλίων τοὺς ὁποίους ἡ κακία ἢ τὸ κακούργημα ὁδηγεῖ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐπὶ τῶν ἐδωλίων τοῦ κακουργοδικείου.

Δὲν ἠπατώμην· Ἰδοὺ τὸ πρῶτον μυστήριον, ἡ πρώτη κηλὶς ἐν τῷ βίῳ τοῦ Γιλβέρτου.

Δὲν ἦτο δὲ ἀδύνατον νὰ ἀνακαλύψω καὶ ἄλλας.

Ἠθέλησα λοιπὸν ν' ἀπαλλαχθῶ πάραυτα ἐκ τῶν διεγερμῶν, καὶ ἐζήτησα ὄχημα· ἔδωκα εἰς τὸν ἀμαξηλάτην τὴν διεύθυνσιν τῆς ὁδοῦ Ἔλδερ, Ἀρ. 196, καὶ ἀνεχώρησα. Μετὰ ἓν τέταρτον τῆς ὥρας ἔκρουον τὴν θύραν τῆς δεσποσύνης Γεωργέττης· Ὑπηρέτριά τις παρουσιαθεῖσα ἤνοιξε τὴν θύραν, καὶ ἤρξατο νὰ μὲ παρατηρῇ μετὰ περιεργείας ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν.

— Ἡ κυρία σου εὑρίσκεται ἐδῶ; τὴν ἠρώτησα ἀποτόμως, πρὸς ἀποφυγὴν παντὸς προσιμίου.

Ἀλλὰ, κύριε, ὑπετονθόρισεν ἡ ὑπηρέτρια. Εὑρίσκεται; Ναί; εἰπέ τῃ ὅτι ὁ ὑπαξυνόμος τῆς ὁδοῦ Ῥοσὲρ ἐπιθυμεῖ νὰ τῇ ὁμιλήσῃ καὶ ὅτι ἐπιμένει ὅπως ἀμέσως γίνῃ δεκτός.

Οἱ λόγοι οὗτοι ἀμέσως μοὶ ἤνοιξαν πάσας τὰς θύρας, καὶ πάραυτα ὡδηγήθην παρὰ τῇ δεσποσύνῃ Γεωργεττῃ·

Ἡ κατοικία ἐν ᾗ διατρίβει ἡ κόρη αὕτη εἶναι πολυτελῶς κεκοσμημένη, τοῦθ' ὅπερ ἀποδεικνύει τὸ ἐξαίρετον τῆς θέσεως της· Ἔκτοτε ἐπληροφορήθην ὅτι διάγει βίον μεγαλοπρεπῆ κατέχουσα τὸν πρῶτον βαθμὸν μεταξὺ τοῦ εὐγενοῦς παρισιανοῦ κόσμου· Μόλις ἄγει τὸ εἰκοστὸν ἔτος· Εἶναι δὲ ὡραία, κομψὴ, μελάγχρους, μὲ κυανοῦς ὀφθαλμούς. Ἡ παρουσία μου δὲν τὴν ἀνησύχησε, οὐδὲ τὸ θάρρος της δὲ ἐκλονίσθη ἐπὶ μίαν στιγμήν. Τῇ ἐζήτησα τὴν ἄδειαν νὰ ἐνεργήσω κατ' οἶκον ἔρευναν, αὐτὴ δὲ ἡ ἰδία μοὶ ἤνοιξε πάσας τὰς σκευοθήκας καὶ τὰ πλείστα τῶν ἐπίπλων· Εὗρον λοιπὸν ἐντὸς τοῦ γραφείου τριάκοντα τρεῖς μετοχὰς τοῦ Βορείου σιδηροδρόμου, δύο πιστωτικὰ γραμμάτια, καὶ διάφορα ποσὰ ἀρκετὰ σημαντικὰ εἰς νομίσματα καὶ χρεώγραφα, ὅλα ἐν γένει ἀξίας ἑβδομήκοντα χιλιάδων φράγκων. Ἐνῷ δὲ κατεγινόμην εἰς τὴν ἐργασίαν ταύτην παρετήρουν συγχρόνως καὶ νεάνιδα. Αὕτη δὲ μὲ ἠκολούθει διὰ βλέμματος εἰρωνικοῦ, ἀλλὰ καὶ περιέργου· Ἐπί τινα στιγμὴν τὰ βλέμματά μας συνηντήθησαν, καὶ ἤρξατο νὰ μειδιᾷ

— Τί ἔχετε; τὴν ἠρώτησα.

— Κύριε... ἀπεκρίνατο, πολὺ ἀστεῖον εὑρίσκω τὸ νὰ ἐξετάζητε τοιουτοτρόπως τοὺς σύρτας μου. Θέλετε ἐξακολουθήσει ἀκόμη τὸ ἔργον σας;

— Ὄχι, ἐτελείωσα.

— Καλὰ, ἀλλὰ πολὺ ἀργὰ· ἐλπίζω ἤδη ὅτι θέλετε μοὶ ἐξηγήσει...

— Τὸ αἴτιον τῆς ἐπισκέψεώς μου;

— Ἀκριβῶς.

— Καὶ δὲν τὸ ὑποπτεύεσθε;

— Καὶ πῶς θέλετε νὰ τὸ ὑποπτευθῶ.

— Ὁμολογήσατε

— Περὶ τίνος πρόκειται;

— Περὶ τοῦ Κ. Δουμενσὴλ.

— Τοῦ Γιλβέρτου;

— Τὸν γνωρίζετε;

— Τοῦ ἀνοήτου ἐκείνου!

— Πῶς;

— Ὦ συγγνώμην, τοῦτο σημαίνει ὅτι κάλλιστα τὸν γνωρίζω.

— Καὶ παρ' αὐτοῦ ἐλάβετε ἀνωμολόγως τὰ χρήματα τὰ ὁποῖα ἔχετε;

— Νόστιμον! παρὰ τοῦ Γελβέρτου; ἀλλ' ἦτο πτωχός.

— Ἡ σχέσις σας ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ὑφίσταται;

— Ἀπὸ δεκαοκτώ, ὡς ἔγγιστα μηνῶν.

— Πόσα σας ἐπληρώσε κατὰ μῆνα;

— Ἀλλὰ, ἀπολύτως τίποτε.

— Τοὐλάχιστον σᾶς πρασέφερε δῶρα;

— Ὦ! δὲν ἐπεθύμει νὰ ἀνησυχῇ τὰ θυλάκιά του. Ἄλλως τε καὶ δὲν ἐδεχόμην, διότι δὲν τὸν ἠγάπων διὰ τὰ χρηματά του.

— Ἐν τούτοις αἱ ἑβδομήκοντα αὗται χιλιάδες φράγκων;

Ἡ νεᾶνις ὤμωσεν ἐλαφρῶς τοὺς ὤμους μετ' ἀμιμήτου σχήματος.

— Δὲν εἶχον μόνον τὸν Κ. Δουμενσὴλ, ἀπεκρίνατο δι' ὕφους ὅπερ, ὡς ἐκ τῆς ἀναιδείας του πρεπόδισεν εἰλικρίνειαν.

Ἐχαιρέτησα λοιπὸν καὶ διεμηδυόμην πρὸς τὴν θύραν, ὅτε ἡ Γεωργέττα μὲ ἀνεκαίτισε.

— Καὶ λοιπὸν, εἶπε τότε μετὰ ζωηρότητος· πάντα ταῦτα εἶναι μυστήρια, κύριε, καὶ ἐπεθύμουν πολὺ νὰ πληροφορηθῶ. Ἀφ' ὅτε

δυστύχημά τι συνέβη εἰς τὸν ἀτυχῆ αὐτὸν Γιλβέρτην;

— Μάλιστα κυρία.

— Θὰ περιέπεσεν πάλιν εἰς καμμίαν ἀνοησίαν;

— Ἀνοησίαν . . . ἡ ὁποία δύναται νὰ τὸν ὁδηγήσῃ εἰς τὸ δεσμωτήριον.

— Τὸν Γελβέρτην; ἀλλὰ θεέ μου! Τί συμβαίνει; Ἐξηγηθῆτε.

— Ἐπιθυμεῖτε;

— Σᾶς παρακαλῶ.

— Ἔστω. Ὁ Κ. Γιλβέρτης καταδιώκεται ὡς ὑποπτος εἰς τὴν δολοφονίαν τῆς χήρας Κ. Μιλτὼν, καὶ τῆς ὑπηρετρίας της· Ὀρσολίας Κολλαΐ.

Τοὺς λόγους τούτου προφέρων ἠκολούθουν συγχρόνως διὰ τοῦ βλέμματός μου τὴν νεάνιδα τὴν ὁποίαν εἶχον ἀπέναντί μου. Πάραυτα δὲ τὴν εἶδον ὠχριῶσαν· ἰσχυρὰ φρικίασις διετάραξε τὰ μέλη αὐτῆς, καὶ ἔρεψε τὰς δύο χεῖρας της ἐπὶ τοῦ μετώπου της.

— Τρομερόν! εἶναι τρομερόν! ἐφέλλιτε καὶ εἶσθε περὶ τούτου βέβαιος;

Ὡς ἔγγιστα.

— Κ. Μιλτών!

— Τὴν οἰκοδέσποιναν του.

— Καὶ τὴν Ὀρσολίαν!

— Τὴν Γνωρίζετε ἐπίσης. . . ;

Ἀντὶ ἀπαντήσεως ἡ νεᾶνις ἤγειρε τὴν κεφαλὴν ζωηρῶς καὶ προσηλωσεν ἐπ' ἐμοῦ τοὺς δύο μεγάλους κυανοῦς καὶ βαθεῖς ὀφθαλμούς της.

— Λοιπὸν, λοιπόν! ἐπανέλαβε μετὰ τινας στιγμὰς, κυριευθεῖσα ὑπὸ ταραχῆς τῆς ὁποίας οὐδ' αὐτὴ ἡ ἰδία διέκρινε τὸν ἀληθῆ χαρακτῆρα. Λοιπόν! Εἴπετε Κ. Μιλτὼν δὲν ἔχει οὕτως;

— Μάλιστα.

— Τρομερὸν κακούργημα. . . Τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο χθὲς ἀνέγνων εἰς τὰς ἐφημερίδας, τρεῖς δὲ παρῆλθον ἡμέραι ἀπὸ τῆς δολοφονίας ταύτης.

— Ἀκριβῶς.

Λίαν ἡ ἔκφρασις τοῦ προσώπου της μετεβλήθη, καὶ εἰρωνικὴ λάμψις ἀπηστράφη ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῆς, συγχρόνως δὲ καὶ σκωπτικόν τι σχεδίον ἐζωγραφήθη ἐπὶ τῶν χειλέων της.

— Καλῶς τὸ ἔλεγον, ὑπετονθόρισε, ἰδοὺ καὶ ἄλλη ἀνοησία ἐκ μέρους τῆς ἀστυνομίας. Νομίζετε, κύριε, ὅτι ἀνεκαλύψατε τὸν δολοφόνον, ἀλλ' ἐπιτρέψατέ μοι νὰ ἔχω τὴν πεποίθησιν ὅτι εὑρίσκεσθε εἰς δεινὴν ἀπάτην.

— Τί ἐννοεῖτε; ὑπέλαβον ὅλως ἐκπλήκτος ἐκ τοῦ ὕφους τούτου.

— Ἐννοῶ, κύριε, ἀπεκρίθη μετὰ σφοδροῦ ὕφους ἡ Γεωργέττα, ὅτι ὁ Κ. Γιλβέρτης δὲν δύναται νὰ ἦναι ὁ δολοφόνος τῆς Κ. Μιλτὼν, διότι ἡ Κ. Μιλτὼν ἐδολοφονήθη ἀπὸ τριῶν ἡμερῶν, ἐνῷ ὁ Γιλβέρτης Δουμενσὴλ ἀπὸ δύο ἤδη ἑβδομάδων ἀνεχώρησεν εἰς Νέαν Ὑόρκην.

— Πῶς! ἐπιβεβαιοῦτε. . .

— Ἐπιβεβαιῶ, κύριε, ὅτι συνώδευσα τὸν Κ. Γιλβέρτην εἰς Ἄβρι· ὅτι ἐκεῖ αὐτὸς οὗτος ὁ Κ. Γιλβέρτης ἐνώπιόν μου προεκράτησε καὶ ἐπλήρωσε τὴν ἐν τῷ ἀτμοπλοίῳ «Φραγκλίνος» θέσιν του, καὶ ὅτι τῇ ἐπιούριον, 10 ἀπριλίου, διεμηδύνετο εἰς Ἀμερικήν. Ἐλπίζω ὅτι πάντα ταῦτα εἰσὶ σαφῆ. καὶ, ὑπὸ τοὺς ὅρους τούτους, δύσκολον φαίνεται νὰ παραδεχθῇ τις ὅτι αἱ ὑπόνοιαί σας δύνανται νὰ ἔχωσι τὴν ἐλαχίστην χροιὰν πιθανότητος.

Ὁμολογῶ ὅτι ἔμεινα μετέωρος ὡς ἐκ τῆς ἀρηγήσεως ταύτης ἣν δὲν προσεδόκων. Ἄραγε αἱ πληροφορίαι αὗται τῆς νεάνιδος ἦταν εἰλικρινεῖς; Ἡ ἀπάντησις ἐκείνη δὲν τῇ ἐνεπνεύσθη ἴσως ὑπ' αὐτοῦ τοῦ δολοφόνου, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἤθελεν ἐρωτηθῇ; Ὅθεν ἔπρεπε τάχιστα νὰ διαφωτισθῶ περὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ζητήματος, τοῦθ' ὅπερ καὶ ἔσπευσα νὰ πράξω. Τὴν αὐτὴν λοιπὸν ἑσπέραν προσεκάλεσα εἰς τὸ γραφεῖον μου τὸν πράκτορα Λεμονιὲ, καὶ ἰδοὺ τὰ μέτρα ἅτινα ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐλάβομεν.

Περιττὸν νομίζω νὰ περιγράψω τὴν ἱκανότητα τοῦ πράκτορος, οὗτινος τὸ ὄνομα ἀνέφερον. Ὁ Λεμονιὲ ὑπηρετεῖ εἰς τὴν ἀστυνομίαν ἀπὸ τοῦ 1843, ἔδειξε δὲ ἀπὸ τῆς ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ ταύτῃ εἰσόδου του καθ' ὅλην τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν δυσχερῶν αὐτοῦ καθηκόντων, τοιαύτην φρόνησιν, τοιαύτην δραστηριότητα, τοιαύτην διορατικότητα, ὥστε ἐντὸς ὀλίγου ἐπισπάσατο, τὴν προσοχὴν τῶν ἀνωτέρων του. Ὁ Δεμονιὲ εἶναι πράκτωρ ἀπαράμιλλος, περιφρονισμένος διὰ σπανίας ἀνατροφῆς καὶ ὀξυνοίας· κατὰ πᾶσαν δὲ πιθανότητα προώρισται ὅπως τάχιστα ἀνέλθῃ εἰς τὰς ὑψηλοτέρας θέσεις.

Ὑπῆρξεν ἀλληπαλλήλως ἐπιστάτης τῶν μεγάλων ἰδιοκτησιῶν εἰς Βερρὺ καὶ Ἀνζού· κατόπιν διευθυντὴς σπηλαιστικῆς ἑταιρίας· ἀφοῦ

SISMANOGLIO ARCHIVIO

δμως ἀπώλεσε μέρος τῆς περιουσίας του ἡσπάσατο τὸ ἀστυνομικὸν ἐπάγγελμα.

Τὴν αὐτὴν λοιπὸν ἑσπέραν καθ' ἣν εἶχον συνομιλήσει μετὰ τῆς Γεωργέττης, προσεκάλεσα τὸν Λεμονιέ, καὶ μετ' αὐτοῦ ἔλαβον τὰ ἀπαιτούμενα μέτρα ὡς πρὸς τὸ συμβεβηκὸς οὕτινος ἔλαβον γνῶσιν. Ἄλλως δὲ, ἀπ' ἀρχῆς τῆς ὑποθέσεως ὁ Λεμονιὲ ἀνέπτυξε ζῆλον ἄξιον ἐκτιμήσεως· τὸ μυστήριον ὅπερ ἐκάλυπτε τὴν διπλῆν ταύτην δολοφονίαν ἐκέντησε τὴν ὀρεκτικότητά του· ἀνέπτυσσε πυρετώδη ἐνεργητικότητα πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ δολοφόνου, συμφώνως δὲ μετ' ἐμοῦ ἔμενεν ἀκράδαντος ἐν τῇ πεποιθήσει ὅτι ὁ δολοφόνος οὐδεὶς, ἐκτὸς τοῦ Γιλβέρτου Δουμεσνήλ, ἠδύνατο νὰ ἦναι.

Ἡ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ἐγκλήματος ἀπουσία τοῦ Γιλβέρτου, καθ' ἃ ἡ Γεωργέττα διεβεβαίωσε, ἐφάνη πρὸς στιγμὴν παρέχουσα ἀμφιβολίας τινὰς, εἰς τὰς πεποιθήσεις του, δὲν ἴσχυσεν ὅμως ἐν τούτοις νὰ τὸν κλονίσῃ. Ζήτησε λοιπὸν τὴν συγκατάθεσίν μου ὅπως μεταβῇ εἰς Ἄβρ, ὅπερ προετίθεμην νὰ τῷ προτείνω, καὶ ἐγὼ — Τῷ ἔδωκα λοιπὸν τὰς ὁδηγίας μου, καὶ ἀνεχώρησε τὴν αὐτὴν ἑσπέραν κατὰ τὴν ἑνδεκάτην.

Τῇ ἐπαύριον, ὁ πράκτωρ οὗτος μοὶ ἀπέστειλεν ἔκθεσιν τῆς ὁδοιπορίας του τῆς ὁποίας ἰδοὺ ἡ βραχεῖα περίληψις.

Ἅμα τῇ εἰς Ἄβρ ἀφίξει του, κατέβη εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῆς Νορμανδίας, διότι ἐκεῖ ὁ Γιλβέρτης ὠφείλε, τὴν προτεραίαν τῆς ἀναχωρήσεώς του, νὰ διέλθῃ. Ὁ Λεμονιὲ ἐδήλωσεν εἰς τὸν ξενοδόχον τὸν σκοπὸν τῆς ἀποστολῆς του, καὶ πάραυτα ἔλαβε παρ' αὐτοῦ τὸν κατάλογον τῶν ὁδοιπόρων. Τῷ ὄντι δὲ, κατὰ τὴν ὑπὸ τῆς Γεωργέττης ῥηθεῖσαν ἡμερομηνίαν ἐσημειοῦντο ἐν τῷ καταλόγῳ τὰ ὀνόματα τοῦ Κ. Γιλβέρτου Δουμεσνὴλ, μηχανικοῦ, καὶ τῆς δεσποσύνης Γεωργέττης Μερβὰν, ἄνευ ἐπαγγέλματος. Ὁ Λεμονιὲ ὅμως δὲν ἰκανοποιήθη ἐκ τῆς πληροφορίας ἐκείνης, ἥτις, εἰ καὶ θετικὴ, οὐχ' ἧττον ἦτο τετριμμένη, ὅθεν καὶ μετέβη εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν Ἀμερικανικῶν ἀτμοπλοίων. Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα αἱ αὐταὶ διαβεβαιώσεις. Μάλιστα δὲ ἔλαβον καὶ τὴν πρόνοιαν τοῦ νὰ σημειώσωσιν ἐν τῇ ῥηθείσῃ διευθύνσει καὶ τοὺς χαρακτῆρας τοῦ ἐπιβάτου, ὥστε, ἀπέναντι τῆς νέας καὶ ἀκριβοῦς ταύτης μαρτυρίας, ἔδύνατον καθίστατο πλέον ὅπως ῥιπτέρῃ τὴν ἐλαχίστην ἀμφιβολίαν. Ἦτο λοιπὸν ἀκριβῶς ὁ Γιλβέρτης, ὁ μηχανικὸς τῆς Ἑταιρίας τοῦ Βορείου σιδηροδρόμου, ὁ ἐνοικιαστὴς τῆς χήρας Κ. Μιλτών, ὅστις τῇ 9 ἀπριλίου ἔφθασεν εἰς Ἄβρ καὶ τῇ 10 τῆς πρωΐας ἀπεχώρησεν. Ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ εὑρίσκηται ἐν Παρισίοις τῇ 24, ὅπως διαπράξῃ τὸ τρομερὸν κακούργημα τῆς ὁδοῦ Ροσὲρ!

Ἡ ἀπουσία του ὅλον ἦτο ἀκριβὴς καὶ ἀναντίρρητος.

Ὁ Λεμονιὲ λοιπὸν ἐπέστρεφεν εἰς Ἄβρ ἀπογοητευμένος ὀλίγον. Ἤθελεν ἀκόμη νὰ ἀμφιβάλλῃ, ἀλλ' ἦτο δύσκολον.

Προτιμότερον λοιπὸν, νομίζω, εἶναι νὰ στρέψω ἀλλαχοῦ τὰς ἐρεύνας μου, ἀγκαταλείπων τὰ ἴχνη ταῦτα, καὶ προσπαθῶν νὰ ἀνακαλύψω ἕτερα· νὰ μὴ ἐπιμείνω, ἀλλὰ νὰ ἀρχίσω ἐκ νέου τὴν ἐπὶ τούτῳ ἀνάκρισιν ἥτις πρὸ ὀλίγου κατέληξεν εἰς τοσοῦτον ἄγονον ἀποτέλεσμα. Καὶ τοῦτο προτίθεμαι ἤδη νὰ πράξω.

Ἐν τούτοις δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἀναβάλω πλειότερον τὴν ἀποστολὴν τῆς ἐλλειπούς ταύτης ἐκθέσεώς μου, διότι τὰ ἐν αὐτῇ ἐμπεριεχόμενα στοιχεῖα εἰσὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν γνώμην, τοὐλάχιστον, σπουδαῖα, καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θέλουσι χρησιμεύσει ἀρκούντως εἰς τὰς περαιτέρω ἐρεύνας ἃς ἡ ἀστυνομία δὲν θέλει λείψει νὰ ἐπιδιώξῃ.

Ὁ ὑπαστυνόμος

ΔΟΥΡΙΒΩΝ.

Παρίσιοι, 29 ἀπριλίου 1847.

Ἡ ἐν τῇ ἐκθέσει ὑποδεικνυομένη ἀποτυχία ἧς μακρὰν καὶ πιστὴν περίληψιν παρεθέσαμεν, δὲν ἀπεθάρρυνε τὰς ἀστυνομικὰς ἀρχάς. Ἴσως ἡ ὑπόθεσις καθίστατο σκοτεινοτέρα μετὰ τὴν πρώτην ἀποτυχίαν. Ἔπρεπε λοιπὸν νὰ ἀναπτυχθῇ πλειότερα ἐπαγρύπνησις, νὰ διοργανωθῶσι νέα μέτρα ἐνεργείας, καὶ νὰ ληφθῶσι πράκτορες νεηλύδες ὅπως μὴ ἐπιμένωσιν εἰς τὰς πιθανότητας τῶν πρώτων ὑποθέσεων.

Ἡ ὀρεκτικότης ἀρα δὲν ἠλαττώθη, καὶ, ἐπὶ πολλοὺς μῆνας, πολλάκις ἐνόμισέ τις ὅτι κατωρθώθη ἡ ἀνακάλυψις τοῦ ἐνόχου. ἀλλὰ πολλάκις ἐπίσης ἡ ἐλπὶς αὕτη ἐματαιώθη, ὥστε μεθ' ὅλην τὴν ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἀναπτυχθεῖσαν ὀρεκτικότητα, ἡ ἀστυνομία δὲν κατέληξεν ἐπὶ τέλους ἢ νὰ ἀποδείξῃ πλειότερον τὴν ἀνικανότητα αὐτῆς. Τοῦτο ἦτο ἐξαιρετικὸν διὰ τὴν ἀστυνομίαν. Ὅθεν

παρητήθη ἐπὶ τέλους τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης καὶ οὕτω μετ' ὀλίγον ὅλοι οἱ πράκτορες οὕτινες μέχρι τοῦδε μετὰ ζήλου ἐπεδίωκον τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ὡμολόγησαν ἐπανειλημμένως τὴν ἧττάν των. Εἷς μόνος ἀνὴρ, ὁ Λεμονὲ, ἐξηκολούθει πεισμωδῶς τὰς ἐρεύνας του, ἀλλὰ κατὰ μόνας καὶ ἐν ἀγνοίᾳ πάντων, μετὰ τῆς ἀπιστεύτου ἐκείνης ἐπιμονῆς, Κορσικανοῦ, ὅστις, ἐνδόμυχον, περιμένει ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὅπισθεν τῶν πυθμένων τὴν διάβασιν τοῦ ἀντιπάλου του. Ὁ Λεμονιὲ οὐδέποτε εἶχεν ἀκούσει περὶ πυθμένων τῆς Κορσικῆς, ἐνοικίασεν ὅμως μικρὸν ὑπερῷον ἔν τινι οἰκίσκῳ τῆς ὁδοῦ Βιανφαιζάνς, καὶ, ἐκεῖθεν ἐνηδρευε. Τί;

Τὴν οἰκίαν τῆς, ὁδοῦ Ροσὲρ.

Κατά τινα κοινὴν γνώμην, καὶ κατὰ τὰ ἐξαγόμενα τῶν πολυαρίθμων τῆς ἀστυνομίας παρατηρήσεων, ὁ κακοῦργος, ἐνδιδομένῃ στιγμῇ ὑποκύπτων μοιραίως εἰς τερατώδη νοσταλγίαν ἐπανέρχεται πάντοτε εἰς τὸ θέατρον τοῦ ἐγκλήματος ὅπερ διέπραξε.

Ὁ Λεμονιὲ λοιπὸν ἐπερίμενε τὴν μοιραίαν ταύτην στιγμήν. Καθ' ἑκάστην ἑσπέραν κύπτων ἀπὸ τοῦ παραθύρου τοῦ ὑπερῴου του, ἐβύθιζε τὸ ἄπληστον ὄμμα του ἐπὶ τῆς ἠρεμούσης οἰκίας τῆς ὁποίας ἡ σκιαγραφία, ἀπαισία καὶ σκοτεινὴ, ἀπεσπᾶτο ἀπὸ τῶν πέριξ οἰκοδομῶν.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς δολοφονίας ἡ οἰκία ἔμενε ἔρημος

Ὁ μόνος κληρονόμος τῆς χήρας Κ. Μιλτών ἦτο ὁ Κ. Καρπαντιὲ, ὁ ἀδελφός της, κύριος σιδηρουργείων εἰς Haute-Marne ἢ εἰς Ardenn . Τῇ ἐπαύριον λοιπὸν τοῦ ἀπαισίου συμβεβηκότος εἶχεν ἔλθει εἰς Παρισίους μετὰ τῆς μονογενοῦς θυγατρὸς αὐτοῦ, Βέρθης, κόρης δεκαεξαετοῦς, καὶ ἔσπευσε νὰ ἐκποιήσῃ τὴν οἰκίαν ἐκείνην, τῆς ὁποίας δὲν εἶχεν ἀνάγκην, καὶ ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐδολοφονήθη ἡ ἀδελφή του. Ἀλλ' ἡ ἀνάμνησις τοῦ κακουργήματος πρόσφατος εἰσέτι, ἠλάττωσε κατὰ πολὺ τὴν ἀξίαν τῆς οἰκίας, καὶ οὐδεὶς σπουδαῖος ἀγοραστὴς παρουσιάζετο. Πλέον λοιπὸν τοῦ ἑνὸς ἔτους εἶχεν ἤδη παρέλθει.

Ἀπελπισία!

Αἱ κλεῖδες τῆς οἰκίας ἐνεχειρίσθησαν εἰς τὸν Δουραν'ὼ, τὸν μεταπράτην, καὶ πρὸς αὐτὸν παρουσιάζοντο οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐπισκεφθῶσιν αὐτήν.

Ἀξιόλογος θέσις, ἀλλ' ἄνευ ἐργασίας, διὰ τὸν ἀγαθὸν μεταπράτην.

Ἡ οἰκία λοιπὸν διετέλει στεγανῶς κεκλεισμένη, τὰ δὲ παραθυρόφυλλα ἐγκλεισταὶ· τὰ χόρτα ἔφθασαν μέχρι τοῦ προαυλίου, τὸ δ' ἑσπέρας διερχόμενός τις κατὰ μῆκος τοῦ μεγάλου καὶ σκυθρωποῦ τοίχου ὅστις ὑψοῦτο ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἐκυριεύετο ὑπὸ αἰσθήματος προληπτικῆς τινος ταραχῆς. ἢν αἰσθανόμεθα προσεγγίζοντες εἰς τὰ νεκροταφεῖα!

Ὁ Λεμονιὲ, ἀπὸ ἑνὸς ἤδη ἔτους πεισμωδῶς ἐπηγρύπνει ἐπὶ τῆς οἰκίας ἐκείνης. Ὁ δραστήριος οὗτος πράκτωρ ἐκοιμᾶτο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὸ ὑπερῷον, καὶ πολλάκις τὸ ὑπολάμπον λυκόφως ἐμαρτύρει τὸν ἄγρυπνον ὀφθαλμόν του. Τῷ ὄντι, ἦτο ὑπομονητικὸς καὶ ἐπίμονος· ἀλλὰ πανταχοῦ ὑπάρχουσιν ὅρια· ἤρξατο λοιπὸν νὰ ὑσανασχετῇ διὰ τὴν ἀποτυχίαν του, ὅτε ἔκτακτόν τι περιστατικὸν ὅπερ θέλομεν διηγηθῇ, ἀνεπτέρωσεν ἐκ νέου τὰς ἐλπίδας του.

Κατά τινα νύκτα ὁ Λεμονιὲ εἶχεν ἐπιστρέψει εἰς τὸ ὑπερῷον του· λίαν ἀργὰ, ἀναγκασθεὶς ἐκ τῶν ὑπηρεσιῶν του νὰ διαμείνῃ πλειότερον τοῦ συνήθους εἰς τὸ Νομαρχεῖον. Μόλις ἐσήμανε τὸ μεσονύκτιον. Ἦτο δὲ κεκμηκὼς καὶ εἶχεν ἀνάγκην ἀναπαύσεως.

Ἡτοιμάζετο λοιπὸν νὰ μεταβῇ εἰς τὴν κλίνην του, ὅτε ἠσθάνθη ἀναβρασμόν τινα ἐν τῇ συνειδήσει· ὅπως δὲ καταπραύνῃ αὐτὴν διηυθύνθη πρὸς τὸ παράθυρον, τὸ ὁποῖον καὶ ἤνοιξε. Μόλις ὅμως εἶχε ῥίψει ἔν βλέμμα ἐπὶ τῆς οἰκίας, καὶ ἐκ τῶν χειλέων του διεξέφυγε κραυγὴ ἐκπλήξεως ἔφερε λοιπὸν τὰς δύο χεῖρας πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του ὅπως ἐπιβεβαιωθῇ, διστάζων μήπως ἐγένετο παίγνιον φρενασπάτης.

Διὰ μέσου τῶν παραθυροφύλλων τῆς δευτέρας ὁροφῆς διέκρινεν ὑπότρεμόν τι φῶς, ὅπερ ἐσημαινεν ὅτι ὑπῆρχέ τις εἰς τὴν κατοικίαν, ἐν ᾗ ἄλλοτε κατῴκει ὁ Γιλβέρτης Δουμεσνήλ!

Ὁ Λεμονιὲ ἀνέπνευσε θορυβωδῶς, μικροῦ δὲ δεῖν καὶ ἐπνίγετο· Κατ' ἀρχὰς μὲν ἐνόμισεν ὅτι ἠπατᾶτο· ὅθεν καὶ ἐβύθισε πάλιν τὸ βλέμμα του διὰ μέσου τοῦ σκότους. Ἀλλ' οὐδεμία ὑπελείπετο ἀμφιβολία. Ἂν καὶ τὰ παράθυρα ἦσαν κεκλεισμένα, τὸ μικρὸν ἐν τούτοις ἐκεῖνο φῶς διεστοίχιζε τὴν νύκτα διὰ ὠχρῶν λάμψεων, αἵτινες ἐλαφρῶς εἰσέδυον διὰ μέσου τῶν ἐλασμάτων τῶν κιγκλίδων.

Ὁ Λεμονιὲ ἐκυριεύθη ὑπὸ ῥίγους

Πάραυτα λοιπὸν ἐξῆλθε τοῦ ὑπερῴου του, κατέβη τὴν κλίμακα, καὶ ὑβάσας εἰς τὴν ἀϊδῆ διηυθύνθη τάχιστα εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ με-

τα πράτου. Τὸ ἐργαστήριόν του ἦτο κλειστόν· ὁ Λεμονιὲ ἔκρουσεν ἰσχυρῶς τὴν θύραν, ἀλλ' ὁ Δθυρανδὼ πρὸ ὀλίγου εἶχε κοιμηθῆ, καὶ ὁ πρῶτος ὕπνος εἶναι βαθύς. Μόλις δὲ εἰς τὸ τρίτον κρούσμα τῆς θύρας ἐξύπνησε.

— Τίς εἶναι; ἠρώτησεν ὄπισθεν τῆς θύρας.

— Ἐγώ, ὁ Λεμονιὲ, ἄνοιξόν μοι, ἀπεκρίνατο ὁ πράκτωρ.

— Τί συμβαίνει;

— Πάραυτα θὰ σοὶ τὸ ἐξηγήσω.

Ἡ θύρα λοιπὸν ἠνοίχθη, καὶ ὁ Λεμονιὲ εἰσῆλθε· οὕτω δὲ οἱ δύο ἄνδρες εὑρέθησαν μόνοι.

Ὦ! ὦ! ἀνέκραξεν ὁ Δουρανδὼ, φαίνεσθε τεταραγμένος.

— Κάτι συμβαίνει, ὑπέλαβεν ὁ Λεμονιὲ.

— Ἐξηγήθητε.

— Πρὸ ὀλίγου. . . εἰς τὴν οἰκίαν... εἶδον.

— Ἕνα ἐνοικιαστήν;

— Τυλλάχιστον, φῶς, ὅπερ δεικνύει ὅτι ὑπάρχει τοιοῦτος τις.

— Καὶ τοῦτο σᾶς ἀνησύχησε;

— Διάβολε!

— Δωρεὰν ἐκοπιάσατε, φίλε μου, διότι γνωρίζω τί συμβαίνει.

— Σύ!

— Ἀναμφιβόλως.

— Τί συμβαίνει λοιπόν;

Ἡ οἰκία αὕτη ἐπωλήθη· ὁ ἰδιοκτήτης μάλιστα ἦλθε καὶ μοὶ ἐζήτησε τὰς κλεῖδας· αὐτὰς λοιπὸν εἶναι ὅστις κρίει τὸ φῶς...

Ὁ Λεμονιὲ δὲν ἀπήντησεν, συνέσπασε μόνον τὰς ὀρρῦς, καὶ ἐχαμήλωσε τὴν κεφαλήν.

— Λοιπόν, ἐπανέλαβε μετ' ὀλίγον, ὡσεὶ ἀποτεινόμενος πρὸς ἑαυτόν, ἡ οἰκία ἐπωλήθη;

— Ἀπὸ σήμερον!

— Καὶ τίς εἶναι ὁ ἀγοραστής;

— Ὦ! τί νὰ σᾶς εἴπω· ἄνθρωπος δυστύχητος· μεσαίας ἡλικίας, χαρακτῆρος δυσοιωνίτου, οὐχ' ἧττον ὅμως εὐγενὴς καὶ ἐλευθέριος... μοὶ ἔδωκε μίαν ὁλόκληρον γουινέαν.

— Εἶναι λοιπὸν Ἄγγλος;

— Ὄχι, Ἀμερικανός.

— Καὶ ὀνομάζεται;

— Καρτών.

Ὁ Λεμονιὲ ἔφερεν ἐπὶ τοῦ μετώπου τὴν χεῖρα. Ἐφαίνετο κυριευθεὶς ὑπὸ ζωηρᾶς ἀθυμίας, διότι αἱ πληροφορίαι τὰς ὁποίας ὁ Δουρανδὼ τῷ εἶχε δώσει εὑρίσκοντο ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς ὑπονοίας του. Ἐν τούτοις δὲν ὑπεχώρησεν ἀμέσως, ἀλλ' ἐξηκολούθησεν ἐρωτῶν.

— Καρτών, ἐπανέλαβε, Καρτών! μοῦ φαίνεται ὅτι τὸ ὄνομα τοῦτο δὲν μοὶ εἶναι ἄγνωστον. Τοὐλάχιστον ἤλθες εἰς συνομιλίας μετ' αὐτοῦ;

— Πολὺ ὀλίγον.

— Τότε ἀγνοεῖς τὸ αἴτιον τῆς ἐν Γαλλίᾳ ἐλεύσεώς του, καὶ ἂν προτίθηται νὰ κατοικήσῃ εἰς τὴν οἰκίαν;

— Περὶ πάντων τούτων δὲν μοὶ ἀνέφερε. Γραμματεύς τις συμβολαιογραφείου τὸν συνώδευεν· ἦτο δὲ ὀγδόη ἑσπερινή· Ὁ Κ. Καρτὼν ἐφαίνετο ὅτι ἐπεθύμει τὸ ταχύτερον νὰ ἀγοράσῃ τὴν οἰκίαν, καὶ τοῦτο μάλιστα ὑπῆρξε τὸ αἴτιον μιᾶς ἐλλείψεως· τὴν ὁποίαν δὲν θέλει εὕρει καιρὸν νὰ παρατηρήσῃ καὶ τὴν ὁποίαν ἀμέσως αὖριον θέλω διορθώσει.

— Ὁποίαν ἔλλειψιν ἐννοεῖς; ἠρώτησεν ὁ Λεμονιέ.

Ὁ μεταπράτης ἔλαβε σπουδαῖον ὕφος.

— Γνωρίζετε εἶπε, κάλλιον παντὸς ἄλλου, ὅτι ἡ οἰκία σύγκειται ἐκ δύο ὀροφῶν· δὲν ἔχει οὕτω;

— Λοιπόν;

— Ἡ δευτέρα ὅμως ὀροφὴ δὲν ἔχει οὐδεμίαν σχέσιν μετὰ τῆς πρώτης, εἰς τρόπον ὥστε δὲν δύναταί τις νὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν ἢ διὰ θύρας καὶ κλίμακος αἵτινες βλέπουσι πρὸς τὸν κῆπον.

— Αἴ λοιπόν;

— Λοιπόν, φαντάσθητε, ἐν τῇ σπουδῇ μου εἰχημένησα νὰ δώσω εἰς τὸν Κ. Καρτὼν τὴν κλεῖδα ἄνευ τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν κατοικίαν ἐν ᾗ κατῴκει ὁ Κ. Δουμενσὴλ.

Εἰς τοὺς λόγους τούτους, ὁ Λεμονιὲ ἀνεσκίρτησε, καὶ ἀστραπὴ ἀνέλαμψεν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του.

— καὶ εἶσαι βέβαιος περὶ ὅσων λέγεις; ἠρώτησε διὰ φωνῆς τὴν ὁποίαν μόλις ἠδυνήθη νὰ τονίσῃ.

— Παράδοξον! ἂν ἦμαι βέβαιος.

Ἔχεις τὴν κλεῖδα αὐτήν;

— Ἰδού.

— Καὶ διισχυρίζεσαι ὅτι ὁ Κ. Καρτών...;

— Διισχυρίζομαι ὅτι ὁ Κ. Καρτών, δὲν θέλει δυνηθῆ νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν κατοικίαν ταύτην, καὶ ἂν ἐπεθύμει. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν παρουσιάσθη μέχρι τοῦδε, καὶ ἐπειδὴ, ἄλλως τε ἐφαίνετο κεκμηκώς, ὑπέθετω ὅτι τὴν ὥραν ταύτην κοιμᾶται βαθέως ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ὑποψίας ὅτι ἡ οἰκία ἐν ᾗ ἀναπαύεται ἠδύ-

ὑπῆρξε τὸ θέατρον τοῦ ἀποτροπαιοτέρου κακουργήματος.

Ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως ὁ Λεμονιὲ ἔδράξατο τοῦ βραχίονος τοῦ μεταπράτου, καὶ ὡδήγησεν αὐτὸν εἰς τὴν ὁδὸν μετὰ κυριαρχικοῦ ὕφους, ὅπερ οὐδεμίαν ἐπεδέχετο ἀντίρρησιν ἐκ μέρους τοῦ ἀγαθοῦ μεταπράτου.

Μετά τινα λεπτὰ λοιπὸν εὑρίσκοντο εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων ἀπὸ τῆς οἰκίας βημάτων, καὶ ὁ ἀστυνομικὸς πράκτωρ ἐδείκνυε πρὸς τὸν Δουρανδὼ τὸ φῶς ὅπερ ἔκαιεν εἰς τὴν δευτέραν ὀροφήν.

— Παράδοξον! εἶπεν ὁ τελευταῖος οὗτος, μετὰ ἐκπεπληγμένην σιγήν.

— Βλέπεις, ἐξηκολούθησεν ὁ Λεμονιὲ, ὅτι ὁ νέος ἰδιοκτήτης ἐγνώριζε τὰ ἄτομα, καὶ δὲν ἔχει ἀνάγκην τῆς κλειδός σου ὅπως εἰσέλθῃ εἰς τὴν κατοικίαν;

— Τῷ ὄντι.

— Ἐδῶ ὑπάρχει μυστήριόν τι.

— Νομίζω

— Καὶ τὸ ὁποῖον ὀφείλομεν ν' ἀποκαλύψωμεν.

— Πῶς;

Ὁ Λεμονιὲ ἐσκέφθη ἐπί τινας στιγμὰς, χωρὶς νὰ παύσῃ παρατηρῶν ὅ,τι ἐν τῇ οἰκίᾳ συνέβαινεν. Ὅ,τι δὲ ἐν τῇ στιγμῇ ταύτῃ παρετήρει τῷ ἐφαίνετο ἔτι μᾶλλον ἀνεξήγητον. Καὶ τῷ ὄντι, κατὰ τὴν ὥραν ταύτην δὲν ἐρωτίζετο μόνον ἡ δευτέρα, ἀλλὰ καὶ ἡ πρώτη ὀροφή. Ἐν τούτοις δὲν ἠννόει. Ὁ διαταγμός του ὅμως ὀλίγον διήρκεσε, καὶ ἐστράφη πρὸς τὸν μεταπράτην·

— Εὑρισκόμεθα, τῷ εἶπε, μετὰ φωνῆς ὀξείας ἀλλὰ χαμηλῆς, εἰς νέον ἴχνος, καὶ ἡ τύχη ἔρχεται εἰς βοηθειάν μας· ἀνάγκη ἄρα νὰ ἐπωφεληθῶμεν τῆς περιστάσεως ταύτης.

— Ἀλλὰ τί νὰ κάμωμεν; ἠρώτησεν ὁ Δουρανδώ.

— Ἁπλούστατον πρᾶγμα, ἐξηκολούθησεν ὁ Λεμονιέ.

— Ὁποῖον;

— Ὑπάρχει ἰδιαιτέρα ἔξοδος δι' ἑκάστην ὀροφήν· δὲν ἔχει οὕτω;

— Μάλιστα.

— Λοιπόν, σὺ, τοποθετεῖσαι εἰς τὴν θύραν τῆς πρώτης ὀροφῆς, ἐνῷ ἐγὼ εἰς τὴν θύραν τῆς δευτέρας· τοιουτοτρόπως λοιπὸν ὁ ἰδιοκτήτης, ὅστις δήποτε καὶ ἂν ᾖ, δὲν θέλει μᾶς διαφύγει, ἀλλὰ θέλει ἀναγκασθῆ νὰ περιέλθῃ εἰς χεῖρας μας.

— Καὶ ποῖον σκοπὸν ἔχετε;

Ὁ Λεμονιὲ ἐμειδίασεν.

— Τὸν σκοπόν μου, εἶπε, βραδύτερον θέλω σοὶ ἐξηγήσει. Ἐπαγρύπνησον τὴν νύκτα ταύτην, παρατήρει μετὰ προσοχῆς, ἐκπλήρωσον μετὰ προθυμίας τὸ ἔργον σου, καὶ αὔριον θέλομεν πληροφορηθῆ· ἄλλως, εἶμαι ἀνάξιος τοῦ ὀνόματός μου.

Ὁ Δουρανδὼ δὲν ἀπεκρίθη. Ἀλλ' ἐπὶ τῇ προσκλήσει τοῦ ἀστυνομικοῦ πράκτορος μετέβη ὅπως τοποθετηθῇ ἐπὶ τῶν βαθμίδων τῆς κλίμακος, ἥτις ὡδήγει εἰς τὴν κατοικίαν ἐν ᾗ ἄλλοτε κατῴκει ὁ μηχανικός· ἐνῷ δὲ οὗτος ἐξηκολούθει ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου ἐδάφους, ὁ Λεμονιὲ ἔλαβε τὴν διεύθυνσιν τῆς θύρας τῆς κειμένης ἀπέναντι τῆς παρόδου τῆς οἰκίας.

Καθ' ἣν ὥραν δὲ αἱ διατάξεις αὗται ἐξετελοῦντο, τὸ ὡρολόγιον τοῦ παρακειμένου σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ ἔκρουε δύο ὥρας.

Ἐπὶ σελήνῃ τὴν ὥραν ταύτην συνεσκιάζετο, βαθύτατον δὲ σκότος ἐκάλυπτε τὴν νύκτα.

Ὁ Λεμονιὲ, ὅστις οὐδ' ἐπὶ μίαν στιγμὴν ἐπαύσατο θεωρῶν, παρετήρησεν ὅτι κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμὴν τὸ φῶς τῆς πρώτης ὡς καὶ τῆς δευτέρας ὀροφῆς ταὐτοχρόνως ἐσβέσθησαν, καὶ, βέβαιος τοῦ λοιποῦ περὶ τῆς ἐπιτυχίας τῆς ἐπιχειρήσεώς του, ἐξηπλώθη ἀπέναντι τῆς θύρας τῆς παρόδου καὶ παρεδόθη εἰς ὕπνον βαθύν.

Πόσον χρόνον ἔμεινεν ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ;

Ἠγνόει. Ἀλλ' ὅταν ἐξύπνησεν, ἡ ἡμέρα εἶχεν ἤδη ἐπέλθει, καὶ, ὅπως μὴ διεγείρῃ τὰς ὑποψίας οὐδενός, ἐκρύβη ὄπισθεν φυτείας τινός, ὁπόθεν ἠδύνατο ἀπαρατήρητος τὰ πάντα νὰ βλέπῃ.

Μία παρῆλθεν ὥρα, μετὰ παρέλευσιν τῆς ὁποίας ἡ θύρα τῆς οἰκίας ἠνοίχθη καὶ ἄνθρωπός τις ἐφάνη.

Ἦτο δὲ ὁ κ. Καρτών.

Ὁ μεταπράτης κάλλιστα τὸν περιέγραφε.

Ἀνὴρ τεσσαρακοντούτης ἢ πεντηκοντούτης· ἡ μορφή του ἦτο γαλήνιος, ἡ κόμη του πολιά· ἀλλὰ τὸ σῶμα, εὐεκτικὸν ἄλλως τε, παρίστα ἄνθρωπον ρωμαλαίον. Ἐκράτει μεταξὺ τῶν ὀδόντων σιγάρον. Ῥίψας δὲ δεξιόθεν καὶ ἀριστερὰ βλέμμα περιεργείας, ἀπέπνευσεν ἐκ τοῦ στόματός του ἐκρύσμα καπνοῦ, καὶ μετ' ἀρκείας διηυθύνθη πρὸς τὴν θύραν τῆς ὁδοῦ ἐξ ἧς πάραυτα ἐξεφανίσθη.

— Τρώ! ἐβλαστήμησεν ὁ Λεμονιὲ ἅμα τὸν εἶδεν ἀπομακρυνόμενον.

Ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲν ἀνησυχεῖ τόσον διὰ τὸν κ. Καρτών ὑπῆρχεν εἰπεῖ ὁ

ἐνοικιαστὴς τῆς δευτέρας ὀροφῆς, καὶ αὐτὸν πρὸ πάντων ἐπεθύμει νὰ συναντήσῃ. Ἔσπευσε λοιπὸν εἰς ἀπάντησιν τοῦ μεταπράτου.

— Αἴ! λοιπόν, τῷ ἠρώτησεν ἅμα τὸν εἶδε, παρατήρησας κανένα κατὰ τὴν νύκτα ταύτην;

— Οὐδέν, ἀπεκρίνατο ὁ Δουρανδώ.

— Θαυμάσια! Δός μοι τὴν κλεῖδα τῆς θύρας ταύτης· τὸ πτηνὸν ἔλν μᾶς διέφυγεν εἰσέτι· θέλω νὰ τὸ συλλάβω εἰς τὴν φωλεάν του.

— Καὶ τί θὰ πράξω κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο;

— Θέλεις ἐπιστρέψει εἰς τὸ ἐργαστήριόν σου, καὶ ἂν λάβω τὴν ἀνάγκην σου, θέλω σὲ εἰδοποιήσει.

Χωρὶς δὲ νὰ περιμείνῃ ἀπάντησιν, ὁ πράκτωρ ὡρμήθη μετὰ σκουδῆς πρὸς τὴν κλίμακα.

Φθάσας λοιπὸν εἰς τὸ μεσόβαθρον τῆς δευτέρας ὀροφῆς, ἐστάθη καὶ ἔκρουσεν. Ἡ ἀπάντησις ἐβράδυνεν ὀλίγον — ἤκουσεν ὅμως ἐπί τινας στιγμὰς κρότον βημάτων ἐντὸς τῆς κατοικίας — ἔπειτα τέλος ἡ θύρα ἠνοίχθη, καὶ νεᾶνις ἐξόχου καλλονῆς παρουσιάσθη ἐπὶ τῆς ψλιᾶς.

Ἡ νεᾶνις αὕτη παρίστα τύπον παράδοξον! Ἦτον ἀναστήματος ὀλίγον ὑψηλοτέρου τοῦ μετρίου, μελάγχρους, μὲ κυανοῦς ὀφθαλμούς, βαθεῖς καὶ ζωηρούς, ἡλικίας δεκαοκταετοῦς· ὁ χαρακτὴρ τῆς ὅμως προέδιδεν ὕφος τι αὐθαδείας καὶ τόλμης ἀνοικείου εἰς τε τὴν ἡλικίαν καὶ τὸ φῦλόν της.

Ἅμα ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ παρετήρησε τὸν πράκτορα, προσήλωσεν ἐπ' αὐτοῦ βλέμμα οὕτινος ἡ ζωηρότης συνετάραξεν ἐλαφρῶς τινα στιγμὴν τὸν Λεμονιέ· ἀλλ' ἔπειτα λαβοῦσα πάραυτα τὸ σύνηθες ὕφος της, ἐμειδίασεν εἰρωνικῶς, καὶ ἔκαμε διὰ τῆς κεφαλῆς σημεῖον ἀναπαισθήτον.

— Πρὸς τί ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὁμιλῶ; ἠρώτησε διὰ φωνῆς εἰρωνικῆς καὶ ἠχηρᾶς, καὶ διὰ τόνου ἐλαφροῦ τοῦ ὁποίου τὸν χαρακτῆρα ὁ Λεμονιὲ ἔλν διέκρινε.

Ὁ πράκτωρ ἔκαμε σημεῖον ὑποκλίσεως.

— Ἐπεθύμουν νὰ ὁμιλήσω πρὸς τὸν κ. Καρτῶν ἀπεκρίνατο, καὶ ἐποίησεν ἓν βῆμα ὅπως εἰσέλθῃ εἰς τὴν κατοικίαν.

— Ὁ κ. Καρτῶν, ὑπέλαβεν ἡ νεᾶνις ἀκλόνητος καὶ ἀκίνητος ἐπὶ τῆς φλιᾶς τῆς θύρας, εἶναι ἀπὼν κατ' αὐτὴν τὴν στιγμήν.

— Ἀλλ' ἐπεθύμουν πολὺ νὰ τῷ ὁμιλήσω.

— Πολὺ καλά, ὅταν ἐπανέλθῃ.

— Ἔστω· ἀλλ' ἐν τῇ ἀπουσίᾳ του ἔλν ὀφείλω νὰμεθα τοὐλάχιστον νὰ συνομιλήσωμεν ἐπί τινας στιγμάς;

Ἡ νεᾶνις ἐκπλαγεῖσα συνάμα καὶ παροργισθεῖσα ὡς ἐκ τῆς ἐπιμονῆς τοῦ ἀστυνομικοῦ πράκτορος, ὕψωσεν ἀποτόμως τὴν κεφαλήν, καὶ συνέσπασε τὰς ὀρῦς.

— Συγγνώμην, κύριε, εἶπε· πρὸ ὀλίγου σᾶς ἀπηύθυνον ἐρώτησίν τινα εἰς ἣν ἔλν ἀπηντήσατε εἰσέτι. Πρὶν ἢ προβῶμεν λοιπὸν εἰς τὴν συνδιάλεξιν ταύτην, εὐχαριστεῖσθε, σᾶς παρακαλῶ, νὰ μοὶ εἴπητε πρὸς ποῖον ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὁμιλῶ;

Ὁ πράκτωρ ἐχαιρέτησε καὶ πάλιν.

— Ἔχετε δίκαιον, ἀπεκρίθη· ὀνομάζομαι Λεμονιὲ, κυρία· εἶμαι δὲ ἀστυνομικὸς ὑπάλληλος τῶν Παρισίων, καὶ πρὸς τὸ συμφέρον αὐτὸ τοῦ κ. Καρτῶν ἐξαιτοῦμαι παρ' ὑμῶν τὴν συνδιάλεξιν ταύτην.

Ἡ νεᾶνις ἐμειδίασε, καὶ ἐχαιρέτησε μεθ' ὑπερμέτρου κομψότητος.

— Ὡραίλετε λοιπόν, εἶπε μετὰ φαιδρότητος, πρὸ ὀλίγου νὰ μοὶ τὸ εἴπητε· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ χαρίεσσα εἰλικρίνειά ὑμῶν εἶναι ἀξία ἀντεμοιβῆς, θέλω σᾶς εἰπεῖ ὅτι καὶ ἐγὼ ὀνομάζομαι Διάνα Καρτῶν, θυγάτηρ τοῦ κ. Καρτῶν, ἀμερικανοῦ ὑπηκόου, ὅτι ἠλθομεν χθὲς εἰς Παρισίους, καὶ ὅτι προτιθέμεθα νὰ ἐγκαταλείπωμεν τὴν πόλιν ταύτην. Ἅμα ὡς ἡ περὶ ἀγορᾶς τῆς οἰκίας ταύτης ὑπόθεσίς μας κανονισθῇ. Καὶ ἤδη, προσέθηκεν, ὠθήσασα τὴν θύραν τῆς κατοικίας καὶ διὰ τοῦ νεύματος προσκαλοῦσα τὸν Λεμονιὲ νὰ εἰσέλθῃ, ἐὰν ἐπιθυμῆτε νὰ εἰσέλθητε εἰ, τὸν κειτῶνά μου θέλω αἰσθανθῇ μεγάλην εὐχαριστησιν ἀπαντῶσα εἰς τὰς ἐρωτήσεις τὰς ὁποίας θέλετε μοὶ ἀπευθύνει.

Ἐκ τοῦ ὕφους τῆς νεᾶνιδος, καὶ ἐκ τῆς στάσεώς της πρὸ πάντων, ὁ Λεμονιὲ ἠννόει κάλλιστα ὅτι ἐχλευάζετο· ἀλλ' ἡ περιέργειά του ἦτο μεγίστη. ὥστε ἔλν ἠδύνατο πλέον νὰ ὀπισθοχωρήσῃ, ὅθεν καὶ εἰς τὴν πρώτην τῆς νεάνιδος πρόσκλησιν, εἰσέδυσε θαρραλέως εἰς τὴν κατοικίαν. Ἐκ πρώτης ὄψεως ὁ Λεμονιὲ ἔλν παρετήρησεν ἄλλως τέ τι ὑπόπτου χαρακτῆρος, ἐκτὸς ἑνὸς πολυκρότου κειμένου ἐπὶ τῆς τραπέζης πλησίον τῆς κλίνης, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ Διάνα εἶχε κοιμηθῇ, καὶ ὅπερ ἐπέσπασε τὴν προσοχήν του.

— Θὰ ἐκυριεύθητε ὑπὸ φόβου, κυρία, τὴν νύκτα ταύτην ἐντὸς τοῦ κειτῶνος τούτου; ἠρώτησεν ὁ Λεμονιὲ, δεικνύων διὰ τοῦ ὑακύνθου τὸ πολύκροτον.

— Ὦ! παντάπασιν, ὑπέλαβε μετ' ἀδιαφορίας ἡ Διάνα· ὑπάρχει ἔθος παρ' ἡμῖν καθ' ὃ ἐπιτρέπεται εὐχαρίστως εἰς τὰς γυναῖκας νὰ ὑπερασπίζωνται τὴν τιμὴν καὶ τὴν ζωήν των· ὥστε τὰ ὅπλα ταῦτα, ἅτινα προξενοῦσι φρίκην εἰς τὰς νεάνιδας τῆς Εὐρώπης, παρ' ἡμῖν θεωροῦνται παιδιαί, καὶ ἀντικείμενα διασκεδάσεως εἰς τοὺς νέους. Ἄλλως τε, τί εἶχον νὰ φοβηθῶ διερχομένη τὴν νύκτα ἐντὸς τοῦ κειτῶνος τούτου; Μήπως εἶναι κατοικία φασμάτων ἢ δαιμόνων;

Ὁ Λεμονιὲ ὕψωσε τοὺς ὤμους.

— Δὲν πιστεύω, ἀπεκρίθη, ἀλλὰ κατὰ τὰς περὶ ἀγορᾶς τῆς οἰκίας ταύτης διαπραγματεύσεις ὑμῶν, ἐπληροφορήθητε ἴσως συνεπείᾳ τινὸς τρομεροῦ συμβεβηκότος εἶχε μείνει ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀκατοίκητες ἡ ἰδιοκτησία αὕτη;

Ἡ Διάνα ὕψωσε τοὺς ὤμους.

— Μάλιστα, ἐπληροφορήθημεν πάντα ταῦτα, ὑπέλαβε δι' ὕφους ἐμπαικτικοῦ ὅπερ θαυμασίως προσεποιήθη. Ἀλλὰ, ἡμεῖς οἱ Ἀμερικανοί, δὲν ἔχομεν τὰς εὐήθεις προλήψεις τῶν Εὐρωπαίων, ὥστε, αὐτὸ τοῦτο τὸ αἴτιον ὅπερ ἠνάγκασε τὸν ἰδιοκτήτην νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκποίησιν τῆς οἰκίας ταύτης, προσείλκυσε τὸν πατέρα μου.

— Καὶ πῶς τοῦτο;

— Ὦ! σαφέστατα. Ἰδού, φέρ' εἰπεῖν, ἡ οἰκία ἐν ᾗ, λέγεται, ὅτι συνέβη τὸ αἱματηρὸν δρᾶμα, καὶ τὴν ὁποίαν, ἔκτοτε, ἐπιβαρύνει εἴδός τι γενικῆς ἀρᾶς. Ἐνῷ πρὸ ἑνὸς ἔτους ἐτιμᾶτο ἀντὶ διακοσίων χιλιάδων φράγκων, σήμερον ἐπωλήθη μόλις ἀντὶ ἑκατόν, ὠφέλεια πεντήκοντα τοῖς ἑκατὸν τὴν ὁποίαν ὁ πατήρ μου ὀφείλει εἰς τὸ κακούργημα ὅπερ διεπράχθη ὥστε, ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην, τολμῶ νὰ εἶπω, δυνάμεθα νὰ εὐγνωμονῶμεν εἰς τὸν δολοφόνον.

Ὁ Λεμονιὲ δὲν ἀπεκρίθη ἀμέσως. Ἤκουε μόνον καὶ ἐθεώρει.

Ἡ νεᾶνις ἦτο χαρίεσσα. Ἡ φωνή της ἦτο γλυκεῖα, τὸ δὲ βλέμμα της πλῆρες θωπειῶν ἀφελῶν καὶ προκλητικῶν· ὅταν δὲ ἤνοιγε τὰ χείλη ὅπως μειδιάσῃ, ἐξέκρυπτε δύο σειρὰς ἐξισίων καὶ καθαρῶν ὀδόντων.

— Λοιπόν, ἐπανέλαβε μετά τινα στιγμὴν ὁ Λεμονιὲ, ὁ πατήρ σας, ἐν πλήρει γνώσει τῆς δολοφονίας τῆς ὁποίας ἡ οἰκία αὕτη ἐγένετο τὸ θέατρον, ἠγόρασεν αὐτήν;

— Ἀκριβῶς, κύριε.

— Καὶ πρόκειται μετ' ὀλίγον ν' ἀναχωρήσητε;

— Μετά τινας ἡμέρας, ἴσως δὲ καὶ ταχύτερον.

— Καὶ θὰ ἐπανέλθετε;

— Ποτέ.

— Εὐχαριστεῖσθε νὰ μοὶ ἐπιτρέψητε ὅπως σᾶς ἀπευθύνω τελευταίας τινὰς ἐρωτήσεις;

— Ἡ εὐχαρίστησις μεθ' ἧς μέχρι τοῦδε σᾶς ἀπήντων δύναται νὰ σᾶς διαβεβαιώσῃ ὅτι δὲν βλέπω τι ἀπρεπὲς ἐξακολουθοῦσα τὴν συνδιάλεξιν.

— Ὁ κ. Καρτῶν, ὁ πατήρ σας, εἶναι βιομηχανικός;

— Ὁ πατήρ μου, κύριε, εἶναι ὁ πλουσιώτατος τῶν ἐμπόρων τῆς Νέας Ὑόρκης.

— Ἀλλ' αἰτία τῆς εἰς Γαλλίαν ἐλεύσεώς του δὲν εἶναι μόνη ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν οἰκίαν ταύτην;

— Ἔχετε δίκαιον, κύριε· τὸ κυριώτερον αἴτιον τῆς περιοδείας ταύτης, καὶ δὲν ἔχω συμφέρον ὅπως τὸ κρύψω, εἶναι . . . οἱ προσεχεῖς γάμοι μου.

— Νυμφεύεσθε;

— Μετὰ τινας μῆνας, μετὰ νέου μηχανικοῦ ἐγκατεστημένου ἀπὸ ἑνὸς ἤδη ἔτους ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ, καὶ περὶ τοῦ ὁποίου ὁ ἴδιος πατήρ μου ἠθέλησε νὰ πληροφορηθῇ.

— Καὶ ἔκαμε πολὺ φρόνιμα.

— Ὦ! Ἦτο παντάπασι περιττόν.

— Ἴσως δι' ὑμᾶς, δεσποσύνη· ἀλλ' ἐννοῶ ὅτι ὁ κ. Καρτῶν. . . .

— Ἄλλως τε, ὡς ἐκ θαύματος οἱ πλουτοφορίαι οὗται βαίνουσι κατ' εὐχήν, διότι ἡ κατοικία ἐντὸς τῆς ὁποίας διῆλθον τὴν νύκτα, ὁ κειτὼν μάλιστα ἐντὸς τοῦ ὁποίου τὴν ὥραν ταύτην εὑρισκόμεθα, φαίνεται ὅτι ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐχρησίμευσαν ὡς ἐνδιαίτημα εἰς τὸν νεανίαν ὅστις μέλλει νὰ γίνῃ σύζυγός μου.

Ὁ Λεμονιὲ ἀνεσκίρτησεν.

— Τί λέγετε; ἀνέκραξεν ἐκτὸς ἑαυτοῦ.

— Τὴν ἀλήθειαν.

— Ἀλλὰ τότε . . . ὁ νεανίας οὗτος . . . . ὁ μνηστὴρ οὗτος . . . ;

— Εἶναι ὁ κ. Ροβέρτος Λέολαϊ! ἀπεκρίνατο ἀφελῶς ἡ νεᾶνις.

Ὁ Λεμονιὲ ἔρριψεν ἐπὶ τῆς Διάνης ἐξεστηκὸς βλέμμα. Ἔμελλε δὲ νὰ ἐπαναλάβῃ τὸν λόγον ὅτε συνέβη ἔκτακτόν τι συμβεβηκὸς ὅπερ κατέψυξεν ὅλον τὸ αἷμα εἰς τὰς φλέβας του.

Ὑπῆρχεν ἐν τῷ κειτῶνι ἐσωτερικός τις ὑ-

SMANGO
MEGARO

ματιοθήκη τῆς ὁποίας ἡ θύρα εἶχε μείνει ἡμίκλειστος. Ἐνῷ λοιπὸν ὁ Λεμονιὲ ἦτον ἐστραμμένος πρὸς τὴν Διάναν, τρία κρούσματα ἐπὶ τοῦ τοίχου ἐφείλκυσαν τὴν προσοχήν του πρὸς τὸ μέρος τοῦτο. Ἠκολούθει ὅμως διὰ τῶν ὀφθαλμῶν του τὴν Διάναν, τὴν ὁποίαν εἶδεν αἰφνιδίως σκιρτῶσαν.

— Τί συμβαίνει λοιπόν; ἠρώτησε ζωηρῶς.

Ἀλλ' ἡ ταραχὴ τῆς νεάνιδος, εἰ καὶ πραγματική, εἶχεν ὅμως ἤδη διαλυθῆ.

— Εἶναι ὁ πατήρ μου, ἀπεκρίθη μετὰ βεβαιότητος ὅστις ἐπαναλαμβάνει πρὸ ὀλίγου μὲ προσκαλεῖ, ὥστε πρέπει μετὰ σπουδῆς νὰ μεταβῶ εἰς συνάντησίν του, καὶ, χωρὶς νὰ περιμείνῃ ἀπάντησιν, ἔτρεξεν εἰς τὸν Λεμονιὲ νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ. Πλησιάσασα λοιπὸν εἰς τὴν χλίμακα, ἔρθασεν εἰς ὀλίγην ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ κήπου. Φθάσασα ἅπαξ ἐκεῖ, ἐχαιρέτισε τὸν ἀγυνομικὸν πράκτορα διὰ σχήματος κατεσπευσμένου.

— Ἐὰν ἐπιθυμῆτε νὰ ἴδητε, κύριε, τὸν πατέρα μου, εἶπε δι' ὅρους, ἐν ᾧ ὁ πράκτωρ διέκρινε τὴν εἰρωνείαν, δύνασθε νὰ τὸν συναντήσητε ἐπί τινας εἰσέτι ἡμέρας, κατὰ πᾶσαν πρωΐαν, καὶ ἀμέσως ἡ νεᾶνις ἐξηφανίσθη.

Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὸν Λεμονιὲ, ἔμεινε σύννους καὶ σκυθρωπός, καὶ ἤρξατο νὰ διαλογίζηται.

— Δίοδος! εἶπε μετά τινας στιγμὰς — ὑπάρχει ἀπόκρυφος δίοδος δι' ἧς συγκοινωνεῖ ἡ πρώτη ὀροφὴ μετὰ τῆς δευτέρας. Ἰδοὺ τὸ μυστήριον πῶς ἐξηγεῖται! ὅθεν, ἀπὸ τῆς ἐπαύριον, θέλω πληροφορηθῆ περὶ αὐτοῦ.

Ἀλλὰ τῇ ἐπαύριον, ἐπανελθὼν δὲν εὗρεν ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς ὁδοῦ Ροσὲρ μήτε τὸν κ. Καρτὼν. μήτε τὴν κ. Διάναν τὴν θυγατέρα του. Οἱ νέοι ἰδιοκτῆται τῆς οἰκίας ἐγένοντο ἄφαντοι. Μόνον δὲ εἰς τὴν κατοικίαν τῆς πρώτης ὀροφῆς εὗρε δύο γραμμάτια ἰδιαιτέρου σχήματος, τετυπωμένα εἰς ἀγγλικὴν γλῶσσαν τῶν ὁποίων ἰδοὺ τὸ περιεχόμενον.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΟΝ 1ον.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΟΝ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΜΕΛΟΥΣ.

Διὰ τοῦ παρόντος γραμματίου ἐπιδεικνύομεν ὅτι ὁ Κ. Μαυρίκιος Βερνάρδου κατεγράφη μέλος τῆς ρηθείσης Ἑταιρίας, πληρώσας καὶ τὴν ἐτησίαν αὐτοῦ συνδρομήν.

Ὁ Γραμματεὺς ΘΩΜΑΣ ΣΜΗΤ.
Ὁ Ταμίας ΚΟΘΥΕΛ ΣΙΡΒΑΙ.

Ὁ Γραμματεὺς τοῦ γενικοῦ ἐν Λονδίνῳ Συμβουλίου Ζ. Γ. ΕΒΕΝ.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΟΝ 2ον.

ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΩΝ ΤΕΧΝΩΝ.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΟΝ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΜΕΛΟΥΣ.

Ἐπιδεικνύομεν ὅτι ὁ κ. Καρτὼν κατεγράφη μέλος τῆς «Ἑταιρίας τῶν Τεχνῶν», καὶ ὅτι πάντα τὰ τμήματα τῆς ἐνθέου ἑταιρίας ἐρείδουσι νὰ τὸν παραδεχθῶσι, παρέχοντα αὐτῷ πᾶσαν ὑποστήριξιν.

ΒΡΟΔΤΧΑΔ *Γραμματεὺς ἐν Σχέφφιελδ.*

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΟΙΜΙΟΥ.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ ΒΕΡΝΑΡΔΟΥ.

Ἡ Ἑταιρία τῶν τεχνῶν.— ἤ ἡ *Διεθνὴς Ἑταιρία τῶν Ἐργατῶν*, ἰδοὺ αἱ δύο ἐκφράσεις αἵτινες συνοψίζουσι κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους τὰς διαφόρους διαδηλώσεις τῶν ἐργατῶν πρὸς ἀπαίτησιν ἐπαγγελματικῶν δικαιωμάτων.

Ἡ *Ἑταιρία τῶν τεχνῶν* ἤρξατο τὸ ἔργον αὐτῆς ἐν Ἀγγλίᾳ, πολὺ πρὸ τῆς συστάσεως τῆς Διεθνοῦς. Ἀρά γε ἐκ τῶν αὐτῶν ὥρμᾶτο ἰδεῶν; Αἱ δύο αὗται ἰσχυραὶ ἑταιρίαι πρὸς τὸν αὐτὸν ἔτειναν σκοπόν; Τὰ αὐτὰ ἔμελλον νὰ μεταχειρισθῶσι μέσα ἐνεργείας; Ἰδοὺ τί πρόκειται ἀνάτως νὰ ἐξετάσωμεν κατὰ τὴν περίοδον τῆς διηγήσεως ταύτης. — Ἄλλως τε, ἡ *Ἑταιρία τῶν τεχνῶν*, ἥτις δὲν ἦτον ἐν ἀρχῇ, εἰμὴ σωματεῖον ὅπερ ἀπεκλειστικῶς ἐνησχολεῖτο ὅπως προστατεύσῃ καὶ ὑπερασπίσῃ τὰ συμφέροντα τῶν ἄγγλων ἐργατῶν, ἠκολούθησε τὴν φυσικὴν καὶ λογικὴν τῆς ἀναπτύξεώς της ροπήν, καὶ, καθ' ἣν στιγμὴν γράφομεν, ἀποτελεῖ, οὕτως εἰπεῖν, μέρος ἀναπόσπαστον τῆς μεγάλης διεθνοῦς ἑταιρίας.

Δὲν προτιθέμεθα νὰ ἐνδιατρίψωμεν εἰς τὰς λεπτομερείας τῆς διοργανώσεως τῶν ἑταιριῶν τούτων αἵτινες πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης εἰσὶ διεσπαρμέναι, ἀλλὰ χάριν τοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ τῆς γνώσεως τῶν συμβεβηκότων ἅτινα πρόκειται νὰ διηγηθῶμεν, εἶναι ἀνάγκη ὅπως περιγράψωμεν τὰ μέσα ἅτινα μετεχειρίσθη ἡ ἑταιρία τῶν τεχνῶν.

Ὁ ἀναγνώστης εὐχαρίστως θέλει ἐπιτρέψει ἡμῖν τὴν παρέκβασιν ταύτην.

Τῇ 8 ὀκτωβρίου τοῦ 1866, βαθὺ σκότος ἐκάλυπτε τὴν νύκτα, ὅτε ἐν Σχίφφιελδ ἠκούσθη αἰφνιδίως τρομερὰ ἔκρηξις, ἐξ ἧς ὁλόκληρος οἰκία κατέρρευσε, συνεπείᾳ ἐκπυροκροτήσεως πυριτοθήκης ἥτις ἐξερράγη ἐν τῷ ὑπογείῳ.

Πάραυτα ἡ πόλις ἀνεστατώθη, καὶ ἐσπευσαν μετὰ σπουδῆς πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ ἐνόχου. ἀλλὰ ἀνωφελεῖς κόπτι, μάταιαι ἔρευναι! Ὁ αὐτουργὸς δὲν ἀνεκαλύφθη. Μετά τινα χρόνον, ἡ αὐτὴ καταστροφή, ἡ αὐτὴ ἐκπυροκρότησις, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἡ ἀρχὴ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀνακαλύψῃ τὸν αἴτιον. Τὰ κακουργήματα ἐξηκολούθησαν τοιουτοτρόπως, μυστηριώδη, ἀκατάληπτα. Ὁτὲ μὲν πίπτει, προσβληθεὶς ὑπὸ σφαίρας ῥιφθείσης ὑπὸ πυροβόλου ἄνευ κρότου, καὶ ἐν μέσῳ αἰθούσης πλήρους, ἐργάτης. Ἄλλοτε, τὸ αὐτὸ κακούργημα διαπράττεται κατά τινος ὀνομαζομένου Πάρκερ, πάντοτε ὅμως τὰ θύματα ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἐργατικὴν τάξιν, καὶ πάντοτε ὁ δολοφόνος διαφεύγει τὰς χεῖρας τῆς δικαιοσύνης.

Ἡ ταραχὴ λοιπὸν ὑπῆρχε μεγάλη ἐν Σχέφφιελδ, καὶ εἰδικὴ ἐπιτροπὴ ἐξελέγη ὅπως ἀνακαλύψῃ τὰς αἰτίας καὶ ἐνθαρρύνῃ τοὺς κατοίκους περὶ τῶν τοσούτων ἀποτροπαίων τούτων κακουργημάτων, ἀπεριόριστα δὲ δικαιώματα εἶχον παραχωρηθῇ εἰς αὐτὴν, πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς ἀνακαλύψεως τῆς πηγῆς.

« Ὑπάρχει, λέγει ὁ κόμης τῶν Παρισίων,

ἐξ οὗ ἐρανιζόμεθα τινὰς τῶν προηγουμένων λεπτομερειῶν, ἐν Ἀγγλίᾳ. ἐπιτροπικὸς νόμος τῆς δικονομίας, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ὁποίου οἱ μάρτυρες, ὑποχρεούμενοι δι' ὅρκου νὰ ὁμολογήσωσιν ἀπέναντι τοῦ δικαστηρίου τὴν ἀλήθειαν, εἶν δύνανται, καὶ ὁμολογοῦντες ἀκόμη τὸ ἔγκλημά των, νὰ καταδικωχθῶσι διὰ τὰ κακουργήματα ἅτινα ὡμολόγησαν.

Ἡ ἐπιτροπὴ λοιπὸν αὕτη ἔσχε τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ παραχωρῇ τὴν αὐτὴν ἀμνηστείαν εἰς τοὺς μάρτυρας τοὺς ὁποίους προσεκάλει, καὶ τὸ δικαίωμα τοῦτο ὡφειλε νὰ τῇ χρησιμεύσῃ ὡς ἰσχυρὸν ὅπλον, διότι τῇ ἐπετρέπετο νὰ ἀμνηστεύῃ τοὺς ἀληθεῖς ἐνόχους, ὁρκιζομένη νὰ ὁμολογοῦν τὰ κακουργήματά των.

Τὰ ἀποτελέσματα ὅλων ὲν ἐβράδυνον, καὶ ἐπὶ εἴκοσι πέντε ἡμέρας. παράδοξον παρουσιάσθη θέαμα ἐνόχων διηγουμένων τὰ κακουργήματά των, καὶ μετ' ἀκριβείας ἐξιστάντων τὴν προσοχὴν των ὅπως μὴ παραλείψωσιν οὐδεμίαν λεπτομέρειαν. Τότε λοιπόν, ἡ ἀλήθεια ἀνεκαλύφθη, ὁ δὲ μυστικὸς δεσμὸς ὅστις ὑφίστατο μεταξὺ πάντων τούτων τῶν κακουργημάτων ἀπεδείχθη, ὁ σκοπὸς τῶν ἐνόχων ἐγνώσθη, παρουσιάσθησαν δὲ ἀπέναντι τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἀρχηγοί, καὶ ἐκτελεσταί, καὶ αὐτοὶ οἱ ἔνοχοι τοὺς ὁποίους ἐμισθοδότουν. Ἐντὸς δὲ ὅλων τούτων τῶν κακουργημάτων ἀνεκαλύφθη ἡ χεὶρ τῆς *Ἑταιρίας τῶν τεχνῶν* καὶ τοῦ προέδρου αὐτῆς Βράτγαδ.

Αἱ πλείσται ἐργατικαὶ ἑταιρίαι ἐν Σχέφιλδ καὶ Ἀγγλίᾳ ἐμφορούμενοι ὑπὸ πνεύματος μονοπωλίου ὅτερ, φαίνεται, ὅτι ἐκληρονόμησαν ἐκ τῶν συστημάτων τοῦ μεσαιῶνος, ὲν ἠρκοῦντο ὑποστηρίζουσαι τὰς στάσεις, τοῦθ' ὅπερ ἦτο ὁ ὁμολογούμενος τῆς συστάσεώς των σκοπός, ἀλλ' ἤθελον νὰ ἐξασκῶσιν ἐπὶ τοῦ ἐπιτηδεύματός των ἀπόλυτον ἐπιρροήν, νὰ ἐπιβάλλωσιν ἐπὶ τῶν προϊσταμένων πάσας τὰς θελήσεις τῆς πλειονοψηφίας τῶν μελῶν αὐτῶν, καὶ νὰ ὑποτάξωσιν εἰς ἑαυτὰς τὴν μειοψηφίαν, ὑποχρεοῦντες διὰ παντὸς μέσου, πάντας τοὺς ἐργάτας ὅπως προσέλθωσιν εἰς τὰς τάξεις των.

Ὅταν δὲ ἡ πειθὼ ἐθεωρεῖτο ἀνίσχυρος, κατέφευγον εἰς τὴν δολοφονίαν. Αὐτὸς ὁ γραμματεὺς τῆς ἑταιρίας τὴν ἀνεκήρυξε μετὰ τῆς αὐτῆς διαβεβαιώσεως, μεθ' ἧς τῷ ὑπέσχοντο τὴν ἀτιμωρησίαν ὅτε ὡμολόγησε τὰ ἐγκλήματά των.

Ἡ τιμὴ τῶν δολοφονιῶν ἐπληρώνετο ἐκ τοῦ ταμείου τῆς ἑταιρίας, τὰ δὲ βιβλία ἀναφέρουσι περὶ αὐτῆς. ὅτι ποικίλλεται μεταξὺ 100—500 φράγκων. Ἕκαστον μέλος. ἄλλως τε, ὑπεχρεοῦτο νὰ προστατεύῃ τὸν ἔνοχον, ὥστε τὸ μυστικὸν πάντοτε αὐστηρῶς ἐτηρεῖτο! Ἀλλ' ἐὰν, προκειμένου περὶ τοῦ ἐνόχου, προσεπάθουν νὰ καλύψωσιν αὐτὸν διὰ τοῦ μᾶλλον μυστηριώδους πέπλου, περὶ τῶν αἰτίων ὅμως τοῦ ἐγκλήματος ὲν συνέβαινε τὸ αὐτό, διότι ἡ *Ἑταιρία* ὡρίζε, τῷ ὄντι, ρητῶς, ὅπως κοινοποιῶνται. Ἡ χεὶρ τῆς Ἑταιρίας πάντοτε ἀνεγνωρίζετο... ἤδύναντο μάλιστα μυστικῶς νὰ λέγωσι πρὸς ἀλλήλους ὅτι τῇ ἐπαύριον καὶ ἕτερον θῦμα ἔμελλε νὰ αὐξήσῃ τοὺς καταλόγους, εἰς τρόπον ὥστε ἡ Ἑταιρία ἐέσπουζε διὰ τῆς φρίκης, καὶ ὑψοῦτο εἰς τὸν βαθμὸν τῶν περιφήμων ἐκείνων δικαστηρίων τῆς Sainte-Vehme (1)

(1) Σ.Μ. Τὰ ἀπόκρυφα ταῦτα, βεχμικὰ καλούμενα δικαστήρια, καὶ ὁρχὲς μὲν συνέστησαν ἐν Βεστφαλίᾳ, ἀλλ' ἡ κυριωτέρα αὐτῶν ἕδρα εὑρίσκετο ἐν Δορτμούνδῃ τῆς Πρωσσίας.

Σκοπὸς δὲ τῆς συστάσεως των ὑπῆρχεν ἡ διατήρησις τῆς δημοσίου τάξεως καὶ τῆς θρησκείας, ὥστε πάντα τὰ ἐγκλήματα ἅτινα ἐδύναντο νὰ διαταράξωσιν ἀμφοτέρας ταύτας, περιέρχοντο ἐν γνώσει τῶν δικαστηρίων τούτων.

Τὰ μέλη αὐτῶν καλούμενα ἐλευθεροδίκαι, περιεκάλυπτοντο ὑπὸ μυστηριώδους πέπλου, διατηροῦντα πρὸς τούτοις καθ' ὅλην τὴν Γερμανίαν διαφόρους μυστικοὺς πράκτορας εἴτινες ἀνεκάλυπτον τοὺς ἐνόχους. Ἕκαστος δὲ ἐκ τῶν μυστικῶν τούτων πρακτόρων ὑπεχρεοῦτο ὅπως ἐκτελῇ τὴν ἀπόφασιν τὴν ὁποίαν τὸ δικαστήριον ἀνέθετεν εἰς αὐτὸν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅμως αἱ ἀποφάσεις αὐταὶ ἐξετελοῦντο παρ' αὐτῶν τούτων τῶν δικαστῶν, καὶ οὕτω πολλάκις ὁ καταδικασθεὶς προσεβλήθη μυστηριώδως ὑπὸ χειρὸς ἀγνώστου, τὸ δὲ πτῶμα αὐτοῦ ἀνηρτᾶτο ἐπὶ δένδρου, ἐφ' οὗ ἐκαρφώνετο καὶ μάχαιρα, ὡς ἔνδειξις τῆς ἐκδικήσεως τοῦ βεχμικοῦ δικαστηρίου.

ἅτινα ἐξεδίδον ἀποφάσεις τῶν ὁποίων ἡ ἐκτέλεσις μόνη ἐκαλύπτετο ὑπὸ μυστηρίου.

Τῶν κακουργημάτων ἅπαξ ἀνακαλυφθέντων, ἡ ἡσυχία ἀπεκατέστη. ἡ δὲ Ἑταιρία ἐν σπανίαις περιστάσεσιν ὑπέδειξε σημεῖα ζωῆς, ὥστε ἐνομίζετο ὅτι ἡ ὕπαρξίς της ἐξηλείφθη, καὶ ὅτι ὑπεχώρησεν εἰς τὸν ἀγῶνα. Ἀλλὰ πολλοῦ γε καὶ δεῖ!

Κατὰ τὴν αὐτὴν ὡς ἔγγιστα ἐποχὴν, ἄλλη ἑταιρία οὐχ' ἧττον ἐπίφοβος, ἑκατοντάκις δὲ ἰσχυροτέρα, ἐσχηματίσθη ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ, ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, εἶχεν ἐκτείνει μακρὰν τὰς γονίμους αὐτῆς ρίζας. Ἡ ἑταιρία δὲ αὕτη ἦτο ἡ *Λευθερία*.

Λύτη δὲν ὑπεκρύπτετο ποσῶς εἰς τὸ σκότος, ὡς ἡ προγενεστέρα, ἀλλ' ὡμολόγει αὐθαδῶς ἐν πληρει μεσημβρίᾳ τὰς ἀρχὰς αὐτῆς, ὲν ἐροβεῖτο συνιστῶσα εἰς ἁπάσας τὰς πρωτευούσας βῆμα ἀπὸ τοῦ ὁποίου προσεκάλει πάντας τοὺς ἐργάτας. Λύτη ἦτο, ὡς περὶ τῆς ἑταιρίας τῶν Ἰησουϊτῶν ἄλλοτε ἐλέγετο, ἡ σπάθη, τῆς ὁποίας ἡ λαβὴ εὑρίσκετο ἐν Λονδίνῳ. ἐνῷ ἡ αἰχμὴ παντα χοῦ. Αἱ ἰδέαι ἄλλως τε τὰς ὁποίας ἀνεκήρυττεν ἦσαν τοιαύτης φύσεως, ὥστε ἀπίσπων πολυαρίθμους προσηλύτους μεταξὺ τῶν ἐργατῶν καὶ πενήτων. Λύτη ἔλεγεν εἰς τοὺς πένητας καὶ ἀποκλήρους τῆς κοινωνίας· *α τὸ κράτος σᾶς ἀνήκει, διότι εἶσθε οἱ ἰσχυρότεροι, ἐπειδὴ εἶσθε πολυπληθέστεροι, τὸ δὲ δίκαιον τοῦ ἰσχυροτέρου.* Μέχρι τοῦδε ὑπήρξατε οἱ αἰχμάλωτοι τῶν κεφαλαιούχων, διὰ νὰ μὴ ὑπάρχωσι δὲ τοῦ λοιποῦ αἰχμάλωτοι ἐν τῷ κόσμῳ, θέλομεν φονεύσει διὰ παντὸς τοὺς κεφαλαιούχους. Ὑπάρχουσιν ἄτομα, προνομιοῦχα ἐκ φύσεως ἅτινα, χάρις εἰς τὴν ἱκανότητά των, ἔλαβον τὴν μερίδα τοῦ λέοντος ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ· θέλομεν λοιπὸν ἐξουδενώσει τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἱκανότητος, ἀνακηρύττοντες τὴν *ἰσότητα τῆς ἐργασίας*. Ἐπὶ τέλους καθ' ἑκάστην βλέπετε κινουμένους περιξ ὑμῶν νεανίας οἵτινες δὲν εἶναι πλούσιοι, εἰμὴ διότι ἐγεννήθησαν τοιοῦτοι... Θὰ σᾶς καταστήσωμεν λοιπὸν ἴσους μετ' αὐτῶν, καταργοῦντες τοὺς νόμους τῆς κληρονομίας καὶ ἀποδίδοντες ὅλα τὰ ἀγαθὰ εἰς τὴν κοινοκτημοσύνην!

Κοινοκτημοσύνη καὶ ἀλληλοκτημοσύνη... Ἰδοὺ ὁ μέλλων νόμος. Τοιοῦτοι εἶναι οἱ δύο ὄροι μεταξὺ τῶν ὁποίων θέλουσι διαιρεθῇ τὰ πλῆθη, ἅτινα θέλουσι παραδεχθῇ τὸ νέον εὐαγγέλιον!

Πολλοὶ ἐξ ἐκείνων πρὸς οὓς ἐδίδασκον τὰς ἀρχὰς ταύτας δὲν διέκρινον καθαρῶς τὴν σημασίαν των· ἀλλ' οἱ δυστυχεῖς οὗτοι τοσοῦτον ἄθλιον διῆγον βίον, ὥστε χωρὶς νὰ ἀναλογισθῶσι τὸ ἄδικον τῆς διεκδικήσεως ταύτης, ἀποπλανώμενοι ὑπὸ τῶν ἐλπίδων αἵτινες ἀπήστραπτον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, ἀπλήστως ἐζήτουν ἀπὸ τοῦ βάθους τῆς σκοτεινῆς αὐτῶν νυκτὸς, τὸν φάρον τὸν ὁποῖον τοῖς ὑπέσχοντο, καὶ ὅστις ἔμελλε νὰ τοῖς δείξῃ τὴν ὁδὸν πρὸς ἀπόλαυσιν νέου μέλλοντος.

Μῆνες εἶχον παρέλθει ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἠκολούθησαν τὰ συμβεβηκότα ἅτινα ἐδιηγήθημεν ἀνωτέρω, εὑρισκόμεθα δὲ περὶ τὰ τέλη τοῦ σεπτεμβρίου κατά τινα τερπνὴν τοῦ φθινοπώρου ἐσπέραν ἐξ ἐκείνων τὰς ὁποίας ἡ φύσις φαίνεται ὅτι παρέχει ἐπίτηδες διὰ τὴν μελαγχολίαν καὶ τὸν ρεμβασμόν.

Ἡ ἡμέρα ἔκλινεν ἤδη, καὶ ὁ ἥλιος ἐχαμηλοῦτο ἠρέμα ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος, ῥίπτων τὰς χρυσᾶς ἀκτῖνάς του ἐπὶ τῆς εὐρείας κοιλάδος τὴν ὁποίαν διαβρέχει ὁ Μάρνης, λεύγας τινὰς ἀπὸ τῆς Σωμών. Ἡ ἐβδόμη ἦτον ὡς ἔγγιστα ὥρα, ὁ δὲ θόρυβος τῆς ἡμέρας βαθμηδὸν ἐξέλειπε, διὰ μέσου δὲ τῶν δικτυγῶν τῆς ἑσπέρας ἀναθυμιάσεων, διεκρίνοντο ἐπὶ τῶν κλιτύων τῶν λόφων ἡ κατὰ μῆκος τῶν ἀποκρήμνων ἀτραπῶν, τὰ ποίμνια ἅτινα βραδέως ἐπανήρχοντο εἰς τοὺς σταύλους των. Λίγες τινὲς μόνον ἐξηκολούθουν μετ' ἐπιμονῆς νὰ βόσκωσιν εἰσέτι, καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἠ-

κούετο ἡ φωνὴ τῶν ποιμένων οἵτινες ἐβίαζον τὴν ἀγέλην διακόπτοντες τὴν νυκτερινὴν σιγὴν διὰ τῶν μελαγχολικῶν ψιθύρων τῶν ἀγροτικῶν ἀσμάτων των.

Τὴν στιγμὴν λοιπὸν ταύτην, ὁδοιπόρος ἐξελθὼν τῆς πλατείας τῶν Παρισίων, εἰσῆλθεν εἴς τινα κατωφερῆ ὁδὸν, ἐκ τοῦ ὕψους τῆς ὁποίας διευθύνεταί τις πρὸς τὴν κοιλάδα διὰ μέσου τῶν ἀγρῶν.

Ὁ ὁδοιπόρος οὗτος ἦτο νεανίας.

Μόλις δὲ ἦγε τὸ εἰκοστὸν ἔτος. Αἱ νευρώδεις καὶ εὐθεῖαι κνῆμαί του περιεσφίγγοντο ἐντὸς μακρῶν δερματίνων περισφυρίων· ἐφόρει ἐσθῆτα ἐκ βελούδου, καὶ πῖλον ἐκ νακτοῦ, περὶ δὲ τὸν τράχηλον λαιμοδέτην ἀτημελήτως περιεστραμμένον. Βαδίζων δὲ θαρραλέως καὶ στερρῶς, ἐστηρίζετο ἐπὶ ράβδου λεπτοκαρύας τὴν ὁποίαν ἀπέσπασε προφανῶς ἔκ τινος τῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ πεφυτευμένων δένδρων. Ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν εἰσήρχετο εἰς τὴν ἀτραπὸν, ἐφάνη διστάζων ἐπί τινα λεπτά. Διεῤῥύνε λοιπὸν τὸ βλέμμα του εἰς τὴν ἐσχατιὰν τοῦ ὁρίζοντος, ὅπου ὑψοῦντο αἱ ὑψηλαὶ καπνοδόχαι ἐργοστασίου, καὶ πάραυτα μειδίαμα εὐχαριστήσεως ἐζωγραφήθη ἐπὶ τῆς μορφῆς του, κυριευθεὶς δὲ ὑπὸ νέου αἰσθήματος, ἀνεχώρησε. Μόλις ὅμως διήνυσε πεντήκοντα βήματα, καὶ ἐστάθη ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ, ἀκούσας προφερόμενον ἐκ τοῦ πλησίον τὸ ὄνομά του. Ἐστράφη λοιπὸν πάραυτα, καὶ παρετήρησεν εἰς ἀπόστασιν βημάτων τινῶν, εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος τῆς τάφρου, νεάνιδα ὑψηλοῦ ἀναστήματος ἥτις τὸν ἠτένιζε μετὰ περιεργείας συνάμα καὶ ἐνδιαφέροντος.

— Δὲν ἠπατήθην, εἶπεν ἡ νεᾶνις μειδιῶσα· εἶσθε σεῖς, κύριε Μαυρίκιε Βερνάρδου! Αἰ! τοὐλάχιστον μοὶ φαίνεται ὅτι ἀρκετὰ ἀνεπτύχθητε, καὶ ἐγίνατε τέλειος ἀνήρ!

ΚΒ'.

Η ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ.

Ὁ νεανίας πρὸς ὃν ἀπηυθύνοντο οἱ λόγοι οὗτοι δὲν ἐβράδυνεν ἐπὶ πολὺ νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν νεάνιδα ἥτις τῷ ὡμίλει τοιουτοτρόπως, ὅθεν καὶ ἡτοιμάζετο νὰ διαβῇ τὴν τάφρον καὶ νὰ σπεύσῃ εἰς συνάντησίν της, ὅτε ἡ νεᾶνις δι' ἑνὸς βήματος της ἐπῆλθεν ἐπὶ τῆς ἀτραποῦ, καὶ εὑρέθη πλησίον του, πρὶν ἢ ἐκεῖνος κάμῃ τὸ πρῶτον βῆμα.

— Ἰωάννα! εἶπε μετὰ διαχύτεως εὐγενοῦς ψυχῆς, εὐλογημένη ἔστω ἡ τύχη ἡ ὁποία σε ἀποστέλλει εἰς πρώτην συνάντησίν μου ἀφ' ὅτου ἐπανέρχομαι εἰς Βνρέν. Οὐδεμία μορφὴ ἠδύνατο νὰ μοὶ ἦναι εὐαρεστοτέρα τῆς ἰδικῆς σου.

Ἐνῷ δὲ ὡμίλει τοιουτοτρόπως, ὁ Μαυρίκιος συνέφιγγε μετὰ ψυχικῆς ἐκχύσεως τὰς δύο τῆς νεάνιδος χεῖρας τὰς ὁποίας αὕτη εὐχαρίστως τῷ εἶχε τείνει.

— Ὢ! Γνωρίζω, ὑπέλαβε μετὰ τινας στιγμὰς ἡ νεᾶνις, τίς θέλει ἀπολαύσει τὴν εὐτυχίαν τὴν ὁποίαν ἤδη αἰσθάνομαι πλησίον σας.

— Ποῖος; ἠρώτησεν ὁ Μαυρίκιος.

— Ὁ ἰατρός.

— Ὁ πατήρ μου . . .

— Μάλιστα, ὁ κ. Βερνάρδος. Αἰ! ἐπὶ τρία ἤδη ἔτη συνεχῶς ἔκαμνε λόγον περὶ ὑμῶν, καὶ θέλετε νὰ σᾶς εἴπω . . . Φεῦ!

— Εἰπὲ, Ἰωάννα, εἰπέ.

— Ἔστω, ὅν ἦτο πάντοτε εὐχαριστημένος.

— Δυστυχὴς πατήρ!

— Τὸν ἐλυπήσατε λοιπὸν ποτέ;

— Ἐγώ!

— Αἰ! Ἀφ' ὅτου ἡ κ. Βερνάρδου ἀπέθανεν, ὁ δυστυχὴς δὲν εἶναι πάντοτε φαιδρός.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ὁ Μαυρίκιος ἐσκυθρώπασε, καὶ βαθὺς στεναγμὸς ἐξῆλθε τοῦ στήθους του.

— Εἶναι ἀληθὲς, ἀπεκρίνατο δι' ἀσαρτοῦς ὕφους, καὶ ὡσεὶ ὡμίλει πρὸς ἑαυτόν· ἡ εἰκὼ πιστεύω, ὅτι εἶναι σκυθρωπὴ, ἀφ' ὅτου ἡ μήτηρ μου ἦτις ἦτο ἡ ψυχὴ αὐτῆς μᾶς ἐγκατέλιπεν . . . Ἔπειτα, ὁ πατήρ μου εἶναι αὐστηρὸς, καὶ δὲν ἐννοεῖ ὅτι δύναταί τις νὰ ἔχῃ καὶ ἄλλα αἰσθήματα ἐκτὸς ἐκείνων διὰ τῶν ὁποίων ἀνετράφη ὁ ἴδιος. Ἀκουσίως ἴσως, ἐφύτρανα ἐνίοτε τὰς ἰδέας του, ἀλλὰ, θὰ τὸν ἴδω, Ἰωάννα, καὶ θέλομεν συζητήσει τοῦ λοιποῦ ὁ εἷς πλησίον τοῦ ἄλλου, ὁ εἷς μάλιστα διὰ τὸν ἄλλον, ἐὰν ἐπιθυμῇ· θέλομεν ὁμιλήσει περὶ τῆς μητρός μου, καὶ εὐκόλως θέλω διαλύσει τὰ μικρὰ νέφη ἅτινα πρὸς στιγμὴν ἐπεσκίασαν τὴν εἰρήνην μας φιλίαν.

— Ἀγαθὴ τύχη, ὑπέλαβεν ἡ Ἰωάννα, καὶ ὡς ὑμεῖς, πιστεύω καὶ ἐλπίζω.

Ἐνῷ δὲ συνωμίλουν τοιουτοτρόπως, κατέβαινον συγχρόνως τὴν ἀτραπὸν, ἥτις ἐκ τοῦ ὕψους, φέρει εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Μάρνου.

Ὁ Μαυρίκιος καὶ ἡ Ἰωάννα παιδιόθεν ἐγνωρίζοντο. Ἐνῷ ἐγεννήθησαν ἐκ διαφόρου κοινωνικῆς τάξεως, ἡ ἡλικία ὅμως τοὺς εἶχε προσεγγίσει ἐπί τινα χρόνον, μέχρι τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν τὸ σπουδαῖον περὶ ἐκλογῆς βιοποριστικοῦ τινος ἐπαγγέλματος ζήτημα, ἠνάγκασε τὸν νεανίαν νὰ ἀπομακρυνθῇ.

Ὁ πατὴρ νοῦ Μαυρικίου ἦτο ἐκ τῶν μετρίων ἐκείνων ἀγροτικῶν ἰατρῶν, ὅστις, ἀφοῦ ἐξήσκησε τὸ ἐπάγγελμά του ἐν τινι τῶν πτωχοτέρων ὄχθων τοῦ Haute-Marne ἐδέχθη ἐπὶ τέλους θέσιν ἐν τῷ περιφήμῳ τοῦ κ. Καρπαντιὲ ἐργοστασίῳ ὅπερ ὑπῆρχεν ἐν αὐτῷ τῷ χωρίῳ Βαρέν. Τὸν υἱόν του τὸν εἶχε στείλει ὅπως σπουδάσῃ τὴν μηχανικὴν, καὶ ὡς τοιοῦτος ἐπανήρχετο ἤδη εἰς τὴν κώμην, ἔνθα τῷ εἶχεν ἑτοιμασθῇ θέσις ἐν τῷ ἐργοστασίῳ.

Ὁ δὲ πατὴρ τῆς Ἰωάννης, ἦτο ἁπλοῦς ἐργάτης, ἄλλοτε μὲν κτίστης, ἤδη δὲ σκαπανεὺς, ὅστις, μεθ' ὅλας τὰς δυστυχίας τὰς ὁποίας ἐδοκίμασε, καὶ μεθ' ὅλας τὰς θλίψεις τὰς ὁποίας ἐν τῷ βίῳ ὑπέστη, διετέλει ἐν τούτοις καρτερικὸς καὶ ἀπαθὴς, καὶ πάντοτε ἀκλόνητος ἐν τῇ τιμιότητι καὶ τῷ ἤρεμῳ τοῦ του!

Κατοικῶν ἄλλοτε ἐν Παρισίοις, ἐσταυρώθη ἀλλεπαλλήλως τῆς γυναικός καὶ τεσσάρων τέκνων του, ὧν τῷ ὑπελείφθη δὲ εἰμὴ ἡ Ἰωάννα. Πάντες ὅσοι τὸν ἐγνώριζον, ἤξευρον κάλλιστα ὅτι καθ' ἣν ἡμέραν ἤθελε στερηθῇ τῆς θυγατρός του, ἤθελεν αὐτοκτονήσει. Ἀλλ' ἡ Ἰωάννα δὲν ἀπέθνησκε, διότι ἦτο ὑψηλὴ, ἀνδρεία, ὑγιὴς, καὶ τὸ ἀντικείμενον τῆς ὑπερηφανείας καὶ τῆς χαρᾶς τοῦ πατρός της.

Συνδιαλεγόμενοι λοιπὸν περὶ μυρίων πραγμάτων, ἀναπολοῦντες τὸ παρελθὸν, καὶ ἐρωτῶντες τὸ μέλλον, οἱ δύο νεανίαι προύχώρουν ἤρεμα διὰ μέσου τῆς πεδιάδος πρὸς τὸ ἐργοστάσιον, τοῦ ὁποίου αἱ ὑψηλαὶ καπνοδόχαι διέκοπτον τὸν ἐκτεταμένον ὁρίζοντα. Ὁ ἥλιος εἶχε δύσει, ἡ δὲ κοιλὰς δὲν παρουσίαζε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, εἰμὴ τὸν πέπλον τῶν πρώτων ἑσπερινῶν σκιῶν. Πάραυτα ἡ ἠρεμία εἶχεν ἐπέλθει, οὐδεὶς δὲ στεναγμὸς, ἡ κραυγὴ ἐξήρχετο, ἀλλὰ μόλις ἐκ διαλειμμάτων ἠκούετο ὁ γλυκὺς καὶ μελαγχολικὸς ἦχος κώδωνος παρακειμένου τινος χωρίου Ἀνέκφραστον θέλγητρον παρίστα ἡ φυσικὴ εἰκών. Ὁ Μαυρίκιος, ὅστις ἀπὸ πολλοῦ εἶχε στερηθῇ παρομοίων ἀπολαύσεων, ἀπελαύνε μετὰ θυμηδίας καὶ ἀθωότητος τῆς θέας ἐκείνης. Τὴν καρδίαν του συνετάραττον πλεῖστοι διαλογισμοὶ, πολλαὶ ἐπίσης θλίψεις τὴν φαιδρότητα του, ἀλλὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ γαλήνη ἐπῆλθε, καὶ ἡ ζωογόνος καὶ καθαρὰ αὔρα τὴν ὁποίαν ἀνέπνεεν, ἐπέχυτε καθ' ὅλον τὸ σῶμα του νέαν ζωτικότητα. Ἐπὶ μίαν στιγμὴν ἐν τούτοις ἐκίνησε ζωηρῶς τὴν κεφαλὴν ὅπως ἀπομακρύνῃ τοὺς ἐκτάκτους διαλογισμούς του οἵτινες προσεπάθουν νὰ τὸν κυριεύσωσι, καὶ ἐστράφη μετὰ λεπτοῦ μειδιάματος πρὸς τὴν νεάνιδα ἥτις τὸν συνώδευε.

— Ἰδοὺ μία ὥρα σχεδὸν, εἶπε, καθ' ἣν συνομιλοῦμεν περὶ σπουδαιοτάτων ἀναμφιβόλως πραγμάτων, ἀλλ' οὐδὲν εἰσέτι περὶ σοῦ δὲν μοὶ εἶπες, ὥστε νομίζεις ἴσως ὅτι δὲν φροντίζω διόλου.

— Αἴ! καὶ τί θέλατε νὰ σᾶς εἴπω περὶ

ἐμοῦ; ἀνέκραξεν ἡ Ἰωάννα, διὰ φωνῆς ἠχηρᾶς καὶ φαιδρᾶς. Ἡ ζωή μου παρέρχεται ἀναλλοίωτος. Ὅ,τι δι' ἐμὲ εἶναι ἡ σήμερον ἡμέρα ἦτο καὶ ἡ χθὲς,καὶ ὅ,τι εἶναι ἡ σήμερον θέλει εἶσθαι καὶ ἡ ἐπαύριον. Αἱ ἡμέραι μου λοιπὸν παρέρχονται χωρὶς ἡ τύχη νὰ ἐπιφέρῃ οὐδεμίαν ἀλλοίωσιν.

— Ἀλλ' ἤδη, Ἰωάννα ἀνεπτύχθης, ἡ δὲ ἡλικία ἐπίσης ἐπῆλθε καὶ εἰς σὲ, μετ' αὐτῆς δὲ καὶ ἡ ὡραιότης. Ἔχουσα τοὺς ὡραίους αὐτοὺς ὀφθαλμοὺς, εὐκόλως δύνασαι νὰ ἐπιτύχῃς ὅ,τι πᾶσα νεᾶνις τῆς ἡλικίας σου δύναται νὰ ἐπιθυμήσῃ.

— Καὶ τί;

— Ἐραστήν!

— Οἱοία μωρία!

— Οὐδέποτε λοιπὸν ἐσκέφθης περὶ τούτου;

— Πρὸς τί;

— Παράδοξον! ἐὰν ἀπεφάσισας, νομίζω νὰ γίνῃς γεροντοκόρη.

Ἡ Ἰωάννα ὕψωσε τοὺς ὤμους καὶ ἐσιώπησεν ἐπί τινα λεπτὰ, ἐνῷ ὁ Μαυρίκιος μετὰ προσοχῆς τὴν παρετήρει. Δὲν ἐβράδυνε δὲ νὰ διακρίνῃ ὅτι τὸ στήθος της ὑψίστατο τρομερὰν ταραχήν.

— Ὦ! Ὦ! εἶπε μετὰ φαιδρότητος· ἐμάντευσα λοιπόν· κάτι συμβαίνει, ὁ ἐραστὴς εὑρέθη!

— Ὄχι, κύριε Μαυρίκιε.

— Ἴσως δυσκολεύεσαι εἰς τὴν ἐκλογήν.

— Οὔτε τοῦτο.

— Ἀλλὰ τότε τί συμβαίνει;

Ἡ Ἰωάννα καθίστατο σύννους. Σκιά τις διῆλθεν ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτῆς, καὶ προσήλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

— Δύσκολον μοὶ εἶναι νὰ ἐξηγηθῶ, ἀπεκρίθη μετ' οὐ πολύ. Δὲν ἀπεφάσισα, εἶναι ἀληθὲς, νὰ μείνω γεροντοκόρη, καὶ πολλάκις, ἤδη, μὲ ἐζήτησαν εἰς γάμον.

— Τὸ πιστεύω κάλλιστα!

— Ἐν τούτοις πρέπει νὰ ἐκλέξω.

— Λοιπόν!

— Ἀλλὰ, μέχρι τοῦδε, δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐκλέξω.

— Καὶ διατί;

— Ἄ! Μὴ σᾶς φανῇ παράδοξον, Κ. Μαυρίκιε, καὶ μὴ μὲ θεωρήσητε γελοίαν· διότι, μεταξὺ ἐκείνων οἵτινες παρουσιάσθησαν, οἱ πλείστοι σχεδὸν εἰσὶν ἄνδρες χυδαῖοι καὶ ἄνευ ἀνατροφῆς, οἵτινες θεωροῦσι τὰς γυναῖκας των ὡς θεραπαίνας καὶ οὐχὶ ὡς συντρόφους. Ἀναλογιζομένη λοιπὸν ὅτι θέλουσι μεταχειρισθῇ καὶ ἐμὲ ὅπως καὶ τὰς δυστυχεῖς νεάνιδας τὰς ὁποίας γνωρίζω, φρίττω καὶ ὀπισθοχωρῶ. Ἐννοεῖτε;

— Ἀξιόλογα.

— Λοιπὸν περιμένω.

— Τί περιμένετε;

— Μήπως γνωρίζω;

— Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι μέλλον.

Ἡ Ἰωάννα ἐκίνησε μελαγχολικῶς τὸ μέτωπον.

— Τὸ γνωρίζω, ἀπεκρίνατο, ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ πράξω καὶ ἀλλέως. Προτιμῶ λοιπὸν νὰ μείνω εἰσέτι ἄγαμος, παρὰ νὰ ὑποστῶ τὴν τύχην τῶν ἄλλων.

— Καὶ δὲν ἠράσθης ποτὲ οὐδενός; δὲν ὑπῆρξεις ἐκ τοῦ μονήρους τούτου βίου; δὲν ἐσκέφθης ὅτι ἠμέραν τινα . . .

Ὁ Μαυρίκιος ἔμελλε νὰ ἐξακολουθήσῃ . . . Ἀλλ' ἡ Ἰωάννα τὸν εἶχεν αἰφνιδίως ἐγκαταλείψει, καὶ πρὶν ἢ λάβῃ καιρὸν νὰ ἐννοήσῃ τί συνέβαινε, τὴν εἶδε τρέχουσαν πρὸς τὸ ἐμπρὸς, καὶ σταθεῖσαν εἰς τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ.

— Ἀκούσατε! ἀκούσατε! εἶπε τότε ποιοῦσα σημεῖον εἰς τὸν Μαυρίκιον.

Οὗτος δὲ ἔσπευσεν ὅπως τὴν πλησιάσῃ. Τὴν στιγμὴν λοιπὸν ταύτην ἠκούσθη εἰς μακρὰν ἀπόστασιν, ὁ καλπασμὸς τριῶν ἵππων διευθυνομένων πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο.

— Τί εἶναι τοῦτο; ἠρώτησε ζωηρῶς ὁ Μαυρίκιος.

— Θὰ ἴδετε μετ' ὀλίγον, ἀπεκρίνατο ἡ Ἰωάννα ἀσθμαίνουσα.

— Ἀλλ' ἐξήγησόν μοι . . .

— Ἔρχονται, παρατηρήσατε.

Ἡ Ἰωάννα μόλις ἐτελείωσε τοὺς λόγους τούτους, καὶ δύο νεάνιδες, ἱππεύουσαι ἐπὶ δύο γενναίων ἵππων, διήρχοντο ἀστραπηδὸν, ἀκολουθούμεναι εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ὑπὸ ἱππέως, κομψότατα ἐνδεδυμένου.

— Τίνες εἶναι αἱ δύο αὗται γυναῖκες; ἠρώτησε μετὰ περιεργείας ὁ Μαυρίκιος.

— Ἡ μία εἶναι ἡ δεσποσύνη Βίρθα Καρπαντιέ, ἀπεκρίνατο ἡ Ἰωάννα, ἐνῷ ἡ ἑτέρα ἡ Διάνα.

— Ἀλλ' ὁ ἱππεὺς ὅστις τὰς συνοδεύει;

— Ὀνομάζεται Ροβέρτος Λένλαϊ.

Ἐὰν δὲ τὸ σκότος τῆς νυκτὸς δὲν ἦτο τοσοῦτον βαθὺ, ὁ Μαυρίκιος ἠδύνατο νὰ παρατηρήσῃ ὅτι τὸ πρόσωπον τῆς Ἰωάννης, ὅταν ἐπρόφερε τὸ ὄνομα τοῦτο, αἰφνιδίως εἶχε καταληφθῇ ὑπὸ ὠχρότητος.

Ε'

Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ

Ἀλλὰ καὶ ὁ Μαυρίκιος εἶχε κυριευθῇ ὑπὸ ἄλλου αἰσθήματος. Ἐκ τῶν δύο γυναικῶν αἵτινες πρὸ ὀλίγου διῆλθον ἐμπροσθέν του ἔφιπποι τὴν πρώτην μόνον εἶχε παρατηρήσει, αὕτη δὲ ἦτο ἡ δεσποσύνη Καρπαντιέ, τουτέστιν ἡ Βίρθα!

Ἀπὸ τριῶν ἤδη ἐτῶν ὁ Μαυρίκιος δὲν εἶχεν ἰδεῖ τὴν Βίρθαν, ἥτις ἦτο τότε μικρὰ, μόλις ἄγουσα τὸ δέκατον τέταρτον τῆς ἡλικίας της ἔτος· ἐὰν δὲ τὸ βλέμμα του προσηλοῦτο ἐνίοτε ἐπὶ τῆς τρυφερᾶς αὐτῆς μορφῆς, δὲν ἠθάνετο ἢ τὴν ἀθῶαν ἐκείνην συμπάθειαν τὴν ὁποίαν προσελκύει πᾶν ὅ,τι ἀδύνατον καὶ ἄγνὸν ἐν τῷ κόσμῳ. Ἀλλ' ἡ Βίρθα κατὰ τὸ τριετὲς τοῦτο διάστημα ἐγένετο αἰφνιδίως νεᾶνις ὡραία. τὸ δὲ ἀνάστημά της ἀναπτυχθὲν ἤδη προσεκτήσατο τὴν ἀξιάρεστον χάριν ἐντελοῦς γυναικὸς, ὥστε ἀδύνατον ἦτο νὰ φαντασθῇ τις νεάνιδα χαριεστέραν. Ὅθεν ὅτε ὁ Μαυρίκιος παρετήρησεν αὐτὴν διαβαίνουσαν ἔμπροσθέν του, ἀμφέβαλεν ἐὰν ἐκεῖνο ἦτο τὸ παιδίον, ὅπερ εἶχε γνωρίσει ποτέ.

— Πόσον ὡραία, εἶπεν, εἶναι, στρεφεὶς πρὸς τὴν Ἰωάνναν, καὶ πόσον ὁ πατήρ της ὑπερηφανεύεται δι' αὐτήν!

— Τῷ ὄντι, ἀπεκρίνατο ἡ Ἰωάννα, ἀλλὰ γνωρίζετε . . . ὁ κ. Καρπαντιὲ εἶναι ὀλίγον σκληρὸς, καὶ συνειθισμένος εἰς τὸν δεσποτισμόν, ὥστε πιστεύω ὅτι ἡ δυστυχὴς κόρη δὲν εἶναι καθ' ὁλοκληρίαν εὐτυχής.

— Καὶ εἶναι δυνατόν;

— Ὁ κ. Βερνάρδος θὰ σᾶς ὁμιλήσῃ ἐκτενέστερον περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

— Καὶ ὁ πατήρ μου τὴν βλέπει συνεχῶς;

— Συχνότατα! ὁ ἰατρὸς ἐγένετο ἐξ ἐπαγγέλματος ὁ πιστότατος τῆς δεσποσύνης Βέρθας σύμβουλος, διότι πολλάκις αὕτη, ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ πατρός αὐτῆς, τῷ ἐνεχείρει τὰς μικρὰς οἰκονομίας της πρὸς ἀνακούφισιν τῶν δυστυχῶν τοὺς ὁποίους ὁ πατήρ σας ἐπισκέπτεται.

— Ταλαίπωρον τέκνον!

— Ἐν τούτοις, ὑπὸ ἄλλας ἐπόψεις δὲν φαίνεται νὰ ὑποφέρῃ πολὺ, διότι διάγει βίον ἐνεργὸν καὶ πολυάσχολον· ἱππεύει, ἢ θηρεύει μετὰ τοῦ πατρός της, ἀφ' ὅτου δὲ οἱ δύο ξένοι εὑρίσκονται ἐν τῷ ἐργοστασίῳ, οὐδεμίαν ἡμέραν ἀνεπαύθη.

— Ὁποῖοι ξένοι; ἠρώτησεν ὁ Μαυρίκιος.

— Ὁ κ. καὶ ἡ κ. Ροβέρτου Λένλαϋ.

— Εἶναι λοιπὸν φίλοι τοῦ κ. Καρπαντιέ;

— Θὰ σᾶς εἰπω . . . . Φαίνεται ὅτι ὁ κ. Καρτὼν, ὁ πατὴρ τῆς κ. Λένλαϊ, ἠγόρασε παρὰ τοῦ κ. Καρπαντιὲ τὴν οἰκίαν τὴν ὁποίαν οὗτος εἶχεν ἐν Παρισίοις, καὶ ἐπειδὴ ὁ κ. Λένλαϊ, ὁ μνηστὴρ, εἶναι μηχανικὸς, καὶ ἐνασχολεῖται περὶ σιδηρουργείων καὶ σιδηροχοείων, πρὸς τοῖς ἄλλοις δὲ εἶναι καὶ ἐπιτήδειος θηρευτὴς, ὁ κ. Καρπαντιὲ προσεκάλεσε τοὺς νεονύμφους ὅπως διέλθωσι τὸ φθινόπωρον ἐνταῦθα.

— Καὶ ἀπὸ πόσου χρόνου εὑρίσκονται ἐν Βαρέν;

— Ἀπὸ δύο μηνῶν.

Ὁ Μαυρίκιος καὶ ἡ Ἰωάννα ἐξηκολούθουν ὁδεύοντες, τὴν στιγμὴν δὲ ἐκείνην εὑρίσκοντο εἰς μικρὰν ἀπὸ τοῦ ἐργοστασίου ἀπόστασιν. Ἀλλ' ἡ Ἰωάννα φθάσασα ἐκεῖ, ἐσταμάτησε.

— Θὰ μὲ ἐγκαταλείψεις; ἠρώτησε μετ' ἐκπλήξεως ὁ Μαυρίκιος.

— Εἶναι ἀνάγκη, ἀπήντησεν ἡ νεᾶνις· ἄλλως τε δὲν θὰ ἀκολουθήσωμεν ἀμφότεροι τὴν αὐτὴν ὁδόν. Ἐνῷ ἡμεῖς διευθύνεσθε πρὸς τὸ ἐργοστάσιον, ὅπου θέλετε εὑρεῖ τὸν κ. Βερνάρδον, ἐγὼ, θέλω μεταβῆ εἰς τὴν καλύβην μου, ἥτις κεῖται ἐπὶ τῆς ἐσχατιᾶς τοῦ μικροῦ ἐκείνου ὄάσους ὅπερ ἐντεῦθεν διακρίνεται.

— Καλὴν ἐντάμωσιν λοιπὸν Ἰωάννα, εἶπε τότε ὁ νεανίας.

— Καλὴν ἐντάμωσιν, κύριε Μαυρίκιε, εἶπεν ἡ νεᾶνις.

Συνέσφιγξαν λοιπὸν καὶ πάλιν ἀμοιβαίως τὰς χεῖρας καὶ ἀπεχωρίσθησαν, ἕκαστος λαβὼν ἀντίθετον διεύθυνσιν. Ὁ Μαυρίκιος ἤρχισε τότε νὰ ἐπισπεύδῃ τὰ βήματά του, διότι ἐβιάζετο νὰ φθάσῃ τὸ ταχύτερον, πρὸ πάντων δὲ ἐβιάζετο ὅπως ἐναντίδῃ καὶ ἐναγκαλισθῇ τὸν πατέρα του. Ἀλλὰ, προκειμένου περὶ τῆς πρώτης ταύτης συναντήσεως δὲν ἦτο ἀπηλλαγμένος παντὸς φόβου, διότι κατὰ τὴν τριετῆ ἐκ Βαρέν ἀπουσίαν του, πολλὰ συμβεβηκότα ἠκολούθησαν, πολλὰ πρὸς τούτοις ἐπεισόδια ἐπῆλθον, ἅτινα, διακόβαντα πρὸς στιγμὴν τὰς μεταξὺ πατρὸς καὶ υἱοῦ σχέσεις, ἠπείλουν διὰ παντὸς νὰ τοὺς διαχωρίσωσι.

Ὁ ἰατρὸς Βερνάρδος, εἰλικρινὴς νὰ ποδηγετῇ τὸν υἱόν του, οὐχὶ ἄνευ ἐκπλήξεως παρετήρησε τὸν νεανίαν εἰσερχόμενον εἰς ὁδὸν τὴν ὁποίαν κατεδίκαζε, καὶ παραδεγόμενον γνώμας αὐτὸν ἐφύγρανον εἰς τὸν ὄπατον βαθμὸν τὰς πολιτικὰς πεποιθήσεις τὰς ὁποίας μέχρι τοῦδε ἠσπάζετο. Ἀργότερον θέλομεν ἐξηγήσει εἰς τί συνίστανται αἱ πολιτικαὶ αὗται πεποιθήσεις, καὶ, πεῖσαν ὁδὸν εἶχεν ἀκολουθήσει ὁ Μαυρίκιος ἐν τῷ βίῳ του. Ἤδη ἀρκούμεθα νὰ ἀναφέρωμεν μόνον ὅτι ὁ γέρων καὶ ὁ νεανίας ἀντηλλάξαν ἐπὶ τινα χρόνον ἐπιστολὰς ἐν μέρει ὀριμείας, καὶ ὅτι συνεπείᾳ τῶν πρὸς ἀλλήλους τεταμένων τούτων σχέσεων ὁ Μαυρίκιος ἐπέσπευσε τὴν εἰς Βαρὲν ἐπάνοδόν του.

Ὁ Μαυρίκιος ἠγάπα μετὰ λατρείας τὸν πατέρα του, καὶ, εἰ καὶ δὲν ἐπεθύμει νὰ θυσιάσῃ τὸν πρὸς τὸν πατέρα του ἔρωτα ἀπέναντι τῶν ἐνδομύχων πεποιθήσεων τὰς ὁποίας ἀπέκτησεν ἐκ τῆς σπουδῆς τῶν νεωτέρων ζητημάτων, οὐχ ἧττον ὅμως ἦτον ἀποφασισμένος ὅπως πάντα λίθον κινήσῃ ἵνα ἀποφύγῃ πᾶσαν μετὰ τοῦ πατρός του ῥῆξιν. Ὑπὸ τὸ κράτος λοιπὸν τῶν αἰσθημάτων τούτων εὑρισκόμενος συγκατένευσε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Βαρὲν καὶ ἀναλάβῃ τὰ καθήκοντα μηχανικοῦ ἐν τῷ ἐργοστασίῳ τοῦ κ. Καρπαντιέ. Ἤλπιζε δὲ ὅτι εὑρισκόμενος ἅπαξ πλησίον τοῦ πατρός του καὶ διάγων τὸν αὐτὸν μετ' αὐτοῦ βίον, δυνάμενος δὲ νὰ ἀνταλλάξῃ τὰς ἰδέας του διὰ σχέσεως τὴν ὁποίαν ἔτι μᾶλλον ἠδύνατο νὰ καταπραΰνῃ δι' ἀριστοβαίας ἀγάπης, ἤθελε κατορθώσει ἐπὶ τέλους νὰ ἐπαναφέρῃ τὸν γέροντα ἰατρὸν εἰς ἐπιείκειαν ἀπέναντι φρονημάτων εἰς ἃ διέκειτο δυσμενῶς.

Ἐν τούτοις, ἐν ᾧ προϋχώρει, ἡ καρδία του ἐκυριεύετο ὑπὸ δισταγμοῦ, πᾶσα δὲ ἡ ψυθερότης του ἠπείλει νὰ τὸν ἐγκαταλείψῃ. Ἐνῷ δὲ ἐπλησίαζεν ἤδη τὰς πρώτας τῆς κωμοπόλεως οἰκίας, ἡ δὲ πατρική του οἰκία εὑρίσκετο εἰς ἀπόστασιν μέτρων τινῶν, παρετήρησε βήματά τινα μακρὰν, ἀριστερόθεν τῆς ὁδοῦ, τὸ περίφραγμα μετρίου τινὸς κοιμητηρίου, ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ ὁποίου ἀνεκίρτησεν. Ἐνθυμηθεὶς ὅτι ἐντὸς τοῦ κοιμητηρίου ἐκείνου ἀνεπαύετο ἡ μήτηρ του· ἐκυριεύθη λοιπὸν ὑπὸ σφοδρᾶς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ μεταβῇ καὶ γονυπετήσῃ ἐπὶ τοῦ μνημείου της.

Ὁ Μαυρίκιος ἐπὶ πολὺν χρόνον ἔζησεν ἐντὸς τῶν πόλεων καὶ τῶν ἐργοστασίων, ὥστε δὲν εἶχεν ἐνδομύχους πεποιθήσεις ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Ἀλλ' ἡ ἀνάμνησις τῆς μητρός του τῷ ἦτο τοσοῦτον ἱερά, ὥστε διετήρει πρὸς αὐτὴν εἶδος προληπτικοῦ σεβασμοῦ. Εἰσῆλθε λοιπὸν ἐντὸς τοῦ περιφράγματος καὶ ἐπλησίασεν εἰς τὸ νεκροταφεῖον, ἐν ᾧ τὰ πάντα ἐκαλύπτοντο ὑπὸ σιγῆς νεκρικῆς καὶ μυστηριώδους· ἀλλ' ὁ Μαυρίκιος ἐγνώριζε νὰ ἐπαναύρῃ τὸν ἱερὸν τάφον τῆς μητρός του· ἐβάδισε λοιπὸν πρὸς αὐτὸν ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου διστάγμου, καὶ ἐγονυπέτησε πρὸ τοῦ ψυχροῦ μαρμάρου μετὰ συγκινήσεως γλυκείας ἅμα καὶ μελαγχολικῆς.

Πόσον χρόνον ἀρά γε διέμεινε τοιουτοτρόπως κεκλιμένος, συνεσταλμένος, καὶ προσευχόμενος;

Ἀδιάφορον. Τὸ βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι προσηυχήθη ἐκ βάθους καρδίας, διότι καθ' ὃν χρόνον ἠγέρθη καὶ ἐπανέλαβε τὴν ὁδοιπορίαν του, τὸ βῆμα του ἦτο στερρώτερον, πάντες δὲ οἱ διαταγμοί του ἐξηφανίσθησαν ἐκ τῆς διανοίας του, ὥστε μετὰ ἓν τέταρτον τῆς ὥρας, ἔκρουε τὴν θύραν τοῦ ἰατροῦ Βερνάρδου.

Ἀλλὰ, κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν, καὶ σχεδὸν κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν, παράδοξόν τι συμβεβηκὸς ἠκολούθει ἐν τῇ αὐτῇ κωμοπόλει. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἓν μόνον ξενοδοχεῖον ὑπῆρχεν ἐν Βαρέν, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ δὲν ἐσυνείθιζον νὰ ὑποδέχωνται ὁδοιπόρους. Ἐν τούτοις ὅμως ἐκαλεῖτο τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ *λευκοῦ ἵππου*, οἱ δὲ ἤδη ἰδιοκτῆται του εἶχον ἴδει ἐν αὐτῷ ἡμέρας εὐτυχεῖς. Τοῦτο ὅμως καθ' ὃν χρόνον ἡ μεγάλη ὁδὸς διήρχετο διὰ μέσου τῆς κωμοπόλεως· ἀλλ' ἐκ τότε ἡ ἐπινοηθεῖσα τῆς ὁδοποιΐας ἐπιδιόρθωσις τὰ πάντα εἶχε μεταβάλει, ὥστε, ἐκτὸς φορταγωγῶν τινων ἁμαξῶν, ὁδοιπόρος, κυριολεκτικῶς εἰπεῖν, σπανίως ὑπῆρχε.

Περὶ τὴν δεκάτην λοιπὸν τῆς ἑσπέρας ἐκείνης, καθ' ἣν στιγμὴν οἱ δύο ὑπηρέται τοῦ ξενοδοχείου ἔμελλον νὰ ἀποσυρθῶσιν, ἡ θύρα ἐπανειλημμένως ἐκρούσθη, καὶ μία φωνὴ ἠκούσθη περὶ τὸ μεσονύκτιον ζητοῦσα κατάλυμα. Ἔσπευσαν λοιπὸν νὰ ἀνοίξωσι τὴν θύραν, καὶ πράγματα εἰσῆλθεν ἀνὴρ τεσσαρακοντούτης, ἔχων τὴν μὲν κόμην κεκομμένην μέχρι τῆς ἐπιθερμίδος, τὰς δὲ παραγναθίδας πινὰς καὶ ξανθὰς, φωνὴν δὲ τραχεῖαν, καὶ πρόσωπον στρογγύλον καὶ ζωηρόν. Ἔκαμε λιπὸν βήματά τινα ἐπὶ τοῦ προδόμου τοῦ κατωγαίου καὶ παρετήρησεν ὅτι λεπτὸν μόνον κηρίον ἐφώτιζε τὸ μέρος τοῦτο.

— Ἀ! ἄ! εἶπεν, ἀναπνεύσας θορυβωδῶς, φαίνεται ὅτι ἐνωρὶς κοιμῶνται ἐδῶ· ἐλπίζω ὅμως νὰ μοὶ κάμωσι τὴν χάριν ὅπως μοὶ χορηγήσωσι μίαν κλίνην.

— Ἐὰν ὁ κύριος θέλῃ νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ, εἶπεν ἡ ὑπηρέτρια.

— Ἀμέσως, τέκνον μου, ἀμέσως, τοσοῦτῳ μᾶλλον, καθ' ὅσον πίπτω ἐκ τοῦ ὕπνου καὶ τοῦ κόπου. Ἀλλὰ μερικὰς προκαταβολικὰς ἐρωτήσεις, πρὶν ἢ πέσω ἐντὸς τῆς κλίνης.

— Τί ἀναπᾷ ὁ κύριος;

— Ἐδῶ... δὲν εἶναι ἐδῶ νομίζω τὸ ἐργοστάσιον τοῦ Κ. Καρπαντιέ;

— Μάλιστα ἐδῶ εἶναι.

— Καὶ ὁ ἰατρὸς Βερνάρδος;

— Μάλιστα.

— Καὶ ὁ υἱός του Μαυρίκιος;

— Καὶ ὁ υἱός του ἐπίσης, διότι τὴν ἑσπέραν ταύτην ἔφθασε.

— Δὲν ὑπάρχει ἐπίσης εἰς τὸ ἐργοστάσιον ἄτομόν τι ὅπερ καλεῖται Ροβέρτος Λένλαϊ;

— Μάλιστα, κύριε· ἂν ἀγαπᾶτε δὲ κατοικεῖ ἀπὸ δύο ἤδη μηνῶν.

— Ἀξιόλογα· ἀρκοῦν αὐτὰ ἐπὶ τοῦ παρόντος· τώρα δὲ, δεῖξόν μοι τὸν δρόμον, τέκνον μου, καὶ θὰ σὲ ἀκολουθήσω μετὰ προθυμίας.

Δ'.

ΤΟ ΕΓΚΑΤΑΛΕΛΕΙΜΜΕΝΟΝ ΦΡΕΑΡ.

Τῇ ἐπαύριον, κατὰ τὴν δευτέραν πρωϊνὴν ὥραν, ὁ Ροβέρτος Λένχαϊ, ὁ ξένος τοῦ Κ. Καρπαντιέ, ἐξήρχετο φέρων ἐπ' ὤμου τὸ ὅπλον του, ἐκ τοῦ ἐργοστασίου, καὶ διηυθύνετο πρὸς τὴν ὁδὸν ἥτις, διερχομένη διὰ τῆς κώμης Βαρὲν, διευθύνεται πρὸς τὰ ὄάση ἅτινα ἐπισκιάζουσι τοὺς πέριξ λόφους.

Ὁ Ροβέρτος ἦτο ἔμπειρος θηρευτὴς, ὡς ἡ Ἰωάννα εἶχεν εἰπεῖ εἰς τὸν Μαυρίκιον, διὸ δὲ τοὐλάχιστον τῆς ἑβδομάδος ἐγκατέλειπε τὴν κώμην ἀπὸ πρωΐας ὅπως ἀπολαύσῃ τὸ ἀγαπητόν του πάθος. Ἦτο ἐνδεδυμένος διὰ κυνηγετικῆς στολῆς ἥτις ἐπεδείκνυε πάσας τὰς σωματικάς του τελειότητας. Τὰ δερμάτινα περισφύρια του διέγραφον τὴν εὐθεῖαν καὶ στερρὰν κνήμην του, ἐνῶ τὸ ἐπιχιτώνιόν του συνεσφιγγμένον ἐπὶ τοῦ σώματος παρίστα τὴν κομψότητα τῶν μελῶν του. Βλέπων δέ τις αὐτὸν διερχόμενον μετὰ βαδίσματος χαρίεντος καὶ βήματος θαρραλέου, ἀδύνατον ἦτο νὰ μὴ αἰσθανθῇ ἀκουσίως αἴσθημά τι συμπαθείας. Ὁ Ροβέρτος Λένλαϊ μόλις ἦγε τὸ τριακοστὸν ἔτος· δὲν ἦτο μὲν ἀκριβῶς ὡραῖος οὐδὲ ἠδύνατο νὰ ἀξιοῖ φήμην ἐντελοῦς ὡραιότητος, ἀλλ' ἡ ἁρμονὶα τοῦ προσώπου του ὠχρότης, αἱ λεπταὶ καὶ κομψαὶ χεῖρές του, ὁ μικρὸς καὶ εὐκαμπὴς ποῦς του τῷ παρεῖχον πραγματικήν τινα διάκρισιν. Ἡ ἔκφρασις μόνον τοῦ βλέμματος ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ εὑρίσκετο ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ὅλην φυσιογνωμίαν του. Παράδοξον ἄλλως τε καὶ ἀνεξήγητον φαινόμενον!

Κατά τινας στιγμὰς, ὁ ὀφθαλμός του ἦτο πρᾶος καὶ γλυκὺς, μελαγχολικὸς καὶ ἀσαρκὴς, ὡς ὁ τῆς δορκάδος, ἀλλὰ πολλάκις ἐπίσης, καὶ τοῦτο αἰφνιδίως καὶ ἀπροσδοκήτως, αἱ ὀρφῦς του πάραυτα συνεσπῶντο τὸ βλέμμα του καθίστατο εὐστροφον καὶ ἄγριον, ἐκπέμπον σπινθῆρας, οὕτως εἰπεῖν ἐρυθρᾶς, τῶν ὁποίων δυσκόλως ἠδύνατό τις νὰ ὑποστῇ τὴν λάμψιν.

Ἀναχωρῶν ἐκ τοῦ ἐργοστασίου ὁ Ροβέρτος Λένλαϊ ἦτο σύννους καὶ σκυθρωπός· ἀπαίσιοι διαλογισμοὶ ἐτάραττον ἐναργῶς τὴν διάνοιάν του, διὸ καὶ προὐχώρει μὲ βήματα βραδέα πρὸς τὴν ὁδὸν πρὸς ἣν διηυθύνετο. Ἀλλὰ ἅμα διέβη τὰς τελευταίας τῆς κωμοπόλεως οἰκίας, ἡ νυκτερινὴ ὄρεξις ἀνεζωογόνησε τὸ αἷμά του καὶ τὸν ἐπανέφερεν εἰς τὴν γαλήνην, εἰς τρόπον ὥστε ἔφθασεν εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ ὄάσου· διὰ βήματος, μᾶλλον θαρραλέου.

Ἡ νὺξ ἦτο ὡραία καὶ αἰθρία· ἡ σελήνη ἐσελάγιζεν εἰς τὸν βαθὺν ὁρίζοντα, καὶ ἡ αὔρα τὸν ἐθώπευε διὰ τῶν ἡδέων ἐσμῶν τῆς πεδιάδος.

Ἀλλ' ἐνῷ ἐπλησίαζεν εἰς τὰς πρώτας λόχμας, παρετήρησε πάραυτα τὴν σκιὰν ἀνθρώπου, ἥτις διεκρίνετο βήματά τινα μακράν. Ἐστάθη λοιπόν.

— Σὺ εἶσαι Ματών; εἶπε μὲ φωνὴν ὀξεῖαν καὶ χαμηλήν.

— Ἐγὼ εἶμαι, κύριε Λένλαϊ, ἀπήντησεν ἐκεῖνος προσεγγίζων.

— Μὲ περιέμενες;

— Συνῳδῶς μὲ τὴν διαταγὴν τὴν ὁποίαν τὴν πρωΐαν ταύτην μοὶ εἴχετε δώσει.

— Ἀξιόλογα . . . . . Ἐλπίζω ὅτι καὶ οἱ ἄλλοι ἐπίσης θέλουσι φανῇ ἀκριβεῖς εἰς τὴν ὑπόσχεσίν των. Ἂς ἀναχωρήσωμεν!

Καὶ οὕτως ἀμφότεροι εἰσῆλθον ὑπὸ τὸ ὄάσος.

Ὁ ἀνὴρ τὸν ὁποῖον ὁ Λένλαϊ εἶχε πρὸ ὀλίγου καλέσει Ματὼν ἦτο σκαπανεὺς τοῦ ἐργοστασίου τὸν ὁποῖον ἀπὸ τῆς εἰς Βαρὲν ἀφίξεώς του, ὁ νέος μηχανικὸς εἶχε προσλάβει, οὕτως εἰπεῖν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του. Θηριώδης, ἀγροῖκος, ῥάθυμος, ὁ Ματὼν ἦτο ἀντικείμενον γενικῆς ἀποστροφῆς. Πεπρουκισμένος διὰ φοβερᾶς σωματικῆς δυνάμεως, ἐπεβάλλετο πρὸς τοὺς συνεργάτας του διὰ τοῦ τρόμου τὸν ὁποῖον ἐνέπνεεν εἰς αὐτοὺς, οὐδεὶς δὲ ἠδύνατό

ποτε νὰ τολμήσῃ νὰ ἔλθῃ μετ' αὐτοῦ εἰς ἔριδας. Ἐν τούτοις πλειστάκις ἀπεφάσισαν νὰ τὸν ἀποπέμψωσιν, ἀλλὰ μυστηριώδης τις μεσολάβησις ἐπήρχετο πάραυτα, καὶ μεθ' ὅλην τὴν πασίγνωστον αὐτοῦ ὀκνηρίαν, καὶ τὴν ἀπειλητικὴν αὐτοῦ στάσιν ἀπέναντι ὅλων τῶν ἐν τῷ καταστήματι ἀνωτέρων του, ἐξηκολούθουν νὰ τὸν διατηρῶσιν εἰς τὴν ἐργασίαν του.

— Καὶ ποῦ διευθυνόμεθα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, κύριε Ροβέρτε; ἠρώτησεν ὁ Ματὼν τὸν σύντροφόν του, ὁλονὲν προχωρῶν ὑπὸ τὰς λόχμας.

— Τὴν νύκτα ταύτην, ἀπεκρίνατο ὁ Ροβέρτος μεταβαίνομεν εἰς τὸ *ἐγκαταλελειμμένον φρέαρ*.

— Ὦ! ὦ! ἀλλὰ πρὸς τὸ μέρος τοῦτο δὲν ὑπάρχει κυνήγιον.

— Ἐνδέχεται.

— Μήπως δὲν ἐξηλθομεν διὰ κυνήγιον;

— Ἔχε ὑπομονήν.

— Ἕως πότε;

— Ἕως ὅτου φθάσωμεν.

Ὁ Ματὼν ἐκίνησεν ἐλαφρῶς τὴν κεφαλήν.

— Ἀ! ἐννοῶ, κάτι συμβαίνει λοιπόν· εἶπε μετά τινας στιγμάς.

— Ἴσως.

— Θὰ ἔχωμεν νέα.

— Λυτὸ ἐπιθυμεῖς;

— Διάβολε! ἐγὼ πνίγομαι ἐδῶ. Δὲν εἶναι τῇ ἀληθείᾳ πολὺ νόστιμον τὸ νὰ ζῇ τις καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν ὡς ἄλλος μῦς ἐντὸς μιᾶς σκοτεινῆς ὀπῆς ὅπως κερδίσῃ μόλις τὸν ἐπιούσιον, ἐνῷ ἄλλοι ἄνευ κόπων τρώγουσι καθ' ἑκάστην φασιανούς;

— Ἀγαπᾷς λοιπὸν τοὺς φασιανούς;

— Παρὰ πολύ· ἐὰν γνωρίζω μόνον τὴν γεῦσίν των.

— Ἀλλὰ τέλος πάντων ἐὰν εἶσαι εὐχαριστημένος ἐκ τῆς τύχης σου;

— Δὲν ὑπάρχει λόγος!

Ὁ Ροβέρτος ἤρχισε νὰ μειδιᾷ.

— Τότε ἔπρεπε νὰ νυμφευθῇς, εἶπεν εἰρωνικῶς.

— Ἐγώ! εἶπεν ὁ σκαπανεὺς ἀνασκιρτήσας ὑπὸ ἐκπλήξεως.

— Καὶ διὰ τί ὄχι;

— Νὰ ἔχω σύζυγον! τέκνα! δεσμὰ εἰς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, εὐχαριστῶ· προτιμῶ ἄλλο τι . . . . Πρό τινος καιροῦ διηγείρετε τὴν ἐπιθυμίαν μου . . .

— Καὶ πῶς;

— Μοὶ ὡμιλήσατε περὶ ἐκείνων οἵτινες ἔχουσιν ἰδιοκτησίας, περὶ τῶν κυρίων — περὶ τῶν ἀνθρώπων ὅηλ. ἐκείνων οἵτινες ἔχουσι τόσα χρήματα ὥστε δὲν ἠξεύρουσι ποῦ νὰ τὰ κρύψωσιν—ὥστε ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας, δὲν δύναμαι νὰ κοιμηθῶ.

— Καὶ περιμένεις . . .

— Βεβαιότατα! ἀπεκρίθη ὁ σκαπανεύς.

Οὕτω λοιπὸν βαδίζοντες ὁτὲ μὲν ὁ εἷς πλησίον τοῦ ἄλλου, ὁτὲ δὲ ὁ εἷς κατόπιν τοῦ ἄλλου, ἀναλόγως τῆς εὐρύτητος ἢ στενότητος τῆς ἀτραποῦ τὴν ὁποίαν ἀπήντων, εἰσέδυσαν ἐντὸς τοῦ ὄάσους, ὅπου ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν παρουσιάζοντο ἀπέναντί των ἀραιώματα, διὰ μέσου δὲ τῶν δένδρων τούτων παρετήρουν εἰς μακρὰν ἀπόστασιν διαφάσεις ὁμοιαζούσας πρὸς νυκτερινὰ φάσματα. Ἀπερίγραπτος ἦτον ἡ σιγὴ καὶ ἡ ἠρεμία. Ἀλλ' αἴφνης ὁ Ματὼν ἁρπάζει τὸ ὅπλον του καὶ περιμένει.

— Τί συμβαίνει; ἠρώτησε ζωηρῶς ὁ Ροβέρτος.

— Δὲν ἠκούσατε; ἀπεκρίθη ὁ σκαπανεύς.

— Τί;

— Κρότον βημάτων ἐπὶ τῶν ξηρῶν φύλλων.

— Ἀναμφιβόλως, θὰ ἦναι καμμία ἀλώπηξ.

— Ἡ κατάσκοπός τις.

— Παντοχοῦ φαντάζεσαι τοιούτους.

— Ὦ! γνωρίζω τὸν Καρπαντιέ· εἶναι ἀγρεῖος, ὥστε διόλου δὲν ἤθελε διστάσει νὰ μᾶς κατασκοπεύσῃ, ἀρκεῖ νὰ ὑπωπτεύετό τι.

— Ἀλλὰ δὲν εἶναι δυνατόν.

— Ἔστω· νὰ ῥίψω;

— Ὅπως θέλεις.

Ὁ Ροβέρτος δὲν εἶχε τελειώσει τὸν λόγον του καὶ ἡ βολὴ ἐρρίφθη. Πάραυτα δὲ σχεδὸν

ἠκούσθη ἀνθρωπίνη κραυγή, καὶ θόρυβος κατεσπευσμένων βημάτων.

— Τί σᾶς ἔλεγον; εἶπεν ὁ Ματών, τοποθετῶν τὸ ὅπλον του.

— Παράθυρον! εἶπεν ὁ Ροβέρτος.

— Θέλετε νὰ ἐγκληματήσω;

— Ὄχι ἐὰν εἶναι ἀνάγκη. Μετ' ὀλίγον φθάνομεν εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον, ὥστε δὲν δυνάμεθα πολὺ νὰ χρονοτριβῶμεν. Ἂς σπεύσωμεν λοιπὸν τὸ βῆμα, καὶ αὖριον θέλομεν διαφωτίσει τὸ μυστήριον τοῦτο.

Ἐπανέλαβον λοιπὸν τὴν ὁδοιπορίαν των. Ἀλλὰ τὸ ἔδαφος ὅπερ διέτρεχον ἤδη εἶχε μεταβάλει ὄψιν. Δὲν ἦτο πλέον τὸ ἀργιλλῶδες καὶ μαλακὸν ἐκεῖνο ἔδαφος τοῦ ὅλου ὅπερ πρὸ ὀλίγου διέβησαν, ἀλλὰ σειρὰ τραχέων καὶ ἀποτόμων βράχων διεδέχθη πάντα τὰ ἀργιλλώδη στρώματα, οἱ δὲ πόδες των ἐπάτουν πλέον ἐπὶ σκωριῶν ἀνθράκων καὶ μεταλλίτιδος, ὥστε προσήγγιζεν ἀναμφιβόλως εἰς τόπους λιθανθρακώδεις. Ἡ ὁδὸς καθίστατο ἀπόκρημνος, τὸ ἔδαφος ξηρὸν καὶ γυμνόν, εὐθυμοῦ δὲ ἀνεκάλυπτέ τις τὸ ἐλάχιστον ἴχνος βλαστήσεως.

Εἰς ἀπόστασιν ἑνὸς τετάρτου σχεδὸν λεύγης, διεκρίνετο ἐπὶ λέρου τριακοσίων ὡς ἐγγιστα μέτρων ὕψους, ἓν τῶν παραδόξων ἐκείνων ἱδρυμάτων ἅτινα μακρόθεν ὁμοιάζουσιν ἐν μέσῳ τῶν λιθανθρακωδῶν τόπων, πρὸς κολοσσαῖον σκελετὸν προκατακλυσμιαίου τινὸς ζώου. Τοῦτο λοιπὸν ἦτο τὸ ὑπὸ τοῦ Ροβέρτου ὀνομασθὲν *ἐγκαταλελειμμένον φρέαρ*.

Ἐκεῖ λοιπὸν πλησίον ὑπῆρχεν ἀρχαία τις καὶ ἠρειπωμένη καλύβη ἐντὸς τῆς ὁποίας εἰσήρχετό τις διὰ χλίμακος τῆς ὁποίας αἱ βαθμίδες εἶχεν ἤδη φθορὰ ὡς ἐκ τῆς πολυκαιρίας. Ἡ θέα αὐτῆς ἦτον ἀπαισία, ἐυσκόλως δὲ ἠδύνατό τις νὰ ἀπαντήσῃ ἄνθρωπον τῶν μερῶν ἐκείνων, ἔστω καὶ σκαπανέα, ὅστις ἤθελε συγκατανεύσει νὰ διέλθῃ ἐκεῖ τὴν νύκτα.

Ἀλλ' ὁ Λένλαι καὶ ὁ Ματών δὲν ὑπέκειντο εἰς παρομοίας λεπτολογίας. Μετὰ παρέλευσιν λοιπὸν ὅλων λεπτῶν ἔρθασαν εἰς τὴν καλύβην ἐκείνην, τῆς ὁποίας ὠθήσαντες θαρραλέως τὴν θύραν, εἰσῆλθον.

Ἀλλὰ μεθ' ὅλην τὴν συνήθη αὐτῶν ἀταραξίαν, δὲν ἠδυνήθησαν ἀμφότεροι νὰ ἀναστείλωσιν αἴσθημά τι ἐκπλήξεως, ὅτε, κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς εἰσόδου των παρετήρησαν ἐνώπιόν των τρεῖς ἄνδρας εἵτινες ἠγέρθησαν ἐπὶ τῇ θέᾳ αὐτῶν καὶ τοὺς ἐχαιρέτησαν μετὰ σοβαρότητος σιωπηλῆς ἅμα καὶ φυχρᾶς.

Ὁ Ροβέρτος τοῖς ἀπέδωκε τὸν χαιρετισμόν, καλῶν αὐτοὺς ὀνομαστί.

Ὁ πρῶτος ἦτο ἀνὴρ πεντηκοντούτης, καὶ ὠνομάζετο Δούσκης. Ὁ δεύτερος ἦτο νεώτερος κατὰ δεκαπέντε ἔτη, καὶ ὠνομάζετο Λουτών. Ὁ δὲ τρίτος, τοῦ ὁποίου ὁ Ροβέρτος ἐσφιγξε τὴν χεῖρα, ἦγε πόλις τὸ εἰκοστὸν πέμπτον, καὶ ὠνομάζετο Μάρκος.

— Εἶσθε ἀκριβεῖς, ἐπανέλαβεν ὁ Λένλαι, μετά τινων λεπτῶν σιγήν· ἤμην βέβαιος περὶ τοῦ ὑμετέρου ζήλου. Πρὸ πολλοῦ εὑρίσκεσθε ἐνταῦθα;

— Ἀπὸ δέκα λεπτῶν, ἀπεκρίθη ὁ Δούσκης.

— Καὶ πότε ἀνεχωρεῖτε;

— Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν.

— Καθήσατε λοιπὸν ἐπὶ τῶν ξυλίνων θρανίων, καὶ ἂς συνομιλήσωμεν περὶ τῶν ὑποθέσεων τῆς ἡμετέρας ἑταιρίας.

Ἐπὶ τῇ προσκλήσει λοιπὸν ταύτῃ οἱ τρεῖς ἄνδρες ἐκάθησαν, ἐνῷ ὁ Ροβέρτος ἵστατο ὄρθιος.

Ὁ Ματών ἵστατο παρὰ τὴν θύραν, τὴν ὁποίαν εἶχε κλείσει.

— Πρὸς σὲ ἀπευθύνομαι ἐν πρώτοις, Δούσκη, ἐξηκολούθησε μετ' ὀλίγον ὁ Ροβέρτος· ὁποίας εἰδήσεις μᾶς φέρεις ἐκ τῶν συνεταίρων μας τῆς Ἄρκτου;

Οἱ τῆς Ἄρκτου συνεταῖροί μας εἶναι ἕτοιμοι, ἀπήντησεν ὁ Πολωνός· οἱ πράκτορες ἡμῶν εἰσέδυσαν ἐντὸς τῆς καρδίας τῆς Ρωσσίας, ἀνεμίχθησαν μετὰ τῶν χωρικῶν καὶ δούλων, ἐξηπλώθησαν μάλιστα μέχρι τῶν μεταλλείων τῆς Σιβηρίας, ὥστε, τὴν στιγμὴν ταύτην, μὲ-

χρις ἑκατὸν χιλιάδων ἐργάται προσῆλθον εἰς τὰς τάξεις τῆς ἑταιρίας.

— Κάλλιστα, ἀπήντησεν ὁ Ροβέρτος, θὰ ἔχουσιν ὅπλα;

— Θὰ ἔχουσι.

— Ἔχουσι δὲ ἀπόφασιν ὅπως κάμωσι χρῆσιν αὐτῶν πρὸς ὑποστήριξιν τῶν δικαίων των;

— Εἰς πρῶτον σύνθημα εἶναι ἕτοιμοι ὅπως ἀθρόοι ἐπαναστατήσωσι!

Ὁ Ροβέρτος κινήσας τὴν κεφαλήν, ἐστράφη πρὸς τὸν Λουτών.

— Σὺ δέ, ἐξηκολούθησεν ὁποίας εἰδήσεις μᾶς φέρεις ἐξ Ἀγγλίας;

Ὁ Λουτών εἰρωνικῶς ἐμειδίασεν.

Ἡ Ἀγγλία, ἀπεκρίνατο, ὑπερτέρησε τῆς Γαλλίας, οὖσα δὲ ἀπὸ πολλοῦ ἕτοιμος, περιμένει.

— Ὁ ἀριθμὸς τῶν συνεταίρων μας ηὐξήθη;

Ἡ ἑταιρία τῶν τεχνῶν ἀριθμεῖ ἐν Ἀγγλίᾳ, τὴν στιγμὴν ταύτην, ὀκτακοσίας χιλιάδας στρατοῦ.

— Ἡ ἑταιρία τῶν τεχνῶν, ἔστω! ἀλλ' ὁ στρατὸς οὗτος εἶναι διατεθειμένος νὰ συνενωθῇ μεθ' ἡμῶν;

— Ἂς δώσῃ τὸ σημεῖον τῆς ταραχῆς ἡ Διεθνής, καὶ ὁ στρατὸς οὗτος θέλει βαδίσει.

Ὁ Ροβέρτος ἐστράφη τότε πρὸς τὸν Μάρκον.

— Σὺ δέ, Μάρκε, τῷ εἶπε, εἶσαι μὲν ὁ νεώτερος πάντων τῶν πρακτόρων μας, ἀλλὰ προσέφερες μέχρι τοῦδε εἰς τὴν ἑταιρίαν τὰς πλέον ἀξιολόγους ἐκδουλεύσεις. Τί ἔπραξας, ἐν Γαλλίᾳ, ἀπὸ τῆς τελευταίας ἡμῶν συνδιαλέξεως;

— Οὐδέν σχεδόν, ἀπεκρίνατο ὁ Μάρκος· διότι ἡ αὐτοκρατορία ἐνέσπειρεν εἰς τὸν λαὸν τὴν ἐξαχρείωσιν, ἡ δὲ φροδρὰ τῶν ἀμέσων ἀπολαύσεων ἐπιθυμία ἐξαλείφει τὴν ἐνέργειαν καὶ τὴν χρίσιν, ὥστε μόλις μετά τινα ἔτη θέλομεν ἐπιτύχει τοῦ ἡμετέρου σκοποῦ.

Ὁ Ροβέρτος ἐσίγησε. Λίαν δὲ τις ἔκφρασις συνεκίνησε τοὺς χαρακτῆρας τοῦ προσώπου αὐτοῦ, ὁ δὲ ὀφθαλμός του, ἐκφράζων πα-

ράδοξα βλέμματα, ἔρριπτε περὶξ αὐτοῦ ἐκλάμψεις πυρός.

— Μάλιστα, οὕτως ἔχει, εἶπε δι' ἀορίστου ὄρους. Ὁ χρόνος δὲν παράγει πλέον χαρακτῆρας δραστηρίους. Ἐκ τῆς κοινωνίας δὲν ἐξέρχονται πλέον εἰμὴ μέλη σαπρὰ καὶ νόθα, ὥστε ἀνάγκη ὅπως ἡ ἐπανάστασις ῥίψῃ καὶ αὖθις τὴν αἱματηρὰν στάθμην της ἐπὶ τῆς ἐκπεφυλισμένης ταύτης χώρας!

Ἔπειτα δὲ ὑψώσας τὴν κεφαλὴν παρετήρησε μετὰ περιεργείας τοὺς τρεῖς ἄνδρας οἵτινες τὸν ἠκροῶντο μετὰ θαυμασμοῦ ἅμα καὶ φρίκης.

— Πῶς εἶναι δυνατόν, κατόπιν τριῶν τοσούτων ριζικῶν ἐπαναστάσεων ὡς αἱ τοῦ 1789, 1830 καὶ 1848, οἱ ἐργάται νὰ εὑρίσκωνται εἰσέτι σήμερον ἐν τῇ αὐτῇ ὡς καὶ ἄλλοτε θλιβερᾷ καὶ καταθλιπτικῇ καταστάσει; Ὡς οἱ πατέρες ἡμῶν ἐπιθυμοῦμεν καὶ ἡμεῖς τὴν ἐλευθερίαν, ὡς αὐτοὶ ἐπιθυμοῦμεν καὶ ἡμεῖς τὴν ἰσότητα, ἀλλ' εἴμεθα ἡ νέα γενεά, μαχόμεθα μετὰ νέων ὅπλων, μετὰ νέων ἰδεῶν, καὶ ἐπειδὴ ἠδυνήθημεν ἤδη νὰ ἀποκαταστήσωμεν μεταξὺ τεσσάρων ἑκατομμυρίων συνεταίρων τὴν ὁμόθυμον προθυμίαν πρὸς διεθνῆ ἐπανάστασιν, δυνάμεθα παρρησίᾳ νὰ εἴπωμεν ὅτι παρῆλθον οἱ χρόνοι τῶν δημηγοριῶν, καὶ ὅτι ἤγγικεν ἡ στιγμὴ τῆς ἐνεργείας. Σᾶς ὡμίλησαν περὶ δημοκρατίας, τινὲς δὲ μάλιστα σᾶς εἶπον ὅτι ἐκεῖ ἔγκειται ἡ σωτηρία ὑμῶν. Ἀλλ' οἱ μὲν σᾶς ἠπάτησαν! ἐνῷ οἱ λοιποὶ εἶναι εἰσέτι προσκεκολλημένοι εἰς τὰς ἀρχαίας παραδόσεις. Ἡμεῖς ὅμως ὀφείλομεν νὰ ἀνακηρύξωμεν τὰς παραδόσεις τοῦ μέλλοντος.

Ἀκούσατε λοιπὸν πάντες ὑμεῖς οἵτινες εἶσθε οἱ ἀκάματοι τοῦ νεωτέρου ἔργου σκαπανεῖς, ἀκούσατε, καὶ διατηρήσατε καλῶς τοὺς λόγους οὓς θέλετε μεταδώσει πρὸς ἐκείνους πλησίον τῶν ὁποίων θέλετε, ἐπιστρέψει!

Ἐνῷ δὲ ὁ Ροβέρτος τοιουτοτρόπως ὡμίλει ἐκίνησεν ἀποτόμως τὸ μέτωπον, αἱ ὀρρῦς του ἔτι μᾶλλον συνεστάλησαν, τὰ χείλη του συνεπιέσθησαν μετ' ἀγωνιώδους λύσσης, ἡ δὲ

φυσιογνωμία του ἔλαβε χαρακτῆρα αἰρνιδίου καὶ ἀποτροπαίου θηριωδίας.

— Εἶναι ἀνόητοι! εἶπε, ἵνα μὴ εἴπω τυφλοί, ἐκεῖνοι οἵτινες δὲν ἐννοοῦσιν ὅτι μόνη ἡ κοινωνικὴ ἡμῶν ἐπανάστασις δύναται νὰ καταστρέψῃ τὴν φοβερὰν σηπεδόνα ἥτις προσέβαλε πάντα τὰ στρώματα τῆς κοινωνίας· ἐφ' ἱκανὸν χρόνον ἡ πολιτεία μᾶς ἐδέσμευεν, εἰς ἡμᾶς δὲ ἀνήκει νὰ τὴν ἀντικαταστήσωμεν, συνιστῶντες ἐπὶ τέλους τὸ κράτος τῆς δικαιοσύνης!

Τρεῖς μάστιγες ὑφίστανται ἐν τῇ κοινωνίᾳ αἵτινες καταστρέφουσιν ἀεννάως τοὺς καρποὺς τῆς ἀνθρωπότητος· αὗται δὲ εἶναι: ὁ ἱερεύς!, ὁ στρατιώτης, καὶ ὁ τοκογλύφος· ὅθεν, ὅπως ἀποφύγωμεν τὰς φθοροποιὰς ἐπιρροίας τῶν τριῶν τούτων τάξεων, εἶναι ἀνάγκη ὅπως καταπολεμήσωμεν αὐτὰς ἀσπλάγχνως μέχρι παντελοῦς ἐξαφανίσεώς των.

Τοιοῦτον εἶναι τὸ ζήτημα, ἀκούετε καλῶς!... ὥστε, ἐὰν δὲν ἐπιτρέψωμεν νὰ μᾶς διαλύσωσι, πρὶν ἡ παρέλθωσιν ἴσως τρία ἔτη ἡ ἐξουσία τοῦ κόσμου θέλει ἀνήκει εἰς τοὺς ἐργάτας!

Ὁ Ροβέρτος καὶ πάλιν ἐσίγησε· ἡ ἔκφρασις τῆς σκληρότητος ἥτις πρὸς στιγμὴν εἶχε συσπάσει τοὺς χαρακτῆρας του εἶχε διαλυθῇ, ἐπανῆλθε δὲ εἰς τὴν προτέραν γαλήνην του καὶ εὐχαριστησίς τις ἀπήστραψεν ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτοῦ.

— Ἐὰν ἐγνωρίζετε! ἐπανέλαβε μετά τινα στιγμήν, ἐὰν ἐγνωρίζετε, λέγω, τὰς γλυκείας ὀνειροπολήσεις αἵτινες ἐνίοτε ἐπεσκέφθησαν τὸν ὕπνον μου, ὀνειροπολήσεις, τὰς ὁποίας ἡ πραγματικότης θέλει διαλύσει, ἐὰν φανῶμεν ἄνδρες κατὰ τὴν φοβερὰν στιγμὴν τῶν ἀπαιτήσεών μας!

Πρὶν ἡ παρέλθωσι τρία ἔτη — πιστεύσατε δὲ εἰς τοὺς λόγους μου, διότι οὐδέποτε ἔπαυσα βολιδοσκοπῶν τὰς διαθέσεις τῆς Εὐρώπης καὶ ἀνακαλύπτων κατὰ πᾶν ἔτος, καθ' ἕκαστον μῆνα, καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν, τὸν πυρετὸν ὅστις ὑπάρχει εἰς τὰς ἀρτηρίας της — πρὶν ἡ παρέλθωσι, λέγω, τρία ἔτη, θέλει ἐκραγῇ μεταξὺ Γαλλίας καὶ Γερμανίας ὁ τρομερώτερος τῶν πολέμων ἀφ' ὅσου ἡ ἱστορία μέχρι τοῦδε ἀνέφερεν.

Ἡ στιγμὴ λοιπὸν ἐκείνη θέλει ἐπέλθει δι' ἡμᾶς. Τί μᾶς ἐνδιαφέρει ἐὰν ἐκ τοῦ αἱματηροῦ ἐκείνου ἀγῶνος ἐξέλθῃ κατεστραμμένη ἡ Γαλλία ἢ ἡ Γερμανία;

Δὲν ἀνήκομεν οὔτε εἰς κανὲν κόμμα οὔτε εἰς καμμίαν πατρίδα, ἀλλ' εἴμεθα ὀπαδοὶ τῆς Διεθνοῦς, ἔχοντες τέσσαρα ἑκατομμύρια στρατοῦ,... ὥστε θέλομεν καταστρέψει τὸ ἔθνος ὅπερ θέλει ἠττηθῇ. Ἰδού, φίλοι μου, τὸ μέλλον, ἰδοὺ ὁ σκοπός, ἰδοὺ ἡ ὑποσχομένη ἀμοιβὴ εἰς τὰς προσπαθείας ἡμῶν. Ἐκπληρώσατε λοιπὸν τὴν ἀποστολὴν ὑμῶν, διασπείρατε πανταχοῦ τὴν εὐχάριστον ἀγγελίαν, καὶ ἐπανέλθετε μετά τινας μῆνας φέροντες μεθ' ὑμῶν νέους ὀπαδούς.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας οἱ τρεῖς ἄνδρες ἠγέρθησαν καὶ ἔσπευσαν μετὰ προθυμίας ἕκαστος νὰ θλίψῃ τὰς χεῖρας τοῦ Ροβέρτου.

Ἀλλ' ἐνῷ διηυθύνοντο πρὸς τὴν θύραν, πάραυτα ὁ Ματὼν διά τινος σχμείου, τιῖς ἔνευσε νὰ μείνωσι.

Τί συμβαίνει; ἠρώτησεν ὁ Ροβέρτος.

— Ἤκουσα θόρυβον, ἀπεκρίνατο ὁ σκαπανεύς, καὶ φοβοῦμαι μήπως ὑπάρχει τις ὅστις μᾶς ἀκούει ἢ μᾶς κατασκοπεύει.

— Εἶναι ἀδύνατον, εἶπεν ὁ Ροβέρτος.

— Καλά, θὰ βεβαιωθῶμεν, ὑπέλαβεν ὁ Ματών.

Χωρὶς δὲ νὰ περιμείνῃ ἄλλην ἀπάντησιν, ἐρίφθη ἔξω τῆς θύρας.

Μετά τινα λοιπὸν λεπτὰ, παρουσιάσθη θριαμβευτικῶς, σύρων κατόπιν [αὐτοῦ τὴν δυστυχῆ Ἰωάνναν ἡμιθανῆ.

— Ἆ! μᾶς κατεσκόπευες, ἀθλία! ἀνέκραξεν ὁ σκαπανεύς· ἤκουες πρὸ τῆς θύρας διὰ νὰ ὑπάγῃς νὰ τὰ διαδώσῃς εἰς τὸν ἀχρεῖον ἐκεῖνον Καρπαντιὲ ἢ εἰς τὸν κύριον τοῦ Βερνάρδου. Καλὰ θὰ γελάσωμεν τότε...

Ὁ Ματὼν ἤθελεν ἐξακολουθήσει νὰ ὁμιλῇ διὰ τοῦ ἀπειλητικοῦ ἐκείνου ὕφους, ἐὰν ἐν τῷ μεταξὺ δὲν ἐμεσολάβει ὁ Ροβέρτος.

— Ἀναδέχομαι, εἶπε, πρὸς τοὺς τρεῖς ἄνδρας καὶ τὸν Ματών, νὰ ἐρωτήσω ἐγὼ τὴν κόρην αὐτήν· ἴσως δὲν εἶναι ὅσον ὑποτίθεται ἔνοχος· ἐν πάσῃ περιπτώσει ὅμως θέλω δυνηθῇ νὰ λάβω τὰ δέοντα μέτρα.

Καλὴν ἐντάμωσιν, φίλοι μου· ἐξακολουθήσατε τὴν ὁδοιπορίαν σας· ὅσον δ' ἀφορᾷ σὲ, Ματών, ὕπαγε νὰ μὲ περιμείνῃς εἰς τὸ ἀραίωμα τοῦ δάσους.

Ἐπὶ τῇ διαταγῇ λοιπὸν ταύτῃ οἱ τρεῖς ἄνδρες ἀνεχώρησαν, ἐκτὸς τοῦ Ματών ὅστις ἐπεθύμει ἐὰν ἦτο δυνατὸν εἰσέτι νὰ μείνῃ· ἀλλὰ μετά τινων λεπτῶν διαταγμὸν, ἀνεχώρησε καὶ οὗτος ἕλκων γογγύζων.

Οὕτω λοιπὸν ὁ Ροβέρτος ἔμεινε μόνος μετὰ τῆς Ἰωάννας.

ΚΓ'.

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΙΩΑΝΝΑΣ.

Ἡ Ἰωάννα καταβληθεῖσα ἐκ τοῦ τρόμου τὸν ὁποῖον αἱ ἀπειλαὶ τοῦ Ματὼν τῇ εἶχον προξενήσει, ἐρρίφθη ἐπὶ τοῦ ξυλίνου θρανίου, ἡ δὲ σελήνη ἥτις διὰ τῶν ἀκτίνων της ἐρώτιζε τὰ πέριξ, ἔτι μᾶλλον ἐπεδείκνυε τὴν ὠχρότητα τοῦ προσώπου της. Ἦτο σφοδρῶς συγκεκινημένη, τὸ δὲ στῆθός της ὑφίστατο τρομερὰν ἀγωνίαν, εἶχε δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς στερρῶς προσηλωμένους ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Ὁ Ροβέρτος ἵστατο καὶ αὐτὸς πλησίον τῆς θύρας τὴν ὁποίαν εἶχε κλείσει, καὶ ἐθεώρει αὐτὴν μετὰ σιγῆς· ἡ κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν καὶ ὑπὸ τὰς περιστάσεις ἐκείνας παρουσία τῆς Ἰωάννας τὸν συνεκίνει, εἰς τρόπον ὥστε ἵστατο θαυμάζων τὴν ἀγνὴν καὶ ἀνθηρὰν ὡραιότητα, πρὸ τῆς ὁποίας πολλάκις εἶχε διελθει χωρὶς ὅμως νὰ παρατηρήσῃ.

Ἡ Ἰωάννα τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἦτο ὡραία, ὁ δὲ Ροβέρτος ἠσθάνθη τὴν καρδίαν του κυριευομένην ὑπ' ἀνεξηγήτου τινος αἰσθήματος. Πολλὰς γυναῖκας ὡραίας καὶ ἐρασμίους εἶχεν ἀπαντήσει μέχρι τοῦδε ἐν τῷ βίῳ του, ἀλλ' ἡ ὡραιότης τῆς Ἰωάννας κατ' οὐδὲν ὡμοίαζε πρὸς τὴν τῶν λοιπῶν, ὥστε μετὰ περιεργείας διερωτᾶτο ὁποία ἄρα γε τύχη τὴν παρουσίαζεν ἐνώπιόν του τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Ἐπλησίασε λοιπὸν καὶ ἐκάθισε πλησίον τῆς τρεμούσης εἰσέτι νεάνιδος.

— Ἰωάννα, εἶπε τότε δι' ὕφους σοβαροῦ καὶ συγκινητικοῦ, εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἦλθες ἐνταῦθα διὰ νὰ κατασκοπεύσῃς τοὺς σκοπούς μου καὶ νὰ μεταδώσῃς τοὺς λόγους μου;

Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ Ἰωάννα ἐσίγα.

— Σιγᾷς; ἐξηκολούθησεν ὁ Ροβέρτος· εἶσθαι λοιπὸν ἔνοχος;

— Ὄχι! ὄχι! μὴ τὸ πιστεύσητε παντάπασιν, ἀπεκρίνατο βιαίως ἡ νεᾶνις.

Ἐν τούτοις τὰ πράγματα ἀποδεικνύουν τὸ ἐναντίον.

— Εἶναι ἀληθὲς.

— Ἀλλὰ μὲ παρηκολούθησας ἐν μέσῳ τῆς νυκτὸς, ἦλθες κατόπιν μου, καὶ εὑρίσκεσο ἐκεῖ πλησίον, κατὰ τὴν συνδιάλεξιν ἡμῶν.

— Δὲν τὸ ἀρνοῦμαι.

— Ποῖος λοιπὸν σὲ ἐπεφόρτισε νὰ μὲ κατασκοπεύσῃς;

— Οὐδείς.

— Διὰ ποίαν αἰτίαν εὑρίσκεσο ἐκεῖ;

— Μὴ μὲ ἐρωτᾶτε.

— Ἐν τούτοις, ἐὰν ἐξακολουθήσῃς ἐπιμένουσα εἰς τὴν σιωπὴν, ποίαν ἰδέαν ἢ ποίαν γνώμην δύναμαι νὰ ἔχω περὶ τῆς διαγωγῆς σου;

Ἡ Ἰωάννα συνήγωσε τὰς χεῖρας.

— Τὰ πάντα δύνασθε, κύριε Ροβέρτε νὰ φαντασθῆτε, τὰ πάντα! ἀπεκρίθη, ἐκτὸς ὅμως τῆς ἐλαχίστης ὑπονοίας ὅτι ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ὑποτρέφω κακοὺς ἐναντίον ὑμῶν σκοπούς. Ἆ ἐὰν ἐγνωρίζετε!...

— Ἀλλ' ἐπιθυμῶ νὰ μάθω. Ὁμιλοῦσ λοιπόν.

— Δὲν δύναμαι.

— Ἐπιθυμεῖς νὰ σὲ ἐρωτήσω ἐγώ;

— Προτιμῶ τοῦτο.

— Ἔστω! ἀποκρίθητί μοι, φιλτάτη μου, ἄνευ ὑπεκφυγῆς, καὶ μεθ' ὅλης τῆς εἰλικρινείας, πρὸ πάντων δὲ μὴ φοβεῖσαι καὶ μὴ τρέμεις Ἰωάννα τοιουτοτρόπως.

Ὁ Ροβέρτος εἶχε λάβει τὰς χεῖράς της, αἵτινες ἦσαν κατεψυγμέναι ἐκ τῆς συγκινήσεως, καὶ τὴν ἔσυρεν ἐλαφρῶς ἐπὶ τοῦ στήθους του.

Ἡ Ἰωάννα ἦτο καταβεβλημένη, καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀντιστῇ, διότι εἶχε κυριευθῇ ὑπὸ τῆς παραδόξου ἐκείνης ἐκλύσεως ἥτις ἀφαιρεῖ ἐνίοτε ἀπὸ τῆς γυναικὸς καὶ αὐτὴν εἰσέτι τὴν συναίσθησιν τῶν ἰδίων της πράξεων.

— Λοιπόν! ἐξηκολούθησεν ὁ Ροβέρτος τὸν ὁποῖον ἡ σκηνὴ ἐκείνη ἤρξατο νὰ συγκινῇ εἰς τὸν ὕψιστον βαθμόν καὶ ὅστις ἀορίστως ἤδη ἐφαντάζετο τὴν πραγματικότητα, λοιπόν, σοὶ ἔκαμέ τις λέγων περὶ ἐμοῦ;

— Οὐδείς, κύριε, σᾶς ὁμνύω, ἀπεκρίθη ἡ Ἰωάννα.

— Λοιπὸν αὐθορμήτως ἦλθες τὴν νύκτα ταύτην, ἐντὸς τοῦ δάσους;

— Μάλιστα.

— Ἐγνώριζες ὅτι καὶ ἐγὼ ὤφειλον νὰ ἔλθω ἐνταῦθα;

— Μάλιστα.

— Δὲν εἶχες λοιπὸν τὴν ἐλαχίστην πρόθεσιν τοῦ νὰ μὲ προδώσῃς;

— Ὦ! σᾶς ὁμνύω εἰς τὴν ψυχήν μου . . .

— Καὶ ἐὰν ἐπεθύμει τις νὰ μάθῃ πᾶν ὅ,τι συνέβη πρὸ ὀλίγου ἐνταῦθα, θέλεις τὸ ὁμολογήσει;

— Ἤθελον προτιμήσει τὸν θάνατον μᾶλλον.

— Κάλλιστα, φιλτάτη μου· ὡς ἀμοιβὴν δὲ τῆς συμπαθείας ταύτης, καὶ τῆς ἀφοσιώσεως τὴν ὁποίαν σοὶ ἐμπνέω, σοὶ ὑπόσχομαι ἐγὼ τὴν διαρκῆ φιλίαν μου.

Ἡ Ἰωάννα πλησίον τοῦ Ροβέρτου εὑρίσκετο, ὥστε οὗτος ἠσθάνετο τὴν καρδίαν της πάλλουσαν ἐντὸς τοῦ στήθους της.

Δὲν εἶχε λοιπὸν χρείαν πλειοτέρων ἐξηγήσεων ὅπως ἐννοήσῃ τί συνέβαινεν. Ὅθεν ἐκυριεύθη ὑπὸ φοβερᾶς ἰλιγγιάσεως, ἡ δὲ ταραχὴ τῆς νεάνιδος ἤρχισε νὰ τὸν συγκινῇ.

— Γνωρίζεις καλῶς, φιλτάτη μου, ἐξηκολούθησεν ὅτι εὐτυχὴς ἤθελεν εἶσθαι ὁ ἀνὴρ ὅστις ἡμέραν τινὰ ἠδύνατο νὰ γίνῃ ἐραστής σου;

— Μὴ μὲ ὁμιλεῖτε περὶ τούτου, ἐψέλλισεν ἡ Ἰωάννα μετὰ φρίκης.

— Καὶ διατί;

— Δὲν θέλω νὰ ἀγαπήσω οὐδένα.

— Παράδοξον!

— Εἶμαι πολὺ πτωχή, ἡ δὲ κοινωνικὴ θέσις μου . . .

— Καὶ ὑπάρχει κοινωνικὴ θέσις διὰ τὴν γυναῖκα; Οὐδεὶς μέχρι τοῦδε ἀνὴρ δὲν σοὶ εἶπεν ὅτι εἶσαι ὡραία, καὶ ὁπόσην εὐτυχίαν καὶ εὐδαιμονίαν ἠδύνατό τις νὰ εὕρῃ ἐν τῷ ἔρωτί σου;

— Ἄφετέ με.

— Ἰωάννα!

— Θεέ μου!

— Μὴ ἀπομακρύνεσαι.

— Θέλω νὰ ἀναχωρήσω.

— Καὶ ἐὰν σοὶ ἔλεγον ὅτι σὲ ἀγαπῶ! ὅτι δὲν δύναμαι νὰ θεωρῶ ἄνευ συγκινήσεως τὴν ὡραιότητά σου, ὅτι τὰ πάντα θέλω πράξει, ἀκούεις; τὰ πάντα ὅπως τὴν ἀπολαύσω; . .

Ἡ Ἰωάννα δὲν ἠξυνήθη νὰ ἀκούσῃ πλειότερα· μυστηριώδης τις ἔκπληξις τὴν εἶχε κυριεύσει.

Ἠθέλησε λοιπὸν νὰ φύγῃ, καὶ ἐζήτησε νὰ ἀποσπασθῇ ἀπὸ τῆς ἀγκάλης τοῦ Ροβέρτου. Ἀλλ' οὗτος ἦτο ἀνδρεῖος καὶ γενναῖος, ἄλλως τε δὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν ἤσθάνετο εἰς τὰς παιδιάς, ὥστε μεθ' ὅλας τὰς προσπαθείας αὐτῆς ἐζήτησε νὰ τὴν ἐμποδίσῃ. Ἀλλὰ, καθ' ἣν στιγμὴν προσεπάθει νὰ τὴν περισφίγξῃ διὰ τελευταίαν φορὰν εἰς τοὺς βραχίονάς του, ἡ δυστυχὴς νεᾶνις ἐξέβαλε κραυγὴν θλιβερὰν,

καὶ πελιδνὴ ὠχρότης ἐκάλυψε τὰς παρειάς της, λειποθυμος δὲ κατέπεσεν ἐπὶ τοῦ θρανίου.

— Ἰωάννα! Ἰωάννα! ἀνέκραξε φρικιῶν ὁ Ροβέρτος· τί ἔχεις; ὁμίλησόν μοι.

Ἡ νεᾶνις ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς . . .

— Τίποτε! ἀπεκρίθη μὲ γλυκὺ μειδίαμα.

— Ἀλλ' ὑποφέρεις;

— Ὀλίγον.

— Τί συμβαίνει λοιπόν;

— Μία πληγή.

— Τί λέγεις;

— Ὦ! εἶναι ἐλαφρά.

— Καὶ τίς σὲ ἐπλήγωσε;

— Ὁ Ματών.

— Ἀδύνατον!

— Τὴν νύκτα ταύτην, ἐνθυμηθῆτε, ... εὑρίσκεσθε ὑπὸ τὸ δάσος, ἐνομίσατε ὅτι ἠκούσατε θόρυβον, ὁ Ματὼν ἐστάθη, ἐνέτεινε τὸ ὅπλον του, καί . . .

— Σὲ ἐπλήγωσε;

— Εἰς τὸν ὦμον.

Ὁ Ροβέρτος ἀνέστειλε σημεῖον ὀργῆς.

Ἄρα γε συνεκινήθη ἐκ τοῦ συμβεβηκότος ἐκείνου; Ἢ δυσηρεστήθη βλέπων ἀποτυγχάνοντας τοὺς σκοπούς του; Ἄγνωστον.

Ἐν τούτοις, ἐνόησεν ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ προχωρήσῃ περαιτέρω, καὶ λαβὼν τὰς χεῖρας τῆς Ἰωάννας,

— Δυστυχὴς νεᾶνις! εἶπε δι' ὕφους φαιδροῦ, τοὐλάχιστον δὲν εἶσαι δυσηρεστημένη ἐναντίον μου ἕνεκα τοῦ ἀπευκταίου τούτου συμβεβηκότος;

— Διατί νὰ δυσαρεστηθῶ καθ' ὑμῶν, ὑπέλαβεν ἡ Ἰωάννα ἀναλαβοῦσα ὀλίγον τὰς δυνάμεις αὐτῆς.

— Ἐπιθυμεῖς νὰ σὲ ἀφήσω;

— Σᾶς παρακαλῶ.

— Ἔστω! Ἀναχωρῶ λοιπόν.

— Εὐχαριστῶ.

— Ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὅρον . . .

— Ποῖον;

— Τοῦ νὰ σὲ ἐπανίδω.

— Μὴ τὸ ἀπαιτεῖτε. Λησμονήσατε τὴν νύκτα ταύτην. Μὴ ζητήσητε πλέον νὰ μὲ συναντήσητε.

— Ἀλλὰ τοῦτο καθίσταται ἀδύνατον τοῦ λοιποῦ. Πρέπει νὰ σὲ ἐπανίδω.

— Καὶ ὁ πατήρ μου;

— Ἐργάζεται, τὴν νύκτα, εἰς τὸ ἐργοστάσιον ὥστε ἐὰν θὰ μάθῃ οὐδέν.

— Ὦ! ὁποία ἀδυναμία . . . ἢ μᾶλλον ὁποῖον αἶσχος!

— Θὰ ἐπανέλθῃς λοιπόν;

— Ὄχι! ὄχι!

Ὁ Ροβέρτος ἔκυψε καὶ ἠσπάσθη τὸ μέτωπον τῆς Ἰωάννας.

— Ἰωάννα, προσέθηκε διὰ φωνῆς περιφλεγοῦς καὶ χαμηλῆς, αὔριον τὴν αὐτὴν ὥραν θέλω ἐλθεῖ εἰς τὸ ἐγκαταλελειμμένον φρέαρ· ἐὰν ἐπιθυμῇς λοιπὸν νὰ μὲ καταστήσῃς εὐτυχῆ, θέλεις ἔλθει πρὸς συνάντησίν μου. Καλὴν ἐντάμωσιν λοιπόν, φιλτάτη μου, καὶ θέλω θεωρήσει τὴν νύκτα ταύτην ὡς τὴν τερπνοτέραν ἀφ' ὅσας διῆλθον ἐν τῷ βίῳ.

Ἔκαμε λοπόν διὰ τῆς χειρὸς σημεῖον εὐμενὲς καὶ ἐξῆλθε τῆς καλύβης.

Ἡ ἡμέρα ἤρχιζεν ἤδη νὰ ὑποφώσκῃ. Ὅθεν κατέσπευσε τὰ βήματά μου, ἐπιθυμῶν νὰ ἐπιστρέψῃ ἐνωρὶς εἰς τὸ ἐργοστάσιον. Ἐν μέσῳ λοιπὸν τοῦ ἀραιώματος τοῦ δάσους, εὗρε τὸν Ματὼν περιμένοντα.

— Λοιπόν! ἀνέκραξεν οὗτος ἅμα ἰδὼν τὸν Ροβέρτον· ἠναγκάσατε τὸ κοράσιον νὰ ὁμιλήσῃ;

— Γνωρίζω ἤδη ὅ,τι ἐπεθύμουν νὰ μάθω,

— Καὶ τί εἶδεν, ἢ ἤκουσεν;

— Ἀπολύτως οὐδέν. Ἄλλως τε, αὔριον θέλω συνδιαλεχθῆ μετ' αὐτῆς καὶ συνεπείᾳ τῆς συνδιαλέξεως ταύτης θέλει προθυμοποιηθῆ νὰ διατηρῇ τὸ μυστήριον.

Ὁ Ματὼν ἐθεώρησεν ἔκπληκτος τὸν Ροβέρτον.

— Δὲν σᾶς ἐννοῶ, εἶπε, ὑποκλείων τοὺς ὀφθαλμούς.

— Δὲν ἔχεις ἀνάγκην νὰ ἐννοῇς ὑπέλαβεν ὁ νεανίας ἐξακολουθήσας τὴν πορείαν του.

Ἀλλὰ μόλις εἶχε βαδίσει πεντήκοντα βήματα, καὶ ἐστάθη ἀντιλλάξας ὀξὺ βλέμμα μετὰ τοῦ συντρόφου του.

— Τὴν φορὰν ταύτην, εἶπεν ὁ τελευταῖος οὗτος, καλῶς ἤκουσα, καὶ μάλιστα εἶδον...

— Τί;

— Σκιὰν διελθοῦσαν ἐκεῖ κάτω εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ἀραιώματος.

— Καὶ ἐγὼ δὲν ἠπατήθην, διότι ἐνόμισα ὅτι εἶδον καὶ ἤκουσα . . .

— Ἀ! ὅλοι λοιπόν, τὴν νύκτα ταύτην συνεφώνησαν συνεντεύξεις εἰς τὸ δάσος;

— Ποῖος ἄρα γε εἶναι; εἶπεν ὁ Ροβέρτος.

Ὁ Ματὼν ἐφαίνετο ἀνήσυχος.

— Ἐγὼ σᾶς λέγω ὅτι ὅλα αὐτὰ μοὶ φαίνονται ὕποπτα! ἐψιθύρισεν· ὥστε ἂν δὲν λάβητε τὰ μέτρα σας, κακὸν τέλος θὰ ἔχουσι.

— Τί φοβεῖσαι;

— Τὰ πάντα! ἐπειδὴ τίποτε δὲν γνωρίζω.

— Ἔστω! ὑπάρχει μέσον τι ὅπως βεβαιωθῶμεν περὶ τῆς ἀληθείας.

— Ποῖον;

— Θέλω ἐπιστρέψει μόνος, σὺ δὲ θέλεις ἐξιχνιάσει ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου.

— Εὔκολον πρᾶγμα.

— Ὕπαγε λοιπόν! ἔσο φρόνιμος, λάβε ὅλας τὰς προφυλάξεις, καὶ ἂν ἀνακαλύψῃς ἀπόπειραν προδοσίας ἢ κατασκοπείας, μὴ διστάζῃς.

Ὁ Ματὼν ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν δι' ὕφους θαρραλέου.

— Ὅσον δι' αὐτό, εἶπε, μὴ ἀνησυχεῖτε διόλου, διότι τὸ δέρμα μου εἶναι φίλος ἀσφαλὴς, καὶ οὐδέποτε ἀπέτυχε τοῦ σκοποῦ του.

Μετὰ τοὺς λόγους λοιπὸν τούτους οἱ δύο ἄνδρες ἀπεχωρίσθησαν, καὶ ὁ μὲν Ματὼν εἰσέδυσεν ὑπὸ τὸ δάσος, διευθυνόμενος πρὸς τὸ ὀρύσσειν, ἐνῶ ὁ Ροβέρτος ἐπανέλαβε τὴν πρὸς τὴν κωμόπολιν ὁδοῦσαν. Ἀλλὰ μετὰ ἓν τέταρτον τῆς ὥρας, ὅταν ἐβεβαιώθη ὅτι ὁ Ματὼν δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ τὸν ἴδῃ, μετέβαλε πάραυτα διεύθυνσιν καὶ ἔλαβε τὴν ἀντίθετον πρὸς τὸ ἐργοστάσιον ὁδόν.

Γ.

ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΟ ΦΡΕΑΡ ΡΕΜΒΑΣΜΟΙ.

Ἡ Ἰωάννα εἶχε μείνει ἔκλυτος ἰδοῦσα τὸν Ροβέρτον ἀναχωροῦντα.

Ἡ πληγή της δὲν ἦτο μὲν σπουδαία, ἀλλ' εἶχεν ἐπιφέρει πυρετὸν εἰς τὰς φλέβας της, ἡ δὲ συγκίνησις τὴν ὁποίαν εἶχεν ὑποστῇ, ἐπηύξανεν ἔτι μᾶλλον ἐκ τῆς προσφάτου ἀναμνήσεως τοῦ συμβεβηκότος ὅπερ ἠκολούθησεν ἐν τῷ τόπῳ ἔνθα εἰσέτι εὑρίσκετο.

Ἡ καλύβη ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐκάθητο, ὑφοῦτο, ὡς εἴπομεν, πλησίον φρέατος μεταλλείου ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἐγκαταλελειμμένου. Ἡ βαθύτης τοῦ φρέατος τούτου ἦτο ἐννακοσίων μέτρων, ὡς ἔγγιστα· ἐβεβαιοῦτο δὲ μάλιστα ὅτι ἐντὸς αὐτοῦ ὑπῆρχον καὶ βαθεῖαι ὑπόνομοι τὰς ὁποίας ἀπὸ πολλοῦ εἶχον ἐγκαταλείψει συνεπείᾳ καταρρεύσεων.

— Ἐπὶ τρία ὁλόκληρα ἔτη ἀδιακόπως εἶχον ἐργασθῇ ἐντὸς τῶν ὑπονόμων τούτων. Συνεπείᾳ ὅμως δυστυχήματος ἐπελθόντος εἰς τὸν ὀρυκτῆρα ὅστις εἶχε θραυσθῇ ἐντὸς αὐτῆς τῆς ὀπῆς, ἠναγκάσθησαν ἐπὶ τέλους νὰ διακόψωσι τὰς ἐργασίας.

Μετά τινας λοιπὸν ἡμέρας ἀπὸ τῆς ὁριστικῆς ἐγκαταλείψεως τοῦ φρέατος, ἐργάτης σκαπανεὺς, ὁ πατὴρ τῆς Ἰωάννας, ἀναβὰς ἐπὶ τοῦ πτερυγίου τοῦ μεταλλείου, προσεπάθει εἰσέτι ἐναγωνίως, ὅπως ἀποσπάσῃ τὴν περιπλεχθεῖσαν μηχανήν. Ὁ γερο-Μορίων ἦτο πελσμων· ὅθεν ὑπακούσας εἰς αἴσθημά τι προγνώσεως ὅπερ πολλάκις κυριεύει τοὺς ἐργάτας, προσεπάθει νὰ ἀπαλλάξῃ τὸ πρόσκομμα ὅπερ ἐνόριζεν ὅτι ἀνεκάλυψεν εἰς τὸ βάθος τῆς ὀπῆς. Ἡ πάλη δὲ αὕτη πολλάκις συμβαίνει ἐντὸς τοῦ σκότους τῶν μεταλλείων, μεταξὺ ἐργάτου καὶ τῶν προσκομμάτων ἅτινα ἀντιτάσσει ἡ φύσις.

Ἡ ἀτμομηχανὴ λοιπὸν τὸ ἐλατήριον τοῦ ὀρυκτῆρος, εἶλκυε καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν δύναμιν ἐπὶ τῆς ἄκρας τῶν στύλων τοὺς ὁποίους ὁ Μορίων ἐκίνει βιαίως, ὅτε πάραυτα ὀπαίσιος ἠκούσθη κριγμός. Ἡ κάλως εἶχε συντριβῇ! Ἀλλὰ τὸ δρᾶμα δὲν περιωρίζετο μόνον ἐνταῦθα, διότι ταυτοχρόνως τοῦ κριγμοῦ, ἠκούσθη καὶ φοερὰ κραυγή. Ἔδραμον λοιπὸν πρὸς τὸν Μορίωνα. Ἀλλ' ὁ δυστυχὴς εἶχε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ πρώτου στύλου ἐγγύτατα σανιδώματος ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἡ μηχανὴ ἐξηρτᾶτο.

Ἡ χεὶρ λοιπὸν τοῦ Μορίωνος εἶχε συσφιγχθῇ ὑπὸ τὸ βάρος χιλιάδων κιλογράμμων. Ἡ μηχανὴ ὡθεῖτο βιαίως, ἄνευ δὲ τῆς χειρὸς ἐκείνης, ἤθελεν ἐπαναπέσει ἐντὸς τοῦ βάθους.

Κατάπληκτοι οἱ ἐργάται ἔτρεχον ἔνθεν κἀκεῖθεν, εἰς μάτην ζητοῦντες μέσον πρὸς ἀπαλλαγὴν τοῦ γέρο-Μορίωνος. Ἡ κατάστασίς του λοιπὸν ἦτο κρισιμωτάτη, διότι ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἠδύνατο νὰ κρημνισθῇ εἰς τὴν ἄβυσσον. Ἦτο τρομερόν!

Μόνος ὁ Μορίων ἐθεώρει μετὰ ψυχροῦ ὄμματος, καὶ διὰ τῆς χειρὸς ἧτις ἦτον ἐλευθέρα ὑπέδειξε πρὸς τοὺς συντρόφους του τὸν κορμὸν τὸν ὁποῖον ἔπρεπε νὰ κόψωσιν ὅπως ἀπαλλάξωσιν αὐτὸν τῶν τρομερῶν βασάνων. Μόλις ὅμως μετὰ δέκα λεπτὰ ἀπηλλάχθη ἐπὶ τέλους. Ἀλλ' ἡ χεὶρ του εἶχε συντριβῇ καὶ ἐκρέματο αἱμόφυρτος. Μόνος του δὲ ἀπέσπασε τὰς ἰσχισμένας σάρκας του, τὰς ἔθεσεν ἐντὸς πανίου διαβεβρεγμένου ἐντὸς ὕδατος ὀρυσερεῦ, καὶ ἔρριψε περιπατῶν εἰς τὴν πτωχικήν του καλύβην, κειμένην εἰς τὴν ἄκραν τοῦ δάσους.

Παραδείγματα τοιαύτης ἀνδρείας καὶ γενναιότητος ὑπάρχουσιν ἄπειρα εἰς τὴν τάξιν τῶν σκαπανέων, ἡ δὲ βιομηχανία ἔχει τοὺς μαρτυράς της ὅπως ὁ πόλεμος τοὺς ἥρωάς του.

Ἡ Ἰωάννα ἦτο πολὺ μικρὰ καθ' ὃν χρόνον τὸ περιστατικὸν ἐκεῖνο συνέβη, ἀλλὰ τὸ ἐνθυμεῖτο εἰσέτι καθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς λεπτομερείας, ὡσεὶ τὴν προτεραίαν εἶχε συμβῇ. Ἔβλεπεν εἰσέτι τὸν πατέρα της ἐπιστρέφοντα εἰς τὴν οἰκίαν ὠχρὸν καὶ ἠκρωτηριασμένον. Οὐδὲν παράπονον ὁ δυστυχὴς ἐξέρραζε, οὐδὲ κραυγὴν θλίψεως, ἀλλὰ πρὸ πάντων προσεπάθει νὰ ἐνθαρρύνῃ τὸ τέκνον του, ὅπερ συνέστρεφε τὰς χεῖράς του παρὰ τὸ προσκεφάλαιόν του. Δι' αὐτὴν πρὸ πάντων ἐφοβεῖτο τὸν θάνατον, διότι ἐὰν δὲν εἶχε τὴν φιλτάτην Ἰωάνναν του, ἡ ζωή του καθίστατο περιττή!

Καθημένη λοιπὸν πρὸ τοῦ παραθύρου τῆς καλύβης, ἡ δυστυχὴς νεᾶνις ἠσθάνετο ὀλεθρίαν εὐχαρίστησιν ἀνακαλοῦσα μίαν πρὸς μίαν ὅλας ἐκείνας τὰς ἀναμνήσεις. Ἡ διάνοιά της ἦτο πλήρης μελαγχολίας, καὶ ἡ καρδία της πλήρης πικρίας.

Ἀλλ' ἐν τούτοις — κατὰ ἀνεξήγητόν τινα ἀντίφασιν — ὑπεράνω τῆς μελαγχολίας ἐκείνης καὶ τῆς πικρίας, ἐπλανᾶτο τὸ αἴσθημα ἀφάτου χαρᾶς τῆς ὁποίας παρομοίαν οὐδέποτε μέχρι τοῦδε ἐδοκίμασε.

Ἐσυλλογίζετο τὸν Ροβέρτον! Ὅτε δὲ ἐπανήρχετο εἰς τὴν διάνοιάν της ἡ ἀνάμνησις τῆς πρὸ ὀλίγου συμβάσης σκηνῆς, ἠσθάνετο ἑαυτὴν κυριευμένην ὑπὸ νευρικῆς λειποθυμίας.

Τὰ πάντα ἀνεκάλει τὴν στιγμὴν ἐκείνην. τὸ δὲ μέτωπόν της ἔκαιεν εἰσέτι ἐκ τοῦ φιλήματος ὅπερ ἐναπέθεσαν τὰ χείλη του. Ἔπειτα ἐσκέπτετο διὰ τὴν ἐναύριον. Θὰ ἐλάμβανεν ἄρα γε τὴν γενναιότητα καὶ τὸ θάρρος τοῦ νὰ ἐπανέλθῃ; Ἤθελε περιφρονήσει τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ καταδιωχθῇ, νὰ ἀναγνωρισθῇ καὶ νὰ ἀτιμασθῇ χάριν τοῦ ἄρρονος ἐκείνου ἔρωτος ὅστις κατέτρωγε τὰ σπλάγχνα της;

Τί ἤθελε γίνει ὁ πατήρ της ἐὰν ποτε ἤθελε τὸν προσβάλλει παρόμοιον αἴσχος;

Φεῦ! τοῦτο ἐκ μέρους τῆς Ἰωάννας ἤθελεν εἶσθαι πλέον ἢ σφάλμα — ἔγκλημα!

Ἡ Ἰωάννα ἔβλιψε τὸ μέτωπον διὰ τῶν δύο

χειρῶν της, καὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον παρεδόθη εἰς ῥεμβασμοὺς γλυκεῖς καὶ θλιβεροὺς ἐν ταὐτῷ.

Ἡ ἡμέρα ἀνέτελλεν ἤδη, καὶ ῥοδόχρους πέπλος ἐκάλυπτε τὸν ὁρίζοντά, αἱ δὲ πρῶται τοῦ ἡλίου ἀκτῖνες, ὠχραὶ εἰσέτι καὶ ὀρθοστατεῖς, ἤρχιζον νὰ εἰσδύωσιν εἰς τὰ βάθη τῶν δασῶν. Τὰ πτηνὰ ἐξύπνων συνενοῦντα τὰ γλυκύτατα μινυρίσματά των μετὰ τοῦ μονοτόνου ῥιθυρισμοῦ τῶν ῥοάκων. Ἡ φύσις ἅπασα ἠγείρετο ἐκ τοῦ ὕπνου της, ἠσθάνετό τις τὴν ζωὴν ἀναγεννωμένην, ἀγαλλίασις δὲ ἐκστάσεως ἐπλήρου τὰ πάντα.

Ἡ Ἰωάννα ἐθεώρει τεταραγμένη τὴν εἰκόνα ἥτις παρουσιάζετο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν της, καὶ ἥτις κατακυλεῦσα τὸ βλέμμα της ἐφαίδρυνε συγχρόνως καὶ τὴν καρδίαν της.

Ἀλλ' εἶχεν ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀπομακρυνθῆ τῆς κώμης, ὁ δὲ πατήρ της ἐπρόκειτο μετ' ὀλίγον νὰ ἐπιστρέψῃ, ὥστε ἡ ἀπουσία της ἠδύνατο νὰ παράσχῃ ὑποψίας. Ἠγέρθη λοιπὸν καὶ διηυθύνθη πρὸς τὴν θύραν. Ἀλλά, καθ' ἣν στιγμὴν ἔμελλε νὰ διέλθῃ τὴν φλιάν, ὠπισθοχώρησε πάραυτα καὶ ἀνέστειλε κραυγὴν ἐκπλήξεως, ἰδοῦσα ἀντικρὺ τοῦ ῥέματος, ἱστάμενον ὄρθιον ἄνθρωπόν τινα, ὅστις τὴν ἐθεώρει μετὰ εἰρωνικοῦ βλέμματος. Τίς ἦτο ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος; τί ἔζήτει κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν εἰς τὸ μέρος τοῦτο;

Ἡ Ἰωάννα πρώτην ἤδη φορὰν τὸν ἔβλεπεν. Ἀναμφιβόλως ἦτο ξένος. Ἀλλὰ διατί εὑρίσκετο, κατὰ τὸν αὐτὸν μετὰ τῆς Ἰωάννας χρόνον, πλησίον τοῦ ἐγκαταλελειμμένου ῥέματος; Ἐκυριεύθη λοιπὸν ὑπὸ σφοδρᾶς ἀνησυχίας, ὥστε δὲν ἐτόλμα οὔτε νὰ προχωρήσῃ, ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ ὀπισθοχωρήσῃ.

— Ὡραία νεᾶνις, εἶπεν ὁ ἄγνωστος μετὰ σκωπτικοῦ ὕφους, μήπως σᾶς ἐμπνέω φόβον;

Ἡ Ἰωάννα ὥρμησεν ἔξω τῆς θύρας καὶ ἔλαβε τὴν ἀντίπεραν διεύθυνσιν διαβαίνουσα διὰ τῆς συνήθους ἥτις ἦτο ἐμπεμένη ἀντικρὺ τοῦ ῥέματος. Ἀλλὰ, φθάσασα ἐν τῷ μέσῳ, ἐξωλίσθησεν ἐκ τῆς σφοδρᾶς ταραχῆς ὑφ' ἧς τὴν στιγμὴν ἐκείνην κατεῖχετο, καὶ μικροῦ δεῖν κατεκρημνίζετο εἰς τὴν ἄβυσσον, ἄνευ τῆς βοηθείας τοῦ ξένου.

— Αἴ! καλὰ, καλά! ὑπέλαβεν οὗτος διὰ τῆς αὐτῆς σκωπτικῆς φωνῆς, περιπατεῖτε πολὺ τρελλὰ, νεᾶνις μου, καὶ ἐὰν κατὰ τύχην ὦν εὑρισκόμην ἐδῶ. . .

— Κύριε! ἀπεκρίθη ἡ Ἰωάννα συγχεχυμένη.

— Φοβεῖσθε ἀκόμη;

— Ἀλλὰ ὄν σᾶς γνωρίζω.

— Μὰ τὴν ἀλήθειαν! Ἔτι μᾶλλον ἤθελον ἐκπλαγῆ ἐὰν ἐλέγετε ὅτι μὲ γνωρίζετε, ἐπειδὴ μόλις πρὸ ὀλίγων ὡρῶν ἔρθασα εἰς Βαρὲν, ἐκ τῶν ὀλίγων δὲ τούτων ὡρῶν τὰς μὲν διῆλθον εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ Λευκοῦ Ἵππου, τὰς δὲ ἐν μέσῳ τοῦ δάσους τούτου.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ Ἰωάννα ὄν ἀπήντησε.

— Ἄλλως τε, προσέθηκεν, εἰ καὶ ἡ ἐν τῷ ξενοδοχείῳ διαμονή μου δὲν ἦτο τόσον εὐχάριστος, τοὐλάχιστον εἰς ἀμοιβὴν, τὸ δάσος τοῦτο μὲ εὐαρεστεῖ, τοσούτῳ μᾶλλον, καθ' ὅσον συχνάζεται ἀρκετά.

Ἡ Ἰωάννα ὕψωσε ζωηρῶς τὴν κεφαλήν.

— Τί θέλετε νὰ εἴπητε, κύριε; ἠρώτησεν.

— Ὅ,τι γνωρίζετε κάλλιστα μετ' ἐμοῦ. ἀφοῦ πρὸ ὀλίγου εὑρίσκεσθε εἰς τὴν καλύβην, εἶπεν ὁ ξένος.

— Πρὸ πολλοῦ λοιπὸν εὑρίσκεσθε εἰς τὸ μέρος τοῦτο;

— Πρὸ δύο ὡς ἐγγύτατα ὡρῶν.

— Καὶ τί ἴδετε;

— Εἶδον τὸν μηχανικὸν Ῥοβέρτον Λένλαϊ, καὶ τὸν σκαπανέα Ματέων, καὶ τρεῖς ἄλλους γεννάδας, οἵτινες δὲν μοὶ φαίνεται νὰ ἤλθον εἰς τὸ μέρος τοῦτο ἐπὶ τῷ μόνῳ σκοπῷ τοῦ νὰ θαυμάσωσι τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου.

Ἡ Ἰωάννα κατελήφθη ὑπὸ ῥίγους.

Οὐχὶ μόνον τὸ ὕφος ἐν' ᾧ ὁ ξένος ἐπρόφερε τοὺς λόγους τούτους καθ' ὑπερβολὴν τὴν ὑποστήριστει ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτὸ τὸ ἄτομον

ὃν ἠσθάνετο μεγάλην συμπάθειαν. Ὁποῖα σχέδια ἄρα γε, ὑπέτρεφεν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, καὶ τίς ἡ αἰτία τοῦ ὅτι, μόλις φθάσας εἰς Βαρὲν, ἐγνώριζεν ἤδη καὶ ἐκάλει κατ' ὄνομα δύο ἄνδρας τοὺς ὁποίους πρώτην ἤδη φορὰν ἀναμφιβόλως συνήντησεν;

Ἡ Ἰωάννα λοιπὸν συνέλαβεν ὑπονοίας κινδύνου δι' ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἠγάπα, ὅθεν καὶ ἐπεθύμει νὰ καθησυχάσῃ τὴν καρδίαν της.

— Καὶ γνωρίζετε τὸν Κ. Ροβέρτον; ἠρώτησεν ἄνευ διαταγμοῦ τὸν ξένον;

— Ναὶ καὶ ὄχι, ἀπεκρίθη οὗτος· ἤκουσα περὶ αὐτοῦ.

— Εἰς Παρισίους;

— Εἰς Παρισίους καὶ ἀλλαχοῦ. . .

— Δι' αὐτὸν λοιπὸν ἤλθετε εἰς Βαρὲν;

— Ὦ! ὄχι ἀκριβῶς.

— Εἶσθε μηχανικός;

— Ὄχι.

— Βιομήχανος;

— Διόλου.

— Τότε; . . .

— Ὁ ἄγνωστος φαιδρῶς ἀνεκάγχασε, ὅπερ ὀλίγου δεῖν συνετάραττε τὴν δυστυχῆ νεάνιδα.

— Αἴ! αἴ! εἶπε· βλέπω τί συμβαίνει· θέλετε, νεᾶνίς μου, νὰ ἐπωφεληθῆτε ἐκ τῆς φλυαρίας μου, ἀλλὰ μείνατε ἥσυχος καὶ μὴ λάβητε τὸν κόπον τοῦτον, διότι πλέον πανοῦργοι ἀπὸ ὑμᾶς ἀπεπειράθησαν, ἀλλὰ οὐδὲ εἷς μέχρι τοῦδε ἐπέτυχε τοῦτο.

Ἐνῶ δὲ ἡ Ἰωάννα ἔκπληκτος ἐσιώπα.

— Ἄλλως τε, ἐξηκολούθησε μετ' ἀφελείας θαυμασίως ἐπιτεταδευμένης, δὲν ἔχω οὐδὲν μυστικὸν νὰ κρύπτω, καὶ, ἐπειδὴ ἐπιθυμεῖτε, θέλω σᾶς εἰπεῖ ἄνευ ὑπεκφυγῆς καὶ ποῖος εἶμαι καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν ἦλθον, καὶ ποίαν ὑπηρεσίαν ἔχω νὰ ἀπαιτήσω παρ' ὑμῶν.

XV.

ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΙ ΕΥΧΑΙ.

— Ἀλλὰ, προσέθηκεν ὁ ἄγνωστος, μόνον ὑπό τινα ὅρον δύναμαι νὰ συγκατατεθῶ νὰ σᾶς διακοινώσω τὰς ἐκμυστηρεύσεις ταύτας.

— Ποῖον ὅρον; ὑπέλαβεν ἡ Ἰωάννα παρατηροῦσα μετὰ προσοχῆς τὸν ξένον.

— Ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι εἰς οὐδένα θέλετε μεταδώσει τὰ μυστικὰ ταῦτα, πρὸ πάντων δὲ εἰς ἐκεῖνον ὅστις πρὸ ὀλίγου ἐξῆλθεν ἐντεῦθεν.

— Ποῖον;

— Τὸν Ροβέρτον Λένλαι, τῇ ἀληθείᾳ,

Ἡ Ἰωάννα ἐφάνη τεταραγμένη.

— Λοιπόν, ὅ,τι θὰ μοὶ εἴπητε ἀφορᾷ τὸν Κ. Ροβέρτον; Περὶ αὐτοῦ λοιπὸν θὰ μοὶ ὁμιλήσετε;

— Ἀναμφιβόλως.

— Καὶ ἐπιθυμεῖτε νὰ ὑποχρεωθῶ νὰ τὰ φυλάξω μυστικά; Ὁμολογῶ ὅτι οὔτε τοὺς σκοπούς σας ἐννοῶ οὔτε τὴν πρόθεσίν σας δύναμαι νὰ ἐξηγήσω.

— Ὁ ἄγνωστος ἐμειδίασε.

— Ἐν τούτοις εἶναι ἁπλούστατον, ὑπέλαβε· δικαίως ἡ ἀδίκως ἐμάντευσα ὅτι σπουδαίως ἐνδιαφέρεσθε περὶ τοῦ Ροβέρτου.

— Καὶ πῶς;

— Ἐπειδὴ δὲν τὸ ἀγνοεῖσθε. Λοιπόν, πρὸ ὀλίγου, ὅταν σᾶς συνήντησα ἐνταῦθα, βλέπων σας σύννουν καὶ ταραγμένην, συνέλαβον τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ σᾶς διασώσω.

— Ἐμέ!

— Ὑμᾶς. Δύναμαι κάλιστα. Τὴν στιγμὴν ταύτην βαίνετε πρὸς τὸν ὀλεθρόν σας, καὶ παρασύρεσθε τυφλοῖς ὁρμαῖς εἰς αὐτόν. Ἓν ἔτι βῆμα ἴσως, καὶ δὲν θὰ δυνηθῆτε νὰ ὀπισθοχωρήσητε.

— Ἀλλὰ κύριε. . .

— Μάλιστα! Καὶ ἐγὼ τὴν στιγμὴν ταύ-

τὴν σᾶς ὁμιλῶ πρὸς τὸ συμφέρον σας αὐτό, σᾶς βλέπω ἀνησυχοῦσαν καὶ ἀνυπόμονα τοῦ νὰ ἴδητε παύουσαν τὴν συνδιάλεξιν ταύτην. Τοῦτο εἶναι σπουδαιότατον σύμπτωμα, φοβοῦμαι δὲ μήπως ἔφθασα πολὺ ἀργά.

Ἡ Ἰωάννα ἔκαμε βήματά τινα, ὅπως ἀπομακρυνθῇ.

— Ἀναχωρεῖτε! εἶπεν ὁ ἄγνωστος.

— Ἀλλὰ μοὶ φαίνεται ὅτι ἤκουσα ἀρκετὰ, ἀπεκρίθη μετ' ἀξιοπρεπείας ἡ νεᾶνις.

— Καὶ δὲν ἐπιθυμεῖτε νὰ μάθητε...

— Τίς εἶσθε; Τί μὲ ἐνδιαφέρει; Πᾶν ὅ,τι γνωρίζω, καὶ τοῦτο μοὶ ἀρκεῖ ἐπὶ τοῦ παρόντος, εἶναι ὅτι εἶσθε ἐχθρὸς τοῦ Κ. Λένλαυ, καὶ, ἐπειδὴ οὐδεμίαν μέχρι τοῦδε ὑπόσχεσιν σᾶς ἔδωκα, οὐδὲ ὑποχρέωσίν τινα ἀνέλαβον, θέλω τὸν πληροφορήσει ὅτι εἶσθε ἐχθρός του, πρὸς τὸν ὁποῖον ὀφείλω νὰ δυσπιστῇ.

— Εἶναι ἡ τελευταία σας λέξις; εἶπεν ὁ ἄγνωστος.

Ἡ Ἰωάννα δὲν ἀπεκρίθη, καὶ ἡτοιμάζετο ἤδη νὰ καταβῇ τὴν κλίμακα ὅπως ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν κωμόπολιν, ὅτε ἠκούσθη ἐκπυρσοκρότησις καὶ μετ' ὀλίγον κραυγὴ ἀλγους.

Πόθεν προήρχετο ἡ βολή; Ἠγνόει.

Ἐν τούτοις ὁ ἄγνωστος προσβληθεὶς εἰς τὴν πλευρὰν ἐξέβαλε γοερὰν κραυγὴν καὶ κλονισθεὶς κατεκυλίσθη εἰς τὸ βάραθρον.

Ἀλλὰ δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐξαφανισθῇ ἐντελῶς. Διὰ τῶν συνεσπασμένων δὲ καὶ αἱμοσταγῶν δακτύλων του περιεπλέχθη εἰς τοὺς περὶ τὸ στόμιον τοῦ φρέατος ἀναβλαστάνοντας θάμνους, καὶ ἐκεῖ αἰσθανόμενος, ἄπνους, παρασυρόμενος καὶ ἐκ τῆς βαρύτητος τοῦ σώματός του εἰς τὸ βάραθρον, προσεπάθει καὶ πάλιν νὰ ἀναβῇ ἐπὶ τοῦ στομίου τοῦ φρέατος.

Ἀλλὰ, ματαία ἀπόπειρα!

Τὸ βάραθρον ἐπερίμενε τὴν βορὰν του — ἀπὸ τῆς στιγμῆς δὲ ἐκείνης τὸ πᾶν τετέλεσται δι' αὐτὸν, ὥστε πᾶσα προσπάθεια τὴν ὁποίαν εἶσέτι κατέβαλλε, ἂν ἠδύνατο ἡ νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν ὀλεθρίαν τῆς πτώσεώς του στιγμήν.

Ἡ Ἰωάννα κατάψυκτος ἐκ τῆς φρίκης, ἐκάλει δι' ὅλων τῶν δυνάμεων αἵτινες τῇ ὑπελείποντο βοηθειαν, ἀλλ' οὐδεὶς εὑρίσκετο ἐνταῦθα, ὅπως διασώσῃ τὸν δυστυχῆ, ὥστε πᾶσα βοηθεια ἀλλαχόθεν ἦτο ἀδύνατος. Ὅλεν δὲν ἐδίστασεν· ἀλλὰ κύψασα ἡρωϊκῶς εἰς τὸ στόμιον τοῦ φρέατος, καὶ, ἀψηφίσασα τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ κατακρημνισθῇ εἰς τὴν ἄβυσσον, ἔτεινε πρὸς τὸν δυστυχῆ τὴν χεῖρα.

Ἀλλὰ, καθ' ἣν στιγμὴν οὗτος ἡτοιμάζετο νὰ λάβῃ τὴν περιμενομένην βοηθειαν, ἔλαβεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τρομερὸν κτύπημα ροπάλου, καὶ, ἀπολέσας τοῦ λοιποῦ πᾶσαν δύναμιν καὶ πᾶσαν ἐνέργειαν, ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἐξέβαλε θλιβερὰν κραυγὴν, καὶ εἰσηρνίσθη ἐντὸς τῆς σκοτεινῆς ὀπῆς.

Ἡ Ἰωάννα μετὰ φρίκης ὠπισθεχώρησε. Καλύψασα δὲ διὰ τῶν τεταραγμένων χειρῶν τοὺς ὀφθαλμούς της, μόλις εἶχεν ἀναγνωρίσει τὸν Ματὼν, ὅστις εὑρισκόμενος ἐνώπιόν της, τὴν στιγμὴν ταύτην θορυβωδῶς ἀνεκάγχαζε.

— Αἰωνία του ἡ μνήμη! εἶπε κύψας ἐντὸς τοῦ βαράθρου ὅπως ἐπιβεβαιωθῇ περὶ τῆς παντελοῦς ἐξαφανίσεως τοῦ θύματός του.

Ἀ!... τί ἔκαμες ἄθλιε! ἀνέκραξεν ἡ Ἰωάννα· Τὸν ἐφόνευσας...!

— Ἐλπίζω.

— Τοῦτο εἶναι ἀποτρόπαιον κακούργημα.

— Ἀδιάφορον.

— Τί σὲ ἔβλαψεν ὁ ἄνθρωπος οὗτος;

— Πῶς τὸ γνωρίζεις;

— Σὲ εἶναι ὅλως διόλου ἄγνωστος.

Ὁ Ματὼν ὤμωσε τοὺς ὤμους.

— Καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἴδῃ τις τοὺς ἀνθρώπους τούτους διὰ νὰ τοὺς ἀναγνωρίσῃ; ἀπεκρίθη, δι' ὕφους ὀργίλου.

— Τί θέλεις νὰ εἴπῃς, ὑπέλαβεν ἐκπλη-κτος ἡ Ἰωάννα· γνωρίζεις λοιπὸν ποῖος εἶνε ὁ ἄνθρωπος οὗτος; ἐμάντευσας τί ἤρχετο νὰ κάμῃ εἰς τὸν τόπον τοῦτον;

Ἀρκεῖ· γνωρίζω, ἀπεκρίθη κλίνων τοὺς ὀφθαλμούς. Ἡ ὑπόθεσις τοῦ ἀνθρώπου τούτου ἐκαθαρίσθη· ἴσως δὲ τὴν ὥραν ταύτην ἐνεταφιάσθη κάλλιστα, καὶ ὡς τῷ ἤρμοζεν· ὑποθέτω δὲ ὅτι δὲν ἔχεις σκοπὸν νὰ μείνῃς ἐνταῦθα διὰ νὰ ψάλῃς τὸν ἐπιτάφιόν του. Σοὶ συμβουλεύω λοιπὸν νὰ μὴ μείνῃς πλειότερον εἰς τὸ μέρος τοῦτο, ἀλλὰ νὰ ἀναχωρήσῃς ἀποφεύγουσα ὅσον δύνασαι τὸ νὰ κάμῃς λόγον περὶ ὅσων συνέβησαν ἐνταῦθα.

Ἡ Ἰωάννα ἠννόησεν ἴσως τὴν ὀρθότητα τῶν συστάσεων τὰς ὁποίας τῷ ἀπηύθυνεν ὁ Ματὼν, διότι, ἀφοῦ ἔκαμε σημεῖον συγκατανεύσεως, κατέβη μετὰ θάρρους τὴν κλίμακα τοῦ φρέατος, καὶ διηυθύνθη μετὰ σπουδῆς εἰς τὸ ὅασος.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸν Ματὼν, ἐβύθισε διὰ τελευταίαν φορὰν τὸ βλέμμα του ἐντὸς τοῦ βαράθρου, ὅπως ἐπιβεβαιωθῇ περὶ τῆς παντελοῦς ἐξαφανίσεως τοῦ θύματός του, ὅταν δὲ ἐπληροφορήθη καλῶς ὅτι τὰ πάντα πρὸς τὸ μέρος τοῦτο εὑρίσκονται ἐν τάξει, ἀνέλαβε τὸ ὅπλον του, καὶ ἔσπευσε καὶ αὐτὸς νὰ ἀπομακρυνθῇ.

Μετά τινα λεπτὰ, βαθεῖα σιγὴ ἐπεκράτει περιξ τοῦ ἀρχαίου τούτου ἱκριώματος, οὐδεὶς δὲ ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ ὅτι πρὸ ὀλίγου εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο συνέβη αἱματηρὸν δρᾶμα.

Ἐν τούτοις, ὁ ἄγνωστος δὲν εἶχεν ἀποθάνει, ἀλλὰ μὲ ὅλην τὴν πληγὴν τὴν ὁποίαν ἐν τῇ πτώσει του ὑπέστη, ἐναπελείπετο εἰσέτι ἐλπὶς περὶ ἐπανόδου του εἰς τὴν ζωήν. Ἰδοὺ δὲ τί συνέβη. Εἴπομεν ὅτι ὑπόνομοί τινες, τὰς ὁποίας ἐξεμεταλλεύθησαν ἄλλοτε, αἵτινες ὅμως ἐγκατελείφθησαν ἀκολούθως, ὑπῆρχον ἐντὸς τοῦ φρέατος ἐκείνου, ὅπερ εἰς μάτην εἶχον ἀποπειραθῇ νὰ διατρυπήσωσι. Εἰς τὰς μεταξὺ τῶν ὑπονόμων λοιπὸν τούτων καὶ τοῦ φρέατος ἀποστάσεις ὑπῆρχον σανίδες αἵτινες ἀπὸ πολλοῦ εἶχον φθαρῇ, εἰς τρόπον ὥστε εὐδερίαν παρεῖχον στερρότητα. Ὁ ἄγνωστος λοιπὸν κατ' ἀρχὰς εἶχε πέσει ἐπὶ μιᾶς τῶν σανίδων ἐκείνων ἥτις, εἰ καὶ θραυσθεῖσα ὑπὸ τὸ βάρος του, εἶχεν ὅμως ἐξουδετερώσει τὴν πτῶσίν του, καὶ οὕτως, ἅμα ἔφθασεν εἰς τὴν δευτέραν ὀροφὴν, ἡ σανὶς εἶχεν ἀντιστῇ τὴν φορὰν ταύτην. Ἔμεινε λοιπὸν ἐκεῖ, αἱμορραγῶν, ἐξηντλημένος ἐκ τῶν πρσπαθειῶν τὰς ὁποίας εἶχε καταβάλει, καὶ ἀναισθητῶν περὶ ὅτων εἶχον συμβῇ. Εἶχεν ἤδη λειποθυμήσει. Πόσον χρόνον διέμεινεν ἐν τῇ καταστάσει ἐκείνῃ; Ἄγνωστον. Ἀλλ' ὅταν ἀνέλαβε τὰς αἰσθήσεις του, παρετήρησε τὸ βαθύτατον σκότος ὅπερ τὸν περιεκάλυπτε, δὲν ἤκουεν οὐδὲ ἔβλεπέ τι, μία δὲ μόνη συναίσθησις κατεῖχε τὴν διάνοιάν του, ἡ συναίσθησις ὅλη. τοῦ βαράθρου ὅπερ ἠσθάνετο κάτωθέν του, καὶ ἐξ οὗ σανίδες μόνον τινὲς τὸν ἐχώριζον.

Ἀλλ' εἰς ἑκάστην κίνησιν τοῦ σώματός του αἱ σανίδες ἔτριζον, ἕτοιμοι νὰ θραυσθῶσι, καὶ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν περιέμενε νὰ τὰς ἴδῃ βυθιζομένας μετ' αὐτοῦ.

Ἐν τούτοις δὲν ὑπάρχει σκότος, ὅσον βαθὺ καὶ ἂν ἦναι, πρὸς ὃ ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ ἀνθρώπου νὰ μὴ συνειθίσῃ ἐπὶ τέλους· οὕτω λοιπὸν μόλις ἐν τέταρτον τῆς ὥρας εἶχε παρέλθει, καὶ ὁ ἄγνωστος ἤρξατο ἐξοικειούμενος πρὸς τὸν τάφον ἐκεῖνον πρὸς ὃν ζῶν εἶχε πέσει. Τότε δὲ, δυνάμει τοῦ ὁρμεμφύτου καὶ τῆς αὐτοσυντηρησίας, παραδόξως πως ἐζήσε!....

Ἰδοὺ δὲ πῶς.

Διὰ μέσου τοῦ σκότους, ὑπωπτεύθη ἐξοδόν τινα ἐντὸς τοῦ περικλείοντος αὐτοῦ βαράθρου.

Δυνάμει λοιπὸν τῆς ἐμφύτου ἐκείνης ὑπονοίας, ἥτις ὡς ἐκ θαύματος ἀνεπτύχθη καὶ ὑπὸ τῆς σφοδρᾶς ἐπιθυμίας πρὸς τὴν ζωὴν, συνεπέρανεν ὅτι εἰς ἀπόστασιν ἐνὸς ὡς ἐγγιστα μέτρου, ὑπῆρχεν ὑπόνομός τις. Μόλις, ἐσκέφθη, καὶ, συγκεντρώσας τὰς δυνάμεις του, δι' ἑνὸς ὀρμητηρίου ἅλματος ἐρρίφθη εἰς τὸ κενόν. Ἡ τύχη ἐγκαίρως ἦλθεν εἰς βοηθειάν του, διότι μόλις εἶχε θέσει τοὺς πόδα ἐπὶ τῆς ὑπονόμου, καὶ αἱ σανίδες ἐξ'

ὢν κατεκλίνετο πρὸ μιᾶς στιγμῆς, διερράγησαν εἰς μύρια τεμάχια καὶ κατεβυθίσθησαν εἰς τὸ βάραθρον.

Ἀλλ' ἐν τούτοις, καὶ ἐκεῖ ἔτι εὑρισκόμενος ἦτο μακρὰν τοῦ νὰ διασωθῇ!

III

ΤΟ ΣΚΟΤΕΙΝΟΝ ΔΩΜΑΤΙΟΝ.

Ὁ ὑπόνομος ἦτο στενὸς καὶ ἐλισσοειδής, ὥστε δὲν ἠδύνατό τις νὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὸν ἢ νὰ τὸν διατρέξῃ, εἰμὴ συρόμενος γονυκλινῶς, καὶ μετὰ μεγίστης προφυλάξεως, διότι ἐνδέχετο νὰ μὴ εἶχεν οὐδεμίαν ἔξοδον, ἢ εἰς διάφορα μέρη νὰ ἦτο ἀπόρρακτος ὡς ἐκ τῶν κατορρεύσεων, τὸ δὲ πάντων ἐπικινδυνωδέστερον, διέτρεχε τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ ἀπαντήσῃ ἕτερον ῥεῦμα πλατύτερον καὶ βαθύτερον τοῦ πρώτου. Καὶ κατὰ τὰς τρεῖς λοιπὸν ταύτας περιπτώσεις, ὁ θάνατος καθίστατο βέβαιος, βραδὺς, εἰδεχθέστατος καὶ ἀδυσώπητος!

Ἐν τούτοις, ὁ διαλογισμὸς οὗτος δὲν ἐξέπληξε τὸν ἄγνωστόν μας.—Πρὸ ὀλίγου διέφυγε τὸν θάνατον ὡς ἐκ θαύματος, ὥστε ἐνόμιζεν ὅτι θεία δύναμις τὸν προστάττε.

Δὲν ἐβάδισε πλέον τὰς πλαγὰς του, ἐλησμόνησε τὸ τρομερὸν κτύπημα ὅπερ ὀλίγου δεῖν διεῤῥήγνυε τὴν κεφαλήν του, καὶ ἀπόφασιν ἔχων τοῦ λοιποῦ τὰ πάντα νὰ ὑποστῇ ὅπως διασωθῇ, ἤρξατο νὰ ἔρπῃ κατὰ μῆκος τῆς ὑπονόμου ἐξετάζων περισκεμμένως τὸ ἔδαφος, σταματῶν ὅπως παρατηρήσῃ ἢ ἀκούσῃ τι, καὶ ἐπαναλαμβάνων τὴν ὁδοιπορίαν του ὁσάκις τὰ ἀποτελέσματα τῶν παρατηρήσεων του τὸν ἐνεθάῤῥυνον διὰ νὰ προχωρήσῃ.

Κατ' ἀρχὰς, ἡ ὑπόνομος ὀλίγα προσκόμματα παρουσίασε καθ' ὁδόν. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ τρόπος οὗτος τῆς ὁδοιπορίας ἦτο κοπιώδης, ἀλλ' ἄνευ κινδύνου. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὰ εἴδη ἀνοικτὰ ἀνθρακώδη στρώματα διεθρόοντο ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του καὶ τὸν ἐκάλυπτον ὑπὸ κονιορτοῦ. Ἄλλοτε πάλιν ἀπήντα καθ' ὁδὸν εὐρύτατα τέλματα ὕδατος, προερχόμενα, ἐκ διηθήσεων βροχερῶν. Ἀλλὰ ὀλίγον ἐφρέντιζε περὶ πάντων τούτων. Ἐκεῖνο ὅπερ μόνον ἀπληστίας ἐζήτει ἦτον ἡ ἔξοδος· ἐκεῖνο ὅπερ μετὰ πυρετώδους ἀνησυχίας περιέμενεν, ἦτο θόρυβός τις, λάμψις τις, ὑποδεικνύουσα εἰς αὐτὸν τὴν προσέγγισιν τοῦ σκοποῦ του.

Μέχρι τοῦδε ὅμως οὐδεμία τοιαύτη ἐλπὶς ἐπιτυχίας παρουσιάσθη. Αἱ δυνάμεις του ἤρξαντο ἐξαντλούμεναι, ψυχρὸς ὑδρὼς περιεχύθη εἰς τὰ μέλη του, καὶ αἱ χεῖρες καὶ τὰ γόνατά του ἦσαν κατεσχισμένα καὶ αἱμόῤῥυτα. Ἀνεπαύθη λοιπὸν ὀλίγον. Ἀλλ' ὁ χρόνος τὸν ὁποῖον ἀπώλεσεν ἦτο πολύτιμος, ἐνῶ τὸ σκότος πάντοτε πυκνὸν καὶ ἡ σιγὴ βαθεῖα. Τί νὰ κάμῃ; Εὑρίσκετο ἐν ἀπελπισίᾳ!

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν εὑρίσκετο εἰς μέρος τι τῆς ὑπονόμου ὀλίγον ὑψηλότερον καὶ ἐκεῖ ἠδύνατο νὰ διαμείνῃ καθήμενος.

Ἐστήριξε λοιπὸν τοὺς ἀγκῶνας ἐπὶ τῶν γονάτων του, ἔῤῥιψε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῶν χειρῶν του καὶ παρεδόθη εἰς διαλογισμούς.

Ὀλίγον χρόνον ὅμως ἔμεινεν ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ, διότι ἀπροσδόκητόν τι συμβεβηκὸς διέκοψεν αἰῤνιδίως τοὺς διαλογισμούς του.

Ἐκ τῆς θέσεως ἐφ' ἧς ἐκάθητο διέκρινεν ἀκτῖνα φωτὸς διασχίζουσαν τὸ περικαλύπτον αὐτὸν σκότος. Ἐπὶ τῇ θέᾳ λοιπὸν τοῦ φωτὸς ἐκείνου ὁ ἄγνωστος ἀνεσκίρτησε. Ἆρα γε ἠπατᾶτο; ἢ εἶχε γείνει παίγνιον ἀντικατοπτρισμοῦ τινος; Τὸ ἐπίστευσε μὲν πρὸς στιγμὴν, ἀλλὰ χωρὶς νὰ παύσῃ παρατηρῶν.

Μετ' ὀλίγον αἴσθημα παραφόρου χαρᾶς ἐγαλβάνισεν ὅλα τὰ μέλη του . . . Διότι τὴν φορὰν ταύτην δὲν ἔβλεπε τὴν λάμψιν μόνην τὴν ὁποίαν εἶχε διακρίνει πρότερον, ἀλλὰ τὸν ἦχον δύο ἀνθρωπίνων φωνῶν αἵτινες ἔῤῥαναν εἰς τὰ ὦτά του. Ἐκίνησε λοιπὸν τὴν κεφαλὴν δραστηρίως καὶ ἐξέβαλε στεναγμὸν ἀναγνωρίσεως. Ἔπειτα, χωρὶς νὰ ἐπιζητήσῃ πλειοτέρας ἐπὶ τοῦ συμβεβηκότος τούτου ἐξηγήσεις, ἤρξατο πάλιν νὰ ἕρπῃ μετὰ προθυμίας τὴν ὁποίαν ἔτι μᾶλλον ἐπηύξησεν ἡ ἐλπίς.

Μετὰ πέντε λεπτὰ ἔῤῥασεν εἰς τὸ χεῖλος νέου φρέατος συγκοινωνοῦντος μετὰ δωματίου κυκλοτεροῦς, ἐξαρτωμένου ἐκ τῆς κατωτέρας ὑπονόμου. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δωματίου ἐκείνου, ὑπῆρχε τράπεζα, ἐφ' ἧς ἕκαιον δύο λυχνίαι. Πλησίον δὲ τῆς τραπέζης ἄνθρωπός τις καθήμενος ἔγραφεν. Ἐκ πρώτης ὄψεως δὲν ἠδυνήθη νὰ διακρίνῃ διόλου τοὺς χαρακτῆρας τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου. Παρετήρησε μόνον ὅτι ἐπὶ τῆς τραπέζης ὑπῆρχον πολυάριθμοι φάκελλοι φέροντες ἕκαστος τὴν διεύθυνσίν του, καὶ, ἐκ διαλειμμάτων, ὁ ἄνθρωπος ἐλάμβανεν ἐκ τινος μικροῦ κιβωτίου κειμένου πλησίον του, δέσμην τραπεζιτικῶν γραμματίων καὶ διένεμεν αὐτὰ κατ' ἀνίσους μερίδας εἰς ἕκαστον τῶν ἀνταποκριτῶν πρὸς οὓς ἔγραφε. Κρίνων τις μακρόθεν, ἠδύνατο νὰ εἰκάσῃ ὅτι τὸ κιβώτιον ἐκεῖνο ἠδύνατο νὰ περιέχῃ διακόσια ἢ τριακόσια γραμμάτια τῶν χιλίων φράγκων.

Τίς λοιπὸν ἦτο ὁ τοσοῦτο πλούσιος ἐκεῖνος ἄνθρωπος, καὶ πρὸς ποίους μυστηριωδῶς ἀνταποκριτὰς ἀπέστελλε τοσαῦτα ποσά;

Περιέμενεν ὅθεν νὰ ὑψώσῃ τὴν κεφαλήν, ὅπως διακρίνῃ τοὺς χαρακτῆράς του. Ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος ἦτο πολὺ ἀπερροφημένος ὑπὸ τῆς ἐργασίας τὴν ὁποίαν ἐξετέλει. Ἔπρεπεν ὅμως νὰ λάβῃ καὶ ἐπί τινα καιρὸν ἀνάπαυσιν, καὶ τοῦτο δὲν ἐβράδυνε. Τῷ ὄντι, ἐπί τινα στιγμὴν, διέκοψε τὴν ἀλληλογραφίαν του, ὕψωσε τὸ μέτωπον καὶ ἐστράφη πρὸς ἄτομόν τι ὅπερ δὲν διεκρίνετο. Ὁ ἄγνωστος ἐξεπλάγη, παρατηρήσας ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἦτον ὁ Δένλαϊ.

— Ὦ! ὦ! εἶπε καθ' ἑαυτὸν, ἐκ τύχης λείπων ἀνεῦρίσκω τὸν ἄνδρα τὸν ὁποῖον ζητῶ;

Ἐν τούτοις, ἐπὶ τῇ διαταγῇ τοῦ Δένλαϊ, τὸ ἄτομον ὅπερ ἦτο κεκρυμμένον παρουσιάσθη. Ἦτο δὲ παῖς μαύρις δεκαπενταετὴς, ὠχρὸς, καχεκτικὸς, δυσειδὴς ὀλίγον, ὁ δὲ ἄγνωστος διέκρινεν, ὡς ἐκ τῆς στάσεως, τῆς κινήσεως καὶ τοῦ βλέμματός του τὸν χαρακτῆρα τὸν ὁποῖον μόνον παρὰ τοῖς παιδίοις τῶν ἀγυιῶν ἀπαντᾷ τις.

Ὁ Ροβέρτος ἀφοῦ ἔθεσε τὰς ἐπιστολὰς ἐντὸς φακέλλου τὸν ὁποῖον ἐσφράγισε, τὰ, ἔδωκεν εἰς τὸν παῖδα ἐκεῖνον.

— Λάβε, Παλώ, τῷ εἶπε, ἰδοὺ τί ἔχω νὰ σοὶ ἐμπιστευθῶ σήμερον· θέλεις ἀναχωρήσει αὐτὴν τὴν ἑσπέραν εἰς Σωμών, καὶ θέλεις ἐγχειρίσει τὸν φάκελλον τοῦτον εἰς τὸν γνωστόν σοι ἀνταποκριτήν.

— Τὸν Κ. Καρτών; ἀπεκρίθη ὁ Παλώ, ὁδὸς Βουξουρὲλ, Ἀρ. 30! Γνωρίζω!

— Λοιπὸν, κατὰ τὴν μίαν, θέλεις ἐπιστρέψει.

— Διάβολε!

— Σοὶ τὸ ἐπαναλαμβάνω ὅτι, ἐὰν ἦσαι φρόνιμος, μετ' ὀλίγας ἡμέρας, θὰ σὲ παραλάβω μετ' ἐμοῦ εἰς Παρισίους.

— Εἰς Παρισίους! ἐπανέλαβεν ὁ Παλώ λίαν εὐχαριστηθεὶς ἐκ τῆς ὑποσχέσεως ταύτης.

— Ὕπαγε, ὕπαγε, μὴ βραδύνῃς, λάβε τὴν διεύθυνσιν τῆς δεξιᾶς ὑπονόμου, ἐγὼ δὲ θέλω ἐξέλθει διὰ τῆς ἀριστερᾶς· καλὴν ἐντάμωσιν.

— Ἐς αὔριον! εἶπεν ὁ παῖς ἀναχωρῶν.

Ὁ Ροβέρτος λοιπὸν ἠγέρθη, ἐπανέθεσε τὸ κιβώτιον ἐντὸς ὀπῆς τινος τοῦ τοίχου, τὸ ἀπέκρυψεν ἐντὸς ὄγκου ἀνθράκων, ἔπειτα ἀνάψας ἓν σιγάρον, ἔσβεσε τὰς λυχνίας καὶ ἀνεχώρησε.

Ὁ ἄγνωστος ἤκουσεν ἐπί τινα λεπτὰ τὸν κρότον τῶν βημάτων του βαθμηδὸν ἐκλείποντα, ὅταν ἀπεκατέστη ἡ σιγὴ, καὶ ἐβεβαιώθη ὅτι δὲν διέτρεχεν οὐδένα κίνδυνον, τοῦ νὰ συλληφθῇ, εἰσέδυσεν εἰς τὸ ῥεῦμα καὶ ἐῤῥιφθη ἐντὸς τοῦ σκοτεινοῦ ἐκείνου δωματίου. Φθάσας λοιπὸν ἐκεῖ ἤρχισε νὰ ἀναζητῇ. Περιῆλθε ψηλαφητεὶ τὸ δωμάτιον, ἐξετάζων τὸν τοῖχον καὶ ζητῶν τὸν κρύπτην. Ἀνακαλύψας λοιπὸν αὐτὸν, ἔῤῥηξε τὸ κιβώτιον, τὸ ἤνοιξε, καὶ ἀ-

φήρεσεν ἀπ' αὐτοῦ ἓν τραπεζιτικὸν γραμμάτιον ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ περιεχομένων, καὶ ἀφοῦ ἀπεκατέστησε τὰ πάντα εἰς τὴν προτέραν θέσιν των, διηυθύνθη πρὸς τὴν ὑπόνομον ἐξ ἧς εἶδεν ἀναχωροῦντα τὸν Παλώ, καὶ μετ' ὀλίγον ἐξῆλθεν εἰς τὴν ὁδόν.

Ἡ νὺξ ἦτο βαθεῖα τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Ἐσταθη λοιπὸν εἰς τὸ πρῶτον ῥάκιον ὅπερ ἀπήντησεν, ἐπανέφερε τὴν ἀταξίαν τῶν ἐνδυμάτων του, καὶ ἀφοῦ ἐκαθάρισεν ἀπὸ τοῦ κονιορτοῦ τὰ ἐνδύματα, τὸ πρόσωπον καὶ τὰς χεῖράς του, ἐπανέλαβε μετὰ σπουδῆς τὴν πρὸς τὴν κωμόπολιν ἄγουσαν.

Μετ' ὀλίγον ἔφθασεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ *Λευκοῦ Ἵππου*, καὶ προσεκάλεσε μετὰ σπουδῆς τὸν ἰατρὸν Βερνάρδον. Ὁ ἰατρὸς οὗτος ἐξετίμα μετὰ συνειδήσεως τὸ καθῆκόν του, ὥστε ὅλην ἐβούλευνε νὰ μεταβαίνῃ εἰς τὸν ἀσθενῆ, ὁσάκις τὸν προσεκάλουν. Ἅμα τῇ κατεσπευσμένῃ λοιπὸν ἐκείνῃ προσκλήσει, ἀμέσως μετέβη εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ ἀγνώστου.

— Κύριε, τῷ εἶπεν οὗτος, ὅταν εὑρέθη χθὲς μετὰ τοῦ ἰατροῦ πρὶν ἢ ἀναθέσω ἐμαυτὸν εἰς τὴν ἰατρικήν θεραπείαν σας, καὶ σᾶς γνωστοποιήσω τὸ συμβεβηκὸς τοῦ ὁποίου ὑπῆρξα θῦμα, ἐπιθυμεῖτε νὰ μοὶ ἐπιτρέψητε νὰ σᾶς ἀπευθύνω ἐρώτησίν τινα;

— Ὁποίαν ἐρώτησιν; εἶπεν ὁ ἰατρὸς ἐκπλαγείς ἐκ τοῦ προοιμίου ἐκείνου;

Μοὶ ὑπόσχεσθε λόγῳ τιμῆς ὅτι εἰς οὐδένα θέλετε διαβάσει ὅ,τι πρόκειται νὰ σᾶς ἐμπιστευθῶ;

Ὁ ἰατρὸς Βερνάρδος ὕψωσε τὴν κεφαλήν, καὶ διά τινος σημείου ὑπέδειξεν ὕφος προσβληθέντος ἐγωισμοῦ.

Θ'.

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ.

— Κύριε ἀπεκρίθη δι' ὕφους ἀξιοπρεποῦς καὶ πρέπου, ἡ ἐρώτησις τὴν ὁποίαν μοὶ ἀπευθύνετε εἶναι περιττή, ἵνα μὴ εἴπω προσβλητική· γνωρίζω τὰ καθήκοντα τοῦ ἐπαγγέλματός μου, ὡς ἐπίσης δὲν ἀγνοῶ ὅτι ὑπάρχουσι περιστάσεις, καθ' ἃς ὁ ἰατρὸς καθίσταται οὕτως εἰπεῖν, πνευματικός. . . Ὥστε τὰ μυστήρια ἅτινα μέχρι τοῦδε γνωρίζω θέλουσι συναποθάνει μετ' ἐμοῦ.

Ὁ ἄγνωστος ποιήσας σημεῖον εὐχαριστήσεως.

— Κάλλιστα! ὑπέλαβεν· εἶσθε ἄνθρ τίμιος, ὡς ἐπληροφορήθην ἀπὸ πολλοῦ, καὶ σᾶς παρακαλῶ ὅπως μὲ συγχωρήσητε, ἐὰν ἐνόμισα ὅτι ὀφείλω. . .

— Περὶ τίνος πρόκειται; διέκοψεν ὁ ἰατρός.

— Ἀκούσατέ με, κύριε. Δὲν δύναμαι νὰ σᾶς γνωστοποιήσω τοὺς ἀληθεῖς λόγους οἵτινες μὲ ἠνάγκασαν νὰ ἔλθω, καὶ νὰ διαμείνω ἐπί τινα χρόνον εἰς τὸ χωρίον Βαρέν, ἀλλ' ὅ,τι πρόκειται νὰ σᾶς διηγηθῶ εἶναι ἀρκετὰ σπουδαῖον ὥστε μοὶ ἐπιβάλλει νὰ ἀπαιτήσω ὅπως αἱ ἐκμυστηρεύσεις μου μὴ ἐξέλθωσι τοῦ κοιτῶνος τούτου.

— Σᾶς τὸ ὑπόσχομαι! εἶπεν ὁ ἰατρός.

— Πρὸς τούτοις, εἰς οὐδένα θέλετε γνωστοποιήσει τὸ σοβαρὸν τῆς καταστάσεώς μου, ἐὰν τοὐλάχιστον ἐπληγώθην βαρέως, τὴν ὁποίαν πληγὴν μόνος ὑμεῖς δύνασθε νὰ θεραπεύσητε.

— Ἐπληγώθητε λοιπόν; ἠρώτησεν ἔκπληκτος ὁ ἰατρός.

— Προσεβλήθην ὑπὸ σφαίρας εἰς τὸ στῆθος.

— Καὶ πότε;

— Ταύτην τὴν πρωΐαν.

— Καὶ μὲ προσκαλεῖτε τὴν ὥραν ταύτην;

— Ἔχετε δίκαιον! Ἐπεθύμουν νὰ σᾶς προσκαλέσω ταχύτερον, ἀλλὰ μοὶ συνέβησαν συμβεβηκότα τοσοῦτον ἐκτακτα συνεπείᾳ τοῦ τοῦ περὶ . . . . . στατικοῦ ἐκείνου, ὥστε μόλις πρὸ ὀλίγου ἠδυνήθην νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὸ ξενοδοχεῖον.

Ὁ ἰατρὸς ἠγέρθη ἐξήτασε λεπτομερῶς τὴν πληγὴν τοῦ παραδόξου πελάτου του, καὶ ἐνῷ

κατεγίνετο περιποιούμενος αὐτὴν, ἀπηύθυνε πρὸς τὸν ἄγνωστον ἐρωτήσεις, δι' ὧν ἐξέρραζεν οὐχὶ μόνον τὴν ἔκπληξίν του, ἀλλὰ προσέτι καὶ τὴν σοβαρότητα τὴν ὁποίαν ἐνέπνεεν ἡ θέσις του.

— Πολὺ καλά, εἶπε· τῷ ὄντι ἡ πληγὴ προῆλθεν ἐκ σφαίρας. Προσεβλήθητε ἐκ τοῦ πλησίον, καὶ ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω, κατὰ πᾶσαν δὲ πιθανότητα, ὑπὸ δεινοῦ θηρευτοῦ, ὅστις σκοπεύει κάλλιστα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον.

— Τοιαύτη εἶναι καὶ ἡ ἰδική μου γνώμη, εἶπεν ὁ ἄγνωστος.

— Καὶ πῶς συνέβη τοῦτο;

— Εἰς τὸ *ἐγκαταλελειμμένον φρέαρ*.

— Εἶσθε πλησίον τοῦ ἱκριώματος;

— Ἀκριβῶς.

— Καὶ ὁ θηρευτὴς εὑρίσκετο, καὶ αὐτὸς, ὑπὸ τοὺς πρίποδας τοῦ γηλόφου.

— Μάλιστα.

— Προσεβλήθητε ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω — τοῦτο εἶναι πρόδηλον — καὶ ἅμα τῇ προσβολῇ ἐπέσατε.

— Μάλιστα.

— Καὶ προσεκρούσατε μὲ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ κορμοῦ δένδρου, ἢ κατεταράχθητε ἐκ τῆς βολῆς. . . .

Ὁ τραυματίας ἤρχισε νὰ μειδιᾷ.

— Οὕτως ἔχει, εἶπε· τῇ ἀληθείᾳ εἶσθε ἰατρὸς ἐμπειρότατος· ἀλλὰ, οὐδέποτε θέλετε μαντεύσει, ἐὰν δὲν σᾶς ἐξηγήσω, τὸ συμβεβηκὸς ὅπερ συνεπείᾳ τῆς πληγῆς μου μοὶ ἠκολούθησε. Ἀρετέ μὲ λοιπὸν νὰ σᾶς εἴπω.

Ὁ ἰατρὸς ἔθεσε τὸν δάκτυλον ἐπὶ τῶν χειλέων.

— Οὐχὶ τὴν νύκτα ταύτην, διέκοψε, διότι εἶσθε καταβεβλημένος, καὶ ἔχετε χρείαν ἀναπαύσεως· ἡ δὲ παράτασις τῆς ἀγρυπνίας δύναται νὰ καταστήσῃ σοβαρὰν τὴν θέσιν σας. Ἂς ἀναβάλωμεν λοιπὸν εἰς αὔριον τὰς ἐξηγήσεις ταύτας.

— Οὕτω θέλετε;

— Τὸ ἀπαιτῶ μάλιστα.

— Καὶ μοὶ ὑπόσχεσθε πάλιν ὅτι εἰς οὐδένα θέλετε γνωστοποιήσει, τοὐλάχιστον μέχρι τῆς πρὸς τοῦτο συγκαταθέσεώς μου, τὸ συμβεβηκὸς τοῦ ὁποίου ὑπῆρξα θῦμα;

— Σᾶς τὸ ὀμνύω.

— Ἀγαθὴ τύχη! ἔχω πλήρη πρὸς ὑμᾶς ἐμπιστοσύνην· εἶσθε ἀνὴρ τίμιος, καὶ θὰ σᾶς ἀποδειξω ἐντὸς ὀλίγου ὅτι δὲν ὑπηρετήσατε ἄνθρωπον ἀγνώμονα.

— Τί σημαίνει τοῦτο; ὑπέλαβε μετ' ἀμηχανίας ὁ ἰατρός.

— Σημαίνει ὅτι πρὶν ἀποχωρισθῶμεν, θέλω νὰ σᾶς εὐεργετήσω ὡς ἀληθὴς φίλος.

— Ἐμέ;

— Ὑμᾶς.

— Ἀλλὰ, δὲν μὲ γνωρίζετε. Πρώτην ἤδη φορὰν σᾶς βλέπω . . . Ποία λοπὸν εὐεργεσία δύναται μεταξὺ ἡμῶν νὰ ὑπάρξῃ;

— Μοὶ διεταξατε νὰ ἀναβάλω εἰς αὔριον πᾶσαν ἐξήγησιν, ἀπεκρίνατο ὁ ἄγνωστος, καὶ ἐπιθυμῶ νὰ συμμορφωθῶ πρὸς τὰς διαταγάς σας. Ἐν τούτοις μίαν τελευταίαν λέξιν πρὶν ἡ ἀναχωρήσητε. — Ἔχετε υἱὸν, δὲν ἔχει οὕτω;

— Ἀναμφιβόλως εἶπεν ὁ ἰατρός.

— Ὀνομάζεται δὲ Μαυρίκιος;

— Τῷ ὄντι.

— Καὶ ἐπανῆλθεν εἰς Παρὸν ἀπὸ τῆς χθές, τὸ ἑσπέρας;

— Μάλιστα.

— Λοιπὸν, φίλτατε ἰατρὲ, περιποιηθῆτέ με καλῶς, ἀναρρώσατέ με τάχιστα, καὶ θέλω σᾶς εἴπει, περὶ τοῦ υἱοῦ σας, τινὰ τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ τῷ χρησιμεύσωσι καὶ νὰ τὸν διασώσωσιν ἴσως ἀπὸ κινδύνων οἵτινες σπουδαίως ἐπαπειλοῦσιν αὐτόν.

— Ὁ ἰατρὸς ἐκινήθη ὀλίγον καὶ παρετήρησε τὸν ἀσθενῆ του μετὰ περιεργείας καὶ φόβου συνάμα. Ἀλλ' ὁ ἀσθενὴς ἦτο ἤδη ἐξηντλημένος. Ἔρριψε λοιπὸν τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου του, καταβληθεὶς δὲ, ἔκλεισε πάραυτα τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἀπεκοιμήθη. Ὁ ἰατρὸς ἐξήτασε διὰ τελευταίαν φορὰν τὸν σφυγμόν του, ἐσύστησεν εἰς τὴν ὑπηρέτριαν τοῦ ξενοδοχείου νὰ

SISMANOGLIO MEGARO

τὸν ἀφήσῃ νὰ ἀναπαυθῇ ἠύχως καὶ νὰ μὴ εἰσέλθῃ εἰς τὸν κοιτῶνά του, εἰμὴ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς προσεχοῦς ἐπισκέψεώς του, τὴν ὁποίαν εἶχεν ὁρίσει διὰ τὴν ἐπαύριον, περὶ τὴν δεκάτην τῆς πρωΐας, καὶ ἔπειτα, ἀνεχώρησε καθ' ὑπερβολὴν σύννους.

Ἡ νὺξ παρῆλθεν ἄνευ σπουδαίου τινὸς συμβεβηκότος.

Ὁ τραυματίας ἐκοιμήθη βαθύτατα καὶ ἀναπαυτικώτατα. Ἐκ διαλειμμάτων μόνον ἠσθάνθη ἐνοχλήσεις τινὰς, ἀλλὰ τῇ ἐπαύριον ἐξύπνησεν ἐν καλῇ καταστάσει, κατὰ τὰς πρώτας τῆς ἡμέρας λάμψεις. Ἦτο δὲ ἡ ἕκτη ὥρα. Ἔρριψε λοιπὸν περιξ ἑαυτοῦ βλέμματα ἀμφίβολα καὶ νισταλέα, ζητῶν νὰ ἀνακαλέσῃ τὰς ἀναμνήσεις του καὶ νὰ συνέλθῃ εἰς ἑαυτόν. Ἡ κρᾶσις τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου ἦτο μεταξὺ ἄλλων ρωμαλέα!

Ἐξήτασεν ἑαυτὸν ἐπανειλημμένως, ἐβεβαιώθη δὲ ὅτι τὸ τραῦμά του, δὲν ἦτο σπουδαῖον, ὅτι ἡ πληγή του ἦτο ἐλαφρὰ, καὶ ὅτι ἠδύνατο ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἐργασίαν του.

Ἀμέσως λοιπὸν ἀνεμρίβολος εὐχαριστήσεις ἐζωγραφήθη ἐπὶ τῆς μορφῆς του μετὰ τὴν διαβεβαίωσιν ἐκείνην, καὶ ἐπειδὴ τὸ ἀντικείμενον τῆς ὁδοπορίας του ἦτο πιθανῶς μεγίστης σπουδαιότητος, ἐρρίφθη ἔξω τῆς κλίνης, ἐνεδύθη μετὰ κόπου, καὶ διευθύνθη εἰς τράπεζαν κειμένην πρὸ τοῦ παραθύρου.

Τότε λοιπὸν, ἐξέβαλε τοῦ θυλακίου του τὸ ἐκ τοῦ κιβωτίου τοῦ σκοτεινοῦ δωματίου ὑπεξαιρεθὲν τὴν προτεραίαν τραπεζιτικὸν γραμμάτιον, καὶ ἤρξατο ἐξετάζων αὐτὸ μετὰ προσοχῆς καὶ ὑπονοίας.

Τοῦτο διήρκεσεν ἡμίσειαν σχεδὸν ὥραν, καθ' ἣν ὁ ἄγνωστος, ἐναλλὰξ ἐκυριεύετο ὑπὸ αἰσθήματος χαρᾶς καὶ ἀπογοητεύσεως, ὁτὲ μὲν προφέρων λόγους ἀσυναρτήτους, ἄλλοτε ἐκβάλλων βαθεῖς στεναγμοὺς ἀπελπισύνσεως.

Τέλος, ἐπανέθεσε μεθ' ὅρους δυσαρεσκείας τὸ τραπεζιτικὸν γραμμάτιον ἐντὸς τοῦ θυλακίου του, ἔλαβε γραφίδα καὶ χάρτην καὶ ἤρξατο νὰ γράφῃ. Ἀλλὰ, μόλις ἐχάραξε γραμμάς τινας, καὶ νέφος ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμούς του. Ἡ γραφὶς διέφυγε τῶν δακτύλων του, καὶ κατεκυλίσθη ἀναίσθητος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Εὐτυχῶς, τὴν αὐτὴν στιγμὴν ὁ ἰατρὸς εἰσήρχετο εἰς τὸν κοιτῶνα. Ἔκραξε πᾶραυτα βοήθειαν, καὶ δύο ὑπηρέται σπεύσαντες ἐναπέθεσαν τὸν τραυματίαν ἐπὶ τῆς κλίνης του.

Τοῦτο μόλις διήρκεσεν ἐπὶ πέντε λεπτά.

Ὁ ἰατρὸς, μηχανικῶς πως εἶχε ῥίψει ἓν βλέμμα ἐπὶ τῆς ἐπιστολῆς τὴν ὁποίαν ὁ ἀσθενὴς εἶχεν ἀρχίσει, καὶ εἶχεν ἀναγνώσει τὰς πρώτας σειράς της, ὅτε πάραυτα ἐκυριεύθη ὑπὸ σκοτοδίνης.

Ἡ ἐπιστολὴ ἤρχιζεν οὕτω

« Κύριε Ὑπαστυνόμε,

» Συμφώνως πρὸς τὰς δοθείσας μοι παρ' ὑμῶν ὁδηγίας, ἀνεχώρησα τῇ 24 καὶ ἔφθασα εἰς Βαρὲν τῇ 25 κατὰ τὴν δεκάτην ἑσπερινήν.

« Εἰ καὶ αἱ περὶ τῆς διαγωγῆς τοῦ Ροβέρτου Λένλαϊ καὶ τοῦ Μαυρικίου Περνάρδου πληροφορίαι μου δὲν εἶναι εὐχάριστοι, ὀφείλω ἐν τούτοις νὰ σᾶς γνωστοποιήσω ἐκεῖνο ὅπερ . . .

Πλειότερα δὲν περιεῖχεν ἡ ἐπιστολή.

Ἐν τούτοις ὁ ἰατρὸς ἔκρινεν ὅτι τὰ ὀλίγα ἐκεῖνα ἤρκουν.

Τί ἤρχετο λοιπὸν νὰ πράξῃ ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἰς Βαρὲν, καὶ διὰ τίνος μυστηριώδους συμπτώσεως τὸ ὄνομα τοῦ Μαυρικίου ἀνεφέρετο ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἐκείνῃ;

Γ'.

ΤΟ ΧΙΛΙΟΦΡΑΓΚΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΙΟΝ.

Δυστυχῶς τὰ ἐπακολουθήσαντα συμβεβηκότα δὲν ἐπέτρεψαν εἰς τὸν ἰατρὸν νὰ ἀνακαλύψῃ τὸ μυστήριον, ὅπερ περιεκάλυπτε τὸν πελάτην του.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς καθ' ἣν τὸν εὗρεν ἀναίσθητον πλησίον τῆς ἐπιστολῆς τὴν ὁποίαν εἶχεν

ἀρχίσει, ὁ ἄγνωστος τῷ ὄντι, βαρέως ἠσθένει. Ἐκυριεύθη ὑπὸ πυρετοῦ. σπουδαιότατα ἐγκεφαλικαὶ διαταράξεις παρουσιάσθησαν, καὶ ἐπὶ ἕνα μῆνα ἡ ζωή του διέτρεχε κίνδυνον. Ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν τοῦ μηνὸς τούτου ἐπαισθητή τις βελτίωσις παρετηρήθη πάραυτα ἐν τῇ καταστάσει του, τὸ μνημονικὸν καὶ ἡ γαλήνη ἐπανῆλθον, καὶ ἡμέραν τινα, ὁ ἰατρὸς ἀρκετὰ ἐνθαρρυνθεὶς, τῷ ἐπέτρεψε νὰ ἐγερθῇ τῆς κλίνης του καὶ νὰ ἐξέλθῃ.

Πρὸ πολλοῦ ὁ ἰατρὸς ἐκαρδόκει τὴν στιγμὴν ταύτην· ὅθεν ἅμα ἰδὼν τὸν ἀσθενῆ του ἐπὶ ποδὸς, καὶ ἐπανακτήσαντα τὰς διανοητικὰς του δυνάμεις, ἔσπευσε νὰ τῷ ζητήσῃ κατηγορηματικὰς ἐξηγήσεις περὶ τῆς ἐπιστολῆς ἐντὸς τῆς ὁποίας ἀνεφέρετο τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ του.

Ὁ ἄγνωστος ἐδίστασε πρὸς στιγμὴν νὰ ἀπαντήσῃ, ἀλλὰ, ἐπειδὴ δὲν ἦτο ἐξ ἐκείνων οἵτινες ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀμηχανοῦσιν ἀπέναντι δυσκόλου τινὸς θέσεως, ἀνέβαλεν ἐπί τινας ἡμέρας τὴν πρὸς τὸν ἰατρὸν κατηγορηματικὴν ἀπάντησίν του.

Ἀλλ' ὅταν ἡ ὁρισθεῖσα ἡμέρα ἔφθασεν, καὶ ὁ ἰατρὸς ἦλθεν εἰς τὸν συμπεφωνημένον τόπον τῆς συνεντεύξεως, δὲν εὗρε πλέον τὸν ἄγνωστον.

Εἶχεν ἀναχωρήσει τὴν αὐτὴν πρωΐαν, χωρὶς νὰ εἴπῃ οὔτε τὸν τόπον τῆς μεταβάσεώς του, οὔτε τὸν χρόνον τῆς ἐπανόδου του. Ἐν τούτοις, εἶχεν ἀφήσει ἐντὸς φακέλλου, μετ' ἐπιστολῆς ἐκφραζούσης τὴν εὐγνωμοσύνην του, τὸ χιλιόφραγκον γραμμάτιον, ὅπερ εἶχεν ὑπεξαιρέσει κατὰ τὴν νύκτα τοῦ συμβεβηκότος του, ἐκ τοῦ κιβωτίου τοῦ σκοτεινοῦ δωματίου.

Διὰ τῆς συντόμου ἐκείνης ἐπιστολῆς, δι' ἧς ἐξέφραζε τὴν εὐγνωμοσύνην του ὁ ἄγνωστος παρεκάλει τὸν ἰατρὸν ὅπως εὐαρεστηθῇ νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ Κ. Καρπαντιὲ τὴν ἀξίαν τοῦ γραμματίου, καὶ νὰ διανείμῃ εἰς τοὺς πτωχοὺς τῆς κοινότητος τὸ περίσσευμα τοῦ ποσοῦ, ὅπερ ὠφειλεν εἰς αὐτόν, ἐν περιπτώσει ὀλίγον πιθανῇ ἄλλως τε, καθ' ἣν ὁ ὀφειλόμενος οὗτος εἰς τὸν ἰατρὸν μισθὸς δὲν ἤθελεν ὑπερβῇ τὸ ποσὸν τῶν χιλίων φράγκων. Ὁ ἰατρὸς εὗρε τὴν διαγωγὴν τοῦ πελάτου του λίαν παράδοξον. Ἠθέλησεν ὅμως νὰ ἐκτελέσῃ αὐστηρῶς τὰς ὁδηγίας, αἵτινες τῷ ἀπηυθύνοντο. Οἱ μισθοί του δὲν ὑπερέβαινον τὸ ποσὸν τῶν 500 φράγκων. Ἆρα τὸ ὑπόλοιπον ὡρίζετο ὡς ἀπροσδόκητος κληρονομία εἰς τοὺς πτωχούς!

Ἐπαρουσίασε λοιπὸν τὸ γραμμάτιον εἰς τὸν ταμίαν τοῦ ἐργοστασίου, καὶ τὸν παρεκάλεσε μάλιστα ὅπως εὐαρεστηθῇ ὁ ἴδιος νὰ τὰ διανείμῃ εἰς τοὺς πτωχούς. Ἀλλά, πρὸς μεγίστην ἔκπληξίν του, ὁ ταμίας ἤρχισε νὰ ἐξετάζῃ μετὰ περιεργείας τὸ γραμμάτιον, μόλις δὲ μετά τινα λεπτὰ παρεκάλεσε τὸν ἰατρὸν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ δωμάτιόν του.

— Ἀγαπητέ μοι, Βερνάρδε, τῷ εἶπε θλίβων τὰς χεῖράς του, μοὶ ἐπιτρέπετε νὰ σᾶς ἐρωτήσω πόθεν ἐλάβετε τὸ τραπεζιτικὸν τοῦτο γραμμάτιον;

— Ἀλλὰ τὸ ἔλαβον παρά τινος πελάτου μου· ἀπεκρίνατο ὁ ἰατρός.

— Ἐργάτου;

— Οὐχί;

— Ὑπαλλήλου τοῦ ἐργοστασίου;

— Οὔτε.

— Παρὰ τίνος λοιπόν;

— Αἴ! μὰ τὴν ἀλήθειαν, παρά τινος ὁδοιπόρου ἀγνώστου, ὅστις κατέβη εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ *Λευκοῦ Ἵππου*, ὅπου ἐνεγράφη ὑπὸ τὸ ὄνομα *Ποιμήν*, καὶ τὸν ὁποῖον ἐπεσκεπτόμην καθ' ὅλον τὸν παρελθόντα μῆνα.

Ὁ ταμίας συνέσπασε τὰς ὀρῦς.

— Καλῶς! ἐπανέλαβε, τώρα ἀρχίζω νὰ ἐννοῶ τὴν γενναιότητα τοῦ πελάτου σας, ὁ ὁποῖος δύναται πολὺ συχνὰ νὰ τὴν δεικνύῃ τοιουτοτρόπως χωρὶς νὰ βιῴοκινδυνεύσῃ ποτὲ νὰ ζημιωθῇ.

— Τί ἐννοεῖτε;

— Ἐννοῶ, ἀγαπητέ μοι φίλε, ὅτι τὸ γραμμάτιον τοῦτο εἶναι πλαστὸν, καὶ ὅτι ὁ πελάτης σας εἶναι πιθανῶς πλαστογράφος.

— Καὶ εἶναι δυνατόν; ἀλλ' εἶναι τρομερὸν καὶ πρέπει . . .

Ὁ ταμίας θέσας ἐπὶ τῶν χειλέων τὸν δάκτυλόν του,

— Πρέπει νὰ ἐνεργήσωμεν, διέκοψεν, ἀγαπητέ μοι ἰατρέ, περισκεμμένως; προφυλαττόμενοι τοῦ νὰ διαθρυλλίσωμεν τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, διότι ὁ πελάτης σας ἐδραπέτευσε κατὰ δυστυχίαν· ἀλλ' ἐὰν δὲν κάμωμεν λόγον περὶ αὐτοῦ, ἴσως θέλει ἐπανέλθει, δελεασθεὶς ἐκ τῆς ἐπιτυχίας, καὶ τότε. . .

— Θὰ τὸν παραδώσωμεν εἰς τὴν ἀστυνομίαν.

— Βεβαιότατα.

— Σᾶς ἐννοῶ· αὐτὸ τὸ ὁποῖον λέγετε εἶναι ἀληθές, καὶ θέλω συμμερισθῆ τῆς γνώμης σας, μέχρι νεωτέρου τινὸς συμβεβηκότος τοιούτου.

Ἡ ὑπόθεσις λοιπὸν αὕτη κατέληξεν οὕτω, τοῦ μὲν ταμίου φυλάξαντος τὸ τραπεζιτικὸν γραμμάτιον ἐν ἀσφαλεῖ θέσει, τοῦ δὲ ἰατροῦ ἀναλαβόντος τὰς μετρίας ἐν τῷ ἐργοστασίῳ ὑπηρεσίας του, καὶ οὐδόλως μεριμνῶντος περὶ τοῦ παραδόξου πελάτου του.

Τὸ ἐργοστάσιον τοῦ Κ. Καρπαντιὲ ἦτο ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων ἐν τῇ πεδιάδι τοῦ Μάρνου, περιέχον ὑπὲρ τοὺς διοχιλίους ἐργάτας· συχνὰ ἀπὸ ἐξήκοντα σχεδὸν ἐτῶν εἰς τὴν κοιλάδα τῆς Βαρὲν, δὲν ἐβράδυνε νὰ λάβῃ βαθμὸν μεταξὺ τῶν πρώτων μεταλλουργικῶν καταστημάτων τοῦ τόπου. Ἀφ' ἧς ἐποχῆς ὁ Κ. Καρπαντιὲ ἐγένετο κύριος τοῦ ἐργοστασίου τούτου, ἠκμαζε, διότι ὁ Κ. Καρπαντιὲ ἦτο ἀνὴρ δραστήριος. Ἐργάτης κατ' ἀρχὰς ὁ ἴδιος, εἶχεν ἀρχίσει ἐκ τῶν ἐπιπονωτέρων καὶ τῶν κινδυνωδεστέρων ἐργασιῶν. Κατ' ἀρχὰς ἐχρημάτισεν ὑπάλληλος εἰς Ἀγγλίαν, ἐν τινι μεταλλείῳ ἐκμεταλλευομένῳ ὑπὸ τοῦ κ. Μιλτών, ὅστις δὲν εἶχε γίνει εἰσέτι σύζυγος τῆς ἀδελφῆς του. Εἶχε διελθει λοιπὸν δι' ὅλων τῶν βαθμίδων τῆς ἐργατικῆς τάξεως· Ἀπὸ τῆς ὀκταετοῦς ἡλικίας εἰσήρχετο εἰς μεταλλεῖον σιδήρου. Τὸ ἔργον του λοιπὸν ἦτο χαλεπώτατον, διότι ἔπρεπε νὰ ἐγείρηται κατὰ τὰς δύο τῆς πρωΐας ὥρας, καθ' ὅλας τὰς ὥρας τοῦ ἔτους, δὲν ἐπιστρεφε δὲ εἰς τὴν οἰκίαν του εἰμὴ κατὰ τὴν ἑβδόμην ἑσπερινήν.

Ἐπὶ δέκα ἓξ ἢ δέκα ἑπτὰ ὥρας, τὸ παιδίον ἔσυρεν ἁμάξας ἐντὸς τῶν ὑπονόμων, ὑψηλῶν δεκαοκτὼ μόνον δακτύλων ἐνίοτε, κακῶς διανεμουμένων, καὶ ἐντὸς τῶν ὁποίων τὸ ἀνθρακικὸν ὀξὺ πολλάκις τοσοῦτον συνεπωρεύετο, ὥστε τρεῖς ἢ τέσσαρες λυχνίαι δὲν ἠδύναντο διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῶν νὰ διευκολύνωσι τὴν φόρτωσιν τῆς μεταλλίτιδος. Ἐκ τῶν εἴκοσιν συνεργατῶν του, ἦτο ὁ μόνος ὅστις ἀντέστη εἰς τὴν μιασματικὴν ἐκείνην ἀτμόσφαιραν καὶ τὸν ὑπερβολικὸν κάματον. Ἀλλὰ δὲν ἀπιθαρρύνθη.

Ἡ ἱστορία του λοιπὸν εἶναι ἱστορία ἔντιμου καὶ ἀνενδότου ἐργασίας, καὶ, ὡς τοιαύτην, εἶναι καλὸν νὰ διηγηθῶμεν.

Μίαν ἀνδρωΐδα, μεθ' ὅλας τὰς τριμερεῖς δοκιμασίας ἃς ὑπέστη, ὁ νεανίας Καρπαντιὲ εἶχεν ἀριερωθῆ εἰς τὴν τραχυτέραν τοῦ σκαπανέως ἐργασίαν, ὅπως ἀπολαύσῃ μισθὸν ἀνώτερον, καὶ βελτιώσῃ ταχύτερον τὴν θέσιν του. Ἐπὶ τῷ σκοπῷ λοιπὸν τούτῳ ἀναδέχεται τὴν ἐργασίαν τῆς διατρήσεως τῶν ὑπονόμων διὰ μέσου τῶν βράχων, ἔνθα ἠναγκάζετο νὰ ἐργάζηται ἐντὸς ὕδατος μέχρι γονάτων, καὶ ὑπὸ βροχὴν διαρκῶς ἀποστάζουσαν ἐκ τῶν θόλων. Ἔπειτα ἐξηκολούθει τὰς ἑσπερινὰς σπουδάς τὰς ὁποίας εἶχεν συστήσει διὰ τοὺς ἐργάτας· μελετᾷ, ἐπιζητεῖ νὰ σπουδάσῃ, καὶ ἐπὶ τέλους διέρχεται ἀλλεπαλλήλως ὅλους τοὺς βαθμοὺς τῆς βιομηχανικῆς τάξεως.

Ἡμέραν τινὰ λοιπὸν πλουτεῖ, καὶ ἐπὶ τέλους νυμφεύεται.

Οὕτω λοιπὸν ἀπὸ ἐργάτου καθίσταται κύριος, κτηματίας, καὶ διαχειρίζεται κατάστημα τοῦ ὁποίου, διὰ τῶν εἰδικῶν γνώσεών του, τῆς εὐφυΐας καὶ τῆς ἐπιμονῆς, δὲν βραδύνει νὰ ἀναπτύξῃ τὴν εὐτυχίαν.

Ὁποία ἐργασία δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἐντιμοτέρα! Ἢ ποῖον ὡραιότερον παράδειγμα ἐνδελεχοῦς ἐργασίας δυνάμεθα νὰ δώσωμεν εἰς τοὺς νεωτέρους οἰκονομολόγους οἵτινες ὁμιλοῦσι σήμερον περὶ ἰσότητος ἐργασίας, καὶ κοινοκτημοσύνης!;

Ἄλλως τε, ὁ Κ. Καρπαντιὲ εἶχε μείνει πιστὸς εἰς τὴν καταγωγήν του, ὥστε μακρὰν τοῦ νὰ ἐρυθριᾷ δι' αὐτὴν, ηὐχαριστεῖτο συνεχῶς δ.ηγούμενος τὰς σκληρὰς δοκιμασίας τῆς ἐργασίας του. Ἠγάπα τοὺς ἐργάτας, μόνον δὲ μεταξὺ αὐτῶν εὑρίσκει ἑαυτὸν εὐτυχῆ, καὶ ἐὰν ἐνίοτε οἱ ὀκνηροὶ ἢ μέθυσοι ἀπήντων παρ' αὐτῷ αὐστηρότητα ἥτις ἐνίοτε ἐχαρακτηρίζετο ὡς σκληρότης, πάντοτε ἐραίνετο, τὰναπαλιν φιλάνθρωπος καὶ εὐμενὴς πρὸς τοὺς ἐργατικοὺς καὶ φιλησύχους ἐργάτας του.

Μέχρι τοῦδε λοιπὸν, χάρις εἰς τὴν συμπεριφορὰν του ταύτην, τὸ *ἐργοστάσιόν του δὲν ὑπέστη* σπουδαίας ἀπεργίας. Πολλάκις στενοκέφαλοί τινες τὸν εἶχον ἀπειλήσει ὅτι θὰ ἐγκαταλείψωσι τὰ μεταλλεῖα ἢ τὰ σιδηρουργεῖα καὶ ὅτι θὰ συμπαρασείρωσι μεθ' ἑαυτῶν καὶ πάντας τοὺς τιμίους ἐργάτας, ἀλλ' ἡ σταθερότης τοῦ ἐργοστασιάρχου εἶχε πάντοτε κατευνάσει τὰς στασιαστικὰς ἐκείνας ἀποπείρας, ὥστε μετά τινας δραστηρίους καὶ ταχείας παραχωρήσεις, ἡ τάξις πάντοτε ἐπανήρχετο εἰς τὸ ἐργοστάσιον.

Ἐν τούτοις δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ ὁμολογήσωμεν ὅτι μεταξὺ τῶν δισχιλίων ἐκείνων ἐργατῶν τοῦ ὁποίους διηύθυνεν, ὑπῆρχον καὶ στοιχεῖα ἐπικίνδυνα. Ὁ Κ. Καρπαντιὲ τὰ ἐγνώριζε, ἤξευρε τοὺς σκαπανεῖς, ἀλλ' ἐπηγρύπνει ἀδιακόπως ἐπ' αὐτῶν καὶ εἰς πᾶσαν περίστασιν τοι. ἔκαμνε νὰ συναισθανθῶσι τὴν ἐξουσίαν του καὶ τὴν ἀδυναμίαν των.

Τοιαύτη λοιπὸν ἦτο ἡ κατάστασις τοῦ ἐργοστασίου τοῦ Κ. Καρπαντιὲ, Ἡ ἀποπαυθεῖσα μερὶς τῶν ἐργατῶν τοῦ ἐργοστασίου ὑρίστατο μὲν τὸν ζυγὸν προϊσχμένου θαρραλέου καὶ αὐστηροῦ, ἀλλα πολὺ ἀπεῖχε τοῦ νὰ ᾖ ὑποτεταγμένη, πρὸ πάντων δὲ δὲν εἶχεν ἐγκαταλείψει τὴν ἐλπίδα τοῦ νὰ συνάψῃ θᾶττον ἢ βραδύτερον πάλιν τὰς ὁποίας τὸ ἀποτέλεσμα ἠδύνατο νὰ τῇ ἀποβῇ εὐνοϊκόν. Μέχρι τοῦδε ὅμως, ὁ κίνδυνος δὲν ἦτο ἐπικείμενος.

Ἆρα ὁ κ. Καρπαντιὲ ἔζη εὐτυχὴς, ἄνευ πολλῶν περὶ τοῦ μέλλοντος φόβων, καὶ διήρχετο τὸν χρόνον του ὁτὲ μὲν ἐν τῷ ἐργοστασίῳ του, ὅπερ ἐθεώρει καύχημά του, ὁτὲ δὲ μετὰ τῆς θυγατρός του Βίρθας, ἥτις ἐθεωρεῖτο ἡ χαρά του. Μόνον εἷς διαλογισμὸς ἀπησχόλει τὸν νοῦν του, ὁ δὲ διαλογισμὸς οὗτος ἦτο τὸ τελευταῖον τοῦ γήρατός του ὄνειρον.

Ὀνειροπολῶν τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ μέλλοντος δύο ἀντικειμένων ἀξίων τῆς ἀδιαλείπτου μερίμνης του, ἐπεθύμει νὰ ἐπιτύχῃ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ὅστις ἔμελλεν ἡμέραν τινὰ νὰ γείνῃ σύζυγος τῆς θυγατρός του, τὸν βιομήχανον ὅστις ἤθελε δυνηθῆ ταὐτοχρόνως νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ἔργον τοῦ ἐργοστασίου. Πᾶσα λοιπὸν ἡ εὐτυχία τοῦ ἀξιολόγου πατρὸς συνίστατο τοῦ λοιποῦ εἰς τοῦτο, καὶ δὲν ἐζήτει ἕτερόν τι παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἀποπερατώσῃ ἐπαξίως τὸ στάδιον τοῦ βίου του, εἰμὴ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ὀνείρου τούτου. Ἀλλὰ πλεῖστα ἀνυπέρβλητα προσκόμματα ἔμελλον νὰ ἀντιστῶσι πρὸς τὸ ὄνειρον τοῦτο, δὲν ἐβράδυνε δὲ νὰ ἐννοήσῃ ὅτι αἱ δοκιμασίαι τὰς ὁποίας πολλάκις εἶχεν ἀποφύγει ἀδύνατον ἦτο νὰ μὴ ἐνσκήψωσιν ἐπὶ τέλους. Τῷ ὄντι ἡμέραν τινὰ ἀπαίσιος φήμη διεδόθη αἰρνιδίως εἰς τὴν κωμόπολιν Παρέν.

ΙΑ'.

Η ΑΠΕΡΓΙΑ.

Ὁ Μαρσὲλ Δυπὰρ, εἷς τῶν ἀνωτέρων τοῦ καταστήματος ὑπαλλήλων, ἐπανακάμπτων ἐκ τῆς ἐκ διαφόρων βιομηχανικῶν πόλεων τῆς Γαλλίας καὶ ἀλλοδαπῆς ὁδοιπορίας του, ἔφθασε κατά τινα νύκτα εἰς τὸ ἐργοστάσιον, καὶ, εἰ καὶ ἡ ὥρα ἦτο προκεχωρημένη, ἐζήτησεν ὅμως νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὸν Κ. Καρπαντιέ.

Οὗτος ἔσπευσε νὰ τὸν ὑποδεχθῇ.

Ὁ Μαρσὲλ Δυπὰρ ἦτο ἀνὴρ περὶ τοῦ ὁποίου πολλάκις ὁ Κ. Καρπαντιὲ ἐσκέφθη, καὶ πρὸ πάντων καθ' ὃν χρόνον ἀπησχόλει τὴν διάνοιάν του ἡ ἰδέα τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς θυγα-

τρός του καὶ ἡ τῆς διευθύνσεως τοῦ ἐργοστασίου του. Μόλις ἦγε τότε τὸ τριακοστὸν πέμπτον τῆς ἡλικίας του ἔτος. Ἐξελθὼν τῆς πολυτεχνικῆς Σχολῆς, εἶχε δώσει τὴν παραίτησίν του ὅπως ἐπιδοθῇ εἰς τὴν βιομηχανίαν, ἐξ ἧς τάχιστα προήχθη. Ἦτο δὲ ἀνὴρ δραστήριος, βαθείας παιδείας μετ' ἐξαιρέτου κρίσεως, καὶ, ἐπειδὴ ἐπραγματοποίει ὡς ἔγγιστα τὸ γλυκὺ τοῦ Κ. Καρπαντιὲ ὄνειρον, οὗτος δὲν εἶχε δι στάσει νὰ τῷ ἀναθέσῃ τὴν ἐπιτήρησιν καὶ διεύθυνσιν τοῦ καταστήματός του.

Ὁ Μαρτὲλ Δουπὰρ ἦτο καταβεβλημένος ἐκ τῆς ἀδοιπορίας, ἡ δὲ ἀλλοίωσις τῶν χαρακτήρων του δὲν πρὸ ἦρχετο μόνον ἐκ τοῦ καιρόπου ἐκείνου, ὥστε ὁ Κ. Καρπαντιὲ πάραυτα ἐμάντευσεν ὅτι σπουδαῖόν τι εἶχε συμβῇ.

— Τί συμβαίνει λοιπὸν, φίλε μου; τῷ ἠρώτησεν ἀνησυχῶν, καὶ διὰ τί δὲν περιμένατε νὰ μοὶ ὁμιλήσητε αὔριον;

— Ἐσκέφθην, κύριε, εἶπεν ὁ νέος μηχανικὸς ὅτι, ὡς ἐκ τῆς σοβαρότητος τῶν περιστάσεων δὲν ἦτο φρόνιμον νὰ χρονοτριβῶμεν, ὥστε ἐζήτησα πάραυτα νὰ σᾶς γνωστοποιήσω τὴν θέσιν μας.

— Τί συμβαίνει;

— Σπουδαιότατα συμβεβηκότα, συμπτώματα δυσάρεστα, ἅτινα κατὰ τὴν ὀδοιπορίαν μου ἐπληροφορήθην, καὶ ἅτινα, συνδυαζόμενα μετὰ τῶν γεγονότων, ἅτινα ἐπηκολούθησαν εἰς τινα ἐργοστάσια, ἀποδεικνύουσιν ὅτι ὁ βιομηχανικὸς κλάδος ἐπαπειλεῖται, καὶ ὅτι, ἀπὸ μιᾶς εἰς ἄλλην ἡμέραν, δύναται νὰ κλονισθῇ μέχρι θεμελίων.

— Μὲ ἐκπλήττετε;

— Τόσον τὸ καλλίτερον, κύριε . . . Ἔχετε πνεῦμα σταθερὸν καὶ συνετὸν, ὥστε ἀποκαλύπτων ὑμῖν τὸν κίνδυνον, ἐκ τῶν προτέρων ἐγίνωσκον ὅτι προτιμότερον ἦτο νὰ σᾶς διαφωτίσω παρὰ νὰ σᾶς ἀφήσω ἐν ἀγνοίᾳ . . .

— Ἀλλ' ἐπὶ τέλους, τί φοβεῖσθε;

— Τὴν ἀπεργίαν.

— Ἐν τούτοις σᾶς ἐβεβαίωσα ἐνίοτε ἐνταῦθα, ἀλλὰ πάντοτε τὴν κατεστείλαμεν.

— Ἄλλοτε ἴσως· ἦτο δυνατὸν· τοῦ λοιποῦ ὅμως δὲν δυνάμεθα.

— Διατί;

— Διότι ἐνῷ ἄλλοτε αἱ ἀπαιτήσεις τῆς ἐργατικῆς τάξεως περιωρίζοντο εἰς ὑλικὰς βελτιώσεις, ἤδη ἐπεκτάθησαν, ὑπερέβησαν τὸ ὅριον τοῦτο, ὥστε σήμερον δὲν πρόκειται πλέον περὶ ἀπαιτήσεων ἐπαυξήσεως μισθοῦ, ἀλλὰ περὶ ἀντιποιήσεως δικαιωμάτων ἰδιοκτησίας.

— Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι μωρία.

— Μωρία ἐπικίνδυνος ἐν τούτοις.

— Ἀλλ' ἴσως μεγαλοποιεῖται ὁ σκοπὸς τῶν ἐπιδείξεών των.

— Ἆ! μὴ πιστεύσητε καὶ μὴ βαυκαλίζεσθε ὡς οἱ λοιποὶ ὑπὸ ἀπατηλῶν φαντασιῶν. Διότι χθὲς, οἱ ἐργάται ἀπετέλουν ὁμάδα, ἐνῷ σήμερον συγκροτοῦσι στρατόν.

— Ἀλλὰ ποῦ εὑρίσκεται ὁ στρατὸς οὗτος;

— Παντοχοῦ!

— Καὶ τίνες εἶναι οἱ ἀρχηγοί των;

— Δὲν θέλετε βραδύνει νὰ τοὺς γνωρίσητε.

— Λοιπὸν ἀνέλαβον τὴν πάλην;

— Πρὸ ὀκτὼ ἤδη ἡμερῶν, ἐν Ἀγγλίᾳ, Βελγίῳ, Ἑλβετίᾳ, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Γαλλίᾳ, αἱ ἀπεργίαι ἤρξαντο ἤδη.

— Ἀλλ' ἐνταῦθα, τοὐλάχιστον, εἰς Παρὲν, ἡ ἡσυχία οὐδόλως διεταράχθη, καὶ οὐδὲν τοιοῦτον ὑπάρχει ἐπίφοβον.

— Ἐξέλθετε τῆς πλάνης.

— Ἀλλ' ὁ στρατὸς οὗτος, περὶ οὗ πρὸ ὀλίγου ἀνερέρατε, δὲν ἀπέστειλε προκόπους μέχρις ἐδῶ.

— Ἀπὸ πολλῶν ἤδη μηνῶν ἔχει δύο.

— Τίνες εἶσί;

— Ἐν Παρισίοις ἐπληροφορήθην τὰ ὀνόματά των, ἀλλὰ ταὐτοχρόνως ὑπεχρεώθην δι' ὅρκου ὅπως εἰς οὐδένα τοὺς γνωστοποιήσω.

— Ἐν τούτοις . . .

— Τὸν ὅρκον μου τοῦτον θέλω τὸν διατηρήσει μέχρις ὅτου ἀπαλλαχθῶ αὐτοῦ.

Ὁ Κ. Καρπαντιὲ ἠγέρθη σωπηλῶς καὶ ἤρξατο νὰ διατρέχῃ τεταραγμένος τὸ δωμάτιον,

θλίβων τὰς χεῖρας μετ' ὀργῆς, καὶ ῥίπτων ἐκ διαλειμμάτων βλέμματα παρωργισμένα ἐπὶ τοῦ ἐργοστασίου.

— Ὄχι! ὄχι! ἀνέκραξεν ἐπὶ τέλους θαρραλέως· εἶναι ἀδύνατον! ἐὰν ἐνίοτε ὑπῆρξα αὐστηρὸς πρὸς τοὺς διερθαρμένους, πάντοτε ὅμως ἐφάνην φιλάνθρωπος καὶ ἐλευθέριος ἀπέναντι τῶν ἀγαθῶν καὶ ἐργατικῶν ἐργατῶν. Τοῦτο ἐκ μέρους αὐτῶν ἤθελεν εἶσθαι ἡ μᾶλλον ἀποτρόπαιος ἀγνωμοσύνη. Δὲν θέλουσι λησμονήσει τὴν εὐεργεσίαν μου· ἐξεπαίδευσα τὰ τέκνα των, ἐπροίκισα τὰς θυγατέρας των, καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ ἴδιοι ὑπῆρξαν πάντοτε τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀδιαλείπτου μερίμνης μου· γνωρίζουσιν ὅτι καὶ ἐγὼ ὑπῆρξα ἐργάτης, ὅ,τι δὲ ἀπέκτησα, τὸ ὀφείλω εἰς τὴν ἐργασίαν μου. Δὲν ἀγοροῦσιν ὅτι ἡ δικήμου καταστροφὴ ἤθελεν εἶσθαι ἡ ἔνδεια αὐτῶν. Ὄχι, Μαρσὲλ, ἀπατᾶσθε . . . Γινώσκω τοὺς στρατιώτας μου, καὶ ἐξ αὐτῶν οὐδὲ δύο ἤθελον συγκατανεύσει ποτέ . . .

Ὁ Κ. Καρπαντιὲ δὲν εἶχεν ἀποτελειώσει τὸν λόγον του, καὶ πάραυτα ψιθυρισμὸς προερχόμενος μακρόθεν προσέβαλε τὰ ὦτά του καὶ τὸν διέκοψε. Παρετήρησε δὲ διὰ μέσου τοῦ παραθύρου ἐντὸς τοῦ νυκτερινοῦ σκότους, καὶ τρόμος ἐκυρίευσε τὰ μέλη του.

— Τί σημαίνει ὁ θόρυβος οὗτος; ἐψιθύρισε τεταραγμένος.

— Τί συμβαίνει; ἠρώτησεν ὁ Μαρσὲλ, προσεγγίζων.

— Παρατηρήσατε, φίλε μου! Δὲν βλέπουσιν ἀρά γε οἱ ὀφθαλμοί μου, ἢ ἐκ τῆς ταραχῆς δὲν δύναμαι νὰ διακρίνω καθαρῶς τὰ ἀντικείμενα: Δὲν βλέπετε, ὡς ἐγὼ, ὅτι δύο κλίβανοι ἐσβέσθησαν;

— Τῷ ὄντι! ἀπεκρίνατο ὁ Μαρσὲλ, μετὰ φρίκης καὶ οὗτος.

— Ἀπὸ εἴκοσι ἐτῶν τὸ πρῶτον ἤδη συμβαίνει τοῦτο.

— Ὑπῆρχον λοιπὸν συμπτώματά τινα στάσεως;

— Οὐδὲν περὶ τούτου ἤκουσα.

— Ἐν τούτοις μεγάλην σημασίαν ἔχει τοῦτο.

— Ἆρά γε ἡ πάλη ἤρχισε;

— Ἀκούσατε.

Οἱ δύο ἄνδρες ἔτεινον τὸ οὖς. Ὁ πρότερον μεμακρυσμένος καὶ ὑπόκωφος θόρυβος τὸν ὁποῖον εἶχον ἀκούσει προσήγγιζε βαθμηδὸν, ἤδη δὲ διὰ μέσου τῆς σκοτίας, διέκρινον μελανὸν καὶ συγκεχυμένον ὄχλον προχωροῦντα ἀτάκτως.

— Ἰδοὺ ἡ στάσις εἶπεν! ὁ Μαρτέλ.

— Ἔχετε δίκαιον, προσέθετο ὁ Κ. Καρπαντιὲ μετ' ἀθυμίας.

— Αἱ προαισθήσεις μου πραγματοποιοῦνται, αἱ δὲ ἀρχηγοὶ ἐκεῖνοι περὶ ὧν πρὸ ὀλίγου σᾶς ὡμίλουν . . .

— Ἆ! θὰ τοὺς γνωρίσω λοιπὸν, ἀνέκραξεν ὁ κ. Καρπαντιὲ ὑψῶν θαρραλέως τὸ μέτωπον. Ἡ ἀθυμία του ὑπῆρξε παροδική, ἤδη δὲ ἐκ τῆς συναισθήσεως τοῦ προσεχοῦς κινδύνου, ἤρξατο ἀντλῶν πᾶσαν τὴν ἰσχὺν καὶ σταθερότητα τὴν ὁποίαν κατ' ἀρχὰς ἀπώλεσεν. Ἤνοιξε λοιπὸν τὸ παράθυρον ὅπως καλλίτερον βλέπῃ καὶ ἀκούῃ. Ὁ στασιάζων ὅμιλος προύχώρει. Συνίστατο δὲ ἐκ πεντηκοντάδος σιδηρουργῶν καὶ σκαπανέων, ἐπὶ κεφαλῆς δὲ αὐτῶν προύχώρει ἐργάτης τις, κρατῶν τὴν σφῦραν του. Ὁ Μαρτὲλ πάραυτα τὸν ἀνεγνώρισε.

— Εἶναι ὁ Ματών! εἶπε μετὰ φωνῆς ὀξείας καὶ ἐλαφρᾶς.

— Τὸ ὑπωπτεύομην, ἀπεκρίνατο ὁ Κ. Καρπαντιὲ· μήπως εἶναι εἷς τῶν δύο ἀρχηγῶν τοὺς ὁποίους σᾶς ὑπέδειξαν;

— Ὄχι!

— Ἀδιάφορον! θέλω τὸν ὑποδεχθῇ.

— Καὶ ἡτοιμάζετο νὰ καταβῇ πρὸς συνάντησίν των, ὅτε ἡ θύρα τοῦ δωματίου ἠνοίχθη, καὶ ἄνθρωπός τις εἰσῆλθε.

Ὁ Μαρτὲλ καὶ ὁ Κ. Καρπαντιὲ ἔκαμον σημεῖον ἐκπλήξεως.

Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ἦτο ἐπαίτης, φέρων μακρὰν λευκὴν γενειάδα, ἐνδύματα κατεσχισμένα, πέδιλα πεπαλαιωμένα καὶ πῖλον ἄνευ ταινίας. Ὑπὸ τὸ ἔνδυμα ὅμως ἐκεῖνο, διέκρινέ τις

ἐν τῷ ἐπαίτῃ καὶ τι ἄξιον προσοχῆς. Ἐχαιρέτισε λοιπὸν εὐγενῶς.

— Τί ζητεῖτε; ποῖος εἶσθε; τί ἔχετε νὰ πρᾶξητε ἐνταῦθα, εἰς τοιαύτην στιγμήν; ἠρώτησε βιαίως ὁ Κ. Καρπαντιέ.

Ὁ ἐπαίτης ποιήσας σημεῖόν τι μυστικότητος,

— Δὲν ἔχομεν ὑπὸ τὴν διάθεσίν μας οὐδὲ λεπτόν, ἀπεκρίθη· δὲν πρέπει οἱ ἄνθρωποι οὗτοι νὰ μὲ ἴδωσι, ἦλθον δὲ νὰ σᾶς εἴπω ὀλίγους τινὰς λόγους.

— Τί σημαίνει . . . ;

— Παραχωρήσατε εἰς αὐτοὺς σήμερον ὅ,τι ἀπαιτοῦσι . . . καὶ ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν σᾶς ὑπόσχομαι νὰ σᾶς ἀπαλλάξω ἀπὸ αὐτούς.

— Ἀλλὰ καὶ πάλιν σᾶς ἐρωτῶ, τίς εἶσθε;

— Πολὺ ἀργά . . . ἰδοὺ ἔρχονται . . . θέλω ἐπανέλθει.

Χωρὶς δὲ νὰ περιμείνῃ ἄλλην ἀπάντησιν ὁ μυστηριώδης ἐπαίτης εἰσεχώρησε μετὰ σπουδῆς ἐντὸς δωματίου οὗ τινος τὴν θύραν ἐκλείσασαν ὀπίσθέν του καὶ ἐκρύβη.

Ἡ στιγμὴ ἐπλήθε! Οἱ ἐργάται εἶχον εἰσβάλλει εἰς τὸ κατάστημα τοῦ Κ. Καρπαντιέ, ἐνῷ δι' ἑτέρας θύρας ἡ Βέρθα ταραχθεῖσα ἐκ τοῦ θορύβου, ἔτρεχε τρέμουσα, καὶ ἐστάθη πλησίον τοῦ πατρός της. Ὁ Κ. Καρπαντιὲ εἶχε ῥίψει τὰ ἄπληστα βλέμματά του ἐπὶ τοῦ ὁμίλου τῶν ἐργατῶν, κατὰ τὰς πρώτας δὲ στιγμὰς, μόλις τινὰς τῶν στασιαστῶν ἀνεγνώρισε. Ἀλλὰ παρελθουσῶν τῶν πρώτων τῆς ταραχῆς στιγμῶν, καὶ ἀναλαβὼν τὴν ἀπάθειαν καὶ τὸ θάρρος του, δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀναστείλῃ τὴν θλιβερὰν ἔκπληξίν του, ὅτε παρετήρησεν ὀρθὸν ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων τὸν Μαυρίκιον Πεγκάνδου

— Ὁ Μαυρίκιος! ἐψέλλισε μετὰ δυσαρεστείας

— Ὁ Μαυρίκιος! ἐτραύλισε ταὐτοχρόνως ὄπισθεν τοῦ πατρός της, ἡ ἐκλεκτὴ τῆς Βέρθας φωνή.

Ἐν τούτοις ὁ Ματὼν εἶχε προχωρήσει, ἐνῷ ὁ Κ. Καρπαντιὲ τὸν εἶχε προλάβει.

— Ὅσον διὰ σὲ, εἶπε δι' ὄρους θαρραλέου, ἐγνώριζον καλλιστα ὅτι ἡμέραν τινὰ ἠθέλησεν εὑρεθῇ ὁ εἷς ἀπέναντι τοῦ ἄλλου, καὶ εἰς παρομοίας περιστάσεις, διότι εἶσαι ὁ χειρότερος τῶν ἐργοστασίου ἐργάτης· οὐδὲν ἄλλο κατώρθωσάς ποτε ἢ νὰ ἐνσπείρῃς· ἐνταῦθα τὴν ταραχὴν καὶ τὴν ἀταξίαν, μόνον δὲ εἰς τὰς παρακλήσεις τῆς θυγατρός μου ὑπείκων, σὲ διετήρουν μέχρι τοῦδε. Σὺ ὅμως ἐράνης ἀνάξιος τῆς συμπαθείας τῆς θυγατρός μου. Ἡ ἀδυναμία μου ὅμως θέλει ἔχει ὅριον, διότι ὁ ἀχαλίνωτος χαρακτήρ σου οὐδέποτε εὐγνωμονεῖ. ὥστε τὴν ὑπόθεσιν ταύτην σοὶ ὑπόσχομαι ὅτι δὲν θέλομεν βραδύνει νὰ κανονίσωμεν! Ἤδη δὲ, ὁμίλησον ἐκ μέρους του ἢ ἐκ μέρους τῶν συντρόφων σου, τί ἔχεις νὰ μοὶ εἴπῃς, καὶ τί ἔρχεσαι νὰ ἀπαιτήσῃς;

Ὁ Κ. Καρπαντιὲ εἶχεν ὁμιλήσει ἐν μέσῳ γενικῆς σιγῆς, καὶ οὐδὲ λέξις ἢ ψιθυρισμὸς τὸν εἶχε διακόψει· διότι σκαπανεῖς τινες, συναισθανόμενοι τὴν ὀρθότητα τῶν ἐπιπλήξεών του, εἶχον κλίνει τὴν κεφαλὴν καὶ ἐφαίνοντο κατησχυμένοι. Μόνος δὲ ὁ Ματὼν ἐξηκολούθει διατηρῶν ὕφος ἀγέρωχον, τὸ δὲ βλέμμα του πλῆρες μίσους καὶ ἀπειλῶν, ἐπλανᾶτο ἐναλλὰξ ἐπὶ τοῦ Καρπαντιὲ, τῆς Βέρθας καὶ τοῦ Μαρσὲλ λυπηρόν.

— Ἴσως αἱ ἐπιπλήξεις τὰς ὁποίας μοὶ ἀπευθύνετε ἀπεριθ, εἶτι δίκαιαι, ἀλλ' ἡ παροῦσα στιγμὴ δὲν εἶναι ἁρμοδία συζητήσεων ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, διότι δι' ἄλλην αἰτίαν παρουσιάθημεν.

— Καὶ ποῖαι εἶναι αἱ παραστάσεις σας; ἠρώτησεν ὁ Κ. Καρπαντιέ.

— Ὑπάρχουσι τρία ζητήματα ἅτινα μᾶς ἀπασχολοῦσι.

— Ἂς ἴδωμεν.

— Ἐν πρώτοις ἀντεκατέστησαν διὰ καλῶν σιδηρῶν τὰ σχοινία ἅτινα μᾶς ἐχρησίμευον εἰς τὸ νὰ καταβαίνωμεν ἐντὸς τοῦ φρέατος. Ζητοῦμεν λοιπὸν ὅπως ἐπανέλθωσιν εἰς τὸ ἀρχαῖον σύστημα, ὅπερ ἦτο ἀσφαλέστερον.

— Ἔπειτα;

— Ἀκολούθως, ἡ πληρωμὴ τοῦ ἡμερομισθίου δὲν εἶναι ἱκανὴ, καὶ ἀπαιτοῦμεν τὴν αὔξησιν τοῦ μισθοῦ ἐκ τεσσάρων καὶ ἡμίσεως φράγκων εἰς πέντε φράγκα καθ' ἡμέραν.

— Εἶναι τὸ δεύτερον ζήτημα, — ὑπάρχει καὶ τρίτον;

— Μάλιστα

— Ποῖον εἶναι;

— Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ καθ' ἣν διατυποῦμεν τὰς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἀπαιτήσεις μας, οὐδέποτε ὅμως ἔλαβον πρόνοιαν νὰ μᾶς ἱκανοποιήσωσι.

— Ἐξηγήθητι!

— Ὑπάρχει ἐν τῷ ἐργοστασίῳ ἀνὴρ περὶ τοῦ ὁποίου ὅλοι παραπονούμεθα.

— Ἀ! ἄ!

— Προφασιζόμενος ὅτι ὑπῆρξε μαθητὴς τοῦ Πολυτεχνείου, νομίζει ὅτι ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ μᾶς βασανίζῃ, ἐπιβάλλων εἰς ἡμᾶς τοὺς αὐστηροτάτους νόμους, ὥστε ἀπαιτοῦμεν τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ ἀνδρὸς τούτου.

— Ταῦτα εἶναι;

— Μάλιστα.

— Ἀναχεφαλαιῶ λοιπὸν τὰς ἀπαιτήσεις ὑμῶν: Θέλετε, δὲν ἔχει οὕτω; τὴν ἀντικατάστασιν τῶν σιδηρῶν σχοινίων διὰ σχοινίων, τὴν κατὰ ἥμισυ φράγκον αὔξησιν τοῦ ἡμερομισθίου σας, καὶ τέλος, νὰ ἀποπεμφθῇ ἐκ τοῦ ἐργοστασίου ὁ Κ. Μαρσὲλ Δυπάρ.

— Ἀκριβῶς.

— Λοιπόν! φίλοι μου, σᾶς ὑπόσχομαι νὰ ἐξετάσω μετὰ προσοχῆς τὰς αἰτήσεις τὰς ὁποίας μοὶ παρουσιάζετε. Διότι δυσκολεύομαι νὰ ἀπαντήσω ἀμέσως, καὶ θὰ τὸ ἐννοήσετε καλλιστα· αὔριον ὅμως θέλω προσκαλέσει, ὅπως συμβουλευθῶ, τοὺς ἁρμοδίους τοῦ ἐργοστασίου ἄνδρας, καὶ ἐλπίζω ὅτι θέλομεν κατορθώσει νὰ συνεννοηθῶμεν. Ἐπιχείρατε λοιπὸν εἰς τὴν ἐργασίαν σας, φίλοι μου, καὶ περιμείνατε μετ' ἐμπιστοσύνης τὸ ἀποτέλεσμα τῶν μέτρων ἅτινα θέλουσιν ἀμέσως ληφθῆ.

Οἱ λόγοι οὗτοι εἶχον προξενήσει βαθείαν ἔκπληξιν μεταξὺ τῶν ἐργατῶν. Δὲν προσεδόκων λύσιν τοσοῦτον ταχείαν, οὔτε τοσοῦτον ἱκανοποιητικὴν πρὸ πάντων . . .

Ἐθεώρουν λοιπὸν μετ' ἐκπλήξεως τὸν Ματὼν, ὅστις καὶ αὐτὸς εὑρίσκετο εἰς μεγίστην ἀμηχανίαν. Τέλος συνέλαβον τὴν ἀπόφασίν των, καὶ χαιρετήσαντες τὸν Κ. Καρπαντιὲ, ἐξῆλθον τῆς θύρας ὁ εἷς κατόπιν τοῦ ἄλλου.

Ὁ Κ. Καρπαντιὲ τοὺς ἠκολούθησε. Ἀλλ' ὅταν ἦλθεν ἡ σειρὰ τοῦ Μαυρικίου νὰ διέλθῃ ἔμπροσθέν του, τὸν ἐκτύπησεν ἐλαφρῶς ἐπὶ τοῦ ὤμου καὶ τὸν προσεκάλεσε νὰ μείνῃ.

— Ἔχω νὰ σᾶς ὁμιλήσω, Μαυρίκιε, τῷ εἶπε. Ἐπιθυμεῖτε ἐπί τινα λεπτὰ νὰ συνδιαλεχθῶμεν;

Ὁ Μαυρίκιος εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Κ. Καρπαντιὲ, ἐνῷ οὗτος ἐστρέφετο πρὸς τὸν Μαρσὲλ καὶ τὴν Βέρθαν.

— Μαρσὲλ, προσέθηκε θαρραλέως, ὁδήγησατε, σᾶς παρακαλῶ, τὴν κόρην αὐτὴν εἰς τὸν κοιτῶνά της, καὶ ὅταν λήξῃ ἡ μετὰ τοῦ Κ. Μαυρικίου συνδιάλεξίς μου, δύνασθε νὰ εἰσέλθητε,

Ὁ Μαυρίκιος ἀκουσίως ἀνεσκίρτησεν.

Ὅταν εἶδεν ἀπομακρυνομένην τὴν Βέρθαν, σκυθρωπὴν καὶ καταβεβλημένην, ὑπὸ τὸν βραχίονα τοῦ Μαρσὲλ, πελιδνὴ ὠχρότης ἐκάλυψε παραυτὰ τὴν μορφήν του, καὶ ὑπόκωφός τις ὀργὴ ἐπίεσε τὸ στῆθός του. Ἀλλὰ δὲν τῷ ἔμεινε καιρὸς νὰ συνισθανθῇ ἐπὶ πολὺ τὴν ἐκτακτον ἐκείνην ταραχὴν, διότι ἀμέσως εὑρέθη μόνος ἀπέναντι τοῦ Κ. Καρπαντιέ.

— Ὅ,τι πρὸ ὀλίγου, εἶπεν οὗτος, ἔλεγον εἰς τὸν Ματὼν δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς ὑμᾶς. Ἀλλὰ μετ' ἐκπλήξεως καὶ βαθείας μου λύπης παρετήρησα ὑμᾶς ἐν μέσῳ τῶν πρὸ ὀλίγου ἐξελθόντων ἐντεῦθεν ἐργατῶν. καὶ ἐπεθύμουν νὰ τὸ εἴπω πρὸς ὑμᾶς μόνον, καὶ ἄνευ τῆς παρουσίας ἄλλων.

— Κύριε! . . . ἠθέλησε νὰ διακόψῃ ὁ Μαυρίκιος.

Ὁ Κ. Καρπαντιὲ συνέσπασε τὰς ὀρρῦς οἱ δὲ χαρακτῆρές του ἔλαβον ἔκφρασιν αὐστηράν.

— Πρὸ ὀλίγου χρόνου εἰσήλθετε εἰς τὸ ἐρ-

γοστάσιον, κύριε, ἐξηκολούθησε, καὶ ἐνδέχεται νὰ μὴ ἐλάβετε καιρὸν εἰσέτι, ὅπως ἐκτιμήσητε τὰς εὐεργεσίας μου.

— Πῶς!...

— Ὁ πατήρ σας ἦτο πτωχὸς ἰατρὸς τοῦ χωρίου, ὅστις μετὰ κόπου ἐκέρδιζε τὰ πρὸς τὸ ζῆν, τρέχων κατὰ πᾶσαν τοῦ ἔτους ὥραν κατόπιν μιᾶς πτωχῆς πελατείας, ἥτις δὲν τὸν ἐπλήρονε. Τὸν προσεκάλεσα λοιπὸν πλησίον μου, τῷ ἔδωκα στέγην, τράπεζαν, καὶ μισθὸν δι' οὗ ἠδυνήθη νὰ ἀποτίσῃ τὰ χρέη, διὰ τῶν ὁποίων ἐπεβαρύνθη ὅπως σᾶς δώσῃ καλήν τινα ἀνατροφὴν καὶ θέσιν ἀξιόλογον.

— Ἀλλὰ...

— Ὅταν ἀπέθανεν ἡ μήτηρ σας — λυποῦμαι δὲ ἀναπολῶν τὴν τοιαύτην ἀνάμνησιν, ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη — ὅταν ἡ μήτηρ σας, λέγω, ἀπέθανεν, ἐγὼ, κύριε, ἔλαβον πρόνοιαν περὶ τῶν δυστυχῶν συγγενῶν τοὺς ὁποίους κατέλιπε· τοὺς ἐνεκατέστησα, τοὺς ἐβοήθησα διὰ τῶν ἰδίων μου χρημάτων, καὶ σήμερον δὲ ὁλόκληρος ἡ οἰκογένειά σας, χάρις εἰς ἐμὲ, εἶναι ἐκτὸς ἀνάγκης, τόσον ἐπὶ τοῦ παρόντος ὅσον καὶ ἐν τῷ μέλλοντι... Διατί δὲν μὲ διακόπτετε ἤδη;

Ὁ Μαυρίκιος ἦτο καθ' ὑπερβολὴν τεταραγμένος. Ἱστάμενος ὄρθιος, καὶ ἔχων τὴν χεῖρα ἐστηριγμένην ἐπὶ τοῦ δρυΐνου γραφείου, εἶχε προσηλωμένον τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ἀλλ' ἐπὶ τῇ ἀμέσῳ τοῦ Κ. Καρπαντιὲ προσκλήσει, ἠναγκάσθη νὰ ὑψώσῃ τὸ μέτωπον, ἐνῷ πικρὸν μειδίαμα ἐρυτίδου τὰ χείλη του.

— Περιμένω νὰ τελειώσητε τὸν λόγον σας, κύριε, εἶπε, μετὰ γαλήνης.

— Ἀλλ' ἐτελείωσα! εἶπεν ὁ Κ. Καρπαντιέ.

— Τότε... δύναμαι νὰ ἀπαντήσω.

— Σᾶς ἀκροῶμαι λοιπόν.

Ἐπὶ τινα στιγμὴν ἐπλήθε σιγὴ, κατόπιν τῆς ὁποίας ὁ Μαυρίκιος ἐφάνη κατανικήσας τοὺς διεταγμοὺς, οἵτινες τὸν εἶχον κυριεύσει, καὶ ἠναρθρώθη μετ' ἐξαισίας ἀταραξίας, ἀλλ' οὐχὶ καὶ προπετοῦς.

— Μοὶ ὑπομιμνήσκετε, κύριε, εἶπε, τὰς εὐεργεσίας τὰς ὁποίας ἐπεδαψιλεύσατε πρός τε τὴν οἰκογένειάν μου καὶ ἐμὲ, ἀλλὰ θέλω ἀπόσχει τοῦ νὰ σᾶς θεωρήσω φορτικὸν καὶ αὐστηρόν. Ἐν τούτοις, ὁ τρόπος τοῦ ὑποχρεοῦν καὶ ἐπιβάλλειν εἰς τοὺς ἀνθρώπους εὐγνωμοσύνην ὑποχρεωτικὴν καὶ αὐστηράν, εἶναι παράδοξος· διότι, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἡ εὐγνωμοσύνη ἤθελεν ἀποβῆ ὑποχρέωσις, ἡ εὐεργεσία ἠδύνατο κάλλιστα νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς συμφέρον.

— Μαυρίκιε! διέκοψεν ὁ Κ. Καρπαντιὲ ἐκπλαγεὶς ἐκ τοῦ ὕφους ἐκείνου.

— Συγγνώμην, κύριε· μοὶ ἐπιτρέψατε νὰ ἀπαντήσω ὥστε κάμνω χρῆσιν τοῦ δικαιώματος, ὅπερ ὑμεῖς αὐτὸς μοὶ ἐδώκατε. Διότι, ἀφορᾷ ἐμὲ ἄλλως τε, δύναμαι κάλλιστα νὰ σᾶς εἰπω, ἐὰν τοῦτο δύναται νὰ σᾶς καθησυχάσῃ, ὅτι ἡ μεταξὺ τῶν ἐν ἀπεργίᾳ ἐργατῶν παρουσία μου εἶναι ἁπλουστάτη, καὶ δὲν ἔχει τὸν χαρακτῆρα τὸν ὁποῖον ὑμεῖς ἀποδίδετε. Τὴν νύκτα ταύτην διενυθυνόμην εἰς τὴν ἐργασίαν μου. Ὅτε ἔφθασα εἰς τὸ ἐργοστάσιον, εὗρον τοὺς ἐργάτας τεταραγμένους. Ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου ἡ στάσις ἐτετήρειτο, ἐξεγερθεῖσα καὶ συνδαυλισθεῖσα ἀγνοῶ ὑπὸ τίνος. Βλέποντές με λοιπὸν οἱ ἐργάται διερχόμενον, μὲ προσεκάλεσαν. Ἤθελον νὰ μὲ συμπαρασύρωσι καὶ ἠναγκάσθην νὰ τοὺς καθησυχάσω. Ἀλλὰ, δυστυχῶς, πανταχοῦ ὑπάρχουσιν ἐξημμένοι, κύριε, τάχιστα δὲ παρετήρησα ὅτι, συμβουλεύων αὐτοὺς τοιουτοτρόπως, διεκινδύνευον τὴν ὀλίγην ἐπιρροὴν τὴν ὁποίαν ἐπὶ τῶν συεργατῶν μου ἀπέκτησα. Τότε λοιπὸν δὲν ἐδίστασα ὅπως ἀποφύγω δυστυχήματα μεγαλήτερα, καὶ ὅπως ἀντιστῶ εἰς τρομερὰς συγκρούσεις, ἀλλὰ ἀνεμίχθην μετ' αὐτῶν, καὶ τοὺς συνώδευσα μέχρις ἐδῶ. Ἰδοὺ ἡ διαγωγὴ τὴν ὁποίαν ἐδείξα εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, κύριε, παρακαλῶ δὲ καὶ τὸν δεινότερόν μου ἐχθρὸν ἐὰν δύναται νὰ ἀντείπῃ εἰς πάντα ταῦτα.

Ὁ Μαυρίκιος ὡμίλει μὲ ἔμφασιν προερχομένην ἐκ καρδίας εἰλικρινοῦς καὶ εὐθείας, ὥστε ἐν

ὅσῳ ὡμίλει, ἡ ὀργὴ τοῦ Κ. Καρπαντιὲ κατεστέλλετο. Ὅταν δὲ ἔπαυσεν, ὁ καλοκάγαθος ἀνὴρ τῷ ἔτεινε πάραυτα τὴν χεῖρα. Ἔμεινεν ὅμως ἐμβρόντητος, ὅτε ὁ Μαυρίκιος δὲν ἐδέχθη τὴν προτεταμένην ἐκείνην χεῖρα, ἀλλ' ὠπισθοχώρησε.

— Τί σημαίνει τοῦτο; εἶπεν ὁ Κ. Καρπαντιὲ, τοῦ ὁποίου ἅπασα ἡ ὀργὴ αἰφνιδίως συνεκεντρώθη ἐκ νέου.

— Σημαίνει, κύριε, ἀπεκρίνατο ὁ Μαυρίκιος, ὅτι, ἐπειδὴ ὁ ρόλος τῶν συμβεβηκότων μὲ παρουσιάζει ἀπέναντι ὑμῶν, προτίθεμαι ὅπως σᾶς πληροφορήσω περὶ πάντων, καὶ σᾶς γνωστοποιήσω τοὺς ἐπαπειλοῦντας ὑμᾶς σοβαροὺς κινδύνους. Ἡ ὑπηρεσία τὴν ὁποίαν σᾶς ἀποδίδω σήμερον θέλει ἐξορλήτει, πιστεύω, ἐκείνας τὰς ὁποίας ἄλλοτε ἐπεδαψιλεύσατε εἰς τὴν οἰκογένειάν μου.

ΙΒ'.

Ο ΕΠΑΙΤΗΣ.

Ὁ Κ. Καρπαντιὲ δὲν ἠννόει. Οὐδέποτε τῷ ὡμίλησαν τοιουτοτρόπως, ὥστε, ἐκτὸς τῆς ὀργῆς, ἥτις τὸν εἶχε κυριεύσει, καὶ ἕτερον αἴσθημα ἰσχυρότερον, ἀπησχόλει τὴν διάνοιάν του, ἡ περιέργεια!

Κύριος λοιπὸν ἐν ἀμηχανίᾳ. Ἀφ' ὅτου ὁ Μαυρίκιος εἶχεν ἐπανέλθει εἰς τὸ ἐργοστάσιον, μᾶλις τὸν εἶχεν ἰδεῖ, καὶ μᾶλις τὸν εἶχεν ὁμιλήσει. Ἐγνώριζεν ὅμως ὅτι ὁ νεανίας ἦτον ὀπαδὸς τῶν νεωτέρων ἰδεῶν, αἵτινες κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα ἐπέδρασαν βαθέως ἐπὶ τῆς διανοίας τῶν ἐργατῶν, καὶ τοῦτο ἦκει ὅπως μετριάσῃ τὰ πρὸς αὐτὸν αἰσθήματά του. Ἄλλως τε, οὐδέποτε ἤκουσεν ὅτι ὁ Μαυρίκιος ἦτο ἐργάτης ἀπαράμιλλος, ὥστε τὴν στιγμὴν ταύτην δὲν προσεδόκα νὰ ἀπαντήσῃ ἀπροσδοκήτως ἐνώπιόν του τὸν δραστήριον καὶ πρᾶον, τὸν εὐφυῆ καὶ ἀνατεθραμμένον ἐκεῖνον ἄνδρα τὸν ὁποῖον πρὸ ὀλίγου ἀνεκάλυψεν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Μαυρικίου, υἱοῦ τοῦ ἰατροῦ Βερνάρδου.

Ἐν τούτοις ὁ Μαυρίκιος ἐπανέλαβε:

— Ἡ ἀπόπειρα τῆς γενομένης στάσεως, εἶπε, εἶναι ἓν τῶν πολυαρίθμων γεγονότων, ἅτινα ἀπό τινων ἐτῶν ἔθεσαν πολλάκις εἰς κίνδυνον, ἔν τε Γαλλίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ τὴν ὕπαρξιν βιομηχανιῶν τινων· αἱ στάσεις αὗται πολλάκις κατεστάλησαν οὐχὶ ἀναιμωτεί! Ἐπίσης οἱ προϊστάμενοι ἐφάνησαν ἐνίοτε φιλάνθρωποι, συνεπείᾳ τοῦ ὁποίου συμβιβασμός τις ἐπῆλθεν, ἀλλὰ, ἐὰν ἡ στάσις κατεστάλη διὰ συμβιβασμοῦ ἢ βίας, οὐχ ἧττον ὅμως τὸ νεώτερον κοινωνικὸν ζήτημα ὑρίσταται πάντοτε ἀπειλητικόν, καὶ, ἐὰν βραδύνωσιν ἐπὶ πολὺν χρόνον εἰσέτι, ἡ λύσις αὐτοῦ θέλει ἐπιβληθῆ διὰ τρόπου αἱματηροῦ.

— Λοιπὸν συμμερίζεσθε τὴς γνώμης τῶν ἀνθρώπων τούτων; ἠρώτησεν ὁ Κ. Καρπαντιέ.

— Εἶμαι υἱὸς ἰδιώτου καὶ ἐργάτης, κύριε, ἀνήκων εἰς τὴν ἑταιρίαν τῶν ἐργατῶν· θέλω νὰ εἰπω δηλ. ὅτι συμμερίζομαι τοῦ σκοποῦ τῆς ἑταιρίας ταύτης, καὶ ὅτι θέλω κινήσει πάντα λίθον, ὅπως ἐπιδιώξω τὸν θρίαμβόν της διὰ μέσων εἰρηνικῶν, ἅτινα ἐπιτρέπει ἡ τιμιότης.

— Μάλιστα, γνωρίζω τοῦτο! Ἀλλ' ἀποπλανῶνται ὑπὸ τοῦ σκοποῦ, ἐλπίζουσι δὲ, ὅτι θέλουσι δυνηθῆ νὰ ἀντιστῶσιν εἰς τὰς περιπετείας τῆς πάλης, καὶ ἡμέραν τινα... ἀποβαίνουσι κακοῦργοι... ἐνῷ ἤλπιζον...

Ὁ Μαυρίκιος διέκοψε διά τινος κινήσεως.

— Ὦ! δὲν ἀρνοῦμαι, εἶπε, ὅτι ὑπάρχουσιν εἰς τὸν ὄχλον τοῦτον καὶ στοιχεῖα φαῦλα ἅτινα, κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς πάλης, δύνανται νὰ ἀποβῶσιν ἐπικίνδυνα καὶ φοβερά. Διότι οἱ πλεῖστοι ἐξ αὐτῶν εἰσὶν ἀμαθεῖς, χυδαῖοι, καὶ ἔκδοτοι εἰς πάσας τὰς φαυλότητας τὰς ὁποίας ἐπιφέρει ἡ ἔνδεια. Ἀλλ' ὑπάρχει τι ὅπερ ἐξασκεῖ πάντοτε τὴν ἐπιρροήν του ἐπὶ τῶν βαναύσων καὶ ἀπαιδεύτων τούτων ὄντων, τοῦτο δὲ εἶναι ἡ ἠθικὴ δύναμις, ἥτις ἀπορρέει ἐκ τῆς ἱκανότητος καὶ τῆς γνώσεως.

Ὁ Κ. Καρπαντιὲ ὕψωσε τοὺς ὤμους.

— Αὗται λοιπὸν εἶναι αἱ ὀνειροπολήσεις ὑ-

πὸ τῶν ὁποίων βαυκαλίζεσθε ; ὑπέλαβε μετ' εἰρωνείας. Διὰ τοιούτων λοιπὸν στοιχείων ἐλπίζετε νὰ ἀναπτύξητε τὴν νεωτέραν κοινωνίαν σας !

— Θὰ προσπαθήσωμεν τοὐλάχιστον.

— Ἔστω! ὑπέλαβεν ὁ Κ. Καρπαντιέ· δὲν ἐπιθυμῶ νὰ διαταράξω τὰ φαντασιώδη ὀνειρά σας· ἀλλὰ νομίζω ὅτι δὲν ἔχετε τὴν ἰδέαν ὅτι θέλω παραδώσει τὸ κατάστημά μου εἰς τὰς ἀποπείρας τῶν ὁμετέρων φίλων. Τὸ ἐργοστάσιον τοῦτο εἶναι ἡ μόνη περιουσία μου, εἶναι ἡ προῖξ καὶ τὸ μέλλον τοῦ τέκνου μου, καὶ θέλω τὴν ὑπερασπίσει μέχρι τῆς τελευταίας τοῦ αἵματός μου ῥανίδος.

— Ἔχετε δίκαιον, κύριε, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐννοῶ νὰ συλλάβητε τὴν ἐλαχίστην ἐπὶ τῆς διαγωγῆς μου ὑπόνοιαν, συνέλαβον ἤδη τὴν ἀπόφασίν μου, ὥστε ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν θέλω ἀναχωρήσει ἐκ Βαρέν.

— Προτίθεσθε νὰ ἀναχωρήσητε ;

— Ἡ ἀπόφασις τὴν ὁποίαν συνέλαβον σήμερον ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου ἀπεσχόλει τὴν διάνοιάν μου.

— Καὶ διὰ τί ;

— Δὲν δύναμαι νὰ τὸ εἰπω.

— Ἀλλ' εἰ καὶ ἡ ἐνταῦθα παρουσία σας δύναται, νομίζω, νὰ ἦναι ἐπικίνδυνος, οὐχ' ἧττον μετὰ λύπης μου θέλω σᾶς ἰδεῖ ἀναχωροῦντα.

— Καὶ ἐγὼ, κύριε, μετὰ λύπης θ' ἀπομακρυνθῶ ! Μετὰ βαθείας μου θλίψεως θέλω ἀποχωρισθῆ παντὸς ὅ,τι ἐν τῷ κόσμῳ ἀγαπῶ, ἀλλὰ συναισθάνομαι ὅτι ὀφείλω νὰ ἀναχωρήσω καὶ δι' αὐτὸ ἐπιθυμῶ !

Ὁ Κ. Καρπαντιὲ ἔμεινεν ἐπί τινας στιγμὰς ἐκστατικός· Τὸ ὕφος δι' οὗ ὁ Μαυρίκιος ἐπρόφερε τοὺς τελευταίους τούτους λόγους βαθέως τὸν συνεπίνησε· ἠννόει ὑπέρ ποτε, ὅτι ὁ Μαυρίκιος θὲν ἦτο ἀνὴρ ἐκ τῶν συνήθων, ὥστε ἀμφέβαλλεν ἐὰν ἔπρεπε νὰ τὸν ἀναχαιτίσῃ ἢ νὰ τὸν ἐπιτρέψῃ νὰ ἀναχωρήσῃ.

— Ἂς γένει λοιπὸν κατὰ τὴν ἀπόφασίν σας, εἶπε τέλος· τοὐλάχιστον ἡ συνδιάλεξις αὕτη τοῦτο τὸ καλὸν ἀποτέλεσμα θέλει ἔχει, ὅτι θέλει μοὶ ἀφήσει τὴν καλλιτέραν ἀνάμνησίν σας.

— Ὑπὸ τὴν ἐποψιν λοιπὸν ταύτην, κύριε, ἀπεκρίνατο ὁ Μαυρίκιος, λάβετε τὴν χεῖρά μου τὴν ὁποίαν πρὸ ὀλίγου εἶχον ἀποσύρει, καὶ ἐὰν ἐπιθυμῆτε νὰ τὴν θλίψητε διὰ τελευταίαν φορὰν, θέλω θεωρεῖ ἐμαυτὸν εὐτυχῆ φέρων μετ' ἐμοῦ ἐκ Βαρὲν τὴν διαβεβαίωσιν τῆς πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεως καὶ συμπαθείας.

Ὁ Κ. Καρπαντιὲ δὲν ἀντέστη πλέον, ἀλλ' ἔλαβε τὴν χεῖρα τὴν ὁποίαν ὁ νεανίας τῷ ἔτεινε, τὴν ἔθλιψεν ἐγκαρδίως, καὶ, ὅταν ὁ Μαυρίκιος διευθύνθη πρὸς τὴν θύραν, τὸν συνώδευσε μέχρι τῆς φλιᾶς διὰ λόγων φιλοφρόνων. Ἔπειτα ἐπέστρεψεν εἰς τὸ δωμάτιόν του, ἐκάθισε πρὸ τοῦ γραφείου του, καὶ ἤρξατο βαθέως ἀναλογιζόμενος πάντα τὰ πρὸ ὀλίγου συμβεβηκότα.

Ὁ Κ. Καρπαντιὲ δὲν ἦτο ἐκ τῶν ἀτόμων πολιτῶν, οὐδὲ ἐνησχολεῖτο ἀποκλειστικῶς εἰς τὰ ὑλικὰ συμφέροντα, ὥστε πολλάκις ἐσκέφθη ὅτι αἱ ἀπαιτήσεις, αἵτινες διετυποῦντο ἐκ μέσους τῶν ἐργατῶν δὲν ἦσαν καθ' ὅλα ὑπερβολικαί. Ἀλλ' εἶχε τακτοποιήσει τὸν βίον του τοιουτοτρόπως, ὥστε ἐθλίβετο βλέπων αὐτὸν ἀπροσδοκήτως ταρασσόμενον, καὶ καθ' ἣν στιγμὴν μάλιστα διενοεῖτο νὰ παραδοθῇ εἰς τὸν ἥρεμον τοῦ ἀμερίμνου γήρατος ὕπνον.

Πάντες λοιπὸν οἱ διαλογισμοὶ, οἵτινες τὸν ἐπεσκέπτοντο ἐνίοτε τὸν ἐκυρίευσαν καὶ πάλιν! Ἐσκέφθη περὶ τῆς θυγατρός του τῆς ὁποίας ἔπρεπε νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸ μέλλον, περὶ τοῦ ἐργοστασίου του, ὅπερ ἀπήτει ἴσως κατεπειγόντως νέαν τινὰ διεύθυνσιν.

Οἱ διαλογισμοὶ δὲ οὗτοι τοὺς ὁποίους εἶχεν ἀπομακρύνει, διότι διέκρινεν ἐν αὐτοῖς τὴν ἀνάγκην, ἦτις τὸν ὑπεχρέου νὰ ἀπομακρυνθῇ, ἔλαβον πάραυτα πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του χροιὰν ἀπροσδοκήτου σπουδαιότητος, καὶ ἐφαντάζετο ὅτι ἐν τῷ πνεύματι τῶν συμβεβηκότων ὑπῆρχεν εἶδός τι προμηνύματος, ὅπερ δὲν ἔπρεπε νὰ περιφρονήσῃ. Ἐνῷ λοιπὸν οἱ διαλογισμοὶ οὗτοι ἀπησχόλουν τὴν διάνοιάν του, ἤκουσεν ὄπισθέν του κρότον, ὅστις ἀπέσπασε τὴν προσοχήν του,

πάραυτα δὲ ὁ Μαρσὲλ παρουσιάσθη ἐνώπιόν του.

— Μοὶ εἴπατε νὰ ἐπανέλθω, εἶπεν ὁ Μαρσὲλ, καὶ περιέμενον.

Ὁ Κ. Καρπαντιὲ ἔνευσε διὰ τῆς κεφαλῆς.

— Μάλιστα. Τῷ ὄντι· ἐνθυμοῦμαι, ἀπεκρίνατο· εἶχον νὰ σᾶς ὁμιλήσω· Ἀλλὰ σήμερον εἶμαι καταβεβλημένος, καὶ ἔχω χρείαν ἀναπαύσεως . . . ὥστε ἂν ἐπιθυμῆτε, τὸ ἀναβάλλομεν εἰς αὔριον . . .

— Εἶμαι ὑπὸ τὰς διαταγάς σας.

— Δύο μόνον λέξεις πρὶν ἢ ἀποχωρισθῶμεν

— Ὁμιλήσατε.

— Ὁ Κ. Καρπαντιὲ ἐμειδίασε.

— Ἐν τῇ ἀπουσίᾳ σας, εἶπε, μοὶ ἔκαμον ἐντάσει λόγον περὶ ἡμῶν.

— Καὶ ποῖος; εἶπεν ὁ Μαρτέλ.

— Κάποιος ὅστις σπουδαίως ἐνδιαφερόμενος περὶ ὑμῶν, ἐπιθυμεῖ τὴν εὐτυχίαν σας;

— Τότε ἡ ὑπόθεσις καθίστατε σπουδαία

— Σπουδαιοτάτη.

— Ἀλλ' ὅμως . . .

— Ἀπαντήσατέ μοι εἰλικρινῶς, φίλε μου, εἶσθε ἐλεύθερος ;

— Ἀναμφιβόλως.

— Ἐννοῶ ὅτι δὲν ὑπεβλήθητε εἰς οἱανδεμίαν ὑποχρέωσιν, δυναμένην νὰ συνδέσῃ τὸν βίον σας.

— Μάλιστα.

— Κάλλιστα λοιπόν. Τοῦτο ἐπεθύμουν νὰ μάθω, αὔριον θέλομεν ἐπανέλθει ἐπὶ τοῦ προκειμένου τούτου, καὶ ἴσως ὁτε θέλω σᾶς δώσει πλειοτέρας ἐξηγήσεις.

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους. ὁ Κ. Καρπαντιὲ ἐχαιρέτησε τὸν Μαρτέλ καὶ ἀπεσύρθη διευθυνόμενος εἰς τὴν κοιτῶνά του ὅπως κοιμηθῇ.

Ἡ ἡμέρα ἤρχισε νὰ ὑποφώσκῃ, ὥστε ἔσπευσε νὰ πέσῃ εἰς τὴν κλίνην του. Ἀλλὰ, καθ' ἣν στιγμὴν ἔμελλε νὰ ὠθήσῃ τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνός του, ἄνθρωπός τις ἐξῆλθε βιαίως καὶ τὸν ἐπλησίασε. Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἦτο ὁ ἐπαίτης! ὁ κ. Καρπαντιὲ ὠπισθοχώρησε κατά τινα βήματα, κυριευθεὶς ὑπὸ φρίκης, ἐνῷ ὁ ἐπαίτης ἐχαιρέτησε μειδιῶν.

— Βλέπω τί συμβαίνει, εἶπε μὲ ὕφος φαιδρόν· μὲ εἴχετε λησμονήσει . . . καὶ ἐξεπλάγητε ἐπανευρίσκοντές με ἐνταῦθα . . . Ἀλλ' εἶμαι πείσμων, καθώς βλέπετε. . . πολλάκις δὲ μοὶ συνέβη νὰ εὐεργετήσω ἀνθρώπους παρὰ τὴν θέλησίν των. Ἄλλως τε, ἐξηκολούθησε, δὲν εἶμαι ἀγύρτης, ὡς δύνασθε νὰ νομίσητε κρίνοντες ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ μου . . . καὶ ἐὰν ἐπιθυμῆτε νὰ ρίψητε ἓν βλέμμα ἐπὶ τοῦ γραμματίου τούτου . . . πάραυτα θέλετε λάβει πληροφορίας περὶ ἐμοῦ. Ὁ Κ. Καρπαντιὲ ἔλαβε μηχανικῶς τὸ παρουσιαζόμενον ὑπὸ τοῦ ἐπαίτου γραμμάτιον, ἀλλὰ μόλις διατρέξας αὐτὸ ἔκαμε σημεῖον βαθείας ἐκπλήξεως, καὶ ἤρξατο μετὰ περιεργείας ἐξετάζων αὐτό.

ΙΓ'.

ΒΕΡΘΑ ΚΑΡΠΑΝΤΙΕ

— Δὲν ὑπάρχει, κύριε, ἀνόητον ἐπάγγελμα, εἶπεν ὁ ἐπαίτης, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον θὰ ἴδετε ὅτι ὑπάρχει τὸ ἰδικόν μου.

— Ἀλλὰ, ὑπέλαβεν ὁ Κ. Καρπαντιὲ, ἐὰν τὸ γραμμάτιον τοῦτο μὲ πληροφορεῖ τίς εἶσθε, καὶ πρὸ πάντων τί εἶσθε, δὲν μὲ πληροφορεῖ ὅμως καὶ τί ἤλθετε νὰ πράξητε εἰς τὴν οἰκίαν μου.

— Ἔχετε δίκαιον! Ὅταν εἰσῆλθον εἰς τὸ γραφεῖον τοῦτο, ὀλίγα μόλις λεπτὰ πρὶν ἢ οἱ φίλοι μας οὗτοι στασιασταὶ εἰσέλθωσιν, ὀλίγας μόνον λέξεις ἠδυνήθην νὰ σᾶς εἴπω.

— Λοιπόν ;

— Ἤδη πρόκειται νὰ τὰς συμπληρώσω. Ἀλλὰ πρὸς τί ; ἐπειδὴ μὲ γνωρίζετε . . . ἀρκεῖ νὰ σᾶς πληροφορήσω ὅτι ἔρχομαι ἐνταῦθα ὅπως σᾶς φανῶ χρήσιμος, ἐπειδὴ γνωρίζω μὲ ποίους ἀθλίους ἔχετε νὰ κάμητε, πρὸς ἀποκάλυψιν τῶν ὁποίων ὀκτὼ μόνον ἡμερῶν προθεσμίαν σᾶς ζητῶ.

— Ἐν τούτοις, εἶπεν ὁ Κ. Καρπαντιὲ, ὀδη-

γῶν τὸν ἐπαίτην του μέχρι τῆς θύρας, ἐπιθυμῶ ὅπως μὴ ἀναμιχθῶ εἰς τὴν ὑπόθεσιν τὴν ὁποίαν ἐπιδιώκετε. διότι τὴν στιγμὴν ταύτην ἱκανὰς φροντίδας μοὶ παρέχει τὸ ἐργοστάσιόν μου, ὥστε δὲν ἐπιθυμῶ νὰ προκαλέσω καὶ ἕτερα ἀντικείμενα ἀπασχολήσεως· ὑμεῖς ὅμως εἶσθε ἐλεύθερος νὰ ἐξασκήσητε τὸ ἔργον σας ἀνέτως, καὶ ὁσάκις θέλετε λάβει ἀνάγκην πληροφοριῶν τινων, λάβετε τὴν καλωσύνην νὰ ἀπευθυνθῆτε πρὸς τὸν Κ. Μαρσὲλ Δουπάρ|

Ὁ ἐπαίτης λοιπὸν ἐχαιρέτησε.

— Κάλλιστα! ἀπεκρίθη, ἀλλὰ νομίζω ὅτι οὐδενὸς θέλω λάβει ἀνάγκην.

— Τόσον τὸ καλλίτερον!

— Καλὴν ἐντύπωσιν λοιπὸν, προσεχῶς, κύριε, καὶ συγχωρήσατέ μοι νὰ σᾶς δώσω ἀπο χαιρετῶν ὑμᾶς; συμβουλὴν τινα· μὴ ἀπορρίψητε τὰς συμβουλὰς τὰς ὁποίας θέλω σᾶς πέμψει καθ ὁποιαν δήποτε ὥραν καὶ ὑπὸ ὁποίας δήποτε περιστάσεις καὶ ἂν σᾶς δοθῶσιν αὗται.

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ ἐπαίτης ἀπεμακρύνθη.

Ἀλλ' ἤδη ἡ ἡμέρα εἶχε καθ' ὁλοκληρίαν ἐπέλθει, ἡ δὲ κίνησις ἤρξατο ἐπανερχομένη εἰς τὴν κατοικίαν, ἐν ᾗ ὁ Κ. Καρπαντιὲ κατῴκει μετὰ τῆς θυγατρός του. Ὅθεν καθ' ἣν στιγμὴν χωρὶς ἀπομαχαιρετήσας τὸν ἐπαίτην ἐπέστρεψεν εἰς τὸ δωμάτιόν του, ἡ Βέρθα παρουσιάσθη ἀπέναντί του. Ἡ θεία αὐτῆς ἐφαίδρυνεν ὀλίγον τὸν Κ. Καρπαντιὲ, καὶ, ἐπί τινας στιγμὰς, διέλυσε τοὺς μελαγχολικοὺς διαλογισμοὺς οἵτινες τὸν ἠνώχλουν.

— Διὰ τί ἐγέρθης τοσοῦτον πρωΐ; εἶπε μειδιῶν καὶ ἀσπαζόμενος αὐτὴν εἰς τὸ μέτωπον.

— Ὦ! πάτερ μου, δὲν ἐκοιμήθην, ἀπεκρίθη ἡ νεᾶνις. Ἤμην καθ' ὑπερβολὴν ἀνήσυχος καὶ ἐπεθύμουν νὰ ἴδω τὸ τέρμα τῆς τρομερᾶς αὐτῆς νυκτός.

Ἡ Βέρθα ἦτο ἐνδεδυμένη διὰ μακροῦ λευκοῦ χιτῶνος, ἡ δὲ λελυμένη κόμη της ἐκυμάτιζεν ἀτάκτως ἐπὶ τῶν ὤμων της· ἀδύνατον εἶναι νὰ ἐκφράσῃ τις τὸ θέλγητρον, ὅπερ παρίστα πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τὸ ὠχρὸν ὀλίγον καὶ καταβεβλημένον πρόσωπόν της. Ὁ Κ. Καρπαντιὲ τὴν ἐνηγκαλίσθη ἐλαρρῶς.

— Προσφιλής μοι θυγάτηρ, εἶπε μετὰ γλυκύτητος, τὸ πρῶτον ἤδη παρίστασαι εἰς παρομοίας σκηνὰς, καὶ συναισθάνομαι τὸν φόβον, ὑφ' οὗ ἐκυριεύθης· ἀλλ' εἶμαι εὐτυχὴς δυνάμενος νὰ σὲ ἐνθαρρύνω. Τὰ ἀποτελέσματα τῶν συμβουλευτικῶν εἶναι μᾶλλον εὐάρεστα ἢ ὅσον ἤλπιζον κατ' ἀρχὰς, τὰ πάντα δὲ ἐτακτοποιήθησαν.

— Συνεννοήθητε λοιπὸν μετὰ τῶν ἀθλίων τούτων;

— Συνεννοήθην, ὑποσχόμενος αὐτοῖς πᾶν ὅ,τι ἀπαιτοῦσι.

— Τότε οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν θὰ ἀποπεμφθῇ;

— Ὅ δεῖς.

— Βεβαιότατα;

— Σοὶ τὸ ὁμνύω.

Τὸ πρόσωπον τῆς Βέρθας ἐφαιδρύνθη.

— Ἀγαθὴ τύχη! εἶπε, τοιουτοτρόπως ἐπιθυμῶ τὴν λύσιν τῶν ζητημάτων. Πόσον σκληρὸν εἶναι τὸ νὰ σκίπτηταί τις τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀθλίους τούτους ἐργάτας, μὴ ἔχοντας ἄτυλον, καὶ στερουμένους καὶ αὐτοῦ τοῦ ἄρτου, νὰ μένωσιν ἄνευ ἐργασίας!

— Μάλιστα, μάλιστα, σκληρότατον εἶναι, καὶ τίς ἀρνεῖται; ἀλλ' εἶναι πταῖσμά μου, ἢ μήπως δὲν ἐφάνην πάντοτε γενναῖος πρὸς τοὺς ἀγνώμονας τούτους, οἵτινες σήμερον μὲ ἀπειλοῦσι;

— Γνωρίζω τι, πάτερ μου, ὅτι εἶσθε φιλάνθρωπος καὶ ἀγαθὸς, οὐδεὶς δὲ ἀπὸ βάθους καρδίας του, ἀρνεῖται τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν... Ἀλλά! εἴπατε, ὅτι τὰ πάντα καλῶς βαίνουσι, καὶ αὔριον πάντες θέλουσι παρουσιασθῆ εἰς τὴν ἐργασίαν των.

— Πάντες ἐξαιρουμένου, ἐν τούτοις, ἑνός·

— Ἆ! τίνος;

— Τοῦ υἱοῦ τοῦ Βερνάρδου.

— Τοῦ Μαυρικίου!

— Μάλιστα.

— Τὸν ἀπεπέμψατε;

— Διόλου.

— Ἀλλ' ἐλέγετε . . . ;

— Ἔλεγον, τέκνον μου, ὅτι ὁ Μαυρίκιος θέλει ἐγκαταλείψει τὸ ἐργοστάσιον.

— Ἐντὸς ὀλίγου;

— Ὁπόταν θέλῃ· αὔριον, μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας, δὲν γνωρίζω ἀκριβῶς. Δὲν θέλω μὲν ἐπιταχύνει τὴν ἀναχώρησίν του, ἀλλὰ καὶ δὲν θὰ τὸν βιάσω νὰ μείνῃ.

Ἡ Βέρθα κατέστη πάραυτα σύννους.

— Παράδοξον, ἐψέλλισε, ὡστεὶ ὡμίλει καθ' ἑαυτήν.

— Τί ἔχεις λοιπόν; ἠρώτησεν ὁ Κ. Καρπαντιέ.

— Ἀλλ' ἡ ἀπροσδόκητος αὕτη ἀναχώρησις . . . περὶ ἧς εἰς οὐδένα ἔκαμε λόγον; Ἴσως σᾶς παρώργισεν ὁ Μαυρίκιος.

— Διόλου.

— Λοιπὸν ὑμεῖς . . . ὅστις . . . ;

Ὁ Κ. Καρπαντιὲ ἔλυσε τὰς χεῖρας τῆς θυγατρός του καὶ ἤρξατο παρατηρῶν αὐτὴν μετ' ἀνησυχίας.

— Ἆ! λοιπὸν, εἶπε, δι' ὕρους σχεδὸν εἰρωνικοῦ, τί σοὶ ἐνδιαφέρει ἐὰν ὁ υἱὸς τοῦ Κ. Βερνάρδου μείνῃ ἐν τῷ ἐργοστασίῳ, ἢ ἐπιστρέψῃ ὁπόθεν ἦλθε; Δὲν τὸν γνωρίζεις, καὶ ἴσως οὐδέποτε τῷ ὡμίλησας, ὥστε εἰς μάτην ἀναζητῶ τὸ αἴτιον τοῦ αἰφνιδίου τούτου ἐνδιαφέροντός σου.

Ἡ Βέρθα ὠχρία ἐναλλὰξ καὶ ἐρυθρία ἐνῷ ὁ πατήρ της τῇ ὡμίλει. Προφανῶς ἐφαίνετο τεταραγμένη, δὲν εἶχε δὲ καὶ τὴν ἱκανότητα τοῦ νὰ ὑποκρύψῃ τὴν ταραχήν της. Ἀλλὰ τέλος καταβάλλουσα πάσας αὐτῆς τὰς προσπαθείας κατώρθωσε νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν προτέραν τῆς καρδίας της γαλήνην.

— Ζητεῖτε, ἀπεκρίνατο, κινοῦσα τὴν κεφαλὴν μετ' ἀγελοῦς πονηρίας, τὸ αἴτιον τοῦ ἐνδιαφέροντός μου, ἀλλ' ἐν τούτοις εἶναι εὔκολον νὰ τὸ ἀνακαλύψητε.

— Τί θέλεις νὰ εἴπῃς; ἠρώτησεν ὁ Κ. Καρπαντιέ.

— Θεῦ! δὲν εἶμαι ἀγνώμων, προσφιλής μοι πάτερ, ὥστε νὰ λησμονήσω τὰς εἰλικρινεῖς καὶ ἀφωσιωμένας περιποιήσεις τὰς ὁποίας ὁ Κ. Βερνάρδος κατέβαλε κατὰ τὴν τελευταίαν ἀσθένειάν σας.

— Τοῦτο εἶναι ἀληθὲς, ἀπεκρίνατο ὁ Κ. Καρπαντιέ.

— Ἠθέλατε ἀποθάνει, καὶ σᾶς διέσωσε.

— Τὸ γνωρίζω.

— Λοιπόν! Σκέφθητε, πάτερ μου, ὅταν ὁ Κ. Βερνάρδος πληροφορηθῇ ὅτι ὁ υἱός του τὸν ἐγκατέλιπεν /Ὅταν ἀναλογισθῇ ὅτι. καὶ πάλιν θέλει ἀπομονωθῇ ἐν τῷ κόσμῳ, καθ' ὃν χρόνον ἐλπίζει νὰ ἀποθάνῃ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ υἱοῦ του! Νομίζετί ὅτι ὁ δυστυχὴς ἰατρὸς δὲν θέλει θλιβῇ, καὶ ἡ καρδία του ἆρά γε δὲν θέλει συντριβῇ; Ἴσως δὲ καὶ δυσαρεστηθῇ καθ' ὑμῶν ὡς αἰτίου τοῦ σκληροῦ τούτου ἀποχωρισμοῦ.

Ὁ Κ. Καρπαντιὲ ἠπτ άσθη τρυφερῶς τὰς μικρὰς τῆς Βέρθας χεῖρας.

— Πάντοτε ἔχεις δίκαιον! εἶπε. Βεβαίως δὲν ἐπιθυμῶ νὰ λησμονήσω πλειότερον σοῦ, τὴν ἀφοσίωσιν τοῦ Βερνάρδου· ἀλλὰ δὲν δύναμαι τοῦ λοιποῦ νὰ ἐμποδίσω τὸν Κ. Μαυρίκιον, διότι ἡ ἀπόφασίς του εἶναι ἀμετάκλητος. Προσεπάθησα τὰ μέγιστα, ἀλλὰ νομίζω ὅτι οὐδεὶς λόγος ἰσχύει ὅπως τὸν ἀναγκάσῃ νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν ἀπόφασίν του ταύτην. Ἂς ἀφήσωμεν λοιπὸν τὸ ζήτημα τοῦτο, προσέθετο ὁ Κ. Καρπαντιέ μετά τινα σιγήν. Θέλομεν ἐπανέλθει ἐπ' αὐτοῦ ἄλλως τε εἰς καταλληλον χρόνον καὶ τόπον, καὶ τότε σοὶ ὑπόσχομαι ὅτι τὰ πάντα θέλω πράξει χάριν τοῦ υἱοῦ τοῦ φίλου μας Βερνάρδου. Ἀλλὰ, ἐπειδὴ μοὶ ὡμίλησας περὶ τῆς προσφάτου ἀσθενείας μου, καὶ ἐγὼ ἐπίσης θέλω σοὶ κάμει λόγον περὶ σπουδαιοτάτου τινὸς ἀντικειμένου, περὶ τοῦ ὁποίου νομίζω ὅτι καταλλήλως δυνάμεθα τὴν στιγμὴν ταύτην νὰ συνομιλήσωμεν.

Ἡ Βέρθα ὕψωσε τὴν κεφαλήν.

— Περὶ τίνος ἀντικειμένου πρόκειται; ἠρώτησε μετ' εἰρωνείας.

— Ἀστείζεσαι! εἶπεν ὁ Κ. Καρπαντιὲ, καὶ

ἐν τούτοις πρόκειται περὶ ὑποθέσεως, περὶ ἧς πᾶσαι αἱ νεάνιδες τῆς ἡλικίας σου ὀφείλουσι νὰ ὁμιλῶσι μετὰ πλείονος σπουδαιότητος.

— Μὲ ἐκπλήττετε πάτερ μου.

— Ἀλλὰ πρόκειται περὶ σπουδαίου πράγματος.

— Καὶ τίνος;

— Περὶ συνοικεσίου.

— Ἀφορῶντος ἐμέ;

— Μάλιστα.

— Ἄ! δὴν εἶναι σοσπουδαῖον, νομίζω· δὲν ἔχει οὕτω;

— Καὶ, ἐνῷ ὁ Κ. Καρπαντιὲ θορυβωδῶς ἀνεκάγχαζε διὰ τὴν ὀρέλειαν τῆς θυγατρός του, ἡ δυστυχὴς νεᾶνις καθίστατο ὠχρά.

— Λοιπόν! λοιπόν! διατί εἶναι σύννους; εἶπεν ὁ πατὴρ παρατηρῶν τὴν κατηφῆ τῆς θυγατρός του στάσιν.

— Πῶς δύναμαι νὰ ἦμαι φαιδρὰ, πάτερ μου, ἐνῷ μοὶ κάμνετε λόγον περὶ πραγμάτων τὰ ὁποῖα μὲ καταπλήττουν;

— Φοβεῖται λοιπὸν τὸν γάμον;

— Οὐδέποτε, πάτερ μου, ἐσκέφθην περὶ αὐτοῦ.

— Καὶ διὰ τί;

— Διότι εἶμαι πολὺ μικρὰ εἰσέτι· διότι σᾶς ἀγαπῶ· διότι εἶμὶ εὐτυχὴς πλησίον ὑμῶν, ἡ δὲ ἰδέα τῆς ἀπομακρύνσεώς μου μοὶ καθιστᾶ μισητὸν πᾶν συνοικέσιον.

— Ὁ Κ. Καρπαντιὲ ὕψωσε τοὺς ὤμους.

— Καὶ τίς σοὶ λέγει νὰ μὲ ἐγκαταλείψῃς; ὑπέλαβε. Τοὐναντίον θέλεις διατηρεῖ πλησίον μου.

— Πῶς;

— Ἀναμφιβόλως· διότι ἐὰν παρεδέχετο τὴν πρότασιν τὴν ὁποίαν θέλω σοὶ κάμει. καὶ ἐὰν ἡ ἐκλογὴ τὴν ὁποίαν ἔχω ὑπ' ὄψιν δύναται νὰ σὲ εὐχαριστήσῃ, οὐδέποτε θέλομεν ἀποχωρισθῆ. Τοὐναντίον θέλομεν διατηρεῖ ὁ εἷς πλησίον τοῦ ἄλλου πάντοτε, καὶ θέλω πραγματοποιήσει τὸ γλυκύτερον τοῦ βίου μου ὄνειρον, ὅπερ συνίσταται εἰς τὴν ἐπιτυχίαν ἑνὸς κληρονόμου τὸν ὁποῖον θέλεις ἐκλέξει ὡς σύζυγον.

Ἡ Βέρθα καθίστατο σύννους ἀκούουσα τὸν πατέρα της. Ἐν ὅσῳ ὡμίλει, ἠννόει ὅτι ἐν τῇ διανοίᾳ του ὑρίστατο σχεδίόν τι ὅπερ ἀπὸ πολλοῦ συνέλαβε καὶ ὅπερ εἶχεν ἤδη ὡριμάσει, ὥστε ἤρξατο ἀνησυχοῦσα ἐκ τῶν λόγων τοῦ Κ. Καρπαντιὲ τοὺς ὁποίους εἶχεν ἐκλάβει κατ' ἀρχὰς ὡς ἀστεϊσμούς.

— Παρατηρεῖς! ἐξηκολούθησεν ὁ Κ. Καρπαντιὲ, πολλάκις ἐσκέφθην περὶ τῆς θέσεώς σου δυστυχὲς τέκνον μου· εἶναι ἀληθὲς ὅτι εἶσαι μικρὰ εἰσέτι, ἀλλ' ἐγὼ τοὐναντίον εἶμαι ἤδη ὑπέργηρως, κεκμηκὼς, καταβεβλημένος ἐκ τῶν πόνων καὶ τῶν ἐναγχολιῶν τῆς ἐργασίας. Ἐὰν αἰφνιδίως μὲ ἐστερεῖτο . . . ἐνδεχόμενον. Πολὺ δυνατόν, μάλιστα, ὥστε καὶ μόνον ἀναλογιζόμενος τοῦτο φρικῶ!

Ἐν τοιαύτῃ λοιπὸν περιπτώσει θέλεις ἐγκαταλειφθῆ μόνη ἐν μέσῳ τῶν δυσχερειῶν φοβερᾶς ἐκκαθαρίσεως τὴν ὁποίαν ἤθελε προκαλέσει ὁ θάνατός μου, παραδεδομένη εἰς τὰς ἀρελεῖς καὶ ἀγαθὰς τῆς καρδίας σου ἐλπίδας, καὶ ἐκτεθειμένη εἰς πάντας τοὺς κινδύνους καὶ εἰς πάσας τὰς ἀπειρίας τοῦ κόσμου. Δὲν ἐσκέφθης ποτὲ περὶ τούτου;

— Ποτέ!

— Ἀλλ' ἐν τούτοις τὰ πάντα ὀρείλεις νὰ προβλέπῃς.

— Ὄχι! ὄχι! Εἶναι τρομερὸς ὁ διαλογισμὸς οὗτος. Ἐὰν ἀπεθνήσκετε, ἠδυνάμην νὰ ἐπιζήσω; Θεέ μου! μὴ μοὶ ὁμιλεῖτε περὶ τοιούτων πραγμάτων. Ἰδού! Μόνον ἡ ἰδέα μὲ κάμνει νὰ φρικῶ καὶ νὰ δακρύω.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Κ. Καρπαντιὲ παρετήρησε τοὺς λυγμοὺς, οἵτινες διέκοψαν τὸν λόγον τῆς θυγατρός του, ἔλαβε τὴν χεῖρά της καὶ τὴν ἠσπάσατο μετὰ συγκινήσεως.

— Παῦσον, παῦσον, τέκνον μου, εἶπε μετὰ τρυφερότητος· ἡσύχασον, μὴ κλαίεις οὕτω, διότι δὲν ἤθελησα νὰ σὲ δυσαρεστήσω· ἔχω ἄδικον διότι σοὶ ἔκαμον σήμερον λόγον περὶ τοῦ ζητήματος τούτου· εἶσαι ἀκόμη ἐκνευρισμένη ἐκ τῶν συγκινήσεων τῆς νυκτὸς, καὶ διὰ τοῦτο ἂς ἀναβάλωμεν τὴν συνδιάλεξιν ταύτην εἰς ἄλλην στιγμήν. Ἐπιθυμεῖς;

— Μάλιστα, πάτερ.

— Θέλεις καθησυχάσει λοιπὸν, σφογγίζουσα τὰ δυσάρεστα ταῦτα δάκρυα, ἅτινα ἐρυθροῦσι τοὺς ὡραίους σου ὀφθαλμούς.

— Σᾶς τὸ ὑπόσχομαι.

— Κάλλιστα. Ἤδη δὲ ἀτένισόν με, καὶ δειξόν μοι τὸ γλυκύ σου μειδίαμα· εἰπέ μοι ὅτι μὲ ἀγαπᾷς καθὼς ἠγάπας τὴν μητέρα σου.

Εἰς τὴν ἀνάμνησιν ταύτην ἡ Βέρθα σπασμωδικῶς ἐφριξίασε, καὶ ἐρρίφθη περιπαθῶς εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρός της.

— Ὦ μῆτέρ μου! μῆτέρ μου, ἐψέλλισε θρηνοῦσα μετὰ λυγμῶν.

Ἀλλὰ καὶ ὁ πατὴρ ἐπίσης οὐχ ἧττον τῆς θυγατρός του συνεκινήθη, ἐπί τινας δὲ στιγμὰς ἀντηλλάγησαν μεταξὺ τῆς συγκινητικῆς ἐκείνης εἰκόνος οἱ τρυφερώτατοι λόγοι διακοπτόμενοι συνεχῶς ὑπὸ θερμῶν δακρύων.

Ἐν τούτοις ἡ Βέρθα μετ' ὀλίγον ἀπεσπάσθη ἐκ τῆς ἀγκάλης τοῦ πατρός της καὶ ἀπεσύρθη εἰς τὸν κοιτῶνά της, ἐνῷ ὁ κ. Καρπαντιὲ διευθύνετο εἰς τὸν ἰδικόν του.

Ἀλλ' ἡ διάνοια καὶ ἡ καρδία τῆς Βέρθας εἶχε καθ' ὑπερβολὴν διαταραχθῆ. Οὐδέποτε καθ' ὅλον τὸν ἤρεμον βίον τὸν ὁποῖον μέχρι τοῦδε διήνυσε τὴν εἶχον διαταράξει παρόμοιαι συγκινήσεις. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς ταραχῆς ἐκείνης εἰς μάτην ἐζήτει καταφύγιον ἐλπίδος, ἠσθάνετο ἑαυτὴν φερομένην πρὸς βαθὺ βάραθρον, καὶ εὑρίσκετο ὑπὸ τὴν μοιραίαν ἐπήρειαν φοβερᾶς σκοτοδίνης.

Εἰς μάτην ἐγονυπέτησε πρὸ τῆς εἰκόνος τοῦ ἐσταυρωμένου, ἐπικαλουμένη τὴν θείαν βοήθειαν. Ἔμεινεν ἔκλυτος καὶ ἐκνευρισμένη καὶ κατενόει σαφῶς ὅτι ἐξάπαντος ἤθελε καταβληθῆ ἐκ τῆς ἐναγωνίου ἐκείνης ἐσωτερικῆς πάλης.

Ἐν τούτοις πάραυτα ὕψωσε ζωηρῶς τὸ μέτωπον, καὶ ἀστραπὴ ἔλαμψε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν της.

Ἠγέρθη λοιπὸν καὶ διηυθύνθη μὲ χεῖλη τρέμοντα, μὲ καρδίαν ἐξωγκωμένην καὶ μὲ βῆμα τρέμον, πρὸς τὴν ἑστίαν, ἐνῷ ὑπῆρχε κώδων συγκοινωνῶν μετὰ τοῦ δωματίου τῆς παιδαγωγοῦ της.

Ἐκίνησε λοιπὸν τὸν κώδωνα τοῦτον καὶ ἀμέσως παρουσιάσθη ἡ παιδαγωγός της.

Ἡ νεᾶνις αὕτη ἦτο ζωηρὰ, προσηνὴς, πρόθυμος, πρὸ πάντων δὲ ἀφοσιωμένη πρὸς τὴν κυρίαν της, ὠνομάζετο δὲ Λουκία.

— Λουκία! εἶπεν ἡ Βέρθα μετὰ συντομίας· δός μοι μίαν ἐσθῆτα, ἕνα πέπλον καὶ μίαν ἐπωμίδα.

— Ἡ κυρία θὰ ἐξέλθῃ; εἶπεν ἔκπληκτος ἡ Λουκία.

— Μάλιστα.

— Ἀμέσως;

— Πάραυτα.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ ὑπηρέτρια ἐδίσταζε:

— Σπεῦσον! ἐξηκολούθησεν ἡ Βέρθα, ἂν ἐὰν διστάζῃς νὰ μὲ ὑπηρετήσῃς δύναμαι μόνη μου νὰ λάβω τὰ ἐνδύματα τὰ ὁποῖα σοὶ ζητῶ.

Ἡ Λουκία δὲν ἀπήντησε πλειότερα, οὕτω δὲ ἐντὸς πέντε λεπτῶν ἡ Βέρθα ἦτον ἤδη ἐνδεδυμένη, καὶ ἑτοίμη πρὸς ἀναχώρησιν.

— Θὰ συνοδεύσω τὴν κυρίαν; ἠρώτησεν ἡ παιδαγωγὸς, ὅταν ὁ στολισμὸς τῆς κυρίας της ἀπεπερατώθη.

— Βεβαιότατα, ἀπεκρίνατο ἡ Βέρθα.

— Καὶ ποῦ μεταβαίνομεν;

— Ἀμέσως θέλω σοὶ τὸ εἰπεῖ. Ἀκολούθησόν μοι μετὰ σπουδῆς.

Ἔρριψε λοιπὸν ἐπὶ τῆς κόμης τὴν ἐπωμίδα της, μετά τινας δὲ στιγμὰς αἱ δύο γυναῖκες ἀνεχώρησαν ἐκ τῆς κατοικίας.

Ἂς μᾶς ἐπιτρέψῃ ὁ ἀναγνώστης νὰ μὴ ἀκολουθήσωμεν τὴν ὁδὸν τῶν δύο τούτων γυναικῶν, ἀλλὰ λοξοδρομοῦντες ἐπὶ μικρὸν, νὰ διηγηθῶμεν τί συνέβη εἰς τὸν Μαυρίκιον μετὰ τὴν ἐκ τοῦ γραφείου τοῦ κ. Καρπαντιὲ ἀναχώρησίν του.

Κατὰ τὰς πρώτας στιγμὰς, ὁ νεανίας δὲν εἶχεν ἴσως σκεφθῆ ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως τὴν ὁποίαν εἶχε συλλάβει. Εἶχέ μεν διακοινώσει ὅτι ἐγκατέλειπε τὸ ἐργοστάσιον, ἡ δὲ ἀπόφασίς του ἦτο ἐκράδαντος καθ' ἣν στιγμὴν τὸ ἔλεγεν, ἀλλ' ὅταν ἅπαξ ἐξῆλθε τοῦ γραφείου καὶ ἔθεσε τὸν πόδα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, αἱ ἰδέαι του κατέστησαν καθαρώτεραι, καὶ ἤρξατο διστάζων. Τότε ἐσκέφθη ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐξηγηθῇ μετὰ τοῦ πατρός του, ἀνελογίσθη ὅτι ἠδύνατο ἴσως οὗτος νὰ ἐπικρίνῃ τὴν διαγωγήν του ταύτην, καὶ τέλος ὅτι ἐπόμενον ἦτο νὰ ἐπισύρῃ ἐφ' ἑαυτοῦ τὰς πικρὰς παρατηρήσεις καὶ τὰς δικαίας ἐπιπλήξεις του. Ἐν τούτοις, τοῦτο δὲν ἦτο κατὰ βάθος τὸ ἀληθὲς καὶ μόνον αἴτιον τοῦ διαλογισμοῦ του. Ἐκεῖνο ὅπερ τὰ μάλιστα ἐφοβεῖτο, ἦτο ὁ ἀποχωρισμός. Πῶς ν' ἀφήσῃ τὸν πατέρα του εἰς τοιαύτας περιστάσεις μόνον, δυσηρεστημένον, παρωργισμένον, πρὸ πάντων δὲ εὐτυχῆ!

Ὁ Μαυρίκιος ἀπὸ τῆς εἰς Βερὲν ἐπιστροφῆς του εἶχεν εὑρεῖ τὸν πατέρα του τὰ μέγιστα μεταβεβλημένον, ὥστε μετὰ πικρίας ἐσυλλογίζετο ὅτι ἔμελλε νὰ τῷ προξενήσῃ καὶ πάλιν νέας θλίψεις. Ἦτο λοιπὸν σύννους, ἡ δὲ καρδία του ἐταράττετο ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς μελαγχολίας. Διὸ, καὶ ἐβαδίζε πρὸς τὴν ταπεινὴν κατοικίαν του ἰατροῦ μὲ βήματα βραδέα καὶ μέτωπον περίφροντι.

Καθ' ἣν στιγμὴν ὤθησε τὴν δικτυωτὴν τοῦ κήπου θύραν, φαιδρὸς γρυλλισμὸς ἐχαιρέτισε τὴν ἄφιξίν του. Ἦτο ὁ Σουλτάν, ὁ κύων τῆς οἰκίας.

Συνήθως, ὁ Μαυρίκιος οὐδέποτε διεβαινε πρὸ τῆς φωλεᾶς του, χωρὶς νὰ ρίψῃ ἐπ' αὐτοῦ ἓν βλέμμα ἢ νὰ τὸν θωπεύσῃ.

Ἀλλὰ τὴν φορὰν ταύτην, ἅμα διῆλθε τὴν φλιὰν τῆς θύρας διηυθύνθη ἀμέσως πρὸς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰατροῦ.

Ὁ Σουλτὰν ἐξέβαλε τότε στεναγμὸν δυσαρεσκείας καὶ ἐξεπλώθη γογγύζων ἐντὸς τῆς φωλεᾶς του. Ἐν ἐλλείψει καρδίας, τὸ ταλαίπωρον ζῶνον εἶχε τὸ ἔνστικτον, ὥστε ἠννόησεν ἤδη ὅτι ἔκτακτός τις ἀπασχόλησις κατεῖχε τὴν διάνοιαν τοῦ νέου κυρίου του.

Ἐν τούτοις ὁ Μαυρίκιος εἶχε φθάσει εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ διελθὼν διὰ τοῦ ἑστιατορίου εὑρέθη πάραυτα ἐνώπιον τοῦ πατρός του. Ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ υἱοῦ του, ὁ ἰατρὸς ἀμέσως ἐσκυθρώπασε.

ΙΙΓ'.

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΥ.

Ὁ ἰατρὸς Βερνάρδος ἦτο ἀνὴρ αὐστηρῶν ἠθῶν, ὅστις οὐδέποτε, καθ' ὅλον τὸν βίον του, ἐστάθη εὐτυχής. Ἐνῷ ἤδη προσέγγιζεν εἰς τὸ γῆρας, δὲν ἐνθυμεῖτο, ἀνακαλῶν τὸ παρελθὸν αὐτοῦ, νὰ διῆλθε οὐδὲ μίαν ἡμέραν τοῦ βίου του ἄνευ πικρίας καὶ ἄνευ θλίψεως. Υἱὸς πτωχῆς οἰκογενείας, ἦτις ἐξήντλησε πάντας τοὺς πόρους αὐτῆς ὅπως τὸν προικίσῃ δι' ἐλευθερίου ἐπαγγέλματος, μετὰ ζήλου εἶχεν ἐργασθῇ ὅπως ἀποκτήσῃ ὅλους τοὺς τίτλους του, μόλις δὲ εἰκοσιπεντοετὴς ὢν ἐπέτυχε τοῦ διδακτορικοῦ διπλώματος. Ὁπόσα χρήματα, ὁπόσαι θυσίαι καὶ ὁπόση διηνεκὴς ἐναντίον τῆς πενίας πάλη κατεβλήθη πρὸς ἀπόκτησιν τῆς περγαμηνῆς ἐκείνης. οὐδεὶς ποτε ἠδύνατο νὰ λάβῃ ἀκριβῆ ἰδέαν. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ ἰατρὸς Βερνάρδος κατὰ τὸ εἰκοστὸν ὄγδοον τῆς ἡλικίας του ἔτος εἶχεν ἤδη ἐκπαιδευθῆ, καὶ κατέστη περίφημος πρακτικὸς, πρὸ πάντων δὲ σοφός!

Ἀλλὰ ἡ ἱκανότης ἐκείνη, τὴν ὁποίαν διὰ τοσούτων ἐνδελεχῶν προσπαθειῶν ἀπέκτησε, οὐδὲ τὸν ἐπιούσιον ἄρτον τῷ ἐξησφάλιζε, τάχιστα δὲ ἠννόησεν ὅτι ὁ βίος, ἀντὶ προσδοκωμένων ἀπολαύσεων, δὲν τῷ ἐπεφύλαττε τοὐναντίον, ἢ νέας στερήσεις, καὶ ὅτι μόλις ἐξελθὼν τῆς πάλης, ὤφειλε καὶ πάλιν νὰ προπαρασκευασθῇ εἰς αὐτήν. Ἐν τούτοις δὲν ἀπεδειλίασε.

Ἀνὴρ μεγαλόψυχος, εὐθαρσὴς, περιφρονῶν τὰς ἀνθρωπίνους ἀδυναμίας, ἐγκατέλιπε τοὺς Παρισίους τοὺς ὁποίους καθ' ὑπερβολὴν ἠγάπα, ἀπεδίωξε πάντα τὰ ὄνειρα ἄτινα εἶχον βαυκαλίσει τὴν φιλομαθῆ νεότητά του, καὶ, ἀπόφασιν ἔχων νὰ διέλθῃ ἔντιμον καὶ ἰδιωτικὸν βίον, ἐγκατεστάθη ἐν τῷ μικρῷ δήμῳ Haute Marne.

Ἐκεῖ λοιπὸν, ἐκπληρῶν τὰ μέτρια καὶ χρήσιμα καθήκοντα αὐτοῦ, ἔζησεν ἀγογγύστως, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐπιθυμίας, καὶ ἄνευ τινὸς ἐν τῷ μέλλοντι χιλοδοξίας. Ὁσάκις δὲ δὲν ἦτον ὑποχρεωμένος ὅπως μεταβῇ πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἀσθενῶν του, περιεκλείετο ἐντὸς τοῦ στενοῦ τῆς ταπεινῆς κατοικίας του ὁρίζοντος. Ἠγάπα καθ' ὑπερβολὴν τὰ ἄνθη, καὶ ὁ κῆπός του προσείλκυε τὸν γενικὸν θαυμασμὸν, ἡ δὲ διασκέδασις αὕτη ἐπὶ πολὺν χρόνον ὑπῆρξε τὸ ἀντικείμενον τῆς εὐτυχίας του.

Ἀλλ' ἔπειτα ἐνυμφεύθη. . . . .

Ἡ σύζυγός του δὲν τῷ ἔφερε μὲν προῖκα, ἀλλ' ἦτο νέα, προσφιλὴς καὶ πραία. Ἔκτοτε ἡ οἰκία κατέστη φαιδροτέρα καὶ ἧττον μονήρης. Ἀφ' ἧς στιγμῆς δὲ ἐγεννήθη ὁ Μαυρίκιος, ἡ οἰκία ἀπέβη παράδεισος.

Ὁ Βερνάρδος, φύσει σιωπηλὸς καὶ ψυχρὸς, ὑπέστη πάντας τοὺς θαυμασμοὺς καὶ πάντα τὰ παιδαριώδη αἰσθήματα πατρός. Μέχρι τοῦδε ἠγάπα τὴν σύζυγόν του, ἀλλ' ἤδη ἡ θεία πρόνοια τῷ ἀπέστελλε καὶ ἕτερον προσφιλὲς ὄν!

Ὁποία χαρίεσσα εἰκὼν τῆς εὐδαίμονος ἐκείνης κατοικίας κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην!

Ὁσάκις, κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἕαρος, διήρχετό τις πρὸ τῆς ἀνθοστολίστου οἰκίας, ἤκουε τὴν γλυκείαν τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ τέκνου φωνὴν ἥτις συνηνοῦτο μὲ τὸν γλυκὺν μινυρισμὸν τῶν πτηνῶν.

Πολλάκις ὁ ἀγαθὸς ἰατρὸς ἐπιστρέφων ἐκ τῶν ἐπισκέψεών του παρετήρει ὑπὸ τὴν σκιερὰν φυτείαν τὰς δύο κεφαλὰς μητρὸς καὶ υἱοῦ ἑνουμένας δι' ἐγκαρδίων φιλημάτων. Τότε δὲ οἱ ὀφθαλμοί του ἀκουσίως ἐπληροῦντο δακρύων, καὶ ἡ ψυχή του μεθύουσα ἐκ τῆς χαρᾶς, ὑψοῦτο πρὸς τὸν Πλάστην, εὐχαριστοῦσα αὐτὸν διότι τῷ ὑπέδειξε τὴν ἀληθῆ τῆς εὐτυχίας ὁδόν!

Ἀλλὰ, φεῦ! ἡμέραν τινα, ἡ οἰκία ἐφάνη πενθηφοροῦσα, καὶ νεκρώσιμοι ψαλμῳδίαι ἀντήχησαν εἰς τὰ πέριξ, οἱ δὲ πτερόεντες κάτοικοι τοῦ κήπου διέκοψαν τὰ τερπνότατα ᾄσματά των. Ἡ σύζυγος τοῦ Βερνάρδου εἶχεν ἀποθάνει καὶ μετέβαινεν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ τάφου!

Ὁ Βερνάρδος ἠθέλησε νὰ συνοδεύσῃ τὸ νεκρὸν σῶμά της μέχρι τοῦ κοιμητηρίου. Προσεπάθησαν παντὶ σθένει ὅπως τὸν ἀποτρέψωσιν, ἀλλ' ἡ ἀπόφασίς του ἔμεινεν ἀκλόνητος, ἡ δὲ θλῖψις του ἦτον ἀπαραμύθητος. Ἐσίγα, οἱ δὲ ὀφθαλμοί του ἔγειναν ἐρυθροὶ καὶ ξηροὶ, καὶ ἡ ὄψις του κατέστη ὠχροτέρα καὶ αὐτοῦ τοῦ σουδαρίου ἐντὸς τοῦ ὁποίου εἶχον περιτυλίξει τὸ νεκρὸν τῆς συζύγου του πτῶμα.

Τίς ἠδύνατο νὰ περιγράψῃ τοὺς θρήνους καὶ τοὺς λυγμοὺς τοῦ δυστυχοῦς Βερνάρδου καθ' ἣν στιγμὴν τὸ νεκροκράββατον κατῆλθεν ἐντὸς τοῦ χαίνοντος τάφου;

Ἠναγκάσθησαν νὰ τὸν φέρωτιν ἡμιθανῆ εἰς τὴν κατοικίαν του, καὶ ἐπί τινας ἡμέρας ἡ ζωή του εὑρίσκετο εἰς σπουδαῖον κίνδυνον.

Ἀλλ' ἡ φύσις τὸν εἶχε προικίσει διὰ κράσεως ὑγιοῦς καὶ ρωμαλέας, καὶ ἠδυνήθη νὰ ἀνθέξῃ ἐναντίον τῆς πάλης ἐκείνης τῆς θλίψεως καὶ τῆς ἀπελπισίας.

Ἔκτοτε ὅμως κατέστη σκυθρωπότερος καὶ ψυχρότερος, καὶ ἔτι μᾶλλον φιλέρημος, ὥστε εἰς τὰς σκληρὰς ἐκείνας δοκιμασίας τὰς ὁ-

SISMANOGLIO

ποίας ὑπέστη, ἠδύνατό τις μᾶλλον νὰ ἀποδώσῃ τὸ ἀπότομον τῆς συνήθους συμπεριφορᾶς του.

Ὅταν λοιπὸν παρετήρησε τὸν Μαυρίκιον, πάραυτα ἅπαν τὸ παρελθὸν ὅπερ πολλάκις εἶχε θρηνήσει, ἀνειλίχθη καὶ πάλιν ἐν τῇ διανοίᾳ του, καὶ βαθεῖα μελαγχολία ἐζωγραφήθη ἐπὶ τοῦ προσώπου του.

— Ἄ! ἦλθες, εἶπεν εἰς τὸν νεανίαν, ἐκταραχθεὶς ὀλίγον ἐκ τῆς ἐπισκέψεως ταύτης. Πρὸ ὀλίγου ἐπληροφορήθην περὶ σοῦ, φαίνεται δὲ ὅτι, καὶ οὐ ἑκὼν θέλεις νὰ λάβῃς μέρος εἰς τὴν ἐπανάστασιν;

— Σᾶς βεβαιῶ . . . ἤρξατο ὁ Μαυρίκιος.

— Μὴ ζητῇς νὰ ἀρνηθῇς· τὰ πάντα γνωρίζω.

— Δηλαδὴ δὲν σᾶς ἐπληροφόρησαν τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ, τοὐναντίον, σᾶς παρεμόρφωσαν αὐτὴν ἐπὶ σκοπῷ.

— Ἐν τούτοις σὲ εἶδον. . . .

— Δὲν ἐκρυπτόμην.

— Μετέβης μετὰ τῶν στασιαστῶν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ κ. Καρπαντιέ.

— Εἶναι ἀληθές.

— Καὶ ὁ Μαρσὲλ Δουπὰρ μοὶ ἐβεβαίωσε....

Ὁ Μαυρίκιος εἰς τὸ ὄνομα τοῦτο ἐκυριεύθη ὑπὸ ἀφοδρᾶς ὀργῆς.

— Ἀ! τὸ ὑπωπτεύομην, ἀνέκραξεν ἐκτὸς ἑαυτοῦ· ἐκεῖνος σᾶς ἐξήγειρεν ἐναντίον μου· ἐκεῖνος ὅστις, χωρὶς νὰ φροντίσῃ νὰ βεβαιωθῇ περὶ τῆς ἀληθείας, τολμᾷ νὰ συκοφαντῇ ἐκείνους τοὺς ὁποίους φοβεῖται, ὥστε, πάτερ μου, σᾶς εὐχαριστῶ τὰ μέγιστα δι' ὅσας μοὶ ἐδώκατε πληροφορίας, διότι γνωρίζω ἤδη πρὸς ποῖον νὰ ἀποτανθῶ.

— Καὶ τί σκέπτεσαι νὰ πράξῃς; ἠρώτησεν ὁ ἱατρὸς συσπῶν τὰς ὀφρῦς.

— Πρᾶγμα ἁπλούστατον· ἐντὸς μιᾶς ὥρας ὁ κ. Δουπὰρ θὰ μοὶ ἐξηγήσῃ ἐν τίνι δικαιώματι ἀναμιγνύεται εἰς τὰς ὑποθέσεις μου.

— Τὸν προκαλεῖς λοιπόν!

— Δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου θὰ μάθω τοὐλάχιστον ἐὰν ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦναι αἰσχρός.

— Σοὶ τὸ ἀπαγορεύω.

— Πάτερ μου! εἶπεν ὁ Μαυρίκιος μετὰ θλίψεως, ᾧ! σᾶς σέβομαι καὶ σᾶς ἀγαπῶ πλειότερον ἢ ὅσον δύνασθε νὰ φαντασθῆτε, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ καθ' ἣν ἀπαντῶ τὸν ἄνθρωπον τοῦτον πρὸ τῆς ὁδοῦ μου· ὤρισε, ἀπέναντι τῶν δολίων του πράξεων, οὐδεὶς θέλει δυνηθῇ νὰ μὲ ἀναχαιτίσῃ . . .

— Οὐδείς, εἶπες; ἠρώτησεν ὁ ἱατρὸς οὗτινος ἀπήστραψαν οἱ ὀφθαλμοί.

— Σᾶς τὸ ὀμνύω!

— Καὶ ἐγώ . . . ἀκόμη;

— Οὐδέ . . .

Ὁ Μαυρίκιος δὲν ἐτελείωσε τὸν λόγον του, ὅτε ὁ πατήρ του ὠχρίασε, καὶ ὑπόκωφος ὀργὴ ἐπίεσε τὸ στῆθός του, ἔθλιψε δὲ τὸ μέτωπον διὰ τῶν δύο συνεσταλμένων χειρῶν του.

— Ἀρκεῖ! ἀρκεῖ! διέκοψεν ὀργίλως, ὑπῆρξας ἡ θλῖψις τῆς ἀκμαίας μου ἡλικίας, καὶ ἤδη θέλεις ἀποβῇ ἡ ταραχὴ τοῦ γήρατός μου. Ἄθλιε! δὲν ἠρκέσθης ποτίσας με τὴν πικρίαν καὶ τὴν ἀποστροφὴν τοῦ βίου, ἀλλὰ ζητεῖς ἀκόμη νὰ μοὶ ἀφαιρέσῃς τὸν σεβασμὸν τῶν μόνων μου φίλων οἵτινες μοὶ ἀναπολείπονται. Ἄ! δὲν θὰ κατορθώσῃς τοῦτο, ἐννοεῖς; καὶ ἐπιθυμῶ νὰ δώσω πέρας εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην· δὲν θὰ μὲ περιφρονήσῃς πλέον ἐπὶ πολὺν χρόνον καὶ ἀπὸ τῆς ἐπαύριον. . . .

Ὁ Μαυρίκιος ἐχαμήλωσε τὴν κεφαλήν· Ἐγνώριζε τὸν πατέρα του· δὲν ἠγνόει τὸν βίαιον χαρακτῆρά του, ἀντὶ πάσης δὲ θυσίας ἀπέφευγε νὰ τὸν παροργίσῃ πλειότερον. Ἀλλ' ὁ ἱατρὸς εὑρίσκετο ἐπὶ δυσχεροῦς θέσεως, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ σταματήσῃ.

— Ἀπὸ τῆς αὔριον, ἐξηκολούθησεν, ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης μάλιστα, θέλεις ἐγκαταλείψει τὴν κατοικίαν ταύτην. Ἔζησα μόνος, θέλω ἀποθάνει μόνος, καὶ, ὅτι καὶ ἂν

συμβῇ, δὲν ἐπιθυμῶ νὰ μάθω ἐὰν ἦσαι δυστυχὴς ἢ ἐὰν ἀπέβης κακοῦργος.

— Πάτερ μου!

— Ἔξελθε.

— Μὲ ἀποπέμπετε;

— Ἀποπέμπω ἐκ τῆς οἰκίας μου τὸν ἄνθρωπον ὅστις ἐξυβρίζει τοὺς φίλους μου, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ διαγωγὴ μὲ ἀτιμάζει, μίαν δὲ μόνην εὐχὴν ἀναπέμπω πρὸς τὸν Ὕψιστον, νὰ μὴ διέλθῃς δηλ. οὐδέποτε τὴν φλιὰν τῆς θύρας ταύτης.

Ὁ Μαυρίκιος κατεβλήθη. Ἡ παραφορὰ τοῦ πατρός του τῷ ἀφῄρει πᾶσαν δικαιολογίαν, ὥστε δὲν ἐτόλμα οὔτε νὰ μένῃ οὔτε νὰ ἀποσυρθῇ. Ἐν τούτοις ἡ κατάστασις αὕτη δὲν ἠδύνατο νὰ διαρκέσῃ ἐπὶ πολὺ ἀκινδύνως, ἔμελλε δὲ νὰ ἀπομακρυνθῇ, ἐπιφυλαττόμενος νὰ ἐπανέλθῃ βραδύτερον, ὅτε ἠκούσθη ἐντὸς τοῦ κήπου θόρυβος κατεσπευσμένων βημάτων, ὅστις ἐφείλκυσε τὴν προσοχήν του πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο.

Ἐστράφη λοιπὸν ζωηρῶς, καὶ ἀνέστειλε κραυγὴν ἐκπλήξεως, ὅτε εἶδε τὴν Βέρθαν εἰσερχομένην εἰς τὸν κοιτῶνα, ἥτις πάραυτα διά τινος σημείου της, συνέστησεν εἰς τὸν Μαυρίκιον τὴν περίσκεψιν. καὶ διηυθύνθη θαρραλέως πρὸς τὸν ἱατρόν. Ὁ Βερνάρδος τὴν εἶχεν ἤδη παρατηρήσει, καὶ ἠγέρθη εἰς συνάντησίν της. Ἐπὶ τῇ θέᾳ δὲ αὐτῆς πᾶσα ἡ ὀργή του κατεστάλη ὡς ἐκ θαύματος, καὶ μειδίαμα εὐμενὲς ἐπλανήθη ἐπὶ τῶν χειλέων του.

— Ἡμεῖς! ἐνταῦθα! εἰς τοιαύτην ὥραν! εἶπε, λαμβάνουσα τὰς χεῖράς της. Εἰς ποίαν ἀγαθὴν ὑμῶν πρᾶξιν ὀφείλω τὴν εὐτυχῆ ταύτην ἐπίσκεψίν σας;

Ἡ Βέρθα ἔμελλε νὰ ἀπαντήσῃ, ἀλλὰ τὸ βλέμμα τοῦ ἱατροῦ εἶχε διευθυνθῇ πρὸς τὸν Μαυρίκιον, καὶ τελευταῖος σπασμὸς ὀργῆς ἐτάραξε τὰς χεῖράς του.

— Τί ἔχετε, λοιπόν; ἠρώτησεν ἡ Βέρθα.

— Ἰδού. . . . ἐψέλλισεν ὁ ἱατρὸς, ἴσως ἐπιθυμεῖτε . . .

— Νὰ μείνωμεν μόνοι; ὄχι! ὁ κ. Μαυρίκιος δὲν εἶναι περιττὸς, τοσούτῳ μᾶλλον, καθ' ὅσον ἔρχομαι νὰ τὸν εὐχαριστήσω ἀπὸ μέρους τοῦ πατρός μου.

Ὁ ἱατρὸς ὕψωσε τὴν κεφαλήν, ἐνῷ ὁ Μαυρίκιος καθίστατο προσεκτικός.

— Τοῦ πατρός σας; εὐχαριστήσεις . . . . εἰς τὸν Μαυρίκιον, . . . ἐπανέλαβεν ὁ ἱατρὸς, τὰ μέγιστα ἐκπλαγείς.

— Αἴ! ἀναμφιβόλως, ἐξηκολούθησεν ἡ νεᾶνις μετ' ἀγγελικοῦ μειδιάματος, διότι ὁ πατήρ μου ἤδη γνωρίζει τὸ γενναῖον πρόσωπον ὅπερ διεδραμάτισε κατὰ τὴν ἀπόπειραν τῆς νυκτὸς ταύτης, καὶ τῷ ἀποδίδει χάριτας διὰ τὰς ἀγαθὰς προθέσεις τὰς ὁποίας ἔδειξε.

— Ἐν τούτοις, ὑπέλαβεν ὁ κ. Βερνάρδος, τοῦτο ὅπορ μοὶ λέγετε ἧκιστα συνάδει . . .

— Πρὸς τὰς πληροφορίας σας;

— Τῷ ὄντι.

— Σᾶς ἠπάτησαν λοιπόν.

— Ἀλλὰ . . . ἡ ἀναχώρησις αὕτη;

— Ποία ἀναχώρησις;

— Ὁ κ. Δουπὰρ μοὶ εἶχε διαβεβαιώσει . . .

Τὸ ὄνομα τοῦ Δουπὰρ παρήγαγε παρά τε τῇ Βέρθᾳ καὶ τῷ Μαυρικίῳ φρικίασιν.

Ὁ Μαυρίκιος, μάλιστα, ὕψωσε τὸ μέτωπον, καὶ ἀστραπὴ ἐξήρχετο ἐκ τοῦ βλέμματός του.

— Ὁ κ. Δουπὰρ δὲν ἠπατήθη, κυρία, εἶπε δι' ὅρους θαρραλέου, καὶ, εἰ καὶ δικαίως ἐπιβεβαιοῖτε ὅτι τὴν νύκτα ταύτην παρέσχον ἐκδούλευσίν τινα πρὸς τὸν κ. Καρπαντιὲ, οὐχ ἧττον εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ ἀναχώρησίς μου ἀπεφασίσθη ἤδη, ὥστε ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν θέλω ἐγκαταλείψει τὸ ἐργοστάσιον.

— Ἀκούετε! εἶπεν ὁ ἱατρός.

Ἡ Βέρθα ἐσίγα. Προσεποιήθη μάλιστα ὅτι δὲν ἤκουσεν. Ἀλλὰ, ἐγκάρδιος λυγμὸς ἀνέβη

© SISMANOGLIO MEGARO

ἐπὶ τῶν χειλέων της, τὸν ὁποῖον μετὰ δυσκολίας προσεπάθει νὰ καταστείλῃ. Εὐτυχῶς ὅμως συμβεβηκός τι ἀπήλλαξεν αὐτὴν τῆς δυσχεροῦς ἐκείνης θέσεως, μὴ ἐπιτρέψαν αὐτῇ νὰ ἀπαντήσῃ. Τῷ ὄντι, τὴν στιγμὴν ταύτην ἄνθρωπός τις διερχόμενος διὰ τοῦ ἐστιατορίου, παρουσιάσθη κατεσπευσμένως ἀπέναντι τοῦ ἰατροῦ. Ἦτο δὲ οὗτος ὁ πατὴρ τῆς Ἰωάννας.

Ἐκ τῆς ἠλλοιωμένης μορφῆς τοῦ Μορίωνος καὶ τῆς ἀτάκτου ἐνδυμασίας του, πρὸ πάντων δὲ ἐκ τοῦ ἱδρῶτος ὅστις ἀπέρρεεν ἀπὸ τοῦ μετώπου αὐτοῦ, εὐκόλως ἠδύνατό τις νὰ προΐδῃ ὅτι ἤρχετο ἐξ ὁδοιπορίας ἐπιμόχθου. Ἅμα ἰδὼν τὸν ἰατρὸν ἐξέβαλε κραυγὴν χαρᾶς.

— Ἄ! σᾶς ἀνευρίσκω, κύριε Βερνάρδε! ἀνέκραξεν· ἂν ἐγνωρίζετε ὁπόσον εἶμαι εὐτυχὴς συναντῶν ὑμᾶς! ἐφοβούμην πολὺ μήπως εἴσθε ἀπών.

— Τί συμβαίνει; ἠρώτησε μετ' ἐνδιαφέροντος ὁ ἰατρός.

— Ἔρχομαι νὰ σᾶς ζητήσω.

— Δι' ὑμᾶς;

— Ὄχι δά! μήπως ἠσθένησα ποτὲ ἐγώ; —Ὄχι! ἡ θυγάτηρ μου ἀσθενεῖ, ἡ φιλτάτη μου Ἰωάννα! . . .

— Τί τῇ συνέβη;

— Ἀγνοῶ.

— Τοὐλάχιστον δὲν εἶναι σπουδαία ἡ ἀσθένειά της;

— Ἀ! Θεέ μου! ἐλπίζω τοὐλάχιστον· πρὸ ὀλίγου ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν ὠχρὰ ἡ δυστυχὴς, καὶ μὲ ὀφθαλμοὺς πελιδνοὺς, καὶ χείλη κάτωχρα· ἦτο δὲ ὥρα τοῦ γεύματος· τῇ εἶχον ἑτοιμάσει ὡραῖον κάνιστρον ἐκ καρπῶν. Πόσον δὲ τὴν ἀγαπῶ! Δυστυχὴς Ἰωάννα μου! δὲν ἠθέλησεν οὐδὲ ἕνα ἐξ αὐτῶν νὰ φάγῃ.

— Δὲν ἐπείνα ἴσως.

— Καὶ ἐγὼ οὕτως ὑπέθεσα. Ἀλλὰ πόσον ἡ κατάστασις της αὐτὴ μοὶ ἀφῆμσε τὴν δ-

ρεξιν! Ἀφῆκα λοιπὸν καὶ ἐγὼ τὸ γεῦμα καὶ ἐπλησίασα ὅπως τὴν παρατηρήσω· βλέπετε δὲ πόσον μὲ κατετάραξεν ἡ κατάστασις της.

— Τί τῇ συμβαίνει λοιπόν;

Ὁ δυστυχὴς πατὴρ ἔθεσε τὴν ἠκρωτηριασμένην χεῖρά του ἐπὶ τοῦ μετώπου ὅπως ἀπομάξῃ τὸν ἄφθονον ἱδρῶτά του.

— Τρομερὸν, ἐξηκολούθησεν· ἐν ὅσῳ τὴν παρετήρουν, ἡ ὄψις αὐτῆς ἀντὶ ὠχρᾶς καθίστατο πρασίνη, περιέστρεψε τοὺς ὀφθαλμοὺς, τῶν ὁποίων μόνον τὸ λευκὸν ἐφαίνετο, καταβληθεῖσα δὲ ἐλειποθύμησεν ἐπὶ τοῦ θρανίου της! Ἐγὼ, ἐνόμισα ὅτι ἀπέθανε!

— Δυστυχὴς κόρη!

— Μάλιστα δυστυχής! δύνασθε νὰ τὸ εἴπητε, κύριε Βερνάρδε, διότι εἶμαι δυστυχὴς ἐργάτης, καὶ, ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς γεννήσεώς της, μόνον τὴν δυστυχίαν ἐγνώρισε, καὶ τοῦτο εἶναι φρικτόν. Τὴν ἔλαβον λοιπὸν εἰς τὰς ἀγκάλας μου, ὡς εἰ ἦτο μικρὰ. καὶ τὴν ἔφερον ἐπὶ τῆς κλίνης της. Ἀλλ' αἱ χεῖρες καὶ αἱ παρειαί της ἦσαν κατάψυχροι, καὶ δύο μεγάλα δάκρυα ἔρρεον ἐπὶ τῶν κεκλεισμένων αὐτῆς ὀφθαλμῶν. Ὑπέφερε, βέβαια· δὲν ἔχει οὕτω;

— Ἀναμφιβόλως.

— Ἐπὶ τέλους, ποίαν ἀσθένειαν ἄρα γε ἔχει;

— Θὰ τὸ μάθωμεν.

— Δὲν πιστεύω νὰ ᾖναι ἐπικίνδυνος.

— Ὑποθέτω.

— Λοιπὸν, ἔλθετε, κ. Βερνάρδε, ἂς ἀναχωρήσωμεν μετὰ σπουδῆς, διότι ἀφῆκα πλησίον της τὸν Ηαλὼ, ὅστις, εἶμαι μὲν βέβαιος ὅτι θὰ τὴν περιποιηθῇ καλῶς, ἀλλ' εἶμαι ἀνήσυχος, καὶ ἐπεθύμουν νὰ πληροφορηθῶ. . .

— Ὁ ἰατρὸς ἔθλιψε φιλοστόργως τὴν χεῖρα τοῦ ἐργάτου, καὶ λαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ τὸ φορητὸν φαρμακεῖον του ὅπερ οὐδέποτε ἐλησμόνει ὅσάκις μετέβαινεν εἰς ἐπίσκεψιν τῶν ἀσθενῶν του, ἐξῆλθε τῆς θύρας ἀκολουθῶν τὸν Μορίωνα. Ἐν τούτοις, καθ' ἣν στιγμὴν

ἀπεμακρύνετο, ἐστράφη πρὸς τὴν Βίρθαν:

— Ζητῶ συγγνώμην, τέκνον μου, τῇ εἶπε· βλέπετε ὅτι ἀναγκάζομαι νὰ σᾶς ἐγκαταλείψω.

— Περιποιηθῆτε καλῶς τὴν δυστυχῆ Ἰωάνναν, ἀπεκρίθη ἡ Βίρθα, καὶ μὴ ἀνησυχῆτε περὶ ἐμοῦ.

— Ἐὰν ἐπιθυμῆτε, ὁ Μαυρίκιος δύναται νὰ σᾶς ὁδηγήσῃ εἰς τὴν κατοικίαν σας.

— Εἶναι περιττόν· ἡ Λουκία ἦλθε μετ' ἐμοῦ καὶ δύναται νὰ μὲ συνοδεύσῃ.

— Καλὴν ἐντάμωσιν λοιπὸν, τέκνον μου.

— Καλὴν ἐντάμωσιν, κύριε Βερνάρδε, ἐπειδὴ δὲ μὲ ἐγκαταλείπετε μόνην, θέλω ἐπωφεληθῆ τῆς περιστάσεως τοῦ νὰ ἐπισκεφθῶ τὸν κηπόν σας.

Ὁ ἰατρὸς ἐμειδίασε, καὶ λαβὼν τὰς χεῖρας τῆς Βίρθας τὰς ὁποίας ἠσπάσθη, διηυθύνθη πρὸς τὸν Μορίωνα, ὅστις ἀνυπομόνως τὸν περιέμενεν ἔξω.

Πληροφορηθεῖσα ἅπαξ ἡ Βίρθα ὅτι οἱ δύο ἄνδρες ἀπεμακρύνθησαν, ἐσχημάτισε πάραυτα τὴν ἀπόφασίν της, καὶ ἐβάδισε θαρραλέως πρὸς τὸν Μαυρίκιον.

— Κύριε Μαυρίκιε, εἶπε διὰ τόνου τὸν ὁποῖον εἰς μάτην προσεπάθει νὰ ἐνισχύσῃ, δὲν εἶναι ἀληθές· δὲν ἔχει οὕτω; ὅτι ἀπεφασίσατε νὰ ἐγκαταλείψητε τὴν Βιρέν;

ΙΔ'.

Η ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΙΣ.

Εἰς τὴν ἀπροσδόκητον ἐκείνην ἐρώτησιν, ὁ Μαυρίκιος ἔρριψεν ἐπὶ τῆς νεάνιδος βλέμμα ἔκπληκτον.

— Ἀπατᾶσθε, κυρία, ἀπεκρίνατο, διότι τὸ σχέδιόν μου τοῦτο δὲν τὸ συνέλαβον σήμερον.

— Καὶ ὁμολογεῖτε!

— Διατί νὰ τὸ ὑποκρύψω;

— Ἀλλ' ἔπρεπε νὰ ἔχητε ἰσχυροὺς λόγους ὅπως συλλάβητε τοιαύτην τινὰ ἀπόφασιν.

— Ὦ! Δὲν στεροῦμαι τοιούτων.

— Καὶ δύναμαι νὰ τοὺς μάθω;

— Εἶμαι πρόθυμος νὰ σᾶς τοὺς γνωστοποιήσω.

— Ὁμιλήσατε λοιπὸν, κύριε, διότι μέχρις ὅτου ἐξηγηθῆτε, ἡ διαγωγή σας δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ τοὐλάχιστον παράδοξος, ἵνα μὴ τι ἄλλο εἴπω . . .

Ἀφ' ἧς ἐποχῆς ὁ Μαυρίκιος εὑρίσκετο ἐν Βιρὲν, πολλάκις εἶχε συναντήσει τὴν Βέρθαν, εἴτε ἐν τῷ ἐργοστασίῳ, εἴτε εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰατροῦ. Πλέον ἢ ἅπαξ πολλὰς διῆλθε μετ' αὐτῆς ὥρας, καθ' ὃν χρόνον ὁ ἰατρὸς ἦτο ἀπών, ἡ δὲ Λουκία συνέλεγεν ἄνθη πρὸς διακόσμησιν τῆς αἰθούσης τοῦ κ. Καρπαντιέ.

Ὁ Μαυρίκιος οὐδέποτε μέχρι τοῦδε εἶχε δοκιμάσει τὸ αἴσθημα τοῦ ἔρωτος, ἐπίσης δὲ καὶ ἡ Βέρθα δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐρασθῇ. Κατὰ τὰς πρώτας λοιπὸν αὐτῶν συνεντεύξεις ὡμίλησαν περὶ τοῦ παρελθόντος τοῦ ὁποίου τὰς ἀναμνήσεις ἀμφότεροι συνεμερίζοντο. Ἄλλος τε, παρομοίας τις θλίψεις συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ τοὺς συσφίγξῃ ἔτι στενώτερον.

Ἡ Βίρθα εἶχε στερηθῆ μικρὰ εἰσέτι τῆς μητρός της, ὁ δὲ Μαυρίκιος ἐθρήνει παιδιόθεν τὴν ἰδικήν του. Ὁ Μαυρίκιος διηγήθη τὸν βίον του ἀπὸ τῆς παιδικῆς αὐτοῦ ἡλικίας, ἐθρήνει τὴν ἀπομόνωσίν του, τὴν αὐστηρότητα τοῦ πατρός του, τὴν ἀδιαφορίαν καὶ τὴν ἀποστροφὴν τῶν ἀνθρώπων μεταξὺ τῶν ὁποίων εἰς μάτην ἤλπισε νὰ ἀπαντήσῃ ἐνίοτε ἕνα φίλον! Ἡ δὲ διήγησις αὕτη γενομένη μετ' ἀφελείας, βαθέως εἶχε συγκινήσει τὴν νεάνιδα.

Ὁ Μαυρίκιος ἄρα δὲν ἦτο πλέον δι' αὐτὴν ἁπλοῦς ἐργάτης, ἀλλὰ υἱὸς ἰατροῦ νεανίας

εὐφυὴς, ἔξοχος, πεπαιδευμένος, καὶ δυνάμενος νὰ θεωρῆται ἴσος πρὸς πάντας ἐκείνους οἵτινες ἀπετέλουν τὸ διακεκριμένον προσωπικὸν τοῦ ἐργοστασίου.

Ἡ Βέρθα λοιπὸν συνέλαβε δι' αὐτὸν πλήρη ἐμπιστοσύνην, χωρὶς κἂν νὰ ὑποπτεύηται οὐδένα κίνδυνον.

Εἰς τοιαύτην εὑρίσκοντο κατάστασιν αἱ μεταξὺ τῶν δύο τούτων νεανιῶν σχέσεις, ὅτε ἡμέραν τινα ὁ κ, Καρπαντιὲ ἀνήγγειλεν εἰς τὴν Βέρθαν ὅτι ἔμελλε νὰ τὴν παραλάβῃ μεθ' ἑαυτοῦ εἴς τινα ὁδοιπορίαν τὴν ὁποίαν ἐπρόκειτο νὰ κάμῃ. Ἡ ἀπουσία αὕτη ἔμελλε νὰ διαρκέσῃ ἐπὶ τρεῖς ἢ τέσσαρας τὸ πολὺ ἡμέρας. Ἀλλ' ὅταν ἡ Βίρθα εἰδοποιήθη περὶ τῆς προσεχοῦς ἀναχωρήσεώς τες, ἠσθάνθη τὴν καρδίαν της πάλλουσαν, χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ ἀνακαλύψῃ τὸ αἴτιον. Τί συνέβαινε λοιπὸν ἐν αὐτῇ; Πρὸ ἑνὸς μηνὸς, ἡ ἰδέα μόνον τοιαύτης τινὸς ἀναχωρήσεως ἠδύνατο νὰ τὴν καταστήσῃ ἔξαλλον, καὶ πηδῶσαν μετὰ χαρᾶς εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρός της. Ἀλλ' ἤδη, καθ' ὅλην τὴν ἑπομένην νύκτα δὲν ἐκοιμήθη· ὅτε δὲ τῇ ἐπαύριον ἐπανεῖδε τὸν Μαυρίκιον, ἠσθάνθη ἑαυτὴν ὅλως ταραγμένην καὶ ἀνήσυχον. Καὶ ἐν τούτοις ἦτο εὐτυχής!

Τί ἐσήμαινε τοῦτο; Οὐδόλως ἠννόει. Οὐδέποτε, καθ' ὅλον τὸν βίον της, παρόμοιόν τι τῇ συνέβη. Ἀορίστως πως ὑποπτεύθη ὅτι νέον τι αἴσθημα, ἄγνωστον μέχρι τοῦδε, τὴν εἶχε κυριεύσει, ἀλλὰ τοσοῦτον ἁβρὸν καὶ τοσοῦτον ἁγνὴ ἦτο, ὥστε οὐδεμίαν ἠσθάνθη ἐκ τούτου φρίκην.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸν Μαυρίκιον, τὸ πρᾶγμα διέφερε. Ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν εἶχεν ἐννοήσει τὸ ἐν τῇ καρδίᾳ του συνέβαινε, ἀλλ' εἶχεν ἐγκαταλειφθῇ εἰς τὸ βαθὺ τοῦτο καὶ ἀκάθεκτον αἴσθημα, ἀδιαφορῶν πρὸς ποίαν διέξοδον, ἢ μᾶλλον πρὸς ποίαν ἄβυσσον ἴσως ἠδύνατο νὰ παρασυρθῇ.

Ἡ ἀγνὴ ὡραιότης, ἡ ἀφελὴς χάρις, ἡ ἄδολος συμπεριφορὰ τῆς Βέρθας, ἦσαν δι' αὐτὸν τοσαῦτα τεκμήρια ἐντελοῦς γυναικὸς!

Ἠσθάνετο κάλλιστα ὅτι ὁ ἔρως ἐκεῖνος πρὸς ὃν παρεδίδετο, ἠδύνατο νὰ μὴ ἱκανοποιηθῇ· ἐπίσης δὲν ἠγνόει ὅτι μεταξὺ τῆς Βέρθας καὶ αὐτοῦ ὑπῆρχεν ἀπόστασις τὴν ὁποίαν δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπερπηδήσῃ, ἀλλὰ ἐφαίνετο ἀδιαφορῶν! Διότι ἐν ᾗ καταστάσει εὑρίσκετο τῷ ἦρκοτν αἱ ἀθῶαι ἐκείναι σχέσεις ὅπως τὸν καταστήσωσιν εὐτυχῆ, διότι ἠσθάνετο ὅτι δὲν εὑρίσκετο τοῦ λοιποῦ μόνος ἐν τῷ βίῳ, ἀφ' οὗ εἶχεν ἤδη γνωρίσει τὴν Βέρθαν.

Ἤρκειτο λοιπὸν εἰς τὴν εὐτυχίαν τοῦ νὰ ἀγαπᾷ, ἔστω καὶ ἄνευ ἐλπίδος τοῦ νὰ ἴδῃ ἡμέραν τινὰ ἱκανοποιούμενον τὸν ἔρωτά του.

Ἐπὶ δύο λοιπὸν μῆνας οἱ δύο νεανίαι ἔζων τοιουτοτρόπως, ὁ εἷς πλησίον τοῦ ἄλλου, συναντώμενοι τακτικῶς, καθ' ἡμέραν δηλαδὴ, ἀνταλάσσοντες τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν ἐλευθέρως, ἀδιαφοροῦντες περὶ τοῦ μέλλοντος, καὶ ἀνεπιρυλάκτως ἐγκαταλειπόμενοι εἰς τὰς ἀγνὰς καὶ μυχίους τοῦ ἐνεστῶτος ἐπιθυμίας.

Ἐν τούτοις, εἰς τὰς ἐπιθυμίας ἐκείνας τοῦ Μαυρικίου ὑπῆρχον παράδοξά τινα διαλείμματα, καθ' ἃ αἰφνιδίως ἀφυπνίζετο ἐν μέσῳ τῶν ὀνείρων του, ὅπως παρατηρήσῃ τὴν χαίνουσαν ὑπὸ τοὺς πόδας του ἄβυσσον τῆς πραγματικότητος.

Τὰ πάντα ἐγίνωσκεν οὗτος!

Εἰ καὶ, ἐν τῷ ἐργοστασίῳ ἤφυε τοὺς συνεργάτας του συνομιλοῦντας εἰς ἀπόστασιν 300 μέτρων, ταχύτατα ὅμως ἐπληροφορήθη ὅτι ὁ Κ. Καρπαντιὲ εἶχε προορίσει τὴν Βέρθαν διὰ τὸν Μαρσὲλ Δουπάρ.

Ἔκτοτε, ὁ ταλαίπωρος νεανίας ἤρξατο γινόμενος δυστυχὴς, κυριευθεὶς ὑπὸ ἀπελπισίας τὴν ὁποίαν πᾶσα καρδία εἰκοσαετοῦς νεανίου δύναται βεβαίως νὰ ὑποστῇ.

Πάντοτε μὲν ὀλίγην συμπάθειαν διέτρεφε πρὸς τὸν ἀρχαῖον μαθητὴν τοῦ Πολυτεχνείου, ἀλλ' ἀπ' ἐκείνης τῆς στιγμῆς, ἤρξατο νὰ τὸν ἀποστρέφηται δι' ὅλων τῶν ψυχικῶν του δυνάμεων.

Ἡ ἄποψις τῶν δοκιμασιῶν αἵτινες τῷ ἐπεφυλάττοντο, ἡ ἰδέα τῶν θλίψεων τὰς ὁποίας προέβλεπεν ἐν προσεχεῖ μέλλοντι, πλέον ἢ ἄπαξ διήγειρον ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ ἀναχωρήσῃ ἐκ Βερὲν ἀλλ' ἡ μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἀντιθέτων αἰσθημάτων πάλη ἦτο καθ' ὑπερβολὴν ἄνισος, δι' ὃ καὶ μέχρι τοῦδε οὐδεμίαν εἶχε συλλάβει ὡρισμένην ἀπόφασιν. Εἶχε λοιπὸν μείνει!

Ἀλλ' αἰφνιδίως ἡ κατάστασις κατέστη σοβαρὰ, κατόπιν δὲ τῆς σκηνῆς ἥτις συνέβη κατὰ τὴν προηγουμένην νύκτα δὲν ἠδύνατο τοῦ λοιποῦ νὰ μένῃ, ὥστε ἔπρεπεν ἡρωϊκῶς νὰ διαρρήξῃ τοὺς, δεσμοὺς οἵτινες τὸν συνέδεον μετὰ τῆς Βέρθας.

— Μὲ ἐρωτᾶτε τοὺς λόγους τῆς ἀναχωρήσεώς μου, εἶπεν εἰς τὴν νεάνιδα, ἥτις περιέμενε τὴν ἀπάντησίν του μετὰ ζωηρᾶς ἀνυπομονησίας. Δὲν ἐμαντεύσατε λοιπὸν τί συνέβαινεν ἀπό τινων ἡμερῶν ἐν ἐμοί;

— Τί συμβαίνει; εἶπεν ἔκπληκτος ἡ Βέρθα.

— Μὴ ἐπιμένετε, σᾶς παρακαλῶ.

— Ἀλλ' ἐπιθυμῶ νὰ μάθω. . .

— Ὄχι, ὄχι, ποτέ· μὴ ζητεῖτε, διότι οὐδὲν δύναμαι νὰ εἴπω.

— Παράδοξον ὁμολογουμένως. Ἀλλ' ἐὰν ἀπεφασίσατε νὰ ἀναχωρήσετε ἐκ Βερὲν, καὶ νὰ ἐγκαταλείψητε τὸν πατέρα σας μόνον καὶ δυστυχῆ ἐνταῦθα, ἐκεῖνοι ὅμως οἵτινες ἐνδιαφέρονται περὶ αὐτοῦ, καὶ οἵτινες πολλάκις τὸν εἰλυπήθησαν ἐν τῇ δυστυχίᾳ του, κάλλιστα δύνανται νὰ ἔχωσι τὸ δικαίωμα. . .

— Ἐπιθυμεῖτε λοιπόν;

— Τὸ ἀπαιτῶ μάλιστα.

— Ἔστω! ἀλλ' ἐὰν, κυρία, οἱ λόγοι μου σᾶς δυσαρεστήσωσι, ἢ ἐὰν ἡ ἐξομολόγησις

τὴν ὁποίαν θέλω σᾶς κάμει μέλλει νὰ καταστήσει ἔτι μᾶλλον ἀμετάκλητον τὴν ἀπομάκρυσιν εἰς ἣν κατεδίκασα ἐμαυτὸν, τὴν εὐθύνην ταύτην θέλετε ἀναλάβει ὑμεῖς.

— Μάλιστα, ὁμιλήσατε!

— Μέλλω ἀναχωρήσει, διοτι ὑπάρχει ἐνταῦθα ἐν τῷ ἐργοστασίῳ ἄνθρωπός τις τὸν ὁποῖον ἀποστρέφομαι! Ἀποστρέφομαι δὲ τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, ἀκούσατε καλῶς, τὸν ἀπυστρέφομαι λέγω, διότι μέλλει νὰ γίνῃ σύζυγός σας.

Ἡ Βέρθα ἐταράχθη.

— Τί λέγετε; ἐψέλλισεν ὠχριῶσα, καὶ περὶ τίνος ἀτόμου ὁμιλεῖτε;

— Περὶ τοῦ Κ. Μαρσὲλ Δουπάρ!

— Τίς σᾶς εἶπε;

— Τὸ γνωρίζω!

Ἀλλ' εἶναι ψεῦδος.

— Εἶναι ἀληθὲς, σᾶς λέγω· ἄ! δὲν εἶναι δυνατὰν νὰ ἀπατωμαι· ἐκ τῆς ὑποκώφου ὀργῆς τὴν ὁποίαν τὸ ὄνομα καὶ ἡ θέα τοῦ ἀνθρώπου τούτου προξενεῖ ἐν ἐμοὶ, αἰσθάνομαι ὅτι σὰς ἀγαπᾷ, καὶ ὅτι μεταξὺ ἐμοῦ καὶ αὐτοῦ θέλει ρυσει αἷμα.

— Μαυρίκιε!

— Βλέπετε ὅτι σᾶς δυσαρεστῶ, καὶ ὅτι ἤδη μὲ ἐπιπλήττετε διὰ τὴν ἐξομολόγησιν τὴν ὁποίαν ὑμεῖς ἐζητήσατε; Συγχωρήσατέ μοι λοιπὸν, συγχωρήσατέ μοι!

Ἡ Βέρθα δὲν ἀπήντησεν ἀμέσως, ἀλλ' ἔμεινεν ἐπὶ μίαν στιγμὴν ἔκθαμβος καὶ συγκεχυμένος, μὲ ὀρθαλμοὺς προσηλωμένους ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καὶ μὲ στάσιν ἀμφίβολον καὶ σύννουν. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους ὕψωσε τὸ μέτωπον, καὶ προσήλωσε τὸ βαθὺ αὐτῆς βλέμμα ἐπὶ τοῦ ἐκπεπληγμένου νεανίου.

— Λοιπὸν, εἶπεν, οὗτος εἶναι ὁ μόνος λόγος ὅστις σᾶς ἀναγκάζει νὰ ἀναχωρήσητε;

— Σᾶς ὀμνύω.

— Καὶ ἂν σᾶς ἀπεδείκνυον ὅτι εἶσθε ἠπατημένος;

— Πῶς;

SISMANOGLIO MEGARO

— Ἐὰν σᾶς διεβεβαίουν ὅτι παντάπασιν ἀδιαφορῶ περὶ τοῦ κ. Μιρσὲλ Δουπάρ;

— Θεέ μου!

— Ἠθέλετε μείνει;

— Ἄ! πάντοτε, πάντοτε.

— Λοιπὸν, σᾶς ὑπόσχομαι, κύριε Μαυρίκιε, σᾶς ὀμνύω, ἐν ἀνάγκῃ, ὅτι οὐδέποτε θέλω γίνει σύζυγος τοῦ ἀνδρὸς τούτου!

— Ὦ! Βέρθα, Βέρθα! ἐψέλλισον ὁ Μαυρίκιος, ριφθεὶς γονυκλινὴς πρὸ τῆς νεάνιδος.

Ἀλλ' ἡ Βέρθα ἠννόησεν ἀναμφιβόλως ὅτι πολὺ εἶχε προχωρήσει, διὸ καὶ ρίψασα ἀμέσως τὴν ἐπωμίδα ἐπὶ τῆς κόμης της, ὑπετονθόρισεν εἰσέτι ἀκαταλήπτους τινὰς λόγους, καὶ ἔδραμε μετὰ σπουδῆς εἰς τὸν κῆπον πρὸς συνάντησιν τῆς Λουκίας.

Ὁ Μαυρίκιος ἐμεθύσθη ἐκ τῆς εὐτυχίας.

Διέτρεχεν ἔξαλλος ἐκ τῆς χαρᾶς τὸν κοιτῶνα, καὶ συνέθλιβε τὴν καταπλημμυροῦσαν καρδίαν του.

Ἀρά γε ὑπῆρχεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ; δὲν ἦτο εἰς θέσιν νὰ τὸ εἴπῃ.

Ἐπὶ ἓν τεταρτον τῆς ὥρας εὑρίσκετο ἐν ἀορίστῳ τινὶ καταστάσει, ὡσεὶ εἶχε κυριευθῇ ὑπὸ παραφροσύνης.

Ἐὰν τὸν ἔβλεπέ τις κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἤθελε νομίσει ὅτι ἦτο ἐκτὸς ἑαυτοῦ.

Ἀλλ' αἴφνης ἐστάθη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κοιτῶνος καὶ ἔτεινε τὸ οὖς, αἰσθανθεὶς ἀπαίσιον θόρυβον.

ΙΕ'.

ΤΟ ΑΝΘΡΑΚΙΚΟΝ ΟΞΥΓΟΝΟΝ ΑΕΡΙΟΝ.

Ὁ Μαυρίκιος ἐφρικίασε.

Ἐντὸς τοῦ θορύβου ἐκείνου διέκρινε κραυγὰς θλίψεως, προσκλήσεις ἀπελπιστικῶς βοηθείας, ἐν μέσῳ δὲ τῆς ταραχῆς ἐκείνης ἤκουσε πρὸς τούτοις καὶ τὸ ὄνομά του προφερόμενον.

Ἔσπευσε λοιπὸν πρὸς τὸ παράθυρον, καὶ ἐξέβαλε καὶ οὗτος κραυγὴν ἐκπλήξεως.

Πανταχόθεν, οἱ ἐργάται οἵτινες τὴν αὐτὴν πρωΐαν εἶχον ἐγκαταλείψει τὸ μεταλλεῖον, ἔτρεχον μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸ ἐργοστάσιον, καλόμενχαρακτὴρ αὐτῶν προέδιδε βαθεῖαν ἀνησυχίαν, τὰ δὲ σημεῖα καὶ οἱ ἐκπεπληγμένοι λόγοι των ἐμαρτύρουν ὅτι τρομερόν τι συμβεβηκὸς ἐπηκολούθει τὴν στιγμὴν ἐκείνην.

Ὁ Μαυρίκιος, καταβὰς μετὰ σπουδῆς εἰς τὴν ὁδὸν, ἐσταμάτησεν ἕνα σιαπανέα.

— Τί τρέχει; τί συμβαίνει λοιπόν; ἀνέκραξε, καὶ ποῦ τρέχετε τοιουτοτρόπως;

— Δὲν ἔχετε ἰδήσιν; . . . ἀπεκρίνατο ὁ ἐργάτης.

— Ὁμιλήσατε . . . ἐξηγήθητε!

— Ἰδοὺ . . . αἱ ἀτμίδες.

— Ἐκπυρσοκρότησις!

— Ἀκριβῶς· ἐκπυρσοκρότησις συνέβη κατὰ τὴν ὑπ' Ἀριθ. 7 ὑπόνομον, ἐξ ἧς φόβος ὑπάρχει καταρρεύσεως· εὑρίσκονται δὲ εἰς τὴν ὑπόνομον ταύτην πεντήκοντα ἐκ τῶν συνεργατῶν μας οἵτινες ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν δύνανται νὰ κατασυντριβοῦν.

Ὁ Μαυρίκιος δὲν ἀπήντησε μὲν, ἀμέσως ὅμως συνέλαβε τὴν ἀπιφροσύνην του, καὶ ἠκολούθησε τὸν σκαπανέα μεθ' οὗ συνωμίλει. Ἡ θέσις του, ὡς στρατιώτου τῆς ἐργασίας, εὑρίσκετο ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐκπαιτουμένων συνεργατῶν του. Ὅθεν διόλου δὲν ἐδίστασεν, ἀλλ' ἔσπευσεν εἰς τὸ μέρος τοῦ κινδύνου. Καθ' ὁδὸν ὅμως ἐζήτησε νὰ πληροφορηθῇ περὶ τῶν αἰτίων τοῦ δυστυχήματος.

— Οὐδὲν εἰσέτι γνωρίζομεν, ἀπεκρίνατο ὁ ἄνθρωπος τὸν ὁποῖον ἠρώτησεν, ὑποτίθεται μόνον ὅτι τὴν ἀπερισκεψίαν ταύτην ἐξετέλεσεν ὁ Ματών. Μετὰ τὴν ἔκ τῆς οἰκίας τοῦ κ. Καρπαντιὲ κατὰ τὴν νύκτα ταύτην ἀναχώρησίν του, ἤθελησε νὰ μεταβῇ ὅπως πληροφορήσῃ τοὺς ἐργάτας περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἐπισκέψεώς του ἐκείνης. Ἐγκαταλείψαντες λοιπὸν τὴν ἐργασίαν ἤρχισαν νὰ συνομιλῶσι, καὶ ὥρα καλὴ εἰς τὰς προφυλάξεις! Ἡ ἀτμὶς ἐνήδρευεν. Ἡ ἀτμὶς δὲ, καθὼς γνωρίζετε, εἶναι ὁ συνένοχος τῶν ἐργοστασιαρχῶν, καὶ ὁ ἄσπονδος ἐχθρὸς τῶν ἐργατῶν, ὥστε, ἅμα παύσῃ πᾶσα ἐπ' αὐτοῦ ἐπαγρύπνησις, ἰδοὺ τί συμβαίνει.

Ὁ Μαυρίκιος δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀναστείλῃ ἓν μειδίαμα. Ὅ,τι τῷ ἔλεγεν ὁ ἄνθρωπος μεθ' οὗ συνωμίλει, δὲν ἦτο, ἡ ἀφελὴς ἔκφρασις αἰσθήματός τινος, ὅπερ ἐπικρατεῖ γενικῶς καθ' ὅλας τὰς πόλεις ἔνθα ὑπάρχουσι λιθανθρακωρυχεῖα.

Ὑπάρχει τὸ συναξάριον τῆς ἀτμίδος, τὴν ὁποίαν, κατά τινα πρόληψιν ἐπικρατήσασαν ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἀνεκαλύφθη ἡ ἐργασία τῶν μεταλλείων, ἐθεώρουν ὡς εἶδός τι ὑποχθονίου δαίμονος, ὅστις ἀδιαλείπτως εὑρίσκεται εἰς πάλην μετὰ τῶν ἐργατῶν, καὶ ὅστις δραστηρίως καὶ διὰ παντὸς μέσου διαφιλονικεῖ τὸ ἔδαφος ὅπερ ἀποσπῶσιν ἀπ' αὐτοῦ.

Ἐν τούτοις ὀφείλομεν νὰ δώσωμεν διασαφήσεις τινὰς ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, πρὸς ἐκείνους πρὸ πάντων τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν οἵτινες πιθανὸν διατελοῦσιν ἐν ἀγνοίᾳ.

Δυστυχῶς, εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ ἀτμὶς εἶναι ὁ φοβερώτερος τῶν ἀντιπάλων τοὺς ὁποίους δύναταί τις νὰ ἀπαντήσῃ ἐντὸς τῶν μεταλλείων, οὕτω δὲ ἡ ζωὴ τῶν ἐργατῶν εἶναι ἐκτεθειμένη εἰς μυρίους ἀγνώστους κινδύνους, ὡς εἴπομεν δ' ἀνωτέρω, ἡ ἱστορία τῶν ὑποχθονίων πολέμων μεταξὺ ἐργάτου καὶ στοιχείων ἀπαριθμεῖ τοὺς ἥρωας καὶ τοὺς μάρτυράς της.

« Ἐντὸς τῶν μεταλλείων, λέγει ὁ κ. Ἐδγὰρ Ἐμὰν συμβαίνουσιν ἀόρατοι ἀντιδράσεις μεταξὺ τῶν στιβάδων τοῦ ὑγροῦ γαιάνθρακος. Τὸ ὑδρογόνον ἀέριον ἐνούμενον ποικιλοτρόπως μετὰ τοῦ ἄνθρακος σχηματίζει διάφορα κράματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἓν, ὅπερ καλεῖται *ἀνθρακικὸν ὑδρογόνον*, εἶναι αὐτὸ τοῦτο ὅπερ παράγει τὸ πῦρ τῆς *ἀτμίδος*.

Ἰδοὺ δὲ πῶς:

Τὸ ἀέριον τοῦτο, ἐλαφρότερον τοῦ ἀέρος, ὑψοῦται εἰς τὰ ἀνώτερα στρώματα τῶν ὑπονόμων, ἐνούμενον δὲ μετ' αὐτοῦ, σχηματίζει μίγμα ἐκπυρσοκροτικόν. Ἐὰν δὲ ὁ δυστυχὴς σκαπανεὺς διέλθῃ μετὰ τοῦ συνήθους λύχνου του διὰ τῆς ὑπονόμου ἔνθα ἐπεπωρεύθη ἡ *ἀτμὶς*, ἐν ἀκαρεῖ παράγεται σφοδρὰ ἔκρηξις, ἐπιφέρουσα τὰ συμπαρώτατα δυστυχήματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὸν πρῶτον βαθμὸν κατέχουσιν αἱ καταρρεύσεις. »

Τὰ ἀποτελέσματα εἶναι ἀπερίγραπτα!

Αἱ κατώτεραι ὑπόνομοι, τῶν ὁποίων αἱ βάσεις δὲν εἶναι ἱκανῶς στερραί, ὑποχωροῦσιν ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς ταύτης πιέσεως, δυστυχεῖς δὲ οἱ ἐργάται οἵτινες εὑρίσκονται κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην εἰς τὰς ὑπονόμους!

Συντριβόμενοι μεταξὺ τῶν ξυλίνων βάσεων τῆς ὑπονόμου καὶ τῶν σωρειῶν τῶν ἀνθράκων, ἢ διαστρεφόμενοι τοὐλάχιστον, ὀφείλουσι νὰ περιμένωσιν, ἐὰν ὅμως δὲν ἐφονεύθησαν εἰσέτι, τὴν διοργάνωσιν τῆς σωστικῆς μηχανῆς. Εἶναι αὐτόχρημα δρᾶμα, τοῦ ὁποίου τὰ σκότη ὑποκρύπτουσι πολλάκις σκληρὰς καὶ αἱματηρὰς περιπετείας, ἀλλ' ὅπερ εἶναι οὐχ ἧττον ἀλγεινὸν καὶ ἄξιον τοῦ ἀνθρωπίνου οἴκτου!

Ὁ Μαυρίκιος λοιπὸν σπεύδων ὁλονὲν, διελογίζετο περὶ ὅλων τούτων τῶν συνεπειῶν, ἡ δὲ ψυχή του ἐκυριεύετο ὑπὸ ὑπερβολικῆς συγκινήσεως. Οὗτος, ἐγνώριζε νὰ περιφρονῇ τοὺς κινδύνους τοῦ σκαπανευτικοῦ βίου, διὸ καὶ ἔσπευδε νὰ φθάσῃ εἰς τὸν τόπον τοῦ συμβεβηκότος, ὅπως διοργανώσῃ τὰς ταχυτέρας καὶ δραστηριωτέρας ἐπικουρίας. Ἐν ὅτῳ δὲ προϋχώρει τὸ πλῆθος καθίστατο πυκνότερον. Διότι αἱ τοιούτου εἴδους ἐκπυρσοκροτήσεις εἶναι συμβεβηκὸς ὅπερ ἀποσπᾷ ὁλόκληρον ταυτοχρόνως τὴν πόλιν, ἕκαστος δὲ σπεύδει πρὸς τὸ ἐργοστάσιον ἐντὸς τοῦ ὁποίου συνέβη τὸ δυστύχημα.

Κατὰ ταύτην πρὸ πάντων τὴν ὥραν δύναταί τις νὰ λάβῃ ἰδέαν τῆς ἐγκαρδίου ἀγάπης ἥτις ὑφίσταται μεταξὺ πάντων τῶν μελῶν τῆς ἀνθρωπίνου οἰκογενείας, οὐδεὶς δὲ ἐκ τῶν κατοίκων ὑπάρχει ὅστις νὰ μὴ συμμερισθῇ τῆς γενικῆς ταραχῆς.

Ὅταν ὁ Μαυρίκιος ἔρθασεν εἰς τὸ ἐργοστάσιον, ὁλόκληρον τὸ προσωπικὸν εἶχε συνέλθει. Ὁ κ. Καρπαντιὲ, ὁ Μαρσὲλ Δουπὰρ, ὁ Ροβέρτος Λένλαϊ, κατόπιν αὐτῶν οἱ ἀρχηγοὶ τῆς ἐργασίας, μετ' αὐτοὺς δὲ οἱ ὑποδεέστεροι, ἐπὶ τέλους οἱ ἐργάται, καὶ, θέαμα συγκινητικώτατον, πᾶσαι αἱ δυστυχεῖς γυναῖκες τῶν σκαπανέων, οἵτινες κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην εὑρίσκοντο ἐντὸς τῶν ὑπονόμων. Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ Βέρθα πνευστιῶσα καὶ τεθλιμμένη ἵστατο πλησίον τοῦ πατρὸς αὐτῆς.

Ἀλλ' ἐνῷ ἡ συγκίνησις ἦτο γενικὴ, βαθεῖα ἐν τούτοις ἐπεκράτει σιγὴ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πλήθους.

Καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Μαυρίκιος ἔρθασεν εἰς τὸ μέρος τοῦ δυστυχήματος, εἶχον συλλάβει τὴν ἀπόφασιν τοῦ νὰ πέμψωσι γενναίους τινας ἄνδρας πρὸς ἐπικουρίαν τῶν ἐργατῶν τῆς ὑπ' Ἀρ 7 ὑπονόμου, ὁ δὲ κλωβὸς ὅςις ἔμελλε νὰ καταβιβάσῃ τοὺς σωτῆρας τούτους εἶχε διάμετρον ἴσην μετὰ τοῦ χείλους τοῦ φρέατος, ὥςτε δὲν περιέμενον ἤδη εἰμὴ τοὺς προθύμους ἄνδρας τοὺς ὁποίους εἶχον προσκαλέσει.

Τρεῖς ἤδη εἶχον παρουσιασθῇ σκαπανεῖς. Ἐκ τοῦ ἀποφασιστικοῦ δὲ καὶ θαρραλέου βαδίσματός των, προέβλεπέ τις ὅτι δὲν ἀμφέβαλλον περὶ τῆς ἀφοσιώσεως καὶ γενναιότητός των.

Ὅτε λοιπὸν εἰσῆλθον ἐντὸς τοῦ κλωβοῦ ἐστράφησαν πρός τινας τῶν συνεργατῶν των προσκαλοῦντες αὐτοὺς ὅπως τοὺς ἀκολουθήσωσι.

— Λοιπὸν, εἶπεν ὁ κ. Καρπαντιέ.

— Ἐδῶ εὑρίσκομαι, ἀπεκρίνατο ὁ Μαυρίκιος, βαδίζων διὰ βήματος θαρραλέου πρὸς τὸν κλωβόν.

Ἀλλὰ, καθ' ἣν στιγμὴν ἔμελλε νὰ θέσῃ τὸν πόδα ἐντὸς αὐτοῦ, τὸ βλέμμα του συνηντήθη μετὰ τοῦ βλέμματος τοῦ Μαρσὲλ Δουπὰρ, ὄπισθεν τοῦ ὁποίου ἡ Βέρθα ἡμιθανὴς, ἐστηρίζετο ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ πατρός της διὰ νὰ μὴ πέσῃ. Τότε δὲ αἰφνίδιός τις διαλογισμὸς ἐπῆλθεν εἰς τὸν νοῦν τοῦ Μαυρικίου, καὶ πάραυτα διηυθύνθη ἐνώπιον τοῦ κ. Καρπαντιέ.

— Συγγνώμην, κύριε, τῷ εἶπε, δὲν φαντάζεσθε ὅτι εἶναι ἀνάγκη ὅπως συνοδευθῶμεν καὶ ὑπὸ μηχανικοῦ τινος;

— Ἐπὶ τίνι σκοπῷ; ἀπεκρίνατο ὁ Καρπαντιέ.

— Ἐνδεχόμενον νὰ γίνῃ ἀνάγκη ὅπως ληφθῶσι μέτρα τινὰ, τῶν ὁποίων οὔτε οἱ ἄνδρες οὗτοι οὔτε ἐγὼ δυνάμεθα νὰ ἀναλάβωμεν τὴν εὐθύνην, ὥστε ἐὰν ὁ κ. Μαρσὲλ Δουπὰρ . . .

Ὁ μηχανικὸς ἐχαιρέτησε μετ' εἰρωνείας. Ἀλλ' ἂν καὶ ὁ ἀρχαῖος μηθητὴς τῆς Σχολῆς ἠδύνατο νὰ ἔχῃ ἐλλείψεις τινας, αἵτινες καθίστων αὐτὸν βραδυκίνητον, οὐχ ἧττον ὅμως ἦτο ἀνὴρ γενναῖος, ὥστε οὐδ' ἐπὶ μίαν στιγμὴν ἐδίστασε.

— Ὁ κ. Βερνάρδου ἔχει δίκαιον, εἶπεν ὁ κ. Καρπαντιὲ, ἄλλως τε δὲ διεγείρει καὶ τὴν ἰδικήν μου ἐπιθυμίαν. Ἴσως ἡ ἰδική μου παρουσία δύναται κατ' ἐξοχὴν νὰ ᾖ ἀναγκαία εἰς τὰς ὑπονόμους, ὥστε, ἐὰν εὑρισκόμην τὴν στιγμὴν ταύτην εἰς αὐτὰς, ὅπως ὑποδείξω μόνον πρὸς πάντας πῶς ὀφείλει ἕκαστος νὰ ἐννοῇ τὸ καθῆκόν του, ὁ λόγος οὗτος ἤθελεν εἶσθαι πλέον ἢ ἐπαρκὴς ὅπως μὲ ὑποχρεώσῃ ν' ἀκολουθήσω τοὺς γενναίους μοῦ σκαπανεῖς.

— Λοιπὸν, ἀναχωροῦμεν; εἶπεν ὁ Μαυρίκιος.

— Εἰμὶ ἕτοιμος, ἀπεκρίνατο ὁ Μαρσέλ.

Εἰσῆλθον λοιπὸν ἐντὸς τοῦ κλωβοῦ ὁ εἷς πλησίον τοῦ ἄλλου.

— Εἶναι ἤδη ἕτοιμα τὰ πάντα; ἠρώτησε τότε ἐκπρά τις φωνή.

— Τὰ πάντα! ἀπεκρίνατο εἷς ἐργάτης.

— Λοιπὸν νὰ δώσωμεν τὸ σημεῖον. . .

Ἐνῷ δὲ ὁ κ. Καρπαντιὲ ἔμελλε νὰ δώσῃ τὸ σημεῖον, ἀνὴρ τις διασχίσας πάραυτα τὸν ὄχλον, καὶ παρουσιασθεὶς ἀπέναντί του:

— Σταθῆτε! ἀνέκραξεν, ὑψῶν τὰς δύο ἱκετίδας χεῖράς του εἰς τὸν ἀέρα.

Ἅπαν τὸ πλῆθος ἐστράφη τότε πρὸς τὸ μέρος τοῦτο, καὶ μία καὶ ἡ αὐτὴ κραυγὴ διέρυγεν ἐξ ὅλων τῶν χειλέων.

Ὁ ἀνὴρ οὗτος ἦτον ὁ ἰατρὸς Βερνάρδος.

Ὁ Μαυρίκιος ἠσθάνθη ἐκλείπουσαν τὴν καρδίαν του, ἐννοήσας ἐκ τῆς ὄψεως τοῦ πατρός του τί συνέβαινεν εἰς τὴν καρδίαν του τὴν στιγμὴν ἐκείνην.

ΙΣΤ'.

Η ΧΕΙΡ ΤΟΥ ΕΠΑΙΤΟΥ.

Ὁ ἰατρὸς τῷ ὄντι ἦτο ὠχρός· ἀλλ' ἡ στάσις του οὔτε καταβεβλημένη ἐφαίνετο, οὔτε θλῖψιν τινα προέδιδε· ὅταν δὲ ἐστράφη πρὸς τὸν Μαρσὲλ Δουπὰρ, τὸ βλέμμα του δὲν συνεκαλύφθη.

— Μὴ ἐλπισμονήσατε! εἶπε τότε διὰ φωνῆς ἰσχυρᾶς. Ἡ θέσις μου εἶναι μεταξὺ ὑμῶν.

— Πάτερ μου! . . . ὑπετονθόρισεν ὁ Μαυρίκιος.

— Δὲν ὑπάρχει τὴν στιγμὴν ταύτην πατὴρ, ὑπέλαβεν ὁ Βερνάρδος, ἀλλ' ὑπάρχει ἰατρὸς, ὅστις θέλει διαφιλονεικήσει τὸν θάνατον εἰς τοὺς δυστυχεῖς.

Χωρὶς δὲ νὰ περιμείνῃ ἄλλην ἀπάντησιν, διέβη τὸ χεῖλος τοῦ φρέατος καὶ ἔλαβε θέσιν ἐντὸς τοῦ κλωβοῦ. Στραφεὶς δὲ ἔπειτα πρὸς τὸν ὁδηγόν:

— Δὸς, προσέθετο μεγαλοφώνως τὸ σημεῖον!

Οὐδεὶς πλέον ἔσχε τὸ θάρρος νὰ ἀντιστῇ εἰς τὴν ἡρωϊκὴν ἐκείνην ἀπόφασιν.

Πανταχόθεν ἀντήχησαν τότε ἐνθουσιώδεις ἀνευφημίαι, καὶ ὅτε, κατὰ τὴν ἐπίσημον τῆς ἀναχωρήσεως στιγμὴν. εἶδον τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν θλίβοντας μετ' ἐκχύτεως ἀμοιβαίως τὰς χεῖρας, πολλῶν οἱ ὀφθαλμοὶ ἀπέσπασαν δάκρυα, ἕκαστος δὲ ἤυχετο διαπύρως ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας τῆς ἐπιχειρήσεως.

Ἐν τούτοις τὸ σημεῖον εἶχε δοθῇ, καὶ εἰς τὸν ἦχον τοῦ κώδωνος, ὁ κλωβὸς ἐτέθη εἰς κίνησιν καὶ κατέβη εἰς τὴν ἄβυσσον, φέρων τὸ ἀνθρώπινόν του φορτίον, κατεταγμένον εἰς δύο σειράς.

Οἱ ἓξ λοιπὸν ἄνδρες ἐξηφανίσθησαν μετ' ὀλίγον ἐντὸς τοῦ βαράθρου, τὸ δὲ πνευστιῶν πλῆθος ἔσπευσε πρὸς τὸ χεῖλος, ὅπως ἴδῃ αὐτοὺς καταβαίνοντας. Ἐπί τινα λεπτὰ, ἠκούετο ὁ θόρυβος τῶν φωνῶν των. Ἀλλὰ βαθμηδὸν ἐξέλιπεν ἐντὸς τῆς σιγῆς τῶν μεταλλείων.

Ἡ ἀμυδρὰ λάμψις λυχνίας τὴν ὁποίαν μεθ' ἑαυτῶν ἔφερον ἔλαμψεν εἰσέτι ἐπί τινας στιγμὰς πρὸ τῶν ἀνησύχων βλεμμάτων ἐκείνων οἵτινες τοὺς παρηκολούθουν, ἀλλ' ἐπὶ τέλους καὶ ἐκείνη ἡ λάμψις δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐξαλειφθῇ, καὶ οὐδὲν πλέον ἠδύναντο νὰ ἴδωσιν ἢ νὰ ἀκούσωσι. Τοῦ λοιποῦ εἶχον ἀνατεθῇ εἰς τὰ φοβερὰ συμβιβηκότα τοῦ ὑπογθονίου κόσμου.

Τὸ πλῆθος τότε διεσκορπίσθη καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις, χωρὶς ὅμως νὰ ἀπομακρυνθῇ ἐκ τοῦ θεάτρου τοῦ δυστυχήματος, οὗτινος ἕκαστος ἐπεθύμει νὰ μάθῃ τὰς συνεπείας, πέριξ δὲ τοῦ φρέατος δὲν ἐναπελείφθησαν εἰμὴ οἱ ἄνδρες πρὸς οὓς ἀνετέθη ἡ ὑπηρεσία τῆς διασώσεως.

Εἴπομεν ὅτι, μεταξὺ τῶν θεατῶν τοὺς ὁποίους ἀπέσπασε τὸ δυστύχημα τοῦτο, εὑρίσκετο καὶ ὁ Ροβέρτος Λένλαϊ. Ὀφείλομεν δὲ νὰ προαθέσωμεν ὅτι ὄπισθεν τοῦ Ροβέρτου ἵστατο ὁ μικρὸς Παλώ, τὸν ὁποῖον παρουσιάσαμεν ἤδη εἰς τὸν ἀναγνώστην, καὶ

κατωτέρω, ἐντὸς τοῦ πλήθους, μετὰ ψυχροῦ ὕφους, ἀλλὰ πράγματι προσεκτικὸς καὶ ἀγωνιῶν, ὁ μυστηριώδης ἐπαίτης, ὅστις εἶχε παρευρεθῆ μίαν στιγμὴν εἰς τὴν ἀπεργίαν τῶν σιδηρουργῶν.

Ἀλλ' ὅταν ὁ κλωβὸς εἶχεν ἐξαφανισθῆ, καὶ ἕκαστος τῶν θεατῶν ἀπεσύρθη, ὁ μικρὸς Παλὼ ἐπλησίασε τὸν Ροβέρτον, καὶ τὸν ἔσυρεν ἐλαφρῶς ἐκ τῆς ἄκρας τοῦ ἐπενδύτου του.

Ὁ Ροβέρτος ἐστράφη.

— Ἄ ! ἄ ! σὺ εἶσαι, τῷ εἶπε, μειδιῶν· δὲν ἐκατέβης λοιπὸν εἰς τὰς ὑπονόμους;

Ὁ Παλὼ ἐποίησε σημεῖον ἀδιαφορίας.

Ἠδυνήμην, ἀπεκρίθη δι' ὕφους ἀκαταλείπτου, νὰ κατεβῶ ὅπως καὶ οὗτοι, ἀλλὰ, ἐπὶ τὲ τέταρτον τῆς ὥρας τοὐλάχιστον, ἔχω τί ἄλλο νὰ πράξω.

— Διάβολε... καὶ τί ἔχεις λοιπὸν νὰ πράξῃς;

— Πρέπει νὰ σᾶς ὁμιλήσω.

— Ἐμέ;

— Ἀμέσως.

— Πρόκειται περὶ σπουδαίου τινός;

— Θὰ ἴδητε.

— Λοιπόν! ἂς ἴδωμεν, ὁμίλησον! σὲ ἀκροῶμαι.

Ὁ Παλὼ ἔσυρε τὸν Ροβέρτον κατὰ μόνας, καὶ ἐπανέλαβεν, ἀφοῦ προηγουμένως ἔρριψε ὕποπτά τινα περὶ αὐτὸν βλέμματα.

— Ἰδοὺ τί τρέχει, εἶπεν ὁ Παλώ· πρό τινος καιροῦ παρετηρήσατε ὅτι ἓν γραμμάτιον τῶν χιλίων φράγκων εἶχεν ἀφαιρεθῆ ἐκ τοῦ πιθωτίου σας εἰς τὸ «ἐγκαταλελειμμένον Φρέαρ», καὶ ἐνομίσατε ὅτι ἐγὼ τὸ ὑπεξήρεσα.

— Ἀλλ' ἔκτοτε ἐπληροφορήθην· ἔμαθον ὅτι ξένος τις, ὀνόματι Ποιμήν, πέσας κατὰ τύχην εἰς τὸ φρέαρ, ὡς ἐκ θαύματος εἶχε διασωθῆ. Ἡ ἐποχὴ τοῦ συμβεβηκότος τούτου συμπίπτει μετὰ τῆς ἐποχῆς τῆς ὑπεξαιρέσεως. Οὐδ' ἐπὶ μίαν στιγμὴν λοιπὸν ἐμορφάσαμεν...

Ὅτι ὁ κλέπτης ἦτο ὁ ὑπὸ τὸ ὄνομα Ποιμήν.

— Ἀκριβῶς.

— Ἐν τούτοις δὲν ἀνησυχεῖτε;

— Πρός τί; .. ὁ ξένος οὗτος ἀνεχώρησεν ἐντεῦθεν· δὲν μὲ γνωρίζει, οὐδέποτε δὲ τὸν εἶδον· δύναται λοιπὸν κάλλιστα, ἐὰν τῷ ἀρέσκῃ, νὰ μεταβῇ ἀλλαχοῦ διὰ νὰ ἀπαγχονισθῇ.

— Ἀλλά ! φαίνεται ὅτι δὲν τὸν ἀρέσκε τοῦτο.

— Πῶς;

— Θέλω νὰ εἰπω ὅτι προτιμᾷ νὰ ἀπαγχονισθῇ ἐδῶ.

— Τί ἀστεϊσμὸς εἶναι οὗτος;

— Ὁ Παλὼ ὕψωσε τοὺς ὤμους. καὶ ἔλαβεν εἰρωνικὸν σχῆμα.

— Ἀδιάφορον, ὑπέλαβε· δύνασθε νὰ ἦσθε ἑκατομμυριοῦχος, ἀλλὰ τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι εἶσθε καὶ εὐφυής.

— Πῶς εἶπες;

— Σᾶς λέγω ὅτι εὑρίσκεται εἰς Βαρέν.

— Ὁ Ποιμήν;

— Ἀδιάφορον, Ποιμὴν εἶναι. ἡ Γεωργὸς, ὁ ἄνθρωπος ὅστις ἀφῆρεσε τὸ χιλιόφραγκον γραμμάτιον εἶναι ἐδῶ.

Ὁ Ροβέρτος συνέσπασε τὰς ὀφρῦς.

— Ἀπὸ πολλοῦ εὑρίσκεται ἐδῶ; ἠρώτησε περιέργως.

— Ἀπό τινων ἡμερῶν, ἀπεκρίνατο ὁ Παλώ.

— Τὸν εἶδες ;

— Κἄτι πλέον . . . τὸν βλέπω.

— Ποῦ εἶναι;

— Μὴ στραφῆτε ἀμέσως, ἀλλὰ μετά τινα λεπτά, παρατηρήσατε ἀριστερᾶσας. πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς κατοικίας τοῦ Καρπαντιέ. .. καὶ ἐκεῖ θὰ ἴδητε τὸν φίλον σας.

Ὁ Ροβέρτος, κατὰ τὰς ὁδηγίας τοῦ Παλώ, παρετήρησε, καὶ μετά τινα στιγμήν, ἐκινήθη.

— Ἀλλ' αὐτὸς εἶναι ἐπαίτης! παρετήρησε μετά τινος δυσπιστίας.

— Ἔχετε δίκαιον.

— Γέρων.

— Μάλιστα.

— Καὶ νομίζεις; . . .

— Θέλετε νὰ πληροφορηθῆτε μόνος σας;

— Μάλιστα, ἀναμφιβόλως.

— Λοιπόν, λάβετε ἀμέσως τὴν διεύθυνσιν τῆς κατοικίας, καὶ διερχόμενος πλησίον τοῦ ἐπαίτου ἐξετάσατέ τον μετὰ προσοχῆς, ἂν δὲν λυπῆσθε δὲ νὰ τῷ δώσητε καὶ δέκα ἑκατοστῶν ἐλεημοσύνην, παρατηρήσατε καλῶς τὴν χεῖρα ἐντὸς τῆς ὁποίας θέλετε θέσει τὸ νόμισμά σας.

— Τί χαρακτηριστικὸν δύναται νὰ ἔχῃ ἡ χεὶρ αὕτη;

— Ὦ ! τίποτε σχεδὸν, ὑπέλαβεν ὁ Παλώ· ἡ χεὶρ, μόνον αὕτη, ἥτις εἶναι παχεῖα καὶ οὐδὲ μίαν ἔχει ρυτίδα, μοὶ φαίνεται μᾶλλον νὰ ἦναι χεὶρ τοῦ Ποιμένος παρὰ τοῦ γέροντος τὸν ὁποῖον βλέπετε.

Ὁ Ροβέρτος παρετήρησε τὸν Παλὼ χωρὶς νὰ ὑποκρίνῃ τὴν ἔκπληξίν του.

— Γνωρίζεις ὅτι ἡ παρατήρησις αὕτη εἶναι ἐξαίρετος; τῷ εἶπε, καὶ δὲν ἐπερίμενον τόσην διορατικότητα ἀπὸ σέ.

— Κάμνω τὸ καθῆκόν μου! ἀπήντησεν ὁ ἀγυιόπαις.

— Θὰ ἐξακριβώσω τὸ πρᾶγμα.

— Ὅπως ἀγαπᾶτε.

— Καὶ ἂν ὁμιλῇς τὴν ἀλήθειαν. . .

— Ἀνταμείψατέ με. Τοῦτο δὲν θὰ μὲ δυσαρεστήσει.

— Ἐὰν ὡμίλησας ἀληθῶς, θέλεις ἱκανοποιηθῆ· σοὶ τὸ ὑπόσχομαι.

Ἐνῷ δὲ ὡμίλει οὕτω, ὁ Ροβέρτος ἀφῆκε τὸν Παλώ, καὶ διηυθύνθη πρὸς τὸν ἐπαίτην.

Ὁ τελευταῖος οὗτος δὲν ἔπαυσε παρατηρῶν μετὰ ὑποκεκρυμμένης προσοχῆς τὸν Ροβέρτον, ὅταν δὲ διῆλθε πλησίον του, ἐκυρτώθη ὅσον ἠδύνατο πλειότερον, καὶ ἔτεινε πρὸς τὸν Λένλαϊ τὴν ὑποτρέμουσαν χεῖρά του. Ὁ Ροβέρτος ἔσχε τὴν εὐκαιρίαν τοῦ νὰ τὸν παρατηρήσῃ, ἔμαθε δὲ πᾶν ὅ,τι ἐπεθύμει νὰ γνωρίζῃ.

Ἐν τούτοις, κατὰ τὸ διάστημα τοῦ συμβεβηκότος τούτου, ἰδοὺ τί συνέβαινεν ἐν τῇ ὑπ' Ἀρ. 7 ὑπονόμῳ ἐντὸς τῆς ὁποίας εἶχε καταβῆ ὁ Μαυρίκιος μετὰ τοῦ πατρός του καὶ τοῦ Μαρσέλ Δουπάρ.

ΙΖ'.

Η ΚΑΤΑΒΑΣΙΣ.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦ κώδωνος, ὁ κλωβὸς εἶχε καταβῆ ἐντὸς τοῦ φρέατος, μετ' ὀλίγον δὲ, ἐν τῷ μέσῳ τῆς περιέργου τῶν θεατῶν σιγῆς, εἶχεν ἐξαφνισθῆ εἰς τὴν σκοτεινὴν ὀπήν.

Ὅπως δώσωμεν ἀκριβῆ ἰδέαν τῶν σκηνῶν τὰς ὁποίας μέλλομεν νὰ παρουσιάσωμεν εἰς τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας δὲν εἶναι ἄτοπον ὅπως παραστήσωμεν ἐν συντόμῳ τὴν περιγραφὴν τοῦ ὑποχθονίου τούτου κόσμου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου τὰ πρόσωπα τῆς ἱστορίας ταύτης εἰσῆλθον.

Τὸ θέαμα ἦτο μεγαλοπρεπὲς καὶ ἀπαίσιον ἐν ταὐτῷ.

Εἴπομεν ἀλλαχοῦ περὶ τῶν ἐργασιῶν τοῦ καθετηρισμοῦ, μετὰ τὸν ὁποῖον γνωστὴς ἅπαξ γενομένης τῆς βαθύτητος τῶν γαιανθράκων, ὀρύσσουσι τὸ φρέαρ.

«Ἡ ἐργασία αὕτη καθ' ἃ διηγεῖται ὁ Κ. Ἐδγὰρ Ἐμὰν, εἶναι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον μακρὰ, ἀναλόγως τῆς τραχύτητος ἢ ἀπαλότητος τοῦ ἐδάφους»,

Ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ περιπτώσει καλύπτουσι τὰς πλευρὰς τοῦ φρέατος διὰ σανιδώσεων ἢ τοίχων, ὅπως παρακωλύσωσι τὰς ὤσεις τῆς γῆς.

Τὸ φρέαρ περιέχει τρεῖς διαιρέσεις, ἐξ ὧν ἡ μὲν πρώτη χρησιμεύει διὰ τὴν διέξοδον

τῶν βυτίδων δι' ὧν ἀναβιβάζεται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ὁ ἐκ τοῦ μεταλλείου ἐξορυσσόμενος ἄνθραξ· ἡ δευτέρα διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν κλιμάκων αἵτινες ὁδηγοῦσιν ἐντὸς τῶν μεταλλείων· ἡ δὲ τελευταία διὰ τὸν σωλῆνα ἰσχυρᾶς ἀντλίας προωρισμένης ὅπως ἀντλῇ ἐκ τῶν ὑπονόμων τὸ διαρκῶς διηθούμενον ἐν αὐταῖς ὕδωρ.

Ἐπὶ τῆς ὀπῆς τοῦ φρέατος ὑπάρχει σανὶς στερρεὰ, μὲ ἀετώματα βάρεα, καλουμένη στήλωμα, ἥτις ὑποστηρίζει τροχαλίαν μεγάλην, ἐφ' ἧς ἀναρτῶσι τὰς φορτηγαμάξας.

Ὀρυχθέντος ἅπαξ τοῦ φρέατος, ἄρχεται ἡ διάτρησις τῶν ὑπονόμων.

Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα ὡς καὶ ἐπὶ τῆς διατρήσεως τῶν φρεάτων ἡ αὐτὴ ὑπάρχει δυσχέρεια.

Αἱ εἰς εὐκατάρρευστα ἐδάφη διατρηόμεναι ὑπόνομοι σανιδοῦνται ἢ περιτοιχίζονται ἀναλόγως τῆς μεγάλης ἢ μικρᾶς τῶν πλευρῶν στερρότητος.

Αἱ περιτοιχιζόμεναι ὑπόνομοι ἔχουσι σχῆμα θόλων ὠοειδῶν ἢ κυκλοτερῶν. Αἱ σανιδωμέναι δὲ διατίθενται διαφοροτρόπως. Κατὰ ἀποστάσεις, θέτουσι ξυλίνους στεφάνας τραπεζοειδεῖς, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐκκρούουσι σανίδας ἢ ξύλα στρογγύλα. Αἱ μεγαλήτεραι δὲ ὑπόνομοι ἔχουσι τὸ πολὺ ὕψος δύο μέτρων, καὶ δύο ἡμίσεως πλάτος.

Ἀφοῦ δὲ ἅπαξ ἀνοιχθῶσιν αἱ ὑπόνομοι, ἀρχίζουσι τὴν ἐκμετάλλευσιν αὐτῶν,

Ἀλλ' ὅπως ἡ ἐκμετάλλευσις ἐκτελεσθῇ ταχτικῶς καὶ μεθοδικῶς αἱ πρῶται φροντίδες καταβάλλονται εἰς τὴν διευθέτησιν.

Οὕτω λοιπὸν, ὑπόνομοί τινες εἶσι προωρισμέναι διὰ τὴν ἀέρωσιν, ἕτεραι διὰ τὴν φορταγωγίαν, καὶ ἄλλαι τέλος διὰ τὴν δίοδον τῶν ὑδάτων.

Αἱ τελευταῖαι αὗται μάλιστα ἐν τισι μεταλλείοις χρησιμοποιοῦνται ὡς ὁδοὶ μεταχομίσεων. Φορτόνουσι δηλ. τοὺς ἄνθρακας ἐντὸς μικρῶν πλοίων τὰ ὁποῖα ἕλκουσι μέχρι τῆς βάσεως τοῦ φρέατος. ἀπὸ τῆς ἐνταῦθα κειμένης δεξαμενῆς,

Τοιαύτη εἶναι ἐν γένει ἡ ἄποψις μεταλλείου εὑρισκομένου ἐν ἐνεργείᾳ.

Ἀρκεῖ νὰ ἴδῃ τις ἓν ὅπως συλλάβῃ ἰδέαν καὶ περὶ τῶν λοιπῶν,

Ἀλλ' ἡ ἐν τῷ φρέατι κατάβασις, οἱκοθεν ἐννοεῖται, ἔχει τι καταπληκτικὸν καὶ πομπῶδες.

Ἕκαστόν τι αἴσθημα κυριεύει τὴν καρδίαν, ὅταν ἡ κάλως ἄρχεται ἐκτυλισσομένη πέριξ τῆς τροχαλίας, αἰφνιδίως δὲ αἰσθάνεταί τις ἑαυτὸν φερόμενον ἐντὸς τῶν σπλάγχνων τῆς γῆς.

Πρὸ ὀλίγου ἠσθάνετό τις τὸ φῶς, τὸν θόρυβον, τὴν κίνησιν. — Ἤδη ὅμως εἶναι νὺξ, σιγὴ, καὶ ἀγωνιώδης καὶ φοβερὰ ἀκινησία!

Ἐὰν παρατηρήσητε ὑπὸ κάτω ὑμῶν, ἡχαίνουσα καὶ σκοτεινὴ ὀπὴ σᾶς προξενεῖ φρικίασιν.

Ἐὰν ἠδύνασθε ἠθέλετε προσπαθήσει νὰ ἀναβῆτε. Ἀλλ' ὁ κῦβος ἐρρίφθη, καὶ πρέπει νὰ καταβῇ τις μέχρι πυθμένος. Αὐθορμήτως λοιπὸν ἀποδίδων τὸ τελευταῖον χαῖρε εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, θυσιάζει τὰν ὕπαρξίν του.

«Ἓν πρώτοις, ἀνερμήνευτόν τι αἴσθημα παραλύει πᾶσαν φαιδρότητα. Διὰ τοῦ ἀμυδροῦ καὶ ἀβεβαίου φωτὸς τῶν λυχνιῶν τῶν σκαπανέων, δὲν βλέπετε πέριξ ὑμῶν ἢ διτδρῶντας τοίχους.

Ἐκ διαλειμμάτων, παρατηρεῖτε εἰς τὰς πλευρὰς σκοτεινὰς ὀπὰς, αὗται δὲ εἶναι αἱ ῥωγμαὶ τῶν ὑπονόμων.

«Τέλος, ὅταν ἡ ἅμαξα φθάσῃ εἰς τὸ βάθος, ἀναπνέετε, εἰ καὶ ἡ θερμότης ὑπάρχει ἀφόρητος (διότι ἡ θερμοκρασία. ὡς ἐκ πολυαρίθμων παρατηρήσεων ἐξάγεται, αὐξάνει κατὰ ἕνα βαθμὸν εἰς ἑκάστην βαθύτητα 33 σχεδὸν μέτρων).»

Οὔτε ὁ Μαυρίκιος, οὔτε ὁ Μαρσὲλ Δουπὰρ, οὔτε αὐτὸς ὁ ἰατρὸς Βερνάρδος ὑπέστησαν τὰς ἐντυπώσεις ἐκείνας αἵτινες κυριεύουσι

πάντα ἄλλον ὅστις διὰ πρώτην φορὰν ἤθελε καταβῇ εἰς φρέαρ μεταλλείου· ἀπὸ πολλοῦ ἤδη εἶχον ἐξοικειωθῇ πρὸς τὰς τοιαύτας ἐντυπώσεις· ἄλλως τε δὲ, τὴν στιγμὴν ταύτην σπουδαιότερόν τι ἐνδιαφέρον ἀπησχόλει τὴν διάνοιάν των.

Ἴσως μὲν ἔμελλον κατ' ἀρχὰς νὰ διατρέξωσι σπουδαῖον κίνδυνον, ἀλλ' ἡ ἀκάθεκτος ἐπιθυμία πρὸ πάντων τοῦ νὰ φθάσωσιν ἐγκαίρως ὅπως παράσχωσι τὰς ἀναγκαίας ἐπικουρίας πρὸς τὰ δυστυχῆ τῆς καταστροφῆς θύματα, ὑπερίσχυε παντὸς ἄλλου ὑποδεεστέρου αἰσθήματος.

Κατὰ τὴν κατάβασίν των, οὐδὲ μίαν ἀντήλλαξαν λέξιν· τοσαύτην λύπην ἠσθάνοντο ἐν τῇ καρδίᾳ των. Διῆλθον ἀλλεπαλλήλως χωρὶς νὰ σταματήσωσι πρὸ τῶν ὑπονόμων, αἵτινες δὲν εἶχον εἰσέτι καταρρεύσει, καὶ ἔφθασαν ἐπὶ τέλους εἰς τὴν ὑπ' Ἀριθ. 7 ὑπόνομον, ἥτις ὑπῆρξε τὸ θέατρον τοῦ δυστυχήματος. Ἄλλως τε δὲ, ἐφ' ὅσον προσήγγιζον τὰ ὅρια τῆς καταβάσεως, ἡ σκηνὴ μετέβαλλεν ὄψιν.

Φωναὶ συγχεχυμέναι, ἐνούμεναι μετὰ δακρύων καὶ ἀρῶν, ἔφθανον μέχρι τῶν ἀκοῶν των. Αἱ λάμψεις τῶν λυχνιῶν διασταυρούμεναι διέσχιζον τὸ σκότος, καὶ ὑποκάτω αὐτῶν ἠσθάνοντο τὰ ἀνθρώπινα ἐκεῖνα ὄντα ἅτινα ἐν ἀταξίᾳ διέτρεχον τῇδε κακεῖσε ὅπως διαφύγωσι μετ' ἀπελπισίας τὸν φοβερὸν θάνατον· πρόδηλον ὅμως ἦτο ὅτι προεδοποιήθησαν περὶ τῆς ἀφίξεώς των τὴν ὁποίαν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν περιέμενον. Ὅταν ὁ κλωβὸς ἐσταμάτησεν, εὑρίσκετο ἤδη ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς ὑπονόμου, πάραυτα δὲ περὶ τοὺς δεκαπέντε σκαπανεῖς ἔσπευσαν πρὸς συνάντησιν αὐτῶν.

— Ὁ ἰατρός! ὁ Μαυρίκιος! ὁ Ζάκ! ἀνεφώνησαν πάραυτα ἄπειροι φωναὶ, χαιρετῶσαι ἐνθουσιωδῶς τοὺς σωτῆράς των.

Πρῶτος δὲ ὁ Μαυρίκιος ἐξῆλθε τοῦ κλωβοῦ, κατόπιν δ' αὐτοῦ ὁ ἰατρὸς, καὶ ἐπὶ τέλους ὁ Μαρσὲλ Δουπάρ.

Εἰς τὴν θέαν ὅμως τοῦ τελευταίου τούτου ὁ Ματὼν ὅστις εὑρίσκετο μεταξὺ τῶν σκαπανέων δὲν ἠδυνήθη νὰ καταστείλῃ σημεῖον ὀργῆς.

— Αὐτός! ἀνέκραξε δι' ὕφους ἀγρίου· καὶ πάλιν αὐτός! διὰ νὰ μᾶς περιφρονήσουν λοιπὸν μᾶς τὸν ἔστειλαν!

Καὶ πάραυτα ἠκούσθη ψιθυρισμὸς μοχθηρὸς, ὡς ἀπαισία ἠχὼ τῶν λόγων του.

— Κακὴν ἐκλογὴν τῆς στιγμῆς ἐκάμετε, ἀποδοκιμάζοντες τὴν ἐνταῦθα παρουσίαν μου, ὑπέλαβεν ὁ νέος μηχανικὸς δι' ὕφους ξηροῦ καὶ αὐστηροῦ· ἐὰν δὲ ἄλλως τε ἦλθον, τοῦτο ἔπραξα χάριν τῆς ἡσυχίας τοῦ κυρίου· ὅλων ἡμῶν, τοῦ κ. Καρπαντιὲ, καί . . .

— Δὲν σᾶς τὸ ἔλεγον; διέκοψεν ὁ Ματὼν στραφεὶς πρὸς τοὺς συνεργάτας του, ἐνῷ ζητοῦμεν νὰ τὸν ἀποπέμψουν . . . ἐκλέγουν τὴν στιγμὴν ταύτην διὰ νὰ μᾶς τὸν ἐπιβάλουν.

— Θέλετε λοιπὸν νὰ μὲ ἐμποδίσητε τοῦ νὰ πράξω τὸ καθῆκον μου; Τὰ σωστικὰ μέσα ἀποβλέπουσιν ἐμέ . . . καὶ μεθ' ὅλην τὴν ἀντίστασιν ὑμῶν. . . .

— Θὰ σωθῶμεν μόνοι μας.

— Καὶ πῶς;

— Δὲν ἔχομεν ἀνάγκην ὑμῶν· ἀκόμη δὲ ἂν ἀγαπᾶτε, καὶ ἡ παρουσία σας. . . ἐδῶ. . . μὰς ἐμπνέει πολὺ ὀλιγωτέραν ὀργὴν παρὰ δυσπιτίαν.

— Λ! ἄθλιε ἀνέκραξεν ὁ Μαρσὲλ, προσβληθεὶς ἐκ τῆς ὕβρεως ταύτης.

Κύριος δὲ οἶδε μέχρι τίνος ἤθελε φθάσει ἡ ἔρις ἐκείνη, καὶ ποίας συνεπείας ἠδύνατο νὰ ἐπιφέρῃ, ἐὰν ὁ Μαυρίκιος δὲν ἐπενέβαινε μεταξὺ τῶν δύο ἀνδρῶν ἀποθῶν ἰσχυρῶς τὸν Ματών.

— Ποῖος λοιπὸν ἐξ ἡμῶν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διατάττῃ, τῷ εἶπεν ἐντόνως. Ἡ πρᾶξίς σου αὕτη Ματών, εἶναι ἀποτρόπαιος. Τὴν στιγμὴν ταύτην, ὀφείλομεν νὰ λησμο-

νήσωμεν πάντα τὰ μίση, ἡ μόνη δὲ ἐνασχόλησίς μας ὀφείλει νά ἦναι πῶς νὰ διασώσωμεν τὰ ταλαίπωρα θύματα!

Στραφεὶς δὲ ἔπειτα πρὸς τοὺς ἐργάτας:

— Ἄλλως τε, προσέθετο, ὁ Κ. Μαρσὲλ Δουπὰρ κατέβη κατ' αἴτησίν μου· δὲν ἐδίστασεν ἀπέναντι τοῦ κινδύνου τὸ ὁποῖον ἡ ζωή του δύναται νὰ διατρέξῃ, κίνδυνον τὸν ὁποῖον καὶ ἡμεῖς διατρέχομεν, ὅπως βοηθήσωμεν τοὺς δυστυχεῖς συνεργάτας ἡμῶν. Εὑρίσκεται λοιπὸν ὑπὸ τὴν προστασίαν μου, ὁ δὲ πρῶτος ὅστις ἤθελε τολμήσει νὰ ἀνανεώσῃ τὰς μοχθηρὰς τοῦ Ματὼν ὕβρεις, δύναται νὰ μὲ θεωρῇ τὸν μᾶλλον ἀμείλικτόν του ἐχθρόν.

Ἤδη δέ, εἰς τὸ ἔργον, φίλοι μου, διότι πολὺν ἤδη χρόνον ἀπωλέσαμεν. Ἂς σπεύσωμεν λοιπὸν νὰ μεταβῶμεν εἰς τὰ ἐπαπειλούμενα μέρη, ἕκαστος δὲ ἐξ ὑμῶν ἂς πράξῃ ἄνευ ἀντιλέξεως πᾶν ὅ,τι ἤθελε τῷ διατάξει εἴτε ὁ κ. Μαρσὲλ Δουπὰρ, εἴτε ἐγώ.

Πλειοτέρων λόγων δὲν ὑπῆρχεν ἀνάγκη. Ὁ Μαυρίκιος ἐξήσκει ἐπὶ τῶν σκαπανέων πραγματικήν τινα ἐπιρροὴν, διότι πολλάκις συνεμερίζετο ἢ καὶ ἀνεκούριζε τὰς δυστυχίας των.

Ὅθεν οἱ ἐργάται ὑπακούσαντες ἀμέσως εἰς τοὺς λόγους του, ἀνέλαβον τὴν ἐργασίαν, ἐντὸς δὲ δέκα λεπτῶν διῃρέθησαν εἰς τρία σώματα, ἐξ ὧν τὸ μὲν ἐτέθη ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Μαρσὲλ Δουπὰρ, τὸ δ' ἕτερον ὑπὸ τοῦ Μαυρικίου, καὶ τὸ τρίτον, ἐπὶ τέλους, ὑπὸ τὰς ὁδηγίας τοῦ Ἰατροῦ.

Τὸ τελευταῖον τοῦτο σῶμα ἔμεινεν ἐπὶ τῆς βάσεως τοῦ φρέατος, ἐνῷ τὰ δύο ἄλλα διῃρύθμησαν πρὸς τὰς δύο ὁδοὺς τῆς ὑπ' Ἀρ. 7 ὑπονόμου.

ΙΙΙ'.

Η ΥΠ' ΑΡΙΘ. 7 ΥΠΟΝΟΜΟΣ

Ἐπί τινα λεπτὰ, τὸ σῶμα ὅπερ ἐβάδιζεν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Μαυρικίου προὐχώρησεν εἰς τὴν ὑπόνομον λαμβάνον πάσας τὰς ἀπαιτουμένας πρὸς ἀσφάλειαν προφυλάξεις.

Ἡ ἔκρηξις εἶχε συμβῆ πρὸς τὴν ἐσχατιὰν τῆς ἑλικοειδοῦς ὑπονόμου, συνεπείᾳ τῆς ὁποίας προῆλθε κατάρρευσις, ἧς δὲν ἠδύναντο εἰσέτι νὰ ἐξακριβώσωσι τὰ ἀποτελέσματα. Ἐκ τῶν πρώτων ἐν τούτοις ἀποδείξεων, εὐκόλως ἐβεβαιώθησαν ὅτι ἡ καταστροφὴ ἦτο σχετικῶς ἧττον τρομερὰ ἢ ὅσον κατ' ἀρχὰς ὑπετίθετο.

Ἡ κατάρρευσις ὀλίγους μόνον τοίχους κατέστρεψε, δοκοὶ δέ τινες χρησιμεύουσαι ὡς στήριγμα εἶχον ὑποχωρήσει ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς γῆς· ἀλλὰ πάντα ταῦτα ἦσαν βλάβαι τὰς ὁποίας ταχέως ἠδύναντο νὰ ἐπανορθώσωσιν, ὁ δὲ Μαρσὲλ Δουπὰρ ἀμέσως ἐβοήθει πρὸς τοῦτο, εἰς τρόπον ὥστε, ἐνῷ οὗτος μετὰ τοῦ ἀποσπάσματός του ἐσταμάτα, ὁ Μαυρίκιος μετὰ τοῦ ἰδικοῦ του ἐξηκολούθει τὴν ὁδόν του.

Ἤδη ἡ ἐργασία των συνίστατο εἰς τὸ νὰ ἀνασκάψωσι μετὰ προσοχῆς τὰ ἐπισωρευμένα ἐρείπια ἀναζητοῦντες τὰ τεθνεῶτα ἢ ἀναπνέοντα εἰσέτι ταλαίπωρα θύματα.

Ἐν τούτοις, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ ἐργασία αὕτη ἐξετελεῖτο, ὁ Ματὼν ἐπλησίασε τὸν Μαυρίκιον·

— Γνωρίζετε, κύριε Μαυρίκιε, τῷ εἶπε μετὰ φωνῆς βιαίας καὶ χαμηλῆς ὅτι καὶ ἐγὼ καὶ οἱ σύντροφοί μου δὲν εἴμεθα εὐχαριστημένοι ἀπὸ ὑμᾶς;

— Ἀληθῶς! εἶπεν ὁ Μαυρίκιος, στραφεὶς πρὸς αὐτόν· καὶ τί ἔπραξα ὅπερ σᾶς δυσαρέστησε;

— Ὦ! δὲν πρέπει νὰ ἀστειζησθε, διότι αὐτὸ τὸ ὑπόνομον σᾶς εἶπον εἶναι ἐπουδαῖον.

— Περὶ τίνος πρόκειται;

— Περὶ τῆς διαγωγῆς τὴν ὁποίαν ἐδείξατε σήμερον τὴν πρωΐαν.

— Καὶ δὲν μετέβην μεθ' ὑμῶν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κ. Καρπαντιέ;

— Μάλιστα, ἀλλὰ καλλίτερον θὰ ἐκάμνετε ἐὰν δὲν ἤρχεσθε.

— Καὶ διατί;

— Διότι δὲν ὡμιλήσατε διόλου· ἐπεδοκιμάσατε ὅλας τὰς ἀπαντήσεις τοῦ πάτρωνος, καὶ ἐπὶ τέλους ἐμείνατε μόνος διὰ νὰ φλυαρήσητε μετ' αὐτοῦ.

— Τοῦτο λοιπὸν σὲ δυσηρέστησε;

Ὁ Ματὼν ἔκαμε σημεῖον ὑπεμφαῖνον ὑπονοίας.

— Ὦ! δὲν εἶναι μόνον αὐτὸ, ἀπεκρίθη, ἀλλὰ ἔχομεν καὶ ἄλλα παράπονα.

— Ὥστε ἔχετε πλῆρες κατηγορητήριον ἐνάντίον μου.

— Ἴσως.

— Ἂς ἀκούσωμεν τὴν δευτέραν κατηγορίαν.

— Εἶναι σοβαρωτέρα.

— Διάβολε!

— Πρὸ ὀλίγου, ὅταν εἶχον νὰ κάμω μὲ τὸν Δουπὰρ, σεῖς ἐπενέβητε καὶ μοὶ ἐφέρθητε μάλιστα μὲ τρόπον πολὺ αὐστηρόν.

— Καὶ δὲν ἤξιζες; Ἦτο κατάλληλος ἡ στιγμὴ νὰ ἔλθῃς εἰς ἔριδας, ἐνῷ ὁ κίνδυνος ἦτο πέριξ ἡμῶν. οἱ δὲ συνεργάται μας περιέμενον μετ' ἀγωνίας τὴν βοήθειαν ἡμῶν;

— Ἴσως· ἀλλὰ δὲν ἀγαπῶ τὰς διπροσωπίας, καὶ πρέπει ἐντὸς ὀλίγου νὰ ἀποφασίσητε ἢ νὰ λάβητε τὸ μέρος ἡμῶν, ἢ νὰ κηρυχθῆτε ἐναντίον μας.

— Μὲ ἀπειλεῖς!

— Σᾶς εἰδοποιῶ, τὸ πολύ . . . . ὅταν ὅμως ἔλθῃ ἡ ὥρα θὰ ἴδετε ὅτι δὲν ἀστειζομαι.

Ὁ Μαυρίκιος ὕψωσε τοὺς ὤμους καὶ προσήλωσεν ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ θηριώδους Ματὼν βλέμμα πλῆρες γενναιότητος καὶ θάρρους.

— Ἔστω! ὑπέλαβε· θὰ τὸ ἴδωμεν! Ἀλλὰ ἀπὸ τοῦδε ἄκουσον καὶ σὺ τί θὰ σοὶ εἰπω. Δέν εἶμαι οὔτε θέλω νὰ ἦμαι αἰχμάλωτος μήτε τοῦ κ. Καρπαντιὲ, μήτε τῆς ἑταιρίας εἰς ἣν ἀνήκομεν καὶ οἱ δύο· δὲν ἐννοῶ νὰ ἐξαρτῶμαι εἰμὴ ἐκ τῆς συνειδήσεώς μου. Ποτὲ δὲ, ἀκούεις; ποτὲ, λέγω, μήτε σὺ μήτε οἱ συνεταῖροί σου θέλετε ἐπιτύχει τῆς συγκαταθέσεώς μου, οὔτε δι' ἀπειλῶν, οὔτε διὰ τῆς βίας· τοῦτο σοὶ λέγω, καὶ ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ ἐπανέλθῃς πλέον ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

Ταῦτα δὲ εἰπὼν ὁ Μαυρίκιος προὐχώρησεν ἀφήσας τὸν Ματὼν γογγύζοντα ὄπισθέν του.

Μετ' ὀλίγον ἔφθασαν τοιουτοτρόπως εἰς ἀτραπόν τινα τῆς ὑπονόμου, ἥτις ὑπίστη μεγαλητέραν βλάβην, τεμάχια δὲ σανίδων μεμιγμένα μετὰ τῶν συντριμμάτων τῶν τοίχων, διέκοπτον τὴν διάβασιν, καὶ φόβος ὑπῆρχε μήπως πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο ὑπῆρχον θύματα.

Ἤρξαντο λοιπὸν τὴν ἐργασίαν, ἐξομαλύνοντες τὸ ἔδαφος, καὶ αἴροντες τὰ ἐρείπια· οὕτω δὲ κατώρθωσαν νὰ ἀνοίξωσι μετὰ πολλοῦ κόπου δίοδον· οὐδαμοῦ ὅμως ἠδυνήθησαν νὰ ἀνακαλύψωσιν ἴχνος ἀνθρώπου ἢ παιδὸς ἐνταφιασμένου, ὥστε ἐξηκολούθησαν ἐρευνῶντες εἰς ἄλλα μέρη.

Ἀλλ' αἴρνης, κραυγὴ ἐξῆλθεν ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐργατῶν, καὶ ἕκαστος διέκοψε τὴν δοιπορίαν του.

— Τί συμβαίνει; ἠρώτησε περιέργως ὁ Μαυρίκιος, ἀποτεινόμενος πρὸς ἐκεῖνον ὅστις εἶχεν ἐκβάλει τὴν κραυγήν.

— Νομίζω ὅτι καιόμεθα! ἀπεκρίνατο οὗτος.

— Πῶς; τὸ ὑπέθεσας;

— Παρατηρήσατε.

Ὁ Μαυρίκιος ἔκυψε πρὸς τὸ ἔδαφος, καὶ ἐξέτεινε πρὸς τὸ μέρος ὅπερ τῷ ὑπέδειξεν ὁ ἐργάτης, τὸ φῶς τῆς λυχνίας του. Κραυγὴ δ' ἀμέσως φρίκης διέφυγε τῶν χειλέων

του, καὶ ὅλον τὸ αἱμά του κατεψύχθη εἰς τὰς φλέβας του. Ὑπὸ τοὺς πόδας του ἠσθάνθη κυλιόμενον τὸν ἠκρωτηριασμένον σκελετὸν ἐργάτου.

— Εἶναι ὁ Λορμὼ! εἶπεν εἷς τῶν ἐργατῶν, ὅστις ἔσπευσεν ὅπως ἐξακριβώσῃ τὸ θῦμα· ὁ δυστυχὴς εἰργάζετο εἰς τὴν ἄκραν τῆς ὑπονόμου καθ' ἣν στιγμὴν ἐπῆλθεν ἡ ἔκρηξις, τιναχθεὶς δὲ, φαίνεται, ἐναντίον τοῦ τοίχου, ἀπεβίωσε!

— Ταλαίπωρον πλάσμα! εἶπε φρικιῶν ὁ Μαυρίκιος.

— Ὦ! ὅσον δι' αὐτὸν, ἐξηκολούθησεν ὁ ἐργάτης, δὲν πρέπει τις νὰ λυπῆται πλέον, ἀλλ' ἡ σύζυγός του!

— Πόσα τέκνα ἔχει;

— Πέντε!

— Τρομερόν! τρομερόν!...

Τὸν σύντομον δὲ τοῦτον καὶ πένθιμον διάλογον διεδέχθη σιγὴ βαθεῖα,

— Καλά! εἶπεν ὁ Ματὼν μετά τινας στιγμάς· ἡ κυρὰ Λορμὼ θὰ κάμῃ τὸ μνημόσυνόν του· ἀλλὰ ὁ κ. Καρπαντιὲ καὶ οἱ λοιποὶ πρέπει νὰ προσέχωσι καλῶς.

— Ἀλλά, παρετήρησεν ὁ Μαυρίκιος, τὸ θλιβερὸν τοῦτο συμβεβηκὸς δὲν ἠδύνατό τις μήτε νὰ προΐδῃ μήτε νὰ προλάβῃ, ὥστε ἀδίκως θεωρεῖς ὑπεύθυνον τὸν κ. Καρπαντιέ.

— Ὅπως ἀγαπᾶτε, ὑπέλαβεν ὁ Ματὼν δι' ὕφους δηκτικοῦ· ἀλλὰ, ἐπίσης, δὲν εἶναι καὶ ἄσχημον νὰ τὸν ἀφήσωμεν νὰ νομίζῃ...

Ἐν τούτοις εἶχον ἐγείρει ἐκ τοῦ ἐδάφους τὸ πτῶμα καὶ ἐνεπίθεταν αὐτὸ ἐπὶ τοῦ ἀντιθέτου τῆς ὁδοῦ, ὅπως κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν των τὸ παραλάβωσιν. Ἡ ἐργασία δὲ αὕτη ἐξετελέσθη ἐν μέσῳ γενικῆς σιγῆς, καὶ ἄνευ ἑτέρας ἀπερισκεψίας. Ὅταν δὲ ἀπεπερατώθη, ἕκαστος ἐπανέλαβε τὴν ὁδοιπορίαν του φέρων μεθ' ἑαυτοῦ τὰς ἀλγεινοτέρας ἐντυπώσεις τὰς ὁποίας τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο παρέσχε.

Ἀλλὰ μόλις παρῆλθον πεντήκοντα βήματα καὶ ἐσταμάτησαν πάλιν ἀνταλλάξαντες ἀνήσυχα βλέμματα.

Εἶχον ἤδη φθάσει εἰς μέρος τι τῆς ὑπονόμου, ἔνθα κατέληγεν ἓν ἐξ ἐκείνων τῶν φρεάτων, περὶ ὧν ἀλλαχοῦ ἀνεφέραμεν, καὶ ἐντὸς τῶν ὁποίων καταβαίνει τις διὰ στενῆς κλίμακος ἥτις δίδει δίοδον εἰς ἕνα μόνον ἄνθρωπον.

Ἐνῷ δὲ ἐπλησίαζον πρὸς τὸ φρέαρ τοῦτο, ἔκτακτος πάραυσα ἠκούσθη κρότος.

— Δὲν ἠκούσατε; εἶπεν ὁ Ζὰκ, κλίνων πρὸς τὸν Μαυρίκιον.

— Τῷ ὄντι! ἀπεκρίνατο οὗτος.

— Τί συμβαίνει ἆρά γε;

— Ὁ κρότος οὗτος ὁμοιάζει μὲ ἀσθμαίνουσαν πνοὴν ἀνθρώπου.

— Ἴσως νέον θῦμα.

— Πιθανόν.

— Ἂς ἀκροασθῶμεν.

Ἅπαντες λοιπὸν ἔκυψαν καὶ ἀνέστειλαν τὴν ἀναπνοήν των, ὅπως καλλίτερον ἀκούσωσιν. Ὀλίγον ὅμως κατ' ὀλίγον, ὁ κρότος καθίστατο πλειότερον ἰσχυρὸς, ὥστε εὔκολον καθίστατο τοῦ λοιποῦ νὰ διακρίνωσι τὴν αἰτίαν.

Παρετήρησαν λοιπὸν σκαπανέα ὅστις εἰσελθὼν εἰς τὸ φρέαρ εἰς τοῦ ὁποίου τὴν βάσιν ἤδη εὑρίσκοντο, κατέβαινεν ἐντὸς τοῦ μεταλλείου διὰ τῆς στενῆς καὶ ὀλισθηρᾶς κλίμακος· οὕτω δὲ μετά τινας στιγμὰς πᾶσα ἀμφιβολία καὶ πᾶσα ἀμηχανία ἐξηλείφθη, διότι μία φωνὴ ὀξεῖα καὶ ἠχηρὰ ἐξῆλθε τῶν, ἐβόησεν εἰς τὰς ἀπαισίους ἀντηχήσεις τοῦ σκότους τὴν ᾠδὴν τοῦ πατριωτικοῦ τούτου ᾄσματος:

Διὰ τὴν πατρίδα ὅλοι
δὲ σποβάνομεν. Σύρρα!
Νὰ ἡ εὐτυχία, φίλοι,
νὰ ἡ δόξα κ' ἡ χαρά.

Ὁ τελευταῖος δὲ στίχος ἐξέλειπεν ἤδη εἰς τὸν ἀέρα ὅτε ὁ ἀοιδὸς πτδήσας ἐκ τῶν τελευταίων βαθμίδων, ἐρρίφθη ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀκροωμένωνν ἐργατῶν.

Πάραυτα κραυγὴ ἐκπλήξεως διέφυγεν ἐξ ὅλων τῶν χειλέων ἀνευφημούντων ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ Παλώ!

— Ὁ Παλώ! ἀνέκραξαν ὅλοι συγχρόνως οἱ σκαπανεῖς.

— Αὐτὸς εἶναι, ἀπεκρίνατο ὁ ἀγυιόπαις χαιρετῶν δι' ὕφους κωμικοῦ.

— Καὶ τί ἦλθες νὰ πράξῃς ἐδῶ; ἠρώτησεν ὁ Ματών. ὅστις ὑπωπτεύετο συμβεβηκός τι.

— Ἦλθον διὰ σπουδαίαν ὑπόθεσιν, εἶπεν ὁ Παλώ, καὶ ἀκριβῶς πρὸς ὑμᾶς ἀπεστάλην ὡς πρέσβυς.

ΙΘ'.

Η ΑΣΘΕΝΕΙΑ ΤΗΣ ΙΩΑΝΝΑΣ.

Καθ' ἣν στιγμὴν πάντες οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Βαρὲν ἀγωνιωδῶς περιέμενον τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐν τῇ ὑπ' Ἀρ. 7 ὑπονόμῳ γενομένης καταστροφῆς, ἄνθρωπός τις εἶχεν ἀποσυρθῇ ἐκ τοῦ θεάτρου τούτου ἀδιαφορῶν περὶ τῶν ἀπαισίων τούτων συμβεβηκότων, ἢ τοὐλάχιστον ἀπασχολούμενος εἰς θλῖψιν ἔτι βαθυτέραν, ἢ εἰς ἀνησυχίαν ἔτι ἀγεινοτέραν.

Ἐν τούτοις ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦτο ἐργάτης, καὶ εἷς ἐκ τῶν μᾶλλον ἀφωσιωμένων πρὸς τὸν κ. Καρπαντιέ· ἀλλὰ τὴν ὥραν ταύτην ὑπέφερε καὶ αὐτὸς τρομερὰν θλῖψιν, ἡ δὲ σπαρασσομένη καρδία του δὲν ἠδύνατο νὰ συγκινηθῇ εἰς δυστυχίαν ἄλλων.

Ὁ γερο-Μορίων ἐκυριεύετο ὑπὸ ἀκαταλογίστου φόβου.

Ἡ ἀσθένεια ἐκείνη τῆς Ἰωάννας ἦτις τοσοῦτον αἰφνιδίως καὶ ἄνευ προδήλου αἰτίας ἀνεφαίνετο, τὸν κατετάραττε καθ' ὑπερβολήν.

Ἐνῷ λοιπὸν ὁ ἰατρὸς ἐξήταζε τὴν ἀσθενῆ Ἰωάνναν, καὶ ἤκουε τὰς δι' ἀσθενοῦς καὶ συγκεχυμένης φωνῆς ἐναρθρουμένας ἀπαντήσεις αὐτῆς, ὁ γέρο-Μορίων, ἀσθμαίνων καὶ στενοχωρούμενος, εὑρίσκετο πλησίον τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ, προσπαθῶν νὰ διακρίνῃ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἐπιστήμονος, τὴν ἐντύπωσιν τὴν ὁποίαν τῷ προξενεῖ ἡ κατάστασις τῆς ἀσθενοῦς.

Ἀλλ' ὁ ἰατρὸς ἵστατο ἀπαθής.

Ἡ ἐπίσκεψις διήρκεσε ὅ λεπτὰ, μετὰ παρέλευσιν τῶν ὁποίων ὁ κ. Βερνάρδος ἔγραψεν ἀσήμαντόν τινα συνταγὴν, καὶ διατάξας τὴν ἀνάπαυσιν εἰς τὴν ἀσθενῆ, ἐξῆλθε τῆς θύρας, ὑποσχόμενος νὰ ἐπανέλθῃ τῇ ἐπαύριον.

Ὁ γέρο-Μορίων τὸν ἠκολούθησε μέχρι τῆς ὁδοῦ.

— Λοιπὸν, κύριε Βερνάρδε, ἠρώτησε μετὰ βλέμματος τεταραγμένου . , . πῶς σᾶς φαίνεται ἡ μικρά;

— Δὲν μὲ ἀνησυχεῖ ἡ κατάστασίς της, ἀπεκρίνατο μετὰ μεγίστης φιλανθρωπίας ὁ ἰατρὸς, καὶ ἐλπίζω ὅτι ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν θέλει ἐντελῶς ἀναρρώσει.

— Ἀλλὰ τί ἔχει;

— Πολὺ δύσκολον εἶναι νὰ σοὶ τὸ ἐξηγήσω δι' ἄλλου τρόπου εἰμὴ μεταχειριζόμενος ὅρους τεχνητοὺς τοὺς ὁποίους δὲν δύνασαι νὰ ἐννοήσῃς.

— Ἀλλὰ, τοὐλάχιστον, δὲν εἶναι σοβαρὰ ἡ ἀσθένειά της.

— Διόλου.

— Μοὶ τὸ ὑπόσχεσθε;

— Ὀμνύω.

Ὁ Μορίων ἐδράξατο τῶν χειρῶν τοῦ ἰατροῦ, καὶ προσήγγισεν αὐτὰς πάραυτα ἐπὶ τῶν χειλέων του.

— Τί κάμνεις; εἶπεν ὁ ἰατρὸς, ἀποσύρων αὐτάς.

Ὁ σκαπανεὺς ἐκίνησε βραδέως τὴν κεφαλήν:

— Ἄ ! δὲν γνωρίζετε πόσον τὴν ἀγαπῶ, ἀπεκρίθη διὰ φωνῆς συγκινητικῆς. Δυστυχὴς Ἰωάννα μου ! μόνη αὐτὴ μοὶ ἀπολείπεται ἐκ τοῦ παρελθόντος μου ! Εἶναι δὲ τόσον ἀγαθή, καὶ τόσον μὲ ἀγαπᾷ ! Πόσον θλίβεται ἡ καρδία μου ὅταν ἀναλογισθῶ τὴν ἀσθένειάν της!

— Δὲν πρέπει νὰ λυπῆσαι τόσον.

— Ἀλλὰ δὲν δύναμαι.

— Αὔριον θὰ ἐπανέλθω.

— Μὴ βραδύνετε, σᾶς παρακαλῶ· καὶ ἐὰν χειροτερεύσῃ, δὲν θὰ μὲ τὸ κρύψετε, ἀλλὰ θὰ μὲ πληροφορήσετε τὰ πάντα ! δὲν ἔχει οὕτω ;

— Σοὶ τὸ ὑπόσχομαι.

Ὁ Μορίων ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν παρηγορηθεὶς μὲν ὀλίγον, ἀλλ' ἡ θλῖψις του δὲν διελύθη ἐν τούτοις· διὸ καὶ ἐκάθησε παρὰ τὸ προσκεφάλαιον τῆς Ἰωάννας, ἥτις ἀνακαθημένη παρετήρει τὰς κινήσεις τοῦ προσώπου του διὰ βλέμματος φλογεροῦ.

Ὁ Μορίων ἐφρικίασεν ἐκ τῆς παραδόξου ἐκφράσεως τοῦ βλέμματος τούτου.

— Τί ἔχεις ; δυστυχὲς τέκνον μου, ἐψέλλισε· καὶ διὰ τί μὲ παρατηρεῖς τοιουτοτρόπως ;

— Ἠκολουθήσατε τὸν ἰατρὸν, εἶπεν ἡ Ἰωάννα· σᾶς ὡμίλησε λοιπὸν περὶ ἐμοῦ ;

— Ἀναμφιβόλως.

— Καὶ τί σᾶς εἶπε ;

— Μοὶ διεβεβαίωσεν ὅτι δὲν εἶναι σπουδαία ἡ ἀσθένειά σου, προσέθετο δὲ μάλιστα, ὅτι ἐντὸς τριῶν ἢ τεσσάρων ἡμερῶν θὰ ἀναλάβῃς ἐντελῶς.

— Μόνον αὐτὰ σᾶς εἶπε ;

— Μάλιστα.

— Λοιπὸν, δὲν ἀνησυχεῖτε πλέον.

— Τὸ διακρίνεις ἐκ τοῦ χαρακτῆρός μου· δὲν ἔχει οὕτω ;

Ἀνεπαίσθητον μειδίαμα ἐφάνη τότε ἐπὶ τῶν κατίσχνων τῆς Ἰωάννας χαρακτήρων, ῥίψασα δὲ τὴν καταβεβλημένην κεφαλὴν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου ἔκλεισεν ἐλαφρῶς τοὺς ὀφθαλμούς.

Ὁ Μορίων ἵστατο ἐπί τινα λεπτὰ καὶ τὴν ἐθεώρει μετὰ σιγῆς.

Ἡ ἀναπνοὴ τῆς νεάνιδος ἦτο ἤρεμος· οὐδὲν ἄλγος προέδιδεν ἡ φυσιογνωμία της ἡ δὲ ἀσθένειά της μετέβαινεν εἰς γαληνιωτέραν φάσιν, τὴν ὁποίαν ἐσκέφθη ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ διαταράξῃ.

Βαδίζων λοιπὸν ἀκροποδητεὶ ἐκάθησε πρὸ τοῦ παραθύρου, ὅπου διέμεινεν ἐπὶ πολὺ, πλανῶν τὸ βλέμμα του ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος, τὴν δὲ διάνοιάν του ἔχων βεβυθισμένην ἐντὸς ὠκεανοῦ ἀορίστων διαλογισμῶν, ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ὑπονοίας περὶ ὅσων συνέβαινον ἐκτὸς τοῦ δωματίου ἔνθα ἐκοιμᾶτο τὸ τέκνον του.

Πάραυτα ὅμως ὕψωσε τὸ μέτωπον, ἀκούσας θόρυβον λαθραίων βημάτων εἰς τὴν ἀτραπὸν ἥτις ὡδήγει εἰς τὴν καλύβην του. Κύψας λοιπὸν ἐκτὸς τοῦ παραθύρου, παρετήρησε τὴν Βέρθαν.

Ὁ Μορίων ἔσπευσεν ἀμέσως εἰς συνάντησίν της.

— Πῶς ἔχει ἡ Ἰωάννα ; ἠρώτησε πάραυτα ἡ Βέρθα.

— Ἄ ! πόσον εἶσθε ἀγαθὴ, ἀνέκραξεν ὁ Μορίων· ὁ Θεὸς νὰ σᾶς εὐλογήσῃ, τέκνον μου. Χάρις τῷ Θεῷ, ἡ ἀσθένειά της δὲν εἶναι σπουδαία, καθὼς μοὶ διεβεβαίωσεν ὁ ἰατρός.

— Δύναμαι νὰ τὴν ἴδω ;

— Ἔλθετε. Ἔλθετε ! ἡ δυστυχὴς Ἰωάννα μου θὰ εὐχαριστηθῇ.

Ἐν τούτοις, ἐκ τοῦ θορύβου τῶν ὀλίγων ἐκείνων λέξεων αἵτινες ἀντηλλάγησαν μετὰ χαμηλῆς φωνῆς, ἡ Ἰωάννα εἶχεν ἐξέλθει ἐκ τῆς ναρκώσεώς της, ἀναγνωρίσασα δὲ τὴν δεσποσύνην Βέρθαν Καρπαντιέ, ἐξέβαλε μικρὰν κραυγὴν, ἡ δὲ ὄψις της κατέστη πάραυτα ἐρυθρά.

— Θὰ μείνω ὀλίγον πλησίον της, εἶπε τότε ἡ Βέρθα, στραφεῖσα πρὸς τὸν γέρο Μορίωνα. Ἐντὸς ἡμισείας ὥρας θὰ ἔλθῃ ἡ Λουκία. Ἀλλ' ἕως τότε δύνασθε νὰ μᾶς ἀφήσητε μόνας.

Ὅπως ἀγαπᾶτε, κυρία, ἀπεκρίνατο ὁ ἀγαθὸς πατήρ· γνωρίζω ὅτι ἡ Ἰωάννα μου εὐχαριστεῖται περισσότερον ἀπὸ ὑμᾶς.

Ὁ Μορίων λοιπὸν ἐξῆλθεν, ἐνῷ ἡ Βέρθα πλησιάσασα πάραυτα παρὰ τὴν κλίνην τῆς Ἰωάννας ἐκάθησε παρὰ τὸ προσκεφάλαιόν της.

Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ δυστυχὴς εὑρίσκετο εἰς μεγίστην ἀνησυχίαν, ὀλίγον δὲ ἔλειψε νὰ λειποθυμήσῃ, ὅτε εἶχεν ἰδεῖ τὸν Μαυρίκιον ἐξαφανιζόμενον ἐντὸς τοῦ φρέατος, μόλις δὲ μετὰ μεγίστης δυσκολίας εἶχε κατορθώσει νὰ ὑποκρύψῃ ἀπὸ τὰ βλέμματα πάντων τὴν ὀδύνην τῆς καρδίας της.

Ὅθεν, ἅμα τὸ πλῆθος εἶχε διαλυθῇ, ὁ δὲ πατήρ της ἔμενε πλησίον τοῦ μεταλλείου, ἀνησυχῶν περὶ τῶν συμβεβηκότων τοῦτ ο μέρους ἐκείνου δράματος, ἔσπευσε ν' ἀπομακρυνθῇ χωρὶς νὰ εἴπῃ τι εἰς οὐδένα.—Εὐτυχῆ δὲ θεωροῦσα ἑαυτὴν ὁσάκις ἡ καρδία της ἐκινεῖτο εἰς ἀγαθήν τινα πρᾶξιν, ἔδραμε μετὰ πάσης σπουδῆς πρὸς τὴν κατοικίαν τῆς Ἰωάννας, ἔνθα ἡ Λουκία ἔμελλε μετ' ὀλίγον νὰ ἔλθῃ.

— Ἰωάννα ! δυστυχὴς Ἰωάννα μου ! εἶπε δι' ὅρους συγκινητικοῦ, διατί εἶσαι ὠχρὰ καὶ μελαγχολική ; ὑποφέρεις πολύ ;

Ἡ Ἰωάννα διεβεβαίωσε διὰ σημείου.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι σοβαρὰ ἡ ἀσθένειά σου, ἐξηκολούθησεν ἡ Βέρθα. Ὁ ἰατρὸς τὸ διεβεβαίωσε.

— Τὸ γνωρίζω, ἀπεκρίνατο ἡ Ἰωάννα.

— Ἐνεθαρρύνθης λοιπόν ;

— Ὀλίγον.

— Τότε μὴ ἀνησυχεῖς πλέον. Δὲν πρέπει νὰ φοβῆσαι τοιουτοτρόπως, πρῶτον χάριν τῆς ὑγείας σου . . . ἔπειτα δὲ . . . καὶ χάριν τοῦ πατρός σου.

— Πάτερ μου ! εἶπε μετὰ φρίκης ἡ Ἰωάννα.

— Ἡ Βέρθα τὴν ἠτένισεν ἔκθαμβος.

— Τί ἔχεις λοιπὸν ; ἠρώτησε.

— Τίποτε.

— Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι φοβεῖσαι.

— Ἐγώ !

— Μήπως σὲ ἐπέπληξεν ὁ πατήρ σου, ἢ σὲ δυσηρέστησε ;

— Ὁ πατήρ μου ! ἀλλ' εἶναι ὁ ἀγαθώτερος τῶν ἀνθρώπων.

— Ἔχεις δίκαιον· δὲν ἔχει ἄλλον ἐκτὸς σοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἶσαι ἡ μόνη χαρά του, ἡ μόνη εὐτυχία του, ὥστε ἡ ἐλαχίστη θλῖψις σου εἶναι δι' αὐτόν . . .

— Ἡ Βέρθα δὲν εἶχε τελειώσει τὸν λόγον της, καὶ λυγμοὶ διέφυγον ἐκ τῶν χειλέων τῆς Ἰωάννας, ἄφθονα δὲ δάκρυα ἔρρευσαν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῆς.

Λαβοῦσα λοιπὸν τὰς χεῖράς της μετὰ τρυφερότητος·

— Θεέ μου ! ἀνέκραξεν ἡ Βέρθα. Ἀλλὰ τί συμβαίνει ; Γνωρίζεις ὅτι μέ καταπλήττεις !

Ἀλλ' ἡ Ἰωάννα δὲν ἀπήντησε.

— Λοιπὸν, ἀποκρίθητι, ἐπέμεινεν ἡ Βέρθα· μή μοι ἀποκρύψῃς τὸ ἐλάχιστον· ὑπάρχει τι τὸ ὁποῖον δὲν θέλεις νὰ εἴπῃς· ἀλλὰ μεταξὺ γυναικῶν τὰ πάντα δύνασαι νὰ ἐμπιστευθῇς, βλέπω δὲ ὅτι εὑρίσκεσαι εἰς μεγάλην ὀδύνην.

— Μάλιστα, μάλιστα, εἶμαι πολὺ δυστυχής ! ὑπετονθόρισεν ἡ Ἰωάννα, κυλίουσα τὴν κεφαλὴν ἐντὸς τῶν χειρῶν της.

— Ὁμίλησον λοιπόν . . .

— Ἀλλ' εἶναι φρικτόν !

— Ποῖον ;

— Ὄχι ! . . . δὲν θὰ τολμήσω ποτέ ! . . . Ὑμεῖς, τόσον ἀγαθὴ, τόσον ἁγνὴ, τόσον καλῶς ἀνατεθραμμένη . . .

— Λοιπόν ;

— Δὲν θὰ ἐννοήσετε.

— Τόσον λοιπὸν σοβαρὸν εἶναι ;

— Θὰ μὲ περιφρονήσητε.

— Τί λέγεις ;

Ἡ Ἰωάννα περιέστρεψε βιαίως τὰς χεῖρας.

— Καὶ ἐν τούτοις, ἐψέλλισε, δὲν δύναμαι νὰ μένω ἐπὶ πολὺ ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ, χωρὶς νὰ ἀποθάνω! . . . Τὸ μυστικὸν τοῦτο μὲ καταβιβρώσκει. . . καὶ ἔπειτα, τίς οἶδε. . . ἐὰν τὸ δυστύχημα τοῦτο συνέβαινε. . . .

— Ἰωάννα, ἡσύχασον . . .

Ἡ Ἰωάννα ἀνεκάθησε.

— Ἀκούσατε, εἶπε πάραυτα, διὰ φωνῆς πυρετώδους, ἀκούσατε. . . . Ἐπιθυμῶ τὰ πάντα νὰ εἴπω πρὸς ὑμᾶς ἤτις, οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην τῶν βδελυρῶν τούτων πράξεων συνελάβετέ ποτε ὑπόνοιαν, διότι μόνη ὑμεῖς εἴσθε τόσον ἀγνή, ὥστε νὰ μοὶ συγχωρήσητε! . . .

— Ἐξηγήθητι.

— Τὸ ἀπεφάσισα, καὶ θέλω τὰ πάντα σᾶς ἐκμυστηρευθῆ, ἀλλὰ, ἐκ τῶν προτέρων, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς ἀπευθύνω μίαν παράκλησιν.

— Ὁποίαν;

— Ἐὰν, ἐντός τινος χρόνου . . . δὲν δύναμαι δὲ νὰ προΐδω τὰ πάντα . . . ἐὰν ἀπέθνησκον . . .

— Εἶσαι μωρά!

— Ὄχι! ἀλλ' ἐὰν τὸ δυστύχημα τοῦτο ἐπήρχετο, καὶ ἂν . . . εἶναι τρομερὸν νὰ τὸ εἴπω . . . ἀλλ' ἐπὶ τέλους ὁμόσατε, δεσποσύνη Βέρθα, ὅτι ἐὰν ἀποθάνω, θέλετε λάβει πρόνοιαν περὶ τοῦ τέκνου μου!

Ἐξαντληθεῖσα δὲ ἐκ τῆς θλιβερᾶς ἐκείνης ἐξομολογήσεως, ἡ δυστυχὴς Ἰωάννα, ἔκρυψε τὴν λυσίκομον αὐτῆς κεφαλὴν ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιόν της.

Ἡ Βέρθα ἔμεινε κεραυνόπληκτος.

Κ'.

ΕΚΕΙΝΟΣ! ΕΙΝΑΙ ΕΚΕΙΝΟΣ!

Οὐ μακρὰν τῆς καλύβης ἐν ᾗ κατῴκει ὁ γέρο-Μορίων, ὕψοῦτο μικρὸς ὄρχατος δένδρων, ἀπέχων ὀλίγα μέτρα ἀπὸ τοῦ δάσους, εἰς δὲ τὴν πρασίνην ἐκείνην ὄχθιν μετέβαινε συνήθως μετὰ τὸ γεῦμά του ὁ γέρο-Μορίων καὶ ἐκάπνιζε τὴν πίπαν του ἀναπαυόμενος ὀλίγον ἐκ τῶν ἐπιμόχθων αὐτοῦ ἐργασιῶν.

Πρὸς τοῦτο λοιπὸν τὸ μέρος εἶχε μεταβῆ ὁ πατὴρ τῆς Ἰωάννας, ὅτε εἶχεν ἀφήσει τὴν θυγατέρα του μετὰ τῆς δεσποσύνης Καρπαντιέ.

Ἀπὸ πρωΐας εὑρίσκετο ἐν μεγίστῃ στενοχωρίᾳ, καὶ εἶχεν ἀνάγκην ἀέρος.

Ἂν καὶ ὁ ἰατρὸς τὸν ἐνεθάρρυνε, ἡ δὲ παρουσία τῆς Βέρθας τὸν ἐξησφάλιζε περὶ τῆς θυγατρός του, ἐν τούτοις πᾶσα ἀνησυχία δὲν ἐξέλιπε παντελῶς ἐκ τῆς διανοίας του, διὸ καὶ ἐφαίνετο σύννους.

Ἡ αἰφνίδιος ἐκείνη τῆς Ἰωάννας ἀδιαθεσία, ἥτις δὲν ἐφαίνετο προερχομένη ἐξ ὑλικῆς τινος αἰτίας, τὸν ἐτάραττεν ἐνδομύχως. Ἐκ τῶν ἐξηγήσεων τοῦ ἰατροῦ, δὲν εἶχεν ἐντελῶς καθησυχάσει, . . . διότι ἔβλεπε πάντοτε τὸ τέκνον του λειποθυμοῦν καὶ ὠχρὸν, ἄνευ κινήσεως καὶ ζωῆς, καὶ ἕτοιμον νὰ ἀφήσῃ ἐντὸς τῆς ἀγκάλης του τὴν ὑστάτην πνοήν.

Ἐροβεῖτο λοιπὸν μήπως ὑπερέβαττετο μυστήριόν τι, ἀορίστως δὲ καὶ αὐτομάτως ὑπέβλεπε σπουδαῖον τινα κίνδυνον ἐν τῇ καταστάσει τῆς Ἰωάννας.

Τοιαύτας ἐντυπώσεις κατέχων ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ, ἔρθασε μὲ βῆμα βραδὺ εἰς τὸ μικρὸν ἐκεῖνο δάσος καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ χλοεροῦ τινος γηλόφου, ὑπὸ τὰς ῥίζας τῶν θαλερῶν πτελεῶν.

Ὁ καθαρὸς καὶ δροσερὸς ἀὴρ ὅστις ἔπνεεν ἐκ τοῦ παρακειμένου δάσους ἀνεζωογόνει τὴν

πνοήν του . . . Σχετικῶς, κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἠσθάνετο εὐτυχίαν τινὰ, καὶ βαθμηδὸν ἀπεμακρύνοντο οἱ φόβοι του.

Ἐνῷ λοιπὸν εὑρίσκετο ἐν τῇ καταστάσει ἐκείνῃ, παραδόξως πως ἡ ἠρεμία τῆς φύσεως ἐπέδρασεν ἐπ' αὐτοῦ, ἡ δὲ χαρίεσσα τῆς τοποθεσίας ἐκείνης εἰκὼν ἀνελισσομένη ἐνώπιόν του, καθήδυνεν ἐλαφρῶς τὸ πνεῦμά του· ἐστήριξε λοιπὸν τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῶν χειρῶν του κυριευθεὶς ὑπὸ νάρκης.

Καθ' ὅλην ἐκείνην τὴν νύκτα ὁ δυστυχὴς Μορίων εἶχεν ἐργασθῆ, τὴν δὲ πρωΐαν ἐπέστρεφεν εἰς τὴν οἰκίαν του ὅπως ἴδῃ τὸ τέκνον του ἀσθενοῦν.

Καταβεβλημένος λοιπὸν ἐκ τοῦ κόπου καὶ τῶν συγκινήσεων, ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν ἀπεκοιμήθη. Ἀλλ' ὅταν ἐξύπνησε, εἶχε λησμονήσει σχεδὸν πᾶν ὅ,τι εἶχε συμβῆ, καὶ ἠσθάνετο ἑαυτὸν ἐντελῶς ζωογονηθέντα.

Ὅθεν περιέφερε τὸ νυσταλέον ὄμμα του πανταχόθεν, καὶ πάραυτα ἀνεπαισθήτως ἐκυριεύθη ὑπὸ τοῦ αἰσθήματος τῆς πραγματικότητος. Ἡ ἀνάμνησις τότε τῆς Ἰωάννας, καὶ ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ τὴν ἐπανίδῃ ἐπῆλθεν εἰς τὴν διάνοιάν του.

Ἠγέρθη λοιπὸν καὶ διηυθύνετο πρὸς τὴν καλύβην του. Μόλις ὅμως προέβη δύο βήματα, καὶ ἤρχισε νὰ φρικιᾷ.

Εἰς μικρὰν ἀπ' αὐτοῦ ἀπόστασιν ἤκουσε λέξεις τινας μεταξὺ τῶν ὁποίων διέκρινε καὶ τὸ ὄνομά του προφερόμενον. Ἔτεινε λοιπὸν τὸ οὖς, βυθίζων ταὐτοχρόνως τὸ βλέμμα του ὑπὸ τὰ δένδρα.

Ἐντὸς τοῦ μικροῦ δάσους, εἰς μικρὰν ἀπ' αὐτοῦ ἀπόστασιν, διέκρινε δύο ἄνδρας, ἐξ ὧν ὁ μὲν εἶχε τὴν ὄψιν ἐστραμμένην ἀπέναντι αὐτοῦ, ὁ δὲ ἕτερος τὰ νῶτα. Ἀλλὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον δὲν ἀνεγνώρισεν, ἐνῷ τὸν ἀπέναντί του πάραυτα διέκρινε.

Ἦτο ὁ Ματών.

Ἐνῷ λοιπὸν οἱ δύο οὗτοι ἄνδρες συνδιελέγοντο, ὁ Μορίων ἴτατο μετὰ προσοχῆς καὶ ἤκουε.

— Γνωρίζετε! ἔλεγεν ὁ Ματὼν δι' ὄρους σπουδαίου ἑνταυτῷ καὶ σκωπτικοῦ, φαίνεται ὅτι ἡ μικρὰ ἀσθενεῖ ἀπὸ τῆς πρωΐας.

— Καὶ ποῖος σοὶ τὸ εἶπε;

Ὁ Παλὼ' ὁ ἴδιος δὲ τὴν περιεποιήθη, ὅταν ὁ πατὴρ μετέβη πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ ἰατροῦ.

— Λοιπόν;

— Λοιπόν! σεῖς σκεφθῆτε περὶ αὐτοῦ. διότι, καθὼς ἠννόησα, εἰς αὐτὴν τὴν ἀσθένειαν δὲν φαίνεται νὰ ἦσθε ὅλως διόλου ἀθῷος.

— Καὶ τί μοὶ μέλλει;

— Ἄ! καὶ ἐμέ διόλου· ἀλλ' ἐπίσης, πρέπει νὰ τὸ συλλογισθῆτε ὀλίγον, διότι γνωρίζω τὸν πατέρα, καὶ ἂν τὸ ἐμάνθανεν . . .

Ὁ σύντροφος τοῦ Ματὼν ὕψωσε τοὺς ὤμους καὶ δὲν ἀπήντησεν ἀμέσως. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸν Μορίωνα, εἶχε καταστῆ πελιδνὸς, καὶ ψυχρὸς ἱδρὼς εἶχεν ἐξέλθει ἐκ τῶν κροτάφων του.

Τίς ἦτο ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος, πρὸς ὃν ὡμίλει τοιουτοτρόπως ὁ Ματὼν περὶ τῆς θυγατρός του;

Ποίαν σχέσιν ἠδύνατο νὰ ἔχῃ μὲ τὴν ἀσθένειαν τῆς Ἰωάννας;

Εἰς τὰς σκέψεις ταύτας νέφος ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμούς του.

Ἀλλ' ὁ διάλογος ἐκεῖνος τοσοῦτον ζωηρῶς εἵλκυε τὸ ἐνδιαφέρον του, ὥστε ἐπεθύμει νὰ λάβῃ ἀκριβεστέρας πληροφορίας περὶ τοῦ θέματος τούτου, διὸ καὶ ἔτεινε τὸ οὖς· θέσας δὲ καὶ τὰς δύο χεῖράς του ἐπὶ τῶν χειλέων ὅπως καταστείλῃ τὴν ἀναπνοήν του, περιέμενε τὸ πέρας τῆς ἐκτάκτου ἐκείνης συνδιαλέξεως.

— Ἂς ἀφήσωμεν αὐτὰ, ἐπανέλαβεν ὁ μετὰ τοῦ Ματὼν συνδιαλεγόμενος Ροβέρτος Λένλαϊ, τὸν ὁποῖον θὰ ἀνεγνώρισεν ἤδη ὁ ἀναγνώστης· ἐὰν τὰ λεγόμενά σου ἦναι ἀληθῆ, καὶ

ἂν συμβῇ ὅ,τι ὑποθέτεις, μήτε ὁ πατὴρ μήτε ἡ θυγάτηρ του δύνανται νὰ ἔχωσι παράπονα κατ' ἐμοῦ· ἀλλ' ἀρκετὰ ὡμιλήσαμεν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου· ἄλλως τε δὲ, ἔχομεν νὰ ἀνασχοληθῶμεν περὶ ἄλλων πραγμάτων.

— Περὶ τίνων ;

— Ὁ Παλὼ δὲν σοὶ εἶπε τίποτε ;

— Τίποτε.

— Ἐν τούτοις σπουδαῖα πράγματα συμβαίνουσι.

— Ποίου εἴδους ;

— Ἡμέραν τινα, πλησίον τοῦ *ἐγκαταλελειμμένου φρέατος*, ἐνόμισας ὅτι ἐφόνευσας ἄνθρωπόν τινα τὸν ὁποῖον δικαίως ἐθεώρουν ἐπικίνδυνον.

— Τὸν ποιμένα ;

— Μάλιστα.

— Πολὺ καλά! ἀλλ' ἐκεῖνος ἀπέθανε.

— Τοὐναντίον, ζῇ· καὶ ἔμαθε τὸ μυστικόν μας !

— Καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος εὑρίσκεται εἰς Βαρέν ;

— Ἀπό τινων ἡμερῶν.

— Ἀλλὰ τί ἦλθε νὰ πράξῃ ;

Ἀμφιβάλλεις ! . . . ἦλθε διὰ νὰ μᾶς κατασκοπεύσῃ καὶ μᾶς προδώσῃ.

Ὁ Ματὼν ἐποίησε σημεῖον ἀγρίας ἀπειλῆς.

— Καλά ! θὰ τὸ ἰδωμεν, εἶπε μετὰ καταχθονίου ἀποφάσεως· ἐὰν εὐχαριστῆσθε νὰ μοὶ παραστήσητε τὰ χαρακτηριστικά του, σᾶς ὑπόσχομαι ἐντὸς ὀλίγου νὰ τὸν καταστήσω ὀλιγώτερον ἐπικίνδυνον.

Ὁ Ρυβέρτος τὸν κατεπράυνε διά τινος σημείου του.

— Δὲν πρόκειται νὰ ἐκτεθῶμεν καθ' ἣν ὥραν μᾶς ἐπαπειλεῖ σπουδαῖος κίνδυνος.

— Ἀλλὰ θὰ μᾶς καταγγείλῃ.

— Δὲν θὰ τῷ δώσωμεν καιρόν.

— Καὶ τί θὰ πράξετε ;

— Ἐστιγμάτισα τὴν ἰδέαν μου.

— Ἐν τούτοις . . .

— Δὲν μοὶ εἶπες ὅτι ὁ Δορμὼ ἐφονεύθη τὴν πρώταν ταύτην, ἐντὸς τοῦ μεταλλείου ;

— Καὶ πάλιν τὸ ἐπαναλαμβάνω.

— Αὐτὸς ἦτο ἐκ τῶν ἡμετέρων . . .

— Βεβαιότατα.

— Καὶ ἡ σύζυγός του, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, εἶναι μία μέγαιρα δύστροπος.

— Δὲν ἀπατᾶσθε.

— Λοιπὸν . . . τὰ πράγματα τότε βαίνουσι κατ' εὐχήν . . . Θέλεις μεταβῇ εἰς τὸ οἰνοπωλεῖον τῆς κυρᾶς Λορμώ . . . ἐντὸς δὲ μιᾶς ὥρας θέλω ἔλθει καὶ ἐγώ.

— Ἀλλὰ τί θὰ τῇ εἴπω ; σᾶς παρακαλῶ.

— Θὰ τῇ εἴπῃς ὅτι ἡ *Διεθνὴς* δὲν στερεῖται καρδίας καὶ σπλάγχνων, ὡς οἱ πάτρωνες, καὶ ὅτι ἡ ἑταιρία εἰδοποιηθεῖσα περὶ τοῦ δυστυχήματος ὅπερ τῇ ἐπῆλθε, τῇ ἀποστέλλει βοήθειαν 500 φράγκων.

— Ἀλλὰ εἶναι πολλά !

— Εἶναι τὸ τέταρτον τῶν ὅσα θέλω τῇ δώσει.

Ὁ Ματὼν ἤρξατο γελῶν.

— Συγγνώμην! εἶπε· τόσον ἰσχυρῶς κρούετε τὰς οἰκίας τῶν γυναικῶν, ὥστε πιστεύω νὰ ὑπάρχωσι πολλαὶ αἱ ὁποῖαι εὐθηνότερα ἠδύναντο νὰ προδώσωσι τοὺς συζύγους των!

Ὁ Μορίων οὐδὲ λέξιν ἐκ τῆς συνδιαλέξεως ταύτης ἀπώλεσεν. Ἐκ τῆς ἀλγεινῆς δὲ ἐντυπώσεως τὴν ὁποίαν τῷ προὐξένει ὁ διάλογος οὗτος, ἐλησμόνησε μίαν στιγμὴν τὴν Ἰωάνναν. Ὅταν ὅμως εἶδε τὸν Ματὼν ἐγειρόμενον καὶ ἕτοιμον νὰ ἀναχωρήσῃ, πάραυτα ἡ μνήμη του ἐπανῆλθε, τὸ δὲ φλογερὸν βλέμμα του προσηλώθη πυρετωδῶς ἐπὶ τῆς μορφῆς τοῦ Ρυβέρτου.

Ὁ Μορίων ὀλίγον ἐγνώριζε τὸν Ρυβέρτον. Ἅπαξ ἢ δὶς μόνον συνήντησεν αὐτὸν καὶ μόνον τὸν εἶχε χαιρετήσει χωρὶς νὰ τὸν παρατηρήσῃ μετὰ προσοχῆς. Ἀλλὰ τὴν φορὰν ταύτην προσεπάθει διὰ τοῦ βλέμματός του νὰ ἐγχαράξῃ βαθέως καὶ ἀνεξαλείπτως ἐν τῇ μνήμῃ τοὺς χαρακτῆρας τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅπως οὐδέποτε τὸν λησμονήσῃ.

Ποτὲ ἀνθρώπινος ὀφθαλμὸς δὲν ἐφωτίσθη διὰ φλογερωτέρου ρευστοῦ!

Πάραυτα κατὰ περίεργον καὶ ἀπροσδόκητόν τι φαινόμενον, ἔμεινεν ἐπί τινα λεπτὰ ὄρθιος καὶ ἔκπληκτος, θλίβων δὲ διὰ τῶν δύο χειρῶν του τὸ μέτωπον, ὡσεὶ ἐντύπωσις ἀναμνήσεώς τινος ἀπὸ πολλοῦ ἐξαλειφθείσης, εἶχεν ἀναφανῇ ἐν τῇ μνήμῃ του, ἐκίνησε ζωηρῶς τὴν κεφαλὴν καὶ ἐξέβαλε κραυγήν.

— Ἐκεῖνος ! εἶναι ἐκεῖνος! ἐψέλλισε· σχεδὸν ἐκπεπληγμένος καὶ ἐξακολουθῶν νὰ παρατηρῇ τὸν Ρυβέρτον Λένλαϊ ὅστις ἀπεμακρύνετο.

— Γνωρίζετε λοιπὸν τὸν Ρυβέρτον Λένλαϊ ; εἶπε τὴν στιγμὴν ταύτην μία φωνὴ ἐξελθοῦσα ὄπισθέν του.

Ὁ Μορίων, βεβυθισμένος ἤδη εἰς ἄλλους διαλογισμούς, οὐδένα εἶχεν ἀκούσει νὰ τὸν πλησιάζῃ. Ὅθεν ἐστράφη ἔκπληκτος καὶ παρετήρησεν εἰς ὀλίγην ἀπ' αὐτοῦ ἀπόστασιν τρεῖς ἄνδρας, ἐξ ὧν ὁ εἷς ἦτον ὁ ἐπαίτης, περὶ οὗ ἀνεφέραμεν, οἱ δὲ δύο ἕτεροι χωροφύλακες λόχου ςαθμεύοντος ἐγγὺς τῆς Βαρέν.

Οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἤρχοντο εἰς τὸ ἐργοστάσιον, ἕνεκα τῶν συμβεβηκότων τῆς νυκτός.

Διά τινος σημείου τοῦ ἐπαίτου οἱ δύο χωροφύλακες πάραυτα ἀπεμακρύνθησαν ἀφέντες αὐτὸν μόνον μετὰ τοῦ πατρὸς τῆς Ἰωάννας.

Ὁ Μορίων δὲν ἠννόει καλῶς τὴν διαταγὴν τοῦ ἐπαίτου ἤτις ἐγένετο ἐξ αἰτίας του. Ἐγνώριζε μὲν τὸν ἐπαίτην διότι ἐνίοτε τὸν συνήντα εἰς τὴν κωμόπολιν, ἀλλ' ἠγνόει τίς ἦτο, καὶ πόθεν ἤρχετο, πολλάκις δὲ τῷ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα, μήπως ἦτο αἰσχρός τις ἀγύρτης, ὥστε τὴν ἐλαχίστην ἐμπιστοσύνην δὲν διέτρεφε μέχρι τοῦδε πρὸς αὐτόν.

— Ἀλλ' ὅταν τὴν φορὰν ταύτην συνήντησεν αὐτὸν μετὰ τῶν δύο ἐκείνων ἀστυνομικῶν ὀργάνων, πᾶσαι αἱ προκαταλήψεις του ἐξηφανίσθησαν ἀμέσως, καὶ ἀπεριόριςος συμπάθεια διεδέχθη τὴν προτέραν πρὸς αὐτὸν ἀπέχθειάν του.

Ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἤρχετο νὰ τῷ ὁμιλήσῃ περὶ τοῦ Ρυβέρτου Λένλαϊ, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ θέα τοῦ τελευταίου τούτου ἀφύπνιζε πάραυτα ἐν τῇ διανοίᾳ του ἀνάμνησιν τὴν ὁποίαν ἐνόμιζε διὰ παντὸς ἐξαλειφθεῖσαν, ὥστε ἐν τῇ προσεγγίσει ταύτῃ ἠσθάνετο τὸν δάκτυλον τῆς θείας Προνοίας, τὸν ὁποῖον δὲν ὤφειλε νὰ ἀπωθήσῃ.

Ἐν τούτοις μικρά τις δυσπιστία δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐξαλειφθῆ, διὸ καὶ ἔρριψεν ἓν βλέμμα ἐταστικὸν ἐπὶ τοῦ ἐπαίτου.

— Καὶ ὑμεῖς, ἀπεκρίνατο, τὸν γνωρίζετε ἐπίσης ;

— Μὰ τὴν ἀλήθειαν ! εἶπεν ὁ ἐπαίτης. Ἀλλ' ἐγὼ ἁπλούστατα — Πρὸ πολλοῦ ἤδη τὸν συναντῶ.

— Καὶ ποῖος εἶναι ὁ ἀνὴρ οὗτος ;

— Μηχανικός,

— Πρὸ πολλοῦ δὲ εὑρίσκεται εἰς τὸ ἐργοστάσιον ;

— Ἀπὸ τριῶν ἢ τεσσάρων τὸ πολὺ μηνῶν.

— Καὶ ἄλλοτε κατῴκει εἰς Παρισίους;

— Βεβαιότατα.

— Τὸν ἐγνωρίσατε καὶ ἐκεῖ;

— Ὀλίγον.

— Εἶναι νυμφευμένος;

— Λέγεται τοὐλάχιστον.

— Καὶ πλούσιος;

— Νομίζεται.

Ὁ Μορίων ἐχαμήλωσε τὸ μέτωπον, καὶ ἤρχισε νὰ διαλογίζηται.

Ὁ ἐπαίτης ἐξηκολούθει νὰ τὸν παρατηρῇ, λαμβάνων ζωηρὸν ἐνδιαφέρον ἐπὶ τῆς στάσεώς του,

— Ἀλλά, ἐπανέλαβε μετ' ὀλίγον· σᾶς συμβαίνει τι ἔκτακτον. . .

— Ἴσως· ἀπεκρίνατο ὁ Μορίων.

— Ἡ θέα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου πρὸ ὀλίγου σᾶς ἐτάραξε.

— Τῷ ὄντι.

— Καλῶς παρετήρησα. . . ἀλλὰ πόθεν προήρχετο ἡ ἔκπληξίς σας; τί ἐσήμαινον οἱ λόγοι ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους ἤκουσα διαβαίνων *Ἐκεῖνος! εἶναι ἐκεῖνος!*

Ὁ γέρο Μορίων ἐδίστασεν ἐπὶ μίαν στιγμὴν, καὶ ἔθλιψε καὶ αὖθις διὰ τῶν δύο χειρῶν του τὸ μέτωπον, νέα δὲ ἀστραπὴ ἐξῆλθε τοῦ βλέμματός του.

— Ὄχι! ὄχι! ἐψυθίρισε μετ' ἐντάσεως ἀδύνατον εἶναι, δὲν ἀπατῶμαι· δύο ἄνθρωποι δὲν δύνανται νὰ ὁμοιάζωσιν, ὅπως οὗτος ὁμοιάζει τὸν ἄλλον.

— Τίνα ἄλλον;

— Ἡ αὐτὴ φωνὴ, τὸ αὐτὸ ἀνάστημα, τὸ αὐτὸ βλέμμα.

— Περὶ τίνος ὁμιλεῖτε;

Ὁ γερο-Μορίων ἐποίησε νευρώδη τινὰ κίνησιν χωρὶς νὰ ἀπαντήσῃ.

Ὁ ἐπαίτης ζωηρῶς ἐθορυβήθη. Αὐτομάτως, ἠννόει ὅτι ἀνακαλύπτει ἴχνος μυστηρίου, διὸ καὶ δὲν ἤθελε νὰ ἀφήσῃ τὸν σκαπανέα χωρὶς νὰ ἀποσπάσῃ τὸ μυστικόν του. Ὅθεν πλησιάσας καὶ πάλιν ἐπανέλαβε:

— Κατῳκήσατε εἰς Παρισίους; εἶπε, βυθίζων τὸ βλέμμα του ἐντὸς τοῦ βλέμματος τοῦ Μορίων.

— Ὁ Μορίων ἀνεσκίρτησε.

— Πρό τινων ἐτῶν; ἐξηκολούθησεν ὁ ἐπαίτης.

— Μάλιστα.

— Εἶσθε νυμφευμένος;

— Μετά τινος ἀγαθῆς καὶ οἰκονόμου γυναικός.

— Εἴχετε πολλὰ τέκνα;

— Πέντε ἀγγέλους, κύριε.

— Καὶ ἀπέθανον;

— Ὅλα . . ἡ σύζυγος, τὰ τέκνα, μόνη δὲ ἡ Ἰωάννα μοὶ μένει.

Ὁ γερο-Μορίων κατέπνιξε λυγμὸν, ἐνῶ ὁ ἐπαίτης ἐσίγα,

Ἐπί τινα λεπτὰ σιγὴ ἐπεκράτησε.

— Εἴμεθα τόσον πτωχοί! ἐπανέλαβε μετ' ὀλίγον ὁ ἀγαθὸς ἐργάτης. Πολλάκις ἐστερούμεθα τοῦ ἄρτου καὶ τῆς πυρᾶς· ἦτο τρομερόν!

— Εἴσθε κτίστης;

— Μάλιστα.

— Καὶ εἰς Παρισίους ἐγνωρίσατε τὸν Κ. Ροβέρτον Λένλαϊ;

— Δὲν γνωρίζω τὸ ὄνομά του.

— Ἀλλ' αὐτὸς εἶναι;

— Τὸ διαβεβαιῶ.

— Καὶ διατί ἡ θέα του παρήγαγεν ἐφ' ὑμῶν τὴν ταραχὴν ταύτην;

Ὁ Μορίων ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανόν.

— Ἄ! διότι ἡ ἀνάμνησις αὕτη εἶναι σκληρὰ, εἶπε μετὰ φρίκης.

— Ποία ἀνάμνησις; ἐπέμεινεν ἐρωτῶν ὁ ἐπαίτης.

— Οὐδέποτε χειμὼν ὑπῆρξε δριμύτερος ἐκείνου καθ' ὃν εἶχον ἰδεῖ ἀποθνήσκοντα τὰ τέσσαρα τέκνα μου, ἐνῶ ἡ σύζυγός μου εὑρίσκετο ἀσθενὴς εἰς τὴν κλίνην. Ἡ κατάστασίς της ἦτο θλιβερὰ, ἀλλ' οὐδεμίαν ἠδυνάμην νὰ τῇ δώσω βοήθειαν· ἐπείνα, ἐρρίγει, ἀλλὰ τί ἠδυνάμην νὰ πράξω; Ἡ ταλαίπωρος Ἰωάννα μου ἐθρήνει πλησίαν τῆς μητρός της, κατέπνιγε δὲ τὰ δάκρυά της, καὶ ἔκρυπτε τὰς θλίψεις της ὅπως μὴ μὲ λυπήσῃ πλειότερον. Εὑρισκόμην εἰς ἀμηχανίαν, ἡ δὲ ἰδέα τῆς αὐτοκτονίας παρουσιάζετο ζῶσα ἐνώπιόν μου. Ἐξῆλθον λοιπὸν τῆς οἰκίας μου ἀναίσθητος ἐκ τῆς θλίψεως καὶ τῆς ἀπελπισίας. . .

— Καὶ ποῦ μετέβητε;

— Μόπως γνωρίζω; Ἤθελον νὰ ἐπαιτήσω, ἢ νὰ πράξω τι ἄλλο χεῖρον· δὲν εἶχον πλέον συναίσθησιν τῶν πράξεών μου, καὶ ἠθανόμην ὅτι δὲν ἀνῆκον πλέον εἰς τὸν κόσμον τοῦτον.

— Τί συνέβη λοιπόν;

— Κάτι παράδοξον.

Ὡμιλήσατε.

— Μετὰ μίαν ὥραν εὑρισκόμην εἰς τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ Βουσὶ, ὅτε ἄνθρωπός τις διήρχετο τὴν ὁδὸν ἐκείνην, ἐγγύτατα τοῦ πεζοδρομίου ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἱστάμην. Ἐκ τῶν πολλῶν διαβατῶν τοὺς ὁποίους παρετήρησα μόνος αὐτὸς ἐστάθη ἀπέναντί μου καὶ ἤρξατο μετὰ προσοχῆς νὰ μὲ παρατηρῇ.

— Καὶ τί σᾶς εἶπε;

— Ἀφοῦ μετὰ συντομίας μέ ἠρώτησε περὶ τοῦ βίου μου, μοὶ ἔθεσεν ἐντὸς τῆς χειρὸς πεντάφραγκον νόμισμα· ὕπαγε, μοὶ εἶπε, τώρα εἰς τὴν σύζυγόν σου, καὶ ἂν θέλῃς νὰ κερδίσῃς πολὺ περισσότερα, δηλ· ἐὰν θέλῃς σὺ καὶ ἡ σύζυγός σου νὰ ἀπαλλαχθῆτε ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀπὸ τὴν πενίαν, ἐλθὲ αὔριον εἰς τοιαύτην ὥραν καὶ εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν μάλιστα, καὶ θέλω σοὶ γνωστοποιήσει τὸ εἶδος τῆς ἐργασίας τὴν ὁποίαν θέλω σοὶ ἀναθέσει.

— Ὁποία ἐργασία ἦτο;

— Ἄ! Τὴν ἰδίαν στιγμὴν δὲν ἐσκέφθην περὶ αὐτοῦ, διότι ἐσκίρτων ἐκ τῆς χαρᾶς βλέπων τὸ νόμισμα ὅπερ εἶχον ἐντὸς τῆς χειρός μου, δι' οὗ ἠδυνάμην νὰ φέρω εἰς τὴν σύζυγόν μου τὴν παρηγορίαν, ὥστε δὲν ἐρρόντισα περὶ ἄλλου τινος πράγματος.

— Ἀλλὰ τῇ ἐπαύριον;

— Τῇ ἐπαύριον δὲν ἔπραξα τὸ αὐτὸ, ἀλλ' ἀμέσως ἀνεκάλεσα τὴν πρότασιν τὴν ὁποίαν μοὶ εἶχε κάμει ὁ ξένος καὶ μετέβην εἰς τὴν ὁδὸν Βουσί.

— Καὶ ὁ ἄγνωστός σας εὑρίσκετο ἐκεῖ;

— Πρό τινων λεπτῶν.

— Καὶ ποίου εἴδους ἐργασίαν σᾶς ἀνέθηκε;

— Ἐντεῦθεν ἄρχεται τὸ μυστήριον.

— Λοιπόν!

— Ἐπρόκειτο περὶ μυστικῆς τινος κλίμακος, ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ἐν ἀχρηστίᾳ, τὴν ὁποίαν ἐπρόκειτο νὰ ἀνοίξῃ.

— Καὶ ποῦ;

— Περιμείνατε. Ἐν πρώτοις ἠρνήθην· διότι ἐφοβούμην νὰ ἀναμιχθῶ εἰς ὑπόθεσιν σκοτεινὴν, ἄλλως τε αἱ προφυλάξεις ἦσαν φυσικώταται.

— Εἶσθε ἀνὴρ τίμιος!

— Τοὐλάχιστον δύναμαι νὰ τὸ εἴπω.

— Καὶ τί ἀπήντησεν ὁ ἄγνωστος εἰς τοὺς δισταγμοὺς τούτους;

— Μὲ ἐνεθάρρυνε τὰ μέγιστα.

— Καὶ πῶς;

— Μοὶ διηγήθη ὅτι κατῴκει εἰς τὴν δευτέραν ὀροφὴν οἰκίας, τὴν πρώτην ὀροφὴν τῆς ὁποίας κατεῖχε νεᾶνις χήρα, ἥτις ἦτο ἡ ἐρρωμένη του. Ἡ γυνὴ ἐκείνη, μοὶ εἶπε, ἐπιθυμοῦσα νὰ φυλάξῃ αὐστηρῶς τὰ καθήκοντά της, δὲν ἤθελε νὰ πληροφορηθῇ ὁ κόσμος περὶ τῆς ἀδυναμίας της ταύτης, ὥστε ἡ μυστηριώδης ἐκείνη κλίμαξ ἤθελε προορισθῇ ὅπως ὑποκρύπτῃ τὰς μυστικὰς σχέσεις των.

— Ἡ πρόφασις ἦτον εὔλογος!

— Πιστεύω.

— Καὶ συγκατενεύσατε;

— Τὸ ἐσπέρας τῆς ἐπαύριον, ἀφοῦ προειδοποίησα τὴν σύζυγόν μου ἀνεχώρησα μετὰ τοῦ ἀγνώστου μου.

— Καὶ ποῦ μετέβητε;

— Ἀγνοῶ. Μὲ εἶχεν ἐπιδέσει τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὥστε μόνον τὴν κλίμακα, ἥτις συνεκοινώνει μετὰ τῆς αἰθούσης, εἶδον.

— Τὴν δὲ γυναῖκα, τὴν νέαν χήραν; . . .

— Δὶς τὴν εἶδον.

— Ἦτο ὡραία· δὲν ἔχει οὕτω; Τριακοντοῦτις ὡς ἐγγύτατα· ἡ δὲ αἴθουσα ἦτο πολυτελῶς κεκοσμημένη, καὶ ἐνθυμεῖσθε ἴσως ὅτι ἡ οἰκία αὕτη, εἰς ἣν ὡδηγήθητε, εὑρίσκετο μεταξὺ αὐλῆς καὶ κήπου;

Ὁ γέρο-Μορίων ἐξεπλάγη.

— Γνωρίζετε λοιπὸν τὴν ἱστορίαν ταύτην; ἀνέκραξεν ἐκθαμβος.

Ὁ ἐπαίτης θέσας τὸν δάκτυλόν του ἐπὶ τῶν χειλέων:

— Γνωρίζω καὶ ἄλλο τι . . . ἀπεκρίνατο. Ἀλλ' ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν πρέπει νὰ ὁμιλήσω περὶ αὐτοῦ.

— Διατί;

— Ἔχω μόνον ἀνάγκην ὑμῶν.

— Ἐπὶ τίνι σκοπῷ;

— Θὰ σᾶς τὸ εἴπω ἀργότερον.

— Ἀλλά, τίς εἶσθε ὑμεῖς ὅστις ἐρωτᾶτε τοιουτοτρόπως καὶ ὅστις . . ,

Ὁ ἐπαίτης ἀπέσπασεν ἐκ τοῦ θυλακίου του γραμμάτιον, ὅπερ ἔδειξε πρὸς τὸν γέρο Μορίωνα.

Ἐνῷ δὲ οὗτος ἔκαμνε σημεῖόν τι ἐκπλήξεως.

— Καλὴν ἐντάμωσιν, προσέθετο ὁ ἐπαίτης, καὶ ἂν θελήσητε νὰ λάβητε μίαν καλὴν συμβουλήν, εἰς οὐδένα θέλετε γνωστοποιήσει ὅσα μοὶ ἐνεπιστεύθητε.

ΚΑ'.

ΤΟ ΘΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΙΟΥ ΤΟΥ ΕΠΑΙΤΟΥ.

Ἐπιστρέψας ὁ γέρο-Μορίων εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, εὗρε τὴν Ἰωάνναν ἐγερθεῖσαν τῆς κλίνης της καὶ καθημένην πλησίον τοῦ παραθύρου.

Ἡ Βέρθα πρὸ ὀλίγων μόλις λεπτῶν εἶχεν ἀναχωρήσει, ἡ δὲ ἀσθενὴς μεταβᾶσα πρὸ τοῦ παραθύρου ἀνέπνεε τὸν καθαρὸν τῆς ἑσπέρας ἀέρα.

Ἅμα ὁ γέρο Μορίων παρετήρησε τὴν θυγατέρα του, τὴν ἐπλησίασε, λαβὼν δὲ τὰς χεῖρας αὐτῆς μετὰ τρυφερότητος:

— Ἠγέρθης! εἶπεν, Ἰωάννα μου, ἀλλ' ἡ κίνησις δύναται νὰ σοὶ προξενήσῃ κόπον, καὶ δὲν πρέπει. . . .

— Ὄχι! πάτερ μου, μὴ φοβεῖσθε ποσῶς, ἀπεκρίνατο ἡ Ἰωάννα αἰσθάνομαι ἱκανὴν βελτίωσιν εἰς τὴν κατάστασιν μου, ὁ δὲ ἀὴρ οὗτος μοὶ προξενεῖ εὐχαρίστησιν.

— Τῇ ἀληθείᾳ, βλέπω ὅτι οἱ ὀφθαλμοί σου εἶναι ζωηρότεροι, ἡ δὲ χροιὰ ἀνεφάνη καὶ πάλιν ἐπὶ τῶν παρειῶν σου.

— Ἡ Ἰωάννα ἔθλιψε διὰ τῶν δύο χειρῶν τὴν καρδίαν της, διότι αὐτὴ μόνη ἠσθάνετο τὸ ἄλγος της, ὅ,τι δὲ ὁ πατὴρ της ἐξελάμβανεν ὡς σημεῖον ἀναρρώσεως; δὲν ἦτο ἢ ἀποτέλεσμα πυρετοῦ ὅστις κατέκαιεν ὁλόκληρον τὸ σῶμά της.

— Εἶχεν ἤδη ἀκούσει μέρος τῆς μεταξὺ τοῦ πατρός της καὶ τοῦ ἐπαίτου συνδιαλέξεως, ὥστε κατείχετο ὑπὸ τρομερᾶς ἀνησυχίας.

— Ἀφοῦ λοιπὸν εὑρίσκεσαι εἰς καλλιτέραν κατάστασιν, ἐπανέλαβε μετ' οὐ πολὺ ὁ Μορίων θέλω σοὶ ζητήσει τὴν ἄδειαν νὰ ἀναχωρήσω ἐπί τινα λεπτά.

— Ἐπιθυμεῖτε, νὰ ἐξέλθητε; εἶπεν ἡ Ἰωάννα ταραχθεῖσα, ὡσεὶ ἡ πρόθεσις ἐκείνη τοῦ πατρὸς της ἀνταπεκρίνετο μὲ τὴν ἐπιθυμίαν της.

— Φαντάζεσαι, τέκνον μου, εἶπεν ὁ Μορίων τὸ αἴτιον τῆς ἀναχωρήσεώς μου ταύτης τὴν πρώτην ταύτην τρομερὸν δυστύχημα συνέβη εἰς τὸ μεταλλεῖον, συνεπείᾳ τοῦ ὁποίου ὑπάρχουσιν ἴσως πολλὰ θύματα. Ὁ Μαυρίκιος καὶ ὁ κ. Βερνάρδος κατέβησαν εἰς τὸ φρέαρ, ὥστε ἤθελεν εἶσθαι ἀχαριστία ἐκ μέρους ἡμῶν τὸ νὰ μὴ δείξωμεν τὸ ἐλάχιστον ἐνδιαφέρον πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τούτους, οἵτινες πάντοτε ἐφάνησαν πρὸς ἡμᾶς ἀγαθοὶ καὶ ἀφωσιωμένοι.

— Ἔχετε δίκαιον.

— Δὲν θὰ βραδύνω ἐπὶ πολύ, ἄλλως τε.

— Ὦ! μὴ ἀνησυχεῖτε περὶ ἐμοῦ, διότι δὲν ἔχω ἀνάγκην οὐδενός.

— Ταλαίπωρον τέκνον μου! βεβαίως, εἶσαι καλλίτερα, δὲν ἔχει οὕτω;

— Μάλιστα.

— Ἀγαθὴ τύχη! πρὸ ὀλίγου ἐλυποῦμην, διότι σὲ ἐγκατέλειπον μόνην μετὰ τῆς δεσποσύνης Βέρθας.

— Εἴχετε συνομιλίαν, πάτερ μου;

— Μαλιστα.

— Σᾶς παρετήρουν ἐντεῦθεν συνομιλοῦντα μετά τινος ἐπαίτου.

— Μάλιστα.

— Τι σπουδαῖον λοιπὸν σᾶς ἔλεγε;

Προφέρουσα δὲ τὰς λέξεις ταύτας, ἡ Ἰωάννα περιέμενε μὲ βλέμμα προσηλωμένον ἐπὶ τῶν χειλέων τοῦ πατρός της, τὴν ἀπάντησίν του.

— Μοὶ ὡμίλει περὶ σπουδαίων πραγμάτων, ἀπεκρίνατο ὁ Μορίων.

— Ὁποίων;

— Ἐν πρώτοις . . . ὁ ἐπαίτης οὗτος εἶναι μετημφιεσμένος.

— Ἀληθῶς;

— Μοὶ ἔδειξε γραμμάτιον ὅπερ φέρει μεθ' ἑαυτοῦ, καὶ ἐφ' οὗ ἀναφέρεται τὸ ὄνομα καὶ ἐπάγγελμά του.

— Πῶς ὀνομάζεται λοιπόν;

— Ὀνομάζεται Λεμονιέ.

— Τὸ δὲ ἐπάγγελμά του;

— Εἶναι ἀστυνομικὸς πράκτωρ.

Ἡ Ἰωάννα συνήνωσε τὰς ὠχρὰς χεῖράς της.

— Ἀστυνομικὸς πράκτωρ! ἐπανέλαβε· καὶ τί ἔρχεται νὰ πράξῃ ἐνταῦθα, ἐν Βερέν; Διὰ τὴν ἀπεργίαν ἀρά γε;

— Δὲν πιστεύω.

— Σᾶς τὸ εἶπε;

Ὄχι, ἀλλὰ μοὶ ἔδωκε νὰ ἐννοήσω ὅτι ἔχει ἄλλον σκοπόν.

— Ποῖον;

— Ἐπιδιώκει τὰ ἴχνη ἑνὸς κακούργου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου διετάχθη νὰ ἐπαγρυπνῇ.

Ἡ Ἰωάννα ἀνεσκίρτησε.

— Ἀλλὰ τὸ ὄνομα τοῦ κακούργου τούτου σᾶς τὸ ἀνέφερε; ἠρώτησε μετὰ σπουδῆς.

— Ἀναμφιβόλως.

— Καὶ εἶναι δυνατὸν νὰ εὑρίσκηται ἐν Βερὲν ἄνθρωπος τὸν ὁποῖον καταδιώκει ἡ ἀστυνομία;

— Ἐν τούτοις οὕτω συμβαίνει.

— Καὶ τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, τὸν γνωρίζετε;

Ὁ Μορίων ἐποίησε σημεῖον ὑπεμφαῖνον μυστικότητα.

— Περὶ πάντων τούτων εἰς οὐδένα πρέπει νὰ κάμωμεν λόγον, ἀπεκρίνατο διὰ μυστηριώδους ὕφους. Ἄλλως τε, οὐδὲν θετικὸν ὑπάρχει εἰσέτι, καὶ διὰ τοῦτο εἶναι ἀνάγκη νὰ διευκολύνωμεν τὴν ἀστυνομίαν εἰς τὸ ἔργον της.

— Ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος οὗτος, πάτερ μου; εἰπατέ μοι τοὐλάχιστον τὸ ὄνομά του.

— Εἶσαι περίεργος!

— Σᾶς παρακαλῶ.

— Ἄ! ἐὰν δὲν ἦσο ἀσθενής: . . .

— Τὸ ὄνομά του! τὸ ὄνομά του!

— Αἴ, ἰδοὺ . . . . ὀνομάζεται Ῥοβέρτος Λένλατ· εὐχαριστήθης; εἶπεν ὁ Μορίων ἐναγκαλιζόμενος τὴν θυγατέρα του.

Χωρὶς δὲ νὰ προσθέσῃ ἄλλην τινα λέξιν ὁ Μορίων, οὐδὲ νὰ φροντίσῃ νὰ λάβῃ ἰδέαν τοῦ ἀποτελέσματος ὅπερ τὸ ὄνομα ἐκεῖνο παρήγαγεν ἐπὶ τῆς Ἰωάννας, ἀπεμακρύνθη, ἐγκαταλείπων τὴν δυστυχῆ κόρην ἡμιθανῆ, προσπαθοῦσαν ὅμως νὰ καλύψῃ ὑπὸ τὰ ὄμματα τοῦ πατρὸς της τὴν θλιβερὰν συγκίνησιν τὴν ὁποίαν ὑφίστατο.

Ὁ γέρο Μορίων λοιπὸν κατέσπευσε τὰ βήματά του, οὐχὶ διότι ἤθελεν ἐγκαίρως νὰ φθάσῃ, ἀλλὰ διότι ἐπεθύμει νὰ πληροφορηθῇ, σπουδαίως ἐνδιαφερόμενος, περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν, ἐν τῇ ὑπ' Ἀρ. 7 ὑποδόμῳ γενομένων ἐρευνῶν, περὶ ὧν οὐδεμίαν εἶχε λάβει μέχρι τοῦδε πληροφορίαν.

Οὕτω σπεύδων ἔρθασεν εἰς τὴν κωμόπολιν, καὶ διευθύνθη ἀμέσως πρὸς τὸ φρέαρ.

Καθ' ὁδὸν ὅμως ὑπέκλεψε πληροφορίας τινὰς, ἐξ ὧν ἔμαθεν ὅτι ὁ ἰατρὸς εἶχεν ἤδη ἐξέλθει μετὰ τοῦ υἱοῦ του ἐκ τοῦ φρέατος,

καὶ ὅτι ὁ Μαρσὲλ Δουπὰρ εἶχεν ἐπισκευάσει τὰ κατεστραμμένα τῆς ὑπονόμου μέρη, ἀλλ' ὅτι τρεῖς δυστυχεῖς ἐργάται συνεπείᾳ τῆς ἐκρήξεως ἐκείνης, εὗρον ἐντὸς τὸν θάνατον.

Παρόμοια συμβεβηκότα πολλάκις μέχρι τοῦδε εἶχον συμβῇ ἐντὸς τῶν μεταλλείων, ὁ ἀριθμὸς τῶν τραυματιῶν καὶ τῶν ἀποθανόντων συνεχῶς ὑπῆρχε σημαντικότεροι.

Ὁ Κ. Καρπαυτεὶ ἔσπευδε πάντοτε εἰς βοήθειαν τῶν οἰκογενειῶν, ἐξοισφαλίζων τὸ μέλλον τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν· οὕτω δὲ τάχιστα ἐπανήρχετο ἡ τάξις, ἥτις πρὸς στιγμὴν εἶχε διαταραχθῇ.

Ἀλλὰ τὴν φορὰν ταύτην ὁ Μορίων παρετήρησεν ὅτι δὲν συνέβαινε τὸ αὐτό.

Ἆρά γε ἡ ἔκτακτος ἐκείνη ταραχὴ προήρχετο ἐκ τῆς συγκινήσεως τὴν ὁποίαν προὐξένησε κατὰ τὴν πρώτην ταύτην ἡ ἀπεργία τῶν ἐργατῶν; ἢ ὑπῆρχον ἕτεροι λόγοι τοὺς ὁποίους ἠγνόει;

Δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ.

Τὸ βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι κατὰ τὴν διάβασίν του πανταχοῦ διέκρινεν ἔκτακτόν τινα ἔξαψιν, οὐδόλως σχετιζομένην μετὰ τῶν προηγουμένων συμβεβηκότων.

Τὰ πρόσωπα πάντων ἦσαν ἀπαίσια, τὰ βλέμματα ἄγρια, καὶ αἱ στάσεις ἀπειλητικαί. Αἱ γυναῖκες ὡμίλουν μετὰ ζωηρότητος καὶ πάθους, ἐνῷ οἱ ἄνδρες ἠκροῶντο σιωπηλοὶ καὶ σκυθρωποί, καὶ αὐτὰ δὲ τὰ παιδία διέκοψαν τὰς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ παιδιάς των.

Ὁ Μορίων ἐθεώρει ἐκπληκτος καὶ χωρὶς νὰ ἐννοῇ. Ἐπὶ μίαν στιγμὴν διέβη πλησίον ὁμίλου ἑστηκότος ἐπὶ τῆς πλατείας ἐγγὺς τοῦ παρεκκλησίου. Μεταξὺ τοῦ ὁμίλου ἐκείνου ἀνεγνώρισε πολλὰ ἄτομα γνωστά του. Ἦσαν δὲ οὗτοι ἐργάται μετὰ τῶν ὁποίων καθ' ἑκάστην εἰργάζετο. Προὐχώρησε λοιπὸν πρὸς αὐτούς, ἀλλά, πρὸς μεγίστην του ἔκπληξιν, τῷ ἐφάνη ὅτι ἐν ὅσῳ προσήγγιζε, διέκοπτον τὴν συνδιάλεξίν των, τὰ δὲ βλέμματα των ἐπληροῦντο δυσπιστίας καὶ μίσους.

Τί ἐσήμαινον τὰ καταπληκτικὰ ἐκεῖνα συμπτώματα;

Ὁ Μορίων ἠσθάνθη πηγνύμενον τὸ αἷμα εἰς τὰς φλέβας του.

— Ὁ Μορίων! εἶπε τότε φωνὴ ἐξελθοῦσα τοῦ ἐχθρικοῦ ἐκείνου ὁμίλου.

— Μήπως θὰ μεταβαίνει διὰ νὰ ἐργασθῇ τὴν νύκτα ταύτην; προσέθετο σκαπανεύς τις.

— Διατί ὄχι; ἠρώτησεν ὁ γερο-Μορίων, σταθείς, καὶ μὲ τὴν πρόθεσιν τοῦ νὰ ἀποσπάσῃ πληροφορίας τινας περὶ τῶν συμβαινόντων.

Σαρδώνιος γέλως ἠκούσθη πάραυτα.

— Ὦ! γέρο Μορίων ἐπανέλαβε πάραυτα ὁ πρῶτος ὁμιλήσας, δὲν πρέπει νὰ στενοχωρῆσαι τοιουτοτρόπως . . . ἀλλὰ, ἂν ἐπιθυμῇς τὸ συμφέρον σου, θὰ σοὶ δώσω μίαν καλὴν συμβουλήν!

Ὁ Μορίων συνέσπασε τὰς ὀρρῦς.

— Μίαν συμβουλήν, ἐπανέλαβε, καὶ τί θὰ μοὶ χρησιμεύσῃ;

— Διάβολε! διὰ νὰ τὴν μεταχειρισθῇς.

— Καὶ ποία εἶναι;

— Ὦ! εἶναι ἁπλουστάτη, καὶ εὐκόλως δύνασαι νὰ τὴν βάλῃς εἰς ἐνέργειαν. . . Ὁ Ματὼν, ὁ ὁποῖος γνωρίζει τὴν ὑπόθεσιν, σὲ παρακαλεῖ νὰ μὴ μεταβαίνῃς τόσον συχνὰ τὴν νύκτα διὰ νὰ ἐργάζησαι εἰς τὰ μεταλλεῖα.

— Ποῖος θὰ μὲ ἐμποδίσῃ;

— Ὄχι ἐγὼ, βέβαια· ἀλλ' ἀντὶ νὰ καταβαίνῃς εἰς τὰς ὑπονόμους, νομίζω ὅτι εἶναι φρονιμώτερον νὰ ἐπαγρυπνῇς ἐπὶ τῆς οἰκίας σου.

— Τί θέλεις νὰ εἴπῃς;

— Τίποτε.

— Θὰ μοὶ ἐξηγήσῃς;

— Ἐπιθυμεῖς πραγματικῶς;

— Ἄ! ἄθλιε! ὁμίλησον ἀμέσως.

Ὁ ἐργάτης ἐποίησε σημεῖον ἀδιαφορίας.

— Αἰ! αἰ! μὴ δυσαρεστεῖσαι, παρακαλῶ, εἶπε δι' ὕφους σκωπτικοῦ· ἀφοῦ τὸ ἀπαιτεῖς, ἄκουσον· ἀλλὰ μὴ λησμονήσῃς ὅσα σοὶ εἶπω, διότι σὲ ἀγαπῶ καὶ θέλω τὸ καλόν σου. Ἐπίστρεψον εἰς τὴν οἰκίαν σου, γέρο-Μορίων, εἰς τὴν στιγμὴν μάλιστα, καὶ ἂν δὲν εὕρῃς τὴν θυγατέρα σου, θὰ σοὶ εἴπωμεν ποῦ δύνασαι νὰ τὴν ζητήσῃς.

Μόλις ὁ σκαπανεὺς ἐτελείωσε τοὺς λόγους τούτους, καὶ ὁ Μορίων ἡτοιμάζετο νὰ ριφθῇ ἐπὶ τοῦ τραχήλου του. Ἀλλ' εἴκοσι ἐκ τῶν συντρόφων ἰδόντες τὴν κίνησίν του ταύτην ἐρρίφθησαν ἐνώπιόν του.

— Ἀχρεῖοι! εἶσθε ἀχρεῖοι! ἀνέκραξεν ὁ δυστυχὴς· δυσφημίζετε μίαν κόρην ἀνυπεράσπιστον, καὶ ἐξυβρίζετε ἕνα γέροντα ἠκρωτηριασμένον . . . Ἀλλά, ὑπομονή· θὰ σὲ ἐνθυμηθῶ, Σιμὼν, καὶ εἰς πρώτην εὐκαιρίαν, ἀκριβὰ θέλεις μοὶ πληρώσει τὰς συκοφαντίας καὶ τὴν αἰσχρότητά σου!

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ὁ δυστυχὴς πατὴρ πνευστιῶν καὶ μὲ ὀφθαλμοὺς δακρύοντας ἐκ τῆς ταραχῆς καὶ τῆς ὀργῆς, ἀνεχώρησεν.

Ἀναπολῶν ὁ Μορίων τὴν συκοφαντίαν ἐκείνην, δι' ἧς τοσοῦτον αἰσχρῶς ἠτίμασαν τὴν θυγατέρα του, τὴν φιλτάτην του Ἰωάνναν, καὶ μάλιστα καθ' ἣν στιγμὴν τὸ προσφιλὲς τέκνον του ἠσθένει! ἐκυριεύετο ὑπὸ σπασμωδικῆς ὀργῆς.

Τάχιστα λοιπὸν διέτρεξε τὴν ἀπόστασιν ἥτις τὸν ἐχώριζεν ἀπὸ τῆς πτωχικῆς του καλύβης, καὶ μετὰ πυρετώδους ἀνησυχίας ὤθησε τὴν ἠμίκλειστον αὐτῆς θύραν.

Ἡ θύρα πάραυτα ἠνοίχθη καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα. Ἀλλὰ μήτε πρὸ τοῦ παραθύρου, μήτε ἐπὶ τῆς κλίνης ἐπανεῦρεν ἐκείνην τὴν ὁποίαν ἐζήτει.

Ἡ φιλτάτη του Ἰωάννα ἔχασεν ἐφανῆς!

ΚΒ'.

Η ΔΙΑΝΑ.

Ψυχρὸς ἱδρὼς ἐκάλυψε τὸ μέτωπόν του.

Ἡ Ἰωάννα λοιπὸν ἐξῆλθε χωρὶς νὰ τὸν προειδοποιήσῃ, καὶ ἐν ἀσθενεῖ καταστάσει, διακινδυνεύουσα νὰ δεινώσῃ τὴν ἀσθένειάν της καὶ προξενοῦσα εἰς αὐτὸν τοσαύτας σκληρὰς ἀνησυχίας! . . .

Δὲν ἐπίστευε κατ' ἀρχάς. Διέτρεξε λοιπὸν τὴν οἰκίαν καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις, ἐξῆλθεν, ἐπανῆλθε καὶ πάλιν, καλῶν διὰ τῶν τρυφερωτέρων καὶ θερμοτέρων ἐπικλήσεων τὸ ἀγαπητὸν τέκνον του.

Οὐδεμίαν ἀπάντησιν εὗρον οἱ λόγοι του. Καὶ τότε, ἀπερίγραπτος φρίκη τὸν ἐκυρίευσε.

Ὅτε δὲ ἀνεκάλεσεν εἰς τὴν μνήμην του τὸ εἰρωνικὸν ὕφος τῶν σκαπανέων τοὺς ὁποίους συνήντησε, τὰ θηριώδη καὶ ψυχρὰ τοῦ Ματὼν βλέμματα, φρίκη κατέλαβε τὰ μέλη του, ἐρυθροῦν δὲ νέφος διῆλθε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του.

Ὁ Ματὼν τὰ πάντα ἠδύνατο νὰ πράξῃ.

Τίς οἶδε;

Ἴσως ἐν τῇ ἀπουσίᾳ του ἀπήγαγον τὸ τέκνον του — οὐχὶ διὰ νὰ τὸ κακοποιήσωσι — διότι μεθ' ὅλην τὴν ὀργήν του δὲν ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ τοιοῦτον αἶσχος, ἀλλὰ διά νὰ τὸν ἀνησυχήσωσιν, ἢ διὰ νὰ τῷ προξενήσωσιν ἐπί τινας τοὐλάχιστον ὥρας τὴν ταραχὴν καὶ τὴν ἀπελπισίαν.

Ἀλλὰ ποῦ νὰ ὡδήγησαν ἄρά γε τὴν Ἰωάνναν του; ποῦ τὴν ἔκρυψαν;

Ἐξῆλθε λοιπὸν καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν κωμόπολιν.

Ἡ νὺξ εἶχεν ἤδη ἐπέλθει· ἐβάδιζε δὲ συντόμως καὶ ἐνασχολῶν τὴν διάνοιάν του εἰς ἕνα μόνον λογισμόν, ἕνα σκοπόν, μίαν ἐπιθυμίαν νὰ ἐπανεύρῃ δηλ. τὴν θυγατέρα του.

Ἐνῷ λοιπὸν ἔστρεφε τὴν ὁδὸν συνεκρού-

σθη αἰφνιδίως μετὰ τοῦ Πκλὼ, ὅστις ὑπεχώρησε διὰ νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ὁδόν του. Ἀλλ' ὁ Μορίων ἐσταμάτησε.

— Σύ! σὺ εἶσαι, Παλὼ, εἶπε· πόθεν ἔρχεσαι, καὶ ποῦ ὑπῆγες, εἰς τοιαύτην ὥραν;

— Ἐγὼ, ἀπεκρίνατο ὁ ἀγυιόπαις, δι' ὄφους ἀμηχανίας, ἀλλὰ . . . ὑπάγω εἰς τὸν περίπατον.

— Ἔρχεσαι ἐκ τῆς κωμοπόλεως;

— Μάλιστα.

— Καὶ δὲν ἀπήντησας . . . ἐκεῖ; . .

— Ποῖον;

— Τὴν Ἰωάνναν.

Ὁ Πκλὼ παρετήρησε τὸν γέρο Μορίωνα μετ' ἐκπλήξεως.

— Πῶς! ὑπέλαβε· παρ' ἐμοῦ ζητεῖτε πληροφορίας περὶ τῆς θυγατρός σας;

Ὁ Μορίων δὲν ἀπεκρίθη.

— Τὴν πρωΐαν ταύτην ἦτο ἀσθενὴς, ἐξηκολούθησεν ὁ Παλὼ, καὶ τὸ ἑσπέρας . . .

— Τὴν ἑσπέραν ταύτην ἐξῆλθε, προσέθετο ὁ δυστυχὴς πατὴρ μετ' ἐντάσεως.

— Ἀλλὰ ποῦ ὑπῆγε;

— Ἀγνοῶ.

— Δὲν σᾶς εἶπε τίποτε;

— Τίποτε.

— Καὶ τὴν ἀναζητεῖτε;

— Μάλιστα.

— Πρὸς ποῖον μέρος;

Ὁ Μορίων ἐποίησε σημεῖον ἀπελπισίας.

— Φεῦ! ἀπεκρίνατο δι' ὄρους σκυθρωποῦ, πρὸς ποῖον μέρος . . .; ποῖος θὰ μοὶ τὸ εἴπῃ . . . μίαν μόνην ἰδέαν εἶχον, ὅτι δηλαδὴ ἠθέλησαν οἱ ἐργάται χάριν ἀστείσμοῦ νὰ μὲ ἐμπαίξωσι.

— Οἱ ἐργάται!

— Ὑποθέτεις λοιπὸν ὅτι δὲν εἶναι ἴσως ἔνοχοι;

— Δὲν ἐννοῶ τοῦτο, ἀλλὰ τὴν στιγμὴν ταύτην καταγίνονται εἰς ἔργα σπουδαιότερα.

— Τί θέλεις νὰ εἴπῃς;

— Γνωρίζω τί λέγω.

— Ἀλλ' ἡ Ἰωάννα μου λοιπὸν, ἡ δυστυχής μου Ἰωάννα; ποῦ ἀρά γε μετέβη μόνη, ἐν μέσῳ τῆς νυκτός; Θεέ μου, νὰ μὴ γνωρίζω οὐδέν! εἶναι φρικτόν . . . τρομερόν! . . . .

Ἀρά γε ὁ Πκλὼ ἐκινήθη εἰς οἶκτον διὰ τὴν θλῖψιν τοῦ πατρὸς τούτου, ἢ τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἶχεν ἀνεξήγητόν τι ἐνδιαφέρον; Ἄγνωστον.—Ἐν τούτοις ἐπλησίασεν ἐλαφρῶς τὸν Μορίωνα καὶ τὸν ἔλαβεν ἀπὸ τῆς χειρός.

— Ἐλθέ! τῷ εἶπε δι' ὄρους ἐπαγωγοῦ· δὲν πρέπει νὰ λυπῆσαι τοιουτοτρόπως, γέρο Μορίων, καὶ θὰ ἐπανεύρῃς τὴν θυγατέρα σου· σοὶ τὸ ὑπόσχομαι.

— Γνωρίζεις λοιπὸν ποῦ εὑρίσκεται;

— Ὄχι· ἀλλὰ δύναμαι νὰ σοὶ δώσω μερικὰς καλὰς ὁδηγίας.

— Σύ!

— Ἀναμφιβόλως.

— Καὶ θὰ μοὶ εἴπῃς . . . .

Ὁ Παλὼ ἐχαμήλωσε τὴν φωνήν.

— Ἀλλὰ, ἐξηκολούθησεν, ὑπὸ τινα ὅρον.

— Ποῖον;

— Ὅτι δὲν θὰ ὀργισθῆτε, καὶ ὅτι ἂν ἐπανεύρητε τὴν Ἰωάνναν, δὲν θὰ τὴν ἐρωτήσητε οὔτε τὴν αἰτίαν τῆς ἀναχωρήσεώς της, οὔτε θὰ τὴν ἐπιπλήξητε διότι δὲν σᾶς προειδοποίησε!

— Τί σημαίνουν αἱ προφυλάξεις αὗται;

— Συγκατανεύετε;

— Τῇ ἀληθείᾳ!

— Εἰς τὴν τιμήν σας, γέρο Μορίων;

— Εἰς τὴν τιμήν μου· ἔστω! Ἤδη δὲ ἂς ἀναχωρήσωμεν· ἐπειδὴ δὲ γνωρίζεις τὸ μέρος ὅπου εὑρίσκεται ἡ Ἰωάννα μου, μὴ μείνωμεν οὐδὲ μίαν στιγμὴν πλέον εἰς τὸ μέρος τοῦτο.

— Ἐμάντευσεν ἤδη ὁ ἀναγνώστης τὸ μέρος ἔνθα μετέβη ἡ Ἰωάννα.

Μετὰ τὰς πληροφορίας τὰς ὁποίας τῇ εἶχε δώσει ὁ Μορίων περὶ τοῦ κινδύνου ὅστις ἐπηπείλει τὸν Ροβέρτον Λένλαϊ, οὐδὲ λεπτὸν ἠδυνήθη νὰ ἀναπαυθῇ.

Ὅθεν ἅμα ἐδοῦσα ἀναχωροῦντα τὸν πατέρα της, ἠγέρθη, καὶ, εἰ καὶ ἀσθενὴς, ἐξησθενημένη καὶ τεταραγμένη ἐκ τῶν συγκινήσεων τῆς ἡμέρας, ἐν τούτοις ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς οἰκίας μὲ βῆμα γοργὸν, καὶ μέτωπον ζωηρὸν, μὴ ἔχουσα πρὸς προφύλαξιν ἐναντίον τῆς νυκτερινῆς δρόσου, ἢ λεπτόν τι στρόφιον ὅπερ μετὰ σπουδῆς εἶχε ρίψει ἐπὶ τῶν ὤμων της.

Ἡ δυστυχὴς Ἰωάννα ἠγάπα τὸν Ροβέρτον περιπαθῶς καὶ μεθ' ὅλης τῆς ἀφοσιώσεως τὴν ὁποίαν ἐμπνέει τὸ πρῶτον τοῦ ἔρωτος αἴσθημα.

Ἀφ' ἧς ἡμέρας τὸν εἶχεν ἰδεῖ, ἠσθάνθη τὴν ὕπαρξίν της δεσμευμένην πρὸς τὸν ἄνδρα τοῦτον, διὸ καὶ παρεδόθη εἰς τὸ πάθος ἐκεῖνο, ἀδιαφοροῦσα περὶ τῶν θλίψεων καὶ τῆς ἀπελπισίας τὴν ὁποίαν τῇ ἐπεφύλαττεν ὁ ἔρως ἐκεῖνος εἰς τὸ μέλλον τοῦ βίου της.

Πρώτην ἤδη φορὰν ἡ καρδία της ἔπαλλεν ἐντὸς τοῦ στήθους, οὐδὲ ἀπεπειράθη μάλιστα νὰ ἀντιστῇ εἰς τὴν δύναμιν ἐκείνην ἥτις τὴν παρέσυρεν.

Ἡ ἄβυσσος εὑρίσκετο ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῆς· τὴν ἔβλεπεν, ὑπελόγιζε τὴν βαθύτητά της, ἀλλ' ἡ σκοτοδίνη τὴν παρέσυρε, καὶ ἐρρίφθη ἐπὶ τέλους ἐντὸς αὐτῆς ἀναίσθητος ἴσως, ἀλλ' ἀποφασιστική.

Ἅμα λοιπὸν ἐπληροφορήθη ὅτι ὁ ἀνὴρ τὸν ὁποῖον ἠγάπα ἐπηπειλεῖτο, ὅτε τῇ εἶπον ὅτι ἐκεῖνος ἐξ οὗ ἐξηρτᾶτο ἅπας ὁ βίος της, ἅπας ὁ ἔρως της, δ' ἔτρεχε τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ συλληφθῇ, οὐδὲ στιγμὴν ἐδίστασε· δὲν ἐζήτησε πλέον νὰ κατανοήσῃ τὸ ἔγκλημα τὸ ὁποῖον εἶχε πράξει· δὲν ἐσκέφθη οὔτε περὶ τῆς ἰδίας της τιμῆς οὔτε περὶ τῆς τιμῆς τοῦ πατρός της, ἀλλ' ἀνεχώρησε πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ Ροβέρτου.

Αὐτομάτως λοιπὸν διηυθύνθη πρὸς τὸ βάσος.

Ἔγγὺς τοῦ *ἐγκαταλελειμμένου φρέατος* ἐγνώρισε τὸν Ροβέρτον, διὸ καὶ πρὸς τὸ φρέαρ τοῦτο διηυθύνετο, παρακαλοῦσα ἐκ τοῦ βάθους τῆς καρδίας αὐτῆς τὸν Θεὸν ὅπως διευθύνῃ τὰ διαβήματά της καὶ ὁδηγήσῃ αὐτὴν πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ ἐραστοῦ της.

Καθ' ὁδὸν συνήντησε σκαπανεῖς τινας εἴτινες ἠκολούθουν τὴν αὐτὴν μετ' αὐτῆς ὁδόν.

Τοῦτο τὴν ἐνεθάρρυνε, διότι ἤλπιζεν ὅτι μεταξὺ αὐτῶν, ἐὰν δὲν ἤθελε παρατηρήσει τὸν Ροβέρτον, τοὐλάχιστον ἤθελεν ἀπαντήσει φίλον τινὰ, ὅστις ἠδύνατο νὰ τὴν πληροφορήσῃ περὶ αὐτοῦ. Τοὺς ἠκολούθησε λοιπὸν μακρόθεν μετὰ προφυλάξεως, ὅπως ἀποφύγῃ τὰ βλέμματά των.

Ἀλλὰ, πρὸς μεγίστην αὐτῆς ἔκπληξιν, οἱ σκαπανεῖς, ἀφοῦ εἶχον διευθυνθῇ πρὸς τὸ φρέαρ, πάραυτα διαβάντες διά τινος ἄτραπου, ἐστράφησαν πρὸς τὰς ἐγκαταλελειμμένας ὑπονόμους.

Ἡ Ἰωάννα ἐστάθη πρὸς στιγμὴν καὶ ἤρξατο νὰ σκέπτηται.

Τί νὰ πράξῃ;

Ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐφοβεῖτο μήπως ἀκολουθοῦσα αὐτοὺς ἀποπλανηθῇ, συγχρόνως ὅμως καὶ ἀνηυτύχει ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ μήπως τῇ διαφύγῃ ἡ πολύτιμος ἐκείνη εὐκαιρία.

Εἰς τοιαύτην εὑρίσκετο ἀμηχανίαν, ὅτε διὰ μέσου τῆς νυκτὸς παρετήρησεν ἐρχόμενον πρὸς αὐτὴν ἄτομον, ὅπερ προϋχώρει μόνον, καὶ ἀπεσπασμένον ἐκ τῶν ἄλλων ὁμίλων.

Ἡ ἀνατέλλουσα σελήνη ἦτις διὰ μέσου τῶν δένδρων ἔρριπτεν ὠχράς τινας ἀκτῖνας, τὴν ἐβοήθησε νὰ διακρίνῃ τὸ ἄτομον ἐκεῖνο.

Ἦτο δὲ γυνὴ παραδόξως ἐνδεδυμένη, φέρουσα ἐπὶ τῆς κόμης νακτὸν μαλακὸν· τὸ σῶμά της περιεσφίγγετο ἐντὸς χιτωνίσκου, ἐνῷ τὰς κνήμας της συνεκράτουν βεβερνικωμέναι ἐμβάδες διήκουσαι μέχρι γονάτων.

Ἐπὶ τῇ θέᾳ τῆς γυναικὸς ἐκείνης ἡ Ἰωάννα κατέστειλε κραυγὴν θλιβερᾶς ἐκπλήξεως ἀναγνωρίσασα τὴν Διάναν!

Τὴν Διάναν! τὴν σύζυγον τοῦ Ροβέρτου Λένλαϊ!

Τὸ αἷμα πάραυτα κατεπλυμμύρησεν εἰς τὴν καρδίαν της, οἱ ὀφθαλμοί της ἐσκοτίσθησαν, ἠναγκάσθη δὲ νὰ στηριχθῇ ἐπὶ δένδρου, ὅπως συγκρατήσῃ τὸ κλονιζόμενον σῶμά της.

Ἀλλ' ἡ κατάστασίς της αὕτη ὑπῆρξε στιγμιαία, διότι μόλις συνελθοῦσα εἰς ἑαυτήν, παρετήρησε τὴν Διάναν πλησιάζουσαν, πάραυτα δὲ ἡ ἐρυθρότης τῆς αἰδοῦς ἐξωγραφήθη ἐπὶ τῆς μορφῆς της, καὶ ἐκάλυψε τὴν κεφαλὴν διὰ τῶν χειρῶν της.

Τί συμβαίνει μικρά μου; εἶπεν ἡ Διάνα· μήπως σᾶς προξενεῖ φόβους ἡ παρουσία μου; Ὁ Ροβέρτος πολλάκις μοὶ ὡμίλησε περὶ ὑμῶν, γνωρίζω δὲ ὅτι τρέφετε πρὸς αὐτὸν συζυγικὴν ἀφοσίωσιν.

ΚΕ'.

Η ΠΡΟΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΡΟΒΕΡΤΟΥ ΛΕΝΛΑΙ.

Εἰς τοὺς λόγους τούτους ἡ Ἰωάννα ὕψωσε τὸ μέτωπον, τὴν δὲ ἐρυθρὰν τοῦ προσώπου αὐτῆς χροιὰν διεδέχθη πάραυτα πελιδνὴ ὠχρότης.

— Πῶς . . . τί λέγετε; ὑπετονθόρισεν· ὁ κύριος Ροβέρτος σᾶς ὡμίλησε περὶ ἐμοῦ;

— Πολλάκις.

— Καὶ τί σᾶς εἶπε;

— Οὐδὲν ἐξ ὅσων ἤθελον ἀρνηθῆ νὰ σᾶς εἴπω. Ὁ κ. Ροβέρτος εὐγνωμονεῖ πρὸς ὑμᾶς, καὶ εἰλικρινῶς ἐνδιαφέρεται περὶ ὑμῶν.

Σιγὴ ἐπεκράτησεν ἐπί τινας στιγμάς, μεθ' ἣν ἡ Διάνα ἐπανέλαβεν·

— Ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω, εἶπε, τὸ αἴτιον τῆς εἰς τοιαύτην ὥραν παρουσίας ὑμῶν πρὸς τὸ μέρος τοῦτο, ἐνῷ τὴν πρωΐαν ταύτην ἐπιστρέψατε ἀσθενὴς πλησίον τοῦ πατρός σας.

— Γνωρίζετε τοῦτο;

— Γνωρίζω κάλλιστα καὶ ἄλλα πρὸς τούτοις . . . .

— Ὅτι, δηλαδή, τὴν νύκτα ταύτην ἔμαθον . . . .

— Τί;

— Εἶναι φῆμαι ψευδεῖς ἀναμφιβόλως, ἐν τούτοις ὅμως . . .

— Τὰς ἐπιστεύσατε;

— Μάλιστα.

— Καὶ ποῖαι εἶναι αἱ φῆμαι αὗται;

— Ἐπεθύμουν εἰς οὐδένα, ἐκτὸς τοῦ κ. Ροβέρτου, νὰ τὰς γνωστοποιήσω.

— Λοιπόν, μετ' αὐτοῦ θέλετε νὰ συνομιλήσητε;

— Ἀκριβῶς.

— Ἔστω· λοιπὸν ἐὰν θέλητε νὰ μὲ ἀκολουθήσητε . . .

— Γνωρίζετε ποῦ εὑρίσκεται;

— Βεβαίως.

— Καὶ δύναμαι νὰ συνδιαλεχθῶ μετ' αὐτοῦ ἐπί τινα λεπτά;

— Ἔλθετε, σᾶς λέγω, καὶ ἐντὸς ἡμισείας ὥρας θέλω σᾶς παρουσιάσει ἀπέναντι ἐκείνου τὸν ὁποῖον ζητεῖτε.

Αἱ δύο γυναῖκες λοιπὸν ἐπανέλαβον τὴν πρὸς τὰς ἐγκαταλελειμμένας ὑπονόμους πορείαν των.

Ἡ Ἰωάννα μηχανικῶς ἠκολούθει τὸν ὁδηγόν της, οὐδόλως μεριμνῶσα περὶ τῆς ὁδοῦ τὴν ὁποίαν ἐβάδιζεν. Ἐν τούτοις ὅμως ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν συνήντων εἴσέτι ὁμίλους τινὰς σκαπανέων, ὁσάκις δὲ ἡ Διάνα διέβαινεν ἔμπροσθέν των, ἐδέχετο ἐκ μέρους αὐτῶν ζωηροτάτας ἐνδείξεις συμπαθείας καὶ σεβασμοῦ.

Ἡ Ἰωάννα παρατηρήσασα τοῦτο, ἠρώτησε τὴν αἰτίαν.

— Πάντες οὗτοι οἱ ἄνδρες σᾶς γνωρίζουσιν; εἶπεν ἐξακολουθοῦσα τὴν πορείαν της.

— Μάλιστα, ἀπεκρίνατο ἡ Διάνα, διότι κατά τινας περιστάσεις τοὺς ἐφάνην χρήσιμος.

— Καὶ ἀγαπῶσι τὸν Ροβέρτον Λένλαϊ;

— Βεβαίως.

— Γνωρίζουσι δὲ ὅτι εἶσθε σύζυγός του;

— Μάλιστα· ἀναμφιβόλως· γνωρίζουσιν ὅτι εἶμαι σύζυγός του, ἀπεκρίνατο ἡ Διάνα μετὰ ψυχροῦ καὶ εἰρωνικοῦ γέλωτος.

Ἡ Ἰωάννα τὴν ἐθεώρησεν ἔκπληκτος.

Τί ἐσήμαινεν ἄρά γε ὁ γέλως οὗτος; Καὶ πρὸς τί ἡ εἰρωνεία ἐκείνη;

Τὸ αἷμα ἐσταμάτησεν εἰς τὰς φλέβας της, ἅμα ἐσκέφθη ὅτι τὸ μυστήριόν της ἦτο ἤδη γνωστὸν εἰς τὴν νεάνιδα. Ἀλλ' ἡ τελευταία αὕτη ἦτο ἤδη μακράν. Ἄλλως τε δέ, ἐπειδὴ προσήγγιζον πλέον εἰς τὰς ὑπονόμους, ἡ Διάνα εἶχε σπεύσει καὶ δι' ἠχηρᾶς φωνῆς ἐκάλει ἤδη τὸν Σοβέρτον, ὥστε δὲν ἠδυνήθη νὰ παρατηρήσῃ τὴν συγκίνησιν ἐκείνην τῆς Ἰωάννας.

Ἡ νεᾶνις λοιπὸν εἶχεν ἤδη συναντήσει τὸν Ροβέρτον συνοδευόμενον ὑπὸ τοῦ Ματῶν, προσεκάλει δὲ καὶ τὴν Ἰωάνναν ἥτις ἔσπευσε.

— Ἰδοὺ μία νεᾶνις ἥτις ἐπιθυμεῖ τὰ μέγιστα νὰ σᾶς ὁμιλήσῃ, εἶπε τότε ἡ Διάνα στραφεῖσα πρὸς τὸν Ροβέρτον· ἀκούσατε λοιπὸν ὅσα θέλει σᾶς εἰπεῖ. Σᾶς ἐγκαταλείπω μετ' αὐτῆς ἐπὶ τῇ συστάσει ὅμως τοῦ νὰ μὴ λησμονήσητε ὅτι σᾶς περιμένω.

Ἡ Ἰωάννα, δικαίως ἢ ἀδίκως, διέκρινε καὶ πάλιν εἰς τοὺς λόγους τούτους τὸ εἰρωνικὸν ὕφος δι' οὗ ἡ Διάνα εἶχεν εἰπεῖ ὅτι ἦτο σύζυγος τοῦ Ροβέρτου.

Ἀλλὰ μόλις εὗρε καιρὸν νὰ συλλάβῃ τὴν ὑπόνοιαν ταύτην, διότι πάραυτα ἔμεινε μόνη ἀπέναντι τοῦ Ροβέρτου, ἀπομακρυνθείσης τῆς Διάνας μετὰ τοῦ Ματῶν.

Ὁ Ροβέρτος ἦτο σοβαρὸς καὶ ἔμφρων τις. Ἐκ μόνης τῆς στάσεώς του, ἡ Ἰωάννα ἐμάντευσε τὸ σοβαρὸν τῆς θέσεώς του.

— Ροβέρτε, εἶπε διὰ φωνῆς ἡσύχου καὶ τεθλιμμένης, Ροβέρτε, μὴ δυσαρεστεῖσθε διότι ἦλθον πρὸς ἀναζήτησίν σας ἐνταῦθα;

— Καὶ διατί νὰ δυσαρεστηθῶ; Ἀναμφιβόλως θὰ ἔρχεσθε νὰ μοὶ πληροφορήσητέ τι.

— Μάλιστα, θὰ σᾶς πληροφορήσω πολλὰ πράγματα, Ροβέρτε· ἀλλὰ δὲν ἔχετε καιρόν, ὡς φαίνεται, ὥστε μόνον περὶ ὅσων σᾶς ἐνδιαφέρουν θέλω σᾶς ὁμιλήσει.

— Ἐμέ! εἶπεν ὁ Ροβέρτος, γινόμενος προσεκτικός.

— Μάλιστα, ὑμᾶς, φίλε μου, καὶ διὰ τοῦτο ἔσπευσα.

— Ὁμιλήσατε λοιπόν.

Σιγὴ ἐπῆλθεν ἐπί τινας στιγμάς.

— Πρὸ ὀλίγου εὑρισκόμην εἰς τὴν οἰκίαν μου, οὐ μακρὰν τοῦ μικροῦ δάσους· γνωρίζετε δὲ τὸ δάσος ὅπου σᾶς εἶδον.

— Ἔπειτα; . . . ἔπειτα; διέκοψεν ἀνυπόμονος ὁ Ροβέρτος.

— Ὦ! θέλω σᾶς ὁμιλήσει συντόμως· ἡσυχάσατε· ἀκούσατέ με. Εὑρισκόμην λοιπὸν ἐκεῖ ἀσθενὴς, σύννους, καὶ στηριζομένη ἐπὶ τοῦ παραθύρου, ὅτε αἰφνιδίως ἤκουσα τὸ ὄνομά σας προφερόμενον, ὅπερ μοὶ προὐξένησε φρικίασιν.

— Ποῖον ὄνομα;

— Τὸ ἰδικόν σας.

— Καὶ περὶ τίνος ἐπρόκειτο;

Ὁ πατήρ μου συνωμίλει μετά τινος ἐπαίτου τὸν ὁποῖον θὰ παρετηρήσατε ἀπό τινος καιροῦ εἰς τὴν πόλιν . . .

— Αἴ! καὶ τί μοὶ ἐνδιαφέρει ἐὰν ὁ ἐπαίτης οὗτος ἐνασχολῆται περὶ ἐμοῦ!

— Ἀλλ' ὁ ἐπαίτης ἐκεῖνος δὲν εἶναι ἐκ τῶν συνήθων.

— Ἀληθῶς!

— Ὀνομάζεται Λιμονιέ.

— Ἆ! ἄ!

— Καὶ εἶναι ἀστυνομικὸς κλητήρ.

Ὁ Ροβέρτος ἐκινήθη καὶ ἐπλησίασε τὴν Ἰωάνναν μετ' ἐνδιαφέροντος.

— Λοιπόν! λοιπόν! εἶπε ζωηρῶς, εἶσθε βεβαία περὶ ὅσων λέγετε;

— Ὦ! βεβαιοτάτη.

— Καὶ εἶχε προφέρει τὸ ὄνομά μου;

— Μάλιστα, Ροβέρτε. . . . Πρὸς τούτοις δὲ πρὶν ἢ ὁ Λιμονιὲ οὗτος συνομιλήσῃ μετὰ τοῦ πατρός μου, εἶχε συνδιαλεχθῆ διεξοδικῶς μετὰ τῶν χωροφυλάκων τοῦ ἐν Βχρὲν ἀποσπάσματος.

— Ὁ Ροβέρτος βιαίως ἐκινήθη ὢν ἕτοιμος νὰ ἐκσπάσῃ ὅλην αὐτοῦ τὴν ὀργήν. Ἀλλ' ἡ παρουσία τῆς Ἰωάννας, ἥτις τὸν παρετήρει διὰ βλέμματος ἀνησύχου καὶ ἀγωνιώδους, τὸν ἀνεχαίτισε.

— Θεέ μου! εἶπεν ἡ νεᾶνις, μήπως ἐπαπειλεῖσθε;

— Ἴσως ἀπεκρίνατο ὁ Ροβέρτος, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν διάνοιαν ἐπῆλθεν αἰφνίδιος τις διαλογισμός.

— Ἀλλὰ τότε πρέπει νὰ σπεύσητε· μὴ χάνετε οὐδὲ λεπτόν.

— Μάλιστα, ἔχετε δίκαιον· ἀλλ' ἐπιθυμῶ ἐκ τῶν προτέρων νὰ πληροφορηθῆς ὁποίου εἴδους κίνδυνον διατρέχω.

— Καὶ τίς ἡ ἀνάγκη νὰ τὸν γνωρίζω, Ροβέρτε; Ἐὰν διὰ τῆς ζωῆς μου ἠδυνάμην νὰ ἐξασφαλίσω τὴν ἰδικήν σας . . .

— Μάλιστα! εἶναι τὸ αὐτό· ἴσως δὲ θέλεις μοὶ ἀποδώσει μεγάλην ὑπηρεσίαν.

— Εἴπατε λοιπόν, Ροβέρτε, εἴπατε! Γνωρίζετε κάλλιστα ὅτι ὁλόκληρος ἡ καρδία μου ἀνήκει εἰς ὑμᾶς!

— Εὐχαριστῶ! τὸ ἐγνώριζον. Τὸ ἐπίστευον μάλιστα, καὶ σὲ εὐγνωμονῶ ἐγκαρδίως.

— Ἄ! εὐχαριστῶ διὰ τὴν ἐκ τῶν προτέρων εὐγνωμοσύνην σου ταύτην. Τί ὀφείλω λοιπὸν νὰ πράξω χάριν ὑμῶν;

Ὁ Ροβέρτος ἐνηγκαλίσθη τὴν νεάνιδα, συσφίγγων αὐτὴν ἐπὶ τοῦ στήθους του.

— Ἄκουσον λοιπόν, εἶπε δι' ὅρους φλογεροῦ — Δύνασαι νὰ διασώσῃς τὸ πολυτιμότερον καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς μου, τὴν τιμήν μου. Ὑπάρχουσιν ἐντὸς τῆς ὑπονόμου ὅπου θέλω εἰσέλθει μετ' ὀλίγον, ἔγγραφα σπουδαιότατα, τῶν ὁποίων ἡ κατάσχεσις ἠδύνατο νὰ ἐκθέσῃ εἰς κίνδυνον τοὺς καλλιτέρους πολιτικοὺς φίλους μου, καὶ τοὺς μᾶλλον ἀφοσιωμένους μου ὀπαδούς. Ἡ ἀστυνομία λοιπὸν δὲν πρέπει νὰ λάβῃ ὑπὸ τὴν κατοχήν της τὰ ἔγγραφα ταῦτα.

— Θέλω τὰ λάβει καὶ τὰ καύσει! ἀπεκρίνατο ἡ Ἰωάννα παράφορος.

— Ὑπάρχει τι ἄλλο προτιμότερον διὰ νὰ πράξῃς. παρετήρησεν ὁ Ροβέρτος.

— Τί λοιπόν;

— Προβλέψας πᾶν ὅ,τι συμβαίνει σήμερον, ἢ πᾶν ὅ,τι μέλλει θᾶττον ἢ βράδιον νὰ συμβῇ, ἔσκαψα ὑπόγειον ὑπὸ τὴν ὑπόνομον, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὑπέκρυψα τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἔγγραφα, ὥστε ἠλεκτρικός τις σπινθὴρ ἀρκεῖ, ὅπως ἀνατινάξῃ τὴν ὑπόνομον· συναισθάνεσαι λοιπὸν ἐν ἑαυτῇ τὴν γενναιότητα τοῦ νὰ θέσῃς τὸ πῦρ εἰς τὴν ὑπόγειον ἐκείνην;

— Θέλω πράξει πᾶν ὅ,τι μοὶ διατάξητε.

— Ἄλλως τε οὐδένα κίνδυνον οὐ διατρέχεις;

— Διατί νὰ μὴ δύναμαι νὰ σᾶς προσφέρω ταὐτοχρόνως καὶ τὴν ζωήν μου!

— Φιλτάτη μου!

— Ἀλλὰ κατὰ ποίαν στιγμὴν ὀφείλω νὰ ἐνεργήσω;

— Καθ' ἣν στιγμὴν θέλεις ἰδεῖ ὅτι ὁ ἐπαίτης μετὰ τῶν χωροφυλάκων διευθύνονται πρὸς τὸ μέρος τοῦτο· ἐννοεῖς;

— Μάλιστα.

— Καὶ θὰ τὸ πράξῃς;

Ἀλλ' ἡ Ἰωάννα δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀπαντήσῃ, διότι ὁ Ροβέρτος ἀποτείνων πρὸς αὐτὴν τελευταίαν ἐρώτησιν, εἶχε κλείσει τοὺς ὀφθαλμούς του μετὰ φλογεροῦ φιλήματος, ὑποδεχόμενος αὐτὴν λειποθυμον ἤδη εἰς τὰς ἀγκάλας του.

— Λοιπόν, θάρρος, εἶπε καὶ πάλιν ὁ Ροβέρτος· εἶναι ἀνάγκη νὰ σπεύσω . . . . Ὑγίαινε!

— Ὄχι, θέλω νὰ σὲ ἐπανίδω! ἐπιθυμῶ νὰ σὲ ἐπανίδω! . . . εἶπεν ἡ Ἰωάννα καθικετεύουσα.

— Ἔστω, θέλεις μὲ ἐπανίδει, φιλτάτη μου Ἰωάννα· μὴ λησμονῇς δὲ ὅτι ἡ ζωή μου εὑρίσκεται εἰς χεῖράς σου.

Ὁ Ροβέρτος ἔδωκε πρὸς τὴν νεάνιδα συμπληρωματικάς τινας ὁδηγίας περὶ τοῦ τρόπου δι' οὗ ὤφειλεν αὕτη νὰ ἐνεργήσῃ, ὡς καὶ περὶ τῶν λεπτέων προφυλάξεων, ἔπειτα δὲ, θλίψας τὰς χεῖρας αὐτῆς, καὶ ἐναγκαλισθεὶς τὴν νεάνιδα καὶ πάλιν, ἔγινεν ἀφανὴς ἐντὸς τῶν ὑπονόμων.

Ἐκεῖ ὅμως ἔκτακτον θέαμα τὸν περιέμενεν.

ΚΔ'.

Ο ΕΡΥΘΡΟΥΣ ΑΛΕΚΤΩΡ.

Ὁ Ροβέρτος σπεύσας ἔρθασε μετά τινα λεπτὰ, καὶ διασχίσας τὰς πυκνὰς τάξεις τῶν σκαπανέων, εἵτινες εἶχον εἰσέλθει πρὸ αὐτοῦ, εἰσέδυσεν ἐντὸς τῶν ὑπονόμων, ὁπόθεν μετ' ὀλίγον διηυθύνθη εἰς τὸ σκοτεινὸν δωματιον ὅπερ γνωρίζει ἤδη ὁ ἀναγνώστης.

Ἀλλὰ πρὶν ἢ εἰσέλθῃ ἐντὸς αὐτοῦ, εἶχε σταματήσει, καὶ λαβὼν κατὰ μόνας τὸν Ματὼν, δστις ἵστατο ὡς φρουρὸς ὄρθιος ἐπὶ τῆς φλιᾶς·

— Δύω λέξεις! τῷ εἶπε. Συμβαίνουσι τρομερὰ συμβεβηκότα, οἱ δὲ κίνδυνοι τοὺς ὁποίους προεβλέπομεν, ἔρθασαν, ἀπὸ στιγμῆς δὲ εἰς στιγμὴν δύναμαι νὰ συλληφθῶ.

— Ὑμεῖς! εἶπεν ὁ Ματών.

— Μάλιστα, ἐγώ! σιώπα· μὴ δίδῃς ὑποψίας πρὸς αὐτοὺς εἵτινες μᾶς περιστοιχίζουσι, διότι ἐνδέχεται νὰ μᾶς ἀκούσωσι . . . Ἡ ὥρα εἶναι ἐπίσημος καὶ πρέπει νὰ ἐνεργήσωμεν μετὰ θάρρους καὶ ταχύτητος.

— Τί διατάττετε λοιπόν;

— Μοὶ εἶσαι ἀφωσιωμένος· δὲν ἔχει οὕτω;

— Ψυχῇ τε καὶ σώματι.

— Θέλεις μεταβῆ λοιπὸν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ κ. Καρπαντιέ.

— Καλά.

— Θέλεις εὑρεῖ ἐντὸς τοῦ ἱπποστασίου μέλανα ἵππον τὸν ὁποῖον συνήθως ἱππεύω.

— Τὸν γνωρίζω.

— Θέλεις ἐπισάξει λοιπὸν τὸν ἵππον τοῦτον, καὶ μοὶ τὸν φέρεις εἰς τὸ ἀραίωμα τοῦ δάσους.

— Καλά.

— Ἐντὸς ἡμισείας ὥρας.

— Θὰ γίνῃ.

— Καθ' ὁδὸν ὅμως παρατήρει καλῶς τί συμβαίνει.

— Ἔχω τὰ ὄμματα δαίμονος.

— Ἐὰν συναντήσῃς τὸν ἐπαίτην, καὶ ἡ στιγμὴ σοὶ φανῇ εὐνοϊκή . . .

— Θὰ τελειώτω τὴν ὑπόθεσίν του.

— Πρὸ πάντων πολλὴν φρόνησιν καὶ διάκρισιν· προσπάθησον νὰ μὴ σὲ ἴδωσι. Ὁ Ριβῶ ὁ ἱπποκόμος εἶναι ἀφωσιωμένος εἰς ἐμέ· δός τῳ λοιπὸν τὸ λουδοβίκιον τοῦτο ἀπὸ μέρους μου, καὶ θὰ ἐξέλθῃ μετὰ τοῦ ἵππου, προσποιούμενος ὅτι μεταβαίνει πρὸς περίπατον· τοῦτο δὲν τὸ κάμνει πρώτην ἤδη φοράν.

— Ἐτελειώσατε;

— Μίαν ἔτι τελευταίαν σύστασιν!

— Εἴπατε!

— Μὴ λησμονῇς νὰ ρίψῃς εἰς ἑκάστην θήκην τοῦ ἐφιππίου ἀνὰ ἓν πολύκροτον.

— Μὴ σᾶς μέλλει.

— Ἤδη δὲ σπεῦσον, ἐνῷ ἐγὼ θέλω σκεφθῆ τί δύνασαι νὰ πράξῃς, ὅταν ἀναχωρήτω.

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Ματὼν χωρὶς νὰ ἀναμείνῃ τλέον ἐξηφανίσθη, ἐνῷ ὁ Ροβέρτος Δένλαϊ εἰσῆλθεν ἐντὸς τοῦ σκοτεινοῦ δωματίου.

Ἐκεῖ εἶχον ἤδη συνέλθει δέκα ἄτομα, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐπανευρίσκομεν τὰ πρόσω-

πα, ἅτινα εἴχομεν ἄλλοτε συναντήσει εἰς τὸ ἐγκαταλελειμμένον φρέαρ. Πλησίον δ' αὐτῶν, ἵσταντο σιωπηλοὶ καὶ σοβαροὶ ξένοι τινὲς, νεανίαι οἱ πλεῖστοι, καὶ πάντες σχεδὸν ἀνήκοντες εἰς τὴν ἔμπειρον ἐργατικὴν τάξιν.

Ἅμα οἱ ἄνδρες οὗτοι ἰδόντες τὸν Ροβέρτον ἠγέρθησαν ταὐτοχρόνως, πάντων δὲ αἱ χεῖρες διηυθύνθησαν πρὸς αὐτόν.

Ὁ Ροβέρτος ἐχαιρέτησε, θλίψας δὲ τὰς χεῖρας τινῶν ἐξ αὐτῶν, ἔλαβε θέσιν ἀπέναντι τοῦ γραφείου. Στραφεὶς δὲ ἔπειτα πρὸς τὰ συνεδριάζοντα μέλη:

— Πολῖται! εἶπε διὰ φωνῆς θαρραλέας καὶ σταθερᾶς. Ἐρθάσαμεν εἰς τὴν ἐπίσημον τῆς ἑταιρίας ἡμῶν ὥραν. Σᾶς ἔλεγον ἐσχάτως ὅτι ἡ στιγμὴ προσεγγίζει· σήμερον δὲ σᾶς ἀναγγέλλω ὅτι ἡ στιγμὴ ἐπέστη! Ἐπαπειλούμεθα λοιπὸν καὶ καταδιωκόμεθα, ἤδη προγραφέντες. Γενναῖοί τινες ὀπαδοὶ ἡμῶν ἀποτίουσι τὴν πρὸς τὴν κοινωνιστικὴν ἰδέαν ἁρσίωσιν των διὰ δεσμῶν ἢ ὑπερορίας.

Ὅθεν δὲν πρέπει νὰ ὀπισθοχωρήσωμεν ἢ νὰ διστάσωμεν, ἀλλὰ νὰ ἐνεργήσωμεν. Εἴσθε ἀποφασισμένοι εἰς τὴν πάλην καὶ τὸν ἀγῶνα;

— Μάλιστα! μάλιστα! ἀπεκρίθησαν πάντα τὰ συνεδριάζοντα μέλη.

— Μάλιστα! μάλιζα! ἐπανέλαβον οἱ εἰς τὰς ὑπονόμους συσωρευμένοι ἐργάται.

— Λοιπὸν, δοθήτω τὸ σημεῖον, οὐδεὶς δὲ ἂς μὴ ἀποκρούσῃ τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ συμμετάσχῃ τοῦ ἔργου τῶν ἐργατῶν· πανταχοῦ οἱ ἐργάται ἐπανέστησαν, καὶ ἀπεργίαι ἐξερράγησαν πέριξ ἡμῶν, ἐν Γαλλίᾳ, Γερμανίᾳ καὶ Ἀγγλίᾳ. Ἀδύνατον εἶναι ἡ Βαρέν νὰ μὴ συμμερισθῇ πλέον τὴν κίνησιν ταύτην, ὥστε πρέπει νὰ δείξωμεν εἰς τοὺς κυρίους τί θέλομεν ἢ τί δυνάμεθα.

— Ἀλλὰ τίνα μέσα νὰ μεταχειρισθῶμεν; ἠρώτησε μία φωνὴ, ἐξελθοῦσα ὄπισθεν τοῦ Ροβέρτου.

Καθ' ἣν στιγμὴν ὅμως οὗτος ἔμελλε νὰ ἀπαντήσῃ, μέλος τι τῆς συνεδριάσεως ἠγέρθη καὶ διὰ φωνῆς ἠχηρᾶς ἐζήτησε τὸν λόγον. Πάραυτα λοιπὸν ἐπῆλθε σιγὴ. τοῦ δὲ Ροβέρτου προσκαλέσαντος τὸν ξένον νὰ ὁμιλήσῃ, οὗτος ἤρξατο.

Ὁ ῥήτωρ οὗτος ἦτο νεανίας ξανθὸς, μὲ ὀφθαλμοὺς ζωηροὺς, μέτωπον εὐρὺ, καὶ ἀνάστημα ὑψηλόν.

Ἐπὶ τῇ θέᾳ του ὁλόκληρον τὸ συνέδριον ἐκινήθη μετὰ περιεργείας, τὰ δὲ βλέμματα πάντων προσηλώθησαν ἐπ' αὐτοῦ· ἀλλ' ἡ περιέργεια ἐκείνη τῆς ὁποίας ἐγένετο ἀντικείμενον δὲν διετάραξε ποσῶς τὴν ἀπάθειάν του, ἀλλ' ἤρξατο ἀταράχως καὶ μετ' εὐρύτητος λόγου:

— «Ἀδελφοὶ ἐργάται, εἶπε δι' ὅρους σαφοῦς καὶ σταθεροῦ! εἰμὶ ἐκ τῶν ὑμετέρων, καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ἐζήτησα νὰ σᾶς διακοινώτω τὰς σπουδαίας εἰδήσεις τὰς ὁποίας σᾶς φέρω. Ὀνομάζομαι Ἰβανὼφ, εἰμὶ δὲ φοιτητὴς τῆς ἐν Μόσχᾳ γεωργικῆς Ἀκαδημίας, ἄγω δὲ τὸ εἰκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας μου. Ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἔμαθον νὰ σκέπτωμαι καὶ νὰ ὁμιλῶ, δὲν ἔπαυσα ἐνασχολούμενος περὶ τῶν νεωτέρων τούτων ζητημάτων, ἅτινα προώρισται νὰ μεταβάλωσι τὴν ὄψιν τοῦ κόσμου.

» Μὴ λησμονήσωμεν οὐδὲν, ἀδελφοὶ, καὶ ἂς ἀναπολῶμεν πάντοτε τὰ φοβερὰ τοῦ παρελθόντος μαθήματα.

» Ἰδοὺ τί ἔρχομαι νὰ σᾶς εἴπω ἐκ μέρους τῶν ἡμετέρων φίλων καὶ ὀπαδῶν τῆς Ἑσπερίας·

» Ἀδελφοὶ, ἐξηντλήθη ἡ ὑπομονὴ ἡμῶν, ἡ δὲ ὑπαρξίς μας καθίσταται ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν σκληροτέρα. Μᾶς ἠπάτησαν διὰ ψευδῶν ὑποσχέσεων. Ἡ γῆ αὐτὴ, τὴν ὁποίαν ἔπλασεν ὁ Θεὸς δι' ἅπαντας τοὺς ἀνθρώπους, ἁρπάγη ὑπὸ τῶν κυρίων ἡμῶν. Ποῦ λοιπὸν ἔγκειται ἡ δικαιοσύνη; σᾶς ἐρωτῶ! »

— Εὖγε! εὖγε! ἀνέκραξαν ταὐτοχρόνως ἄπειροι φωναί.

— « Ἄλλοτε, ἐξηκολούθησεν ὁ σπουδαστὴς, δὲν συνέβαινεν οὕτω· οἱ ἀγροὶ ἀνῆκον εἰς ἐκείνους οἵτινες τοὺς ἐκαλλιέργουν. Οἱ πρόγονοί μας δὲν ἐγνώριζον οὔτε εὐγενεῖς, οὔτε ἱερεῖς!!! οὔτε κερδοσκόπους, ἀλλ' ἐζων εὐτυχεῖς καὶ ἐλεύθεροι. Ἀλλὰ κατόπιν ἦλθον ἀπὸ μακρὰς θαλάσσας οἱ ξένοι πρίγκηπες φέροντες κατόπιν αὐτῶν τὴν εὐγένειάν των καὶ τοὺς ὑπαλλήλους των. Τί δὲ συνέβη συνεπείᾳ τῶν ὀλιθρίων τούτων συμβεβηκότων;

— Ἀκούσατε! ἀκούσατε!... εἶπον ἐκ τῶν ἐργατῶν τινες.

— Γενόμενοι κύριοι τῶν γαιῶν οἱ κατακτηταὶ, ἵδρυσαν πόλεις, ἐντὸς τῶν ὁποίων δεσπόζουσιν εἰσέτι ἐφ' ἡμῶν. Εἰς αὐτοὺς λοιπὸν ὀφείλομεν τοὺς καταθλιπτικοὺς νόμους καὶ τοὺς ἐπαχθεῖς φόρους οἵτινες μᾶς καθιστῶσι πένητας...

— Ἀ! εὐχαριστοῦνται βέβαια!... καὶ διατί νὰ μὴ εὐχαριστοῦνται;...

— « Παχύνονται διὰ τοῦ ἡμετέρου ἄρτου. Αἱ πόλεις των εἶναι τοσοῦτον ἐνισχυμέναι, ὥστε δύσκολον εἶναι νὰ τὰς προσβάλωμεν, ἐκτὸς ἐὰν ῥίψωμεν ἐπ' αὐτῶν τὸν *ἐρυθρὸν ἀλέκτορα*.»

Οἱ λόγοι οὗτοι ἐνεποίησαν ῥιγηλασίαν εἰς ἅπαντα τὰ μέλη τῆς συνεδριάσεως.—Κατὰ τὴν δημώδη δὲ ἔκφρασιν *ἐρυθροὶ ἀλέκτωρ* σημαίνει πυρπόλησιν.

Ὁ νέος σπουδαστὴς ἀφῆκε νὰ παρέλθῃ ὁ ψιθυρισμὸς ἐκεῖνος, ἔπειτα δὲ ἐπανέλαβε:

— «Εἶπον καθ' ἑαυτοὺς: τὰ πάντα ἀνήκουσιν εἰς ἡμᾶς, ὁ δὲ λαὸς εἶναι αἰχμάλωτός μας.

Καὶ τῇ ἀληθείᾳ, δὲν εἴμεθα ἀπίναντι τῶν αὐθαδῶν κυρίων μας ἢ οὐτιδανὰ κτήνη· μᾶς ἐπέσαξαν καὶ μᾶς ἐχαλίνωσαν, ἔπειτα δὲ ἀνέβησαν ἐπὶ τῶν νώτων ἡμῶν.

« Λοιπὸν, γνωρίζετε τί εἰς τὴν σκληρὰν καὶ ἀφόρητον ταύτην κατάστασιν μᾶς ὑπολείπεται νὰ πράξωμεν;

« Ἓν μόνον πρᾶγμα!

« Νὰ στραγγαλίσωμεν, δηλαδὴ, ὡς κύνας τοὺς κυρίους μας.

« Οὐδαμοῦ νὰ ὑπάρξῃ συνοικία!

« Τὰ πάντα πρέπει νὰ ἐξαφανισθῶσι! πρέπει νὰ πυρπολήσωμεν τὰς πόλεις των! ἡ πατρὶς ἡμῶν ὀφείλει νὰ καθαρισθῇ διὰ τοῦ πυρός!

« Τί χρησιμεύουσιν αἱ πόλεις;

« Εἰς οὐδὲν ἄλλο εἰμὴ νὰ προάγωσι τὴν δουλείαν.

« Ὅταν ὁ χωρικὸς θέλει γίνει κύριος τοῦ ἀγροῦ του, ὅταν ὁ ἐργάτης ἐργασθῇ εἰς τὸ ἐργοστάσιόν του, δὲν θέλει πλέον περιέλθει εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ γίνῃ ὑπηρέτης εἰς μίαν πόλιν.

« Ἐπειδὴ δὲ ἔχουσιν οἱ εὐγενεῖς ἡμῶν τηλεβόλα καὶ ὅπλα, ἡμεῖς δὲ εἴμεθα ἄοπλοι, μόνον διὰ τοῦ πυρὸς δυνάμεθα νὰ τοὺς προσβάλωμεν καὶ νὰ τοὺς κατανικήσωμεν.

« Τῶν τειχῶν ἄπαξ, ὄπισθεν τῶν ὁποίων χαρακοῦνται οἱ *ἀγρεῖοι οὖσοι*, ἀποτεφρωθέντων, θέλουσι διαρραγῇ ἐκ τῆς πείνης. (α)

Αἱ τελευταῖαι αὗται λέξεις μετὰ τοσαύτης θηριώδους καὶ ἀπαισίου ἐξερράσθησαν δυνάμεως, ὥστε φρικίασις κατέλαβεν ἅπαντα τὰ μέλη τῆς συνεδριάσεως.

Ἐνθουσιώδεις ζητωκραυγαὶ ἐξῆλθον τότε πανταχόθεν, μόλις δὲ, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀταξίας ἐκείνης, κατώρθωσαν νὰ ἀκούσωσι μίαν φωνὴν οὐχ ἧττον ζωηρὰν καὶ ἔντονον, ἥτις κατεπειγόντως ἐζήτει τὸν λόγον.

Ἐν τούτοις, ὅταν ἡ γενικὴ συγκίνησις κατεπαύσθη, ὁ Ροβέρτος ἐστράφη πρὸς τὸν νέον ῥήτορα, καὶ ἐπιβάλλων διὰ νεύματος σιγὴν εἰς τὸ συνέδριον:

— Ὑμεῖς, εἶπε, συμπολῖτα Μαυρίκιε Βρνάρδου, ζητεῖτε τὸν λόγον;

— Μάλιστα, κ. Πρόεδρε, ἀπεκρίνατο ὁ Μαυρίκιος.

(α) Σ. Σ. Νομίζομεν ὅτι δὲν εἶναι ἄσκοπον νὰ μάθῃ ὁ ἀναγνώστης ὅτι ὁλόκληρος οὗτος ὁ λόγος εἶναι καθ' ὅλα ἀφόρητος. Ἐξεφωνήθη δὲ τῷ 1870 (Ἰδὲ Ἱστορίαν τῆς Διεθνοῦς ὑπὸ M. G. Eribourg.)

SISMANOGLIO MEGARO

— Τί ἔχετε νὰ εἴπητε;

— Διαμαρτύρομαι ἐν πάσῃ πεποιθήσει ἐναντίον τῶν ἀσεβῶν προκλήσεων τὰς ὁποίας πρὸ ὀλίγου ἤκουσα, καὶ τὰς ὁποίας τὸ συνέδριον ἐσφαλμένως ἐνεθάρρυνε διὰ τῶν ἀνευφημιῶν του.

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Μαυρίκιος περιέμεινεν ὅπως οἱ ψιθυρισμοὶ τοὺς ὁποίους προυκάλεσεν ἡ διακοίνωσις αὕτη, κατευνασθῶσι.

Καθ' ἣν στιγμὴν ὅμως ἔμελλε νὰ ἐπαναλάβῃ τὸν λόγον, ἀπροσδόκητον συνέβη γεγονὸς, ὅπερ παρέσχεν ἄπειρα σχόλια εἰς τὰ μέλη τοῦ συνεδρίου.

Ἐνῷ ὁ Μαυρίκιος ἔμελλε νὰ ἐξακολουθήσῃ πάραυτα εἶδε τὸν Ματὼν εἰσερχόμενον εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ παρουσιαζόμενον ἀπέναντι τοῦ Ροβέρτου Λένλαϊ.

Ἐπί τινας στιγμὰς ἅπαντες ἐσίγων περιμένοντες.

Ὁ Ματὼν ὡμίλει μετὰ ζωηρότητος καὶ ταχύτητος, ἐν ὅσῳ δὲ ὡμίλει τὸ πρόσωπον τοῦ Ροβέρτου καθίστατο σκυθρωπὸν καὶ ἔμφροντι.

Ὅταν δὲ ὁ Ματὼν ἐτελείωσεν, ὁ Ροβέρτος ἠγέρθη.

— Συμπολῖται, εἶπε διὰ φωνῆς ἠχηρᾶς εἷς τῶν πιστῶν μας συντρόφων μοὶ φέρει τὴν στιγμὴν ταύτην εἴδησιν τὴν ὁποίαν ὀφείλω πάραυτα νὰ σᾶς γνωστοποιήσω.

«Φαίνεται ὅτι αἱ συνελεύσεις μας ἀνησυχοῦσι τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν, καὶ προτίθενται νὰ τὰς ἐμποδίσωσι. . .

«Πρὸ πέντε ὡς ἐγγιστα λεπτῶν, ὁ Ματὼν συνήντησεν εἰς τὴν κωμόπολιν ἀστυνομικόν τινα πράκτορα συνοδευόμενον ὑπό τινων χωροφυλάκων τῆς Βαρέν καὶ τῶν ἐγγὺς μεραρχιῶν, αἵτινες διευθύνονται πρὸς τὸ μέρος τοῦτο.»

— Προδοσία! ἀνέκραξεν ὁ ρῶσσος σπουδαστής.

— Πρέπει νὰ ἀντισταθῶμεν, εἶπον πολλοὶ σκαπανεῖς.

— Πρέπει νὰ διαλυθῶμεν, διέταξεν ὁ Ροβέρτος Λένλαϊ. Πρέπει νὰ ὑποχωρήσωμεν ἀπέναντι τῆς δυνάμεως ἥτις μᾶς ἀπειλεῖ, ἀλλὰ, ὡς ἔλεγε πρὸ ὀλίγου ὁ σπουδαστὴς Ἰβανὼφ, ἐναντίον παραμοίων καταδιωγμῶν ἄνδρες ἄοπλοι δὲν ἔχουσιν ἢ ἕνα μόνον μέσον· ὥστε, ἀφοῦ ἐπιδιώκουσι τὸν ἐναντίον ἡμῶν ἀδιάλλακτον πόλεμον, διὰ τοῦ αὐτοῦ καὶ ἡμεῖς πολέμου πρέπει νὰ τοὺς ἀνταμείψωμεν.

Διαλυθῆτε λοιπὸν ἅπαντες, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, παιδία καὶ γέροντες, διασπειρόμενοι εἰς τὴν χώραν καὶ ρίπτοντες τὸν *ἐρυθρὸν ἀλέκτορα* εἰς τὰς κατοικίας ἐκείνων, οἵτινες μᾶς μεταχειρίζονται ὡς κτήνη καὶ μᾶς καθυποβάλλουσιν ὑπὸ τὸν ζυγόν.

Ἀπερίγραπτον ταραχὴν ἐνεπόλησαν οἱ λόγοι ἐκεῖνοι, καὶ πάντα τὰ μέλη ἐθορυβήθησαν, ὁλόκληρον δὲ τὸ συνέδριον ἐξελθὸν διὰ τῆς ζώνης ἐκείνης τῶν ὑπονόμων ἐξόδου, διεσπάρη καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις τοῦ πεδίου.

Μετὰ μίαν στιγμὴν οὐδεὶς πλέον ὑπῆρξε πέριξ τοῦ *ἐγκαταλελειμμένου φρέατος*, ἅπαντες δὲ οἱ σκαπανεῖς διευθύνθησαν πρὸς τὸ δάσος, βαδίζοντες μετ' ἀπελπιστικοῦ ὕφους πρὸς τὴν κωμόπολιν.

Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Μαυρίκιος, παρασυρόμενος ὑπὸ τῆς δίνης ἐκείνης τοῦ ὄχλου ἠναγκάσθη ἐπί τινα στιγμὴν νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ. Μόλις ὅμως ἀπομακρυνθεὶς εἴς τι ἀπὸ τοῦ φρέατος ἀπόστασιν, ἠδυνήθη νὰ συνέλθῃ εἰς ἑαυτὸν, καὶ συλλαβὴ ἐν τῇ τεταραγμένῃ αὐτοῦ διανοίᾳ τὴν ἀπόφασιν τὴν ὁποίαν ὥρειλε κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην νὰ παραδεχθῇ.

Δὲν ἠγνόει τὴν σοβαρότητα τῶν πραγμάτων. — Ἐγνώριζεν ἤδη εἰς ποῖον βάραθρον ἠδύνατο νὰ ριφθῇ, καὶ ὁπότε καταστροφὰς ἠδύνατο νὰ ἐπιφέρῃ ὁ τυφλὸς ἐκεῖνος ὄχλος, τὸν ὁποῖον τοσοῦτον εὐκόλως διεγείρουσι διὰ τῶν λόγων μετὰ τοσαύτης δὲ δυσκολίας βραδύτερον ἐπαναφέρουσιν εἰς τὴν γαλήνην.

Ἐγνώριζε μὲν ὅτι εἱ πλείονες τῶν σκαπανέων ἐκείνων δὲν ἦσαν φύσεως κακῆς, διότι πολλάκις εἰς τὰς συμβουλὰς ἢ ἐπιπλήξεις του ἐφάνησαν εὐπειθεῖς, ἀλλὰ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ὁ ὀρθὸς λόγος εἶχεν ἐκλείψει παντελῶς, ἀπό τινων δὲ ἡμερῶν ἡ δηλητηριώδης αὖρα ἐμόλυνε τὴν καθαρὰν τοῦ ἐργοστασίου ἀτμόσφαιραν, διαφθείρασα τὰ ἤθη πάντων τῶν ἀγαθῶν ἐκείνων ἐργατῶν.

Διεστραμμέναι θεωρίαι ἀπό τινος ἐνεπνεύσθησαν εἰς τὰ πνεύματα, τὸ δὲ ἔργον τῆς συνδιαλλαγῆς ὅπερ κατ' ἀρχὰς εἶχον ἀναλάβει πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ἐργατικῆς τάξεως, καὶ τοῦ ὁποίου συμμετεῖχε καὶ οὗτος, ἠπείλει αἰφνιδίως νὰ λαβῇ ἰδιαιτέραν τοῦ σκοποῦ τούτου διεύθυνσιν, ὥστε ἠνόει ἤδη ὅτι ἡ ἐπιστροφὴ τὴν ὁποίαν διὰ πενταετοῦς ἐπιμόνου σπουδῆς τοσοῦτον δυσκόλως εἶχεν ἀποκτήσει, ἐκινδύνευε νὰ τὸν διαφύγῃ ἐπ' ὠφελείᾳ νοσηρᾶς τινος καὶ ὀλεθρίου ἐπιρροῆς.

Τί ὥρειλε νὰ πράξῃ ὅπως σταματήσῃ τὴν κίνησιν ἐκείνην;

Ἠγνόει.

Καταβεβλημένος λοιπὸν ἐκ τῆς συγκινήσεως ἐκάθησεν ἐπὶ ὑψηλοῦ λόφου, ὁπόθεν τὸ βλέμμα του ἠδύνατο διὰ τοῦ φωτὸς τῆς σελήνης νὰ διακρίνῃ ὁλόκληρον τὴν κοιλάδα, εἰς τὴν ἐσχατιὰν τῆς ὁποίας ἔκειτο ἡ κωμόπολις τῆς Βαρέν.

Τὸ ἐργοστάσιον δὲν εἰργάζετο πλέον· αἱ κάμινοι εἶχον σβεσθῇ, αἱ δὲ ὑψηλαὶ καπνοδόχαι δὲν ἐξέπεμπον πλέον τὸν μετ' ἐρυθρῶν σπινθήρων μεμιγμένον μέλαινα καπνόν των.

Πένθιμος σιγὴ ἐπεκράτει εἰς τὴν πρὸ ὀλίγου φαιδρὰν εἰσέτι κωμόπολιν, μόνη δὲ ἡ κατοικία τοῦ κ. Καρπαντιὲ ἐφωτίζετο τὴν στιγμὴν ἐκείνην.

Ὁ Μαυρίκιος ᾐσθάνθη συσφιγγομένην τὴν καρδίαν του.

Τὴν ὥραν ταύτην ὠχρὰ καὶ ἀσθενὴς λάμψις ἐφώτιζε τὸν κοιτῶνα τῆς Βέρθας, τοῦ ὁποίου τὸ παράθυρον ἐγνώριζεν ἤδη.

Πολλάκις τὴν νύκτα ἐπιστρέφων ἐκ τοῦ ἐργοστασίου, ἐσταμάτα εἰς μικρὰν ἀπὸ τοῦ παραθύρου ἐκείνου ἀπόστασιν, ἀναπολῶν τὴν νεάνιδα τὴν ὁποίαν ἤδη ἠγάπα δι' ὅλων τῶν ἀθώων τῆς ἡλικίας του πόθων!

Δυστυχὴς Βέρθα!

Τί ἔμελλεν ἄρα γε νὰ γίνῃ ἐν μέσῳ τῶν παρασκευαζομένων ἐκείνων συμβεβηκότων;

Πῶς ἤθελεν ὑποστῇ τὰς δοκιμασίας ἐκείνας; Ὁποία τύχη τῇ ἐπεφυλάττετο ἐν τῷ μέσῳ τῶν φοβερῶν ἐκείνων ταραχῶν, τὰς ὁποίας οὐδεμία δύναμις ἠδύνατο νὰ ἀποκρούσῃ;

Ταῦτα πάντα ἀναλογιζόμενος ὁ Μαυρίκιος, ἐκυριεύθη ὑπὸ οἴκτου συνάμα καὶ ταραχῆς, καὶ, εἰ καὶ δὲν ὑπέθετε τὸν κίνδυνον εἰσέτι ἐπικείμενον, δὲν ἠθέλησεν ὅμως ἐπὶ πολὺν χρόνον νὰ εὑρίσκηται μακρὰν τῆς κατοικίας, τὴν ὁποίαν ἠδύνατο προσεχῶς ἐν ἀνάγκῃ νὰ προστατεύσῃ.

Ἠγέρθη λοιπὸν, καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ λόφου ἐφ' οὗ ἀνεπαύετο, διηυθύνθη πρὸς τὴν Βαρέν.

Μόλις ὅμως προχωρήσας εἴκοσι βήματα, ἐσταμάτησεν ἔντρομος.

Ἰσχυρὰ ἔκρηξις ἠκούσθη πρὸς τὸ μέρος τῆς ὑπονόμου τὴν ὁποίαν πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἐγκαταλείψει, τὸ δὲ ὄρος αἰφνιδίως διαρραγὲν, ὡς δι' ἡφαιστειώδους ἐκρήξεως, ἔρριπτε μακρὰν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ βροχὴν λίθων καὶ πυρὸς ὅπερ ὁλόκληρον τὸ δάσος ἐκάλυψε.

Μύριαι μυριάδες πυροβόλων! ἀνέκραξεν ὄπισθέν του φωνὴ τραχεῖα καὶ ἠχηρά· ἰδοὺ ἔκρηξις ἥτις μοὶ ὑπενθυμίζει τὸ πῦρ τῆς Σεβαστουπόλεως!

Ὁ Μαυρίκιος ἐστράφη ζωηρῶς, καὶ πάραυτα εὑρέθη ἀπέναντι τοῦ ἑταίτου καὶ τινων χωροφυλάκων.

— Γνωρίζετε τί σημαίνει τοῦτο; ἠρώτησεν ὁ Μαυρίκιος ἀπρτεινόμενος πρὸς τὸν ἐνωμοτάρχην, ὅστις πρὸ ὀλίγου εἶχεν ὁμιλήσει.

— Τοῦτο, κύριε Μαυρίκιε, εἶναι ἀποτέλεσμα ἀπερισκεψίας, ἀπεκρίνατο ὁ ἐνωμοτάρχης ἀλλὰ, ἐπειδὴ πρόκειται νὰ συντάξωμεν ἔκθεσιν τῶν γεγονότων, θέλομεν μεταβῆ ἐπὶ τόπους, ἐπὶ τῷ μόνῳ σκοπῷ τοῦ νὰ ἐξακριβώσωμεν τὸ συμβεβηκός.

— Καὶ δὲν φοβεῖσθε τὸν κίνδυνον τοιουτοτρόπως ἐκτιθέμενοι;

— Αἴ! κύριε Μαυρίκιε, ὀνομάζομαι Φλιππὰρ καὶ ἂν γνωρίζητε τινα ὅστις νὰ μὲ εἶδε ποτὲ ὀπισθοχωροῦντα ἀπέναντι τοῦ κινδύνου, δύνασθε κάλλιστα νὰ μοὶ τὸν ὑποδείξητε! ἀμέσως· δύναμαι νὰ τὸν διαψεύσω.

Ἐνῷ δὲ ὡμίλει τοιουτοτρόπως, ἔνευσε πρὸς τοὺς χωροφύλακας, καὶ ἐξηκολούθησε τὴν πορείαν του.

Ἀλλὰ, δὲν εἶχεν ἐπὶ πολὺ ἀπομακρυνθῆ, ὅτε, καθ' ἣν στιγμὴν διέβαινε διὰ τῆς ἀτραποῦ ἥτις ὡδήγει πρὸς τὸ φρέαρ, ἐστράφη αἰφνιδίως πρὸς τοὺς χωροφύλακάς του, διατάττων αὐτοὺς νὰ σταθμεύσωσι καὶ νὰ τηρήσωσι σιγήν.

Εἰς μικρὰν ἀπὸ τοῦ δάσους ἀπόστασιν ἠκούετο καθαρῶς ὁ θόρυβος κατεσπευσμένων βημάτων.

Ἕκαστος λοιπὸν τῶν χωροφυλάκων ἔλαβε θέσιν ὄπισθεν δένδρου, πάραυτα δὲ σχεδὸν, ὁ ἐνωμοτάρχης Φλιππὰρ παρετήρησε διαβαίνουσαν πλησίον αὐτοῦ γυναῖκα λυσίκομον, μὲ ἐνδύματα ἐν ἀταξίᾳ, τὴν ὁποίαν ἐκ πρώτης ὄψεως ἐδυσκολεύθη νὰ ἀναγνωρίσῃ.

— Σώσατέ με! σώσατέ με! ἀνέκραξε τρέχουσα ἡ δυστυχής.

Ὁ Φλιππὰρ ἐξέτεινε τὰς χεῖρας καὶ τὴν ἥρπασε . . .

Ἡ αὐτὴ ἀμέσως κραυγὴ ἐκπλήξεως ἐξῆλθε τοῦ στήθους τῶν χωροφυλάκων, διότι ἡ γυνὴ ἐκείνη, ἦτο ἡ Ἰωάννα!

ΚΕ'.

ΕΝ ΔΑΚΡΥΟΝ

Ὁ ἐνωμοτάρχης Φλιππὰρ μετὰ τῶν χωροφυλάκων αὐτοῦ περιέζωσαν τὴν Ἰωάνναν καὶ προσεπάθουν νὰ τὴν ἀναγκάσωσιν ὅπως ὁμιλήσῃ, ἀλλ' ἡ δυστυχὴς κόρη κατεῖχετο ὑπὸ ἀνεκφράστου ταραχῆς.

Θλίβουσα δὲ διὰ τῶν δύο αὐτῆς χειρῶν τὸ στῆθος, τὰ δὲ ὦτα ἔχουσα προσηλωμένα καὶ τὸ βλέμμα βλοσυρὸν καὶ ἀκίνητον, ἤκουε καὶ ἐθεώρει. . . .

Τὴν αὐτὴν στιγμὴν καὶ ἕτερος ἐπίσης θόρυβος κατεσπευσμένων βημάτων διεκρίνετο ὁλονέν, ἕκαστος δὲ μετ' ἀγωνίας περιέμενε τὴν ἀνέλιξιν τῆς παραδόξου ἐκείνης σκηνῆς.

Ἀμέσως λοιπὸν ἄνθρωπός τις μὲ στῆθος ἀθλητικὸν καὶ μὲ ὄψιν τεταραγμένην ὁρμήσας ἐν μέσῳ τοῦ ὁμίλου καὶ δι' ἐπιτακτικοῦ σημείου ἀπωθῶν τοὺς πρὸ τῶν ποδῶν αὐτοῦ χωροφύλακας, ἔρριψεν ἀπέναντι τῆς Ἰωάννας, τὴν ὁποίαν καὶ ἥρπασεν ἀπὸ τοὺς βραχίονας μετ' ἀγρίας ὀργῆς.

— Τέλος! εἶπε διὰ φωνῆς ἐπιτακτικῆς, εἶσαι σύ! σὲ κρατῶ, καὶ δὲν θὰ μὲ διαφύγῃς πλέον.

— Πάτερ μου! ἐψέλλισεν ἡ Ἰωάννα, ἥτις προσεπάθει νὰ γονυπετήσῃ.

Ὁ γέρο-Μορίων τὴν ἤγειρεν ἀποτόμως.

— Ὀρθία! ὀρθία! ἀνέκραξε· ἔχομεν νὰ συνομιλήσωμεν ἐμοῦ, θὰ μοὶ εἴπῃς δὲ . . .

Ἐνῷ δὲ ἔμελλε νὰ ἐξακολουθήσῃ παρετήρησε πάραυτα τὸν Φλιππὰρ, καὶ ἀνεχαιτίσθη.

Στραφεὶς τότε πρὸς τὸν ὅμιλον ἐκεῖνον μετὰ πικροῦ μειδιάματος ἐπὶ τῶν χειλέων· Φλιππὰρ! εἶπε δὲ ὕφος ὀλίγον πράου, εἶναι ἡ θυγάτηρ μου Ἰωάννα, τὴν ὁποίαν γνωρίζετε· ἔχω νὰ συνομιλήσω μετ' αὐτῆς. Πρέπει νὰ τὴν ἐρωτήσω, Αὐτὴ . . . μόνη . . . Μοὶ τὸ ἐπιτρέπετε· δὲν ἔχει οὕτω;

Ἀναμφιβόλως, ἀπεκρίνατο ὁ ἐνωμοτάρχης ἀλλὰ πολὺ τεταραγμένος μοὶ φαίνεσθε τὴν στιγμὴν ταύτην καὶ σᾶς συμβουλεύω.

Ὄχι! ὄχι! διέκοψεν ὁ Μορίων, ἄφετε με. Ἔχετε τὰς ἐργασίας σας· Μὴ μὲ ἐμποδίζετε. Ἤδη ὅτε ἐπανεῦρον τὸ τέκνον μου, θὰ ἐπιστρέψω μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν πτωχικήν μας κατοικίαν.

— Ἀλλὰ θὰ καθησυχάσετε

— Σᾶς τὸ ὑπόσχομαι.

Ἔστω! ἅλως τε, οἱ ὑποθέσεις αὗται εἶναι οἰκογενειακαί, καὶ δὲν ὀφείλομεν νὰ ἀναμιχθῶμεν, διὸ καὶ ἀποσυρόμεθα. Ὑγίαινε λοιπὸν!

— Ὑγίαινε κύριε Φλιππάρ.

— Ἀλλ' ὑπισχύθητε. . .

— Μάλιστα! μάλιστα! ὑπισχέθην, καὶ τὸ ἐπαναλαμβάνω. Ἡσυχάσατε! ἡσυχάσατε!

Ὁ Φλιππὰρ δὲν ἐπέμεινε. Ἄλλως τε δὲ καὶ ἡ ὑπηρεσία του τὸν ἐκάλει ἀλλαχοῦ, δὲν ἐπεθύμει δὲ νὰ ἀναβάλῃ πλειότερον τὰς νομίμους πληροφορίας τὰς ὁποίας εἶχε συλλέξει.

Ἀνεχώρησε λοιπὸν μετὰ τοῦ ἀποσπάσματός του, οὗτω δὲ μετὰ τινας στιγμὰς ὀγέρο Μορίων εὑρίσκετο μόνος μετὰ τῆς θυγατρός του.

Ἐπί τινας στιγμὰς ἐπίγων ἀμφότεροι, ἡ μὲν Ἰωάννα ὀλολύζουσα, καὶ στηριζομένη ἐπί τινος τοῦ δάσους δένδρου, ὁ δὲ Μορίων, ἀπνευδὴς καὶ ἄφρων κατ' ἐπιφάνειαν, εὑρίσκετο ἐν ἀμηχανίᾳ.

Τέλος, ὄψωσε τὸ μέτωπον, καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν Ἰωάνναν.

— Ἐμπρός! εἶπε δι' ὄρους τραχέος.

— Καὶ ποῦ θέλετε νὰ μὲ ὁδηγήσητε! ἠρώτησε λειποθυμοῦσα ἡ νεᾶνις.

— Εἰς τὴν οἰκίαν.

— Εἶναι ἀδύνατον.

— Ἐν τούτοις πρέπει νὰ ὑπακούσῃς.

— Ἀλλὰ μόλις δύναμαι νὰ στηριχθῶ.

— Ἄ! Πρὸ ὀλίγου εἶχες πλειοτέραν δύναμιν καὶ πλειοτέραν αὐθάδειαν νὰ ὀραπετεύσῃς ἐκ τῆς πατρικῆς σου οἰκίας, καὶ νὰ τρέξῃς τὴν νύκτα ὄπισθεν.

Ἀλλὰ δὲν ἐτελείωσε τὸν λόγον του, καὶ διά τινος ἰσχυροῦ σημείου ἐπιβάλλων εἰς ἑαυτὸν τὴν σιγὴν, ὑπέδειξεν εἰς τὴν Ἰωάνναν τὴν ὁδὸν τῆς κωμοπόλεως.

— Ἐμπρός! εἶπεν ἐπιτακτικῶς· καὶ δι' ὄρους αὐστηροῦ.

Ἡ Ἰωάννα δὲν ἐτόλμησε πλέον νὰ ἀπαντήσῃ, κύπτουσα δὲ καὶ μὲ χεῖρας ἐσταυρωμένας ἐπὶ τοῦ στήθους, ἤρχισε νὰ βαδίζῃ.

Ἡ Ἰωάννα καθ' ἣν στιγμὴν ἀπηύθυνε πρὸς τὸν Ροβέρτον τὸ τελευταῖον καὶ ὕστατον χαῖρε, εἶχεν ἴδει ἀμέσως ἐνώπιόν της τὸν πατέρα της, κυριευθεῖσα δὲ ὑπὸ ταραχῆς, δὲν ἔσχε καιρὸν οὐδὲ συγγνώμην παρ' αὐτοῦ νὰ ζητήσῃ, οὐδὲ ἐτόλμησε μάλιστα νὰ δικαιολογηθῇ.

Κάλλιστα εἶχεν ἐννοήσει ἤδη ὅτι ὁ πατήρ της τὰ πάντα ἐγνώριζε, καὶ ὅτι εὑρίσκετο εἰς τὴν ἀπώλειάν της. Ἐάν, κατὰ τὴν ὁλεθρίαν ἐκείνην στιγμὴν, ἤθελεν ἀπαντήσει πρὸ τῶν ποδῶν της ποταμὸν ἢ φρέαρ τι ἀτυλλογίστως ἤθελε ριφθῆ ἐντὸς αὐτοῦ.

Ἀλλ' εἶχε φύγει τεταραγμένη, τεθορυβημένη, καὶ εἰς ἕνα μόνον διαλογισμὸν ἐνασχολοῦσα τὴν διάνοιάν της, πῶς νὰ διαφύγῃ δηλαδὴ τὴν πρώτην ὁρμὴν τῆς πατρικῆς της ὀργῆς.

Ἐν τούτοις, οὐδὲ ρανὶς αἵματος ὑπῆρχεν εἰς τὰς φλέβας αὐτῆς.

Αἱ κνῆμαί της δὲν ἀντεῖχον πλέον, εἰς ἑκάστην δὲ στιγμὴν οἱ πόδες της συνεπλέκοντο εἰς τὰς κληματίδας αἵτινες ἐβλάστανον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μίαν στιγμὴν μάλιστα ἐκρατήθη διὰ τῶν ἰσχυσμένων καὶ αἱμοσταγῶν χειρῶν της ἐκ τῶν κλάδων δένδρου, κινδυνεύουσα νὰ πέσῃ.

— Δὲν ἀντέχω . . . δὲν ἀντέχω πλέον, ἐψιθύρισε διὰ φωνῆς ἐκλειπούσης.

— Ἐμπρός! ἐμπρός! ἀπεκρίνατο ὁ Μορίων ἐκτὸς ἑαυτοῦ.

SISMANOGLIO MEGARO

Ἀ! ἐπεθύμουν τὸν θάνατον.

—Κάλλιον νὰ ἀπέθνησκες καθ' ἣν ἡμέραν ἐπώλησας τὴν τιμὴν σου καὶ τὴν τοῦ πατρὸς σου.

— Ὤ!

— Δὲν εἶναι πλέον καιρὸς δακρύων.

— Εἶπθε ἄσπλαγχνος.

— Δὲν ὑπάρχει οἶκτος διὰ τὰς αἰσχρὰς παρθένους.

— Πάτερ μου.

— Ἔμπρὸς! . . .

Ἡ Ἰωάννα δὲν ἀπήντησεν, ἀλλ' ἀναλαβοῦσα ὀλίγον θάρρος, ἐξηκολούθησε τὴν πορείαν αὐτῆς διαβήματος μᾶλλον σταθεροῦ. Μετὰ ἓν τέταρτον ἔφθασε μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς εἰς τὴν κατοικίαν. Ἡ Ἰωάννα εἰσῆλθε πρώτη. Κατόπιν δ' αὐτῆς ὁ Μορίων ὅστις ἔκλεισεν ἐπιμελῶς τὴν θύραν πρὸ τῆς ὁποίας ὑπῆρχε μικρός τις κῆπος.

Ἀλλ' ἐνῶ ὁ δυστυχὴς πατὴρ ἐνησχολεῖτο εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, ἤκουσεν ὄπισθέν του τὸν κρότον σώματος πίπτοντος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς αἰθούσης. Τὸ σῶμα ἐκεῖνο ἦτο τῆς Ἰωάννας!

Ἡ δεδικαιωμένη ὀδοιπορία, αἱ σφοδραὶ συγκινήσεις, ἡ συναίσθησις τοῦ ἐγκλήματος ὅπερ διέπραξε, πάντα ταῦτα εἶχον καταβάλει τὰς σωματικὰς τῆς νεάνιδος δυνάμεις. . , ὅτε δὲ ἔφθασεν εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον, ἠσθάνθη ἐκλείπουσαν τὴν καρδίαν της, διὸ καὶ ἔπεσεν ἀναίσθητος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Ὁ Μορίων εἰς τὸν κρότον ἐκεῖνον ἐφρικίασεν. Ἥναψε λοιπὸν τὴν λυχνίαν, καὶ πλησιάσας ἔκυψεν ἐπὶ τοῦ ἀψύχου τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ σώματος.

Ἡ Ἰωάννα κατέκειτο ἀκίνητος, μὲ χεῖρας ἀδρανεῖς, καὶ μὲ χείλη ἄχροα, αἱ δὲ παρειαί της τοσαύτην ὠχρότητα ἐδείκνυον, ὥστε ἐνόμιζέ τις ὅτι παρίστατο ἀπέναντι νεκροῦ πτώματος.

Ὁ Μορίων ἤρξατο νὰ τὴν θεωρῇ ἐκθαμβος ἀναλογιζόμενος τὸ ἔγκλημα ὅπερ διέπραξεν, φονεύσας διὰ τῆς σκληρᾶς καὶ ἀπανθρώπου αὐτοῦ ὀργῆς τὴν θυγατέρα του.

Ἐὰν ἦτο ἀληθὲς! ὁποία ἀπελπισία! Ὅθεν ἤρξατο νὰ κυριεύηται ὑπὸ φόβου.

Τὴν ἤγειρε λοιπὸν διὰ τῶν ρωμαλέων χειρῶν του, καὶ τὴν ἐπέθεσεν ἐπὶ τῆς κλίνης.

Ἡ ὀργή του πάραυτα κατηυνάσθη, διότι ἡ κατάστασις ἐκείνη τῆς θυγατρός του τὸν εἶχε κάμει νὰ λησμονήσῃ πλέον τὸ ἔγκλημά της. Καθ' ἣν στιγμὴν μετέφερεν αὐτὴν εἰς τὴν κλίνην της, προσήγγισε τὴν παρειάν του ἐπὶ τῶν χειλέων της, ὅπως αἰσθανθῇ τὴν πνοήν της. . . ἴσως δὲ ὅπως προκαλέσῃ τὸ φίλημά της!

Ὑπάρχουσι στιγμαὶ καθ' ἃς ὁ πατὴρ παρίσταται ὡς ἔνοχος ἀπέναντι τοῦ τέκνου του—καὶ αἱ στιγμαὶ αὐταὶ εἶναι ἐκεῖναι, καθ' ἃς τὸ τέκνον ἀσθενεῖ.

Ἐπειδὴ δὲ ἠσθάνθη κατεψυγμένα τὰ χείλη της . . . οὐδεμία δὲ κίνησις ἀνταπεκρίθη εἰς τὴν ἀσυναίσθητον ἐκείνην καὶ ἀκουσίαν θλῖψιν.

— Ἰωάννα . . . ἐψέλλισε διὰ φωνῆς ἐλαφρᾶς τὴν ὁποίαν καὶ αὐτὸς ἴσως δυσκόλως ἠδύνατο νὰ ἀκούσῃ.

Συγχρόνως δὲ καὶ ἓν δάκρυ ἀπεσπάσθη ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του, ὅπερ ἔπεσεν ἐπὶ τῆς ψυχρᾶς τῆς θυγατρός του παρειᾶς . . . Καὶ τότε, ὦ θέαμα πατρικῆς ἀγάπης! φρικίασις ἐτάραξε τὰ μέλη τῆς δυστυχοῦς Ἰωάννας, ζωηρὰ δὲ ἐρυθρότης ἐζωγραφήθη ἀναπαισθήτως ἐπὶ τῶν ἀβρῶν αὐτῆς παρειῶν, ὥστε καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Μορίων ἐναπέθετεν αὐτὴν ἐπὶ τῆς κλίνης, ἐξέβαλεν αὕτη βαθύτατον στεναγμὸν καὶ ἤνοιξε τοὺς νεκροὺς αὐτῆς ὀφθαλμούς.

Ἀλλ' ἐν τῇ ἀπελπιστικῇ ἐκείνῃ καταστάσει ἐξ ἧς ἐπανήρχετο, συνηθάνθη ἀορίστως πως τὴν πραγματικότητα, ἡ δὲ παρειὰ ἐκείνη ἣτις εὑρίσκετο προσκεκολλημένη ἐπὶ τῶν χειλέων της, ὡς καὶ τὸ δάκρυ ὅπερ ἐθέρμαινεν εἰσέτι τὴν παρειὰν αὐτῆς τῇ ὑ-

πενθύμισε . . . τὴν φοβερὰν ὀργὴν τοῦ πατρός της, ὅττις συνετινήθη ἀπέναντι τῆς ὀδύνης τοῦ προσφιλοῦς αὐτοῦ τέκνου.

Ἡ εὐσπλαγχνία λοιπὸν τοῦ Θεοῦ τῇ ἔπεμπε τὴν συγγνώμην τοῦ πατρός της!

— Θεέ μου! Θεέ μου! ἀνέκραξε, συνενοῦσα τὰς χεῖρας, τί συμβαίνει; τί ἔπαθον; διατί εὑρίσκεσθε τὴν στιγμὴν ταύτην πλησίον μου τοιουτοτρόπως;

— Σιώπα, εἶπεν ὁ Μορίων, θέτων τὸν δάκτυλον ἐπὶ τῶν χειλέων του.

— Ἀ! μὲ λυπεῖσθε ἤδη!

— Εὑρίσκεσαι εἰς καλλιτέραν κατάστασιν;

— Μάλιστα, εἰς πολὺ καλλιτέραν, πάτερ μου, ἀλλ' ἐὰν ἐγνωρίζετε πόσον ὑπέφερον πρὸ ὀλίγου.

— Μὴ ὁμιλῶμεν πλέον περὶ τῶν παρελθόντων.

— Ἐνόμισα ὅτι ἔμελλον νὰ ἀποθάνω· εὐχαρίστως δὲ ἤθελον ἀποδεχθῇ τὸν θάνατον τοῦτον. . . . Ἀλλ' ὄχι, δὲν θέλω πλέον ἀναφέρει περὶ αὐτοῦ. Εἶναι φρικτὸς διαλογισμός! Θέλω τὸν λησμονήσει, ὡς καὶ ὑμεῖς δὲν ἔχετε οὕτω; ὑμεῖς . . .

— Ἀλλ' ἡ Ἰωάννα δὲν εἶχεν εἰσέτι τελειώσει, ὅτε ἰσχυρὰ λάμψις πάραυτα εἶχε φωτίσει ὁλόκληρον τὸν κοιτῶνα, κραυγὴ δὲ μυρίων φωνῶν ἀντήχησεν εἰς τὸν ἀέρα.

— Τί εἶναι τοῦτο; ἀνέκραξεν ἔντρομος ἡ Ἰωάννα.

Ὁ Μορίων ἔδραμε πρὸς τὸ παράθυρον ὅπερ βιαίως ἤνοιξε, κατόπιν δὲ αὐτοῦ ἦλθε καὶ ἡ Ἰωάννα.

— Τοῦτο! ἀπεκρίνατο διὰ φωνῆς ἠχηρᾶς, τοῦτο! σημαίνει ὅτι τὸ ἐργοστάσιον πυρπολεῖται!

— Τί λέγετε;

— Πχρατήρησον.

Ἡ Ἰωάννα ἔκυψε πρὸς τὸ παράθυρον, καὶ τὴν στιγμὴν ταύτην παρετήρησε καλπάζοντα ἵππον διαβαίνοντα ἔμπροσθεν αὐτῆς καὶ φέροντα τὸν ἀναβάτην του διὰ ταχύτητος ἀστραπῆς.

Δύο ἀναφωνήσεις ἐξῆλθον ταὐτοχρόνως ἐπὶ τῇ θέᾳ αὐτοῦ.

— Ὁ ἄθλιος! εἶπεν ὁ Μορίων, μετὰ κραυγῆς λύσσης.

— Ὁ Ῥοβέρτος! ἐψέλλισεν ἡ Ἰωάννα, κρύπτουσα τὴν κεφαλὴν ἐντὸς τῶν χειρῶν της.

ΚΕΦ.

Η ΠΥΡΚΑΪΑ.

Οἱ ἀποπλανημένοι σκαπανεῖς κάλλιστα εἶχον ἀκούσει τὰς ἄρρητα διεγέρτειας τοῦ ἐν Μόσχᾳ ἀπουδαστοῦ, διὸ καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν κωμόπολιν ἐπὶ τῇ μόνῃ προθέσει τοῦ νὰ ἐκτελέσωσι τὰ πυροληπτικὰ σχέδια περὶ ὧν ὁ Ἰβανὼφ εἶχεν ὁμιλήσει.

Νὰ ῥίψωσι τὸν *ἐρυθρὸν ἀλέκτορα*!

Νὰ πυροπολήσωσι δηλαδὴ τὸ ἐργοστάσιον, νὰ θραύσωσι τὰς μηχανάς, νὰ καταστρέψωσι τὸ ἔργον ἐξ οὗ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἔζων! τοιαύτη ἦτον ἡ μανία ἐξ ἧς εἶχον κυριευθῇ.

Τὸ ἔργον λοιπὸν τοῦτο κατ' ἀρχὰς ἐξετελέσθη μετρίως.

Ἐλάχιστόν τι! μία ἀπερισκεψία!

Ἴδοὺ δὲ πῶς.

Καθ' ἣν στιγμὴν οἱ ἐν τῷ *ἐγκαταλελειμμένῳ φρέατι* συνελθόντες εἶχον διαλυθῇ, ἀγυιόπαιδές τινες ἀνάψαντες πυρσοὺς συνώδευον τοὺς ἐπιστρέφοντας σκαπανεῖς, τοὺς ὁποίους ὑπόκωφος ἤδη ὀργὴ εἶχε κυριεύσει, ἀναγκασθέντας νὰ διαλύσωσι τὴν συνεδρίασίν των,

Ἐλάχιστος λοιπὸν σπινθὴρ, πρόφασίς τις, καὶ ἡ ὀργὴ ἐκείνη ἠδύνατο νὰ μεταβληθῇ εἰς μανίαν.

Ἡ ἔκρηξις ὅθεν τοῦ μεταλλείου ὅπερ πρὸ

SISMANOGLIO MEGARO

ὀλίγου εἶχον ἐγκαταλείψει, συνετέλεσεν εἰς τὴν συμφοράν.

Ἀκούσαντες τὴν τρομερὰν ἐκπυρσοκρότησιν ἥτις αἰφνιδίως διέρρηξε τὰ πλευρὰ τοῦ ὄρους, ἐκυριεύθησαν κατ' ἀρχὰς ἐπί τινα σιγμὴν ὑπὸ φοβερᾶς ἐκπλήξεως, οὐδεὶς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀμφιβαλλε περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς τοιαύτης καταστροφῆς. Τὸ πῦρ δὲν ἐτέθη βεβαίως εἰμὴ ἐπὶ τῇ προθέσει τοῦ νὰ ἀνατινάξωσι παντας ἐκείνους ὅσοι εὑρίσκοντο εἰς τὸ μέρος τοῦτο. Ἆρα τίς ἐνδιεφέρετο, ἔστω καὶ δι' ἐγκλήματος, ν' ἀπαλλαχθῇ ἐκ τῶν σκαπανέων τῶν ὁποίων τὸ φιλοταραχον ἀπεδείχθη, τὴν αὐτὴν πρωΐαν, ἐκ τῶν ἀπαιτήσεων τὰς ὁποίας διετύπωσαν πρὸς τὸν Κ. Καρπαντιέ; Οὐδεὶς βεβαίως ἐκτὸς τοῦ Μαρσὲλ Δουπαρ ἠδύνατο νὰ ἦ, ἢ καὶ αὐτὸς ὁ Κ. Καρπαντιέ.

Ὅθεν ἐπὶ τινας στιγμὰς ὁ διαλογισμὸς οὗτος ἀπεδείχθη διὰ σφοδρῶν κατηγοριῶν, αἵτινες παραυτα σχεδὸν μετεβλήθησαν εἰς ἀπειλάς. Ἐβαδιζον λοιπὸν ἀναμίξ, ἐξαπτόμενοι ἀμοιβαίως καὶ παρορμῶντες ἀλλήλους εἰς τὴν ἐκδίκησιν.

Ἀλλὰ τίνα νὰ ἐκδικηθῶσι; Ὁπόθεν νὰ ἀρχίσωσι;...

Τότε δὲ συνέβη ὅ,τι εἴπομεν ἀνωτέρω... ἡ ἀπερισκεψία.

Διαβαίνων ὁ Παλὼ ἐγγὺς χορτοβολῶνος, ἔκαμε διὰ τοῦ πυρσοῦ του φαντασιώδη τινὰ στροφήν, σταγόνες δέ τινες ρητίνης φλεγομένης ἀποσπασθεῖσαι ἐκ τοῦ πυρσοῦ ἔπεσαν ἐπὶ στιβάδος ἀχύρου..

Κατ' ἀρχὰς δὲν ἔδωκαν προσοχὴν, καὶ οὕτω τὸ πλῆθος ἐξηκολούθησε τὴν πορείαν του. Ἀλλ' εἰς μικρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀπόστασιν αἰφνιδία λάμψις ὑψώθη ὄπισθέν των. Ἐστράφησαν λοιπὸν ἔκθαμβοι, νομίσαντες ὅτι νέα ἔκρηξις εἶχε συμβῇ.

Ἀλλ' ἡ λάμψις ἐκείνη προήρχετο ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς.

Τὴν αἰφνιδίαν λοιπὸν ἐκείνην λάμψιν ὑπεδέχθη ὁ σπουδαστὴς Ἰβανὼφ διὰ κραυγῆς φαιδρᾶς.

— Ἡ πυρκαϊὰ! εἶπεν ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς συντρόφους του, παρατηρήσατε· ἡ πυρκαϊά!..... τοιουτοτρόπως οἱ αἰχμάλωτοι ρῶσσοι ἐκδικοῦνται τοὺς κυρίους των. Οἱ γαλλοι αἰχμάλωτοι ὀλιγώτερον θάρρος καὶ γενναιότητα θέλουσι δείξει τῶν ἀδελφῶν των τῆς Ἑσπερίας;

Κατηφὴς σιγὴ διεδέχθη τοὺς λόγους τούτους.

Ὁ γαλλος ἐργάτης ἀποπλανᾶται μὲν ἐνίοτε, ἀλλ' ἐν τῷ βάθει τῆς καρδίας του ὑπάρχει τὸ ζῶπυρον τῆς τιμῆς καὶ τῆς χρηστότητος, τὴν ὁποίαν δυσκόλως δύναται τις νὰ ἐξαλείψῃ παντελῶς. Ὅθεν ὁ Ἰβανὼφ παρατηρήσας τοὺς δισταγμοὺς τῶν συντρόφων του, ἠνόησε πάραυτα τί συνέβαινεν ἐν αὐτοῖς· διὸ καὶ τὰ χείλη του συνεσπάσθησαν ὑπὸ περιφρονητικοῦ μειδιάματος.

— Ἔστω, ὑπετονθόρισε, τοῦτο εἶναι μάθημα ὅπερ ὀφείλετε νὰ διδαχθῆτε· ἀλλ' ἡ περίστασις αὕτη εἶναι λαμπρὰ καὶ δὲν πρέπει νὰ μᾶς διαφύγῃ· ἐπειδὴ δὲ οὐδεὶς ἐνταῦθα ρίπτει κραυγὴν ἐλευθερίας οὐδὲ δίδει τὸ σημεῖον τῆς ἐκδικήσεως, εἰς ἐμὲ ἀνήκει νὰ ἀπαιτήσω τὴν τιμὴν ταύτην. Ἂς ἀκολουθήσωσι λοιπὸν τὸ παράδειγμά μου ὅσοι εἶναι γενναῖοι!

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας, ὁ Ἰβανὼφ ἔλαβεν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Παλὼ τὸν πυρσὸν τὸν ὁποῖον ἐκράτει, καὶ ὁρμήσας πρός τινα τοῦ ἐργοστασίου κλισίαν, ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἦτο ἐπισωρευμένη μεγάλη ποσότης ξύλων, ἔθεσεν ἀποφασιστικῶς τὸ πῦρ!

Τὴν θέαν τῶν πρώτων φλογῶν ὑπεδέχθησαν μετὰ φρίκης, ἥτις ἐξέφραζε πλεῖστα ἀντίθετα καὶ συγκεχυμένα αἰσθήματα.

Ἀλλ' ὑπάρχει εἶδός τι ἀκαταβλήτου σκοτοδίνης, ἥτις, κατά τινας στιγμὰς, κυριεύει ὁλοθρίως τὸν ὄχλον ὡς καὶ τὰ ἄτομα, αἱ στιγμαὶ δὲ ἐκεῖναι ἐπῆλθον καὶ διὰ τοὺς

σκαπανεῖς τῆς Βαρέν. Ἀπερίγραπτος λοιπὸν ἀταξία διεδέχθη τὰ ἐνθουσιώδη Οὐρρά, καὶ μετὰ παρέλευσιν δέκα λεπτῶν, χείμαρροι πυρὸς κατέκλυσαν τὸ ἐργοστάσιον.

Σιδηρουργεῖα, κλίσια, μηχαναί, τεχνουργεῖα, τὰ πάντα κατεστράφησαν... Αἱ φλόγες, διευθυνόμεναι μετὰ κκταχθονίου λύσσης, εἰσέδυσαν εἰς ἁπάσας τὰς οἰκοδομὰς, καὶ οὕτως ἐν διαστήματι ὀλίγων ὡρῶν τῆς νυκτὸς, τὸ κατάστημα τοῦ κ. Καρπαντιὲ παρέσχε τὸ θέαμα τῆς ἐγκληματικωτέρας καταστροφῆς.

Ἐν τούτοις μέχρι τοῦ σημείου ἐκείνου, ὑλικάς τινας εἰ καὶ σπουδαίας ζημίας προὐξένησαν, αἵτινες ἠδύναντο θᾶττον ἢ βράδιον νὰ θεραπευθῶσιν, οὐδεὶς δὲ φόνος διεπράχθη, ὥστε ὑπῆρχεν ἐλπὶς ὅτι οἱ ἐμπρησταὶ δὲν ἤθελον προχωρήσει μακρότερον. Ἀλλὰ, ὤφειλον νὰ ὑπολογίσωσι καὶ τὸν σπουδαστὴν Ἰβανώφ.

Ἐν τούτοις, πᾶς τις δύναται νὰ ἐννοήσῃ τί συνέβαινεν ἐν τῇ κατοικίᾳ τοῦ κ. Καρπαντιὲ κατὰ τὸ διάστημα τοῦ τρομεροῦ ἐκείνου καὶ ἀπαισίου συμβεβηκότος.

Ἀπὸ τῶν πρώτων τῆς πυρκαϊᾶς λάμψεων, ἡ Βέρθα εἶχε καταφύγει, τρέμουσα καὶ κατεπτοημένη πλησίον τοῦ πατρὸς αὐτῆς, ἐκεῖ δὲ εὗρε κατ' ἀρχὰς τὸν Μαρσὲλ καὶ τὸν ἰατρὸν, ὡς καὶ τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ ἐργοστασίου.

Ἡ ταραχὴ ἦτο ἀπερίγραπτος. Δὲν ἠδύναντο νὰ ἀντιτάξωσιν οὐδεμίαν ἀντίστασιν, ἀνωφελῆ δέ, εἰμὴ ἐπικίνδυνον, εἶχον θεωρήσει πᾶσαν συμβιβαστικὴν ἀπόπειραν. Ὁ χείμαρρος εἶχεν ἤδη ὑπερεκχειλίσει, οὐδεὶς δὲ φραγμὸς ἠδύνατο νὰ τὸν σταματήσῃ, πολλῷ δὲ ἧττον νὰ τὸν ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν κοίτην του.

Ἐν τούτοις, ἤλπιζον, ἐκεῖ πρὸ πάντων, ὅτι τὰ πάντα ἤθελον περιορισθῆ εἰς ὑλικὰς ζημίας καὶ ὅτι οἱ στασιασταὶ ἤθελον ἀναχαιτισθῆ μόνοι των, ἀφοῦ ἡ καταστροφὴ ἔφθασεν ἄπαξ εἰς τὰ ἔσχατα αὐτῆς ὅρια. Ὁ κ. Καρπαντιὲ λοιπὸν εἶχεν ἀποστείλει ἄνδρας τινὰς εἰς Σιωμὼν ὅπως εἰδοποιήσῃ τὸν νομάρχην περὶ τῶν συμβεβηκότων· ἀλλ' αἱ ἐξαιτούμεναι ἐπικουρίαι μόλις τὴν πρωΐαν ἠδύναντο νὰ φθάσωσι, ὥστε μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὤφειλε νὰ ἀναμένῃ.

Ἔτρεχον λοιπὸν τῇδε κἀκεῖσε ἀνταλλάσσοντες βιαίως καὶ μετὰ φωνῆς χαμηλῆς τὰς θλιβερὰς ἐντυπώσεις των, καὶ ἱκαναὶ τῆς νυκτὸς ὧραι παρῆλθον ἐν τῇ ἀπελπιστικῇ ἐκείνῃ καταστάσει...

Ἡ Βέρθα, καθημένη ἐπί τινος θρανίου, πλησίον τοῦ γραφείου τοῦ πατρὸς αὐτῆς, καὶ βεβυθισμένη εἰς τοὺς μελαγχολικοὺς αὐτῆς διαλογισμοὺς, ἤκουε σιωπηλὴ τὰς συνδιαλέξεις αἵτινες ἀντηλλάσσοντο πέριξ της. Ἐκεῖνο δὲ ὅπερ μᾶλλον τὴν ἐξέπληττεν, ἐκεῖνο ὅπερ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τῇ προὐξένει φρίκην, ἦτο ἡ ἀπουσία τοῦ Μαυρικίου.

Ποῦ εὑρίσκετο ἀρά γε; Διατί δὲν ἔσπευσεν, ὡς οἱ λοιποί, ὅπως παράσχῃ τὴν ἐπικουρίαν του πρὸς ἐκείνους οἵτινες εἶχον μείνει πιστοὶ εἰς τὸν πατέρα της;

Δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ· προείβαινε δὲ μάλιστα νὰ πιστεύσῃ ὅτι ὑπέπεσεν εἰς βιαίαν τινὰ ὁρμὴν, ἢ ἐγένετο θῦμα δυστυχήματός τινος.

Δύο παρῆλθον τοιουτοτρόπως ὧραι.

Κατέπνιγε λοιπὸν τὰ δάκρυά της, συνέστελλε τοὺς παλμοὺς τῆς καρδίας της, καὶ ἔκρυπτεν ὑπὸ τὰ βλέμματα πάντων τὴν ἀλγεινὴν ἀγωνίαν ὑφ' ἧς ἐβασανίζετο.

Πάραυτα, ὁ ἰατρὸς ὅστις ἐκάθητο παρὰ τὸ παράθυρον, κατέλιπεν αἰφνιδίως τὴν θέσιν του, καὶ διευθύνθη πρὸς τὴν θύραν. Ἡ Βέρθα τὸν ἠκολούθησε διὰ φλογερῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ὁλόκληρον τὸ αἷμα συνεσωρεύθη ἐπὶ τῆς καρδίας της. Ἔπειτα δὲ, ἠγέρθη καὶ ἔσπευσε πρὸς τὸν ἰατρόν.

— Λοιπόν; τί συμβαίνει; ἠρώτησεν ὁ κ. Καρπαντιὲ ἀποτεινόμενος πρὸς τὴν θυγατέρα του.

— Συμβαίνει . . . ἐψίλλισεν αὕτη.

— Εἶναι ὁ υἱός μου Μαυρίκιος, κύριε, διέκοψεν ὁ ἰατρός· τὸν εἶδον. Ἴσως δὲ μᾶς φέρει σπουδαίαν τινὰ εἴδησιν.

Μόλις ὁ ἰατρὸς ἐτελείωσε τοὺς λόγους τούτους, καὶ ὁ Μαυρίκιος ἐνεφανίσθη πάραυτα πρὸ τῆς θύρας.

Ἦτο δὲ ὠχρότατος, ἀσκεπής, ἡ δὲ ὄψις αὐτοῦ προέδιδεν ἀταξίαν.

— Πάτερ μου! εἶπε, λαβὼν τὰς χεῖρας τοῦ ἰατροῦ:

— Δεισποσύνη, προσέθετο, χαιρετῶν τὴν Βίρθαν, τῆς ὁποίας αἱ παρειαὶ ἀνέλαβον ἀμέσως τὴν χροιάν των.

Ὁ κ. Καρπαντιὲ εἶχεν ἤδη προσεγγίσει, καθὼς καὶ ἅπαντες συνωθοῦντο ὅπως ἀκροασθῶσι.

— Τί συμβαίνει; ἠρώτησε ζωηρῶς ὁ κ. Καρπαντιὲ, καὶ ποίας εἰδήσεις μᾶς φέρετε;

Ὁ Μαυρίκιος κινήσας θλιβερῶς τὴν κεφαλήν:

— Οὐδεμίαν καλὴν εἴδησιν, κύριε, ἀπεκρίνατο· τὰ πάντα συνέτριψαν, τὰ πάντα κατέστρεψαν· δὲν ὑπάρχει οὐδὲν πλέον ἐν τῷ καταστήματι.

— Ἀλλὰ, τίς τοὺς ὥθησεν εἰς τοσοῦτον βαθμὸν ἀποτυφλώσεως καὶ λύσσης;

— Ἐπαναστάται τινὲς ξένοι οἵτινες ὑπακούουσιν εἰς διαταγάς, καὶ οἵτινες, ἀφοῦ καταστρέψωσι τὴν πόλιν ταύτην, θέλουσι μεταβῆ φέροντες τὴν ἐρήμωσιν καὶ τὴν πενίαν εἰς ἄλλας ἐπαρχίας.

— Ἀλλ' οὗτος εἶναι πόλεμος ἐργατῶν κατὰ τῶν κυρίων.

— Ἔχετε δίκαιον.

— Τοιοῦτον, φαίνονται μέχρι τοῦδε τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων.

Ὁ Μαυρίκιος ἐποίησε σημεῖον ἀπελπισίας.

— Πλανᾶσθε, κύριε, εἶπε, καὶ δι' αὐτὴν τὴν αἰτίαν ἔρχομαι τὴν ὥραν ταύτην ἐνταῦθα.

— Τί λέγετε;

— Μέχρι τοῦδε ἤλπιζον ὅτι δὲν ἤθελον ἐπιδιώξει ἕτερα θύματα, καὶ ὅτι ἡ ὀργή των ἤθελε περιορισθῆ εἰς τὸ ἐργοστάσιον. Ἀλλ' ἀπό τινων λεπτῶν ἀπαίσια συμπτώματα ἀναφαίνονται εἰς τοὺς μᾶλλον ἐξηγριωμένους, ὥστε ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν, τίς οἶδε; . .

— Θύγατέρ μου! ἀνέκραξεν ὁ κ. Καρπαντιὲ, λαμβάνων τὸ τέκνον του εἰς τὰς ἀγκάλας.

Ὁ Μαυρίκιος ἔτεινε τὴν χεῖρα.

— Ἦλθον μὲ μόνην τὴν πρόθεσιν τοῦ νὰ σᾶς διασώσω, κύριε, ὑπέλαβε· δύο ἀφωσιωμένοι ἐργάται μετέβησαν πρὸς ἀναζήτησιν ὀχήματος ὅπερ θέλει σᾶς περιμένει πλησίον τῆς οἰκίας τοῦ πατρός μου, καὶ ἐὰν ἐπιθυμῆτε νὰ μὲ ἀκολουθήσητε . . .

Ὁ κ. Καρπαντιὲ ἔθλιψε φιλοστόργως τὰς χεῖρας τοῦ Μαυρικίου.

— Ἀλλὰ, σπεύσατε, κύριε, ἐπέμεινεν ὁ νεανίας, διότι πᾶσα στιγμὴ βραδύτητος δύναται νὰ καταστήσῃ ἀδύνατον τὴν ἀναχώρησίν σας. Ἔλθετε, λοιπόν· ἴσως μετὰ ἓν τέταρτον τῆς ὥρας θέλουσιν εἶσθαι ἐνταῦθα.

Καὶ, ὡσεὶ οἱ λόγοι τοῦ Μαυρικίου ἐπεβεβαιοῦντο, ὑπό τινος βρόμος ἠκούσθη ἔξω, ὁμοιος πρὸς θόρυβον πλημμύρας.

ΚΖ'.

Η ΑΝΑΧΩΡΗΣΙΣ.

Ὁ θόρυβος ἐκεῖνος ἔρριπτεν ὅπως ἐπισπεύσῃ πλέον τὴν ἀναχώρησιν.

Ὁ κ. Καρπαντιὲ ἐδράξατο τοῦ βραχίονος τῆς Βίρθας καὶ ἔρριψεν εἰς τὴν θύραν, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ Μαυρικίου, τοῦ ἰατροῦ, τοῦ Μαρσὲλ καί τινων ἄλλων ὑπαλλήλων. Μόνον δὲ πιστοί τινες ἐργάται ἔμειναν εἰς τὴν κατοικίαν, οἵτινες καὶ ἔσπευσαν νὰ χαιρετήσωσι τὸν κύριόν των δι' ἐνδείξεων ἀφοσιώσεως καὶ σεβασμοῦ. Κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τοῦ κινδύνου ἐνεθυμήθησαν οἱ ἀγαθοὶ αὐτοὶ ἄνδρες τὰς εὐεργεσίας τὰς ὁποίας κατὰ τοὺς εὐδαίμονας καιροὺς εἶχον λάβει παρά τε τοῦ κ. Καρπαντιὲ καὶ τῆς θυγατρός του, ὥστε δὲν ἤθελον νὰ ἀναχωρήσωσι χωρὶς νὰ φέρωσι μεθ' ἑαυτῶν τὰ τρυφερὰ τῆς εὐγνωμοσύνης αὐτῶν δείγματα.

Ἡ Βίρθα καθ' ἣν στιγμὴν διῆλθε τὴν φλιὰν τῆς κατοικίας ἐκείνης, ἐντὸς τῆς ὁποίας εἶχε διέλθει τὴν εὐτυχῆ αὐτῆς νεότητα, ἐκυριεύθη ὑπὸ λυγμῶν· ἀλλ' ἡ συναίσθησις τῆς θέσεως, ἐν ᾗ εὑρίσκετο, κατίσχυε πάντων τούτων τῶν διαλογισμῶν της, ἡ δὲ θλῖψις της πάραυτα ὑπεχώρησεν ἀπέναντι τοῦ φόβου ὑπὸ τοῦ ὁποίου τὴν στιγμὴν ἐκείνην κατείχετο.

Ἔσπευσαν λοιπὸν τὸ βῆμα. Μικρὰ ἀπόστασις ἄλλως τε ἐχώριζε τὴν κατοικίαν τοῦ κ. Καρπαντιὲ ἀπὸ τῆς οἰκίας τοῦ ἰατροῦ, ὥστε ἐντὸς 15 λεπτῶν ἠδύναντο νὰ φθάσωσιν εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον.

Καθ' ὁδὸν, ὁ κ. Καρπαντιὲ ἀποσπασθεὶς τοῦ βραχίονος τῆς θυγατρός του, προυχώρησε πρὸς τὸν Μαρσὲλ Δουπὰρ ὅπως συνδιαλεχθῇ. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ Μαυρίκιος εὑρίσκετο πλησίον του, ὅθεν καὶ τὸν προσεκάλεσεν ὅπως τὸν ἀντικαταστήσῃ πλησίον τῆς Βίρθας, πρόσκλησιν τὴν ὁποίαν ὁ Μαυρίκιος δὲν ἐδίστασε νὰ ἀποδεχθῇ, οὕτω δὲ μετά τινας στιγμὰς ἡ Βίρθα ἔθεσε τὴν τρέμουσαν χεῖρά της ὑπὸ τὸν βραχίονα τοῦ νεανίου.

Οἱ δύο νεανίαι προυχώρησαν τοιουτοτρόπως βήματά τινα, χωρὶς νὰ ἀνταλλάξωσιν οὐδὲ ἕνα λόγον, ἀλλ' ἔχοντες τὴν καρδίαν συγκεκινημένην, καὶ τὸ ὅμμα τεταραγμένον.

Πρώτη ἡ Βίρθα διέκοψε τὴν σιγήν. Ἡ σιγὴ ἐκείνη ἦτον ἐπίσημος, διότι ὁ κίνδυνος εὑρίσκετο πέριξ αὐτῶν, ὥστε δὲν ἠδύναντο νὰ μένωσιν ἐπὶ πολλὴν ὥραν σιωπηλοί.

— Πόσον σᾶς εὐχαριστῶ, κύριε Μαυρίκιε, εἶπε, διὰ τὴν πρὸς ἐμὲ ἀφοσίωσίν σας!

— Δὲν εἶναι φυσικώτατον; ἀπεκρίνατο ὁ Μαυρίκιος· ὁ πατήρ σας ἐπίσης δὲν ὑπῆρξε πάντοτε ἀγαθὸς πρὸς τὴν οἰκογένειάν μου; καὶ ἐγὼ δὲ αὐτὸς, δὲν ὀφείλω πρὸς ὑμᾶς πᾶν ὅ,τι κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην κέκτημαι;

— Τί θέλετε νὰ εἴπητε;

— Θέλω νὰ εἴπω ὅτι πρὶν ἢ ἐπανακάμψω εἰς Βαρὲν, ματαίως εἶχον ζητήσει τὴν ἔντιμον καὶ ἥρεμον ἐκείνην εὐτυχίαν τὴν ὁποίαν ἀπήλαυσα ἐνταῦθα, ὥστε μετὰ βαθείας μου θλίψεως ἀναλογίζομαι τὸ μέλλον ὅπερ μοὶ ἐπιφυλάττεται ἤδη.

— Ἀλλ' ὁ πατήρ μου θὰ ἀνοικοδομήσῃ τὸ ἐμπρησθὲν ἐργοστάσιον, ἐντὸς δὲ ὀλίγου ἀναμφιβόλως θέλομεν ἀναλάβει καὶ πάλιν τὸν βίον, τὸν ὁποῖον ἐνταῦθα διήγομεν.

— Τὸ πιστεύετε;

— Ἐλπίζω.

Ὁ Μαυρίκιος ἐκίνησε μελαγχολικῶς τὴν κεφαλήν.

— Ἀλλ' ἀπὸ τοῦδε, προσέθετο, ποῦ θέλω μεταβῆ; Ποῦ θέλω ἐνασχολεῖ τὴν διάνοιάν μου; Πῶς νὰ ἀναπληρώσω τὸ φρικτὸν τοῦτο κενὸν, ὅπερ θέλω αἰσθανθῆ ἐν τῇ καρδίᾳ μου;

Ἡ Βέρθα δὲν ἀπήντησεν ἀμέσως· ἐσκέπτετο καὶ ἐδίσταζε.

— Ὅσον ἀφορᾷ ἡμᾶς, ἐπανέλαβε μετ' ὀλίγον διὰ φωνῆς ὀλίγον συγκεχυμένης, θέλομεν μεταβῆ πιθανῶς εἰς Παρισίους, πλησίον φίλων τινῶν οἵτινες διαμένουσιν ἐκεῖ κατὰ τὸν χειμῶνα.

Εἶμαι δὲ βεβαία, ὅτι ἐὰν ἔρχεσθε ἐνίοτε νὰ μᾶς ἐπισκέπτησθε, ὁ πατήρ μου μετ' εὐχαριστήσεως θέλει σᾶς ὑποδέχεσθαι ὡς καὶ ἐν Βαρέν.

— Ἡ Βέρθα δὲν εἶπε πλειότερα, ἀλλ' ὁ Μαυρίκιος ἔλαβεν ἀμέσως τὰς χεῖράς της, καὶ περιέσφιγξεν αὐτὰς ἐπί τινα λεπτὰ ἐντὸς τῶν ἰδικῶν του.

Ἐν τούτοις προσήγγιζον ἤδη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰατροῦ.

Ἡ οἰκία αὕτη εὑρίσκετο τὴν στιγμὴν ταύτην ἐνώπιόν των, δεικνύουσα τὴν ταπεινὴν αὐτῆς ἄποψιν ἐντὸς τῆς βαθείας νυκτὸς, εἰς μακρὰν δ' ἀπ' αὐτῆς ἀπόστασιν ὑπῆρχε τὸ ὄχημα ἐζευγμένον εἰς δύο καλοὺς ἵππους, οἵτινες περιέμενον ἀνυπομόνως τὴν ἔλευσίν των.

Μετ' ὀλίγον ὁ κ. Καρπαντιὲ ἀντεκατέστησε πάλιν τὸν Μαυρίκιον πλησίον τῆς θυγατρός του, ἐνῷ οὗτος ἔσπευσε πρὸς τὸ ὄχημα ὅπως πληροφορηθῇ ἐὰν αἱ ὁδηγίαι του ἐξετελέσθησαν ἀκριβῶς. Ἐνῷ δὲ ὁ Μαυρίκιος ἐνησχολεῖτο εἰς τοῦτο, αἱ λοιπαὶ ἐστάθησαν ὀλίγον.

Ὁ Μαυρίκιος εἰ καὶ εἶχεν ἀπορασίσει νὰ μείνῃ πλησίον τοῦ πατρός του, ἀλλ' ὅταν ἡ στιγμὴ τοῦ ἀποχωρισμοῦ προσήγγισεν, ᾐσθάνθη τὴν καρδίαν του ἀποτεθαρρυμένην καὶ ἕτοιμον νὰ διαρραγῇ.

Καθ' ἣν στιγμὴν λοιπὸν ἀπεχαιρέτα διὰ τελευταίαν φορὰν τὸ ὄχημα, καὶ διηυθύνετο πρὸς τὸν κ. Καρπαντιὲ ὅπως διατάξῃ νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν ἀναχώρησίν του, ἀνήρ τις παρουσιασθεὶς αἰφνιδίως ἀπέναντί του, τῷ ἔφραξε τὴν ὁδόν.

Ὁ Μαυρίκιος ἐξέβαλε κραυγὴν ἐκπλήξεως.

Ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος ἦτο ὁ Ματών . . .

— Ἆ! ἆ! εἶπεν οὗτος· δὲν ἤλπιζες, κύριε Μαυρίκιε, νὰ μὲ ἴδῃς.

— Τί ἔρχεσαι νὰ πράξῃς ἐνταῦθα; εἶπεν ὁ Μαυρίκιος.

— Ὦ! μία ἰδέα . . . . Ἐνῷ πρὸ ὀλίγου εἶχον συνοδεύσει τὸν Ροβέρτον, ὑπωπτεύθην κάτι, καὶ ὅταν παρετήρησα τὸ ὄχημα, ἠθέλησα νὰ ἐννοήσω τί συνέβαινε.

— Λοιπὸν, παρετήρησας· τί ζητεῖς ἤδη;

— Τίποτε σχεδόν . . . Σᾶς εἰδοποιῶ μόνον ὅτι ἡ ἀναχώρησις αὕτη δὲν θὰ γίνῃ.

— Καὶ τίς θὰ τὴν ἐμποδίσῃ;

— Ἐγώ!

— Ἆ! ἐὰν ἐτόλμας.

— Θὰ τολμήσω, καὶ οὔτε σὺ, οὔτε οἱ ἐργοστασιάρχαι τοὺς ὁποίους συνοδεύεις θέλουσι δυνηθῇ νὰ ἀντιστῶσι.

— Ματών!

Ὁ Ματὼν εἶχεν ἀποσπάσει ἐκ τοῦ θυλακίου του ἐγχειρίδιον.

— Ἄκουσον, Μαυρίκιε, ἐξηκολούθησε· δὲν ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἀναχωρήσῃ ὁ πάτρων, διότι ἔχομεν νὰ συνομιλήσωμεν μετ' αὐτοῦ. Ἐὰν ὅμως ἀναχωρήσῃ, ὀφείλει νὰ ἐπανέλθῃ μετ' ἀποσπάσματος χωροφυλακῆς καὶ στρατοῦ.

— Ἀλλὰ τί θὰ πράξῃς ὅπως κωλύσῃς τὴν ἀναχώρησιν ταύτην;

Ὁ Ματὼν ἔδειξε τὸ ἐγχειρίδιόν του, τοῦ ὁποίου ἡ λεπὶς ἔρριψεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτὸς ἀπαισίους ἀνταυγείας.

— Δι' αὐτοῦ, ἀπεκρίνατο, ἀρκεῖ νὰ κόψω τὰ ὑποζύγια τῶν ἵππων, καὶ τότε ἂς ἀναχωρήσωσιν.

— Καὶ νομίζεις ὅτι θὰ σοὶ τὸ ἐπιτρέψωμεν;

— Ἐὰν θέλῃς νὰ παρατηρήσῃς, ἀκολούθησόν μοι, ἀπεκρίνατο ὁ Ματών.

Διηυθύνετο δὲ ἤδη πρὸς τὸ ὄχημα, ὅτε ὁ Μαυρίκιος ἥρπασεν αὐτὸν γενναίως ἀπὸ τὸν βραχίονα.

— Ἆ! πρόσεξε! εἶπεν ὁ Ματὼν μετὰ τόνου πλήρους μανίας.

— Οὐδὲ βῆμα θὰ προχωρήσῃς.

— Μὴ μὲ φέρῃς εἰς ἀμηχανίαν.

— Ἡ ὀργή σου δὲν μὲ καταπλήττει.

— Μαυρίκιε!

— Φύγε . . . Κρημνίσου . . . Ἀναχώρησον τάχιστα.

Ὁ Ματὼν ἐκίνησε βιαίως τὴν χεῖρα τοῦ Μαυρικίου ἥτις ἦτο προσκεκολλημένη ἐπὶ τοῦ βραχίονός του, καὶ ὠπισθοχώρησε. Τὸ στῆθός του ἀνέπνεε θορυβωδῶς, οἱ δὲ ὀφθαλμοί του ἔρριπτον λάμψεις, ἐνῷ ἡ συνεσπασμένη χείρ του ἐκίνει τὴν λαβὴν τοῦ ἐγχειριδίου του.

Ἐν τούτοις, προσεπάθησεν εἰσέτι νὰ ἀναστείλῃ τὴν ὀργήν του καὶ διηυθύνθη πρὸς τὸ ὄχημα. Ἀλλ' ὁ θόρυβος τῆς ἔριδος ἐκείνης ἐπέσπασε τὴν προσοχὴν τῶν ὑπαλλήλων τοῦ ἐργοσταρίου οἵτινες προσήγγισαν. Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ἔφθασαν πλησίον τῶν δύο ἀντιπάλων, ὁ Μαυρίκιος καὶ πάλιν εἶχεν ἀπωθήσει τὸν Ματών, ὅστις ἐξολισθήσας μικροῦ δεῖν ἔπιπτε κατὰ γῆς.

Φρικώδεις τότε ἀραὶ ἐξῆλθον τοῦ στόματος τοῦ τελευταίου τούτου, ὅστις τανύσας τὸ γιγαντιαῖον σῶμά του, ἐφώρμησεν ἔχων τὸ ἐγχειρίδιον ὑψωμένον ἐναντίον τοῦ Μαυρικίου.

Ἡ κίνησις δὲ αὕτη τοσοῦτον ταχεῖα ὑπῆρξεν, ὥστε οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ ἀντιστῇ. Πάραυτα ἠκούσθη κραυγὴ θλίψεως καὶ ἄλγους, καὶ ἀμέσως σχεδὸν ἓν σῶμα ἐκυλίσθη ἐπὶ τῆς ὁδοῦ.

Τὸ σῶμα τοῦτο ἦτο τοῦ Μαυρικίου, ὅστις ἔπεσε πληγωθεὶς θανασίμως.

Πάντες ἔδραμον πρὸς αὐτὸν, πρῶτος ὅμως ὁ πατήρ του καὶ μετ' αὐτὸν ἀμέσως ἡ Βέρθα.

Ὁ Ματὼν ἐξηφανίσθη ἀμέσως, ἄλλως τε δὲ, τὴν στιγμὴν ἐκείνην μόνον περὶ τοῦ θύματος ἐσκέπτοντο.

Ἤγειρον λοιπὸν τὸν Μαυρίκιον μετὰ προσοχῆς καὶ τὸν ἔφερον ἐπὶ τοῦ ἀντιθέτου τῆς ὁδοῦ μέρους.

Ὁ κ. Βερνάρδος ὅστις εἶχε διατηρήσει σχεδὸν τὴν ἀπάθειάν του, ἐπείχε τὸ αἷμα ὅπερ ἐν ἀφθονίᾳ ἔρρεεν ἐκ τῆς πληγῆς του, ὕγραινε τοὺς κροτάφους του διὰ δροσεροῦ ὕδατος ὅπερ ἔλαβεν ἐκ τινος παρακειμένης πηγῆς, ἅπαντες δὲ οἱ θεαταὶ τῆς σκηνῆς ἐκείνης περιέμενον μετ' ἀγωνίας καὶ τρόμου.

Τέλος ὁ ἰατρὸς ὕψωσε τὸ μέτωπον, ἡ δὲ ὄψις αὐτοῦ ἦτο ὠχροτέρα καὶ αὐτοῦ τοῦ τραυματίου.

— Ἐπανέρχεται εἰς ἑαυτὸν, εἶπε μετὰ συγκεκινημένης φωνῆς. Ἀλλὰ τὸ σκληρὸν τοῦτο δυστύχημα ἂς μὴ βραδύνῃ τὴν μελετωμένην ἀναχώρησιν . . . . Ἂς ἀποφύγωμεν μεγαλητέρας δυστυχίας . . . Ἀναχωρήσατε, κύριε Καρπαντιὲ, ἀπομακρύνατε τὴν δεσποσύνην Βέρθαν, καὶ αὔριον θέλετε λάβει πληροφορίας περὶ τοῦ ἀσθενοῦς.

— Ἆ! μᾶς τὸ ὑπόσχεσθε; ἀνέκραξεν ἡ Βέρθα ἱκετεύουσα.

— Σᾶς τὸ ὁμνύω.

— Φεῦ! διὰ νὰ μᾶς ἐξασφαλίσῃ ὁ δυστυχὴς Μαυρίκιος ἐξετέθη εἰς θάνατον.

— Ἀναχωρήσατε! ἀναχωρήσατε!

Ἐνῷ δὲ ὁ κ. Καρπαντιὲ προσεπάθει νὰ ἀποσπάσῃ τὴν θυγατέρα του ἀπὸ τοῦ θλιβεροῦ τούτου θεάματος,

— Ὄχι! περιμείνατε, εἶπεν ἡ Βέρθα, διαφεύγουσα ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ πατρός της.

Στραφεῖσα δὲ πρὸς τὸν ἰατρόν:

— Κύριε Βερνάρδε, προσέθετο μετὰ φωνῆς ταχείας καὶ χαμηλῆς. Ὁ Μαυρίκιος εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀκούσῃ λέξεις τινὰς τὰς ὁποίας θέλω νὰ τῷ ἀπευθύνω;

— Βεβαίως, ἀπεκρίνατο ὁ ἰατρός. Ἀλλὰ, σπεύσατε, τέκνον μου, διότι δύναται νὰ λειποθυμήσῃ καὶ πάλιν.

Ἡ Βέρθα ἐγονυπέτησε τότε πλησίον τοῦ ἀψύχου σώματος, ἀπομακρύνασα δὲ πάντας ἐκείνους οἵτινες εὑρίσκοντο ἐκεῖ πλησίον, καὶ κύψασα εἰς τὸ οὖς τοῦ τραυματίου:

— Μαυρίκιε, εἶπε διὰ φωνῆς χαμηλῆς, Μαυρίκιε, μὲ ἀκούεις;

— Μάλιστα, Βέρθα, μάλιστα, σὲ ἀκούω, ἀπεκρίθη ὁ νεανίας διὰ θνησκούσης φωνῆς.

— Λοιπόν! Μαυρίκιε, ἐπιθυμῶ νὰ ζήσῃς· ἀκούεις; ἐπιθυμῶ νὰ ζήσῃς, διότι σὲ ἀγαπῶ! Ταὐτοχρόνως δὲ τὰ χείλη της ἐπέψαυσαν τὸ μέτωπον τοῦ ἐραστοῦ της.

'Ο Μαυρίκιος ἐξέβαλεν ἐλαφρὸν καὶ ἀδύνατον στεναγμὸν, συνέθλιψε σιωπηλῶς τὴν χεῖρα τῆς Βέρθας, καὶ ἐπανέπεσεν ἀκίνητος εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρός του.

Μετὰ πέντε λεπτὰ, ὁ κ. Καρπαντιὲ καὶ ἡ Βέρθα εἶχον ἐγκαταλείψει τὴν Βκρὲν, συνοδευόμενοι καὶ ὑπὸ τοῦ Μαρσὲλ Δουπάρ.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΜΕΡΟΥΣ.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΤΑ ΔΥΟ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.

Εἰς ὃ θ' ἦν στιγμὴν μέλλομεν νὰ ἐξακολουθήσωμεν τὴν διήγησιν ταύτην, νομίζομεν ἐπάναγκες ὅπως διακόψωμεν ἐπί τινα στιγμὴν τὸ ἡμέτερον δρᾶμα, καὶ ρίψωμεν ἓν βλέμμα ἐπὶ τῆς πορείας τῆς Διεθνοῦς κατὰ τὴν περίοδον ἥτις διαιρεῖ τὰ δύο τοῦ συγγράμματος τούτου μέρη.

Πλεῖστα συγγράμματα μέχρι τοῦδε ἐξεδόθησαν ἐπὶ τοῦ τοσοῦτον ἐνδιαφέροντος τῶν ἐργατικῶν ἑταιριῶν ζητήματος, κυρίως ὅμως ἡ Διεθνὴς κατέστη τὸ ἀντικείμενον μελέτης πολλῶν ἱστορικῶν.

'Αφ' ἧς λοιπὸν ἡμέρας τὸ ἐργοστάσιον τοῦ κ. Καρπαντιὲ ἐγένετο βορὰ τοῦ πυρὸς ὅπερ ἔθεσεν ὁ Ματὼν καὶ οἱ ἄθλιοι οἵτινες ἦλθον ἐξ ἀλλοδαπῆς, ἀταξία τις ἐπῆλθεν εἰς τὰ πρόσωπα τῆς 'Εταιρίας ταύτης, καθ' ἅπασαν δὲ τὴν Εὐρώπην, ἔνθα ὑπῆρχον βιομηχανικὰ ἐργοστάσια, ὡς δι' ἑνὸς σημείου ἡ συνθήματος διαταγῆς, ἄγνωστον πόθεν προερχομένης, συνέβαινον ἀπεργίαι, προξενοῦσαι τὴν ἀταξίαν ἢ ἐνσπείρουσαι τὴν ἀνησυχίαν.

Ἄλλως τε, κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ζωηραὶ συζητήσεις ἐγίνοντο ἐν αὐτῷ τῷ κέντρῳ τῆς Διεθνοῦς, διότι πλεῖστα στοιχεῖα ἀντίθετα διεριλονείκουν τὴν ἀρχὴν αὐτῆς, ἀποτέλεσμα δὲ τῶν ἐσωτερικῶν τούτων ταραχῶν ἦτο τὸ νὰ ὠθήσωσι πέραν τῶν ὁρίων τὰς ἀποφάσεις τὰς ὁποίας συνέλαβε τὸ ἓν ἢ τὸ ἕτερον κόμμα.

'Εντὸς τῆς ἑταιρίας ταύτης, λέγει ὁ Κ. Φριβοὺργ, ἐκυμαίνετο ἐν καταστάσει μειονοψηφίας ἰσχυρᾶς, τὸ κόμμα τῶν Μηδενιστῶν, συγκείμενον ἐξ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ὅπερ ἀνεγνώριζε τὸν Βακουνῖνον ὡς ἀρχιερέα, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ μετὰ τῶν γάλλων ἐργοστα-

σιαρχῶν συνάφεια ἠπείλει τὴν ὕπαρξιν τῆς ἑταιρίας.

Ἡ ῥῆξις λοιπὸν μεταξὺ τῶν δύο τούτων τῆς Διεθνοῦς μερίδων ἦτο ἀναπόφευκτος, ἄγνωστον δὲ ἦτο τίς ἤθελεν ὑπερισχύσει ἐπὶ τέλους, καὶ πρὸς ποῖον προορισμὸν ἤθελε παρασύρει τὴν ἑταιρίαν ἡ θριαμβεύσουσα μερίς.

Ἐνθαρρυνθέντες, ἐξακολουθεῖ ὁ Κ. Φριβούργ, ἐκ τῆς ἐπιτυχίας τῶν κοινωνιστῶν ἐν Βρυξέλλαις, πολὺ δὲ πιθανὸν ἐμπνευσθέντες ὑπὸ τοῦ Βλάνκη, ὁ Βακουνῖνος, ὁ Ὀντῖνος, ὁ Βρουσσῶφ, ὁ Ζακλὰρ καὶ ὁ Ριχάρδος, ζητοῦσι νὰ ἐπιβάλωσι τὴν σύνταξιν ἄρθρου περιέχοντος τὰς λέξεις ταύτας: ἐξίσωσις τῶν τάξεων καὶ τῶν ἀτόμων.

Ἡ μερὶς λοιπὸν τῶν ἐργοστασιαρχῶν ἀνθίσταται εἰς τοῦτο, καὶ ζωηρὰ συζήτησις ἐξεγείρεται, τῆς ὁποίας τῶν κυριωτέρων χωρίων ἡ μελέτη εἶναι περίεργος. Τοῦτο δὲ συνέβαινεν ὀλίγον πρὸ τοῦ 1870.

Ἂς κρίνῃ λοιπὸν ὁ ἀναγνώστης τί προπαρεσκευάζετο ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης!

Ὁ Βακουνῖνος ἐπιζητεῖ ἀπόφασιν καθαρὰν νὰ ἀνακηρύξωσι δηλ. τὴν ἰσότητα τῶν τάξεων καὶ ἀτόμων, ἄνευ δὲ τούτου ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ ἰδέα δικαιοσύνης, ἡ δὲ εἰρήνη δὲν θέλει ἐξασφαλισθῆ. Δὲν πρέπει ὥστε ὁ ἐργάτης νὰ ἐξαπατᾶται πλέον διὰ λόγων, ἀλλ' ὀφείλουσι νὰ τῷ ὑποδείξωσι τί πρέπει νὰ ζητῇ, ἐὰν ὁ ἴδιος δὲν τὸ γνωρίζῃ.

Ἂς παύσῃ πλέον ὁ πολιτισμὸς ὅστις στηρίζεται ἐπὶ τῆς ὑποδουλώσεως.

Εἶμαι περιληπτιστὴς καὶ οὐχὶ κοινωνιστὴς, ἐὰν δὲ ἀπαιτῶ τὴν κατάργησιν τῆς διαδοχῆς τοῦτο πράττω ὅπως τάχιστα φθάσω εἰς τὴν κοινωνικὴν ἰσότητα.

Ἐὰν γνωρίζητε, ἐπιλέγει, ἕτερα μέσα, δύνασθε νὰ τὰ προτείνητε, ἄλλως δικαιούμεθα νὰ ὑποθέτωμεν ὅτι προσκαλεῖτε τοὺς ἐργάτας ὅπως τοὺς καθυποβάλητε εἰς νέα δεσμά.

Ὁ Ἀλβέρτος Ριχάρδος ὑπεστήριξε τὸ σχέδιον τοῦ Βακουνίνου, ἐν ὀνόματι αὐτοῦ τε καὶ τῶν ἐργατῶν τοὺς ὁποίους λέγει ὅτι ἀντιπροσωπεύει.

« Ἡ κοινωνία, λέγει οὗτος, εἶναι διεσχαραμένη, καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ τὴν μεταρρυθμίσωμεν. Δύναται ἆρά γε ἡ πολιτικὴ νὰ κατορθώσῃ τοῦτο; Οὐχί· διότι τὸ ἤδη ὑπάρχον σύστημα εἶναι ἀποτέλεσμα καὶ οὐχὶ ἀρχή.

Ἐὰν ἐκεῖνοι οἵτινες παραπονοῦνται συνεννοοῦντο ὁμοῦ, ἠδύνατο νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ μεταρρύθμισις.

Δυστυχῶς ὅμως τὸ σημερινὸν σύνθημα εἶναι ὡς κοινωνικὸς δεσμὸς, ἡ δουλεία, ὡς ἰδέα δὲ φιλανθρωπίας, ἡ φιλαυτία.

Δύο τάξεις ἐσχηματίσθησαν ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἐξαιρουμένων τῶν ἱερέων καὶ τῶν δημοσίων λειτουργῶν, οἵτινες εἰσὶ παράσιτοι παντάπασιν ἐκτὸς τῆς κοινωνίας.

Ἐξετάζοντες λοιπὸν τὴν ἀρχὴν τῆς διαδοχῆς καὶ παραδεχόμενοι αὐτὴν ὡς αἰτίαν παντὸς κακοῦ, ὀφείλομεν νὰ εἰκάσωμεν ὅτι τὸ οἰκονομικὸν σύστημα εἶναι αἰτία τοῦ δεσποτισμοῦ καὶ τῶν πολέμων τῶν ὁποίων ποιοῦσι χρῆσιν ὡς μέσου ἐπικερδοῦς, ὅταν ἡ κραυγὴ τῆς δυστυχίας ἦναι σφοδρά. Τὸ φάρμακον ἄρα ἐνυπάρχει ἐν τῇ περιληπτικῇ τοῦ ἐδάφους κυριότητι, καὶ ἐν τῷ πολιτικῷ συστήματι ὅπερ δὲν περιορίζει τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κοινῆς γνώμης· ὀφείλομεν ἄρα νὰ συστήσωμεν ἕνα φόρον δημοκρατικὸν καὶ ἴσον ἐν γένει, καὶ νὰ προκαλέσωμεν τοὺς ἀντιφρονοῦντας εἰς τὴν ἰδέαν ταύτην.

Ὅθεν ἀποσπώμεθα ἀφ' ὑμῶν, καὶ σᾶς λέγομεν:—Ἠθελήσατε τὸν πόλεμον, καὶ οὗτος θέλει εἶσθαι ὁ τελευταῖος· μάλιστα. Ὁ τελευταῖος πόλεμος θέλει γίνει καὶ θέλει εἶσθαι τρομερός· θέλει ἐξεγερθῆ ἐναντίον πάντων, ἐναντίον τῶν ἐργοστασιαρχῶν ἐκείνων οἵτινες οὔτε ἐν τῇ διανοίᾳ οὔτε ἐν τῇ καρδίᾳ ἔχουσί τι καὶ οἵτινες δὲν εἶναι πλέον ἰσχυροί!

Ἐν περιλήψει πρέπει νὰ ἀπαλλαχθῶμεν πάντων, μόνον δὲ ἐπὶ τῶν ἀτιμζόντων ἐρειπίων αὐτῶν θέλει ἐδραιωθῆ ὁριστικῶς ἡ δημοκρατία, ἐπὶ τῶν ἐρειπίων, λέγω, ἅτινα δὲν εἶναι καθημαγμένα διὰ τοῦ αἵματός των — διότι ἀπὸ πολλοῦ ἤδη δὲν ἔχουσι τοιοῦτον.»

Οἱ λόγοι οὗτοι ἦσαν ἀρκετὰ ἐκφραστικοί· ἐν τούτοις παρουσιάζεται ὁ Ζακλὰρ, ὁ ζωηρότατος-μεταξὺ τοῦ βλανκισμοῦ καὶ μηδενισμοῦ. Βλέποντες οὐτὸν οἱ ἀκροαταὶ διευθυνόμενον πρὸς τὸ βῆμα μαντεύουσιν ὅτι ὁ ἀνὴρ οὗτος μετέχει τι τῆς ὑσίνης. Ὁμιλεῖ, καὶ ἡ φωνή του, γλυκεία κατ' ἀρχὰς, καθίσταται ἀκολούθως συριγματώδης καὶ δριμεία· παροργίζεται, καὶ τὸ μῖσος ἐξέρχεται ἐξ ὅλων τῶν πόρων τοῦ σώματός του.

Ζακλάρ. — « Δὲν παρουσιάζομαι ὅπως ὑποστηρίξω νέαν τινὰ πρότασιν. Ἠδυνάμην νὰ σᾶς ἐρωτήσω ἐὰν δὲν ἤρμοζε νὰ ἀντικαταστήσωμεν εἰς τὴν λέξιν συμμαχία τὴν λέξιν συγχώνευσιν, καὶ πλεῖστα ἕτερα. Ἀλλὰ πρὸς τί νὰ ἐκτεθῶ ὡς ἐπιδιώκων δῆθεν τὴν διαίρεσιν; Διατί νὰ καταστρέψω τὰς θεωρίας τινῶν ἑταιριῶν, αἵτινες ἐλπίζουσιν εἰς τὰ μέλη τῆς Συμμαχίας, (α) ἅτινα νομίζουσιν ὅτι εἰς ὡρισμένην τινὰ ἐποχὴν θέλουσι παρουσιάσει τὸ σπουδαιότατον, πρὸ πάντων δὲ τὸ ἐξαίρετον θέαμα τοῦ νὰ παρακωλύσωσι διὰ τῆς παχύτητος τοῦ σώματός των τοὺς ἐνόπλους πολέμους.

»Οὐχὶ, ἐπιδιώκω τὸν συμβιβασμὸν, ἐρωτῶ δὲ τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ ἀτόμου καὶ τῆς συμμαχίας διατί δὲν παρεδέχθησαν τὴν ἐξίσωσιν τῶν τάξεων καὶ τῶν ἀτόμων. Τὸ σύστημά των εἶναι σφαλερὸν, καὶ διὰ τοῦτο ἐρωτῶ αὐτοὺς ἐὰν ἔχωσιν ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν γνώμην τὴν ὁποίαν ἐκφέρουσι· γνωρίζω μὲν ὅτι τὸ σύστημά των τείνει εἰς τὴν βελτίωσιν, τὴν διατήρησιν, καὶ οὐχὶ εἰς τὴν καταστροφήν· ἀλλ' ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ, ὁμοιάζουσι πρὸς ἄτομον, ὅπερ, διαφυγὸν ἅπαξ ἐκ μακροχρονίου αἰχμαλωσίας, λησμονεῖ νὰ φέρῃ μεθ' ἑαυτοῦ τὰ ὅπλα, τὰ ἐργαλεῖα, τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα του. . . . . .

« Αἱ δημηγορίαι αὗται, λέγει ὁ Κ. Φριβούργ, ἐγράφησαν καθ' ὃν χρόνον ὡμίλει ὁ ῥήτωρ.

Τοιαύτη λοιπὸν ἦτο ἡ κατάστασις τῶν πνευμάτων, καὶ τοιαῦται τῆς Ἑταιρίας αἱ τάσεις, ὅτε μετὰ πεντάμηνον πολιορκίαν καὶ μηνιαίαν ἀνακωχὴν, ἐξερράγη αἰφνιδίως ἐν Παρισίοις ὡς κεραυνὸς ἡ ἐπανάστασις τῆς 18ης Μαρτίου.

Πέντε ἡμέρας πρὸ τῆς χρονολογίας ταύτης συνέβη ἐν Παρισίοις, κατὰ τὴν ὁδὸν Ροσὲρ, τὸ ἑκτακτον συμβεβηκὸς ὅπερ πρόκειται νὰ διηγηθῶμεν.

Β'.

ΕΙΣ ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ ΕΙΣ ΠΑΡΙΣΙΟΥΣ.

Οἱ ἀναγνῶσται τῶν παρισινῶν ἐφημερίδων ἐνθυμοῦνται κάλλιστα τὰς δυσχερείας τὰς ὁποίας αἱ πρωσσικαὶ ἀρχαὶ παρενέβαλλον, διαρκούσης τῆς ἀνακωχῆς, εἰς τὰ ἔγγραφα δι' ὧν ἦσαν ἐφωδιασμένοι οἱ ἐκ Παρισίων ἐξερχόμενοί τε καὶ εἰσερχόμενοι.

Οἱ κύριοι οὗτοι ἦσαν δεσπόται τῆς πόλεως ταύτης, κατέχοντες πάσας τὰς ἐξόδους, ἕκαστος δὲ ὁδοιπόρος ὤφειλε νὰ διέλθῃ διὰ τοῦ στενοῦ τῶν Θερμοπυλῶν των.

Ἠδύνατό τις μὲν νὰ ἐξέλθῃ ἐκ Παρισίων, ἀλλ' ἄνευ ἀποσκευῆς· ἠδύνατό τις ἐπίσης νὰ εἰσέλθῃ, ἀλλ' ἄνευ κιβωτίου.

Ἐν τούτοις, ἕκαστος κανὼν ἔχει καὶ τὰς ἐξαιρέσεις του, μεταξὺ τῶν ὁποίων συγκαταριθμεῖται καὶ τὸ ἱστορικὸν ὅπερ μέλλομεν νὰ διηγηθῶμεν.

Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ φεβρουαρίου τοῦ 1871, νεανίας σφριγῶν, ἄγων δὲ τὸ τριακοστὸν ὡς

(α) Σ. Σ. Ἐννοεῖ τὴν Ἑταιρίαν ἥτις συνέστη πρὸς παγίωσιν τῆς διαρκοῦς Εἰρήνης.

ἔγγιστα τῆς ἡλικίας του ἔτος, παρουσιάσθη ἐνώπιον τοῦ στρατηγοῦ τοῦ πρωσσικοῦ ἐπιτελείου, ὅπερ δ.ώκει εἰς Sellé - le Guillaume, τελευταῖον σημεῖον ὅπου ἵστατο ὁ πρωσσικὸς στρατὸς, καὶ ὅπερ ἀπὸ Ἀμιὰν ἔφερεν εἰς Βρέστ.

Ὁ νεανίας οὗτος εἰσήχθη ἀπέναντι τοῦ ἀξιωματικοῦ τὸν ὁποῖον ἐζήτει. Ὁ τελευταῖος οὗτος ἦτο καθ' ὑπερβολὴν ζωηρὸς, φιλήδονος, ἀνατεθραμμένος διὰ τῆς μπίρας, καὶ καπνίζων καθ' ἑκάστην ἑνὸς φράγκου καπνὸν, οὐδόλως δὲ φροντίζων περὶ πραγμάτων τῆς ἐπιστήμης ἢ τῆς εὐφυΐας.

Ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος ὠνομάζετο Φίρκτεμβαχ.

Ἅμα εἶδεν εἰσερχόμενον τὸν Γάλλον, τὸν παρετήρησεν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, καθ' ὑπερβολὴν δὲ εὐηρεστήθη ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ του, ὅπερ δὲν προέδιδεν, οὔτε πλούσιον, οὔτε ἐργάτην, οὔτε χωρικὸν, οὔτε στρατιωτικὸν, οὔτε τι ἄλλο, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶχεν ἔκφρασιν χαρίεσσαν, ἀφελῆ φυσιογνωμίαν, διαυγεῖς ὀφθαλμοὺς, καὶ μειδίαμα ἐν μέρει σκωπτικὸν καὶ ἀφελές.

Ὁ διοικητὴς Φίρκτεμβαχ ὡμίλει γαλλιστὶ, ὅπερ δὲν εἶναι σπάνιον εἰς τὸν γερμανικὸν στρατὸν, μετ' εὐχαριστήσεως δὲ συγκατετέθη εἰς τοῦτο, ἴσως ἐν μέρει χάριν κενοδοξίας, διὰ νὰ συνομιλήσῃ εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν ἡττηθέντων.

—Πῶς ὀνομάζεσθε, νεανία μου; εἶπε πρὸς τὸν πρὸ ὀλίγου ἐμφανισθέντα, καὶ τί ἔρχεσθε νὰ μοὶ ζητήσητε;

— Ὀνομάζομαι Αὔγουστος Βιλλερὼν, ἀπεκρίνατο ὁ νεανίας· ἔρχομαι δὲ ἐκ Ῥήνου καὶ προτίθεμαι νὰ μεταβῶ εἰς Παρισίους. Ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν διηυθυνόμην πρὸς τὴν γραμμὴν Sellé-le Guillaume, μοὶ ἔκαμον τὴν παρατήρησιν ὅτι δὲν ἠδυνάμην νὰ φέρω μετ' ἐμοῦ κιβώτιον.

— Τοιοῦτοι εἶναι οἱ στρατιωτικοὶ νόμοι, ἀπεκρίνατο ὁ διοικητής.

— Εἶμαι πρόθυμος, ἀξιωματικέ μου, νὰ συμμορφωθῶ πρὸς αὐτούς, ἀλλ' ἐσκέφθην ὅτι ἀποτεινόμενος εἰς τὴν ἁρμοδίαν ἀρχὴν, πρὸ πάντων δὲ γνωστοποιῶν τὸ εἶδος τοῦ κιβωτίου ὅπερ φέρω μετ' ἐμοῦ, ἴσως θέλω ἐπιτύχει ἐξαιρετικῶς τὴν χάριν διὰ τὴν ὁποίαν θέλω εὐγνωμονεῖ διὰ παντὸς τοὺς πολεμίους τῆς πατρίδος μου.

Ὁ Πρῶσσος ἐμειδίασε, διότι ἡ τελευταία λέξις τῷ ἤρεσε.

— Τῇ ἀληθείᾳ, ἀπεκρίνατο, πολὺ εὐχαριστούμεθα ὁσάκις παρουσιάζεται εὐκαιρία εἰς τὸ νὰ φανῶμεν χρήσιμοι, καὶ, ὅσον καὶ ἂν μᾶς ἐκλαμβάνωσιν ὡς βαρβάρους, πολλάκις ὅμως ἀπεδείξαμεν ὅτι εἴμεθα ἔθνος πεπολιτισμένον.

Ὁ Αὔγουστος Βιλλερὼν ἐμόρφασε.

— Ἐγὼ δὲν θὰ ἀμφιβάλλω περὶ τούτου, εἶπε, καὶ πρὸ πάντων ἐὰν εὐχαριστηθῆτε νὰ φανῆτε ὑποχρεωτικὸς πρὸς ἐμέ.

— Περὶ τίνος πρόκειται;

— Περὶ τινος κιβωτίου, σᾶς τὸ ἐπαναλαμβάνω, τὸ ὁποῖον ἐπεθύμουν νὰ μεταφέρω εἰς Παρισίους.

— Ἀλλὰ τὸ κιβώτιον τοῦτο;

— Κάμετέ μοι τὴν χάριν νὰ ἔλθητε μετ' ἐμοῦ διὰ νὰ τὸ παρατηρήσητε.

Ὁ διοικητὴς ἦτο καθ' ὑπερβολὴν ὑποχρεωτικός.

Ἠγέρθη λοιπὸν καὶ ἔνευσεν εἰς τὸν Βιλλερὼν νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ· οὕτω δὲ ὁ εἷς κατόπιν τοῦ ἄλλου διηυθύνθησαν πρὸς τὸν σταθμὸν τῶν ἀποσκευῶν.

Ὅτε ἔφθασαν ἐκεῖ, ὁ Αὔγουστος βαδίζων πρὸς πυραμίδα κιβωτίων, καὶ ὑποδεικνύων εἰς τὸν Πρῶσσον σκεῦός τι παραδόξου σχήματος, ὅπερ εἶχε λάβει πρόνοιαν νὰ θέσῃ πλησίον τῆς πυραμίδος·

— Ἰδοὺ περὶ τίνος πρόκειται, εἶπε δι' ὄρους ἀφελοῦς.

Μεθ' ὅλην τὴν ἀταραξίαν καὶ τὴν ἀπάθειαν εἰς τὰς συγκινήσεις, ὁ Φίρκτεμβαχ δὲν ἠδυ-

νήθη νὰ ἀναστείλῃ σημεῖον ἐκπλήξεως, διότι τὸ κιβώτιον ὅπερ τῷ ὑπεδείχθη δὲν ἦτο εἰμὴ νεκροκράββατον.

— Τί σημαίνει τοῦτο; . . . εἶπεν ὁ Πρῶσσος μετὰ θάμβους.

— Δὲν καταλαμβάνετε; εἶπεν ὁ Βιλλερὼν διὰ πανούργου μειδιάματος.

— Ἀλλ' αὐτὸ εἶναι νεκροκράββατον.

— Μάλιστα.

— Καὶ ποῖον σκοπὸν ἔχετε;

Ὁ νεανίας μας ὕψωσε τοὺς ὤμους.

— Ἰδού! εἶπε· ἔχει τὴν ἱστορίαν του. Τὸ περιεχόμενον τοῦ κιβωτίου τούτου εἶναι τὸ πτῶμα τοῦ ἀποθανόντος θείου μου! θείου, ὅστις εἶχε δέκα χιλιάδων λιρῶν εἰσόδημα, καὶ τοῦ ὁποίου εἶμαι ὁ μόνος κληρονόμος . . .

— Λοιπόν!

— Ὁ δυστυχὴς ἀπέθανε πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν· εἰς ὅρος ὅμως τῆς διαθήκης του μὲ ὑποχρεοῖ νὰ συνοδεύσω τὸ σῶμά του εἰς Παρισίους, ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν, ἐπὶ ποινῇ ἀποκληρώσεως. Ἐννοεῖτε;

— Κάλλιστα.

— Ἐὰν λοιπὸν ἀπαντήσω ἐθελοκακίαν ἐκ μέρους ὑμῶν, στεροῦμαι διακοσίων χιλιάδων φράγκων.

— Διάβολε!

— Ἐ·ῶ, ἐὰν ὁ Κ. διοικητὴς Φίρκτεμβαχ δειχθῇ γενναῖος νικητὴς, τὸ μέλλον μου ἐξασφαλίζεται! . . .

— Εἶναι ἀντάξιον τοῦ κόπου, τῇ ἀληθείᾳ.

— Δὲν ἔχει οὕτω, διοικητά;

— Προτίθεσθε λοιπὸν ν' ἀναχωρήσητε;....

— Τὴν ἐσπέραν ταύτην μάλιστα. . . ἀλλὰ, θὰ προσθέσω μίαν λέξιν.

— Εἴπατε.

— Ὁ θεῖός μου ἠγάπα πολὺ τὰ ὡρολόγια.

— Ἀ! ἀ!

— Δὲν ἦτο μὲν Πρῶσσος, οὐχ ἧττον ὅμως ἐλάτρευε τὰ κοσμήματα τῆς ἑστίας.

— Δὲν εἶχεν ἄδικον.

— Τὸ γνωρίζω· ἰδοὺ, ἔχω ἐκεῖ ἕν.

— Ποῦ;

— Εἰς τὴν γωνίαν ἐκείνην· ἀλλὰ, ἐννοεῖτε, μοὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ τὸ μεταφέρω.

— Πραγματικῶς· δὲν μετακομίζεται εἰς Παρισίους.

— Καὶ ἐγὼ τὸ ἐσκέφθην, κύριε διοικητά μου, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου, δὲν δύναμαι καὶ νὰ τὸ ἀφήσω ἐκτεθειμένον εἰς τὸν σταθμὸν, καὶ εἰς τὴν διάκρισιν τῶν στρατιωτῶν.

— Θὰ κλαπῇ χωρὶς ἄλλο.

— Δὲν ἀμφιβάλλω. Ὅθεν, ἀπεφάσισα κάτι.

— Ὁποῖον;

— Καὶ τοῦτο δὲ εἶναι μία ὑποχρέωσις τὴν ὁποίαν ἐξαιτοῦμαι παρ' ὑμῶν, ἐλπίζω ὅμως ὅτι δὲν θέλετε μοὶ ἀρνηθῆ· πρόκειται ἁπλούστατα νὰ φυλάξητε τὸ ἐκκρεμές μου μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς μου, ἐὰν μοὶ ἐπιτρέψητε ν' ἀναχωρήσω μετὰ τοῦ θείου μου.

— Ἰδοὺ μία καλὴ ἰδέα.

— Δὲν ἔχει οὕτω;

— Εἶναι ἐξαίρετος.

— Καὶ τὴν παραδέχεσθε;

— Ὁλοψύχως.

Μετὰ ἓν τέταρτον λοιπὸν τῆς ὥρας, ὁ πρῶσσος διοικητὴς καὶ ὁ γάλλος νεανίας μας ἦσαν οἱ καλλίτεροι φίλοι.

Διατείνονται δὲ μάλιστα ἐν Sellé-le Guillaume, ὅτι ὁ πρῶτος προσέφερεν εἰς τὸν ὁδοιπόρον καί τινα ποτήρια μπίρας ἐν τῷ καφενείῳ τοῦ σταθμοῦ, ὅπου διατηρεῖται εἰσέτι ἡ ἀνάμνησις τῆς κραιπάλης ἐκείνης.

Ἀλλ' ὅπως καὶ ἂν ἔχωσιν αἱ εἰκασίαι αὗται, τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ Αὔγουστος Βιλλερὼν ἀνεχώρησε τὴν αὐτὴν ἑσπέραν εἰς Παρισίους μετὰ τοῦ παραδόξου κιβωτίου του, ἐρωδιασμένος δὲ διὰ διαβατηρίου καθ' ὅλα τακτικοῦ, καὶ γεγραμμένου γαλλιστὶ καὶ γερμανιστὶ, ἔφθασε τῇ ἐπαύριον εἰς τὸν σταθμὸν τῶν Παρισίων, ὅπου ἀμέσως μετέβη πρὸς ἀναζήτησιν ὀχήματος.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὑπῆρχε σπάνις

τοιούτων, διότι οἱ ἵπποι οἵτινες κατεβροχθίσθησαν διαρκούσης τῆς πολιορκίας δὲν εἶχον εἰσέτι ἀντικαταστηθῆ, ὥστε ὀλίγα ὑπῆρχον εἰς τὴν ἄκραν τῶν σιδηροδρομικῶν σταθμῶν.

Ἐν τούτοις, ἀνεκάλυψεν ἐπὶ τέλους ἕν, τοῦ ὁποίου τὸν ἀμαξηλάτην ἀντήμειψε γενναίως διὰ νὰ τὸν μεταφέρῃ εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ προαστείου Σαὶν Ἀντοάν.

— Μήπως θὰ μεταφέρωμεν τὸ κιβώτιον τοῦτο; ἠρώτησεν ὁ ἀμαξηλάτης, δεικνύων διὰ τῆς ἄκρας τῆς μάστιγός του, τὸ νεκροκράββατον.

— Ἀλλ' ἐννοεῖται. Μήπως σὲ ἐνοχλεῖ;

— Διάβολε!... τοῦτο δὲν ὁμοιάζει μὲ ἄλλα φορτία.

— Διὰ τοῦτο διστάζεις; εἶπεν ὁ Βιλλερών. Περίμεινον ὀλίγον καὶ θὰ ἴδῃς.

— Τί συμβαίνει;

— Παρατήρησον.

Καὶ δι' ἑνὸς λακτίσματος ἐτίναξε τὸ ἐπίπωμα τοῦ κιβωτίου δεικνύων τὸ περιεχόμενόν του εἰς τοὺς ἐκθάμβους τοῦ αὐτομέδωνός του ὀφθαλμούς.

Γ'.

Ο ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ ΒΙΛΛΕΡΩΝ.

— Διάβολε! Ἰδοὺ καὶ ἄλλο θαῦμα, ἀνέκραξεν ὁ ἀμαξηλάτης· μήπως σᾶς τὸ κατεσκεύασεν ὁ Ροβὲρ Οὐδαίν;

Τὸ ἀποκαλυφθὲν δὲ κιβώτιον ὑπεδείκνυεν ἐντὸς αὐτοῦ ἐντελῆ στρατιωτικὴν στολὴν ἀξιωματικοῦ τῆς γραμμῆς· πῖλος, ἐπενδύτης, περισκελίς, ἐπωμίδες, σπάθη, ζώνη, κ.τ.λ. ἄνευ τινος ἐλλείψεως.

— Παράδοξος ἰδέα! διαβολεμένη ἰδέα! εἶπεν ὁ ἀμαξηλάτης μόλις ἀναλαβὼν ἐκ τῆς ἐκπλήξεώς του. Ἀλλὰ τί ἐχρειάζοντο ὅλα αὐτά...;

— Θέλεις νὰ σοὶ τὰ ἐξηγήσω;.

— Μὰ τὴν πίστιν μου! δὲν θὰ κάμετε ἄσχημα.

— Λοιπόν! ἐμπρός· καὶ ὅταν φθάσωμεν εἰς τὸ προάστειον Ἀντοὰν θὰ μάθῃς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην καλλίτερον ἀπὸ ἐμέ.

Ὁ ἀμαξηλάτης ἐμαστίγωσε τοὺς ἵππους του οἵτινες ἀνεχώρησαν καλπάζοντες, ὁ δὲ Αὔγουστος Βιλλερὼν διηγήθη καθ' ὁδὸν ἐν ἐκτάσει τὸ ἐπεισόδιον τοῦ διοικητοῦ Φίρκτεμβαχ.

Ὁ ἀμαξηλάτης ὀλίγον ἔλειψε νὰ λειποθυμήσῃ ἐκ τοῦ γέλωτος συλλογιζόμενος τὴν πανουργίαν τῆς ὁποίας ἐγένετο παίγνιον ὁ πρῶσσος στρατηγός. Ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ τῆς χαρᾶς του ᾐσθάνετο καί τινα πικρίαν διαλογιζόμενος ὅτι ὁ ὁδοιπόρος του ἠγόρασε τὸ τέχνασμα τοῦτο δι' ἑνὸς ἐκκρεμοῦς ὡρολογίου ὅπερ ὁ Βιλλερὼν ἔδωκεν ἀπέναντι τοῦ διαβατηρίου.

Ὁ Βιλλερὼν ὕψωσε τοὺς ὤμους.

— Ὦ! ὅσον διὰ τοῦτο, εἶπε, μὴ λυπεῖσαι, διότι τὸ ἐκκρεμὲς ἦτο κατεσκευασμένον ἐκ ψευδαργύρου, μόνον δὲ τὰς ἡμισείας ὥρας ἔκρουε!

Ὁ ἀμαξηλάτης ὀλίγον ἔλειψε νὰ πέσῃ ἐκ τῆς ἕδρας του· τοσοῦτον ὁ γέλως του ὑπῆρξεν αἰφνίδιος καὶ σπασμωδικός.

— Νὰ σᾶς εἴπω! ἀνεφώνησε· τοῦτο εἶναι τεχνικὸν πανούργημα..... Ἂς μοὶ εἴπουν ὅ,τι καὶ ἂν θέλουν· ἀλλὰ, σᾶς βεβαιῶ, σεῖς, φίλε μου, εἶσθε ἀληθὴς ψευδάργυρος! Ἐν τούτοις ὅμως μοὶ μένει ἀκόμη νὰ μάθω καί τι ἄλλο.

— Μὴ στενοχωρεῖσαι, μέχρις ὅτου μοὶ τὸ ἐρωτήσῃς.

— Θέλω νὰ μάθω διὰ ποίαν αἰτίαν ἐξετέθητε τοιουτοτρόπως διὰ νὰ μεταφέρητε ὡς

λαθρεμπόρευμα τὴν στρατιωτικὴν αὐτὴν στολὴν ἀρχηγοῦ.

— Συνταγματάρχου, ἂν θέλῃς καλλίτερον.

— Συνταγματάρχου, ἔστω! δὲν μὲ ἐνδιαφέρει τοῦτο.

— Ἀλλὰ ἐμὲ πολὺ μὲ ἐνδιαφέρει.

— Ὑμᾶς;

— Ἀναμφιβόλως.

— Πῶς! ἡ στολὴ αὕτη;...

— Εἶναι ἰδική μου.

Ὁ ἀμαξηλάτης ἀπέδωκεν εἰς τὸν ὁδοιπόρον του τὸν στρατιωτικὸν χαιρετισμόν.

— Συγχωρήσατέ με! εἶπε μετὰ συστολῆς, ἀλλὰ μόλις εἶσθε τριακοντούτης.

— Ἄγω τὸ 32ον, φίλε μου.

— Τότε λοιπόν, εἶσθε εἰς τὰ ὁδοιπορικὰ συντάγματα;

— Βεβαιότατα!

— Πῶς!... εἰς τὸν στρατόν;... ἕνας συνταγματάρχης· ἀληθῶς;

— Καθὼς λέγεις.

— Διάβολε! θέλετε νὰ σᾶς εἴπω;...

— Ἐξακολούθει.

— Πολὺ σᾶς ἤρεσα, διότι σεῖς δὲν εἶσθε συνταγματάρχης εὐτελὴς ὡς οἱ λοιποί· ὥστε ἐὰν εἶχον σκοπὸν νὰ ἀναλάβω στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, ἤθελον ζητήσει νὰ καταταχθῶ εἰς τὸ σύνταγμά σας.

Ἐνῷ δὲ ὁ ἀμαξηλάτης ὡμίλει τοιουτοτρόπως, ἐσταμάτησε τοὺς ἵππους του.

Εἶχον ἤδη φθάσει εἰς τὴν διεύθυνσιν τὴν ὁποίαν ὁ συνταγματάρχης Αὔγουστος Βιλλερὼν ὑπέδειξεν, ἐκεῖ δὲ πηδήσας, ἐξῆλθε τοῦ ὀχήματος.

— Τώρα λοιπόν! καλὴν ἐντάμωσιν, φίλε μου, εἶπε, θέτων χρυσοῦν νόμισμα εἰς τὴν χεῖρα τοῦ ἀμαξηλάτου· πληρώσου διὰ τοῦ νομίσματος τούτου τὴν ὁδοιπορίαν σου, καὶ ἐὰν σοὶ ἐνατολειφθῇ καί τι περίσσευμα, κάμε μοι τὴν χάριν...

— Εὐχαρίστως, συνταγματάρχα μου.

— Κάμε μοι τὴν χάριν διὰ τοῦ περισσεύματος ἐκείνου νὰ πίῃς εἰς ἀνταμοιβὴν τοῦ Ρεϊχσχόφεν καὶ τοῦ Σεδάν!

Χωρὶς δὲ νὰ δώσῃ προσοχὴν εἰς τὰς σφοδρὰς τοῦ ἀμαξηλάτου ὕβρεις ἐπὶ τῇ εὐχῇ ταύτῃ, διέβη τὸ πεζοδρόμιον καὶ ἔκρουσε μικράν τινα θύραν, ὑπεράνω τῆς ὁποίας ἀνεγινώσκοντο γεγραμμένοι ἐπὶ μέλανος μαρμάρου διὰ χρυσῶν χαρακτήρων, αἱ λέξεις αὗται:

ΔΙΟΘΗΣΙΣ
ΣΙΔΗΡΩΝ καὶ ΞΥΛΩΝ
ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ.

Ὠθήσας λοιπὸν τὴν θύραν ἐκείνην, ἥτις ἐπὶ τῇ προσκλήσει του εἶχεν ἀνοίξει, ἐβάδισε διὰ βήματος θαρραλέου πρὸς τὸ δωμάτιον τοῦ οἰκοφύλακος.

— Ὁ κ. Καρπαντιέ; ἠρώτησε διὰ φωνῆς ἥτις προέδιδε συγκίνησίν τινα.

Ὁ οἰκοφύλαξ ἐθεώρησε μετ' ἐκπλήξεως τὸν συνταγματάρχην·

— Ὁ κ. Καρπαντιέ, ἀπεκρίνατο, δὲν ἔφθασεν ἀκόμη εἰς Παρισίους, ἀλλὰ καὶ δὲν θὰ βραδύνῃ. Εἰδοποίησε περὶ τῆς ἐπιστροφῆς του, ὥστε ἐὰν ἐπιθυμῆτε νὰ ἐπανέλθητε μετά τινας ἡμέρας...

— Πολὺ καλά, θὰ ἐπανέλθω, εἶπεν ὁ συνταγματάρχης.

Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ἐσκέπτετο νὰ εὕρῃ καὶ δεύτερον ὄχημα, ὑπόρρινος καὶ βραδεῖα φωνὴ ἠκούσθη αἴφνης ὄπισθέν του.

— Συγγνώμην, κύριε, εἶπεν ἡ φωνὴ ἐκείνη, μήπως εἶσθε ὁ κ. Αὔγουστος Βιλλερών;..

Δ'.

ΤΡΙΑ ΑΤΟΜΑ ΕΙΣ ΕΝ ΜΟΝΟΝ.

Ὁ συνταγματάρχης ἐθεώρησε τὸ ἄτομον ὅπερ τῷ ὡμίλει, διέκρινε δὲ ἐν αὐτῷ ἓν τῶν μικρῶν ἐκείνων ρυπαροενδεδυμένων παιδίων, ὠχρόν, καχεκτικόν, ἀσθματικόν, ἅτινα κινδυνεύουσι νὰ πνιγῶσιν ὑπὸ τὴν μιασματικὴν ἐκείνην ἀτμόσφαιραν τὴν ὁποίαν ἐπὶ πολὺ ἀνέπνευσαν ἐν Παρισίοις.

— Ἀναμφιβόλως, ἐγὼ εἶμαι, ἀπεκρίνατο ὁ συνταγματάρχης, τί ἔχεις νὰ μοὶ εἴπῃς;

— Ἄ! ὄχι ἐγὼ.

— Καὶ ποῖος εἶσαι, σύ;

— Ὀνομάζομαι Ζδὼρ.

— Τί μὲ θέλεις λοιπόν;

— Ἴδού τί τρέχει... Ἀλλ' ὄχι λάβετε· ἡ ἐπιστολὴ αὐτὴ θὰ σᾶς πληροφορήσει καλλίτερον.

— Ἔχεις λοιπὸν καμμίαν ἐπιστολὴν πρός ἐμέ;

— Ἴδού! εἶπεν ὁ ρυπαρόπαις ἐγχειρίσας φάκελλον εἰς τὸν συνταγματάρχην.

— Καὶ ποῖος σοὶ τὴν ἐνεχείρισεν; ἠρώτησεν ὁ τελευταῖος οὗτος λαβὼν αὐτὴν μετὰ προθυμίας.

— Μία γυνή.

— Νέα;

— Νομίζω.

— Καὶ ὡραία;

— Χωρὶς ἄλλο.

Ὁ συνταγματάρχης ἤρξατο νὰ παρατηρῇ προσεκτικώτερον τὸν ρυπαρόπαιδα.

— Ἄ! οὕτω· ἀλλὰ, εἶπε δι' ὕφους ὑπεμφαίνοντος ἀηδίαν, γνωρίζεις ὅτι μετέρχεσαι ἀχρεῖον ἐπάγγελμα;

— Ὦ!... ὑπάρχουσι καλὰ, καθὼς καὶ κακὰ· ἀρκεῖ νὰ ᾖναι ἐπικερδῆ.

— Καὶ ζῇς διὰ τοῦ ἐπαγγέλματος τούτου;

— Ζῶ διὰ παντὸς ἐπαγγέλματος.

Ἐνῶ δὲ ὁ συνταγματάρχης ἐνησχολεῖτο εἰς τὴν ἀνάκρισιν ταύτην τοῦ ἀγυιόπαιδος, ἐποίησε πάραυτα σημεῖον ἐκπλήξεως.

— Ἀλλὰ, βεβαίως... Δὲν ἀπατῶμαι, ἀνέκραξεν ὑποκλίνων τοὺς ὀφθαλμούς.

— Μήπως εἶσθε παράβλωψ; διέκοψεν ὁ ἀγυιόπαις, ὅστις δὲν ἠὐχαριστεῖτο πολὺ νὰ γίνηται ἀντικείμενον περιεργείας. Ἂν καὶ δὲν ἦμαι ἰατρὸς, γνωρίζω ἐν τούτοις ὅτι εἶναι ἐμποδισμένον εἰς τὸν στρατόν.

— Δὲν ὀνομάζεσαι Ζδὼρ, διέκοψεν ὁ Βιλλερῶν, ἐμμένων εἰς τὴν ἰδέαν του.

— Πῶς ὀνομάζομαι λοιπόν;

— Ἔχεις ἄλλο ἐπώνυμον.

— Τίς σᾶς τὸ εἶπε;

— Σὲ ὀνομάζουν Παλώ!

— Διάβολε!

Ὁ ἀγυιόπαις ἐποίησεν ἓν ἅλμα πρὸς τὰ ὀπίσω.

— Ἀλλὰ ἀνέκραξε μετὰ δυσπιστίας, ἀρκετὰ μὲ γνωρίζετε.

— Βλέπεις! εἶπε μειδιῶν ὁ συνταγματάρχης.

— Τίς σᾶς ἐπληροφόρησε τόσον καλῶς;

— Τὸ παρελθόν· διότι πρὸ πολλοῦ σὲ γνωρίζω.

— Καὶ πῶς!

Σὲ εἶδον ἐν Βαρὲν πρὸ δέκα ὡς ἐγγιστα ἐτῶν· ἦσο πολὺ νέος!

— Μήπως ἦμην ἀκόμη εἰς τὴν τροφόν;

— Καὶ σὺ ἐπίσης δὲν μὲ ἀνεγνώρισας;

Ὁ Παλὼ ἐσίγησεν ἀρχίσας καὶ οὗτος νὰ ἐξετάζῃ μετὰ προσοχῆς τὸν συνταγματάρχην ἀλλ' εἰς μάτην, διότι οὐδεὶς χαρακτὴρ του τῷ ἦτο γνωστός.

— Ἄ! οὕτω λοιπὸν, ἀπεκρίνατο μετ' ὀλίγον ὁ συνταγματάρχης· ἤδη εὑρίσκεσαι εἰς Παρισίους;

— Ἀπὸ δύο ὡς ἐγγιστα ἐτῶν, ἀπεκρίνατο ὁ Παλώ.

— Καὶ οἱ ἀρχαῖοι φίλοι σου;

— Ποῖοι...

— Ὁ Ζάκ, ὁ Ματὼ, ὁ Μορίων πρὸ πάντων, μετὰ τῆς θυγατρὸς του Ἰωάννας;

— Ὅλοι ζῶσι τοὐλάχιστον μεθ' ὅσων συναναστρέφομαι.

— Καὶ μετὰ ποίων συναναστρέφεσαι;

— Κυρίως μετὰ τοῦ Ματών

— Ἀλλ' ἠδύνατο νὰ συναναστρέφηται μετὰ τινος ἄλλου καλλιτέρου.

— Ὅλοι δὲν δύνανται νὰ ἔχωσι σχέσεις μὲ συνταγματάρχας.

— Ἔχεις δίκαιον· οἱ δὲ λοιποί;

— Αὐτὸ δὰ εἶναι μία μακρὰ διήγησις.

— Ἔχεις εὐχαρίστησιν νὰ μὲ συνοδεύσῃς;

— Ποῦ;

— Εἰς τὴν συνέντευξιν τὴν ὁποίαν μὲ ζητοῦν διὰ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης.

— Ἐπιθυμεῖτε;

— Διάβολε!... Καὶ καθ' ὁδὸν θὰ μὲ ἀπαντᾷς βεβαίως εἰς τὰς ἐρωτήσεις τὰς ὁποίας θέλω σοὶ ἀπευθύνει.

Ὁ Παλὼ ἐμειδίασε.

— Πληρώνετε τὸ ὄχημα; εἶπε δι' ὕφους ἀνεξηγήτου.

— Προκαταβολικῶς! ἀπεκρίνατο ὁ συνταγματάρχης ἐγχειρίζων αὐτῷ πεντάφραγκον νόμισμα.

Ὁ Παλὼ ἔσπευσε πρὸς ἀναζήτησιν ὀχήματος, μετὰ παρέλευσιν δὲ πέντε λεπτῶν ἀνέλαβον τὴν ὁδοιπορίαν των.

— Ποῦ διευθυνόμεθα; ἠρώτησε τότε ὁ συνταγματάρχης.

— Καὶ δὲν ἀνεγνώσατε τὴν ἐπιστολήν;

— Μὰ τὴν πίστιν μου, ὄχι...

— Τότε, ἀναγνώσατέ την καὶ θέλετε πληροφορηθῆ καλλίτερον ἀπὸ ἐμέ.

— Ὁ Αὔγουστος ἀπεσφράγισε τὴν ἐπιστολὴν, καὶ ἀνέγνωσε τὰ ἑξῆς:

« Γυνὴ, ὡραία. ὡς λέγουσι, καὶ νέα, ὡς » σημειοῦται ἐν τοῖς καταλόγοις τῆς δημαρ» χίας τοῦ Θου τμήματος, ἐπληροφορήθη ὅτι » ὁ ἀρχαῖος αὐτῆς φίλος, ὁ συνταγματάρ» χης Βιλλερὼν, εἰσέρχεται σήμερον ἐν τῇ » πρωτευούσῃ. Εὐχαριστεῖται ὁ Αὔγουστος νὰ » ἀνασυνδέσῃ σχέσεις μετὰ τῆς Λουκίας;

» Δὲν θὰ γίνῃ χορὸς διὰ κλειδοκυμβάλου, » θὰ παρουσιασθῇ ὅμως τέτον.»

— Λουκία!.... εἶπεν ὁ συνταγματάρχης μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐπιστολῆς, ζητῶν νὰ ἀνακαλέσῃ ἐν τῇ μνήμῃ του τὴν νεάνιδα.

— Λοιπὸν, τὴν ἐνθυμήθητε; εἶπεν ὁ Παλώ.

Ὁ Αὔγουστος Βιλλερὼν ἐξέβαλε κραυγήν.

— Πῶς! Ἡ Λουκία, ἀνεφώνησεν· ἡ μικρὰ ἐρωτότροπος τοῦ προαστείου Σαὶν Ἀντοὰν, ἥτις μόλις ἦτο δεκαεξάετις ὅταν τὴν ἐγνώρισα!

— Ὅπερ σημαίνει ὅτι σήμερον εἶναι εἰκοσιεπτὰ ἢ εἰκοσιοκτὼ ἐτῶν.

— Ἄ! ὑπέσχετο τότε ὅτι θὰ γίνῃ ὡραιοτάτη.

— Καὶ ἐφύλαξε τὴν ὑπόσχεσίν της!

— Εἶναι ἀκόμη κομψή!

— Διόλου δὲν μετεβλήθη!

— Καὶ ζωηρὰ, εὐκίνητος καὶ ἀναιδὴς ἡ ἀξιέραστος ἐκείνη Λουκία... Πῶς! σκέπτεται ἀκόμη περὶ ἐμοῦ!

— Ἀλλὰ τοῦτο μὲ συγκινεῖ.... μέχρι δακρύων.

— Καὶ ποῦ κατοικεῖ;

— Ὁδὸς Ροσέρ.

— Μεταβαίνομεν λοιπὸν εἰς τὴν κατοικίαν της;

— Μάλιστα, συνταγματάρχα. Ἂν ἀγαπᾶτε δὲ, ἡ κατοικία της εἶναι ὡραιοτέρα τῆς ἰδικῆς μου.

— Κατοικεῖ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον;

— Ὄχι, εἰς τὴν οἰκίαν της· ἔχει ἰδικά της ἐπιπλα, θυρωρὸν, ὄχημα, ἵππους καὶ ἀμαξηλάτην ὑψηλὸν, παχὺν, κομψόν...

Ὁ Αὔγουστος Βιλλερὼν ἤκουεν ἐκπληκτος· Ἐδυσκολεύετο δὲ νὰ πιστεύσῃ ὅσα ὁ ρυπαρὸς ἐκεῖνος παῖς τῷ ἔλεγεν.

— Λοιπὸν, εἶπεν, ἡ μικρὰ ἐρωτότροπος ἔκαμε περιουσίαν;

— Ἑκατὸν χιλιάδων λιρῶν εἰσόδημα, ἀπεκρίνατο ὁ Παλώ.

— Ἰδική της;

— Ἀδιάφορον· ἢ καὶ ἄλλων.

— Εἶναι χήρα;

— Ὄχι.

— Ἔγγαμος;

— Οὔτε.

— Ἀλλὰ τοῦτο καταντᾷ λογόγριφος, αἴνιγμα . . . ὥστε δὲν ἐννοῶ τίποτε.

Ὁ Παλὼ ἐκίνησε τοὺς ὤμους.

— Ἀδιάφορον, εἶπεν. Ἰδοὺ ἐφθάσαμεν εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον, ἂν λάβητε δὲ τὸν κόπον νὰ καταβῆτε ἐκ τοῦ ὀχήματος, καὶ νὰ πληρώσητε τὸν ἀμαξηλάτην, διὰ νὰ μὲ ἐπαναφέρῃ εἰς τὸ Κεραμικὸν, ὅπου ἔχω μερικὰς ὑποθέσεις, δὲν σᾶς μένει ἄλλο, εἰμὴ νὰ διευθυνθῆτε εἰς τὸν θυρωρὸν, ὅστις θέλει σᾶς εἰσάξει πλησίον ἐκείνης ἥτις ἐπιθυμεῖ νὰ σᾶς ὁμιλήσῃ.

Ὁ συνταγματάρχης ἐξῆλθε τοῦ ὀχήματος, καὶ ἀφοῦ ἐπλήρωσε τὸν ἀμαξηλάτην, ἐχαιρέτησε τὸν Παλὼ, ἔμελλε δὲ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ δωμάτιον τῆς θυρωροῦ, ὅτε ὁ ἀγυιόπαις ἔδραμε κατόπιν του.

— Μίαν λέξιν ἀκόμη, εἶπε δι' ὕφους βωμολόχου.

— Τί συμβαίνει; εἶπεν ὁ Αὔγουστος Βιλλερών.

— Διαβαίνοντες πρὸ τοῦ δωματίου, μὴ τολμήσητε νὰ ζητήσητε τὴν δεσποσύνην Λουκίαν, ἀλλὰ μεταχειρισθῆτε τὸ ὄνομα τῆς βαρώννης Ἔτοαλ.

Ὁ συνταγματάρχης ἐξετέλεσε τὴν παραγγελίαν ταύτην, καὶ μετὰ παρέλευσιν δύο λεπτῶν, ἔρθασεν εἰς τὴν πρώτην ὀροφὴν χαμαιέσσης οἰκίας, κειμένης μεταξὺ αὐλῆς καὶ κήπου.

Ἔκρουσε λοιπὸν, καὶ ἀμέσως παρουσιάσθη ἀπέναντί του θαλαμηπόλος μὲ ὀφθαλμοὺς ζωηροὺς καὶ ρῖνα σιμήν.

— Ἡ δεσποσύνη Λουκία; ἠρώτησεν ἀμέσως ὁ συνταγματάρχης.

— Αἴ! αὐτὸς εἶναι! σὺ εἶσαι! διέκοψε νεᾶνις ἥτις δραμοῦσα πρὸς πύτὸν ἐρρίφθη ἐλευθέρως εἰς τὰς ἀγκάλας του.

— Λουκία! ἐψέλλισεν ὁ Βιλλερών, ὅλως συγκινηθεὶς ἐκ τῆς ὑποδοχῆς ἐκείνης.

Ἡ νεᾶνις ἀπεσπάσθη ἐλαφρῶς ἐκ τῆς ἀγκάλης τοῦ ἀρχαίου αὐτῆς ἐραστοῦ, καὶ δεικνύουσα τὴν πολυτελῆ κατοικίαν ἐν ᾗ εὑρίσκοντο:

— Ἀπὸ πολλοῦ ἤδη δὲν εἶμαι Λουκία, ἀπεκρίνατο· κατ' ἀρχὰς τὸ ὄνομα τοῦτο τὸ ἀντικατέστησα διὰ τοῦ ὀνόματος τῆς Δεσποσύνης Γεωργέττας, ἥτις κατώκησεν εἰς τὴν ὁδὸν Ἕλδερ, ἤδη δὲ ὀνομάζομαι Κ. Βαρώννη Ἔτοαλ, εἶμαι δὲ εἰς τὰς διαταγάς σας!

Ε'.

ΤΑ ΣΥΜΒΕΒΗΚΟΤΑ ΕΝΟΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΟΥ ΤΟΥ ΓΑΜΒΕΤΤΑ.

Ὁ Αὔγουστος Βιλλερών δὲν ἐνόμισε πρέπον νὰ ἀντιτάξῃ τὴν ἐλαχίστην ἀντίρρησιν εἰς τοὺς λόγους τῆς νεάνιδος, διότι ἠννόει. Ἄλλως τε τί τῷ ἐνδιέφερεν, ἀφοῦ Λουκία, Γεωργέττα ἢ Βαρώννη, καὶ αἱ τρεῖς αὗται ἦσαν ἐπίσης ὡραῖαι!

Ὁ συνταγματάρχης τὸν ὁποῖον παρουσιάσαμεν εἰς τὸν ἀναγνώστην εἶχε χαριεστάτην καὶ συμπαθητικωτάτην μορφήν· ἐγεννήθη δὲ εἰς τὸ προάστειον Σαὶν Ἀντοὰν, ἐκ γονέων ἐργατῶν, ἐν πτωχικῇ τινι καὶ ταπεινῇ κατοικίᾳ, ἔνθα διῆγον πέντε τέκνα, ὧν τὸ πρωτότοκον ἦτο ὁ Αὔγουστος.

Ὁ βίος του, ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς

παράδειγμα πάντων τῶν πτωχῶν ἐκείνων ἐργατῶν, οἵτινες ἀποπλανῶνται ὑπὸ θεωριῶν, ὧν οὐδὲ τὴν μηδαμινότητα οὐδὲ τὴν δολιότητα κατανοοῦσι.

Ὀκταετὴς ἔτι ὤν, ἐγένετο μαθητευόμενος. Κατὰ δὲ τὸ δωδέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας του ἐκέρδιζε μισθὸν ἐπαρκῆ πρὸς διατήρησιν ἑαυτοῦ τε καὶ τῶν δύο ἀδελφῶν του, διότι ἐν διαστήματι τεσσάρων ἐτῶν, ἐκ τῶν πέντε ἐκείνων τέκνων δὲν ὑπελείποντο ἢ τρία μόνοι, ἀποβιωσάντων τῶν δύο ἄλλων ἐκ τῆς πενίας καὶ τῶν στερήσεων.

Ἄλλως τε, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἤδη ἐκείνης, ὁ Αὔγουστος, ὡς ἐκ τῆς καλοκἀγαθίας καὶ τῆς ἱκανότητός του κατέστη ἀξιαγάπητος παρὰ πάντων. Ἦτο ἀφωσιωμένος πρὸς τοὺς πάτρωνάς του, δραστήριος, φαιδρὸς, μὴ καταναλίσκων δὲ οὐδὲ τὸν χρόνον οὐδὲ τὰ χρήματά του, καὶ ἀνθιστάμενος ἡρωϊκῶς πρὸς πᾶσαν τῶν συνομιλήκων του πρότασιν περὶ νεανικῶν διασκεδάσεων, διότι ἐγνώριζε κάλλιστα ὅτι ἡ πατρική του οἰκία ἐχρειάζετο χρημάτων, ἡ δὲ μήτηρ του τὸν ἐνηγκαλίζετο μετὰ τρυφερότητος, ὁσάκις τῇ ἐνεχείριζεν ἀνέπαφον τὴν ἑβδομαδιαίαν αὐτοῦ ἀντιμισθίαν ἐκ τῆς ὁποίας οὐδὲ τὸ ἑκατοστὸν συγκατένευε νὰ ἀφαιρέσῃ, ἕνεκα οἵας δήποτε ἀνάγκης του.

Τὸ μητρικὸν δὲ ἐκεῖνο φίλημα ἦτο ἡ καλλιτέρα ἀνταμοιβή του.

Ὁ Αὔγουστος λοιπὸν ἀνετράφη τοιουτοτρόπως, ἀγαθὸς, γενναῖος, καὶ ἀπόφασιν ἔχων νὰ μὴ παρεκκλίνῃ οὐδέποτε τῆς μικρᾶς ἀλλ' ἐντίμου ἐκείνης ὁδοῦ τὴν ὁποίαν ἐν τῷ βίῳ ἐξέλεξε! . . .

Ἀλλ' ἀκολούθως ὁ πατήρ του μεθ' ἑνὸς ἀδελφοῦ του ἀπεβίωσαν. . .

Ὁ τελευταῖος δὲ τῶν ἀδελφῶν του εἶχεν ἀναχωρήσει, ἐπιδιώκων περιουσίαν εἰς Αὐστραλίαν, ὁπόθεν δὲν ἐπρόκειτο πλέον νὰ ἐπιστρέψῃ. . . .

Ὁ Αὔγουστος λοιπὸν Βιλλερών ἔμεινε μόνος μετὰ τῆς μητρός του, ἀλλ' ἦτο ἤδη ἐργάτης ἀπαράμιλλος. Εἶχε μάθει πᾶν ὅ,τι ἠννόει . . . Ἀνεγίνωσκε — ἠννόει δηλ. πᾶν ὅ,τι ἀνεγίνωσκε— τοσοῦτον δὲ καλῶς, ὥστε τάχιστα ἀπέβη ἱκανὸς καὶ μὴ δυνάμενος παρ' οὐδενὸς ἄλλου ν' ἀντικατασταθῇ.

Ἡ μήτηρ του ἐχαιρε καθ' ὑπερβολήν. Ὁ Αὔγουστός της ἦτο τὸ καύχημα τοῦ βίου της.

Ἡμέραν τινὰ ὁ Βιλλερών συνήντησε τὸν κ. Καρπαντιέ.

Ὁ τελευταῖος οὗτος ἤρχετο ἐνίοτε χάριν ὑποθέσεων εἰς Παρισίους, ὅπου ἔβλεπεν ἐνίοτε τὸν νέον μαθητευόμενον ἀναπτυσσόμενον, καὶ ἔλεγε πολλάκις καθ' ἑαυτὸν ὅτι ὁ νεανίας ἐκεῖνος ἠδύνατο κάλλιστα νὰ χρησιμοποιηθῇ ἐν τῷ ἐν Βαρὲν ἐργοστασίῳ του.

Τῷ ἔκαμε λοιπὸν τὰς δεούσας προτάσεις, προσφέρων συγχρόνως καὶ διὰ τὴν μητέρα του μικρὰν κατοικίαν, ὅπου ἠδύνατο νὰ ζῇ μακρὰν πάσης φροντίδος καὶ διὰ παντὸς ἀπηλλαγμένη πάσης ἀνάγκης· εἰς τὰς προτάσεις δὲ ταύτας ὁ Αὔγουστος δὲν ἀντέστη.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ Αὔγουστος μόλις ἦγε τὸ δέκατον ὄγδοον, ὥστε ἀδιστάκτως ἠδύνατό τις νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ὁ νεανίας προώριστο ὅπως τάχιστα τελειοποιηθῇ εἰς τὴν βιομηχανίαν.

Ἀλλ' αἴφνης παρουσιάζεται ἀπέναντι ἡμῶν συνταγματάρχης. Πῶς συνέβη τοῦτο;

Κατὰ τὸ εἰκοστὸν τῆς ἡλικίας του ἔτος εἶχε κληρωθῆ . . . . Μολονότι δὲ ὁ κ. Καρπαντιὲ δὲν τῷ ἐπέτρεπε νὰ ἀναχωρήσῃ, προτείνας εἰς αὐτὸν νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ἀντικαταστάσεώς του, ὁ Αὔγουστος ὅμως ἠρνήθη.

Ἡ μήτηρ του εἶχεν ἀποθάνει ἤδη, ὥστε οὐδὲν πρόσκομμα παρουσιάζετο τοῦ λοιποῦ εἰς αὐτὸν, οὕτω δὲ προετίμησε νὰ καταταχθῇ εἰς τὸν στρατόν.

— Ἀδικεῖσαι! τῷ ἔλεγεν ὁ κ. Καρπαντιέ· σκέφθητι καλῶς. Ἐντὸς πέντε ἐτῶν, θέλω σὲ ἀποκαταστήσει πλούσιον.

— Φεῦ! ἀπεκρίνατο ὁ Βιλλερών. Ὁ ἰσχυρότερος τῆς ἀναχωρήσεώς μου λόγος, κύριε Καρπαντιέ, εἶναι ὅτι δὲν ἐγεννήθην ὅπως ἐργάζωμαι περιωρισμένος ἐντὸς τεσσάρων τοίχων. . . Ἐὰν δὲ μέχρι τοῦδε ἔπραξα τοῦτο, τὸ ἔπραξα μόνον χάριν τῆς μητρός μου. Ἀλλ' ἤδη θέλω νὰ ζήτω ἐν ἀνέσει, καὶ θέλω ἅπαξ τοὐλάχιστον δοκιμάσει τὴν τύχην.

— Λοιπὸν ἡ ἀπόφασίς σου εἶναι ἀμετάκλητος;

— Μάλιστα, πάτρων.

— Ἀναχωρεῖς,

— Ἀναχωρῶ, ἀλλ' ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς εἴπω ὅτι σᾶς ἐγκαταλείπω μετὰ λύπης, καὶ ὅτι οὐδέποτε θέλω λησμονήσει ὅσας χάριν τῆς μητρός μου καὶ ἐμοῦ ἐπράξατε εὐεργεσίας.

Μετὰ ἕνα λοιπὸν μῆνα ὁ Αὔγουστος Βιλλερών εὑρίσκετο ἐν Ἀφρικῇ, ὅπου διέτριψεν ἐννέα σχεδὸν ἔτη ἄτινα χρησιμοποιηθέντα, ἐδικαίωσαν πληρέστατα τὴν ὁποίαν εἶχε συλλάβει ἀπόφασιν, μόλις δὲ ἐν τῷ εὐρυτάτῳ τῆς Ἀφρικῆς ὁρίζοντι εἶχε λάβει ὁ νεανίας ἅπασαν τὴν φυσικὴν αὐτοῦ ἀνάπτυξιν.

Ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ, ὡς αὐτὸς οὗτος πολλάκις ἔλεγεν, ὅτι ἦτο προωρισμένος ἀποκλειστικῶς διὰ τὰ ὅπλα, οὐχὶ διότι ὁ πόλεμος, ἡ ἀνθρωποκτονία, ἡ λεηλασία, ἡ πυρκαϊὰ ἦ ἕτεραι τέρψεις αἵτινες ὁλεθρίως συνοδεύουσι τὸν βίον τῆς κοινωνικῆς ταύτης τάξεως, ἀνταπεκρίνοντο εἰς τὰς φυσικάς του ἀνάγκας.

Μακρὰν ἡ ἰδέα αὕτη. Διότι ὁ Αὔγουστος Βιλλερών καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον δὲν ᾐσθάνετο τὴν ἐλαχίστην ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ φονεύσῃ ἕστω καὶ μίρμηκα.

Ἀλλ' ὁ ἐλεύθερος ἀὴρ, αἱ κατεπείγουσαι ὁδοιπορίαι, τὰ ἀπρόοπτα συμβεβηκότα, αἱ ἔκτακτοι τοῦ βίου περιπέτειαι, ἠνάγκασαν αὐτὸν ὅπως ἐγκαταλείψῃ τὴν Εὐρώπην ἔνθα δὲν ἠδύνατο νὰ ᾖ πραγματοποιούμενα τὰ ὀνειρά του, ἅτινα αὐθορμήτως εἶχε μεταβῆ διὰ νὰ ἐπιζητήσῃ ἐν Ἀφρικῇ.

Ὅθεν, τάχιστα προήχθη εἰς βαθμὸν τελειοποιήσεως.

Εἰ καὶ πεπροικισμένος δι' ἠθῶν σχετικῶς ἀνελευθέρων, καὶ ἐστερημένος τῆς πρώτης ἀνατροφῆς, τῆς ὁποίας ἡ ἔλλειψις δυσκόλως ἀναπληροῦται, οὐχ ἧττον ἐν διαστήματι ἓξ μηνῶν ὁ Αὔγουστος Βιλλερὼν κατώρθωσε νὰ ἀναγκάσῃ τοὺς ἀρχηγούς αὐτοῦ ὅπως τὸν ἀναγνωρίσωσι καὶ λάβωσι σπουδαίαν περὶ αὐτοῦ πρόνοιαν.

Οὕτω λοιπὸν κατὰ τὴν πρώτην μάχην προσεβλήθη ὑπὸ τριῶν σφαιρῶν φονεύσας δι' ἰδίας χειρός του τέσσαρας Ἄραβας, ἡτοιμάζετο δὲ νὰ φονεύσῃ καὶ πέμπτον, ὅτε ἔπεσε πάραυτα λειποθυμήσας ἐκ τῆς μεγάλης τοῦ αἵματός του ροῆς.

Ὅτε ἀνέρρωσεν ἐκ τῶν πληγῶν του, παρουσιάσθη πρὸς τὸν συνταγματάρχην αὐτοῦ, ὅστις ἀφοῦ τῷ ἀνήγγειλε τὸν εἰς βαθμὸν λοχίου προβιβασμόν του καὶ τῷ ἐνεχείρισε καὶ τὸ ἀριστεῖον, ἐνόμισε καθῆκόν του νὰ τὸν ἐπιπλήξῃ διὰ τὴν τόλμην του.

— Ἡ γενναιότης σας, φίλε μου, τῷ εἶπεν, εἶναι ἀξία σεβασμοῦ, καὶ σᾶς συγχαίρω εἰλικρινῶς· ἀλλὰ δὲν εἶναι χρεία καὶ νὰ ἐκτίθησθε τοιουτοτρόπως.

— Ὦ! ἀπεκρίνατο ὁ Βιλλερὼν μετ' ἀδιαφορίας· ἐγὼ ἐν πρώτοις, συνταγματάρχα μου, ἀπεφάσισα νὰ ἀνέλθω τάχιστα εἰς τὴν ἀνωτάτην βαθμίδα ἢ νὰ μὴ ἀνέλθω παντάπασι

— Ἀλλὰ τοὐλάχιστον προσέξατε μήπως φονευθῆτε πρὶν ἤδη ἀρχίσητε νὰ ἀνέρχησθε.

— Δὲν γνωρίζω τὴν ἀραβικὴν, συνταγματάρχα μου, διότι ὀλίγον χρόνον ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ ζήσω μεταξὺ τοῦ ἔθνους τούτου, ἀλλὰ γνωρίζω ὅτι ὑπάρχει ἀπόρθεγμά τι ἑνὸς φιλοσόφου Ἄραβος, ὅπερ καθ' ὑπερβολὴν μοὶ ἤρεσε, καὶ ὅπερ οὐδέποτε θέλω λησμονήσει.

— Περὶ τίνος ἀποφθέγματος πρόκειται;

— « Δὲν φονεύουσιν αἱ σφαῖραι, ἀλλ' ἡ τύχη. »

— Ἴσως ἔχουσι δίκαιον.

— Ἀναμφιβόλως, συνταγματάρχα μου, καὶ, μὰ τὴν πίστιν μου, δὲν θέλω βραδύνει τοὐλάχιστον νὰ τὸ μάθω.

Ὁ συνταγματάρχης μειδιάσας, ἔθλιψε τὴν χεῖρα τοῦ νέου λοχίου, ὅστις καὶ ἀνεχώρησεν ἐνθουσιῶν . . .

Ἀλλὰ, πρὸς τί ἡ διήγησις ἑνὸς ἑκάστου τῶν τοσούτων περιέργων συμβεβηκότων ἅτινα ἀνέδειξαν τὸν βίον τοῦ ἥρωος τούτου.

Ἡ τύχη τοσοῦτον ἐφάνη εὔνους πρὸς αὐτὸν, καὶ τοσάκις ἀβλαβῶς περιεφρόνησε τὰς ἐχθρικὰς σφαίρας, ὥστε μετὰ παρέλευσιν 7 ἐτῶν, διά πλείστων ἐνδόξων αὐτοῦ κατορθωμάτων τῶν ὁποίων ἡ ἀξία καθίστατο ἀδιαφιλονείκητος, ἔγινεν ἱππότης τῆς λεγεῶνος τῆς τιμῆς καὶ ταγματάρχης. Τοῦτο δὲ κατὰ τὸ 1870.

Καθ' ὃν χρόνον λοιπὸν εἶχε προβιβασθῆ εἰς βαθμὸν ἀρχηγοῦ ἐξερράγη ὁ πόλεμος, διὸ καὶ ἀνεχώρησεν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ τάγματός του ὁπότε καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὰς μεγάλας μάχας τῆς Φορβάχ, καὶ βραδύτερον ὑπὸ τὰ τείχη τοῦ Μέτς.

Ἀλλὰ κατὰ τὴν συνθηκολόγησιν τοῦ τελευταίου τούτου φρουρίου, ὁ Αὔγουστος Βιλλερὼν προσκαλέσας τοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ τάγματός του, ἐγνωστοποίησε πρὸς αὐτοὺς τὴν ἀπόφασιν τὴν ὁποίαν εἶχε συλλάβει.

— Ὑμεῖς, φίλοι μου, εἶπε, δύνασθε νὰ πράξητε ὅπως θέλετε, ἀλλ' ὅσον ἀφορᾷ ἐμὲ, δικαιοῦμαι πλήρεστα ὅπως μὴ συμμεισθῶ τῶν ἀποφάσεών σας. Δύνασθε ἐπίσης ἐλευθέρως νὰ παραδεχθῆτε ὅπως ὑπηρετῆτε τὴν σημαίαν σας ἐντὸς τῶν πρωσσικῶν φρουρίων, ὑπὸ τὴν ῥάβδον ὑπηρέτου τινος τοῦ Βίσμαρκ ἢ τοῦ Γουλιέλμου. Τὸ κατ' ἐμὲ ὅμως, σᾶς προσκαλῶ ὅπως σᾶς ἀποχαιρετίσω! διότι προτίθεμαι νὰ ἀναχωρήσω ἀμέσως.

— Ἀλλ' ἐὰν σᾶς συλλάβωσι! τῷ παρετήρησαν τινὲς ἐκ τῶν φίλων του.

— Ἐὰν μὲ συλλάβωσι, θὰ μὲ τυφεκίσωσι· ἀγογγύστως θέλω ὑποστῆ τὸν θάνατον τοῦτον! ἀπεκρίνατο ὁ Βιλλερών· τοῦτο προτιμῶ . . . Περὶ ὁρέξεως οὐδεὶς λόγος· δὲν ἔχει οὕτω;

— Λοιπὸν, ἀναχωρεῖτε;

— Μάλιστα, γενναῖοί μου φίλοι, ἀναχωρῶ· ἀλλὰ σᾶς ὁρκίζομαι ὅτι θέλω σᾶς ἐπανίδει, διότι, καθὼς λέγουσιν οἱ μαῦροι τῆς Κωνσταντίνης, ἡ τύχη φονεύει καὶ οὐχὶ αἱ σφαῖραι!

Οὕτω λοιπὸν ὁ ἀρχηγὸς ἀνεχώρησε μετημφιεσμένος εἰς βοέμπορον.

Τὰ κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν αὐτοῦ συμβεβηκότα τοσοῦτον εἰσὶν ἔκτακτα, ὥστε εἶναι ἄξια διηγήσεως.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν καθ' ἣν ὁ ἡρωϊκὸς στρατὸς μετὰ λύσσης ἐζήτει τὴν μάχην, ἀλλ' ἠναγκάσθη νὰ παραδώσῃ τὰ ὅπλα, ἐξῆλθε καὶ ὁ Βιλλερὼν ἐκ τοῦ Μὲτς καθ' ὑπερβολὴν τεθλιμμένος, καὶ ἕτοιμος νὰ θυσιάσῃ τὴν ὕπαρξίν του ὅπως ἐξαγοράσῃ τὸ σῖτος τοῦτο τῆς Γαλλίας.

Καθ' ἣν στιγμὴν ἐξήρχετο, ἐκυριεύθη ὑπὸ ἀκαταμαχήτου ὁρμῆς τοῦ νὰ ῥιφθῇ μὲ τὸ πολύκροτον εἰς τὴν χεῖρα, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὑπερρηνείων ἐχθρικῶν φαλάγγων, οἱ δὲ ὀφθαλμοί του πλήρεις δακρύων ἐξέῤῥαζον ὀργὴν λύσσης.

Ἀλλ' ἐσκέφθη ὅτι ὤφειλε νὰ ἐπιζήσῃ χάριν τῆς ἐκδικήσεως! ἐνεθυμήθη ὅτι ἔφερε μετεμφιεσμὸν ὅστις δὲν τῷ ἐπέτρεπε τοιαύτας πατριωτικὰς ἐπιδείξεις.

Εἶχεν ἤδη ἀναλάβει παρὰ τῇ νέᾳ τῆς Λωραίνης κυβερνήσει τὴν τροφοδοσίαν τοῦ ἐν Στένμετς στρατιωτικοῦ σώματος, ὥστε ἦτο ἀνάγκη νὰ προσποιῆται ὅτι ἐνασχολεῖται περὶ βοῶν καὶ προβάτων.

Κατὰ τὰς πρώτας τῆς ἐξόδου του ἡμέρας τὰ πάντα ἔβαινον κατ' εὐχήν.

Δὲν ἐγνώριζεν οὐδὲ λέξιν ἐκ τῆς γερμανικῆς, διὰ τοῦ προτερήματος ὅμως τῆς ἐξομοιώσεως μετά τινας μῆνας τῆς ἐν Λωραίνῃ διαμονῆς αὐτοῦ συνοικοιωθεὶς μετὰ τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων τοῦ τόπου, κατώρθωσε νὰ μάθῃ τάχιστα τὴν ὁδὸν τοῦ Βερολίνου!

Ἐτράπη λοιπὸν διὰ μέσου τοῦ στρατάρχείου τῆς Μοζὲλ μετὰ τοσούτου θάρρους, μεθ' ὅσου ἠδύνατο νὰ διέλθῃ πρῶσσος τις κατάσκοπος. Ἐξῆλθεν ἐκ Λογγεβίλ, κατέβη εἰς Ἄρ, καὶ ἀφοῦ διῆλθε διὰ τῶν ἐκτεταμένων δασῶν, ἔλαβε τὴν εἰς Φρουὰρ διεύθυνσιν ἐλπίζων νὰ καταφθάσῃ εἰς Νανσὴ, ὅπερ μετὰ τριῶν ἡμερῶν ὁδοιπορίαν του εἶχε κατορθώσει, ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου φόβου. Ἄλλως τε δὲν ἀνησύχει παντάπασι. Τὸ πολὺ, ἵππεῖς τινες ὑπέβλεπον αὐτὸν ὁσάκις διήρχετο ἔμπροσθέν των, ἀλλ' ὁ ὁδοιπόρος μας ἦτο ξυρισμένος, φέρων ἐπενδύτην ἐρθαρμένον, ἐπὶ πλέον δὲ, καὶ χρυσοῦς κρίκους οἵτινες ἐκρέμαντο ἐπὶ τῶν ὤτων του. Ὁ ἱματισμὸς δὲ οὗτος ἦτον ἐντελής.

Μετὰ τριῶν λοιπὸν ἡμερῶν ὁδοιπορίαν βαδίζων διὰ βήματος θαρραλέου καὶ ζηριζόμενος ἐπὶ ράβδου λεπτοκαρύας, κατώρθωσε διὰ τῆς ἐπιδεξιότητος καὶ τῆς πανουργίας του νὰ διαφύγῃ τὴν προσοχὴν τῶν πρωσσικῶν φρουρῶν καὶ νὰ φθάσῃ εἰς Νανσή.

Ἀλλ' ἐνταῦθα ἐπρόκειτο νὰ ὑπερπηδήσῃ τὰς μεγαλητέρας δυσχερείας, διασχίζων τὰς γραμμὰς τῆς πόλεως ταύτης.

Ὁ ἀρχηγὸς λοιπὸν ἐσκέφθη νὰ ἀγοράσῃ βόας τινας πρὸς συνοδίαν κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν του, οἵτινες κατά τινα τρόπον ἠδύναντο νὰ τῷ χρησιμεύσωσι καὶ ὡς ἔνδειξις τοῦ ἐπαγγέλματός του. Ἀλλὰ δυστυχῶς εἶχεν ἀναχωρήσει ἄνευ χρημάτων ἐκ Μὲτς, ὥστε δὲν ἐκράτει οὐδὲ ὀβολόν. Ἀνάγκη ἄρα ἦτο ὅπως ἐπιζητήσῃ ἕτερόν τι μέσον, περὶ οὗ καὶ ἀπεφάσισε νὰ σκεφθῇ.

Ἐσπέραν τινὰ λοιπὸν ἐνῷ ἐνησχολεῖτο περὶ τοῦ σχεδίου τούτου, ἀπροσδοκήτως συνήντησεν ἄνθρωπόν τινα, ἐκ τῆς θέας τοῦ ὁποίου παραδόξως πως συνετράχθη, καθ' ὅσον τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο ὑπῆρξεν ἀπρόοπτον.

Μετά τινων ὡρῶν διὰ μέσου τῆς πεδιάδος ὁδοιπορίαν του, τὸ λυκόφως εἶχεν ἤδη ἐπέλθει, τὰ δὲ ἀντικείμενα δὲν διεκρίνοντο πλέον εἰμὴ διὰ μέσου τῶν πρώτων διαφανῶν τῆς νύκτὸς στρωμάτων. Τὴν στιγμὴν ταύτην ἤκουσεν ὄπισθέν του βήματα κατεσπευσμένα. Ἐστράφη λοιπὸν, καὶ παρετήρησεν ἄνθρωπον πλησιάζοντα πρὸς αὐτὸν, μὲ τὴν πρόθεσιν ὅπως τὸν ὁμιλήσῃ.

Ὁ Βιλλερὼν ἐστάθη ὀλίγον σύννους.

Τίς ἦτο ἄρά γε ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, καὶ τί ἐζήτει;

Ὁ ἄγνωστος τὸν ἐχαιρέτησεν, ὁ δὲ βουκόλος ἀνταπέδωκε τὸν χαιρετισμόν.

— Συγγνώμην, κύριε, εἶπεν ὁ ἄγνωστος· τυχαίως ἆρά γε ἐσχηματίσατε τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ διέλθητε τὴν νύκτα ταύτην εἰς Ἐπερδιέ;

— Τῷ ὄντι, ἀπεκρίνατο ὁ Βιλλερὼν, ἀνησυχίσας ὀλίγον ἐκ τοῦ ἐξαιρέτου ὕφους δι' οὗ ὁ συνδιαλεγόμενός του τῷ ὡμίλει.

— Ἀγνοεῖτε λοιπὸν ὅτι οἱ Πρῶσσοι ἀπὸ δύο ἤδη ὡρῶν ἔρθασαν ἐκεῖ;

— Ὦ διάβολε! εἶπεν ὁ ἀρχηγὸς ὑποκρύπτων τὴν φρικίασίν του.

Ἀλλ' ἔπειτα, ἀναλαβὼν πάραυτα τὴν ἀταραξίαν του,

— Ἐπὶ τέλους, εἶπε ζωηρῶς, τί μοὶ ἐνδιαφέρουσιν οἱ Πρῶσσοι! . . . εἴτε ἐδῶ πωληθῶσιν οἱ βόες μου εἴτε ἐκεῖ, ἀρκεῖ νὰ πληρωθῶ, καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ μόνη ἐπιθυμία μου.

Ὁ ἄγνωστος ἐπλησίασε τὸν Βιλλερών.

— Καὶ ἐὰν ἐπληροφοροῦντο περὶ τῆς δραπετεύσεώς σας; εἶπε διὰ φωνῆς ὀξείας καὶ χαμηλῆς . . . . ἐὰν διέταττον νὰ σᾶς συλλάβωσι . . . . ἐπὶ τέλους ἐὰν σᾶς ἐπερίμενον τὴν ἐσπέραν ταύτην εἰς Ἐπερδιέ, διὰ νὰ σᾶς τυφεκίσωσιν; . . . .

Ὁ Βιλλερὼν ἐποίησε κίνησίν τινα, ὠχριῶν.

— Διάβολε! εἶπε, ἀρτίως ἐπί τινα στιγμὴν παρῆλθεν ἡ πρώτη ἔκπληξίς του· φαίνεται, κύριε, ὅτι εἶσθε ἐν γνώσει παντὸς ὅ,τι μὲ ἀφορᾷ.

— Τὸ βλέπετε, εἶπεν ὁ ἄγνωστος.

— Καὶ εἰς ποίαν τύχην ὀφείλω τὸ ἐνδιαφέρον ὅπερ δεικνύετε πρὸς ἐμέ;

— Δὲν τὸ ὀφείλετε, ἀρχηγὲ, εἰς τὴν τύχην, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὴν συμπάθειαν τὴν ὁποίαν αἰσθάνομαι διὰ τὰς δυστυχίας σας, καὶ εἰς τὴν φρίκην τὴν ὁποίαν μοὶ προξενοῦν οἱ πολτμισταί.

— Εἶσθε φιλάνθρωπος;

— Μάλιστα, κύριε.

— Φίλος τῆς εἰρήνης;

— Ἐπίσης.

— Καὶ περιφέρεσθε, διδάσκοντες τὴν γενικὴν τοῦ κόσμου ἁρμονίαν;

— Δὲν σᾶς φαίνεται φιλάνθρωπον τὸ ἔργον μου; . . .

Ὁ Βιλλερὼν ὕψωσεν ἀνεπαισθήτως τοὺς ὤμους.

— Ἔστω! ἔστω! ὑπέλαβε· δὲν ἔχω τὴν συνήθειαν νὰ φλυαρῶ ὡς φιλόσοφος, τοσούτῳ μᾶλλον καθ' ὅσον δὲν πρέπει νὰ χάνωμεν τὸν καιρόν μας ρητορεύοντες. Πρὸ ὀλίγου μοὶ ἐδώκατε ἐξαίρετόν τινα εἴδησιν, ὥστε σᾶς εὐχαριστῶ ἐκ βάθους καρδίας. Ἀλλά, εὑρισκόμεθα ἀπέναντι λυπηροῦ συμβεβηκότος.

— Τίνος;

— Ὁ ἐχθρὸς εὑρίσκεται εἰς Ἐπερδιέ, εἴπετε· καθ' ἣν δὲ στιγμὴν μοὶ εἰδοποιεῖτε τοῦτο, δὲν ἀγνοεῖτε βεβαίως ὅτι αὕτη εἶναι ἡ μόνη ὁδὸς τὴν ὁποίαν δύναμαι νὰ ἀκολουθήσω.

— Τὸ γνωρίζω.

— Τότε λοιπὸν ἡ πληροφορία σας ἠδύνατο νὰ ἐκληφθῇ ὡς δυσάρεστος χαριεντισμὸς, ἵνα μὴ εἴπω σαπιότης.

— Δὲν εἶναι οὔτε τὸ μὲν, οὔτε τὸ δέ.

— Ἐξηγήθητε!

— Δὲν ἔρχομαι ποσῶς μὲ τὴν πρόθεσιν τοῦ νὰ σᾶς ἐμποδίσω νὰ μεταβῆτε εἰς Ἐπερδιέ, ἀλλὰ σᾶς προτείνω μέσον τι ὅπως διασχίσητε ἄνευ κινδύνου τὰς πρωσσικὰς γραμμάς.

— Ἡμεῖς!

— Ἐγώ.

— Ποῖον δὲ εἶναι τὸ μέσον τοῦτο; καὶ παρὰ τίνος τὸ ἐλάβετε; . . . . Τέλος δὲ, τίς εἶσθε;

Ὁ ἄγνωστος ἐχαιρέτησε.

— Μοὶ εἶναι ἀδύνατον ἤδη νὰ ἱκανοποιήσω πάντα τὰ ζητήματα ταῦτα. Ἴσως ἡμέραν τινὰ θέλει μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ σᾶς εἴπω εἰς ποῖον αἴσθημα ὑπείκω· σήμερον ὅμως, ἀρκεσθῆτε νὰ μάθητε ὅτι ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς διασώσω.

— Ἀλλὰ τὸ μέσον; ὑπέλαβεν ὁ Βιλλερὼν μετά τινων λεπτῶν διισταγμόν. Ποῖον εἶναι;

— Ἰδού!

Καὶ ὁ ἄγνωστος τῷ ἐνεχείρισε τεμάχιον χάρτου ἐσφραγισμένον, φέρον τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ πρὸς ὃν διηυθύνετο πρώσσου ἀξιωματικοῦ, ὅστις διώκει τὸ ἀπόσπασμα ὅπερ ἐνεκατεστάθη εἰς Ἐπερδιέ.

— Τί εἶναι τοῦτο; ἠρώτησεν ὁ Βιλλερών.

— Διαβατήριον.

— Τί περιέχει τὸ γραμμάτιον τοῦτο;

— Ὀλίγας λέξεις δι' ὧν θέλετε δύνηθῇ νὰ διέλθητε ἄνευ φόβου τὸ προάστειον καὶ νὰ φθάσητε εἰς τὸ γαλλικὸν βέδαφος, ὅπερ εἰσέτι δὲν κατελήφη.

Ὁ Βιλλερὼν καὶ πάλιν ὑπωπτεύθη.

— Καὶ τίς μοὶ διαβεβαιοῖ, εἶπε θαρραλέως, ὅτι τὸ γραμμάτιον τοῦτο δὲν περιέχει τοὐναντίον, μίαν καταγγελίαν καθ' ὅλας αὐτῆς τὰς διατυπώσεις;

— Περιέμενον τὴν ἀμφιβολίαν ταύτην.

— Πῶς δὲ δύνασθε νὰ τὴν ἐξαλείψητε;

— Ἐπιτρέπων ὑμῖν νὰ ἀνοίξητε τὸ γραμμάτιον τοῦτο ὅπως ἐπιβεβαιωθῆτε περὶ τοῦ ἐμπεριεχομένου.

Μετὰ τοὺς λόγους λοιπὸν τούτους ὁ ἄ-

SISMANOGLIO MEGARO

γνωστος καὶ πάλιν χαιρετήσας ἔγεινεν ἀφανής.

Ταῦτα πάντα τοσοῦτον ἦσαν παράδοξα, ὥστε ὁ Βιλλερὼν ἠθέλησε νὰ καθησυχάσῃ τὴν καρδίαν του· ἀποσφραγίσας δὲ τὸν φάκελλον, εὗρεν ἐντὸς αὐτοῦ γραμμάτιον τοῦ ὁποίου οἱ χαρακτῆρες ἐν μέρει μὲν ἦσαν ἔντυποι, ἐν μέρει δὲ χειρόγραφοι. Ὅθεν καὶ ἔσπευσε νὰ ἀναγνώσῃ τὰς λέξεις ταύτας:

« Τῷ διοικητῇ Οὐάρμσερ, τῆς ἑταιρίας τῆς Παβιέρ.

Διεθνὴς Ἑταιρία τῶν ἐργατῶν.

Ἐπιτρέψατε τὴν δίοδον εἰς τὸν πολίτην Λύγουοτον Βιλλερὼν, πρῶην ἐργάτην . . . »

Μεθ' ὅλους τοὺς λογικοὺς ἄλλως τε διαγμούς του ὁ Βιλλερὼν ἀπεφάσισεν ὅπως ποιήσηται χρῆσιν τοῦ παραδόξου γραμματίου ὅπερ ὁ ἄγνωστός του τῷ ἐνεχείρισε κατὰ τὰς ἐκτάκτους ἐκείνας περιστάσεις. Ἔφθασε λοιπὸν εἰς Ἐπερβιέ, ἔνθα ἐζήτησε νὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιον τοῦ διοικητοῦ Οὐάρμσερ, πρὸς ὃν καὶ ἐνεχείρισε τὸ γραμμάτιον, ἄνευ τῆς ἐλαχίστης δυσκολίας.

Ὁ διοικητὴς παρετήρησε τὸν Βιλλερὼν μετ' εὐμενείας, ἐπρόφερε λέξεις τινας ἐμφαντικὰς, ἐποίησε μυστηριώδη τινὰ τῆς κεφαλῆς σημεῖα, καὶ ἐπὶ τέλους παρουσίασεν εἰς τὸν Βιλλερὼν εἰσιτήριον, δι' οὗ ἠδύνατο νὰ ἀναχωρήσῃ ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου κινδύνου.

Ὁ Βιλλερὼν δὲν ἐδίστασε ποσῶς, καὶ, εἰ καὶ δὲν ἠννόει τοὺς λόγους τοῦ ἐνδιαφέροντος ὅπερ ἐδείκνυον πρὸς αὐτὸν, ἔσπευσεν ὅμως νὰ ἐπωφεληθῇ τῆς εὐκαιρίας ταύτης, καὶ ἀνεχώρησε τὸ ταχύτερον ἐξ Ἐπερβιέ.

Οὕτω μετά τινας ἡμέρας διῆλθε τὰς πρωσσικὰς γραμμὰς, καὶ διηυθύνθη κατ' εὐθεῖαν εἰς Τοὺρ, ἔνθα ὑπελόγιζε νὰ τεθῇ ὑπὸ τὴν διάθεσιν πῆς προσωρινῆς κυβερνήσεως.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὑπῆρχε σπάνις ἀξιωματικῶν. ἔπρεπε δὲ, ὡς ἔλεγον, νὰ σχηματίσωσι καταλόγους, ὥστε πάντες ὅσοι ἤρχοντο ἐκ Μὲτς ἐλάμβανον ἐξαιρετικῆς ὑποδοχῆς.

Οὕτω λοιπὸν ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ, ὁ Βιλλερὼν ἐκ ταγματάρχου προεβιβάσθη εἰς συνταγματάρχην, ὡς τοιοῦτος δὲ ἔλαβε μέρος εἰς ἁπάσας τὰς ἐν τῇ Δυτικῇ ἢ Κεντρικῇ Γαλλίᾳ μάχας.

Ἐὰν ὁ Κ. Γαμβέττας ἐξέλεγε τοιούτους ἄνδρας, ἡ δικτατωρία του δὲν ἤθελε τοσοῦτον πικρῶς ἐπικριθῆ.

Τοιοῦτος λοιπὸν ἦτο ὁ περιπετειώδης βίος τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅστις ἐξ ἁπλοῦ μαθητευομένου τοῦ προαστείου Σαὶν-Ἀντοὰν εἶχε φθάσει διὰ τῆς ἐργασίας, τοῦ ζήλου καὶ τῆς γενναιότητός του εἰς τὸ πρῶτον στρατιωτικὸν ἀξίωμα.

Φύσει δὲ μετριόφρων, πολλάκις, ὡς ἔλεγε τοῦτο πρὸς τοὺς φίλους του, ἐξεπλήττετο, βλέπων ἐντὸς κατόπτρου τὰς ταινίας καὶ τὰ παράσημά του.

Ὅτε τὸ πρῶτον ἔθεσε τὰς ἐπωμίδας συνταγματάρχου ἐπὶ τῆς στολῆς του, ὑπέστη αἴσθημά τι ὑπερηφανείας, τότε δὲ ἐσυλλογίσθη τοὺς ἐν Παρισίοις φίλους του, τοὺς ἐν τῇ ὁδῷ Καραντὼν συνομιλητάς του, καὶ αὐτοὺς ἔτι τοὺς ἐργάτας τοὺς ὁποίους εἶχεν ἐγκαταλείψει ἐν τῷ ἐργοστασίῳ.

Μετὰ ποίας χαρᾶς ἤθελε θλίψει τὰς χεῖράς των, μεθ' ὁπόσης συγκινήσεως ἤθελε διηγηθῆ τὰς ἐνδόξους ἀνδραγαθίας του, τὰς ὁποίας ἐξηγόρασε διὰ τοῦ βαθμοῦ καὶ τῶν ταλαιπωριῶν του!

Ὅθεν, ὅτε ἡ ἀνακωχὴ ἐπέτρεψε τὴν ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν εἰς Παρισίους μετάβασιν, ὁ πρῶτος διαλογισμός του ὑπῆρξε νὰ σπεύσῃ ἐκεῖ. Εἴδομεν λοιπὸν τὸ στρατήγημα ὅπερ μετεχειρίσθη ὅπως εἰσέλθῃ μετὰ τῆς πανοπλίας του, καὶ πῶς, ἀντὶ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κ. Καρπαντιὲ, ἐξώκειλεν, οὕτως εἰπεῖν, εἰς τὴν οἰκίαν τῆς ἀρχαίας του φλογός.

Ἡ ἑσπέρα λοιπὸν ἐκείνη παρῆλθεν ὡς ὄναρ.

Ἡ νεᾶνις Λουκία ἢ Γεωργέττα, ἦτο ἐρασμία ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις, ἐκ δὲ τῆς τρυφερᾶς αὐτῆς ἀφοσιώσεως ἠδύνατό τις νὰ πιστεύσῃ ὅτι εἰλικρινῶς συνῃσθάνετο ἐν ἑαυτῇ ἀναφλεγόμενον τὸ πρὸς τὸν συνταγματάρχην ἀρχαῖον αὐτῆς αἴσθημα· ἴσως δὲ τὸ αἴσθημα τοῦτο ὑφίστατο, καθότι ὁ Βιλλερὼν εἶχε διέλθει ἄλλοτε παρὰ τῇ Γεωργέττᾳ τὰ εὐτυχέστερα τοῦ βίου του ἔτη, οὗτη δὲ δὲν ἠδύνατο νὰ λησμονήσῃ ἐντελῶς τὴν τέρψιν τῶν ἀρχαίων ἐκείνων ἀναμνήσεων.

Τὸ μεσονύκτιον εἶχεν ἤδη σημάνει, ὁ δὲ χρόνος οὗτος ἀνεπαισθήτως εἶχε παρέλθει. . .

Ὁ Βιλλερὼν ἐκάθητο πρὸ τοῦ ἠνεῳγμένου παραθύρου, μεθ' ὅλον τὸν βίαιον τῆς νυκτὸς ἄνεμον, καὶ διὰ τῶν δακτύλων του συνέστριφε τὸ δέκατον ἤδη σιγάρον, ἐνῷ ἡ Γεωργέττα τῷ ἡτοίμαζε πῦρ.

Τὴν στιγμὴν ταύτην, ὁ συνταγματάρχης παρετήρησεν ἀνθρωπίνην σκιὰν ἥτις ἀπεσπᾶτο ἐκ τοῦ τοίχου τῆς παρακειμένης οἰκίας.

Ἡ σκιὰ αὕτη ἐβάδισεν ἐπί τινα χρόνον κατὰ μῆκος τῶν διαδρόμων, ἔπειτα δὲ διῆλθε τὴν φλιὰν θύρας, ἥτις ἔβλιδεν εἴσοδον εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Γεωργέττης.

Ὁ Βιλλερὼν παρετήρησε τὴν Γεωργέτταν, διέκρινε δὲ ὠχρότητά τινα ἐπὶ τοῦ προσώπου της.

— Ὦ! ὤ! εἶπε μειδιῶν, ἰδοὺ μία θύρα συγκοινωνοῦσα, ἥτις ἀποκαλύπτει πολλὰ πράγματα.

— Πιστεύεις; εἶπεν ἡ Γεωργέττα, διαστρέφουσα τὰ χείλη.

— Μήπως ἔλαβον τὴν θέσιν ἄλλου τινός;

— Ἡ θέσις ἀνήκει εἰς τὴν ἐκλογήν μου, ὑπέλαβεν ἡ νεᾶνις, ὥστε μὴ ἀνησυχεῖς διὰ τοῦτο.

— Ἀληθῶς!

— Μόνον δὲ ὁ ἀνὴρ τὸν ὁποῖον πρὸ ὀλίγου εἶδες εἰσερχόμενον εἰς τὸν κῆπον εἶναι φίλος πρὸς ὃν ὀφείλω ὑποχρεώσεις τινάς.

— Λοιπόν;

— Θέλει ἔλθει μετ' ὀλίγον.

— Τότε εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀναχωρήσω;

— Τοὐναντίον, θέλω νὰ μείνῃς.

— Ἀλλ' ἡ θέσις μου εἶναι γελοία. . . .

— Εἶσαι ἀνόητος . . ! Σοὶ ἐπαναλαμβάνω ὅτι ὁ ἀνὴρ οὗτος δὲν μὲ ἐνδιαφέρει παντάπασι . . .

— Ἐν τούτοις τὸν ὑποδέχεσαι περὶ τὸ μεσονύκτιον!

— Μάλιστα.

— Διὰ ποίαν αἰτίαν;

Ἡ Γεωργέττα ὕψωσε τοὺς ὤμους χωρὶς νὰ ἀπαντήσῃ.

— Ἄλλως τε δὲ, ἐξηκολούθησεν ὁ Βιλλερὼν, αὐτὸς, καὶ οὐχὶ ἐγὼ, δικαιοῦται νὰ δυσαρεστηθῇ· ἐπειδὴ δὲ ἐπιθυμεῖς νὰ παρευρεθῶ εἰς τὴν συνδιάλεξίν σας, δός μοι προεισαγωγικάς τινας πληροφορίας περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου. Ἐκ τῆς οἰκίας του ἐξέρχεται τὴν ὥραν ταύτην;

— Ἀκριβῶς.

— Ἡ οἰκία μοι φαίνεται ἐξαίρετος· ἀλλ' ἀγνοῶ διὰ ποίαν αἰτίαν διακρίνω ἐν αὐτῇ ἀπαισίαν τινὰ ἄποψιν.

— Ἔχεις δίκαιον ἐν μέρει.

— Τί ἐννοεῖς;

— Ἐννοῶ ὅτι πρό τινων ἐτῶν διεπράχθη ἐντὸς τῆς οἰκίας ταύτης τρομερὸν κακούργημα.

Ὁ Βιλλερὼν ἀνετκίρτησε.

— Κακούργημα! ἐπανέλαβε, θέτων τὴν χεῖρα ἀμέσως ἐπὶ τοῦ μετώπου του. Λάβε ὑπομονήν· δὲν εὑρισκόμεθα, σὲ παρακαλῶ, κατὰ τὴν ὁδὸν Ροσέρ;

— Βεβαίως.

— Μάλιστα. . . ἐνθυμοῦμαι. . . ἂν δὲ δὲν μὲ ἀπατᾷ ἡ μνήμη, ἐν αὐτῇ τῇ οἰκίᾳ, ἡ Κ. Μιλτών . . .

— Ἀκριβῶς.

Ὁ Βιλλερὼν ἠσθάνθη νευρικήν τινα κίνησιν καὶ ἔφερε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου,

ὅπως ἀποδιώξῃ τὴν ὀχληρὰν ἐκείνην ἀνάμνησιν.

— Καὶ ὁ ἤδη ἰδιοκτήτης, ἐπανέλαβε πάραυτα σχεδὸν, εἶναι ἐν γνώσει τοῦ ἐνταῦθα διαπραχθέντος κακουργήματος;

— Κάλλιστα.

— Εἶναι νέος;

— Τριάκοντα πέντε ἐτῶν.

— Πῶς ὀνομάζεται;

— Γιλβέρτης Δουμεσνήλ . . .

Ὁ Βιλλερὼν ἔμελλε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς ἐρωτήσεις του, ὅτε πάραυτα ἡ Γεωργέττα θέσασα ἐπὶ τῶν χειλέων αὐτῆς τὸν δάκτυλον:

— Σιωπή! εἶπε . . . . ἀκούω τὰ βήματά του . . . ἔρχεται!

Μόλις δὲ εἶχε τελειώσει, καὶ ἡ θύρα ἐκρούσθη.

— Εἰσέλθετε! εἶπεν ἡ νεᾶνις.

Ἡ θύρα λοιπὸν ἠνοίχθη καὶ ὁ Ροβέρτος Λένλαϊ εἰσῆλθεν.

Ὁ συνταγματάρχης ἀνεσκίρτησεν ἐπὶ τῇ θέᾳ αὐτοῦ.

— Παράδοξον! ἐψέλλισε καθ' ἑαυτόν. Οἱ χαρακτῆρες οὗτοι δὲν μοὶ εἶναι ἄγνωστοι· κάπου εἶδον τὸν ἄνδρα τοῦτον. Ἀλλὰ, ποῦ, καὶ πότε;

Ἐν τούτοις ὁ Ροβέρτος μὲ ὄψιν φαιδρὰν ἐπλησίασε πρὸς τὸν συνταγματάρχην καὶ τῷ ἔτεινε τὴν χεῖρα.

Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν οἱ δύο ἄνδρες ἀπεῖχον ἀλλήλων κατά τινα βήματα, ὁ Βιλλερὼν ἐξέβαλε κραυγὴν ἐκπλήξεως, ἀνακαλέσας ἐν τῇ μνήμῃ αὐτοῦ τὸν ἄνδρα ὅστις εὑρίσκετο ἀπέναντί του, καὶ ὅστις ἦτο αὐτὸς οὗτος ὅστις ἐν τῷ προαστείῳ Ἐπερδὶ τὸν εἶχε διασώσει ἐκ τῶν χειρῶν τῶν Πρώσσων.

ΣΤ'.

ΠΡΟΤΑΣΙΣ.

— Ἀ! μὲ ἀνεγνωρίσατε; εἶπεν ὁ Ροβέρτος λαμβάνων τὴν χεῖρα τοῦ Βιλλερών.

— Λυποῦμαι μάλιστα, διότι ἐδίσταζον πρὸ ὀλίγου, ὑπέλαβεν ὁ συνταγματάρχης, μετὰ τὴν χάριν τὴν ὁποίαν μοὶ ἐκάμετε . . .

— Παράδοξον! Ἀλλὰ καὶ ὑμεῖς, φίλε μου, τὸ αὐτὸ ἠθέλατε πράξει εἰς τὴν θέσιν μου.

— Ἐν τούτοις τοῦτο δὲν ἐλαττόνει τὴν ἀξίαν τῆς εὐεργεσίας σας.

— Ἔστω.

— Ἀλλὰ πολλάκις ἔκτοτε ἀμφέβαλλον περί τινος πράγματος τὸ ὁποῖον καὶ μέχρι τοῦδε δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω.

— Ὁποῖον πρᾶγμα;

— Δὲν ἠδυνήθην, λέγω, νὰ ἐννοήσω ὁποῖον ἐνδιαφέρον σᾶς ὑπεχρέωσε τότε νὰ μὲ εἰδοποιήσητε περὶ τοῦ κινδύνου τὸν ὁποῖον διέτρεχον.

— Ἔχετε δίκαιον.

— Νομίζω . . . Διότι δὲν μὲ ἐγνωρίζετε, ὥστε ἤμην ἀπέναντι ὑμῶν ἁπλοῦς ξένος.

— Πιστεύετε, συνταγματάρχα;

— Παράδοξον! Ἐγὼ, τοὐλάχιστον, εἶναι ἡ δευτέρα φορὰ καθ' ἣν σᾶς βλέπω.

Ὁ Ροβέρτος ἐμειδίασε μειδίαμα ἀμφίβολον.

— Τῳόντι, ἀπεκρίνατο μετ' ὀλίγον· διότι ἀμφότεροι ἀκολουθοῦμεν ὁδὸν παντάπασι διάφορον. Ἀλλὰ, ἐὰν μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἡ τύχη μᾶς παρουσίασεν ἀντιμετώπους σᾶς ἦμην ἄγνωστος, τὸ ὄνομά σας, οὐχ ἧττον, ἔφθασε μέχρι τῆς ἀκοῆς μου, οἱ δὲ φίλοι σας πολλάκις μοὶ ἔκαμον λόγον περὶ ὑμῶν.

— Οἱ φίλοι μου;

— Δὲν ἔχετε τοιούτους;

— Τοὐναντίον· ἔχω πλείους, καὶ ζητῶ....

— Ἔχω πολυαρίθμους καὶ στενὰς σχέσεις μετὰ τῶν ἐργατῶν τοῦ προαστείου Σαὶν Ἀντοὰν, μετὰ τοῦ Ματών, δηλαδὴ, τοῦ Μορίωνος, καὶ αὐτοῦ τοῦ Κ. Καρπαντιέ· πλέον δ' ἢ ἅπαξ . . .

— Τίς εἶσθε λοιπόν;

— Μηχανικός.

— Καὶ μὲ ἐγνωρίζετε καθ' ἣν στιγμὴν ἐσπεύσατε εἰς βοήθειάν μου;

— Ἐγνώριζον ὅτι εἶσθε ἀνὴρ εὐφυὴς καὶ γενναῖος. Ἡ γενναιότης τὴν ὁποίαν ἀνεπτύξατε ὅπως δραπετεύσητε ἐκ Μὲτς μοὶ διεβεβαίου τὴν σταθερότητα τοῦ ἡμετέρου χαρακτῆρος. Ἀγαπῶ τοὺς δραστηρίους καὶ τολμηροὺς ἄνδρας, ἀπ' ἐκείνης δὲ τῆς ἡμέρας ἐσκέφθην ὅτι ἐν δεδομένῃ στιγμῇ, ἠδύνασθε νὰ ἀποδώσητε εἰς τὸ κόμμα ὅπερ θέλει συγκαταριθμήσει ὑμᾶς μεταξὺ τῶν μελῶν του, σπουδαίας ὑπηρεσίας.

Εἰς τοὺς λόγους τούτους ὁ Αὔγουστος Βιλλερὼν ὕψωσε τὸ μέτωπον ζωηρότερον, καὶ προσήλωσεν ὁρμητικὸν ἐπὶ τοῦ Ροβέρτου βλέμμα.

Ἀορίστως πως ἠννόει ὅτι ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος δὲν ἦτο ἐκ τῶν συνήθων, καὶ ὅτι οἱ χαρακτῆρες ἐκεῖνοι, τοὺς ὁποίους ἀνεζήτει παρὰ τοῖς λοιποῖς, εἶχον ἀναπτυχθῇ ἐν αὐτῷ εἰς τὸν ὕπατον βαθμόν. Ἐφ' ᾧ δὲ τὸ αἴσθημα τοῦτο ἀνεφαίνετο ἐν τῇ διανοίᾳ του, ταὐτοχρόνως καὶ δυσπιστία τις τὸν εἶχε κυριεύσει ἀνεπαισθήτως, ὥστε, μεθ' ὅλας τὰς προσπαθείας του δὲν ἠδυνήθη νὰ καταστείλῃ τοὺς φόβους του.

— Μεγαλοποιεῖτε ὑπὲρ τὸ δέον, ἀπεκρίνατο, τὴν τόλμην μεθ' ἧς ἐδραπέτευσα ἐκ Μὲτς καὶ διῆλθον διὰ τῶν ἐχθρικῶν γραμμῶν. Μέχρι τοῦδε πολλάκις διεκινδύνευσα τὴν ζωὴν πρὸς ἄμυναν τῆς πατρίδος μου, εἶμαι δὲ πρόθυμος καὶ ἤδη νὰ χύσω μέχρι τελευταίας ῥανίδος τὸ αἷμά μου, καθ' ἣν ἡμέραν θέλει αὐτὴ τὸ ἀπαιτήσει.

— Πιστεύω.

— Ἐν τούτοις, χάριν τῆς ἀληθείας, οἱ λόγοι σας μοὶ φαίνονται ὀλίγον ἀσαφεῖς.

— Πῶς;

— Δὲν ἐννοῶ καλῶς τί σημαίνουν αἱ λέξεις: « κόμμα τὸ ὁποῖον μὲ συγκαταριθμεῖ μεταξὺ τῶν μελῶν του», ἐπιθυμῶ δὲ νὰ μάθω ὁποίας ἐκτάκτους ὑπηρεσίας δύναμαι νὰ παράσχω.

— Δὲν ἐννοεῖτε;

— Παντάπασιν.

— Ἐπιθυμεῖτε λοιπὸν νὰ ἐξηγηθῶ σαφέστερον;

— Σᾶς βιβαιῶ ὅτι θέλετε μὲ εὐχαριστήσει τὰ μέγιστα.

— Λοιπὸν, ἀκούσατέ με, συνταγματάρχα· διότι, ὅ,τι θέλω σᾶς ἐμπιστευθῇ εἶναι σπουδαιότατον, ὅ,τι θέλω σᾶς προτείνει εἶναι αὐθεντικόν. Ἐλπίζω λοιπὸν ὅτι θέλετε μοὶ ὀφείλει χάριν διότι ὡμίλησα ἐκπεφασμένως.

Ἐνῶ δὲ ὡμίλει οὕτω, ὁ Ροβέρτος ἔλαβε θρανίον καὶ ἐκάθησε πλησίον τοῦ συνταγματάρχου. Ὁ τελευτῖος οὗτος δὲν ἠδύνατο νὰ καταστείλῃ τὴν ἔκπληξίν του πάντες δὲ οἱ φόβοι του ἤρξαντο δικαιολογούμενοι, καὶ ἐκινδύνευε νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἡ ἐπίσκεψις τὴν ὁποίαν τῷ ἐζήτησεν, ἡ Γεωργέττα δὲν ἦτο ἢ μέσον τι ἐπιτήδειον ὅπως τὸν παρασύρῃ εἰς τὴν συνδιάλιξιν ταύτην.

Ἡ περιέργειά του λοιπὸν ἦτο ἀπεριόριστος.

— Εἰ καὶ, πρὸ ὀλίγων μόλις ὡρῶν ἐφθάσατε εἰς Παρισίους, ἐπανέλαβεν ὁ Ροβέρτος μετά τινας στιγμὰς, δὲν ἀγνοεῖτε ἐν τούτοις τὰ συμβαίνοντα, ὡς ἐπίσης καὶ τὴν κατάστασιν τῶν πνευμάτων εἰς ἣν ὁ λαὸς τῶν Παρισίων εὑρίσκεται.

— Μάλιστα· καθ' ὁδὸν μοὶ ἔκαμον λόγον περὶ αὐτοῦ, ἀπεκρίνατο ὁ Βιλλερών· ἐν Παρισίοις οὐδέποτε ἐπεκράτησεν ἡσυχία· αἱ ἐπαναστάσεις διαδέχονται ἀλλήλας, μεθ' ὅλην δὲ τὴν παρουσίαν τῶν Πρώσσων, καὶ χωρὶς νὰ ὑπολογίζωσι τὰ δυστυχήματα τῆς χώρας,

οὐχ ἧττον διατείνονται ὅτι εὑρισκόμεθα εἰς τὰς παραμονὰς νέων ταραχῶν.

— Ὦ! τοῦτο θέλει εἶσθαι πλέον ἢ ταραχή.

— Ἐπανάστασις;

— Ἀκριβῶς.

— Ἐπὶ τίνι σκοπῷ;

Ὁ Ροβέρτος ἐθεώρησε τὸν Βιλλερὼν κατὰ πρόσωπον.

— Συνταγματάρχα! εἶπε δι' ὕφους σταθεροῦ καὶ ἀποφασιστικοῦ, εἶσθε φιλόδοξος;

— Ἀναμφιβόλως.

— Ἐπιθυμεῖτε ὥστε αἱ μᾶλλον παράφρονες ὀνειροπολήσεις σας νὰ πραγματοποιηθῶσιν αὔριον;

— Τί σημαίνουν ταῦτα;...

— Ἀποκρίθητε· τὸ ἐπιθυμεῖτε;

Ὁ Βιλλερὼν ἠρκέσθη νὰ μειδιάσῃ.

— Ἀκόμη, ἀπεκρίνατο δι' ὕφους ἐμφαντικωτέρου, δὲν ἠννοήσατε περὶ τίνος πρόκειται;

— Ἐὰν αὔριον σᾶς ἔκαμνον στρατηγὸν; ἐπέμεινε λέγων ὁ Ροβέρτος.

— Ἐμέ!

— Ἐὰν σᾶς ἀνέθετον τὴν διοίκησιν πασῶν δυνάμεων τῆς πρωτευούσης!

— Καὶ εἶναι δυνατόν;

— Ἐὰν σᾶς ἐνεκαθίστων εἰς μίαν τῶν ἐξόχων ἐκείνων θέσεων αἵτινες εἰσὶν ἐξαιρετικαί, ἧσαι ἀνεβιβάζον εἰς ἀξίωμά τι, παρόμοιον τέλος πάντων μὲ... δικτατωρίαν;...

— Ἄ! τῇ ἀληθείᾳ, κύριε, παραλογίζεσθε· διὰ ποίαν αἰτίαν λοιπὸν, καὶ τίς ἤθελε μοὶ προσφέρει τὸ ἀξίωμα τοῦτο; Μήπως διελύθη τὸ συνέδριον τῶν Βερσαλλιῶν;

— Ἐντὸς ἑκτὼ ἡμερῶν, δὲν θὰ ὑπάρχει πλέον Συνέδριον.

Καὶ τίς θέλει τὸ διαλύσει;

— Ἡμεῖς!

— Καὶ διὰ τίνος Κυβερνήσεως θέλετε τὸ ἀντικαταστήσει;

— Διὰ τῆς κοινότητος!

Ὁ Βιλλερὼν ἐποίησε σημεῖον ἐπιδοκιμασίας.

— Καλά! καλά! εἶπε· ἤδη ἀρχίζω νὰ ἐννοῶ

— Παραδέχεσθε λοιπὸν;

— Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ ἀνακεφαλαιώσω τὰς προτάσεις ὑμῶν... Θέλετε διεγείρει ἐπανάστασιν· δὲν ἔχει οὕτω;

— Μάλιστα.

— Ἔχετε τὴν ἐθνοφυλακὴν, τὰ λείψανα τῶν ἐθελοντῶν... ἐπίσης σασεπὼ... τηλεβόλα... καὶ τί ἄλλο ἀγνοῶ; Μεθ' ὅλων λοιπὸν τούτων ἐπιθυμεῖτε νὰ καταπολεμήσητε τὰς Βερσαλλίας!

— Καὶ θέλομεν θριαμβεύσει!

Ἴσως. Ἀλλὰ, ἔχετε ἀνάγκην ἀρχηγῶν.

— Μάλιστα.

Ἐσκέφθητε λοιπὸν ὅτι ὁ Αὔγουστος Βιλλερὼν εἶναι ἀρχαῖος ἐργάτης, ὅστις ἐκέρδησεν ὅλους τοὺς βαθμοὺς του ἐπὶ τῶν μαχῶν. Ἄλλως τε εἶναι γνωστὸς, ἀγαπώμενος παρὰ πάντων καὶ ἐκτιμώμενος.

Ἐὰν ἠδυνάμεθα νὰ τὸν προσελκύσωμεν εἰς τὸ κόμμα μας, θὰ ἦτο ἔργον ἐξαίρετον, ἴσως δὲ ἠδύνατο νὰ παρασύρῃ καὶ ἄλλους.

Λοιπόν;...

Ὁ Βιλλερὼν ἠγέρθη.

— Λοιπὸν, κύριε εἶπε διὰ φωνῆς ἠχηρᾶς, ἢ παραφρονεῖτε, ἢ εἶσθε ἄνθρωπος κακοῦργος

— Συνταγματάρχα!

— Ὥστε κατὰ ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις εἶσθε ἄξιος ἑνὸς μαθήματος τὸ ὁποῖον ἠδυνάμην νὰ σᾶς δώσω, ἐὰν ἐθεώρουν ἀντάξιον τῆς ἀξιοπρεπείας μου τὸ νὰ συμπλακῶ μετὰ ἀνδρῶν ἀχρείων ὡς ὑμεῖς.

— Ἄ! θὰ δώσετε λόγον.

Ὁ συνταγματάρχης ὕψωσε τοὺς ὤμους περιφρονητικῶς, στραφεὶς δὲ ἔπειτα πρὸς τὴν Γεωργέτταν ἥτις ἴστατο ἔκπληκτος καὶ ἄφωνος.

— Σὲ μετεχειρίσθησαν, εἶπε, νεᾶνίς μου, ὡς ὄργανον βδελυρῶν σκοπῶν· δὲν σὲ ἐπιπλήττω ὅμως, διότι παρεσύρθης ἐν ἀγνοίᾳ σου. Ἀλλὰ, πρόσεξον, νεᾶνίς μου, διότι εὑρίσκεσαι μεταξὺ ἀχρείων ὄντων, ἅτινα θέλουσι σὲ ὠθήσει μακρότερον ἢ ὅσον φαντάζεσαι. Ἄνοιξον λοιπὸν τοὺς ὀφθαλμούς καὶ προφυλάχθητι!

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ συνταγματάρχης διηυθύνθη πρὸς τὴν θύραν, καὶ καταβὰς τὴν κλίμακα ἔφθασεν εἰς τὴν ὁδόν.

Μόλις ὅμως ἔκαμεν εἴκοσι βήματα, καὶ δύο ἄνδρες τὸν ἐπλησίασαν αἰφνιδίως, ἐξ ὧν ὁ μὲν ἐστάθη ἔμπροσθεν, ὁ δὲ ἕτερος ὄπισθέν του.

Ὁ Βιλλερὼν ἔφερεν ἀμέσως τὴν χεῖρα εἰς τὸ θυλάκιόν του καὶ ἐξήγαγεν ἐγχειρίδιον ὅπερ ἔφερε πάντοτε μεθ' ἑαυτοῦ.

Ζ'.

Ο ΛΑΤΟΥΔ (α)

Ἢ

ΤΡΙΑΚΟΝΤΑΠΕΝΤΑΕΤΙΣ ΚΑΘΕΙΡΞΙΣ

— Ὦ! ὦ! ἀπεκρίνατο μετὰ ἱλαρότητος καὶ ἀπαθείας· ἔχομεν καὶ ἀποπείρας διαφθορᾶς, συνωδευμένας δι' ἐνεδρῶν· μὴ χειρότερα! λοιπὸν, τί μὲ θέλετε, κύριοι τῶν λατομείων τῆς Ἀμερικῆς;

Ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως, ὁ εἷς τῶν ἀν-

(α) Σ. Μ. Ὁ Μαζὲρ δὲ Λατοὺδ ἐγεννήθη τῷ 1725 ἐν Λαγγεδὼκ. Ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΕ'. περιωρίσθη ἐντὸς τῆ. Βαστίλλης, εἰς ἡλικίαν 24 ἐτῶν, διότι κατήγγειλε τὴν κυρίαν Πομπαδούρ, ἐρωμένην τοῦ βασιλέως τούτου, ὡς ἔνοχον συνωμοσίας ἐξυφασμένης δήθεν ἐναντίον τῆς ζωῆς του, ἐλπίζων οὕτω νὰ ἀπολαύσῃ τὴν προστασίαν του. Κατὰ τὸ τριακονταπεντοετὲς τῆς καθείρξεώς του διάστημα, πολλάκις ἀπεπειράθη νὰ δραπετεύσῃ, ἀλλ' αἱ ἀπόπειραι αὗται οὐ μόνον ἀπέτυχον, ἀλλὰ καὶ ἔτι μᾶλλον ἐπηύξησαν τὴν κατ' αὐτοῦ αὐστηρότητα τῆς ἀρχῆς. Μόλις δὲ περὶ τὸ 1784 ἀνεκτήσατο τῆς ἐλευθερίας του. Ἀπεβίωσε δὲ ἐν Παρισίοις τῷ 1805.

δρῶν ἐκείνων ἥρπασε τοὺς δύο βραχίονας τοῦ Βιλλερὼν, ἐνῷ ὁ ἕτερος προσεπάθει νὰ τὸν δέσῃ. Τοῦτο δὲ συνέβη ταχύτερον ἢ ὅσον δύναταί τις νὰ τὸ περιγράψῃ.

Ὁ Βιλλερὼν ἤρξατο σπουδαίως νὰ σκέπτηται. Ἀναμφίβολον ὑπῆρχεν ὅτι ἡ ἔνεδρα εἰς ἣν ὑπέπεσε διετάχθη ὑπὸ τοῦ Ροβέρτου Λένλαϊ, ὅστις τοιουτοτρόπως ἐζήτει νὰ ἀπαλλαχθῇ ἐκ τοῦ φόβου μήπως προδοθῶσι τὰ μυστικὰ ἅτινα ἐνεπιστεύθη εἰς τὸν συνταγματάρχην.

Ἀλλὰ μέχρι τίνος βαθμοῦ αὐστηρότητος αἱ διαταγαὶ αὗται ἐδόθησαν, καὶ ποία τύχη ἐπὶ τοῦ παρόντος τῷ ἐπεφυλάσσετο;...

Περὶ πάντων τούτων δὲν ἔσχε καιρὸν νὰ σκεφθῇ, διότι μόλις οἱ δύο ἄνδρες τὸν ἔδεσαν, καὶ ἤρξαντο μεταξύ των τὸν ἑξῆς διάλογον:

— Λοιπὸν, εἶπεν ὁ εἷς, τί θὰ τὸν κάμωμεν αὐτὸν, καὶ ποῦ θὰ τὸν ὁδηγήσωμεν;

— Τῇ ἀληθείᾳ! ἀπεκρίνατο ὁ ἕτερος· μήπως εἶναι πολὺ δύσκολον; Δὲν ὑπάρχει τὸ ὑπόγειον τὸ ὁποῖον χρησιμεύει ὡς προσωρινὴ ἀποθήκη;

— Λοιπὸν νὰ τὸν βάλωμεν πλησίον τοῦ ἄλλου;

— Βεβαίως! τοιουτοτρόπως δύνανται νὰ διασκεδάσωσι καλλίτερον.

— Λοιπὸν. ἂς τὸν ὁδηγήσωμεν ἐκεῖ.

Ὁ Βιλλερὼν δὲν ἀντέστη, διότι ἠννόει ὅτι δὲν ἠδύνατο οὐδὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ πράξῃ, ὥστε, ὅτε οἱ δύο ἄνδρες ἤρχισαν νὰ βαδίζωσι, τοὺς ἠκολούθησεν ἄνευ ἀντιστάσεως.

Εἰσῆλθον λοιπὸν εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας. Ἀλλ' ἀντὶ νὰ διευθυνθῶσιν εἰς τὸ κατώγαιον, διέβησαν διὰ μέσου τοῦ κήπου καὶ ἔρθασαν εἰς τὸν περίβολον τῆς παρακειμένης οἰκίας.

Ἡ νὺξ ἦτο βαθεῖα, καὶ μόνον διὰ μέσου τῶν παραθύρων διεκρίνοντο ἀκτῖνές τινες φωτὸς, χαράττουσαι ἀσθενῆ τινα ἴχνη ἐντὸς τοῦ σκότους.

Διαβαίνων πλησίον τοῦ τοίχου ὁ Βιλλε-

ρῶν παρετήρησεν ἐρυθρῶν σταυρὸν, σημεῖον ὅτι ἡ οἰκία μετεσχηματίσθη εἰς νοσοκομεῖον.

Μετά τινα λεπτὰ ἔφθασεν εἰς χαμηλὴν θύραν τὴν ὁποίαν ὁ ἕτερος τῶν ἀνδρῶν ὠθήσας ὡδήγησε τὸν Βιλλερὼν εἰς κλίμακα στενὴν. ἄκομψον καὶ ἀπρανῆ, ὁμοίαν πρὸς βάραθρον.

Ὁ Βιλλερὼν εἴπομεν ὅτι ἦτο καθαρὸς Παρισιανός.

Καθ' ὃν χρόνον ἦτο μαθητευόμενος ἐφοίτα τακτικῶς εἰς πάντα τὰ θέατρα τῶν βουλεβάρτων τῶν Παρισίων, ὥστε πάντα τὰ δράματα τῷ ἦσαν ἤδη γνωστά.

Ἀλλὰ μεταξὺ τῶν δραμάτων τῶν ὁποίων αἱ συγκινητικαὶ ἀναμνήσεις διετηροῦντο ζωηραὶ εἰς τὴν μνήμην του, ἑνὸς πρὸ πάντων ἡ ἐντύπωσις ὑπῆρχε βαθεῖα καὶ ἀνεξάλειπτος: *Ὁ Λατουδὴ ἢ ἡ τριακονταπενταέτις κάθειρξις!*

Ἐγνώριζε τὸ θλιβερὸν ἱστορικὸν τοῦ περιβοήτου τούτου δεσμίου, ἀπὸ τοῦ προλόγου ὅστις ἄρχεται ἐν Τριανῶν, μέχρι τῆς οὐχ ἧττον ἐνδόξου περιγραφῆς, καθ' ἣν ὁ δυστυχὴς ἀποπειρᾶται νὰ δραπετεύσῃ ἐκ τῆς Βαστίλλης διὰ σχοινοειδοῦς κλίμακος.

Καθ' ἣν στιγμὴν λοιπὸν κατέβαινε τὰς πρώτας βαθμίδας τῆς κλίμακος, αἵτινες ἔμελλον νὰ τὸν ὁδηγήσωσιν εἰς τὴν φυλακήν του, αἱ ἀναμνήσεις ἐκεῖναι παρουσιάσθησαν ζωηρότεραι.

Ἐμέτρησε τὰς βαθμίδας μεθ' ὅσης ἀκριβείας, καὶ πάντες οἱ δεσμῶται τοὺς ὁποίους καταβιβάζουσι διὰ κλιμάκων.

Ἦσαν δὲ τριάκοντα.

Ὀλίγαι!

Τὸ ὑπόγειον δὲν ἦτο πιθανῶς ἡ ἐντιμος καὶ ἁπλῆ ἀποθήκη.

Ἀφοῦ λοιπὸν κατέβησαν διὰ τῆς κλίμακος, ἔφθασαν εἰς πάροδον σκολιὰν καὶ σκοτεινὴν, καὶ ἐπὶ τέλους εἰς θύραν σιδηρόφρακτον, ἀπέναντι τῆς ὁποίας ἐσταμάτησαν.

Ἐκεῖ λοιπὸν ὁ εἷς τῶν ἀνδρῶν ἀνάψας κηρίον ἐβύθισεν ἐντὸς τοῦ κλείθρου κλεῖδα, διὰ τῆς ὁποίας ἀνοίξας τὴν θύραν, ὤθησεν ἐντὸς τὸν Βιλλερών.

— Τώρα, εἶπε, δι' ἀποτόμου ὕφους, περιεμένετε νὰ ἔλθουν νὰ σᾶς ζητήσουν.

Ὁ Βιλλερὼν ἤκουσε τὰς ἐντὸς τοῦ κλείθρου στροφὰς τῆς κλειδὸς, κατόπιν δὲ καὶ τὰ βήματα τῶν ἀνδρῶν οἵτινες ἀπεμακρύνοντο, καὶ οὕτως ἡ σιγὴ ἐπῆλθε.

Κατ' ἀρχὰς ἔμεινεν ἐπί τινα λεπτὰ τεθορυβημένος ἐκ τοῦ συμβεβηκότος, καὶ συλλογιζόμενος μετά τινος πικρίας περὶ τοῦ μέλλοντος ὅπερ τῷ ἐπεφυλάσσετο

Διελογίζετο ὅτι ἦτο περιωρισμένος, καὶ βιαίως ἀπεσπασμένος ἐκ τῶν ἀνθρώπων, στερούμενος μέσων συγκοινωνίας μετὰ τοῦ ἔξω κόσμου, καὶ σχεδὸν ἐκ τῶν προτέρων βέβαιος ὅτι οὐδεὶς ἐν τῷ κόσμῳ ἀνησύχει περὶ τῆς ἀπουσίας του

Τί νὰ πράξῃ; . . Τί νὰ προσπαθήσῃ; . . . τί νὰ ἐλπίσῃ;

Εἰς τοιαύτην εὑρίσκετο θέσιν, ὅτε τῷ ἐφάνη ὅτι ἤκουσεν ὀλίγον μακρὰν του θόρυβον.

Πάραυτα ἀνεσκίρτησεν. Ἀλλ' ἔπειτα ἐνεθυμήθη ὅτι οἱ δύο ἄνδρες, οἵτινες τὸν εἶχον ὁδηγήσει εἰς τὴν εἱρκτὴν ταύτην, εἶχον κάμει λόγον περί τινος ἄλλου δεσμώτου.

Ὅθεν ἡ περὶ αὐτὸν κίνησις ἐκείνη δὲν προήρχετο ἀναμφιβόλως, εἰμὴ ἐκ τοῦ δεσμώτου. Ἐστράφη λοιπὸν πρὸς τὸ μέρος τοῦ θορύβου τὸν ὁποῖον εἶχεν ἀκούσει.

— Οὕτως ἔχει! εἶπε δι' ὕφους θαρραλέου· φαίνεται ὅτι τὸ ὑπόγειον δὲν εἶναι ὅλως διόλου ἀκατοίκητον.

— Τωόντι, κύριε, ἀπεκρίνατο νεανικὴ καὶ εὔτολμός τις φωνή.

— Εἶσθε δεσμώτης;

— Ἀπό τινων ὡρῶν.

— Καὶ πρὸς τίνα ἢ ποῖον αἴτιον ὀφείλετε τὴν φιλόφρονα ταύτην ὑποδοχήν;

— Ὦ! εἶναι διεξοδικὴ ἡ διήγησις τῶν αἰτίων τῶν ὁποίων ὑπῆρξα βίαιον θῦμα· ὅσον

ὅμως διὰ τὸ ἄτομον, πρὸς ὃ εἶμαι εὐγνώμων, ὀνομάζεται Ροβέρτος Λένλαϊ.

— Ἀλλά! καὶ ἐγὼ ἐπίσης.

Μετὰ τὸν διάλογον τοῦτον ἐπῆλθε σιγή.

Παράδοξος, τῇ ἀληθείᾳ, ἦτο ἡ θέσις τῶν δύο τούτων ἀνδρῶν οἵτινες συνηντῶντο χωρὶς νὰ γνωρίζωνται, καὶ συνδιελέγοντο ἐντὸς τοῦ σκότους μετὰ τοσούτου ἐνδιαφέροντος, χωρὶς νὰ δύνανται νὰ βλέπωσιν ἀλλήλους.

Ὁ Βιλλερών, ἀνὴρ ἄλλως τε εὐφυὴς καὶ πρακτικὸς, ἐσκέφθη ἀμέσως πῶς ἠδύναντο νὰ ἀπαλλαχθῶσι τῆς θέσεώς των ταύτης, πρὸ πάντων δὲ ἐκ τῆς στενοχωρίας τὴν ὁποίαν αὕτη παρεῖχε.

— Λοιπόν! εἶπεν, ἀφοῦ ἀμφότεροι συμμεριζόμεθα τῆς αὐτῆς τύχης, πρέπει ἀμέσως νὰ συνεννοηθῶμεν ὅπως ἐξέλθωμεν ἐντεῦθεν ὅσῳ τὸ δυνατὸν ταχύτερον.

— Καλλιτέρα ἰδέα δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ!

— Ἐκ τοῦ τόνου τῆς φωνῆς σας εἰκάζω ὅτι εἶσθε νέος.

— Εἰκοσαετής.

— Ἐξαίρετα . . . Καὶ ἀνδρεῖος;

— Ἤμην πρό τινων μηνῶν· ἀφ' ὅτου δυμως ἐτραυματίσθην . . .

— Πῶς! ἐτραυματίσθητε! καὶ πότε;

— Ἐν Μοντρετοΰ.

— Εἶσθε λοιπὸν στρατιώτης;

— Λοχίας!

— Καὶ πῶς εὑρίσκεσθε ἐνταῦθα;

— Ἐνοσηλευόμην ἐν τῷ νοσοκομείῳ ὅπερ συνέστησαν ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ.

— Λοιπόν;

— Λοιπόν! τὴν πρωΐαν ταύτην, ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος Ροβέρτος ἠθέλησε νὰ μὲ ὑποχρεώσῃ ὅπως ἐξυπηρετήσω τὴν προπαρασκευαζομένην ἐπανάστασιν.

— Καὶ ἠρνήθητε;

— Δριστηρίως.

— Καὶ τότε; . . .

— Τότε, μὲ ἔδεσαν . . . καὶ δύο ἄνδρες μὲ ἔρριψαν ἐντὸς τοῦ ὑπογείου τούτου.

— Καλά! καλά, εἶπεν ὁ Βιλλερών· εἶσθε ἀνδρεῖος στρατιώτης . . . καὶ τιμιος ἄνθρωπος. Ἐπιθυμεῖτε λοιπὸν νὰ μοὶ κάμητε μίαν χάριν;

— Πᾶν ὅ,τι θέλετε.

— Πλησιάσατε, φίλε μου, καὶ τεινατέ μοι τὴν χεῖρά σας διὰ νὰ τὴν θλίψω φιλοστόργως.

— Κύριε . . . .

— Καλέσατέ με συνταγματάρχη, διότι τὸ ὄνομα τοῦτο δύναται νὰ σᾶς παράσχῃ πλείονα ἐμπιστοσύνην.

— Συνταγματάρχης!

Οἱ δύο λοιπὸν ἄνδρες συνηντήθησαν ἐντὸς τοῦ σκότους καὶ ἔθλιψαν ἀμοιβαίως τὰς χεῖράς των.

Μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν ἀμοιβαίων τούτων φιλοφρονήσεων, ὁ συνταγματάρχης ἐπανέλαβε:

— Μίαν λέξιν ἀκόμη, εἶπε, πρὶν ἢ σκεφθῶμεν περὶ τοῦ τρόπου τῆς δραπετεύσεώς μας.

— Ὁμιλήσατε, συνταγματάρχα.

— Μοὶ εἴπετε ὅτι εἶσθε εἰκοσαετὴς, καὶ ὅτι εἶσθε λοχίας· ἓν ἔτι μοὶ ὑπολείπεται νὰ μάθω.

— Ποῖον;

— Τὸ ὄνομά σας!

— Ὦ! τὸ ὄνομά μου εἶναι ἀσήμαντον συνταγματάρχα.

— Ἀδιάφορον! ἐπιθυμῶ νὰ τὸ γνωρίσω, διὰ νὰ μὴ τὸ λησμονήσω.

— Λοιπὸν, ὀνομάζομαι Μαυρίκος Βερνάρδου, συνταγματάρχα, καὶ πρὶν ἢ ἐγγραφῶ στρατιώτης, ὑπῆρξα ἐργάτης.

Ὁ Βιλλερὼν ἐξέβαλε κραυγήν.

— Μαυρίκιος, ἐπανέλαβε, Μαυρίκιος Βερνάρδου! εἴπατε· ἀλλὰ τότε εἶσθε υἱὸς τοῦ ἰατροῦ τῆς Βρέν;

— Ἀκριβῶς!

SISMANOGLIO MEGARO

— Τοῦ ἐξαιρέτου ἀνδρὸς τὸν ὁποῖον ἅπαντες ὡς πατέρα ἠγαπῶμεν!

— Τὸν γνωρίζετε;

— Διάβολε!

— Αἴ! ὑμεῖς δὲ τὶς εἶσθε, συνταγματάρχα; Καὶ διὰ τίνος ὀνόματος δύναμαι νὰ σᾶς καλῶ;

— Ἐγὼ, ἀγαπητέ μοι φίλε, ὑπῆρξα ὡς ὑμεῖς ἐργάτης τοῦ Κ. Καρπαντιὲ, καὶ ὀνομάζομαι Λὔγουστος Βιλλερὼν. Ἀλλὰ, ἀρκεῖ· ἱκανῶς ἐγνωρίσθημεν. Γνωρίζω ἤδη, τὶς εἶσθε, ὡ: καὶ ὑμεῖς δὲν ἀγνοεῖτε τὶς εἶμαι· δυνάμεθα λοιπὸν νὰ ἔχωμεν ἀμοιβαίαν πρὸς ἀλλήλους ἐμπιστοσύνην· ὥστε ἤδη πρέπει νὰ ἐνεργήσωμεν ἄνευ ἀναβολῆς.

— Καὶ πραγματικῶς τοῦτο εἶναι προτιμότερον· ἀλλὰ ποῖον μέσον νὰ μεταχειρισθῶμεν;

— Δυνάμεθα νὰ τὸ ζητήσωμεν.

— Δὲν βλέπω κανέν.

— Εὑρισκόμεθα περικεκλεισμένοι μεταξὺ τεσσάρων τοίχων, τριάκοντα πόδας ἐντὸς τῆς γῆς. Ἡ θύρα τοῦ ὑπογείου εἶναι στερρεά, ἀλλὰ τὸ κλεῖθρον εἶναι ὀλίγον πολύπλοκον· δὲν φέρετε μεθ' ὑμῶν ἐργαλεῖόν τι τὸ ὁποῖον νὰ μᾶς χρησιμεύσῃ;

— Πρὸ ὀλίγου, συνταγματάρχα μου, ἐξῆλθον τοῦ νοσοκομείου, ὥστε δὲν μοὶ ἐπέτρεψαν οὐδὲν ἀντικείμενον δι' οὗ νά. . .

— Ἔχετε δίκαιον· τοὐλάχιστον γνωρίζετε τὰ κατατόπια;

— Πολὺ ὀλίγον.

— Ἡ εἴσοδος εὑρίσκεται ἀπέναντι τῆς ὁδοῦ Ρυσέρ.

— Μάλιστα.

— Ὄπισθεν δὲν ὑπάρχει ἔξοδός τις;

— Πιστεύω.

— Ἐὰν ἔχῃ οὕτω, τὸ ὑπόγειον ἐντὸς τοῦ ὁποίου εὑρισκόμεθα θὰ συγκοινωνεῖ μετά τινων ὑπογείων ἀνηκόντων εἰς τὸν σιδηρόδρομον.

— Ἔχετε δίκαιον.

Τότε λοιπὸν, πρὸς τὸ μέρος τοῦτο πρέπει νὰ σκάψωμεν, ἀρχίζοντες τὰς ἐργασίας μας κατὰ ταύτην τὴν διεύθυνσιν.

— Ποίας ἐργασίας;

— Ὁ συνταγματάρχης χλευαστικῶς· ἐμεῖς δίασε.

— Καλά! εἶπε· βλέπω, φίλεμου τὶ συμβαίνει... Εἶσθε ἀφηρημένος... Δὲν ἔχετε διόλου ἐφευρετικὸν πνεῦμα.: . Ἐὰν ἦσθε εἰς τὴν θέσιν τοῦ Λατούδ, οὐδέποτε ἠθέλατε ἀποπειραθῆ νὰ δραπετεύσητε.

— Ἀλλὰ, συνταγματάρχα, λαμβάνω τὸ θάρρος νὰ σᾶς εἴπω, ὅτι ἐντὸς τοῦ ὑπογείου τούτου δὲν ἐσκέφθησαν νὰ μᾶς ἀφήσωσι τὰ ἐργαλεῖα ἅτινα θέλουσι διευκολύνει τὴν ἀπόπειραν τὴν ὁποίαν ὀνειροπολεῖτε.

— Αἴ! ἐνταῦθα συνίσταται ἡ ἀξία, ὑπέλαβεν ὁ Βιλλερὼν· ἐὰν δὲν μᾶς ἡτοίμασαν τὰ ἀναγκαῖα ἐργαλεῖα, ἡμεῖς ὅμως πρέπει νὰ τὰ δημιουργήσωμεν.

— Πῶς;

— Περιμείνατε νὰ σκεφθῶ, καὶ τότε θὰ ἴδετε.

Καὶ ὁ πρώην μαθητευόμενος τοῦ προαστείου Σαὶν Ἀντοάν ἤρχισε νὰ κάμῃ τὴν περιοδείαν τοῦ ὑπογείου, μὲ τοὺς βραχίονας τεταμένους πρὸς τὰ ἐμπρὸς, καὶ μὲ χεῖρας ἀνοικτὰς, ἕτοιμος ὅπως ἁρπάσῃ τὸ ἐλάχιστον ἀντικείμενον ὅπερ ἤθελεν ἀπαντήσει.

Δὲν ἐβράδυνε· Καὶ μετὰ τρία λεπτὰ ἐξέβαλεν ἐπιφώνημα χαρᾶς.

— Δὲν σᾶς τὸ ἔλεγον; ἀνέκραξε.

— Τὶ τρέχει; ἠρώτησεν ὁ Μαυρίκιος.

— Ὅ,τι προέβλεπον, φίλε μου, ἐπραγματοποιήθη.

— Ἀνεκαλύψατε καμμίαν ἔξοδον;

Ἀνεκάλυψα ἀντικείμενον δι' οὗ νὰ κατασκευάσω μίαν.

— Τὶ συμβαίνει λοιπὸν;

— Προσεγγίσατε καὶ ψαύσατε μόνος σας.

Ὁ Μαυρίκιος ὑπήκουσε καὶ ἀμέσως αἱ χεῖρες του ἤγγισαν ἐπὶ ὑπερμεγέθους σιδηροῦ μοχλοῦ ἐμπεπηγμένου ἐντὸς τοῦ τοίχου.

— Λοιπὸν; εἶπεν ὁ συνταγματάρχης δι' ὕφους θριαμβευτικοῦ.

— Λοιπὸν, ἀπεκρίνατο ὁ Μαυρίκιος, ἰδοὺ σιδηροῦς μοχλὸς ὅστις, τῷ ὄντι, δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς χρησιμώτατον ἐργαλεῖον· ἀλλ' εἶναι ἐμπεπηγμένος ἐντὸς τοῦ τοίχου, καὶ μοὶ φαίνεται...

Ἀρκεῖ! ἀρκεῖ! διέκοψεν ὁ Βιλλερὼν· Κρεμασθῆτε ἀμέσως ἐπὶ τοῦ μοχλοῦ, καὶ καθ' ὃν χρόνον ἐγὼ θέλω ἀντιστηριχθῆ, ὑμεῖς θέλετε ἕλξει πρὸς τὸ μέρος σας δι' ὅλων τῶν δυνάμεων σας, πιστεύω δὲ ὅτι καὶ διάβολος ἂν ἦναι δὲν εἶναι δυνατὸν εἰς τοὺς δύω μας...

Ἤρξαντο λοιπὸν τοῦ ἔργου χωρὶς οὐδὲ λέξιν πλέον ν' ἀνταλλάξωσιν· ἡ ἐκβίασις τοῦ μοχλοῦ κατὰ τὰς ὑποδειχθείσας ὁδηγίας διήρκεσε δέκα τοὐλάχιστον λεπτὰ κατὰ τὰ ὁποῖα ἐκ διαλειμμάτων οἱ δύο δεσμῶται ἐξέφραζον ἀρὰς καὶ ὕβρεις σφοδράς.

Ἀλλὰ, μετὰ παρέλευσιν τῶν δέκα τούτων λεπτῶν, κριγμὸς ἠκούσθη πάραυτα εἰς τὸν τοῖχον, ὁ δὲ λίθος διερράγη εἰς μυρία τεμάχια, ἐνῶ ὁ Μαυρίκιος καὶ ὁ συνταγματάρχης ἐκυλίσθησαν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἕκαστος κρατῶν ἀνὰ ἓν ἀπόθραυσμα τοῦ σιδηροῦ μοχλοῦ.

Ὁ Βιλλερὼν ἠγέρθη πρῶτος ἀναβαγχάζων.

— Τοῦτο εἶπε, σείων τὸ ὅπλον του, δὲν δαπεζεται. Ἰδοὺ ἀμφότεροι προεμηθεύθημεν ἀνὰ μίαν σκαπάνην διὰ τὰς ὁποίας δυνάμεθα νὰ ἀρχίσωμεν... Δὲν εἶχον δίκαιον νὰ ἐλπίζω;

— Μάλιστα, συνταγματάρχα!

— Εἰς τὸ ἔργον λοιπὸν! εἰς τὸ ἔργον, νεανία μου! καὶ ἂς μὴ φεισθῶμεν πάσας τὰς δυνάμεις μας!

Οἱ δύο λοιπὸν ἄνδρες ἤρξαντο πάραυτα τὴν ἐργασίαν καὶ μετὰ μανιώδους ὁρμῆς προσέβαλον τὸ ἀντίθετον πρὸς τὴν θύραν τῆς εἰσόδου μέρος τοῦ τοίχου.

Ἡ πρώτη ἀσχολία ὑπῆρξε διαρκής· ἀλλ' ἡ δραστηριότης τὴν ὁποίαν οἱ δύο δεσμῶται ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἀνέπτυξαν δὲν παρήγαγε τὸ ἀποτέλεσμα ὅπερ ἐδικαιοῦντο ἴσως νὰ περιμένωσι, διότι ὀλίθος ἦτο σκληρὸς, ἡ δὲ σκαπάνη μόλις κατά τινα ἑκατοστόμετρα ἠδυνήθη νὰ τὸν διαρήξῃ ἐνῶ οἱ ἐργάται μας εἶχον καταβληθῆ ἐκ τοῦ κόπου.

— Διάβολε! εἶπεν ὁ Βιλλερὼν, ὀλίγον ἀπαγοητευθείς· νομίζω ὅτι τὸ ἔργον τοῦτο εἶναι δυσκολώτερον ἢ ὅσον κατ' ἀρχὰς ὑπέλαβον.

— Μήπως ἀποσύρεσθε ἀπὸ τοῦδε, συνταγματάρχα; παρετήρησεν ὁ Μαυρίκιος.

Παντάπασι· Ἀλλὰ ἡ ἐργασία δύναται νὰ παραταθῆ· ἰδού!

Ἀδιάφορον!

— Τοὐναντίον... καταντᾷ σπουδαίον,

— Ἀλλ' ὅ,τι δὲν κατορθώσωμεν τὴν νύκτα ταύτην, θὰ τὸ κατορθώσωμεν αὔριον.

— Μάλιστα, ἡ μεθαύριον· δὲν ἔχει οὕτω;

Ἀναμφιβόλως,

Ἀλλ' ἀπὸ τοῦδε, θέλουσι παρέλθει τεσσαράκοντα ὀκτὼ ἢ ἑξήκοντα ὧραι, κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὁποίων δυνάμεθα ἀλλαχοῦ νὰ διέλθωμεν τὰς ὥρας μας.

Ὁ Μαυρίκιος ἐμπήξας, τὴν σκαπάνην του ἐντὸς τῆς γῆς:

Ἰδοὺ καὶ ἕτερον περὶ τοῦ ὁποίου δὲν ἐσκεπτόμην, εἶπε, γινόμενος σύννους.

— Τὰ πάντα πρέπει νὰ σκεπτώμεθα! εἶπεν ὁ συνταγματάρχης.

— Ἐὰν δὲν σπεύσωσι, λέγω, εἰς βοήθειαν ἡμῶν, ἐπαπειλούμεθα ν' ἀποθάνωμεν τῆς πείνης.

— Καὶ μόνη ἡ ἰδέα αὕτη μοὶ ἀνοίγει τὴν ὄρεξιν!

Σιγὴ ἐπεκράτησεν ἐπί τινας στιγμὰς, κατὰ τὸ διάστημα δὲ τοῦτο ὁ συνταγματάρχης ἐσκέπτετο:

— Τῇ ἀληθείᾳ, εἶπε μετά τινας στιγμὰς, δὲν φαντάζομαι τοιαύτην βαρβαρότητα ἐκ μέρους τοῦ Ρυσέρτου· ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ τῶν ταραχῶν αἵτινες δύνανται νὰ ἐπέλθωσι, τίς

οἶδεν ἐὰν ἐνθυμηθῇ ὅ,τι ἔπραξε τὴν νύκτα ταύτην.

Ὁ Μαυρίκιος ἐπλησίασε:

— Συνταγματάρχα, διέκοψε πάραυτα· μοὶ ἐπιτρέπετε νὰ σᾶς κάμω παρατήρησίν τινα;

— Ὁμιλήσατε, φίλε μου, εἶπεν ὁ Βιλλερών.

— Ἰδού! μοὶ φαίνεται ὅτι πρὸ ὀλίγου προσβάλλοντες τὸν τοῖχον, ἠκολουθήσαμεν σφαλερὰν ὁδόν.

— Καὶ τί ἠθέλατε νὰ προσβάλωμεν;

— Τὴν θύραν!... Εἴπετε ὅτι τὸ κλεῖθρον εἶναι ὀλίγον πολύπλοκον. Διά τινος ἰσχυρᾶς λοιπὸν προσβολῆς δυνάμεθα ν' ἀπαλλαχθῶμεν, καὶ μὰ τὴν πίστιν μου, ἅπαξ ἐξελθόντες ἐντεῦθεν, ὅπως εἴμεθα ὡπλισμένοι....

Ὁ Βιλλερὼν ἔθλιψε τὴν χεῖρα τοῦ νεανίου.

— Ἔχετε δίκαιον, ἀπειράκις, εἶπε μετὰ φιλοστοργίας· ἐνταῦθα εὑρίσκεται ἡ σωτηρία μας, τῳόντι, καὶ ἡ ἐλπὶς αὕτη θέλει μοὶ ἐπαναφέρει ὅλον τὸ θάρρος μου.

— Εἰς τὸ ἔργον λοιπόν.

— Εἰς τὸ ἔργον! εἰς τὸ ἔργον! καὶ ἀμφότεροι συγχρόνως, ὡς ἄλλοτε ἐλέγομεν, εἰς τὸ ἐργοστάσιον.

Οἱ δύο λοιπὸν δεσμῶται ἀπεφάσισαν νὰ διαρρήξωσι τὴν θύραν, ὡς ἄλλοτε εἶχον διαρρήξει τὸν τοῖχον.

Ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν ὁ συνταγματάρχης ἡτοιμάζετο νὰ ρίψῃ τὴν σκαπάνην του, ἐστάθη αἰφνιδίως καὶ ἔτεινε τὸν βραχίονα πρὸς τὸν Μαυρίκιον.

— Τί ἔχετε, συνταγματάρχα; ἠρώτησεν ὁ τελευταῖος.

— Δὲν ἀκούετε; ἀπεκρίνατο ὁ Βιλλερών.

— Τί συμβαίνει;

— Βήματα λαθραῖα.... εἰς τὴν πάρεδον ἥτις φέρει εἰς τὴν εἰρκτήν... ὁ διάβολος νὰ μὲ πάρῃ, ἐὰν δὲν ἐσταμάτησαν ἐδῶ!

Μόλις ὁ συνταγματάρχης ἐτελείωσε, καὶ ἡ θύρα ἐκρούσθη ἐπανειλημμένως.

— Κύριε Μαυρίκιε! ἐδῶ εἶσθε; ἠρώτησε ταυτοχρόνως γυναικεία φωνή.

ΙΗ'.

ΑΠΟΠΕΙΡΑ ΔΡΑΠΕΤΕΥΣΕΩΣ.

— Σιωπή! εἶναι ἡ Ἰωάννα... εἶπεν ὁ Μαυρίκιος διὰ φωνῆς χαμηλῆς, κλίνων πρὸς τὸν συνταγματάρχην.

— Ποία εἶναι ἡ Ἰωάννα αὐτή; ἠρώτησεν ὁ Βιλλερών.

— Ἡ Ἰωάννα Μορίωνος...

— Εἶναι ἐδῶ;

— Μάλιστα. Διαρκούσης τῆς πολιορκίας, ἔγεινε νοσοκόμος, καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου ἠδυνήθη νὰ ἀναθρέψῃ τὸ τέκνον της καὶ νὰ διατραφῇ καὶ ἡ ἰδία. Ἐκείνη εἶναι... Τίς οἶδε; ἴσως ἔρχεται νὰ μᾶς διασώσῃ.

— Τότε, σπεύσατε νὰ τὴν ὁμιλήσητε!

Ὁ Μαυρίκιος ἐπλησίασε πρὸς τὴν θύραν.

— Σὺ εἶσαι, Ἰωάννα; ἠρώτησε χαμηλοφώνως.

— Μάλιστα, κ. Μαυρίκιε, ἀπεκρίνατο ἡ νεᾶνις. Μήπως δὲν εἶσθε μόνος;

— Πόθεν τὸ ἠννόησας; Ἀπό τινων ὡρῶν μὲ ἔφερον ἕνα σύντροφον.

— Οἷον δυστύχημα!

Διά τί;

— Ἠρχόμην διὰ νὰ σᾶς ἀπαλλάξω.

— Λοιπόν;

— Λοιπόν, ὅ,τι ἦτο εὔκολον προκειμένου περὶ ἑνὸς μόνου δεσμώτου, καθίσταται ἤδη ἀδύνατον.

Ὁ Βιλλερὼν πάραυτα ἔλαβε τὴν θέσιν τοῦ Μαυρικίου.

— Τοῦτο ἂς μὴ γίνῃ πρόσκομα, διέκοψε· ὁ Κ. Μαυρίκιος καθείρχθη πρῶτος, καὶ περὶ

αὐτοῦ πρέπει κατ' ἀρχὰς νὰ σκεφθῆτε· ὅσον δ' ἀφορᾷ ἐμὲ, κατόπιν θὰ ἴδετε τί δύνασθε νὰ πράξητε.

— Λοιπόν, εἴμεθα σύμφωνοι; ἠρώτησε πάλιν ἡ Ἰωάννα.

— Μάλιστα, ἀπήντησεν ὁ Βιλλερών.

— Τώρα λοιπόν, ἀπέρχομαι ὅπως ρίψω τελευταῖον βλέμμα εἰς τὴν πάροδον, καὶ θέλω ἐπανέλθει ἐντὸς ὀλίγου· μὴ κινεῖσθε ἐκ τῆς θέσεώς σας.

Καὶ ἡ νεᾶνις ἀπεμακρύνθη μετὰ σπουδῆς.

Ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν ἀπεμακρύνετο, ὁ Βιλλερὼν εἶχε λάβει τὴν χεῖρα τοῦ Μαυρικίου:

— Ἀκούσατέ με ἤδη, τῷ εἶπε, δι' ὅρους σαφεστάτου καὶ ὀλίγον ἐπισήμου. Ἡ στιγμὴ εἶναι κρίσιμος, νομίζω δὲ ἄνευ προσποιήσεως ὅτι διακινδυνεύομεν ἀξιόλογα τὴν ζωήν μας. Θὰ ἀναχωρήσητε πρῶτος.

— Ἀλλά, συνταγματάρχα!

— Τὸ ἐπαναλαμβάνω· θὰ ἀναχωρήσητε· ἐπιμένω, τὸ ἀπαιτῶ· ἐπειδὴ ὅμως εἶναι πιθανὸν ἐξ ἡμῶν τῶν δύο, ὑμεῖς μόνος νὰ κατορθώσητε νὰ διαφύγητε, πρὶν ἡ ἀποχωρισθῶμεν, ἔχω νὰ σᾶς ζητήσω χάριν τινα.

— Ὁμιλήσατε! ὁμιλήσατε!

— Ἀλλὰ μοὶ ὑπόσχεσθε νὰ μοὶ κάμητε τὴν χάριν ταύτην;

— Ἄ! σᾶς ὁμνύω εἰς τὴν ζωήν μου.

— Εὐχαριστῶ.

— Περὶ τίνος πρόκειται;

— Ὅταν ἐξέλθητε ἐντεῦθεν, ἐγὼ δὲ μείνω, ἢ ὅταν, διὰ νὰ ὁμιλήσω σαφέστερον, ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης, δὲν ἐπιστρέψω εἰς τὸ προάστειον Σαὶν Ἀντοὰν, λῳ. 225, θέλετε μεταβῆ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κ. Καρπαντιὲ καὶ τῆς θυγατρός του Βέρθας.

— Βέρθας! εἶπεν ὁ Μαυρίκιος μετὰ κραυγῆς.

— Μὴ μὲ διακόπτετε. Ἡ δεσποσύνη Βέρθα εἶναι κόρη ἐρασμία, ἥτις κατὰ τὴν τελευταίαν ἐκστρατείαν μοὶ ἔδειξε μεγάλην περιποίησιν, ὥστε ὁλόκληρος ἡ ὕπαρξίς μου μόλις δύναται νὰ ἀνταμείψῃ τὴν εὐγνωμοσύνην τὴν ὁποίαν αἰσθάνομαι πρὸς αὐτήν.

— Ὁμιλεῖτε, συνταγματάρχα, μετὰ πολλοῦ οἴστρου, παρετήρησεν ὁ Μαυρίκιος δι' ὅφους ἐν ᾧ διεκρίνετο ὀλίγη πικρία.

— Ὁμιλῶ περὶ αὐτῆς, ὡς μοὶ ἁρμόζει, νεανία μου, ἄλλως τε δὲ ὀλίγον σᾶς ἐνδιαφέρει. Θὰ μεταβῆτε λοιπὸν πρὸς συνάντησιν τῆς δεσποσύνης Βέρθας Καρπαντιέ.

— Προθύμως.

— Θέλετε τῇ διηγηθῇ τὰ συμβεβηκότα τῆς νυκτὸς ταύτης.

— Σᾶς τὸ ὑπόσχομαι.

— Τοὺς κινδύνους τοὺς ὁποίους διετρέξαμεν.

— Πολὺ καλά.

— Τὸν τρόπον δι' οὗ διεσώθητε.

— Θέλω τῇ εἴπει ταῦτα πάντα.

— Καὶ ἐπὶ τέλους... Τοὺς φόβους τοὺς ὁποίους θέλετε αἰσθανθῇ περὶ τῆς προσεχοῦς ἐπανόδου μου. Ἴσως πάντα ταῦτα εἶναι παιδαριώδη! δὲν τὸ ἀρνοῦμαι· ἀλλ' οὐχ ἧττον ἐπιθυμῶ ὥστε ἡ δεσποσύνη Βέρθα νὰ μάθῃ ὅτι, καθ' ἣν στιγμὴν μὲ ἐγκατελείψατε, ἡ ἀνάμνησίς της ἦτο ζωηρὰ εἰς τὴν μνήμην μου. Ἐννοεῖτε;

— Ἀξιόλογα.

— Καὶ θὰ ἐκτελέσητε τὰς παραγγελίας μου;

— Ὑπεσχέθην, συνταγματάρχα, ὥστε δύνασθε νὰ βασισθῆτε ἐπὶ τῆς εἰλικρινείας μου.

Ὁ Μαυρίκιος δὲν ἔσχε καιρὸν νὰ εἴπῃ πλειότερα, διότι ἡ Ἰωάννα εἶχεν ἤδη φθάσει πρὸ τῆς θύρας τὴν ὁποίαν καὶ ἤνοιξε διὰ τῆς κλειδός.

— Μαυρίκιε! ἀνέκραξε ταυτοχρόνως.

— Ἐδῶ εἶμαι, ἀπεκρίνατο ὁ νεανίας, ὅστις στραφεὶς πρὸς τὸν Βιλλερὼν προσέθετο.

— Ταχείαν ἐντάμωσιν, συνταγματάρχα· πιστεύσατε δὲ ὅτι ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐὰν

μέχρι τῆς αὔριον ἤμαι ὑγιὴς καὶ δὲν σᾶς ἐπανίδω, οὐδεὶς θέλει δυνηθῆ νὰ μὲ ἐμποδίσῃ τοῦ νὰ ἔλθω νὰ σᾶς ἐλευθερώσω.

— Καλὴν ἐντάμωσιν λοιπὸν, νεανία μου, εἶπεν ὁ Βιλλερών.

— Καλὴν ἐντάμωσιν! ἀπεκρίνατο ὁ Μαυρίκιος, συρόμενος βιαίως παρὰ τῆς Ἰωάννας·

Ὁ συνταγματάρχης ἔμεινε μόνος.

Ἡ θύρα εἶχε μείνει ἀνοικτὴ, διότι ἡ Ἰωάννα ἐλησμόνησε νὰ τὴν κλείσῃ. Ἐπί τινα στιγμὴν ἐσκέφθη νὰ ἐπωφεληθῇ τῆς περιστάσεως ἐκείνης, λαμβάνων τὴν διεύθυνσιν τῆς ὁδοῦ. Ἀλλὰ ποῦ νὰ μεταβῇ; πῶς νὰ βαδίσῃ διὰ μέσου τοῦ πυκνοῦ σκότους; διατί νὰ ἐκτεθῇ παρέχων ὑπονοίας εἰς τοὺς ἐχθρούς του, ἀφοῦ ἡ Ἰωάννα τῷ παρεῖχεν ἐλπίδας περὶ προσεχοῦς ἀπὸ τῆς εἱρκτῆς ἀπαλλαγῆς του;

Περιέμενε λοιπὸν μὲ ὅμμα ἄγρυπνον καὶ προσεκτικόν. . . Τοῦτο δὲ διήρκεσεν ἐπί τινα χρόνον.

Βαθυτάτη σιγὴ ὑπῆρχε πέριξ του, οὐδεὶς δὲ θόρυβος ἢ ψιθυρισμὸς ἠκούετο.

Πάραυτα ἀνεσκίρτησεν, ἀκούσας βήματα προχωροῦντα πρὸς αὐτόν. Τὸ βάδισμα τῷ ἐφάνη ὅτι ἦτο τῆς Ἰωάννας, ἐπί τινα μάλιστα στιγμὴν ἐνόμισεν ὅτι ἤκουσε καὶ τὸ ὄνομά του προφερόμενον. Ἐπὶ τέλους ἡ νεᾶνις ἔρθασε τῷ ὄντι ἀσθμαίνουσα πρὸ τῆς φλιᾶς τῆς θύρας.

— Σπεύσατε! σπεύσατε! εἶπε διὰ φωνῆς ἐκλειπούσης, ἂς μὴ χάνωμεν οὐδὲ λεπτόν!

— Ἀλλὰ δὲν διατρέχεις κανένα κίνδυνον; ἠρώτησεν ὁ συνταγματάρχης.

— Αἴ! τί μὲ ἐνδιαφέρουν οἱ κίνδυνοι τοὺς ὁποίους διατρέχω! ὑπέλαβεν ὁρμητικῶς ἡ νεᾶνις. Δὲν ὑπάρχουσι κίνδυνοι τοὺς ὁποίους προθύμως δὲν ἤθελον ἀψηφίσει ὅπως σᾶς διασώσω.

— Μὲ γνωρίζεις λοιπόν;

— Μάλιστα ὁ Μαυρίκιος τὰ πάντα μοὶ διηγήθη . . . . Εἶσθε φίλος τοῦ πατρός μου, καὶ προστάτης τῆς παιδικῆς ἡλικίας μου. Ἔλθετε! ἔλθετε! σᾶς λέγω, καὶ μὴ περιμένετε νὰ ἐπανέλθωσιν οἱ ἄθλιοι.

Ἐνῷ δὲ ὡμίλει τοιουτοτρόπως, ἔλαβε τὴν χεῖρα τοῦ Βιλλερών τὸν ὁποῖον ὡδήγησε διὰ τῆς ὑπογείου ὁδοῦ, ὡς εἶχε πράξει καὶ διὰ τὸν Μαυρίκιον. Ἐβάδισαν λοιπὸν ἐπί τινα λεπτὰ χωρὶς νὰ ὁμιλήσωσι, κατόπιν δὲ ὁ συνταγματάρχης διέκοψε τὴν σιωπήν:

— Δυστυχὴς καὶ ἀγαπητὴ Ἰωάννα! εἶπε δι' ὕφους φιλοστόργου καὶ μειλιχίου· ὁπόσην εὐγνωμοσύνην σοὶ ὀφείλω διὰ τὴν εὐεργεσίαν τὴν ὁποίαν τὴν στιγμὴν ταύτην μοὶ ἀποδίδεις! Δὲν εἶναι ἡ πρώτη περίστασις καθ' ἣν ἐγνώρισα τὴν ἀγαθήν σου καρδίαν. Σὲ εἶδον ἔτι μικράν, σὲ περιέπτυξα εἰς τὰς ἀγκάλας μου. Κατὰ τὴν ἐποχὴν δὲ ἐκείνην ἦσο ὡραία καὶ ἐρασμία, γλυκεία συνάμα φιλόφρων καὶ ἀγνή.

Ἡ Ἰωάννα ἤκουε χωρὶς νὰ ἀπαντήσῃ. Μόνον δὲ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐξήρχετο ἐκ τοῦ στήθους της στεναγμὸς ὅμοιος πρὸς λυγμόν.

— Διατί σιωπᾷς; εἶπεν ὁ Βιλλερών, σταματήσας. Μήπως ἔχω τὸ δυστύχημα τοῦ ὅτι δὲν ἐγκατέλιπον οὐδεμίαν ἀνάμνησιν ἐν τῇ διανοίᾳ σου;

— Ὦ! μὴ ὁμιλεῖτε τοιουτοτρόπως, κύριε Αὔγουστε! ἀπεκρίνατο ἡ Ἰωάννα· μὴ μοὶ ὑπενθυμίζετε τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τοῦ βίου μου, διότι αἰσθάνομαι τύψεις συνειδότος. Ἡ ἀνάμνησις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μοὶ προξενεῖ σήμερον αἶσχος.... ἐὰν ἐγνωρίζετε.....

— Τί συμβαίνει λοιπόν;

— Οὐδέν· Ἔλθετε· μὴ μοὶ ὁμιλεῖτε πλέον· ἂς προφυλαχθῶμεν.

Ἡ Ἰωάννα μόλις ἐπρόφερε τοὺς λόγους τούτους, καὶ ἀμέσως ἐστάθη ὡς κεραυνόπληκτος.

— Τί συμβαίνει; εἶπεν ὁ Βιλλερών.

— Ἐκεῖνοι εἶναι, ἀπεκρίνατο ἡ νεᾶνις.

— Ποῖοι;

— Ὁ Ματὼν ἀναμφιβόλως μετὰ τῶν λοιπῶν.

— Μὲ καταδιώκουσι;

— Μάλιστα.

— Δὲν ὑπάρχει ἄρά γε μέσον ὑπεκφυγῆς;

— Ἓν μόνον.

— Ἂς σπεύσωμεν λοιπόν.

— Ἔχετε δίκαιον.

Ἡ Ἰωάννα ἔκαμε καὶ πάλιν βήματά τινα, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐστάθη.

— Ὑπάρχει ἐκεῖ, εἶπε τότε, πρὸ τῶν ποδῶν σας δεξαμενὴ μόλις κατά τινας πόδας βαθεῖα. Σπεύσατε λοιπὸν νὰ ριφθῆτε ἐντὸς αὐτῆς, καὶ κρυφθῆτε ὅσον δύνασθε καλλίτερον . . . .

— Ἀλλ' ἐὰν μὲ ἀνακαλύψωσι;

— Θέλω προσπαθήσει νὰ διαλύσω τὰς ὑπονοίας των.

— Πῶς;

— Ἔρχονται. Ἐκτελέσατε λοιπὸν τὴν συμβουλήν μου, ἐὰν ἐπιθυμῆτε νὰ ἀπαλλαχθῆτε.

Ὁ Βιλλερών δὲν ἐδίστασε πλέον, ὥστε ὅταν ἔδραμεν ὁ Ματὼν μετὰ τῶν λοιπῶν ἀνδρῶν οἵτινες ἔρερον πυρσούς, δὲν εὗρεν ἢ τὴν Ἰωάνναν, ἥτις εἶχε βαδίσει κατὰ εἴκοσι βήματα πρὸ αὐτοῦ.

Ἡ φυσιογνωμία τοῦ Ματὼν ἐξέφραζεν ἀποτρόπαιον καὶ ἄγριον μῖσος.

Θ'.

ΤΟ ΜΕΣΟΝ ΤΟΥ ΡΟΒΕΡΤΟΥ.

— Τέλος! ἀνέκραξε δι' ἀγρίας φωνῆς, σὲ συλλαμβάνομεν ἐπ' αὐτοφώρῳ, ὥστε δὲν θὰ δυνηθῇς νὰ ἀρνηθῇς ὅτι ἦλθες ἐνταῦθα πρὸς βοήθειαν τῶν δύο δεσμωτῶν.

— Καὶ μήπως τὸ ἀρνοῦμαι; ὑπέλαβεν ἡ Ἰωάννα δι' ὕφους ξηροῦ καὶ περιφρονητικοῦ.

— Τὸ ὁμολογεῖς λοιπόν!

— Βεβαιότατα.

— Σὺ λοιπὸν τοῖς ἤνοιξας τὴν θύραν;

— Ἐγώ!

— Σὺ τοῖς ἔδειξας τὴν ὁδόν;

— Ἀναμφιβόλως!

— Καὶ δὲν φοβεῖσαι τὴν τιμωρίτν ἥτις σοὶ ἐπιφυλάττεται;

— Δὲν φοβοῦμαι οὐδὲν, ἀπεκρίνατο ἡ Ἰωάννα· ἄλλως τε δὲ, γνωρίζω τί δύναμαι νὰ φοβῶμαι ἀπὸ μέρους ἀθλίων ὡς σεῖς.

— Ἄ! ἀθλία!

Ὁ Ματὼν ὕψωσε μανιωδῶς τὸν βραχίονα καὶ ἔμελλε νὰ κτυπήσῃ τὴν δυστυχῆ νεάνιδα, ὅτε ᾐσθάνθη τὴν χεῖρά του κρατουμένην ὑπὸ ἄλλης ρωμαλέας.

Ἐστράφη λοιπὸν ἐξηγριωμένος καὶ πάραυτα εἶδεν ὄπισθέν του τὸν Ροβέρτον Λένλαϊ.

— Ὁ Ροβέρτος! ἐψέλλισεν ἡ Ἰωάννα διὰ φωνῆς ἐκλιπούσης.

— Ἐπὶ τίνι σκοπῷ ἤλθετε ἐνταῦθα; Διὰ τί μὲ κρατεῖτε; ἠρώτησεν ὁ Ματὼν δι' ὕφους ἀγρίου.

— Σοὶ ἀπαγορεύω νὰ ἐγγίσῃς τὴν γυναῖκα ταύτην, ἀπεκρίνατο ὁ Ροβέρτος μετὰ κυριαρχικοῦ ὕφους.

— Δὲν γνωρίζετε λοιπὸν τί ἔπραξε;

— Ἀδιάφορον!

— Ὑπῆρχον ἐκεῖ δύο ἐπικίνδυνοι ἄνδρες ἀπὸ τῶν ὁποίων ὀφείλομεν ν' ἀπαλλαχθῶμεν, ἐκ φόβου μήπως μᾶς προδώσωσιν, ἡ δὲ γυνὴ αὕτη τοὺς ἀπηλευθέρωσε.

— Εἶναι ἀληθές; εἶπεν ὁ Ροβέρτος, ἀποτεινόμενος πρὸς τὴν Ἰωάνναν, ἥτις ἵστατο ἡμιθανής.

Ἡ Ἰωάννα ὅμως εἶχε συλλάβει τὴν στιγμὴν ταύτην σπουδαίαν τινα ἀπόφασιν, ἀπέναντι τῆς ὁποίας δὲν ὤφειλε πλέον νὰ ὀπισθοχωρήσῃ, ἄλλως τε δὲ ἐπεθύμει ἀντὶ πάσης θυσίας νὰ ἐκτελέσῃ τὸ σχέδιον ὅπερ εἶχε

κατὰ νοῦν. Ὅθεν, χωρὶς νὰ ἐκπλαγῇ ἐκ τῆς ἐρωτήσεως ταύτης τοῦ Ροβέρτου:

— Μάλιστα, εἶναι ἀληθὲς, ἀπεκρίνατο μετὰ βεβαιότητος· ὁ εἷς τῶν δύο τούτων ἀνδρῶν ἦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἰατροῦ Βερνάρδου, πρὸς ὃν ἡ εὐγνωμοσύνη μοι ἐπέβαλλε τὸ καθῆκον τοῦ νὰ τὸν διασώσω. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸν ἕτερον, οὗτος ἦτο φίλος τῆς παιδικῆς ἡλικίας μου, τὸν ὁποῖον ἀπὸ τοσούτων ἤδη ἐτῶν ἐπανέβλεπον.

— Ἀμφότεροι λοιπὸν οὗτοι ἀνεχώρησαν; ἠρώτησεν ὁ Λένλαϊ.

— Ἀμφότεροι, ἀπεκρίνατο ἡ Ἰωάννα. Ὑπάρχει εἰς τὴν ἐσχατιὰν τῆς ὑπονόμου ταύτης, εἰς τὰ ἔνδον τῆς δεξιᾶς διόδου, καὶ εἰς ἀπόστασιν 500 σχεδὸν βημάτων, ἔξοδος τὴν ὁποίαν πρό τινων ἡμερῶν ἀνεκάλυψα. Ἡ ἔξοδος λοιπὸν αὕτη διευθύνεται πρὸς τὰ ὑπόγεια τοῦ σιδηροδρόμου. Μόλις δὲ εἶχον νὰ πηδήσωσιν ἀπὸ ὕψους δέκα ποδῶν, ὥστε ὁ Μαυρίκιος καὶ ὁ Βιλλερὼν δὲν ἐδίστασαν.

Ἐνόσῳ δὲ ἡ Ἰωάννα ἐδιηγεῖτο ταῦτα, ὁ Ματὼν ἐξέβαλλε βαθὺν γογγισμὸν, καὶ ἡτοιμάζετο νὰ ριφθῇ ἐπ' αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἡ δυστυχὴς νεᾶνις διεσώθη ὑπὸ τοῦ Ροβέρτου.

— Ὄχι, εἶπεν οὗτος, δὲν ἐννοῶ παντάπασι νὰ κακοποιήσῃς τὴν κόρην ταύτην· εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὑπῆρξεν ἀπερίσκεπτος ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ, καὶ ἐνέβαλεν ἴσως εἰς κίνδυνον τὰ σπουδαιότερα ἡμῶν συμφέροντα, ἀλλὰ τὸ κακὸν συνέβη πλέον, ὥστε δὲν δυνάμεθα νὰ τὸ ἐπανορθώσωμεν. Ἄφες τὴν λοιπὸν ἐλευθέραν διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ νοσοκομεῖον, καὶ τοῦ λοιποῦ ἀναδέχομαι νὰ ἐπαγρυπνῶ ἐπὶ τῆς διαγωγῆς της.

Δι' ἑνὸς λοιπὸν σημείου τοῦ Ροβέρτου, οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι μετὰ τῆς Ἰωάννας ἀπεμακρύνθησαν. Μόνος δὲ ὁ Ματὼν, κατὰ διαταγὴν τοῦ Ροβέρτου τὴν ὁποίαν τῷ εἶχεν ἀπευθύνει διὰ φωνῆς ὀξείας καὶ χαμηλῆς, εἶχεν εἰσέτι μείνει.

— Θέλετε νὰ μοὶ ὁμιλήσητε; εἶπε τότε ὁ πρώην σκαπανεὺς δι' ὕφους θρασέος καὶ δυσμενοῦς.

— Μάλιστα, θέλω νὰ σοὶ ὁμιλήσω, ἀπεκρίνατο ὁ Ροβέρτος, διότι ὅ,τι πρὸ ὀλίγου συνέβη διανοίγει τοὺς ὀφθαλμούς μου, ὥστε ἀρχίζω ἤδη νὰ σκέπτωμαι σπουδαίως.

— Εἶναι κατάλληλος ἡ στιγμή.

— Πάντοτε εἶναι κατάλληλος ἡ στιγμὴ, προκειμένου νὰ πράξῃ τις τὸ ἀγαθόν. Ἡ Ἰωάννα αὕτη εἶναι ἐπικίνδυνος.

— Ἀ! τὸ παραδέχεσθε λοιπόν;

— Δύναται, ἀνεπαισθήτως καὶ διὰ τὸ ἐλάχιστον πρᾶγμα νὰ μᾶς προδώσῃ ἅπαντας.

— Μὰ τὴν ἀλήθειαν!

— Πρέπει λοιπὸν νὰ τὴν καταστήσωμεν ἀνίκανον εἰς τὸ νὰ μᾶς βλάψῃ!

— Ἄ! ἄ!

— Ἐννοεῖς;

— Ἐξαίρετα!

— Γνωρίζω λοιπὸν μέσον τι, εἶπεν ὁ Ροβέρτος.

— Καὶ ἐγὼ ἐπίσης, διέκοψεν ὁ Ματὼν, στοιχηματίζω δὲ ὅτι τὸ ἰδικόν μου εἶναι καλλίτερον.

— Ποῖον εἶναι;

— Ἠκούσατε ποτὲ ὅτι οἱ κάτοικοι τοῦ Περλασὲζ εἶχον προσπαθήσει νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς Παρισίους;

— Εἶσαι παράφρων, Ματὼν, διὰ νὰ μὴ σὲ εἶπω λυσσαλέον.

— Ἀλλὰ, μοὶ φαίνεται ὅτι ἐπαπειλεῖται ἡ ζωή μας.

— Ἴσως.

— Ὥστε ἐὰν δὲν προφυλαχθῶμεν . . .

Ὁ Ροβέρτος ἐδράξατο τοῦ βραχίονος τοῦ Ματὼν μετὰ παραφορᾶς.

— Σιώπα, τῷ εἶπε, καὶ ἄκουσον· δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ φονεύσωμεν τὴν δυστυχῆ αὐτὴν κόρην, ἀλλὰ, σοὶ ἐπαναλαμβάνω, πρέπει νὰ τὴν καταστήσωμεν ὅλως διόλου ἀνίκανον εἰς τὸ νὰ μᾶς βλάψῃ.

— Καὶ εὕρετε τὸ μέσον τοῦτο;

— Τὸ εὗρον.

— Ἂς τὸ ἀκούσωμεν λοιπόν.

— Γνωρίζεις βεβαια ὅτι ἡ Ἰωάννα ἔχει τέκνον.

— Νομίζω ὅτι καὶ σεῖς ἐπίσης τὸ γνωρίζετε.

— Τὸ τέκνον λοιπὸν τοῦτο τὸ ἀνέθεσεν εἰς πτωχήν τινα γυναῖκα κατοικοῦσαν εἴς τινα ἀθλίαν οἰκίαν τῆς ὁδοῦ Βιανφαιζάνς.

— Νομίζω . . . Ἀρ. 25.

— Μάλιστα· λοιπὸν θὰ μεταβῇς εἰς τὴν οἰκίαν τῆς γυναικὸς ἐκείνης, ἡ ὁποία μὲ γνωρίζει ὀλίγον, καὶ θὰ τῇ προσφέρεις ἐκ μέρους μου τὰ τρία ταῦτα λουδοβίκεια· πρὸς τούτοις δύνασαι νὰ τῇ εἴπῃς ὅτι ἔχω ἀνάγκην αὐτῆς κατ' αὐτὴν μαλιστα τὴν στιγμὴν, καὶ ἂς σπεύσῃ ἀμέσως νὰ ἔλθῃ εἰς συνάντησίν μου.

— Καὶ τὸ τέκνον;

— Δύνασαι νὰ ἐπαγρυπνῇς ἐπ' αὐτοῦ κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀπουσίας της.

— Ἀλλ' ἐὰν δυσπιστῇ;

— Δὲν πιστεύω, ἀφοῦ μάλιστα λάβῃ καὶ τὰ τρία λουδοβίκεια· ἐν πάσῃ περιπτώσει ὅμως, ἐὰν ἀρνηθῇ . . .

— Ὁμιλήσατε . . .

— Τότε, πρᾶξον ὅπως θέλεις, ἀλλ' ὀφείλεις νὰ μοὶ φέρεις τὸ τέκνον.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Ματὼν ἀπήστραψαν ἀμέσως.

— Ἀξιόλογα! εἶπε μετὰ φαιδρότητος· ἰδοὺ πῶς μοὶ ἀρέσουν αἱ διαταγαί· τὰ πάντα πρέπει νὰ προβλέπῃ τις καὶ νὰ μὴ τὰ ἐγκαταλείπῃ εἰς τὴν τύχην.

— Λοιπὸν, εἴμεθα σύμφωνοι.

— Καθ' ὁλοκληρίαν.

— Θὰ σὲ περιμένω λοιπὸν τὴν ἑσπέραν ταύτην;

— Ἴσα νυκτώσῃ θὰ λάβετε τὸ βρέφος.

Μετὰ τοὺς λόγους λοιπὸν τούτους, ἐξῆλθον οἱ δύο ἄνδρες τῆς ὑπονόμου καὶ ἔφθασαν εἰς τὴν κλίμακα ἥτις ὡδήγει ἐκτός.

Ὁ ἀναγνώστης φαντάζεται βεβαίως μετὰ πόσης συντόνου προσοχῆς παρηκολούθει ὁ Βιλλερὼν τὴν διπλῆν ταύτην σκηνὴν, ἥτις συνέβαινεν ἐνώπιόν του.

Οὐδὲ λέξις τῷ διέφυγεν ἐκ τῶν ὁδηγιῶν. τὰς ὁποίας ἐπίτηδες ἀναμφιβόλως ἡ Ἰωάννα περιέγραφεν εἰς τὸν Ροβέρτον, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τὴν ὁποίαν ὁ Μαυρίκιος ἐξηκολούθησεν ἐξερχόμενος τῆς εἱρκτῆς.

Ἡ πρώτη λοιπὸν φροντὶς του ὑπῆρξε τὸ νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τῆς δεξαμενῆς, καὶ μεθ' ὅλην τὴν νάρκην τὴν ὁποίαν ᾐσθάνετο εἰς τὰ μέλη του, συνεπείᾳ τῆς παρατεταμένης ἐντὸς τοῦ ὕδατος καταδύσεώς του, διήνυσε μετ' ὀλίγον τὴν ἀπόστασιν ἥτις διήκε μέχρι τῆς ἐξόδου, περὶ ἧς ἡ Ἰωάννα εἶχε κάμει λόγον.

Αἱ ὁδηγίαι τῆς Ἰωάννας ἦσαν ἀκριβέσταται· εἰς τὴν ἄκραν τῆς ὑποδειχθείσης παρόδου εὗρε τῳόντι εἰδός τι κολπίσκου διὰ μέσου τοῦ ὁποίου παρετήρησεν, εἰς ἀπόστασιν δέκα ποδῶν ὑποκάτω αὐτοῦ, ὑπόγεια κενὰ, χρησιμεύοντα ὡς ἀποθήκη τῶν πεπαλαιωμένων ἁμαξῶν.

Ἡ ἡμέρα ἤδη ἀνέτελλε, ὁ δὲ τόπος ἐκεῖνος ἦτο ἔρημος ἢ ὀλίγον διαβατός· ἀφοῦ λοιπὸν ἐσκέφθη ἐπί τινα λεπτὰ, ἐπήδησε καὶ ἀμέσως εὑρέθη ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Ἐλησμονήσαμεν δὲ νὰ εἴπωμεν ὅτι ὁ Βιλλερὼν ἦτο ἐξαίρετος γυμναστής.

Μετὰ τὸ παρακεκινδυνευμένον λοιπὸν ἐκεῖνο πήδημα, ἠγέρθη χωρὶς νὰ ἀπολέσῃ τὴν προτέραν αὐτοῦ ζωηρότητα.

Ῥίψας δὲ πέριξ ἑαυτοῦ ἐταστικὸν βλέμμα διηυθύνθη πρὸς τὰ ἐμπρὸς, ἐξῆλθε θαρραλέως τοῦ σταθμοῦ, καὶ εἰσέδυσεν εἰς τὸ πρῶτον ξενοδοχεῖον ὅπερ συνήντησε κατὰ τὴν ὁδὸν Ἀμστερδάμ.

Ἀλλ' ἦτο καταβεβλημένος ἐκ τῆς πείνης καὶ τοῦ κόπου. — Ἐγευμάτισε λοιπὸν μετρίως καὶ μετὰ σπουδῆς, κατόπιν ἐξῆλθεν

ἀμέσως τοῦ ξενοδοχείου, ἐπειδὴ δὲ προσήγγιζεν ἡ νὺξ, μετέβη εἰς τὴν ὑπ' Ἀριθμ. 25 οἰκίαν τῆς ὁδοῦ Βιανφαιζάνς.

Γ'.

Η ΚΥΡΙΑ ΤΟΥΡΛΟΥΠΑΙΝ.

Ἡ ὑπ' Ἀρ. 25 οἰκία τῆς ὁδοῦ Βιανφαιζάνς ἦτο ἐνδιαίτημα ρυπαρὸν καὶ εἰς ἄκρον ἐπικίνδυνον, ὅμοιον πρὸς ταπιφράγκον.

Εἶναι ἀληθὲς ὅμως ὅτι ἡ ἐξωτερικὴ ἄποψίς του δὲν ἦτο κακή. Συνίστατο δὲ ἐκ τριῶν ὀροφῶν, ἐξ ὧν ἡ μὲν ἰσόγαιος ἐχρησίμευεν ὡς ρυπαρὸν καπηλεῖον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου εἰσήρχετό τις διὰ χαμηλῆς θύρας, βαμβάκινα δὲ παραπετάσματα κεχρωματισμένα δι' ἐρυθρολεύκων πλαισίων ὑπέκρυπτον εἰς τὰ ἔξωθεν περίεργα βλέμματα πᾶν ὅ,τι ἐντὸς συνέβαινε.

Μόνον δὲ διὰ τῆς ἡμικλείστου θύρας διεκρίνετο γραφεῖόν τι ἐκ ψευδαργύρου, ὄπισθεν τοῦ ὁποίου ἵζατο ἡ κυρία Τουρλουπαὶν μετὰ τοῦ συζύγου της . . . τοὐτέστιν οἱ δύο φοβεροὶ τοῦ καταστήματος κύριοι.

Ἀπὸ εἴκοσιν ἤδη ἐτῶν οἱ δύο σύζυγοι κατεῖχον τὴν κοινωνικὴν ἐκείνην θέσιν, κύριος δὲ οἶδε πόσοι κακοῦργοι, πόσοι δολοφόνοι, πόσοι κατάσκοποι, καὶ ἐν γένει παντὸς εἴδους ἐπαγγέλματος ἄνθρωποι διέβησαν πρὸ τοῦ ψευδαργυρίνου γραφείου ὅπερ ἀνεφέρομεν.

Ἡ αἴθουσα τοῦ ἰσωγαίου ἦτο προσιτὴ εἰς πάντας ὅσοι ἐπεθύμουν νὰ εἰσέλθωσι καὶ νὰ καθίσωσι μάλιστα, κατὰ δὲ τοὺς λόγους τοῦ γέρο Τουρλουπαὶν, ἅπας ὁ κόσμος ἠδύνατο νὰ εἰσέλθῃ πρὸς ἀναψυχήν.

Τοῦτ' αὐτὸ ὅμως δὲν συνέβαινε καὶ εἰς τὴν πρώτην ὀροφήν.

Τὸ ἐνδιαίτημα τοῦτο ἦτο τὸ μυστηριῶδες τοῦ καταστήματος μέρος, περιέχον μεγάλην τινὰ αἴθουσαν, τὴν ὁποίαν ἐνοικίαζον διὰ μεγάλα δεῖπνα, καὶ τρία δωμάτια, ἅτινα ἐχρησίμευον διαφοροτρόπως.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰς δύο λοιπὰς ὀροφὰς, αὗται περιεῖχον δωμάτια κεκοσμημένα, ἐνοικιαζόμενα εἰς μετρίας τιμὰς κατὰ μῆνα, κατὰ ἑβδομάδα, οὐχ ἧττον δὲ καὶ κατὰ νύκτα.

Ὁ Βιλλερὼν δὲν ὑπέστη τὴν ἔμφυτον ἐκείνην ἀποστροφὴν, τὴν ὁποίαν συνήθως αἰσθάνεται πᾶς ὅστις εἰσέρχεται εἰς τοιαῦτα καταλύματα. Ἐγνώριζε τοὺς Παρισίους τοὺς μεθ' ὅλων τῶν ἀποκρύφων των, πλέον δ' ἢ ἅπαξ κατὰ τὴν παιδικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν ἐπεσκέφθη χάριν περιεργείας τὰ τοιοῦτου εἴδους καταστήματα.

Ἄλλως τε, ἐν ἀνάγκῃ, ὡμίλει καὶ τὴν γλῶσσάν των, προσποιούμενος συγχρόνως καὶ τὰ ἤθη των.

Ἐχαιρέτησε λοιπὸν τὴν γοργὼ μετὰ τῆς συνήθους εἰς τὸ κατάστημα ἐκεῖνο εὐγενείας, καὶ ἐζήτησε νὰ ἴδῃ τὴν γυναῖκα εἰς ἣν ἦτο ἐμπεπιστευμένη ἡ φύλαξις τοῦ παιδὸς τῆς Ἰωάννας.

Ἡ κυρὰ Τουρλουπαὶν προσήλωσε περίεργον ἐπὶ τοῦ πελάτου της βλέμμα, καὶ ἐξεπλάγη διά τε τὴν κομψότητα καὶ τὴν ρωμαλεότητα τοῦ σώματός του.

— Ὦ! ὦ! εἶπε, κλίνουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς, πρώτην φορὰν ἤδη βλέπω τὸ πρόσωπον τοῦτο ἐδῶ. Μήπως σὺ εἶσαι ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου;

— Σοὶ φαίνεται παράδοξον; ἀπεκρίνατο ὁ Βιλλερὼν ἀνακαγχάζων· νομίζω ὅτι δὲν εἶμαι καὶ τόσον διὰ ρίψιμον.

— Ἀλλὰ, εἶπεν ἡ γοργὼ, εἰς ποίαν μερίδα τοῦ κράτους ἀνήκεις;

— Μερίδα τοῦ κράτους . . . Τί σημαίνει τοῦτο; . . .

— Καλά! καλά! προσποιεῖσαι . . .

— Ἴσως.

— Καὶ καμμία ἀλήθεια . . .

Ὁ Βιλλερὼν ὕψωσε τοὺς ὤμους, καὶ ἔρριψε μετ' ἀδιαφορίας ἐπὶ τοῦ γραφείου πεντόφραγκον νόμισμα:

— Ἕν κόκκινον, ἂν ἀγαπᾷς, κυρὰ Τουρλουπαὶν, εἶπε ταὐτοχρόνως δι' ὕφους κατ' ἐπιφάνειαν ἀδιαφόρου.

Ἡ κυρὰ Τουρλουπαὶν ἐμειδίασεν ἀνεπαισθήτως, καὶ προσέφερεν εἰς τὸν Βιλλερὼν ποτήριον οἴνου ὅπερ οὗτος διὰ τῆς λέξεως ταύτης ἐσήμαινε.

Ὁ Βιλλερὼν κατέπιεν εὐχαρίστως τὸ ποτὸν, κροταλίσας συγχρόνως καὶ τὴν γλῶσσάν του.

— Καλά! ὑπάρχουσιν εἰς τὴν περιφέρειαν ταύτην καὶ ἄλλα καλὰ ποτὰ, εἶπε κραδαίνων τὴν κεφαλήν· τώρα δὲ, κυρὰ Τουρλουπαὶν, θὰ λάβῃς τὴν καλοσύνην νὰ μοὶ δείξῃς τὸν δρόμον διὰ νὰ μεταβῶ πλησίον τοῦ μικροῦ;

Ἡ κυρὰ Τουρλουπαὶν ἐποίησε σημεῖον ἐπιδοκιμασίας. Ἐπὶ τῇ θέᾳ δὲ τοῦ πεντοφράγκου, μειδίαμα καὶ πάλιν ἐζωγραφήθη ἐπὶ τῶν ἐξογκωμένων χειλέων της.

— Τῇ ἀληθείᾳ, μοὶ φαίνεσαι πολὺ ἀξιόλογος ἄνθρωπος, εἶπεν, ἀνταλλάσσουσα τὸ πεντόφραγκον νόμισμα. Πολὺν χρόνον θὰ σὲ ἔχωμεν εἰς Παρισίους;

— Πρὸ ὀλίγου ἔρθασα! ἀπεκρίνατο ὁ Βιλλερών.

— Καὶ θὰ μείνῃς;

— Ὀλίγον.

— Μάθε ὅτι ἐδῶ ὑπάρχουσι καὶ δωμάτια δι' ἐνοίκιον.

— Τὸ ὑποπτεύομαι.

— Ἐὰν ἔχῃς λοιπὸν εὐχαρίστησιν . . .

Ὁ Βιλλερὼν ἔθλιψε σὴν χεῖρα τῆς γοργοῦς:

— Ὅσον δι' αὐτὸ, ἀπεκρίνατο μετ' ἀπροσδοκήτου βλέμματος, ὅπερ ἔκαμε τὴν κυρὰ Τουρλουπαὶν νὰ ἀνασκιρτήσῃ, μόνον μία δυσκολία ὑπάρχει.

— Ποία;

— Ἀπό τινων ἐτῶν ὑπέπεσα εἰς μίαν διαβολεμένην συνήθειαν.

— Ποίου εἴδους;

— Δὲν ἀγαπῶ νὰ ἔχω οἰκοδέσποιναν, ὥστε πρὸ πολλοῦ ἤδη δὲν πληρόνω ἐνοίκιον.

— Παράδοξον! δὲν εἶναι δὰ καὶ τόσον ἀνόητος ἡ ἰδέα αὕτη, ὥστε, ἠδυνάμεθα ἴσως νὰ ἔλθωμεν εἰς συμφωνίας.

— Τῇ ἀληθείᾳ!

— Ὥστε ἐὰν φανῇς πολὺ ἀγαθός . . .

— Ἄ! ἄ!

— Θὰ ὁμιλήσωμεν περὶ αὐτοῦ.

— Πότε;

— Ὅταν καταβῇς.

Ὁ Βιλλερὼν μεγάλως ἐπεθύμει νὰ ἐκραγῇ εἰς γέλωτα, ἀλλ' ἠδυνήθη νὰ ἀναχαιτίσῃ ἑαυτόν.

Ἐχαιρέτησε λοιπὸν τὴν κυρὰ Τουρλουπαὶν μεθ' ὅλου τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς ἰταμότητος συγχρόνως τὴν ὁποίαν ἀπῄτει ἡ περίστασις ἐκείνη, καὶ, συμφώνως μὲ τὰς ὁδηγίας αἵτινες τῷ ἐδόθησαν, εἰσῆλθεν εἰς τὸ μεσαύλιον ὅπερ ὡδήγει πρὸς τὴν κλίμακα.

— Πρόσεχε ὅμως, τῷ ἔκραξεν ἡ γοργὼ, νὰ μὴ σταματήσῃς εἰς τὴν πρώτην ὀροφήν.

— Καὶ διατί; ἠρώτησεν ὁ Βιλλερών.

— Διότι ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι.

— Ὁποῖοι ἄνθρωποι;

— Ἐὰν σὲ ἐρωτήσωσιν, εἰπὲ ὅτι δὲν γνωρίζεις τίποτε.

Ὁ Βιλλερὼν ἐξηκολούθει νὰ ἀναβαίνῃ.

Ἀλλ' ἐνόσῳ ἀνήρχετο τὰς βαθμίδας τῆς κλίμακος, κατελήφθη ὑπό τινος ἰδέας.

Αἱ τελευταῖαι τῆς κυρᾶς Τουρλουπαὶν συστάσεις διήγειρον τὴν περιέργειάν του.

Μυστηριῶδές τι ἴσως συνέβαινε κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην εἰς τὴν πρώτην ὀροφὴν τῆς αἰσχρᾶς ἐκείνης κατοικίας . . .

Ποίου εἴδους ἆρά γε μυστήριον ὑπεκρύπτετο ἀπὸ τὰ βλέμματα τῶν βεβήλων;

Ὅθεν ἐπεθύμει νὰ πληροφορηθῇ.

Ἀλλὰ, ἡ περιέργεια αὕτη δὲν ἦτον ἐκτὸς

παντὸς κινδύνου, διότι ἐντὸς τῶν τοιούτου εἴδους καταστημάτων δὲν εἶναι φρόνιμον νὰ συλληφθῇ τις ἐπ' αὐτοφόρῳ κατασκοπεύων, οἱ δὲ κατάσκοποι συνήθως τιμωροῦνται αὐστηρότατα.

Ὁ Βιλλερὼν κάλλιστα ἠννόει τοῦτο, ἀλλ' ἐνδομύχως ἠσθάνετο φωνήν τινα τῆς συνειδήσεως ἥτις τῷ ὑπέσχετο γενναίαν ἀνταμοιβὴν διὰ τὴν ἀδιακρισίαν του ταύτην, ὥστε ὅταν ἔθεσε τὸν πόδα ἐπὶ τοῦ μεσαναβάθρου, ἡ ἀπόφασίς του ἦτο ἀμετάκλητος.

Ὥθησε λοιπὸν ψηλαφητεὶ τὴν θύραν ἥτις εὑρέθη ἀπέναντί του, καὶ εἰσῆλθεν εἰς δωμάτιον ἐν ᾧ ὑπῆρχε σκότος βαθύτατον.

Τὸ δωμάτιον ἦτο στενώτατον, μήκους δύο ἢ τριῶν ὡς ἔγγιστα ποδῶν.

Ἔτεινε λοιπὸν τὸ οὖς καὶ ἀμέσως ἤκουσε συνομιλίας εἰς τὴν παρακειμένην αἴθουσαν.

Κατ' ἀρχὰς, ὡς ἐκ τοῦ συγκεχυμένου θορύβου τῶν φωνῶν δὲν ἠδυνήθη νὰ διακρίνῃ οὐδὲν ἀκριβὲς καὶ εὐνόητον.

Ἡ συνεδρίασις ἄρα θὰ ἦτο πολυάριθμος.

Ἤκουε τὸν κρότον τῶν βημάτων, τὰς κινήσεις τῶν τραπεζῶν καὶ τῶν θρανίων, ἠννόησε δὲ ὅτι ἐζήτουν νὰ ἐπαναφέρωσιν ὀλίγον τὴν τάξιν εἰς τὸ συνέδριον.

Ὁ Βιλλερὼν εἰς ἄκρον ἐθορυβήθη.

Ποῖοι ἄνδρες ἄρά γε ὑπῆρχον εἰς τὴν παρακειμένην αἴθουσαν κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην, καὶ ἐπὶ τίνι σκοπῷ συνῆλθον ἐνταῦθα;

Ἤκουε μὲν κάλλιστα ἐκ διαλειμμάτων λέξεις τινὰς τῶν ὁποίων ἡ σημασία ἦτο δυσνόητος, ἀλλὰ δὲν ἔβλεπε καθ' ὁλοκληρίαν οὐδέν.

Ἐν τούτοις ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἀφοῦ τὸ βλέμμα του συνωκειώθη ἤδη μετὰ τοῦ σκότους ὅπερ τὸν περιεκάλυπτε, διέκρινεν ἐπὶ τέλους ἀκτῖνας φωτὸς, αἵτινες διήθουν διὰ μέσου σανίδων τινῶν κακῶς προστριμοσμένων πρὸς ἀλλήλας.

Ἔσπευσε λοιπὸν νὰ ἐπωφεληθῇ τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης, προσηλώσας δὲ τὸ ἄπληστον ὄμμα του εἰς τὴν ρωγμὴν ἐκείνην, ἐβύθισε τὸ βλέμμα του ἐντὸς τῆς παρακειμένης αἰθούσης.

Κατ' ἀρχὰς οὐδὲν ἠδυνήθη νὰ διακρίνῃ, ὡς ἐκ τοῦ ὑπερβολικοῦ καπνοῦ ὅστις ἐξήρχετο ἐκ τῶν σιγάρων, τοσαύτη δὲ ὑπῆρχεν ἐντὸς τῆς αἰθούσης ἀταξία ὥστε ἀδύνατον ἦτο νὰ διακρίνῃ τὰ ἀντικείμενα.

Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἡ τάξις ἀπεκατέστη, τὰ πλεῖστα δὲ μέλη ἔλαβον θέσιν ἐπὶ τῶν ἑδρῶν αἵτινες ἦσαν τοποθετημέναι εὐμεθόδως, ὥστε δὲν ἔμενε πλέον πρὸ τοῦ βλέμματος τοῦ Βιλλερὼν εἰμὴ ἀνήρ τις ἱστάμενος ὄρθιος πρὸ τῆς τραπέζης, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ μορφὴ ἐφωτίζετο ὑπὸ δύο ἢ τριῶν κηρίων.

Ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ ἀνδρὸς τούτου ὁ Βιλλερὼν ὠπισθοχώρησεν ἔντρομος.

Ἂν καὶ τρίτην μόλις ἤδη φορὰν τὸν ἔβλεπεν, οὐχ ἧττον πάραυτα τὸν ἀνεγνώρισεν.

Ὁ ἀνὴρ δὲ οὗτος ἦτον ὁ Ροβέρτος Λένλαϊ.

Ἀλλὰ μόνη ἡ θέα τοῦ Ροβέρτου δὲν τὸν ἐξέπληξεν . . . Ἡ νὺξ ἐκείνη πολλὰς ἄλλας ἐκπλήξεις τῷ ἐπεφύλαττεν.

ΙΑ'.

Η ΠΡΟΤΞΕΡΑΙΑ ΤΗΣ 18 ΜΑΡΤΙΟΥ.

Ὅτε ὁ Βιλλερὼν, ἀναγνωρίσας ἤδη τὸν Ροβέρτον Λένλαϊ, μετέφερε τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, κατεπλάγη ἐκ τῆς ἐκτάκτου ἀπόψεως τὴν ὁποίαν παρουσίαζεν ἡ παράδοξος ἐκείνη συνεδρίασις.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἐντὸς τῆς αἰθούσης ἐκείνης προσεδόκα νὰ ἀπαντήσῃ τοὺς τύπους τῆς ἀκολασίας, τῆς ἐξαχρειώσεως ἢ τοῦ κακουργήματος, ἀλλὰ, ἀντὶ τῶν δραπετευσάντων ἢ ἀπελευθερωθέντων τῆς Τουλὼν δεσμωτῶν,

παρετήρει συνηγμένους ἐν τάξει ἄνδρας μετὰ μορφῆς δραστηρίου καὶ σκυθρωπῆς, ἐπὶ τῶν χαρακτήρων ὅμως τῶν ὁποίων εἰς μάτην ἤθελέ τις ἀναζητήσει τὰ ἴχνη ἠθικῆς καταπτώσεως.

Ἐν τούτοις, οὐδὲν εὐγενὲς ἢ ἔξοχον ὑπῆρχεν εἰς τὴν φυσιογνωμίαν των, διότι οἱ πλεῖστοι ἐκ τῶν ἀνδρῶν τούτων ἦσαν δυσδιακρίτου κοινωνικῆς τάξεως, ὁ δὲ ἐπίπλαστος ἐντὸς τῶν λεσχῶν βίος καὶ ἡ ἕξις τῆς ἀργίας εἶχον ἐναποτυπώσει ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτῶν τὴν ὀλεθρίαν καὶ ἀνεξάλειπτον αὐτῶν κηλίδα.

Οἱ πλεῖστοι ἄρα τῶν ἀνδρῶν τούτων ἦσαν ἐκ τῆς τάξεως ἐκείνης ἥτις σχηματίζει ἰδιαιτέραν κοινωνίαν, οὐδαμοῦ ἄλλοθι ἐκτὸς τῶν Παρισίων ἀπαντῶσαν, καὶ εἰς ἣν ἀνήκουσι πάντες οἱ διαθέσιμοι, πάντες οἱ μεμψίμοιροι, πάντες οἱ φιλόδοξοι, καὶ ἥτις ἀεννάως παρέχει, ἀπὸ πεντήκοντα ἤδη ἐτῶν, τοὺς φοβεροὺς αὐτουργοὺς πασῶν τῶν πολιτικῶν διαταράξεων.

Τὰ μέλη τοῦ συνεδρίου ἅτινα ὁ Βιλλερὼν εἶχεν ἀπέναντί του δὲν ἀνῆκον ἐν τούτοις πάντα εἰς τὴν τάξιν ταύτην· ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁμίλου ἐκείνου τὸν ὁποῖον πρὸ ὀλίγου ἐν συνόψει περιεγράψαμεν διεκρίνοντο πρόσωπα παριστάνοντα ἔκφρασιν μᾶλλον ἐμφαντικὴν, καὶ πρὸς ἃ ἐκεῖνα τὸ ὄμμα του προσηλώθη ἀμέσως μετὰ πλείονος περιεργείας.

Τὰ πρόσωπα δὲ ταῦτα ἦσαν τέσσαρα ἢ πέντε ὡς ἔγγιστα, τοῦτο δὲ ἤρκει ὅπως καταστήσῃ τὴν συνεδρίασιν ἐκείνην ἔτι ἀπαισιωτέραν.

Ὁ Βιλλερὼν εὑρίσκετο εἰς ἀπορίαν ἀναλογιζόμενος πῶς οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι εἰσῆλθον εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην, καὶ ἐπὶ τίνι σκοπῷ εἰσῆλθον, καὶ ἐπὶ τίνι αἱμοβόρῳ συμποσίῳ εἶχον προσκληθῇ ἐνταῦθα.

Μετὰ παρέλευσιν λοιπὸν στιγμῶν τινων, ἡ ἡσυχία ἀπεκατέστη ἐν τῇ αἰθούσῃ, ὁ δὲ Ροβέρτος Λένλαϊ ἔλαβε τὸν λόγον:

— Πολῖται, εἶπε, διὰ φωνῆς ἰσχυρᾶς· ἡ ἀπὸ τοσούτου χρόνου προσδοκωμένη στιγμὴ ἐπέστη ἐπὶ τέλους. Πρό τινων ἐτῶν ἔλεγον ὑμῖν, ὅτι ὁ μεταξὺ Γαλλίας καὶ Πρωσσίας πόλεμος ἔμελλε νὰ ἐκραγῇ . . . ὁ δὲ πόλεμος οὗτος ἔληξε σήμερον. Ἔλεγον ὑμῖν πρὸς τούτοις ὅτι, κατὰ τὴν αἱματηρὰν ταύτην πάλην, ἡ μία ἐκ τῶν δύο τούτων δυνάμεων ἤθελε μοιραίως ἐξαφανισθῇ καθ' ὁλοκληρίαν, τὸ δὲ ἡττηθὲν ἔθνος ἤθελε καταστῇ ἡμετέρα βορά. Ἅπασαι λοιπὸν αἱ προρρήσεις μου ἐκεῖναι ἐπραγματοποιήθησαν, τὴν στιγμὴν δὲ ταύτην ἡ Γαλλία ἀγωνιᾷ, εἰς ἡμᾶς δὲ ἀνήκει ἤδη τὸ πτῶμα αὐτῆς.

Οὐδέποτε καταλληλοτέρα περίστασις παρουσιάσθη. Τὰ πνεύματα εὑρίσκονται ἐν διαταράξει, αἱ ἐργασίαι κατελήφθησαν ὑπὸ ἀταξίας, ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς γενικῆς καταστροφῆς, μόνη ἡ Διεθνὴς τῶν ἐργατῶν Ἑταιρία ἵσταται ἀκμάζουσα!

Τί μᾶς ἐνδιαφέρουσιν αἱ ἀρχαῖαι λέξεις: Πατρὶς καὶ Σημαία! Ἡ ἡμετέρα πατρὶς εἶναι ἡ φιλανθρωπία, ἡ δὲ σημαία μας εἶναι ἐκείνη τὴν ὁποίαν τοσάκις διὰ τοῦ ἡμετέρου αἵματος ἐβάψαμεν!

Ἐμπρὸς λοιπὸν, φίλοι μου . . . ! Μὴ διστάσωμεν· ἂς καταλάβωμεν αὖριον τοὺς Παρισίους, ἡ δὲ Εὐρώπη καὶ ἅπας ὁ κόσμος ἂς μάθῃ νὰ μᾶς ἀναγνωρίσῃ!

Φρενητιώδεις ἐπευφημίαι διεδέχθησαν τοὺς λόγους τούτους, καὶ ἐπί τινα λεπτὰ ἀπερίγραπτος ἐνθουσιασμὸς κατέλαβε τὰ μέλη τοῦ συνεδρίου.

Ἐν τούτοις ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἡ γαλήνη ἐπῆλθεν, ὁ δὲ Βιλλερὼν παρετήρησεν ἄνδρα μὲ ὄψιν ὠχρὰν, ὅστις ἐγερθεὶς ἐζήτει τὸν λόγον.

Ὁ Ροβέρτος τῷ ἔνευσε νὰ ὁμιλήσῃ, καὶ ἤρξατο.

Ἡ φωνὴ τοῦ ἀνδρὸς τούτου ἦτο τραχεία, ἡ ὄψις ἀπαισία, τὰ δὲ σχήματα αὐστηρὰ καὶ δεσποτικά.

Ἀλλ' ἐπειδὴ ὀλίγα ἐκ τῶν μελῶν ἐγνώριζον τὸν ἄνδρα τοῦτον, τὸν ἠκροῶντο μετὰ πλείονος προσοχῆς.

— Πολῖται, εἶπε· ὅ,τι πρὸ ὀλίγου ἤκουσα εἶναι εὐχάριστον, διὸ καὶ ἐπευφήμησα εἰς τὰ αἰσθήματα, ἅτινα ὁ προλαλήσας μου ἐξέφρασεν.

Ἐν τούτοις, δὲν ἀρκεῖ νὰ ἀναλάβωμεν σήμερον τὴν μωρὰν ἐπανάστασιν τὴν ὁποίαν τοσάκις ἀπεπειράθημεν, ἀλλὰ τὴν φορὰν ταύτην ὀφείλομεν νὰ ἐξεγείρωμεν τὴν τελευταίαν καὶ τὴν καλλιτέραν ἐπανάστασιν. Μὲ ἐννοεῖτε;

Ἐβεβαιώθην ὅτι ὑπάρχουσιν ἐν τῷ συνεδρίῳ τῶν Βερσαλλιῶν μέλη τινὰ ποταπῶν οἰκογενειῶν· ἐὰν ἔχῃ οὕτω, εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἀπὸ Βορδὼ μέχρι Βερσαλλιῶν οὐδεὶς ἀληθὴς πολίτης εὑρέθη.

Ἐν ταῖς ἀρχαίαις δημοκρατίαις, ὁ νόμος ἦτο τυραννοκτόνος. Ἀλλ' ἤδη, δὲν πρέπει ἡ ἐκλαμβανομένη ἠθικὴ νὰ ὀνομάσῃ τὴν δικαίαν ταύτην πρᾶξιν δολοφονίαν.

Ὅπως κατὰ τὸν ἀναλλοίωτον τῶν πραγμάτων ροῦν πᾶν ἐρίζον στοιχεῖον ἐξαλείφεται, οὕτω καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ πᾶν ἀντικείμενον διαταράξεως τῆς ἠθικῆς, καὶ πᾶν πρόσκομμα εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ἰδεώδους τῆς δικαιοσύνης ὅπερ ἐπιδιώκει ἡ ἐπανάστασις, ὀφείλει νὰ καταστραφῇ.

Ἡ κοινωνία ἓν μόνον καθῆκον ὀφείλει πρὸς τοὺς ἡγεμόνας, — τὸν θάνατον! (α), εἰς μίαν δὲ ὑπόκειται διατύπωσιν: — τὴν τῆς ἰσότητος.

Δὲν ἀρκεῖ ὅμως τοῦτο! διότι ἐὰν ἐπιθυμῶμεν νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὸν θρίαμβόν μας, πρέπει νὰ ὁμώσωμεν ὅπως δραστηρίως ἀντιστῶμεν, καὶ μὴ ὀπισθοχωρήσωμεν ἀπέναντι τῆς γενικῆς σωτηρίας.

Πρόκειται νὰ πολεμήσωμεν ἐναντίον τῶν ἀρχαίων ὑπηρετῶν τοῦ Βοναπάρτου, ἐναντίον τῶν βασιλοφρόνων τοῦ Σιαρὲτ καὶ τοῦ Κατελινὼ οἵτινες οὐχ ἧττον εἰσὶν ἀνδροκτόνοι καὶ δολοφόνοι.

Ἂς ἐξασφαλισθῶμεν λοιπὸν δι' ὁμήρων, καὶ ἂν τολμήσωσι νὰ ὑψώσωσι τὴν χεῖρα ἐναντίον ἑνὸς μόνου ἡμετέρου στρατιώτου, ἂς θανατώσωμεν ἄνευ οἴκτου ὅσους ἐκ τῶν ἰδικῶν των ἤθελον περιέλθει εἰς τὰς ἡμετέρας χεῖρας!

Ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος· μᾶς πολεμοῦσιν ὡς ἄγριοι, ὥστε διὰ φωνῆς τῶν ἰνδικῶν φυλῶν ὀφείλομεν νὰ τοὺς ἀπαντήσωμεν.

Τὴν ἀγόρευσιν ταύτην ἥτις ἀπηγγέλθη δι' ὕρους ἀγρίου διεδέχθη ἀμφίβολος ψιθυρισμός, ὁ δὲ ῥήτωρ δὲν ἐκάθησεν εἰμὴ ἀφοῦ περιέφερεν ἐπὶ τοῦ συνεδρίου βλέμμα φλογερόν.

Ἀλλὰ πάραυτα νέος ῥήτωρ ἠγέρθη καὶ συνέστησε τὴν σιωπήν.

Ὁ ῥήτωρ οὗτος ἦτο γέρων, μὲ ὄψιν γαλήνιον, μέτωπον ὑπεμφαῖνον ἀγχίνοιαν, καὶ ὄμμα εὐμενὲς καὶ γλυκύ.

Πάντες οἱ παρευρισκόμενοι ἐχάρησαν πρὸς αὐτόν.

Ὁ Βιλλερὼν ἠνόησεν ὅτι ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος δὲν ἦτο ἐκ τῶν συνήθων, ἀλλ' ἐξήσκει ἐπὶ τοῦ συνεδρίου μεγίστην ἐπιρροήν.

Τίς ἦτο ἆρά γε ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος, καὶ ποία ἔκτακτος περίστασις τὸν ὡδήγησεν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἐκείνου ὁμίλου, πρὸς ὃν ἐφαίνετο ἀποτελῶν τοσοῦτο παράδοξον ἀντίθεσιν;

Ἐτοποθετήθη λοιπὸν ὅσον ἠδύνατο καλλίτερον, ὅπως παρατηρῇ πᾶν ὅ,τι ἤθελε συμβῇ.

« Ἀγαπητοὶ φίλοι μου! εἶπεν ὁ γέρων διὰ φωνῆς ὀλίγον λεπτῆς ἀλλὰ στερρᾶς, νομίζω ὅτι εἰμὶ ὁ πρεσβύτερος τῶν δημοκρατικῶν τῆς Γαλλίας, ἐὰν δὲ δὲν παρευρέθην εἰς τὰς συβαρὰς τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως σκηνάς, ἤκουσα ὅμως αὐτὰς διηγουμένας παρ'

(α) Σ. Σ. Αἱ προηγούμεναι ὡς καὶ αἱ ἑπόμεναι δημηγορίαι ἀπεσπάσθησαν ἐκ τῆς «Ἐπισήμου Ἐφημερίδος τῆς Κοινότητος.»

ἀνδρῶν εἵτινες εἶχον λάβει τὰ σπουδαιότερα πρόσωπα.

Φίλοι μου! ἡ ἐποχὴ ἐκείνη ἦτο σπουδαία. Ἦτο ἐποχὴ τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ λαοῦ, ὅ,τι δὲ προτιθέμεθα, ἢ ὅ,τι μέλλομεν τῇ ἐπαύριον νὰ πράξωμεν, οὐδὲν ἄλλο ἐστίν, εἰμὴ συνέχεια τῶν συμβεβηκότων τοῦ 93, πρόκειται δὲ νὰ ἱδρύσωμεν διὰ παντὸς τὴν Δημοκρατίαν, τὴν ὁποίαν τοσάκις ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν ἀπέσπασαν! . . .

Ἂς μὴ προφέρωμεν λοιπὸν λέξεις ἀπεχθεῖς, ἂς μὴ παρασυρώμεθα ὑπὸ αἰσθήματος ἐκδικήσεως, διότι τοῦτο εἶναι ἀνάξιον καὶ τοῦ παρελθόντος τῆς Δημοκρατίας, καὶ τοῦ μέλλοντος ὅπερ ὀνειροπολοῦμεν!

Εἰρήνη καὶ ἐργασία! ἰδοὺ τὸ ἡμέτερον μέλλον,

Ἰδοὺ ἡ βεβαία ἀμοιβὴ ἡμῶν καὶ ἡ κοινωνικὴ ἀναγέννησις, ὥστε ὑπὸ τοιαύτην ἔποψιν ἡ Δημοκρατία δύναται νὰ καταστήσῃ τὴν Γαλλίαν στήριγμα τῶν ἀσθενῶν, προστάτιδα τῶν ἐργατῶν, ἐλπίδα τῶν καταδυναστευομένων ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ βάσιν τῆς παγκοσμίου Δημοκρατίας.

Ἡ ἀπελευθέρωσις λοιπὸν τῆς Κοινότητος, τὸ ἐπαναλαμβάνω, εἶναι ἀπελευθέρωσις αὐτῆς τῆς Δημοκρατίας· ὥστε ἑκάστη κοινωνικὴ τάξις θέλει ἐπανακτήσει τὴν πλήρη ἀνεξαρτησίαν αὐτῆς, καὶ τὴν ἐντελῆ ἐλευθερίαν εἰς τὰς πράξεις της.

Ἡ Κοινότης ἄρα θέλει ἐνασχοληθῇ περὶ παντὸς νομίμου.

Ἡ νομαρχία περὶ παντὸς ἀφορῶντος τὴν χώραν.

Ἡ κυβέρνησις περὶ παντὸς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ ἔθνος.

Ἡ δὲ κοινότης τὴν ὁποίαν θέλομεν συστήσει, θέλει εἶσθαι τὸ πρότυπον τῆς κοινότητος. . . .

Ἐργασία λοιπὸν σημαίνει τάξιν, οἰκονομίαν, χρηστότητα, αὐστηρὸν ἔλεγχον, ὥστε ἐν τῇ Δημοκρατικῇ Κοινότητι ἡ πόλις τῶν Παρισίων δὲν θέλει ἀπαντήσει τετρακόσια ἑκατομμύρια ἀπατεώνων.

Ἰδοὺ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην, ἡ ὁδὸς τὴν ὁποίαν ὀφείλομεν νὰ ἀκολουθήσωμεν· εἰσέλθετε λοιπὸν θαρραλέως καὶ ἀποφασιστικῶς εἰς αὐτήν.

Μὴ ὑπερβῶμεν τὰ ὡρισμένα ταῦτα ὅρια, ἡ δὲ χώρα καὶ τὸ κράτος θέλουσιν εἶσθαι εὐτυχῆ καὶ ὑπερήφανα ἐπευφημοῦντα τὴν τοσοῦτῳ μεγάλην ἀλλὰ τοσοῦτον ἁπλῆν ταύτην ἐπανάστασιν, ἥτις θέλει εἶσθαι ἡ γονιμωτέρα τῆς ἡμετέρας ἱστορίας ἐπανάστασις.

Ζήτω λοιπὸν ἡ Δημοκρατία! Ζήτω ἡ Κοινότης!

— Τὐλάχιστον, εἶπεν ὁ Βιλλερὼν, καθ' ὃν χρόνον αἱ ἐπευφημίαι ἠντήχουν ἐντὸς τῆς αἰθούσης, ἰδοὺ εἷς ἀνὴρ ὅστις δὲν στερεῖται τοὐλάχιστον τοῦ κοινοῦ νοός. Ἀλλὰ πῶς συνέβη νὰ ἀποπλανηθῇ μεταξὺ τοῦ μαινομένου τούτου πλήθους; Ἐλπίζω ὅμως ὅτι μετὰ δέκα λεπτὰ θέλουσι τὸν συμπαρασύρει.

Πρὸς ἐπιβεβαίωσιν δὲ τοῦ διαλογισμοῦ του τούτου, πάραυτα σχεδὸν ἄπειροι φωναὶ ἀντήχησαν ἐκφράζουσαι τὰς ἀγερώχους καὶ φοβερὰς ἀπαιτήσεις των, κατόπιν τῆς πράξου τοῦ ἀρχαίου δημοκράτου ἀγορεύσεως.

— Ἐρρέτωσαν οἱ ἱερεῖς! ἔλεγον οἱ μέν.

— Ἐρρέτωσαν αἱ κληρονομίαι! προσετίθουν οἱ δέ.

— Κάτω αἱ ἀγροτικαὶ ἰδιοκτησίαι! . . . Ζήτω ἡ Διεθνής! . . . Ἂς ἐκλείψῃ ὁ διαρκὴς στρατός! Κάτω οἱ ἐργοστασιάρχαι καὶ οἱ κεφαλαιοῦχοι! . . .

Οἱ μὲν ἀπῄτουν τὴν καθιέρωσιν τῆς γενικῆς κοινοκτημοσύνης, ἐνῷ ἕτεροι ἠρκοῦντο εἰς τὴν ἀλληλοκτημοσύνην.

Ἦτο λοιπὸν χάος, σύγχισις, ἐξ ἧς δυσκόλως ἠδύνατό τις νὰ διακρίνῃ λογικὴν καὶ πρακτικήν τινα ἰδέαν.

Ὁ Βιλλερὼν ἱκανὰ ἤδη εἶχεν ἀκούσει, ὥστε ἐθεώρησεν εὔλογον νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν θέσιν του.

Ἄλλως τε δὲ, ἡ θέσις του ἠδύνατο ν' ἀποβῇ ἐπικίνδυνος, διὸ καὶ κατενόησεν ὅτι ὤφειλε νὰ προφυλαχθῇ.

Ἔφθασε λοιπὸν ἐλαφρῶς πρὸς τὴν θύραν τὴν ὁποίαν μετὰ προφυλάξεως ἤνοιξε.

Ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν ἔθετε τὸν πόδα ἐπὶ τοῦ μεσαναβάθρου ἀπεσύρθη αἰφνιδίως καὶ ἔτεινε τὸ οὖς.

— Εἶχεν ἀκούσει κραυγὴν ἐξερχομένην ἐκ τῆς ἀνωτέρας ὀροφῆς, συγχρόνως δὲ καὶ κατεσπευσμένα βήματα καταβαίνοντα τῆς κλίμακος.

Τί συνέβαινεν ἆρά γε πρὸς τὸ μέρος τοῦτο, καὶ τίνος δράματος μάρτυς ἔμελλε νὰ γίνῃ;

Ἤνοιξε λοιπὸν καὶ πάλιν τὴν θύραν κινηθεὶς ὑπὸ ὑπερβολικῆς περιεργείας, καὶ ἀμέσως εὑρέθη ἀπέναντι ἀνδρὸς, ὅστις ἐπὶ τῇ θέᾳ του ἐστομάτησεν:

— Τί ζητεῖς ἐκεῖ; ἠρώτησεν ἐξεστηκὼς ὁ ἀνήρ.

— Ἀλλά . . . . σὺ ἐπίσης; . . . . ἀπεκρίνατο ὁ Βιλλερὼν, ἐκταραχθεὶς ἐκ τοῦ ὕφους του.

— Εἶσαι μέλος τοῦ Συνεδρίου;

— Μάλιστα.

— Λοιπόν! λάβε τοῦτο, κλεῖσον τὴν θύραν, καὶ αὖριον θέλεις ἐπαναφέρει τὸ ἀντικείμενον ὅπερ σοὶ ἐμπιστεύομαι.

— Τί εἶναι τοῦτο;

— Θὰ τὸ ἴδῃς.

— Καὶ πρὸς ποῖον νὰ τὸ διευθύνω;

— Πρὸς τὸν Ματὼν, ἢ τὸν Ροβέρτον. Ἀδιάφορον.

— Ἐν τούτοις . . .

— Σιωπή . . . Μὴ σὲ μέλλει· πρᾶξον ὅ,τι σοὶ λέγω καὶ ἔσο διακριτικός.

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἀνεχώρησεν.

Ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος ἦτο ὁ Ματών, τὸν ὁποῖον ὁ Βιλλερὼν ἀμέσως εἶχεν ἀναγνωρίσει.

Τὸ ἀντικείμενον δὲ ὅπερ τῷ ἐνεπιστεύθη ἦτο τὸ τέκνον τῆς Ἰωάννας.

Τὸ ταλαίπωρον πλάσμα ἦτο ἡμιθανὲς, καθ' ἣν δὲ στιγμὴν μετέβαινεν ἀπὸ τῆς ἀγκάλης τοῦ Ματὼν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Βιλλερὼν, ἐρρίφθη περιπαθῶς ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ τελευταίου τούτου.

— Μὴ μὲ κακοποιεῖτε! δὲν θὰ εἴπω τίποτε, ἐψέλλισε διὰ φωνῆς ἐκλειπούσης ἐκ τοῦ τρόμου.

Ὁ Βιλλερὼν ἔκλεισε τὴν θύραν καὶ ἠσπάσατο τὸ μέτωπον τοῦ παιδίου.

— Μὴ φοβεῖσαι, τῷ εἶπε διὰ φωνῆς χαμηλῆς, εὑρίσκεσαι εἰς φιλικὴν ἀγκάλην, καὶ δὲν θὰ πάθῃς κακόν τι αὔριον δὲ θὰ ἐναγκαλισθῇς τὴν μητέρα σου.

— Μῆτερ μου! μῆτερ μου! ἐψιθύρισεν ἐλαφρῶς τὸ ταλαίπωρον πλάσμα.

Ἐν τούτοις αἱ κραυγαὶ τῆς μητρὸς ἐξηκολούθουν ἀντηχοῦσαι εἰς τὴν ἀνωτέραν ὀροφήν.

Ἡ Ἰωάννα εἶχεν ἐπιτρέψει καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Ματὼν ἐξήρχετο μετὰ τοῦ παιδὸς, εἰσελθοῦσα δὲ εἰς τὸ ὑπερῶον τῆς οἰκίας εἶχεν εὑρεῖ τὴν μικρὰν τοῦ τέκνου της κλίνην καθ' ὁλοκληρίαν κενὴν, τὸ δὲ ὑπερῶον ἔρημον.

Ὀλίγου δεῖν καθίστατο ἔξω φρενῶν.

Ἐν τούτοις, κατὰ τὰς πρώτας στιγμὰς δὲν εἶχεν ἐννοήσει τὸ μέγεθος τοῦ δυστυχήματος ὅπερ τῇ συνέβη, ἀλλ' ἐξηκολούθει ἀναζητοῦσα καὶ καλοῦσα τὸ τρυφερὸν τέκνον της. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν τὸ εὗρισκεν, οὐδεμία δὲ φωνὴ ἀνταπεκρίνετο εἰς τὴν πρόσκλησίν της, ἐρρικία ἐκ τῆς ταραχῆς, ὁλόκληρον δὲ τὸ σῶμά της κατεψύχθη, ἡ δὲ φοβερὰ πραγματικότης παρίστατο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῆς διὰ τῶν ἀπαισιωτέρων χρωμάτων.

Ποῖος ἆρά γε εἶχεν εἰσέλθει εἰς τὸν κοιτῶνα; . . . . Τίς τῇ ἁρπάσει τὸν προσφιλῆ αὐτῆς υἱόν; . . . . Πάραυτα ἐνεθυμήθη τὸν Ματὼν τὸν ὁποῖον συνήντησεν εἰς τὴν κλίμακα, καὶ ἠννόησε τὰ πάντα.

Οὕτως ἦτο! Οὐδεὶς ἄλλος ἐκτὸς τοῦ ἀνθρώπου τούτου ἠδύνατο νὰ πράξῃ τὴν ἀπάνθρωπον ταύτην κλοπήν!

Ἴσως ἀφήρεσε τὸ τέκνον της διὰ νὰ τὸ φονεύσῃ!

Ἡ καρδία της ἐξέλιπε, τὸ δὲ λογικόν της ἐκινδύνευε νὰ τὴν ἐγκαταλείψῃ.

Ἔδραμε λοιπὸν μὲ βλέμματα βλοσυρὰ, μὲ τὴν κόμην κυματίζουσαν καὶ μὲ ἐνδύματα ἐν ἀταξίᾳ, καλοῦσα ἐπανειλημμένως, καθικετεύουσα, καὶ ὀλολύζουσα.

Ἐν τοιαύτῃ καταστάσει, διέβη πρὸ τῆς θύρας τὴν ὁποίαν ὁ Βιλλερὼν εἶχε κλείσει, οὐδόλως ὑποπτευομένη ὅτι τὸ τέκνον της εὑρίσκετο τοσοῦτον ἐγγὺς αὐτῆς.

Ὁ Βιλλερὼν ἐδίστασε πρὸς στιγμήν.

Ὀλίγου δεῖν ἤνοιγε τὴν θύραν ὅπως τὴν ἐνθαρρύνῃ, ἀλλ' ἀφοῦ ἀνεχώρησεν ὁ Ματὼν εἶχεν ἀναλογισθῇ . . . .

Εἶχε τῷ ἐπέλθει ἰδέα τις, ὥστε δὲν ἐπεθύμει, ἀντὶ ἀπερισκέπτου οἴκτου, νὰ καταστρέψῃ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σχεδίου ὅπερ εἶχε συλλάβει.

Καθ' ἣν στιγμὴν λοιπὸν ἡ Ἰωάννα διῆλθεν, ἔσφιγξε τὸ τέκνον ἰσχυρότερον ἐπὶ τοῦ στήθους του, ἔθεσε τὰς τρεμούσας χεῖράς του ἐπὶ τῶν χειλέων του, καὶ ἐκράτησε τὴν πνοήν του, ἥτις ἠδύνατο νὰ προδώσῃ τὴν παρουσίαν του.

Οὕτω δὲ μετά τινας στιγμὰς ἤκουσε τὴν δυστυχῆ μητέρα εἰσερχομένην εἰς τὸ κατώγαιον, καὶ ἀναζητοῦσαν παρὰ τῆς κυρᾶς Τουρλουπαὶν τὸ τέκνον της.

IIΒ'.

ΤΟ ΤΕΚΝΟΝ ΤΗΣ ΙΩΑΝΝΑΣ.

Ὁ Βιλλερὼν ἤκουσε μετὰ πυρετώδους ἀγωνίας τὰς κραυγὰς τῆς δυστυχοῦς γυναικὸς, αἵτινες εὗρισκον θλιβερὰν ἐντὸς τῆς καρδίας του ἠχώ. Ἀλλ' ἔμεινεν ἀκλόνητος ἐν τῇ ἀποφάσει του, ὅτε δὲ ἐπληροφορήθη πλέον ὅτι ἡ Ἰωάννα εἶχεν ἀναχωρήσει τοῦ οἰνοπωλείου τρέχουσα κατόπιν τοῦ Ματὼν, ἐξῆλθε καὶ αὐτὸς τοῦ δωματίου του καὶ διηυθύνθη μετα προφυλάξεως εἰς τὴν ὁδόν.

Ἀπαλλαχθεὶς ἅπαξ παντὸς φόβου καταδιωγμοῦ, ἐσταμάτησε διαλογιζόμενος ποίαν ὁδὸν ὤφειλε νὰ ἀκολουθήσῃ.

Τὴν στιγμὴν ταύτην εὑρίσκετο ἐγγὺς τοῦ ξενοδοχείου εἰς ὃ εἶχε καταφύγει ἐξελθὼν τῆς αἰχμαλωσίας του, τὸ δὲ παιδίον ὅπερ ἔφερεν εἰς τὰς ἀγκάλας του, εἶχε πιθανῶς ἀνάγκην περιποιήσεως, δὲν ἐδίστασε λοιπὸν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς αὐτὸ, μὲ ἀπόφασιν νὰ διανυκτερεύσῃ ἐκεῖ, χρείας καλούσης.

Ἄλλως τε δὲ, τὸ δυστυχὲς πλάσμα ὅπερ εἶχεν ὑπεξαιρέσει παρὰ τοῦ Ματὼν, ἤρξατο νὰ ἐπανέρχηται εἰς ἡμερώτερα αἰσθήματα.

Τὸ δυστυχὲς παιδίον εἶχεν ὑποστῆ τρομερὰν φρίκην, καθ' ὅλην δὲ τὴν ὁδοιπορίαν τὴν ὁποίαν ὁ Βιλλερὼν ἔκαμε, σπασμωδικὸς τρόμος εἶχε διαταράξει τὰ μέλη του, πλέον δ' ἢ ἅπαξ λυγμοὶ διέφευγον τῶν χειλέων του, τοὺς ὁποίους εἰς μάτην προσεπάθει νὰ καταπνίξῃ.

Ἅμα ὁ Βιλλερὼν ἠσθάνθη ἑαυτὸν ἐν ἀσφαλείᾳ, ἤγειρε τὸ παιδίον καὶ προσεπάθησε νὰ τὸ τέρψῃ δεικνύων αὐτῷ τὴν ταῦ ἀερίου λάμψιν.

Τὸ ἀθῶον πλάσμα ἦτο ὠχρότατον, ἀπὸ καιροῦ δὲ εἰς καιρὸν ἔρριπτεν ἐπὶ τοῦ Βιλλερὼν βλέμματα τεθορυβημένα· ἀλλ' ἡ φρικίασίς του ὀλίγον ἐξέλιπε, τὸ δὲ μειδίαμα τοῦ Βιλλερὼν τὸ καθησύχασεν.

Ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἐπίσης ἤρξατο νὰ μειδιᾷ.

— Πιστεύω ὅτι δὲν φοβεῖσαι πλέον, εἶπεν ὁ Βιλλερὼν διὰ φωνῆς ἐνθαρρυντικῆς συνάμα καὶ πρᾳείας.

Ὦ! ὄχι! ἀπήντησε τὸ παιδίον.

— Ἐπιθυμεῖς λοιπὸν νὰ μείνῃς μετ' ἐμοῦ μέχρι τῆς ἐπαύριον ;

— Δὲν θὰ μὲ κακοποιήσητε βέβαια ;

— Ὄχι, τέκνον μου· θέλω κοιμηθῇ πλησίον σου, ἐμποδίζων τὸν κακὸν ἄνθρωπον νὰ ἐπανέλῃ. Ἐπιθυμεῖς;

— Μάλιστα.

— Λοιπόν, ἂς ὑπάγωμεν, καὶ ὅταν ἐξημερώσῃ θέλομεν μεταβῇ πρὸς ἀναζήτησιν τῆς μητρός σου.

— Μάλιστα, τῆς μητρός μου, θέλω νὰ τὴν ἴδω

Ὁ Βιλλερὼν τὸ ἔθεσε πάλιν ἐπὶ τῆς ἀγκάλης του καὶ ἐπανέλαβε τὴν πρὸς τὸ ξενοδοχεῖον διεύθυνσιν.

Ὁ γενναῖος οὗτος νεανίας ἐλάτρευε τὰ παιδία, τὸ δὲ τέκνον τῆς Ἰωάννας εἶχε μορφὴν τρυφερὰν, πρᾳεῖαν καὶ τεθλιμμένην τὴν ὁποίαν δὲν ἠδύνατό τις ἄνευ οἴκτου νὰ θεωρήσῃ

Τῷ ἔστρωσε λοιπὸν μίαν κλίνην παρὰ τὴν ἰδικήν του, τῷ προσέφερε τραγήματά τινα, τῷ ἐδιηγήθη τεραπνάς τινας ἱστορίας, καὶ μετ' ὀλίγον τὸ εἶδε κλεῖον τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἐκτεῖνον τοὺς βραχίονάς του, καὶ θέτον τὴν κεφαλήν του ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου.

Τρὶς ἡ τετράκις τὸ ἤκουσε καλοῦν εἰσέτι διὰ τῆς τρυφερᾶς του φωνῆς τὴν μητέρα του, ἀλλ' ἔπειτα ἡ ἀναπνοή του κατέστη τακτικὴ καὶ ἥσυχος, καὶ, μετά τινας στιγμὰς, ἐκοιμήθη βαθέως, ἔχον τὴν κεφαλήν του ἐν τῷ μέσῳ τῆς κυματιζούσης ξανθῆς κόμης του.

Ὁ Βιλλερὼν ἔμεινε μίαν ὁλόκληρον ὥραν καθήμενος παρὰ τὴν κλίνην τοῦ παιδίου, ἀκούων τὴν ἀναπνοήν του, καὶ θεωρῶν αὐτὸ κοιμώμενον· ὅταν δὲ ἐβεβαιώθη καλῶς ὅτι ἐπανῆλθεν ἐντελῶς ἐκ τῆς συγκινήσεως τὴν ὁποίαν εἶχεν ὑποστῇ, ἠγέρθη καὶ μετέβη ὅπως ἀναπαυθῇ καὶ αὐτὸς ὀλίγον.

Ἦτο ἤδη λίαν ἀργά.

Ἡ ὁδὸς καθ' ἣν εὑρίσκετο ἡ οἰκία, ἐν ᾗ κατέλυσεν, εἶναι ἐκ τῶν θορυβωδεστέρων τῶν Παρισίων. — Ὁ θόρυβος καὶ ἡ ταραχὴ εἶναι διηνεκής. — Ἀλλ' ὁ Βιλλερὼν καὶ ἐπὶ ἡφαιστείου ἀκόμη ἠδύνατο κατὰ τὴν ἑσπέραν ἐκείνην νὰ κοιμηθῇ, ὅθεν διηυθύνθη πρὸς τὴν κλίνην του.

Ἀλλ' ἐνῷ ἡτοιμάζετο νὰ ἀπεκδυθῇ, ἤκουσε βήματα εἰς τὸν διάδρομον ὅστις ὡδήγει εἰς τὸν κοιτῶνά του.

Ἔτεινε λοιπὸν τὸ οὖς καὶ ἐνόμισεν ὅτι ἤκουσε προφερόμενον τὸ ὄνομά του, ἐπί τινα δὲ στιγμὴν ἐφοβήθη μήπως ὁ Ροβέρτος ἢ ὁ Ματὼν ἐξακολουθοῦντες τὰς ἐρεύνας των εἶχον κατορθώσει ἐπὶ τέλους νὰ ἀνακαλύψωσι τὸ καταφύγιόν του.

Ἐπλησίασε λοιπὸν εἰς τὴν θύραν, καὶ ἤκουσε τὸν θόρυβον δύο φωνῶν.

— Ὁ συνταγματάρχης; ἔλεγεν ἡ φωνὴ τοῦ ὑπηρέτου τοῦ ξενοδοχείου.

— Πρᾶξον ὅ,τι σοὶ λέγω, ἀπεκρίνατο ἡ ἑτέρα φωνή· ἐγχείρισον αὐτῷ τὸ γραμμάτιον τοῦτο, διότι δὲν ζητῶ νὰ τῷ ὁμιλήσω.

— Ἀλλ' εἶναι ἀργὰ, κοιμᾶται, καὶ θὰ τὸν ἐξυπνήσω.

— Τί βλάπτει ; ἀφοῦ ἡ εἴδησις τὴν ὁποίαν τῷ φέρω εἶναι σπουδαιοτάτη.

— Ἐν τούτοις δὲν εἶναι πρέπον νὰ ἐξυπνῶμεν ἕνα συνταγματάρχην τοιουτοτρόπως.

— Θέλετε λοιπὸν νὰ ὑπάγω μόνος μου ;

Ὁ Βιλλερὼν ἤκουσεν εἰσέτι ὑποτονθορισμούς τινας, καὶ ἔμελλε νὰ ἀνοίξῃ ἴσως, ὅτε διακριτικά τινα κρούσματα ἠκούσθησαν ἐπὶ τῆς θύρας.

— Εἰσέλθετε! εἶπε μετ' ἀκουσίου φρίκης.

Αὐθορμήτως δὲ μετέβη νὰ λάβῃ τὸ πολύκροτον ὅπερ ἐνέτεινε.

Ἀμέσως ὁ ὑπηρέτης τοῦ ξενοδοχείου εἰσῆλθεν ἐλαφρῶς, ἀκροποδητεί, καὶ ὡς ἄνθρωπος ὅστις ἀπέδιδε πραγματικὴν καὶ σπουδαίαν ὑπόληψιν πρὸς τὸν βαθμὸν τοῦ ξένου του.

Ὅταν δὲ παρετήρησεν ὀρθιον τὸν συνταγ

ματάρχην, ἐφάνη ἐνθαρρυνόμενος ὀλίγον, καὶ ἀναλαμβάνων τὴν εὐχέρειάν του.

— Συγγνώμην, κύριε συνταγματάρχα, εἶπε, διότι ἔλαβον τὸ θάρρος νὰ σᾶς ἀνησυχήσω τοιαύτην ὥραν, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος ὅστις εὑρίσκεται ἔξω τόσον ἐπέμεινεν, ὥστε δὲν ἐνόμισα καλὸν νὰ τῷ ἀρνηθῶ.

— Ποῖος εἶναι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ; ἠρώτησεν ὁ Βιλλερὼν ζωηρῶς ἀμηχανῶν.

— Ὦ! δὲν εἶναι ὕποπτος· ἀλλὰ δὲν μοὶ εἶπε τὸ ὄνομά του.

— Τί μὲ θέλει ;

— Ἰδού. Φαίνεται ὅτι πρόκειται περὶ σπουδαίου τινὸς ὅπερ ἐνδιαφέρει τὸν συνταγματάρχην, διότι μὲ παρεκάλεσε νὰ σᾶς ἐγχειρίσω τὸ γραμμάτιον τοῦτο.

— Καλὰ λοιπόν. Δός μοι . . .

Καὶ ὁ Βιλλερὼν ἔλαβε τὴν ἐπιστολὴν τὴν ὁποίαν ὁ ὑπηρέτης τῷ ἔτεινε.

— Ἔχω τὴν ἄδειαν νὰ ἀναχωρήσω ; εἶπεν ὁ ὑπηρέτης.

— Ἀναμφιβόλως, ἀπήντησεν ὁ συνταγματάρχης.

— Ἀλλὰ δὲν ἔχετε ἀπάντησιν ;

— Πράγματι, ἔχεις δίκαιον. Ἐνδεχόμενον νὰ ἀπαντήσω . . . . . Θὰ ἴδω . . . . . Περίμενε . . . .

Καὶ ὁ Βιλλερὼν ἀποσφραγίσας τὴν ἐπιστολὴν, ἐπλησίασεν εἰς τὸ φῶς ὅπως ἀναγνώσῃ τὸ περιεχόμενον.

Ἰδοὺ δὲ αὐτό :

Συνταγματάρχα,

Δὲν ἀρκεῖ ὅτι ὑπεξηρίσατε τὸ τέκνον τῆς Ἰωάννας· εἶναι ἀνάγκη πρὸς τούτοις νὰ λάβητε μέτρα ὅπως μὴ ἔλθωσι καὶ σᾶς τὸ ἁρπάσωσι. Τὸ ξενοδοχεῖον ὅπερ ἐξελέξατε συχνάζεται συνήθως ὑπὸ ἀνδρῶν οἵτινες εἶναι ἐπίφοβοι. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι τὴν στιγμὴν ταύτην εὑρίσκονται εἰς μεγάλας ἀσχολίας προπαρασκευαζόμενοι διὰ τὰ συμβεβηκότα τῆς ἐπαύριον, ἀλλ' ἡ ἐλαχίστη ἀπερισκεψία δύναται νὰ διακινδυνεύσῃ τὸ πᾶν, δι' ὃ καὶ σπεύδω νὰ σᾶς προειδοποιήσω.

Βεβαιώθητε περὶ τῆς φιλίας μου καὶ μὴ διαμείνητε ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν συνοικίαν ἐκείνην.

Ἀρκούμενος εἰς τὰ ὀλίγα ταῦτα, μεταβαίνω ἤδη εἰς ἕτερον ζήτημα.

Τοῦτο δὲ ἀφορᾷ ὑμᾶς ἀμεσώτερον.

Ἠρνήθητε, νομίζω, νὰ ὑπηρετήσητε εἰς τὴν Ἐπανάστασιν ἥτις πρόκειται νὰ ἐκραγῇ αὔριον· ἀλλ' ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἡ ζωή σας διακινδυνεύει· εἶσθε στρατιώτης, καὶ δὲν ἔχω χρείαν νὰ σᾶς ὑπενθυμίσω τὸ καθῆκόν σας· ἀλλ' ἐὰν ἐπιθυμῆτε νὰ τὸ ἐκπληρώσητε, ἐγκαταλείψατε τάχιστα τὴν πρωτεύουσαν καὶ μετάβητε εἰς Βερσαλλίας.

Ὁ γράφων ὑμῖν τὰς γραμμὰς ταύτας εὑρίσκετο τὴν ἑσπέραν ταύτην εἰς τὴν συνεδρίασιν τῆς ὁδοῦ Βιαρφαιζὰρς, καὶ πρόκειται νὰ εὑρεθῇ περὶ τὸ μεσονύκτιον εἰς τὴν συνεδρίασιν τῆς κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐν Μοντμάρτ.

Λάβετε λοιπὸν ὑπ' ὄψιν τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ὡς ὑποσημειουμένην διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ μᾶλλον ἀφοσιωμένου ὑμετέρου φίλου

X.

Ὁ Βιλλερὼν δὶς ἀνέγνω τὴν ἔκτακτον ἐκείνην ἐπιστολὴν, ἐξεπλάγη δὲ ἐκ τοῦ εἰλικρινοῦς ὕρους ὅπερ περιεῖχε.

— Λοιπόν, συνταγματάρχα, ἐπέμεινεν ὁ ὑπηρέτης, ποίαν ἀπάντησιν νὰ δώσω πρὸς τὸν κομιστὴν τοῦ γραμματίου ;

Ὁ Βιλλερὼν ἐξέσχισε τὸ γραμμάτιον καὶ τὰ τεμάχια αὐτοῦ τὰ ἔρριψεν ἐντὸς τῆς ἑστίας.

— Εἰπὲ εἰς τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὅτι τὸν εὐχαριστῶ, ἀπεκρίνατο· θέλω σκεφθῇ ἐπὶ τῆς συμβουλῆς τὴν ὁποίαν μοὶ δίδει, πολὺ πιθα-

νὸν δὲ ὅτι θέλω τὴν ἀκολουθήσει.

— Τοῦτο μόνον;

— Μάλιστα.

Ὁ ὑπηρέτης λοιπὸν ἀνεχώρησεν

Τῇ ἐπαύριον, ἀπὸ τῆς 1ης πρωϊνῆς ὥρας, ὁ Βιλλερὼν ἐζήτησεν ὄχημα καὶ διηυθύνετο πρὸς τὴν ὁδὸν τοῦ προαστείου Σαὶν Ἀντοάν.

Ἀλλ' ἤδη ἡ φήμη περὶ σπουδαιοτάτων γεγονότων εἶχε διασπαρῇ καθ' ὅλους τοὺς Παρισίους, ὥστε ὁ συνταγματάρχης ἔμελλε νὰ εὕρῃ τὸ προάστειον εἰς ἔκτακτον ἀναβρασμόν.

ΙΓ'.

Ο ΛΟΧΙΑΣ ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ

Ἐν τούτοις, ἰδοὺ τί ἀπέγεινεν ὁ Μαυρίκιος.

Ἀφοῦ ὡδηγήθη ὑπὸ τῆς Ἰωάνας μέχρι τῆς ἐσχατιᾶς τῆς ὑπονόμου, ἐπήδησεν ἐκεῖθεν ὅπως ἀργότερον εἶχε πράξει καὶ ὁ συνταγματάρχης, καὶ περιπατήσας ὀλίγον, ἐν μέσῳ τῆς νυκτὸς, δὲν ἐδράδυνε νὰ φθάσῃ εἰς τὴν πλατείαν τοῦ Ἄδρ.

Ὁ Μαυρίκιος τὴν στιγμὴν ἐκείνην εὑρίσκετο ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν ἐκτάκτων καὶ διηνεκῶν διαλογισμῶν

Μεταξὺ πάντων τῶν συμβεβηκότων του ἓν μόνον τὸν ἀπησχόλει, καὶ τοῦτο ἦτο αἱ ὀλίγαι ἐκεῖναι λέξεις τὰς ὁποίας ὁ συνταγματάρχης τῷ εἶχεν εἰπεῖ.

Τῷ ὄντι, τί ἐσήμαινεν ἡ σπουδαία ἐκείνη παραγγελία τὴν ὁποίαν τῷ εἶχε δώσει ἀναφορικῶς πρὸς τὴν Βέρθαν; Ἐκ τίνος πηγῆς ἀπέρρεε τὸ ἐνδιαφέρον ὅπερ ἠσθάνετο πρὸς αὐτὴν ὁ συνταγματάρχης; Τί ὤφειλε νὰ ἀνεύρῃ ἐν τῷ βάθει τοῦ αἰσθήματος τούτου ὅπερ ἐξέφραζε διὰ τοσούτων ἀφοσιωμένων λέξεων;

Ὁ συνταγματάρχης ἄρα ἐγνώριζε μέχρι τοῦ σημείου τούτου τὴν θυγατέρα τοῦ Κ. Καρπαντιὲ; Ἆραγε τὸ αἴσθημα τοῦτο ἦτο ἁπλουστάτη ἔνδειξις φιλίας ἢ μᾶλλον βαθύτατον καὶ σπουδαιότατον αἴσθημα ἔρωτος; . . .

Ἡ ἰδέα αὕτη κατετάραξε τὸν Μαυρίκιον, καὶ ὁλόκληρον τὸ σῶμά του κατελήφθη ὑπὸ φρίκης.

Ἀπὸ τῆς πυρκαϊᾶς τῆς Βιρὲν δὲν εἶχεν ἐπανίδει τὴν Βέρθαν.

Συνεπείᾳ δὲ τῆς φοβερᾶς ἐκείνης καταστροφῆς ὑπέστη μακροχρόνιον καὶ θλιβερὰν ἀσθένειαν.

Ὁ πατήρ του εἶχε μείνει πλησίον του, νοσηλεύων αὐτὸν μετὰ τῆς αὐτῆς ὡς καὶ κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν του, τρυφερότητος.

Ἐκ διαλειμμάτων ἐλάμβανεν ἀμέσως πληροφορίας περὶ τοῦ Κ. Καρπαντιὲ, ἀλλὰ περὶ τῆς Βέρθας παντάπασι.

Ἡ κατάστασις αὕτη ἦτο ἀφόρητος:

Ἀλλὰ δὲν ἐτόλμα νὰ ἐμπιστευθῇ εἰς οὐδένα, διότι οὐδεὶς ἤθελε τὸν ἐννοήσει.

Ὅτι λοιπὸν κατὰ τὸ τρίμηνον τοῦτο διάστημα ὑπέστη εἶναι ἀδύνατον νὰ περιγραφῇ

Κατὰ τὸ διάζωμα τῶν ἀγρύπνων καὶ πυρετωδῶν νυκτῶν του, ἕκτακτοι ὀνειροπολήσεις τὸν ἐπεσκέπτοντο συνεχῶς, τότε δὲ ἐπανέβλεπε τὴν χαρίεσσαν καὶ γλυκείαν μορφὴν τῆς νεάνιδος.

Ἐφαντάζετο αὐτὴν καθημένην παρὰ τὸ προσκεφάλαιον του, καὶ θλίβουσαν τὰς χεῖράς του ἐντὸς τῶν ἰδικῶν της, ὁμιλοῦσαν δὲ αὐτῷ περὶ αἰωνίου ἔρωτος καὶ εὐδαιμονίας ἀγνῆς.

Ἀλλ' ἡ πρωΐα ἐπήρχετο, διεσκέδαζε τὰς ἐκνευρισμένας νυκτερινὰς ἐκείνας ὁράσεις, καὶ ὁ Μαυρίκιος ἐπανέπιπτε τεθλιμμένος καὶ ἀπηλπισμένος ἐκ τοῦ ὕψους τῶν ὡραίων ἐκείνων ὀνείρων.

Ὅταν ἀνέρρωσεν ἐκ τῆς ἀσθενείας, ἡ γαλήνη ἐπῆλθε μὲν ὀλίγον εἰς τὴν διάνοιάν του, ἀλλὰ τὴν κατάστασιν τῆς καρδίας του οὐδόλως ἠδυνήθη νὰ μεταβάλῃ.

Ἡ καρδία του πρὸ πάντων ἔπασχεν.

Ἓν βλέμμα, ἓν μειδίαμα τῆς Βέρθας ἠδύνατο νὰ τὸν ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν ζωὴν, ἀλλὰ τὸ βλέμμα ἐκεῖνο, τὸ μειδίαμα ἐκεῖνο, ἦτο μακράν!

Ἐν τούτοις εἶχε πληροφορηθῇ μόνον ὅτι ἡ Βέρθα ἔζη, καὶ ὅτι ὁ κ. Καρπαντιὲ τὴν ἔφερεν εἰς Λυὼν ἐκεῖθεν δὲ εἰς Παρισίους.

Περὶ δὲ τῶν λοιπῶν, ὁ ἰατρὸς Βερνάρδος ἐσιώπα.

Τότε λοιπὸν ὁ Μαυρίκιος ἠννόησε τί συνέβαινεν.

Ἐπείσθη πλέον ὅτι ὁ ἔρως τῆς Βέρθας δὲν ἦτο ἡ ἐκπληξίς τις, ἀπάτη τις, μία ἐκ τῶν φαντασιῶν τὰς ὁποίας τὸ ἔαρ παράγει, ἀλλ' αἵτινες πίπτουσι καὶ ἀφίπτανται, ὡς τὰ ἀπεξηραμένα φύλλα εἰς τὴν πρώτην τοῦ φθινοπώρου πνοήν.

Ἴσως τὴν ὥραν ταύτην ἡ θυγάτηρ τοῦ κ. Καρπαντιὲ ἠρυθρία διὰ τὸν ἔρωτα τὸν ὁποῖον εἶχε συλλάβει πρὸς τὸν νέον μηχανικόν.

Ἴσως μάλιστα ὑπέκρυπτον εἰς τὸν Μαυρίκιον ὅτι ὁ κ. Καρπαντιὲ εἶχεν ἀποπερατώσει τὰ περὶ ἀποκαταστάσεως σχέδιά του, ἡ δὲ Βέρθα ἐκαλεῖτο σήμερον Κ. Δουπάρ.

Ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ταύτῃ τὸ αἷμα συνεκεντρώθη ἐπὶ τῆς καρδίας του.

Ἤδη εἶχεν ἀναλάβει ἐντελῶς, ἤθελε δὲ νὰ καθησυχάσῃ τὴν καρδίαν του ἐκ τῶν ὑπονοιῶν. Ἐναγκαλισθεὶς λοιπὸν τὸν πατέρα του ἀνεχώρησεν εἰς Παρισίους, διότι καὶ ἡ Βέρθα ἐκεῖ εὑρίσκετο.

Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἄφιξίν του σπουδαία χαρὰ συγχρόνως ὅμως καὶ σκληρὰ ἀπαγόρευσις τῷ ἐπεφυλάσσετο, διότι ἡ Βέρθα δὲν εἶχε νυμφευθῇ μὲν, ἀλλ' ἦτο ἀποῦσα.

Ἠρώτησε τοὺς ἐν τῇ οἰκίᾳ ὑπηρέτας, ἀπηύθυνε πρὸς αὐτοὺς μυρίας ἀδιακρίτους ἐρωτήσεις, καὶ ἐπὶ τέλους ἐπληροφορήθη ὅτι ἀπὸ τῆς εἰς Βιρὲν ἀναχωρήσεώς των, διχογνωμία τις ὑφίστατο μεταξὺ θυγατρὸς καὶ πατρὸς, τῆς ὁποίας οἱ λόγοι καὶ τὰ αἴτια ἦσαν παντάπασιν ἄγνωστα.

Ἀλλὰ, οὐδεμία ἐγένετο περὶ Μαρσὲλ Δουπὰρ μνεία.

Αἱ πληροφορίαι αὗται ἐνεθάρρυνον τὸν Μαυρίκιον, καὶ ἐπί τινα χρόνον περιέμενε μεθ' ὑπομονῆς τὴν περίστασιν τοῦ νὰ ἀνασυνδέσῃ τοὺς ἀρχαίους δεσμούς.

Ἀλλα δυστυχῶς δὲν ὑπελόγιζε τὰ συμβεβηκότα, ἅτινα εἶναι περιττὸν νὰ ἀναμνήσωμεν ἐνταῦθα, διότι εἶναι πρόσφατα.

Τίς ἐξ ὑμῶν δύναται νὰ τὰ ἀγνοῇ; ἢ τίς ἀρά γε θέλει τα λησμονήσει;

Ὁ Μαυρίκιος εὑρίσκετο ἐν Παρισίοις κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς πολιορκίας. Ἔμεινε λοιπόν.

Δὲν εἶχε γενηθῇ διὰ τὸ στρατιωτικὸν στάδιον. Ἡ φύσις του ἀπεστρέφετο τὸ ἔργον τοῦτο ὡς καὶ τὰς περιπετείας.

Ἐν τούτοις καθ' ἣν ἡμέραν ἡ Κυβέρνησις ἐπεκαλέσθη τὴν γενναιότητα τῶν Παρισιανῶν πρὸς διοργάνωσιν τῆς ἀμύνης τῆς πρωτευούσης, ὁ Μαυρίκιος παρουσιάσθη πρῶτος διεκδικῶν τὴν τιμὴν τοῦ νὰ μεταβῇ ὅπως διὰ τοῦ αἵματός του διασώσῃ τὴν πατρίδα του.

Ἡ κρίσις, τὴν ὁποίαν διέτρεχεν ἡ Γαλλία, ἐπέδρασε σωτηριωδῶς ἐπὶ τῆς διανοίας του.

Ἐπί τινα ἔτη ἐπεδόθη εἰς τὴν μελέτην τῶν κοινωνικῶν ζητημάτων, ὅθεν εὐχαρίστως ἤθελε θυσιάσει τὴν ζωήν του πρὸς βελτίωσιν τῆς τύχης τῶν συναδέλφων του ἐργατῶν.

Ἀλλ' ὅτε εἶδεν ὅτι ἡ Διεθνὴς Ἑταιρία, τῆς ὁποίας ἦτο μέλος, ἤρνεῖτο νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὸν ἀγῶνα, ὅτε ἤκουσε μάλιστα πέριξ του

τοὺς ἄνδρας τοῦ κόμματός του χαίροντας μετὰ κυνικῆς ἀναιδείας ἐπὶ τοῖς δυστυχήμασι τῆς πατρίδος, ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὁ πέπλος ἔπεσεν ἐκ τῶν ὀρθαλμῶν του καὶ ἀπερίγραπτος πικρία κατέλαβε τὴν καρδίαν του, ἠσθάνθη δὲ ἑαυτὸν ἀπομακρυνόμενον διὰ παντὸς τῆς ἰδέας ἐκείνης τὴν ὁποίαν τοσοῦτον μέχρι τοῦδε ἠγάπησε.

Ἔρως τῆς φιλανθρωπίας, γενναῖαι ὀνειροπολήσεις, ἀγνὰ αἰσθήματα, τὰ πάντα ἐξηφανίσθησαν!

Δὲν ὑπελείπετο πλέον ἐν αὐτῷ εἰμὴ ἡ θλιβερὰ ἀνάμνησις τῶν ἐξαφανισθεισῶν ἐλπίδων, ἀπὸ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἠννόησεν ὅτι ὁ βίος του ἐξέλιπεν.

Ὅθεν μετὰ ποίας ὁρμῆς ἐρρίφθη ἀνὰ μέσον τῶν ἐχθρικῶν γραμμῶν ὅτε τὸ πρῶτον ὡδηγήθη εἰς τὸ πῦρ!

Δὲν ἐσκέπτετο πλέον περὶ τῆς Βέρθας τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἀλλ' ἐπεζήτει τὸν θάνατον, ἀπέναντι τοῦ ὁποίου δὲν ἀπεδειλία.

Ἐπί τινας μῆνας ἔλαβε μέρος εἰς πάσας τὰς συμπλοκάς· ἐπὶ τέλους δὲ ἐν Μοντμάρτ ἔλαβε πληγὴν συνεπείᾳ τῆς ὁποίας ὡδηγήθη εἰς τὸ κατὰ τὴν ὁδὸν Ροσὲρ νοσοκομεῖον.

Εἴδομεν δὲ πρὸ ὀλίγου πῶς ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν.

Ἀλλ' ἐνῷ ὁ Μαυρίκιος ἦτο περικεκλεισμένος ἐντὸς τῶν Παρισίων καὶ ἐξεπλήρου μετὰ τοσαύτης γενναιότητος καὶ ἀφοσιώσεως τὸ καθῆκόν του ὡς πολίτου, οὐδ' αὐτὸς ὁ πατήρτου διετέλει ἄπρακτος, ἀλλὰ προσέφερε τὰς ὑπηρεσίας του εἰς τὴν ἐν Τοὺρ ἐπιτροπήν.

Κατὰ τὴν εἰσβολὴν τῶν πολεμίων, δὲν ἔπαυσε παρέχων τὰς νοσηλεύσεις του πρὸς τοὺς τραυματίας, ὑπηρετῶν ἐφ' ὅλων τῶν πεδίων τῆς μάχης καὶ εἰς πάντα τὰ νοσοκομεῖα.

Ὅτε δὲ συνωμολογήθη ἡ ἀνακωχὴ, καὶ ἐπληροφορήθη ὅτι ὁ υἱός του ὀλίγον ἔλειψε νὰ ἀπολεσθῇ κατὰ τὴν τελευταίαν ἔξοδον, τὴν ὁποίαν ἀπεπειράθησαν οἱ τῆς πρωτευούσης ὑπερασπισταί, ἐζήτησε καὶ ἐπέτυχεν εὐκόλως τὴν ἄδειαν τοῦ νὰ ἔλθῃ εἰς Παρισίους.

Εἰδοποίησε λοιπὸν τὸν Μαυρίκιον, ὥστε αὐθημερὸν τῆς ἐκ τῆς ὁδοῦ Ροσὲρ δραπετεύσεώς του, ὁ πατὴρ καὶ ὁ υἱὸς συνηντῶντο ἐν τῷ αὐτῷ ξενοδοχείῳ οὐ μακρὰν τοῦ Δυτικοῦ σιδηροδρόμου.

Ὁ ἰατρὸς ἐλησμόνησε πάσας τὰς ἀνησυχίας, ἐπανευρίσκων τὸν Μαυρίκιον σῶον καὶ ἄβλαβῆ.

Ἄλλως τε δὲ, ἦτο κομιστὴς εἰδήσεως ἥτις ἔμελλε νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ταχεῖαν καὶ πλήρη ἀνάρρωσίν του.

Ἤρχετο λοιπὸν ἐκ Τοὺρ συνοδεύων τὸν κ. καὶ τὴν δεσποσύνην Καρπαντιὲ οἵτινες ἐπέστρεφον εἰς τὴν πρωτεύουσαν.

Τοῦτο ἦρκει πράγματι ὅπως ἐπαναφέρῃ τὸν Μαυρίκιον εἰς τὴν ζωὴν, ὥστε, ἅμα οὗτος ἐπληροφορήθη ὅτι ἡ Βέρθα εὑρίσκετο εἰς Παρισίους, οὐδεμία ἄλλη σκέψις ἠδύνατο νὰ ἀπασχολῇ τὴν διάνοιάν του, οὐδεμία ἐπιθυμία ἠδύνατο νὰ κυριεύσῃ τὴν καρδίαν του εἰμὴ τοῦ νὰ τὴν ἐπανίδῃ, νὰ τῇ ὁμιλήσῃ καὶ νὰ πληροφορηθῇ παρ' αὐτῆς ἐὰν εἶχε διατηρήσει ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς τὴν ἱερὰν ἀνάμνησιν τοῦ ἀρχαίου ἔρωτός των.

Ὁ πατήρ του ὑπῆρχεν εὐτυχέστατος ἐπαναβλέπων τὸν υἱόν του ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ τῷ ἀρνηθῇ οὐδέν.

Ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου εἶχεν ἐννοήσει τὸν ἔρωτα τοῦ Μαυρικίου, καὶ, εἰ καὶ οὐδέποτε εἶχε κάμει λόγον περὶ αὐτοῦ, εἶχεν ὅμως λόγους νὰ πιστεύῃ ὅτι ὁ ἔρως οὗτος ἦτο ἀμοιβαῖος μεταξὺ τῶν δύο νέων.

Ἀπὸ πρωΐας λοιπὸν τῆς ἐπαύριον ἐγκατέλιπον τὸν Δυτικὸν σταθμὸν καὶ ἔφθασαν εἰς τὸ προάστειον.

Ἡ ὁδοιπορία εἰ καὶ ὑπῆρξε ταχεῖα, ἐν τούτοις ὁ Μαυρίκιος ἐνόμισεν ὅτι παρῆλθεν ὁλόκληρος αἰών.

Ἡ καρδία του ἔπαλλε μέχρι διαρρήξεως, ὅτε δὲ ἐστράφη πρὸς τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ

ἔνθα διέτριβεν ἡ Βέρθα μικροῦ δεῖν ἐλειποθύμει.

Ἡ Βέρθα λοιπὸν εὑρίσκετο ἐκεῖ καὶ ἔμελλε νὰ τὴν ἐπανίδῃ· ἔμελλε νὰ ἀναγνώσῃ ἐντὸς τῶν ὀρθαλμῶν αὐτῆς ἢ τὴν εὐτυχίαν ἢ τὴν ἀπελπισίαν ὁλοκλήρου τοῦ βίου του!

Ἔφθασαν ἐπὶ τέλους.

— Ὁ κ. Καρπαντιὲ μετὰ τῆς θυγατρός του Βέρθας; ἠρώτησεν ὁ ἰατρός.

— Ὁ κ. Καρπαντιὲ, ἀπεκρίνατο ἡ οἰκουρὸς, εὑρίσκεται εἰς τὴν πρώτην ὀροφὴν, ἀλλ' ἡ δεσποσύνη Βέρθα εἶναι εἰς τὸν κῆπον.

Ὁ Μαυρίκιος ἀντήλλαξε μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ βλέμμα ὅπερ οὗτος ἠννόησεν.

Ἐν ᾧ δὲ ὁ ἰατρὸς διηυθύνετο πρὸς τὴν κλίμακα τῆς πρώτης ὀροφῆς, ὁ Μαυρίκιος βαθέως συγκεκινημένος καὶ τεταραγμένος προύχώρει πρὸς τὸν κῆπον.

ΙΔ'.

Ο ΚΗΠΟΣ ΤΗΣ ΒΕΡΘΑΣ.

Ὑπάρχουσιν εἰσέτι κῆποι ἐν τῷ προαστείῳ Σαὶν Ἀντοὰν, πρὸ πάντων δὲ πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο ὅπερ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ Ρουιλλὺ καταλήγει εἰς τὸν περίβολον τοῦ θρόνου.

Ἡ οἰκία ἐν ᾗ κατῴκει ὁ κ. Καρπαντιὲ, προνομιοῦχος πράγματι, εὑρίσκετο πρὸς τὸ μέρος τοῦτο.

Ὅταν εἰσέρχηταί τις εἰς αὐτὴν διὰ τῆς μεγάλης ἀμαξωτῆς θύρας, ἥτις εὑρίσκεται πρὸς τὸ μέρος τῆς ὁδοῦ, πάραυτα οἱ ὀφθαλμοί του τέρπονται ἐκ τῆς θέας τοῦ πρασίνου χλοεροῦ τάπητος, ὅστις διακρίνεται ἐν τῷ μέσῳ τοῦ διαδρόμου.

Ἐκεῖ λοιπὸν ὑπάρχει ὁ κῆπος, ἢ σχεδὸν εἰπεῖν ὁ παράδεισος.

Αὐλὴ δὲν ὑπάρχει ποσῶς· τὰ πάντα μετεβλήθησαν εἰς κῆπον, καταλήγοντα εἰς εἶδός τι δάσους, ἔνθα ἀναθάλλουσι τρυφερὰ δενδρύλλια καὶ μεγάλα δένδρα.

Φθάσας τις ἅπαξ ὑπὸ τὰς παχείας ἐκείνας σκιὰς, καὶ ἐν μέσῳ τῶν ποικιλοχρόων ἐκείνων ἀνθέων, ὑπὸ τὰ δένδρα, λέγομεν, ἐκεῖνα, ἔνθα μυριάδες πτηνῶν ᾄδουσι, νομίζει ὅτι μετεφέρθη εἰς ἀπόστασιν ἑκατὸν ἀπὸ τῶν Παρισίων λευγῶν, καὶ ἐν τόπῳ ἔνθα διακρίνονται τὰ εὐεργετικὰ τοῦ ἡλίου δῶρα.

Οὐδεὶς δύναται νὰ περιγράψῃ τὰ θέλγητρα τῆς εἰκόνος ταύτης.

Εἰς ὀλίγην ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ θορυβώδους καὶ παταγώδους ἐκείνου προαστείου, τῆς κυψέλης, οὕτως εἰπεῖν, τῶν ἐργατῶν, ἔνθα πάντες τῆς ἐργασίας οἱ θόρυβοι συνεννοοῦνται, ἡ οἰκία αὕτη ὑπάρχει ὡς ὄαξις τις ἡσυχίας καὶ γαλήνης.

Ἡ Βέρθα ἐλάτρευε τὸ ἀγροτικὸν τοῦτο ἀναχωρητήριον.

Ἐλθοῦσα λοιπὸν ἀπὸ τῆς προτεραίας, ἠθέλησεν ἅμα τῇ αὐγῇ νὰ ἐπανίδῃ πάντα τὰ ἀγαπητὰ αὐτῆς ἄνθη, καὶ πάντα τὰ τρυφερὰ δενδρύλλια ἅτινα δι' ἰδίων χειρῶν της ἐφύτευσεν.

Ὑπῆρχε πρὸ πάντων κατὰ τὴν ἐσχατιὰν τοῦ μικροῦ δάσους ὄρχατος τὸν ὁποῖον καθ' ὑπερβολὴν προετίμα, καὶ ἔνθα μετὰ μεσημβρίαν ἐκάθητο ὅπως ἀποφύγῃ τὴν θερμότητα τοῦ ἡλίου.

Ὁλοκλήρους λοιπὸν ὥρας ἔμενεν ἐν αὐτῷ, βυθιζομένη εἰς εὐαρέστους ἀναμνήσεις, θωπεύουσα τὰς ὑποσχέσεις τοῦ μέλλοντος, καὶ λησμονοῦσα τὸ ἐνεστὸς, ἔνθα πικρίαν μόνον καὶ θλῖψιν διέκρινε.

Καθ' ἣν πρωΐαν συναντῶμεν αὐτὴν, ἡ Βέρθα καὶ πάλιν εἶχε καταφύγει ὑπὸ τὸν ὄρχατον ἐκεῖνον.

Ἐνῷ δὲ ἡ Λουκία διέτρεχε τὸν κῆπον, παρασκευάζουσα ἀνθοδέσμην διὰ τὴν αἴθουσαν τὴν ὁποίαν ἐπρόκειτο νὰ ἀνακοσμήσω-

σιν, ἐκείνη μείνασα μόνη παρεδόθη καὶ πάλιν εἰς τὰς τερπνὰς καὶ βαθείας συγκινήσεις αἵτινες ἀφυπνίζοντο ἐν ἑαυτῇ μετὰ τὴν εἰς Παρισίους ἐπάνοδόν της.

Ἐν τούτοις ὁ Μαυρίκιος εἶχε προχωρήσει μετὰ συστολῆς, καὶ διέλθει διὰ τῶν σκιερῶν διαδρόμων.

Βαδίζων δὲ ἀκροποδητεὶ καὶ ἀναστέλλων τὴν πνοήν του, ἔφθασεν εἰς τὸ δάσος, χωρὶς ὁ ἐλάχιστος θόρυβος νὰ προδώσῃ τὴν ἄφιξίν του.

Φθάσας λοιπὸν ἐκεῖ, ἐσταμάτησε.

Τοσοῦτον ὅμως ἔπαλλεν ἡ καρδία του ὥστε ἐφοβεῖτο μήπως ἀκούσωσι τοὺς παλμούς της.

Ἀλλὰ διὰ μέσου τοῦ κινουμένου παραπετάσματος ἐφάνη ὁ ὄρχατος, ὑπὸ τὸν ὁποῖον παρετήρησε τὴν Βέρθαν καθημένην.

Εὑρίσκετο δὲ εἰς ἀπόστασιν εἴκοσι βημάτων ἀπ' αὐτοῦ, ἔχουσα τὸ μέτωπον ἐπὶ τῆς χειρὸς, καὶ τὸ βλέμμα πλανώμενον ἐντὸς τοῦ ἀπείρου.

Ὁ Μαυρίκιος τὴν εὗρεν ὀλίγον ὠχράν· ἴσως δὲ καὶ ἰσχνοτέραν.

Ἀλλ' ἡ ὠχρότης ἐκείνη, μακρὰν τοῦ νὰ προδίδῃ τι νοσηρὸν, τοὐναντίον προσέθετε τὰ θέλγητρα τῆς μελαγχολίας εἰς τὴν τοσοῦτῳ τρυφερὰν καὶ δροσερὰν αὐτῆς ὡραιότητα.

Ἅμα τὴν εἶδε, τὸ αἷμα συνεσωρεύθη πάραυτα εἰς τὴν καρδίαν του.

Τί ἆρά γε κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐσκέπτετο; ὁποῖα ὄνειρα παρίσταντο πρὸ τοῦ τεταραγμένου αὐτῆς βλέμματος;

Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸ στῆθός της ὑψοῦτο μετὰ τρομερᾶς ἀγωνίας, ἡ δὲ κομψὴ καὶ λεπτὴ χείρ της ὑφίστατο νευρικούς τινας σπασμούς.

Ὁ Μαυρίκιος δὲν ἠδύνατο νὰ ἀποσπασθῇ ἐκ τῆς θέας ἐκείνης, ἤθελε δὲ μείνει μίαν ὥραν εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην, ἐὰν ἀπροσδόκητόν τι συμβεβηκὸς δὲν ἐπῆρχετο.

Ὡς ἐκ τῆς στάσεως τὴν ὁποίαν εἶχε λάβει, ὁ Μαυρίκιος δὲν ἠδύνατο νὰ παρατηρήσῃ τὰς συνεχεῖς τῆς Λουκίας διαβάσεις, ὥστε ἡ παιδαγωγὸς τῆς Βέρθας δὲν ἐβράδυνε νὰ τὸν παρατηρήσῃ, καὶ δι' ἑνὸς βλέμματός της νὰ τὸν ἀναγνωρίσῃ. Ἀναλογιζομένη δὲ τὴν ἔκπληξιν τῆς κυρίας της δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀναστείλῃ κραυγήν τινα.

Ἐπὶ τῇ κραυγῇ λοιπὸν ταύτῃ ἡ Βέρθα ἀνεσκίρτησε.

Δὲν εἶχε μὲν οὐδεμίαν ἰδέαν τοῦ συμβεβηκότος, ἀλλ' ἀκουσίως της καὶ ὁρμεμφύτως, σπασμωδικὸς τρόμος ἐκυρίευσε τὰ μέλη της.

Ὅθεν ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν καὶ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς.

Ἀλλ' ἂν καὶ δὲν ἠγνόει ὅτι ὁ Μαυρίκιος εὑρίσκετο ἐν Παρισίοις, περιέμενε δὲ ἴσως καὶ νὰ τὸν ἴδῃ ἐρχόμενον αὐθημερὸν μάλιστα, οὐχ ἧττον ὅταν παρετήρησεν αὐτὸν εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων ἀπ' αὐτῆς βημάτων, ἔχοντα τὴν ὄψιν ἠλλοιωμένην εἰσέτι ἐκ τῶν προσφάτων ἀλγηδόνων, τὸ δὲ βλέμμα πλῆρες τρυφερῶν δακρύων, καὶ τὰς χεῖρας συντετριμμένας δι' ὕρους ἱκετευτικοῦ, ἀνέκφραστον αἴσθημα ἐκυρίευσε πάραυτα τὴν καρδίαν της, πελιδνὴ δὲ ὠχρότης ἐζωγραφήθη ἐπὶ τῶν χαρακτήρων της, ἤθελε δὲ πέσει ἀναμφιβόλως, ἐὰν ὁ Μαυρίκιος δὲν ἔσπευδεν εἰς βοήθειάν της.

Ὁ Μαυρίκιος ἔφθασεν ἐγκαίρως. Λαβὼν λοιπὸν αὐτὴν εἰς τὰς ἀγκάλας του:

— Βέρθα! φιλτάτη μου Βέρθα, ἐψιθύρισεν ἐλαφρῶς· ἐγὼ εἶμαι, ὁ Μαυρίκιος! ἄκουσον καὶ ἀτένισόν με!

Ἡ Βέρθα ἔμεινεν ἐπί τινας στιγμὰς ἄπνους καὶ ἄφωνος· ἀλλ' ἔπειτα κινήσασα σπασμωδικῶς τοὺς βραχίονας, ἤνοιξεν ἐπὶ τέλους τοὺς ὀφθαλμούς της.

— Μαυρίκιε! ἐψέλλισε διὰ φωνῆς τεταραγμένης.

— Βέρθα! ἀπεκρίνατο ὁ Μαυρίκιος.

— Δὲν ἤλπιζον νὰ σὲ ἐπανίδω . . .

— Ἡσύχασον.

— Ἀλλ' ἐν τούτοις, ἀγνοῶ ὑπὸ τίνος αἰ-

σθήματος κυριευομένη, περιέμενον τὴν ἔλευσίν σου· πρὸ πολλοῦ δὲν σὲ εἶδον . . . Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο τῆς ἀπουσίας σου ὁπόσον ὑπέφερον!

— Ὦ! οἱ λόγοι σου, Βέρθα, μὲ συγκινοῦν, τὸ δὲ λογικόν μου κλονίζεται.

— Ὄχι! πρέπει νὰ σοὶ εἴπω· ἄλλως τε διατί νὰ ἐρυθριῶ διὰ τὸν ἀγνὸν τοῦτον ἔρωτα τὸν ὁποῖον σοὶ ὑπεσχέθην ἀπὸ τῶν θλιβερῶν τῆς Βρὲν συμβεβηκότων; Μαυρίκιε! ἐδέησε νὰ ἀποχωρισθῶμεν, ἀλλ' εἶχον σκοπὸν νὰ σοὶ γράφω.

— Ἄ! Καὶ ἐγὼ ἐπίσης ἤμην βέβαιος, διέκοψεν ὁ νεανίας.

— Ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθην, διότι ὁ πατήρ μου τὰ πάντα ἠννόησε, ἠγνόουν δὲ ποῦ εὑρίσκεσο. Ἐπὶ μίαν στιγμὴν μάλιστα, σύγγνωθί μοι! ἐνόμισα ὅτι ἀνεχώρησας, ὅτι μετέβης εἰς Ἀμερικὴν, ἢ ἀλλαχοῦ· τίς οἶδε; Θεέ μου! ὁπόσον ἐθρήνησα!

— Ἀγαπητή μου Βέρθα!

— Ἔλεγον λοιπὸν κατ' ἐμαυτήν: Ἐκεῖνος τοὐλάχιστον γνωρίζει ποῦ εὑρίσκομαι· ἠδύνατο νὰ μὲ πληροφορήσῃ ἐὰν ζῇ, καὶ ἂν ἐξακολουθῇ νὰ σκέπτηται περὶ ἐμοῦ. Ἀλλ' εἰς μάτην περιέμενον! Ἦτο τρομερόν! Ἔκτοτε λοιπὸν ἐκυριεύθην ὑπὸ ἀπελπισίας.

— Τί λέγεις;

— Ἀμφίβαλον περὶ τῆς εἰλικρινείας σου.

— Καὶ εἶναι δυνατόν,

— Εἶπον κατ' ἐμαυτήν: ἀνεχώρησε, μὲ ἐλησμόνησε, καὶ δὲν θὰ ἐπανέλθῃ διὰ παντός.

— Θεέ μου!

— Ὅθεν, ὅτε ὁ πατήρ σου μοὶ διηγήθη τὰ ὅσα ὑπέστης, τοὐτέστι τὰ ἄλγη σου, καὶ τὴν πληγὴν ἐκείνην ἥτις ἔθεσε τὴν ζωήν σου εἰς κίνδυνον, ἡ ἡμέρα ἐκείνη ἦτο δι' ἐμὲ ἡμέρα ἀφάτου χαρᾶς καὶ ὑπερβολικοῦ ἐνθουσιασμοῦ· ὥστε, ἰδοὺ, Μαυρίκιε, σὲ ἔχω ἤδη πλησίον μοι ζῶντα. Ἄ! Ὁ Θεὸς εἶναι ἀγαθὸς, διότι μοὶ ἐπεφύλαττε τοιαύτας παρηγορίας.

Ὁ Μαυρίκιος ἠγνόει τί νὰ ἀπαντήσῃ.

Οὐδέποτε, καθ' ὅλας τὰς φιλοδόξους αὐτοῦ ὀνειροπολήσεις, εἶχε ζητήσει παρὰ τοῦ Θεοῦ εὐδαιμονεστέραν τοῦ βίου του στιγμήν.

Ὅθεν, ἐκτὸς ἑαυτοῦ ὑπὸ τῆς χαρᾶς, ἔλαβε τὰς δύο τῆς νεάνιδος χεῖρας ἐντὸς τῶν ἰδικῶν του, καὶ τὰς ἔθλιψε μετὰ παραφόρου ἐνθουσιασμοῦ ἐπὶ τῶν χειλέων του.

— Σιώπα! Βέρθα, σιώπα! ἐψέλλισεν. Ἡ εὐτυχία μου τὴν στιγμὴν ταύτην εἶναι μεγίστη . . . ὥστε ἀπολαύω ἤδη τὴν ἀμοιβὴν τῶν θλίψεων τὰς ὁποίας ὑπέσχην μακρὰν σου. Βέρθα, σὲ ἀγαπῶ καὶ σὲ λατρεύω! Τοῦ λοιποῦ ἀδύνατον εἶναι νὰ ἀπομακρυνθῶμεν ἀπ' ἀλλήλων. Θέλω ἐργασθῆ, καὶ θέλω ἀποβῆ ἀντάξιός σου, ὁ δὲ κ. Καρπαντιὲ θέλει . . .

— Ὁ πατήρ μου! εἶπεν ἡ Βέρθα φρικιῶσα.

— Φοβεῖσαι μήπως δὲν συγκατατεθῇ; εἶπεν ὁ Μαυρίκιος.

— Δὲν τολμῶ νὰ σκεφθῶ περὶ τούτου.

— Ἀλλὰ σὺ, Βέρθα, τοὐλάχιστον δὲν θὰ μὲ ἐγκαταλείψῃς.

— Οὐδέποτε!

— Θέλεις γίνει σύζυγός μου;

— Σοὶ τὸ ὀμνύω.

— Καὶ θὰ μὲ ἀγαπᾷς διὰ παντός· δὲν ἔχει οὕτω; . . . . εἰπέ το . . . . ἐπανάλαβέ το, ὅπως φέρω μεθ' ἑαυτοῦ τὴν εὐχάριστον ταύτην λέξιν, καὶ τὴν ἱερὰν ταύτην ὑπόσχεσιν.

Ἐνῷ δὲ ὡμίλει τοιουτοτρόπως ὁ Μαυρίκιος, ἐγονυπέτησε πρὸ τῶν ποδῶν τῆς νεάνιδος, ῥίπτων ἐπ' αὐτῆς βλέμματα πλήρη μελαγχολίας καὶ ἔρωτος, κλίνων δὲ ἐλαφρῶς πρὸς αὐτὴν, ἔθεσεν ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτῆς τὰ ὑποτρέμοντα χείλη του.

Ἀλλὰ, τὴν στιγμὴν ταύτην καθ' ἣν ἐπελανθάνετο τῆς σώφρονος καὶ ἁγνῆς ἐκείνης θωπείας, ἐξέβαλε κραυγὴν τρομερὰν, ἠγέρθη

κατεσπευσμένως, καὶ ἔβραμε νὰ κρυφθῇ ἐντὸς τῆς οἰκίας, διότι ἐστράφη καὶ παρετήρησεν ἱστάμενον ὄρθιον πλησίον του τὸν Βιλλερών.

ΙΕ'.

ΧΑΡΙΝ ΤΟΥ ΤΕΚΝΟΥ.

— Εἶμαι ὁ συνταγματάρχης Βιλλερών, εἶπεν ὁ τελευταῖος οὗτος· δὲν μὲ ἀναγνωρίζετε;

— Ὑμεῖς! ὑμεῖς! ἀνέκραξεν ὁ Μαυρίκιος τεταραγμένος.

— Ἔχω δίκαιον νὰ ἐκπλήττωμαι ἀπαντῶν ὑμᾶς ἐνταῦθα· δὲν δύνασθε νὰ τὸ ἀρνηθῆτε, κατόπιν δὲ τῆς σκηνῆς τῆς ὁποίας γίνομαι τὴν στιγμὴν ταύτην αὐτόπτης μάρτυς, δικαιοῦμαι νὰ σᾶς ἀπευθύνω ἐρωτήσεις τινάς.

— Συνταγματάρχα . . .

— Θέλω ἐκφρασθῆ συντόμως. ἐξηκολούθησεν ὁ Βιλλερών, δι' ὕρους ξηροῦ, πρῶτον μὲν διότι ἄλλαι φροντίδες μὲ ἀπασχολοῦσι, καὶ ἀκολούθως διότι ἐλπίζω ὅτι δὲν θέλετε μοὶ ἀρνηθῆ νὰ ἐπαναλάβητε ἀργότερον τὴν συνδιάλεξιν ταύτην.

— Ὁπόταν θέλητε, κύριε.

— Ἀμέσως.

— Λοιπόν, σᾶς ἀκροῶμαι.

— Ἀγαπᾶτε τὴν δεσποσύνην Καρπαντιέ;

— Κύριε . . . .

— Εἶναι περίεργον, τὴν ἀγαπᾶτε· δύναμαι δὲ νὰ προσθέσω ὅτι ἀδύνατον μοὶ εἶναι νὰ ἀμφιβάλλω ὅτι καὶ αὐτὴ εἰσπράττει σᾶς ἀγαπᾷ.

— Ἀλλ' αἱ ἐρωτήσεις σοῦται . . .

— Χάριν συντομίας λοιπόν, μίαν μόνην λέξιν ἔχω νὰ εἴπω, ὥστε ἀπαντήσατέ με εἰλικρινῶς· τοῦτο μόνον ζητῶ παρ' ὑμῶν· ὁ κ. Καρπαντιὲ γνωρίζει τὸν ἔρωτα τοῦτον· ἐλπίζετε μέχρι τοῦδε ὅτι θέλετε ἐπιτύχει τῆς συγκαταθέσεώς του;

Ὁ Μαυρίκιος προσεπάθησε νὰ συνέλθῃ ἐκ τῆς ταραχῆς του. Ἡ θέσις του ἦτο δυσάρεστος, διότι δὲν ἐπεθύμει εἰς πρώτην τοῦ συνταγματάρχου πρόσκλησιν νὰ διακινδύνῃ τὸ μυστικόν του. Ἐν τούτοις, ἀποφασίσας νὰ τηρήσῃ μέχρις ἐσχάτων τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ τὴν γαλήνην του, ἀνέλαβε πᾶσαν τὴν ἀπάθειάν του, καὶ, ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν συνταγματάρχην:

— Ἔστω! κύριε, ἀπεκρίνατο· δὲν ζητῶ νὰ ἀνακαλύψω ἐν τίνι διακιώματι μοὶ ἀπευθύνετε τοιαύτας ἐρωτήσεις, ἀλλ' ἀπαντῶν πάραυτα πρὸς ὑμᾶς ἐννοῶ νὰ διακόψω τοῦ λοιποῦ τοιαύτας παραδόξους ἀδιακρισίας. Ἀγαπῶ τὴν δεσποσύνην Βίρθαν, εἶναι ἀληθές· τὴν ἀγαπῶ δὲ πρὸ πολλοῦ, καὶ εἶμαι ἕτοιμος, ἐὰν ἐπιθυμῇ, νὰ θυσιάσω δι' αὐτὴν τὴν ζωήν μου. Ὅσον δ' ἀφορᾷ ἐκείνην, δὲν μοὶ ἀνήκει νὰ δώσω γνώμην· ἐλπίζω ὅτι δὲν ἔχετέ τι πλέον νὰ μὲ ἐρωτήσητε, ἀφοῦ σᾶς εἶπω ἤδη ὅτι μέχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ὁ κ. Καρπαντιὲ ἀγνοεῖ τὸν ἔρωτα τὸν ὁποῖον πρὸς τὴν θυγατέρα του τρέφω.

— Καλῶς! ἐπεδοκίμασεν ὁ Βιλλερών μετ' ἀγανακτήσεως τὴν ὁποίαν δὲν ἠδυνήθη καθ' ὁλοκληρίαν νὰ ὑποκρύψῃ· μοὶ ἀρκοῦσι ταῦτα πρὸς στιγμήν, ἀλλ' ἐλπίζω νὰ συναντηθῶμεν καὶ πάλιν.

— Ὅταν ἀγαπᾶτε σᾶς τὸ ἐπαναλαμβάνω.

— Μετ' ὀλίγον, λοιπόν, κύριε.

— Μετ' ὀλίγον, συνταγματάρχα.

Οἱ δύο λοιπὸν ἄνδρες ἀπεχωρίσθησαν, καὶ ὁ μὲν Μαυρίκιος ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἐξώστην, ἔνθα ἔμελλε νὰ περιμείνῃ τὸν πατέρα του, ἐνῷ ὁ Βιλλερών ἀνέβη εἰς τὸν κατοικίαν τοῦ Κ. Καρπαντιέ.

Ἀλλὰ, φθάσας εἰς τὴν πρώτην ὀροφὴν καὶ ἀπαντήσας τὴν Λουκίαν, δὲν ἐζήτησε πλέον τὸν κ. Καρπαντιέ, ἀλλὰ μᾶλλον αὐτὴν τὴν Βίρθαν.

Εἰσῆλθε λοιπὸν μετά τινα δισταγμὸν εἰς τὸν κοιτῶνά της, καὶ ἐπειδὴ τὴν εἶδεν ἐρυθριῶσαν καὶ χαμηλοῦσαν τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῇ θέᾳ του, προσήγγισεν ἐλαφρῶς πρὸς αὐτὴν, καὶ ἔλαβε φιλοστόργως τὰς χεῖράς της:

— Δεσποσύνη! τῇ εἶπε· μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ ἡ ἰδέα τοῦ νὰ σᾶς ὑπενθυμίσω τὴν δυσάρεστον ἀνάμνησιν, ἥτις φέρει ἐπὶ τοῦ μετώπου σας τὴν ἐρυθρότητα. Περὶ οὐδενὸς δὲν θέλω σᾶς ὁμιλήσει, ἐκτὸς τῆς αἰτίας ἥτις, τὴν πρωΐαν ταύτην μὲ ἠνάγκασε νὰ ἔλθω πρὸς συνάντησίν σας.

— Περὶ τίνος λοιπὸν πρόκειται; ἠρώτησεν ἡ Βίρθα, ἀναλαμβάνουσα ἅπαν τὸ θάρρος της.

— Περί τινος ἀγαθῆς πράξεως τῆς ὁποίας ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς κάμω συμμέτοχον.

— Ἰδοὺ ἰδέα ἐξιέπαινος. Ἀλλὰ τί πρόκειται νὰ πράξω;

— Σπουδαῖόν τι, τοῦ ὁποίου τὴν σοβαρότητα πάραυτα θέλει αἰσθανθῇ ἡ καρδία σας· πρόκειται περὶ ἱερᾶς τινος ἐντολῆς, τὴν ὁποίαν μόνον μία νεᾶνις ἀγνὴ ὡς ὑμεῖς δύναται νὰ ἐκπληρώσῃ μεθ' ὅπάσης τῆς ἀπαιτουμένης ἀφοσιώσεως.

— Τῇ ἀληθείᾳ μὲ καταπλήττετε!

— Θέλω ἐξηγηθῆ λοιπόν. Γνωρίζω ἓν τίνι μεμακρυσμένῃ συνοικίᾳ νεᾶνίδα ἥτις διέπραξεν ἁμάρτημά τι διὰ τὸ ὁποῖον ἱκανῶς τιμωρεῖται σήμερον! . . . Ἡ δυστυχὴς ἠράσθη ὑπερβολικῶς ἄθλιόν τινα νεανίαν ὅστις τὴν ἐξηπάτησε, δὲν δύναμαι δὲ νὰ σᾶς περιγράψω μεθ' ὁπόσης γενναιότητος, μεθ' ὁπόσης αὐταπαρνησίας καὶ ἔρωτος ἀνέθρεψε τὸ τέκνον της, ἐν μέσῳ τῶν θλιβερῶν δοκιμασιῶν τὰς ὁποίας ἐκ τῆς πολιορκίας τῶν Παρισίων ὑπέστη.

— Ἀθλία γυνή! ἐψέλλισεν ἡ Βίρθα, συνενοοῦσα τὰς χεῖρας.

— Μάλιστα, δυστυχὴς γυνή, ἐπανέλαβεν ὁ Βιλλερών, διότι ἦτον ἀνταξία τοῦ οἴκτου τῶν τιμίων ἀνθρώπων, ἐνῷ ἤδη τιμωρεῖται σκληρῶς δι' ὅπερ διέπραξεν ἁμάρτημα.

— Ἄ! εἰμὶ πρόθυμος νὰ πράξω ὑπὲρ αὐτῆς πᾶν ὅ,τι μοὶ ζητήσητε.

— Εὐχαριστῶ, δεσωσούνη, εὐχαριστῶ, ἀλλὰ τὴν ὥραν ταύτην δὲν ἀπευθύνομαι πρὸς ὑμᾶς χάριν αὐτῆς.

— Ἀλλὰ χάριν τίνος;

— Χάριν τοῦ τέκνου της.

— Δὲν σᾶς ἐννοῶ.

— Τωόντι ἀκατάληπτον καθίσταται, ἀλλ' εὐτυχῶς εἶναι σπάνια τὰ παραδείγματα τῶν τοιούτων ἀτιμώσεων, μεθ' ὅλην τὴν μεγίστην διαφθορὰν κοινωνικῶν τινων τάξεων.

— Ἐξηγήθητε λοιπόν.

— Ἰδοὺ τί συνέβη, δεσποσύνη· ὁ ἄθλιος ἐκεῖνος ἀνὴρ ὅττις κατεχράσθη τοσοῦτον αἰσχρῶς τῆς ἀθωότητος τῆς δυστυχοῦς γυναικὸς ἠθέλησε χθὲς νὰ τῇ ὑπεξαιρέσῃ τὸ τέκνον της ὅπερ εἶναι ἡ μόνη παρηγορία καὶ ἡ μόνη ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ χαρά της.

— Τί λέγετε;

— Τὴν ἀλήθειαν.

— Ἀλλὰ πρέπει νὰ τὸν ἐμποδίσωμεν.

— Τοῦτο ἔπραξα καὶ ἐγώ.

— Πρέπει νὰ προφυλάξωμεν τὸ ἄθῷον πλάσμα ἀπὸ πάσης τοιαύτης ἀποπείρας.

— Τοῦτο ἔρχομαι νὰ σᾶς προτείνω.

— Πιστεύω ὅτι ἡ μήτηρ δὲν θέλει ἀντιστῇ εἰς τοῦτο· τοὐναντίον μάλιστα ὀφείλει νὰ μᾶς χρεωστῇ χάριν.

Ὁ Βιλλερών ἐποίησε σημεῖον ἀρνήσεως.

— Ἀλλὰ, δυστυχῶς, εἶπε, πρέπει ἡ μήτηρ πρὸ πάντων νὰ ἀγνοῇ τὴν διάσωσιν τοῦ τέκνου της.

— Τότε θέλομεν γίνει παραίτιοι φόνου, διότι θέλει ἀποθάνει ἐκ τῆς ἀπελπισίας.

— Ὄχι, διότι θέλει ἐπιθυμήσει νὰ ζήσῃ

ὅπως τὸ ἐπανεύρῃ, ἐνῷ τοὐναντίον ἡ ἀμεριμνησία της καὶ ἡ φαινομένη ἀδιαφορία της, δύνανται νὰ διεγείρωσιν ἀναμφιβόλως τὰς ὑπονοίας τοῦ πατρός.

— Ἔχετε δίκαιον.

— Ὑπὸ τὴν ἔποψιν λοιπὸν ταύτην, ἰδοὺ τί ἀπεφάσισα, ὅπερ καὶ ἔρχομαι νὰ προτείνω πρὸς ὑμᾶς. Ἔφερον τὴν πρωΐαν ταύτην τὸ τέκνον μετ' ἐμοῦ· τὸ ἀναθέτω λοιπὸν εἰς χεῖρας ὑμῶν καὶ τῆς Λουκίας, ἅμα δὲ παρέλθῃ ὁ κίνδυνος, δύνασθε νὰ εἰδοποιήσητε καὶ ἐνθαρρύνητε τὴν μητέρα.

Ἡ Βίρθα ἐσκέφθη ἐπί τινας στιγμάς.

Πάραυτα δὲ κατέστη σύννους καὶ σκυθρωπή, ὡσεὶ τὸ αἴσθημα τοῦ ἀπροσδοκήτου τούτου μητρικοῦ αἰσθήματος τὴν συνεκίνει βαθέως.

Ἀλλ' ὅταν ἤγειρε τὸ μέτωπον, οὐρανία ἔκφρασις εἶχε ζωγραφισθῇ ἐπὶ τοῦ προσώπου της.

— Δέχομαι, εἶπε διὰ φωνῆς ἤρεμου· ὁμιλήσατε περὶ πάντων τούτων πρὸς τὸν πατέρα μου, ἐὰν δὲ τὸ δυστυχὲς τέκνον δὲν ἐπανεύρῃ ἐνταῦθα τὰς συνήθεις αὐτῷ περιποιήσεις, θέλομεν προσπαθήσει τοὐλάχιστον μετὰ τῆς Λουκίας νὰ ἀναλάβωμεν ὅσον δυνάμεθα καλλίτερον τὰ καθήκοντα τῆς μητρός του τὴν ὁποίαν ἐστερήθη.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ὁ Βιλλερὼν ἔμελλε νὰ ἀπομακρυνθῇ, ἀλλ' ἡ Βίρθα τὸν ἀνεχαίτισε.

— Μίαν ἔτι λέξιν, εἶπε. Δὲν δύνασθε νὰ μοὶ πληροφορήσητε περὶ τῆς γυναικὸς περὶ τῆς ὁποίας τοσοῦτον ἐνδιαφέρον δεικνύει ἡ καρδία σας;

— Τὴν γνωρίζετε! ἀπεκρίνατο ὁ Βιλλερών, ἀλλὰ δὲν ἐπεθύμουν νὰ παραβιάσω τὴν ἀπόφασίν σας, διακοινῶν πρὸ ὀλίγου τὸ ὄνομά της.

— Τίς εἶναι λοιπόν;

— Ἡ θυγάτηρ τοῦ γέρο Μορίωνος.

— Ἡ Ἰωάννα!

— Μάλιστα.

— Ἄ! Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ. Σπεύσατε λοιπόν! Ἀγαπητὴ Ἰωάννα· μοὶ εἶχεν ἐμπιστευθῇ ἄλλοτε τὸ δυσάρεστον τοῦτο ἐπεισόδιον, ὥστε, λαμβάνουσα σήμερον πρόνοιαν περὶ τοῦ τέκνου της, οὐδὲν ἄλλο ἢ ἱεράν τινα ὑπόσχεσιν ἐκπληρῶ.

Τὴν φορὰν ταύτην ὁ Βιλλερὼν ἔφθασε διὰ βήματος κατεσπευσμένου πρὸς τὴν θύραν, τῆς ὁποίας ἔστρεφεν ἤδη τὸ ἐπίπαστρον, ὅτε ὁ ἰατρὸς μετὰ τοῦ κ. Καρπαντιὲ εἰσέδυσαν εἰς τὸν κοιτῶνα.

Ἀμφότεροι δὲ ἦσαν κάτωχροι καὶ τεταραγμένοι.

ΙΣΤ'.

Η 18 ΜΑΡΤΙΟΥ.

Θεέ μου! ἀνέκραξεν ἡ Βίρθα, δραμοῦσα μετὰ περιπαθείας πρὸς τὸν κ. Καρπαντιέ· τί συμβαίνει λοιπὸν, πάτερ μου;

Ἀλλὰ καὶ ὁ Βιλλερὼν εἶχε λάβει τὰς χεῖρας τοῦ ἰατροῦ καὶ τὸν ἠρώτα μετὰ πυρετώδους ἀγωνίας:

— Τί συμβαίνει; τί ἐμάθετε; ὁποῖον δυστύχημα μᾶς ἐπαπειλεῖ;

— Ὅ,τι συμβαίνει εἶναι τρομερὸν, ἀπεκρίνατο ὁ κ. Καρπαντιὲ, μετὰ θλιβεροῦ στεναγμοῦ· ἀπὸ τῆς πρωΐας ταύτης, ἡ φοβερωτέρα τῶν ἐπαναστάσεων ἐξερράγη ἐν τῇ πρωτευούσῃ, ἐκ τῶν πρώτων δὲ κακουργημάτων ἅτινα διέπραξε, δύναταί τις νὰ φαντασθῇ εἰς ὁποίας ὑπερβολὰς δύναται νὰ καταλήξῃ.

— Καὶ ποῖα εἶναι τὰ κακουργήματα ταῦτα; ἠρώτησεν ὁ Βιλλερών.

— Κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν πρωΐαν ἐν Μοντμάρτ, δύο δυστυχεῖς ἀξιωματικοὶ, δύο στρατηγοὶ, αἰχμαλωτισθέντες, ὡς τοιοῦτοι δὲ ὄντες ἄξιοι προστασίας, τοὐναντίον ἀνιλεῶς ἐθανατώθησαν . . . .

— Ἄ! τοὺς δυστυχεῖς! ἀνέκραξεν ὁ Βιλλερών, συσπῶν μετ' ὀργῆς τὰς χεῖρας.

Ἀλλ' ἔπειτα, ἐπιθυμῶν εἰσέτι νὰ ἀμφιβάλλῃ περὶ τῆς τρομερᾶς ἐκείνης ἀληθείας:

— Ἂς ἔχωμεν ὑπομονὴν, εἶπεν· ἴσως ἐξογκοῦνται τὰ πράγματα· πιθανὸν νὰ σᾶς ἠπάτησαν· διότι τὰ πνεύματα τοῦ δημοσίου ἀδιακρίτως παραδέχονται τὰς μᾶλλον παραλόγους διηγήσεις ὡς πραγματικότητας· ἴσως εἶναι συκοφαντία ἐπινοηθεῖσα ὑπὸ κακῶν ἀντιφρονούντων κομμάτων.

— Ὄχι! συνταγματάρχα, ὄχι! ἀπεκρίνατο ὁ ἰατρὸς, τὸ συμβεβηκὸς εἶναι ἀληθέστατον.

— Ἀλλ' οἱ ἀξιωματικοί;

— Γνωρίζομεν τὰ ὀνόματά των.

— Ποῖα λοιπὸν εἶναι;

— Ὁ εἷς εἶναι ὁ Κλεμὰν Τομᾶζ, ὁ δ' ἕτερος ὁ στρατηγὸς Λεκόντ.

— Λεκόντ! εἴπετε! εἶναι λοιπὸν ὁ Λεκόντ;

— Ἀναμφιβόλως.

— Ὁ δυστυχής!

— Τί ἔχετε;

— Ἀλλ' εἶναι τρομερόν! ὁ ἀνὴρ οὗτος ἦτο φίλος· εἴχομεν συζήτει μετ' αὐτοῦ, μὲ ἠγάπα δὲ ὡς ἀδελφόν· ἄ! δὲν ὑποφέρω πλέον! πρέπει νὰ μεταβῶ ὅπως πληροφορηθῶ· ἐπιθυμῶ νὰ μάθω . . . .

— Πρόσεχε, Βιλλερών! εἶπεν ὁ κ. Καρπαντιέ.

— Πρὸς τί;

— Μεγίστη ταραχὴ πνευμάτων ἐπικρατεῖ ἐν τῷ προαστείῳ.

— Ἔστω! τί μοὶ ἐνδιαφέρει; οὐδεὶς κίνδυνος δύναται σήμερον νὰ μὲ πτοήσῃ, διότι χάριν τῆς τιμῆς τῶν ἐπωμίδων τὰς ὁποίας φέρω, θέλω πωλήσει ἀκριβώτερον τὸ αἷμά μου ἢ ὅταν ὑποθέτουσι.

Χωρὶς δὲ νὰ περιμείνῃ ἄλλας παρατηρήσεις, κατέβη διὰ τῆς κλίμακος καὶ ἔρθασεν εἰς τὴν ὁδόν.

Τῳόντι· ἐν τῷ προαστείῳ ἐπεκράτει μέγιστος ἀναβρασμός.

Ἡ πολυπληθὴς αὕτη συνοικία, ἥτις κατοικεῖται καθ' ὁλοκληρίαν σχεδὸν ὑπὸ ἐργατῶν, διακρίνεται ἐν τούτοις τῶν λοιπῶν τῶν Παρισίων δήμων, κατὰ τὴν γαλήνην καὶ ἀξιοπρέπειαν τῶν κατοίκων ἐν γένει.

Οὐχὶ ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς συνοικίας ταύτης εἰσὶν ἧττον ἐπαναστατικοὶ τῶν λοιπῶν, ἀλλὰ συνήθως εἰσὶ βραδύτεροι εἰς τὰς ταραχὰς, καὶ μᾶλλον ἐπιφυλακτικοὶ κατὰ τὰς ἐπαναστάσεις.

Ἐπὶ Λουδοβίκου Φιλίππου, ὅτε αἱ ἀπόκεντροι συνοικίαι διήγειρον ταραχήν τινα, οἱ ὑπεύθυνοι ὑπουργοὶ ἐσυνείθιζον νὰ ἀπευθύνωσιν εἰς τὴν ἀστυνομίαν τὴν τυπικὴν ταύτην ἐρώτησιν, ἥτις κατέστη στερεότυπος.

— Τὸ προάστειον Σαὶν Ἀντοὰν δεικνύει διαθέσεις νὰ συμμερισθῇ τῆς ταραχῆς;

Ἡ κυβέρνησις δὲ περιέμενε τὴν ἀπάντησιν ὅπως ρυθμίσῃ τὴν διαγωγήν της.

Ἐὰν μὲν ἡ ἀστυνομία ἀπεκρίνετο ὄχι, οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες δὲν ἀνησύχουν σχεδόν. Ἐὰν ὅμως ἀπεκρίνετο ναὶ, τότε, τοὐναντίον, ἡ ὑπόθεσις καθίστατο σοβαρὰ, καὶ ἔπρεπε νὰ σκεφθῇ περὶ αὐτῆς . . . .

Ἀλλὰ αὐθημερὸν τῆς 18 μαρτίου, τὸ προάστειον τοῦτο εὑρίσκετο εἰς ἔκτακτον ταραχήν.

Πολυάριθμοι ὅμιλοι ἵσταντο καθ' ὅλας τὰς τριόδους. Αἱ ὄψεις πάντων ἐνέφαινον ἔκφρασιν φλογερὰν καὶ ἀπαισίαν, καὶ, ὡς ἐκ συμπτώματος μᾶλλον ἐκφραστικοῦ, ἔβλεπέ τις περιερχόμενα τῇδε κἀκεῖσε, ἀπὸ τῆς ὁδοῦ Σαὶν Μαργγερὶτ μέχρι τῆς ὁδοῦ Σαρὸν, ἅτινα ἀποτρόπαια ἐκεῖνα ἄτομα, ἅτινα οὐδέποτε ἄλλοτε ἐξέρχονται τῶν κατωτάτων τῆς κοινωνίας στρωμάτων, εἰμὴ κατὰ τὰς ταραχώδεις ἡμέρας τῶν σίματηρῶν ἐπαναστάσεων.

— Διάβολε! εἶπε καθ' ἑαυτόν· ἡ κατάστασις παρέχει ἀνησυχίας.

Ἐξηκολούθησεν ὅμως τὴν ὁδόν του, ἀκούων, θεωρῶν καὶ συλλέγων κατὰ τὴν διάβασίν του μυρίας διαφόρους ἐντυπώσεις, ἀλλὰ πάσας ἐπίσης τρομεράς.

Πάραυτα, στρέφων τὴν ὁδόν, παρατηρεῖ προχωροῦντας πρὸς αὐτὸν ἐθνοφύλακάς τινας ἐν συνοδίᾳ μετά τινων στρατιωτῶν τοῦ 88ου συντάγματος, ἔχοντας τοὺς βραχίονας ἐπὶ τῶν ὤμων ἀλλήλων, ἐξ ὧν οἱ μὲν ἦσαν μόνον ἐξηρεθισμένοι, ἐνῷ οἱ λοιποὶ ἐξ ὁλοκλήρου ἐν καταστάσει μέθης, οἵτινες καὶ προὐχώρουν ᾄδοντες τὸν Μασσαλιωτικὸν ὕμνον.

Ὁ Βιλλερών ἀνεσκίρτησε.

Τίς οἶδε! ἴσως μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων οἵτινες ἔμελλον νὰ παρελάσωσιν ἔμπροσθέν του εὑρίσκοντο οἱ δολοφόνοι τοῦ στρατηγοῦ Λεκόντ!

Νέφος λοιπὸν διῆλθε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, ἀκούσιος ταραχὴ τὸν ἐκυρίευσεν, ἔμελλε δὲ νὰ προχωρήσῃ ἐμπρός, ὅτε ἀπροσδόκητόν τι συμβεβηκὸς ἐπῆλθεν.

Εἰς ἀπόστασιν δύο ὄπισθέν του βημάτων, ἤκουσε προφερόμενον δι' ἠχηρᾶς φωνῆς τὸ ὄνομά του.

— Παρατήρησον! εἶναι ὁ Βιλλερών, εἶπεν ἐργάτης τις.

Αἴ! ὄχι, εἶπεν ἄλλος. Ὁ Λῦγουστος εἶναι συνταγματάρχης, ὡς μοὶ ἐδιηγήθησαν, ἐνῷ αὐτός . . . .

— Τί στοιχηματίζεις;

— Μὲ συμπάθειον! δυνάμεθα πολὺ καλὰ νὰ τὸν ἐρωτήσωμεν· δὲν θὰ μᾶς φάγῃ βέβαια.

Οἱ δύο λοιπὸν ἐργάται ἐπλησίασαν εἰς τὸν συνταγματάρχην, δὲν ἔλαβον δὲ ἀνάγκην νὰ τὸν ἐρωτήσωσι, διότι πάραυτα οἱ δισταγμοί των διελύθησαν.

— Σύ! σὺ εἶσαι! εἶπεν ὁ πρῶτος· ποία τύχη! εἶσαι μεθ' ἡμῶν, διότι σὺ εἶσαι ἀγαθός. Ζήτω λοιπὸν ὁ Βιλλερών! Ζήτω ὁ συνταγματάρχης!

Εἰς μίαν τοιαύτην στιγμὴν δὲν ἐχρειάζετό τι πλειότερον ὅπως ἡ σκηνὴ ἐκείνη προκαλέσῃ σπουδαίαν ταραχήν.

Ὅθεν, ἐντὸς δύο λεπτῶν, ἄπειρον πλῆθος ἀνδρῶν, γυναικῶν, καὶ παιδίων περιέζωσαν μετ' ἐπευφημιῶν τὸν πρώην τοῦ προαστείου μαθητευόμενον, δεικνύοντες αὐτὸν μεθ' ὑπερηφανείας, διηγούμενοι τὴν ἱστορίαν του, καὶ μεγαλοποιοῦντες τὰ στρατιωτικά του κατορθώματα.

— Πῶς δὲν τὸν γνωρίζω; ἔλεγεν ὁ πρῶτον ἀναγνωρίσας αὐτόν. Μόνον αὐτὸν γνωρίζω, διότι ὑπήρξαμεν ἄλλοτε συμμαθηταὶ πλησίον τοῦ γέρο Καδεναί, κατόπιν συνεργάται εἰς τὸ ἐργοστάσιον Κρίεζερ, ἔπειτα. . . μίαν ἡμέραν μᾶς ἀρῆκε ὑγείαν καὶ ἀπεγράφη τραπεζίτης· ἀφοῦ δὲ ἐπολέμησεν ὡς λέων, αὐτὴν τὴν στιγμὴν εὑρίσκεται ἐνώπιόν μας.

— Τί ὡραῖος ἄνθρωπος! ἔλεγον αἱ γυναῖκες.

— Καὶ γενναιόκαρδος! προσέθετον οἱ ἄνδρες.

— Λοιπόν! ἐὰν ἐπιθυμῇ νὰ μᾶς διοικήσῃ ὅλοι θὰ βαδίσωμεν εἰς τὰς διαταγάς του.

— Μάλιστα! οὕτως ἔχει. Ζήτω ὁ Βιλλερών! ζήτω ὁ συνταγματάρχης μας!

Ὁ Βιλλερὼν κατέστη ἀκουσίως του πρὸς στιγμὴν τὸ ἀντικείμενον τοῦ αὐτομάτου ἐκείνου ἐνθουσιασμοῦ ὅστις τοσοῦτον εὐχαρίστως ἐγαργάλιζε τὴν φιλαυτίαν του· ἀλλ' ἡ εὐθυκρισία του δὲν ἐπέτρεπε τὴν παράτασιν τῆς τοιαύτης καταστάσεως, διότι ἄλλως τε δὲν ἦτο ἐξ ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν οἵτινες ἀνταλλάσσουσιν εὐκόλως τὴν τιμὴν τοῦ καθήκοντός των!

Ἅμα λοιπὸν παρετήρησε τὰς διαστάσεις τὰς ὁποίας αἱ ἀνευφημίαι ἐλάμβανον, ἐποίησε σημεῖον ἐπιτακτικὸν πρὸς τὸ περιέχον αὐτὸν πλῆθος, καὶ ἔνευσε τὴν σιωπήν, ἥτις πάραυτα ἐπῆλθε.

— Φίλοι μου, εἶπε τότε διὰ φωνῆς ἐντόνου καὶ ἰσχυρᾶς· σᾶς εὐχαριστῶ ἐκ βάθους καρδίας διὰ τὴν ἔνδειξιν τῆς συμπαθείας καὶ ἀφοσιώσεως τὴν ὁποίαν μοὶ ἐπιδαψιλεύετε. Ἀλλά, πρὸ ὀλίγου ἤκουσα, διαβαίνων, προτάσεις τινὰς αἵτινες δὲν μοὶ ἀρμόζουσι, καὶ αἵτινες ἀποδεικνύουσιν ὅτι ὑπάρχουσιν ἐνταῦθα ἄνδρες οἵτινες δὲν μὲ γνωρίζουσι.

— Ἀκούσατε! ἀκούσατε! εἶπον φωναί τινες.

— Ἐὰν δὲν ἀπατῶμαι, μοὶ κάμνουσι τὴν πρότασιν τοῦ νὰ σχηματίσω ἓν σύνταγμα, τοῦ ὁποίου θέλουσι μοὶ ἀναθέσει τὴν διοίκησιν.

— Μάλιστα! οὕτως ἔχει! οὕτως ἔχει! Ζήτω ὁ Βιλλερών!

— Ἀλλ' ἤδη, φίλοι μου, εἰμὶ συνταγματάρχης· ἔχω λοιπὸν τὸ σύνταγμά μου ὅπερ μὲ περιμένει, δὲν πιστεύω δὲ ὅτι ἔχετε τὴν πρόθεσιν τοῦ νὰ μοὶ προτείνητε νὰ τὸ ἐγκαταλείψω.

Τοὺς λόγους τούτους διεδέχθη ὑπόκωφος ψιθυρισμός. Ἀναμφιβόλως τὸ πλῆθος δὲν προσεδόκα τοιαύτην ἀπάντησιν ἐκ μέρους τοῦ συνταγματάρχου.

Ἀλλ' ὁ Βιλλερὼν ἠδιαφόρει περὶ τῶν ἐντυπώσεων τοῦ ἀκροατηρίου του. Πολλάκις ἐπωνομάσθη Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ὥστε, ἅπαξ ἀρχόμενος νὰ ὁμιλῇ, δυσκόλως ἐκρατεῖτο.

Ἐξηκολούθησε λοιπὸν ἀδιαφορῶν περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς θρασύτητός του.

ΙΖ'.

Η ΝΥΞ ΤΗΣ 18ης ΜΑΡΤΙΟΥ.

Ἄλλως τε, εἶπε γνωρίζετε καλῶς ὅτι μοὶ δίδετε συμβουλὴν τὴν ὁποίαν δὲν ἤθελον ἀκολουθήσει· διότι τὸ σύνταγμά μου εἶναι ἡ οἰκογένειά μου, ἡ δὲ σημαία μου εἶναι ἡ τιμή μου· οὐδεὶς δὲ λόγος, ἐννοεῖτε, θέλει δυνηθῇ νὰ μὲ ἀπομακρύνῃ τοῦ συντάγματός μου, μήτε νὰ μὲ καταπείσῃ νὰ ρίψω τὴν σημαίαν μου!

Ἀλλὰ δὲν ἐτελείωσα εἰσέτι· χαρίσατε εἰσέτι εἰς ἕνα ἀρχαῖον φίλον, εἰς ἕνα ἐργάτην ἄλλοτε, ὡς ὑμεῖς σήμερον, στιγμῶν τινων σιωπὴν καὶ προσοχήν.

Ὁ Βιλλερὼν ὡμίλει διὰ φωνῆς ἠχηρᾶς. Ἕκαστος λόγος του ἠκούετο κάλλιστα, πρὸ πάντων δέ, ἀπέναντι τινῶν ἐκ τῶν ἀκροατῶν του, εἶχεν ἀξίαν νεανίου, κατὰ τὴν κοινὴν φράσιν, *ὄζοντος πυρίτιδα.*

Ἀλλ' εἰ καὶ δὲν ἐκολάκευε τὰ πάθη τῶν ἀνδρῶν τούτων, ἐν τούτοις ἐφαίνοντο διατεθειμένοι εἰς τὸ νὰ τὸν ἀκροῶνται μέχρι τέλους χωρὶς νὰ τὸν διακόπτωσι.

— Ἤκουσα ὅτι προτίθεσθε νὰ ἐπαναστατήσητε ἐναντίον τῆς κυβερνήσεως τῶν Βερσαλλιῶν, ἐξηκολούθησεν ὁ συνταγματάρχης, ὅτι μέλλετε νὰ ἀνακηρύξητε τὴν Κοινότητα καὶ νὰ ὑψώσητε ἐπὶ τοῦ Δημαρχείου τὴν ἐρυθρᾶν σημαίαν, ἥτις ἀναπολεῖ τὰς ἀπευκταίας ἡμέρας τοῦ 93!

Γνωρίζετε λοιπὸν τί ἔπραξε μέχρι τοῦδε ἡ ἀρχομένη αὕτη ἐπανάστασις πρὸς ἣν ἐπιθυμεῖτε νὰ παράσχητε τὴν σύμπραξιν τῶν γενναίων ὑμῶν προσπαθειῶν; Τὴν πρωΐαν ταύτην, ἅμα τῇ αὐγῇ, ἐφόνευσεν ἄνευ προδικασίας δύο στρατηγοὺς, ὧν ὁ ἕτερος ἦτο συστρατιώτης μου!

— Ἀλλ' ἦτο προδότης! ἀνέκραξε κραυγὴ ἐξελθοῦσα ἐκ τοῦ ὁμίλου.

— Ποῖος εἶπε τοῦτο;

— Ἐγώ!

— Ἐψεύσθης, ὅστις καὶ ἂν ἦ! Ὁ Λεκόντ ἦτο ἀνὴρ τίμιος. Ἀπειράκις ἐθυσίασε τὸ αἷμά του ἐπὶ τῶν πεδίων τῆς μάχης, καὶ ἀπειράκις διεκινδύνευσε τὴν ζωήν του χάριν τῆς πατρίδος του!

— Ἆ! δυσπιστεῖτε, φίλοι μου, δυσπιστεῖτε! Εἰς τὰς τάξεις σας εἰσέδυσαν τὰ ἀθλιέστατα περιτρίμματα τοῦ ἡττηθέντος στρατοῦ. Ὑμεῖς δὲν τοὺς γνωρίζετε· ἀλλ' ἐγὼ τοὺς εἶδον εἰς τὰς μάχας. Τοὺς ἀπηντήσατε ποτὲ εἰς τὰ ἐργοστάσιά σας; Τοὺς εἴδετε ἐργαζομένους πλησίον σας; Ἔχουσιν, ἆρά γε, τέκνα καὶ συζύγους; Ὄχι .... Εἶναι ἄρα κακοῦργοι, ἄγνωστον πόθεν ἐλθόντες, ἄνευ πατρίδος, ἄνευ τιμῆς, οἵτινες δύνανται νὰ διαπράξωσι πάσας τὰς ἀτιμώσεις καὶ πάντα τὰ κακουργήματα. Ἰδοὺ λοιπὸν ἐκεῖνοι οἵτινες σᾶς ὠθοῦσι πρὸς τὴν ἄβυσσον. Τί ἔχουσι νὰ ἀπολέσωσι; Οὐδέν! Διότι ζῶσιν ἐκ τῶν ταραχῶν, ἡ δὲ ἐπανάστασις εἶναι τὸ στοιχεῖόν των.

Ἐπὶ πᾶσι, σκέφθητε ὅτι οἱ Πρῶσσοι εὑρίσκονται πρὸ τῶν θυρῶν τῆς πόλεώς μας ... ὅτι μᾶς θεωροῦσι. Δὲν ἐταπεινώθημεν ἤδη ἱκανῶς; Δὲν ἔχομέν τι ἕτερον νὰ πράξωμεν ἢ νὰ ἀλληλοσφαγῶμεν;

Πιστεύσατέ μοι, καὶ ἀκούσατέ μου, φίλοι μου. Ἀποσείσατε ἅπαξ διὰ παντὸς τὸν βδελυρὸν ζυγὸν τῶν πολιτικῶν τούτων τυχοδιωκτῶν, οἵτινες σᾶς ἐξαπατῶσι, καὶ ἐπανέλθετε εἰς τὴν λογικὴν καὶ τὴν τιμήν!

Τὸ τέλος τοῦτο τῆς ἀγορεύσεως τοῦ Βιλλερὼν, ὅσον ἔνθερμον καὶ ἂν ὑπῆρξεν, οὐχ ἧττον ψυχρᾶς ἔτυχεν ὑποδοχῆς.

Ἡ στιγμὴ τῆς λογικῆς δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐπιστῇ. Τὸ πάθος παρὰ τοῖς ἀνθρώποις οἵτινες τὸν περιεστοίχουν ὡμίλει μεγαλοφώνως, ὥστε ἐκ τοῦ σκοτοδινιώδους βαράθρου ἔνθα παρεσύροντο, οὐδεὶς λόγος ἠδύνατο πλέον νὰ τοὺς ἀναχαιτίσῃ.

Ἐν τούτοις ἐργάται τινὲς μᾶλλον ἐχέφρονες προσῆλθον καὶ ἔθλιψαν τὴν χεῖρα τοῦ Βιλλερών. Ἐπίσης καὶ τινες γυναῖκες τὸν ὑπερευχαρίστησαν μετὰ στοργῆς διότι μετὰ τοσαύτης φρονήσεως εἶχεν ὁμιλήσει. Ἀλλ' οἱ λοιποὶ ἔμειναν ἀπαθεῖς, μάλιστα δὲ ὁ συνταγματάρχης παρετήρησεν ὅτι ἀχρεῖοί τινες οἵτινες εἶχον ἔλθει ὅπως ἐπαυξήσωσι τὸν ὅμιλον, ἀνεκάγχασαν ὅτε διῆλθε πλησίον των καθ' ἣν στιγμὴν ἀνεχώρει.

Τοῦτο μόνον ἐκέρδισεν ὁ Βιλλερών, ὅθεν καὶ ἀπεμακρύνθη μὲ τὴν καρδίαν τεθλιμμένην καὶ τὴν διάνοιαν σύννουν.

Τετέλεσται! πᾶσα ἐλπὶς ἀπωλέσθη .... Νέα ἐπανάστασις ἔμελλε νὰ ἐκραγῇ, καὶ ποταμοὶ αἵματος ἔμελλον νὰ ἐρυθρώσωσι τὸ ἔδαφος τῆς πρωτευούσης.

Τί νὰ πράξῃ;

Ὁ γενναῖος στρατιώτης εὑρίσκετο ἐν ἀμηχανίᾳ.

Ἔβραμε λοιπὸν πρὸς τὴν πλατείαν, ἀλλ' ἤδη πρὸς τὸ μέρος τοῦτο ἐπεκράτει πληρεστάτη ἀταξία, ἀπεσταλμένοι δὲ ἀνήγγελλον ὅτι ἡ νέα κυβέρνησις δὲν ἤθελε βραδύνει νὰ ἀναλάβῃ τὴν Ἀνωτάτην Ἀρχήν.

Ἐνόσῳ δὲ προυχώρει, ὁ δυστυχὴς, ἤκουε τὰς μᾶλλον ἀνησυχαστικὰς φήμας:

Κατὰ παράδοξον ἐπίσης περίπτωσιν. . . . Ἐν τῇ πρωτευούσῃ ταύτῃ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, ἡ δολοφονία τῶν δύο στρατηγῶν ἐσχολιάζετο καὶ συνεζητεῖτο ἐπὶ τῶν βουλεβάρτων ὡς ἁπλούστατον γεγονός.

Αὐθημερὸν τῆς δολοφονίας, διάφοροι ῥήτορες αὐθαδῶς ὑπεστήριζον ὅτι ὁ φόνος τῶν δύο τούτων ἀξιωματικῶν δὲν ἦτον ἡ ἁπλῆ ἀντεκδίκησις διότι εἶχε διατάξει πῦρ ἐναντίον τοῦ λαοῦ.

Οἱ ῥήτορες δὲ οὗτοι σπανίων καὶ δειλῶν ἀντιρρήσεων ἐτύγχανον.

Ὦ Παρίσιοι! παράδοξος πόλις, ἔνθα ἀ-

παντᾷ τις τὰς ἠρωϊκωτέρας ἀφοσιώσεις, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τὰς μᾶλλον ἀνάνδρους δειλίας.

Ὁ Βιλλερὼν κατελήφθη ὑπὸ ἀθυμίας.

Ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν διήρχετο ἔμπροσθεν ὁμίλου πολυαρίθμου, οὐχ ἧττον ὅμως χυδαίου, ὅστις ἵστατο πρὸ τῆς διόδου Ζουφρὰ, εὑρέθη ἀπέναντι ἀνδρὸς ὅστις ἐποίησεν αὐτῷ σημεῖον μυστηριώδες.

Ποῖος ἦτον, ἆρά γε, ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος; Δὲν τὸν ἐγνώριζεν, οὐδὲ ἐνθυμεῖτο ποτὲ νὰ τὸν εἶδεν.

Ὁ ἀνὴρ ἐν τούτοις τὸν ἐπλησίασε καὶ ἔκυψε πρὸς τὸ οὖς του:

— Δὲν ἀνεχωρήσατε λοιπὸν εἰσέτι, συνταγματάρχα; εἶπε διὰ φωνῆς ὀξείας καὶ χαμηλῆς.

— Ἐγὼ, νὰ ἀναχωρήσω! εἶπεν ἔκπληκτος ὁ Βιλλερών.

— Βεβαίως. Τὴν νύκτα ταύτην ἐλάβετε παρά τινος συμβουλὴν τοιαύτην.

— Τῳόντι! τὴν νύκτα ταύτην . . . Ὑμεῖς μοὶ ἐπέμψατε τὴν συμβουλὴν ἐκείνην;

— Μάλιστα, ἐγώ.

— Ἀλλὰ, τίς εἶσθε;

— Βραδύτερον θέλετε τὸ μάθει. Τὴν στιγμὴν ὅμως ταύτην, δὲν δύναμαι ἢ νὰ ἐπαναλάβω τὰς συμβουλὰς τῆς νυκτός· ἀναχωρήσατε λοιπὸν συνταγματάρχα· τὰ πράγματα καθίστανται σοβαρὰ, οἱ δὲ ἄνδρες, ὡς ὑμεῖς, δὲν εὑρίσκονται ἐν ἀσφαλείᾳ ἐνταῦθα.

— Ὅ,τι λέγεται λοιπὸν εἶναι ἀληθές; Ἐφόνευσαν τὸν καλόν μου Λεκόντ!

— Εἶναι ἀληθές.

— Καὶ τί ἔγεινε τὸ σῶμά του;

— Εὑρίσκεται ἐν Μοντμάρτ, κατὰ τὴν ὁδὸν Ροζιέ.

— Καὶ φυλάττεται ὑπ' αὐτῶν;

Ὁ ἄγνωστος δὲν ἀπήντησεν, ἀλλ' ἔθεσε τὸν δάκτυλον ἐπὶ τῶν χειλέων του καὶ ἀπεμακρύνθη.

Ἡ νὺξ ἐπήρχετο, ὁ δὲ Βιλλερὼν ἐπανέλαβε τὴν ὁδόν του, βαδίζων κατὰ τύχην, καὶ ἀσκόπως, μὲ καρδίαν τεθλιμμένην, καὶ ἔχων τὴν διάνοιάν του ἀπησχολημένην εἰς τὸν δυστυχῆ Λεκόντ.

Πῶς ἆρά γε συνέβη τοῦτο; Τίς ἠδύνατο νὰ τῷ διηγηθῇ τὸ συμβεβηκός;

Μετὰ παρέλευσιν λοιπὸν μιᾶς ὥρας εὑρέθη ἐν Μοντμάρτ, πλανώμενος εἰς τὰ πέριξ τοῦ γεωλόφου.

Τί ἐζήτει ἆρά γε ἐκεῖ; Καὶ αὐτὸς ἴσως ἠγνόει.

Ἐν τούτοις ἰσχυρά τις ἕλξις τὸν ἐπέσυρε πρὸς τὸ μέρος τοῦτο.

Πάραυτα ἐνῷ ἔστρεφε τὴν γωνίαν ἐρήμου τινὸς ὁδοῦ εἶδε διαβαίνουσαν ἔμπροσθέν του σκιὰν γυναικός!

Ἡ γυνὴ αὕτη διέτρεχε κατὰ μῆκος τῶν τοίχων, μὲ ὖρος ὑαίνης, ἀπὸ καιροῦ δὲ εἰς καιρὸν, ἐξέβαλλε βαθεῖς στεναγμοὺς οἵτινες ὡμοίαζον πρὸς μυκηθμοὺς ἀγροιμαίου.

Ὁ Βιλλερὼν τὴν ἠκολούθησε.

Ἡ γυνὴ ἐστράφη πρός τινα ὁδὸν, κατόπιν πρὸς ἄλλην, ἔπειτα δὲ ἐστάθη, ζητοῦσα νὰ συνέλθῃ εἰς ἑαυτήν.

Ἀλλὰ δὲν παρετήρησε τὸν Βιλλερὼν ὅστις τὴν ἠκολούθει, διότι κατεῖχετο ὑπὸ ἰσχυροῦ αἰσθήματος ὅπερ τὴν στιγμὴν ταύτην ἀπερρόφα πάντας τοὺς διαλογισμούς της.

Ἂν δὲ καὶ ἦτο εἰσέτι νύξ, τὰ δὲ ἀντικείμενα ἀτελῶς πως διεκρίνοντο, ἐν τούτοις ὁ Βιλλερὼν, βοηθούμενος ὑπὸ τῶν φωτεινῶν τοῦ ἀερίου ἀκτίνων, ἐνόμισεν ὅτι ἀνεγνώρισε τὴν γυναῖκα ἐκείνην.

Μηχανικῶς πως παρετήρησε πρὸς τὴν γωνίαν τὸ ὄνομα τῆς ὁδοῦ ἐπιγεγραμμένον ἐπὶ τοῦ τοίχου.

Πάραυτα ψυχρὸς ἱδρὼς ἀπέσταξεν ἐπὶ τοῦ μετώπου του.

Ποῖον ἦτο, ἆρά γε, τὸ νέον τοῦτο μυστήριον;

Τὸ ὄνομα, ὅπερ εἶχεν ἀναγνώσει, ἤρκει νὰ τῷ προξενήσῃ φρικίασιν.

Εὑρίσκετο εἰς τὴν εἴσοδον τῆς ὁδοῦ Ροζιέ.

III'.

Η ΟΔΟΣ ΡΟΖΙΕ.

Γνωρίζετε τὴν ὁδὸν ταύτην;

Κεῖται κατὰ τὴν ἐσχατιὰν τῆς Μοντμάρτ, ὄπισθεν τοῦ γεωλόφου, εἰς ἔρημόν τινα συνοικίαν, ἔνθα, καὶ κατ' αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἡμέραν, οἱ διαβάται εἰσὶ σπάνιοι.

Μακρὸς τοῖχος τετρημένος, τῇδε κἀκεῖσε θύραι χαμηλαί, κατὰ ἀποστάσεις κλάδοι τινες πεύκης καταστρώνουσι τὴν ὁδὸν διὰ ξηρῶν φύλλων, μελαγχολικὴ δὲ σιγὴ ἐπικρατεῖ ἀεννάως. ὥστε νομίζει τις ὅτι διέρχεται τὸν τοῖχον κοιμητηρίου.

Ἀλλ' ὅ,τι διαρκούσης τῆς ἡμέρας ὑπάρχει σιωπηλὸν καὶ μελαγχολικόν, καθίσταται ἀπαίσιον καὶ ἀλγεινὸν κατὰ τὴν νύκτα.

Πρώτην ἤδη φορὰν ὁ Βιλλερὼν περιεπλανᾶτο πρὸς τὸ μέρος τοῦτο, μεθ' ὅλην δὲ τὴν γεναιότητά του, δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀναστείλῃ αἴσθημά τι προληπτικῆς ταραχῆς.

Ὁ ἐλάχιστος θόρυβος, ὁ ἀνεπαίσθητος τῶν φύλλων θροῦς, ὁ τερπνότερος τῆς αὔρας ψιθυρισμὸς, συντελεῖ νὰ ἀφυπνίσῃ ἐν αὐτῷ ἔκτακτόν τι αἴσθημα.

Ἡ ὁδὸς Ροζιέ!

Κατὰ τὴν ὁδὸν ταύτην εἶχε δολοφονηθῇ ὁ Δεκὸντ, τὸ δὲ σῶμά του τὴν ὥραν ταύτη ἀνεπαύετο ἐνταῦθα.

Ὁποῖον αἱματηρὸν δρᾶμα! Πῶς ν' ἀποσπάσῃ τὴν διάνοιάν του ἀπὸ τῆς τρομερᾶς ταύτης ἀναμνήσεως!

Ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἡ γυνὴ τὴν ὁποίαν ἠκολούθει ἐπανέλαβε τὴν ὁδοιπορίαν της, μετ' ὀλίγον δὲ ἐπανέλαβε καὶ αὐτὸς τὴν ἰδικήν του.

Μόλις ὅμως ἐβάδισε πεντήκοντα βήματα, καὶ ἔφθασε πρὸ τῆς φλιᾶς ἡμικλείστου θύρας· τὴν ὤθησε λοιπὸν θαρραλέως καὶ εἰσῆλθεν εἰς κῆπον.

Ὁ Βιλλερὼν ἐδύθισε τὸ βλέμμα εἰς τὸ ἐσωτερικόν.

Δεξιόθεν καὶ ἀριστερὰ τῆς εἰσόδου ὑπῆρχον σκοποί οἵτινες ἐβάδιζον κατὰ μῆκος καὶ πλάτος μὲ τὸ ὅπλον εἰς χεῖρας.

Μακρότερον, διέκρινεν εἶδος τι ἀστυνομικοῦ σταθμοῦ.

Ὅπλα συμπεπλεγμένα, πῦρ ἐκ κλάδων δένδρων, ὅπερ ἐκάπνιζε μᾶλλον ἢ ἔκαιε, πέριξ δὲ ὠχροί, κεκμηκότες, καὶ σκυθρωποὶ ἐθνοφύλακες, οἵτινες ὁτὲ μὲν παρετήρουν τὴν θύραν τῆς εἰσόδου, ὁτὲ δὲ ἐστρέφοντο μὲ ὕφος τεταραγμένον καὶ πελιδνὸν πρὸς τὸ βάθος τοῦ κήπου.

Τι ὑπῆρχεν ἄρα γε πρὸς τὸ μέρος τοῦτο ὅπερ τοὺς ἀνησύχει καὶ τοὺς προὐξένει φόβον;

Εἰς μάτην ὁ Βιλλερὼν περιετήρει· οὐδὲν διέκρινε.

Ἀλλ' ἦτο ἰσχυρογνώμων, διὸ καὶ περιέμεινε.

Ἡ γυνὴ ἐντούτοις προὐχώρει· φθάσασα δὲ πρὸ τῶν σκοπῶν εἶπε λέξεις τινὰς διὰ φωνῆς χαμηλῆς, καὶ, πρᾶγμα παράδοξον! ἠδυνήθη ἀκωλύτως νὰ διέλθῃ.

Μόλις ὅμως παρῆλθον πέντε λεπτὰ καὶ ἠκούσθη κραυγὴ ὀξεῖα, πάραυτα δὲ μὲ κόμην λελυμένην, καὶ μὲ φωνὴν τριγμώδη, ἀνεφάνη ἡ γυνὴ τείνουσα τὰς ἀπέλπιδας χεῖράς της, ὄπισθεν δὲ αὐτῆς ἠκολούθει ἀνὴρ ὅστις εἰς μάτην προσεπάθει νὰ τὴν καθησυχάσῃ.

Τὸ τέκνον μου! θέλω τὸ τέκνον μου! ἀνέκραζεν ἡ δυστυχὴς. Σὺ μοὶ τὸ ἔκλεψας, καὶ ὀφείλεις νὰ μοὶ τὸ ἀποδώσῃς.

— Ἰωάννα! Ἰωάννα! ἔλεγεν ὁ ἀνὴρ· σιώπα, ἐὰν μὲ ἐγαπᾷς.

Οὐδέποτε!

Τὸ τέκνον σου ζητεῖς;

— Ποῦ εἶναι;

— Ἐλθέ!

Ποῦ θέλεις νὰ μὲ ὁδηγήσῃς;

— Ὦ! ἐὰν μοὶ ἔλεγες τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἐὰν συνεκινεῖσο! Ροβέρτε! σὲ παρακαλῶ, μὲ χεῖρας ἱκέτιδας, ἀπόδος μοι τὸ τέκνον μου, καὶ θέλω σοὶ συγχωρήσει.

Ὁ Βιλλερὼν εἰσῆλθεν ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ τοίχου, διότι ὁ Ροβέρτος καὶ ἡ Ἰωάννα διέβησαν ἐγγύς του.

Ὁποίους ἄραγε λόγους μετεχειρίσθη ὕπωτὴν καταπεῖσαι; Ὁ Βιλλερὼν δὲν τοὺς ἤκουσεν· ἤρκεσαν ὅμως νὰ καταπραΰνωσι τὴν ὀργὴν καὶ τὴν θλῖψιν τῆς Ἰωάννας, διότι ἤδη τὸν ἠκολούθει μετὰ εὐπειθείας καὶ ὑποταγῆς αἵτινες κατέπληξαν τὸν συνταγματάρχην.

Ἐν τούτοις ἡ ἐντύπωσις αὕτη ὀλίγον διήρκεσε, διότι πάραυτα ἐν τῷ κήπῳ, ἀπὸ τοῦ ὁποίου πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἀναχωρήσει ὁ Ροβέρτος μετὰ τῆς Ἰωάννας, ἐπῆλθε ταραχή της, ὅθεν καὶ πρὸς τὸ μέρος τοῦτο ἐστράφη ἅπασα τοῦ Βιλλερὼν ἡ προσοχή.

Ὁρμεμφύτως, ἠννόησεν ὅτι σπουδαῖόν τι συνέβαινεν ἐνταῦθα.

Ἡ φρουρὰ ἔλυσε τὰ συμπλέγματα· οἱ σκοποὶ ἐτέθησαν ἐν παρατάξει καὶ ἀκίνητοι ἐπὶ τῆς φλιᾶς τῆς θύρας, ὁ δὲ ἦχος διαταγῶν δοθεισῶν δι' ὑποκώφου φωνῆς ἔφθασεν ἀπὸ τοῦ βάθους τοῦ περιβόλου μέχρι τοῦ Βιλλερὼν, ὅστις περιέμενε.

Μετά τινας λοιπὸν στιγμὰς ἠκούσθησαν ἀντηχοῦντα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους βήματα βραδέα καὶ κανονικὰ, ὅμιλος δὲ ἀνδρῶν παραπεμπομένων ὑπὸ ἐνόπλων ἐθνοφυλάκων, προὐχώρει ἐν τάξει, παρακολουθῶν φέρετρον ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπῆρχε νεκρὸς. . .

Ὁ Βιλλερὼν προέκυψεν ὅπως ἴδῃ.

Ἡ καρδία του ἦτο συνεσφιγμένη, οἱ ὀφθαλμοί του ἀπήστραπτον, ψυχρὸς δὲ ὕδρως ἐκάλυπτε τοὺς κροτάφους του.

Τίνος ἄραγε ἦτο τὸ νεκρὸν ἐκεῖνο πτῶμα;

Τὸ φέρετρον ἐκαλύπτετο ὑπὸ κλάδων δένδρων τεθειμένων σταυροειδῶς, ἀλλ' ὑπὸ τοὺς κλάδους διέκρινε στρατιωτικὴν στολὴν ἐπ' αὐτῆς δὲ ἐπωμίδας στρατηγοῦ.

Ὁ στρατηγὸς οὗτος ἦτο ὁ Δεκόντ!

Ἐρυθροῦν νέφος διῆλθε πάραυτα πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, φλογερὰ ἐπιθυμία τὸν ἐκυρίευσε, καὶ ὀλίγου δεῖν ἐρρίπτετο πρὸ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων.

Ἀλλ' ἡ νεκρικὴ συνοδεία ἐξηκολούθει βραδυποροῦσα, τὴν ὁποίαν ἅμα ἰδὼν διερχομένην ἔμπροσθέν του ὁ Βιλλερὼν, ἐκαλύφθη μετ' εὐλαβείας, ἀποδίδων τὰς τελευταίας τιμὰς πρὸς τὸ ἀτυχὲς τοῦτο θῦμα τῆς τετυφλωμένης ὀργῆς τοῦ λαοῦ.

Ἀλλ' ἐνῶ ὁ Βιλλερὼν ἐξεπλήρου τὴν γενναίων ταύτην πρᾶξιν, εἷς τῶν σκοπῶν παρετήρησε τὰς κινήσεις του, καὶ τὸν παρέστησεν ὡς ὕποπτον πρός τινα τῶν συντρόφων του.

Οὗτος δὲ τὸ διεκοίνωσε πρὸς τὸν λοχίαν, ὅστις ἀνέφερε τοῦτο πρὸς τὸν ἀξιωματικὸν, ὥστε μετὰ ἓν λεπτὸν σχεδὸν παρετήρησε παρουσιαζόμενον ἐνώπιόν του ἀξιωματικόν τινα ὅστις τῷ ἐφάνη κατὰ τὸ ἥμισυ γερμανὸς, κατὰ τὸ ἥμισυ πολωνὸς, καὶ ὅστις ἤρξατο νὰ τὸν ἐξετάζῃ μεθ' ὑπονοίας.

— Τί ζητεῖς τὴν ὥραν ταύτην ἐνταῦθα, πατριῶτα; εἶπε τέλος δι' οἰνοβαροῦς ὕρους δεῖξόν μας τὰ νῶτα, καὶ νὰ μὴ ἀναφανῇς πλέον.

— Μήπως σᾶς ἐμποδίζω; ὑπέλαβεν ὁ Βιλλερών.

— Δὲν ἔχω ἀπάντησιν.

— Λοιπὸν δὲν ἔχομεν τὴν ἄδειαν νὰ περιπατῶμεν ἐλευθέρως;

— Δύνασθε νὰ περιφέρησθε· ἡ Κοινότης δὲν τὸ ἐμποδίζει· Ἀλλ' ὅ,τι δὲν δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ ποτὲ, εἶναι τὸ ὕφος δι' οὗ ἐχαιρε-

τήσατε ἕνα ἄθλιον ὅστις ἔδωκε τὸ πρῶτον σύνθημα εἰς τοὺς φόνους.

Ἡ καρδία τοῦ Βιλλερὼν ἐσκίρτησεν ἐντὸς τοῦ στήθους του.

— Ὅλοι λοιπὸν τοιοῦτοι!.. εἶπεν ἀπομακρυνόμενος! Ἄ! πότε θὰ ἀπαλλαχθῶμεν τῶν ἀχρείων τούτων ξένων, οἵτινες μολύνουσι καὶ διαφθείρουσι τὸν τοσοῦτο ἡρωϊκὸν τῶν Παρισίων λαόν!

— Πῶς; εἶπεν ὁ ἀξιωματικὸς· νομίζω ὅτι δικαιολογεῖσαι. Σὲ ἐπαναλαμβάνω λοιπὸν νὰ μοὶ δείξῃς τὰ νῶτα.

— Πολὺ καλά, θὰ ἀναχωρήσω ἀπεκρίνατο ὁ Βιλλερὼν διὰ φοβερᾶς φωνῆς· ἀλλὰ πρὶν ἢ ἀπομακρινθῶ, θέλω σᾶς εἰπεῖ τοὐλάχιστον ποίαν ἰδέαν ἔχω περὶ ὑμῶν.
Εἶσθε ἄνανδροι δολοφόνοι, οὐτιδανὰ ὄντα, εὔχομαι δὲ νὰ μοὶ παρουσιασθῇ ἡ εὐκαιρία τοῦ νὰ σᾶς ἀποδείξω τί σημαίνει ἀνὴρ γενναῖος καὶ ἀληθὴς στρατιώτης.

Μόλις ὁ Βιλλερὼν εἶχε τελειώσει, καὶ πάραυτα ἠκούσθη βολὴ πυροβόλου.

Εὐτυχῶς ἡ βολὴ ριφθεῖσα ἐντὸς τοῦ σκότους, δὲν εἶχε προσβάλει τὸν συνταγματάρχην τὸν ὁποῖον ἐσκόπευεν.

Πάραυτα ὅμως πανικὸς κατέλαβε τὴν φρουράν, ἥτις ἀναβᾶσα ἐπὶ τοῦ γηλόφου, ἤνοιξε καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν συνεχὲς πῦρ ὅπερ δὲν ἔπαυσεν εἰμὴ μετὰ παρέλευσιν μιᾶς ὁλοκλήρου ὥρας.

Ὁ Βιλλερὼν δὲν ἔλειψε νὰ ἐπωφεληθῇ τῆς ἀταξίας τὴν ὁποίαν προὐκάλεσε τὸ συμβὸν ἐκεῖνο, σπεύσας δὲ ἔφθασεν ἐν ἀσφαλεῖ θέσει.

ΙΘ'.

Ο ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑΡΧΗΣ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ.

Ἑβδομάδες τινὲς εἶχον παρέλθει . . .

Τὸ δρᾶμα, οὗτινος ὁ αἱματηρὸς πρόλογος συνέβη τῇ 18 μαρτίου, εἶχεν ἀκολουθήσει τὴν φυσικὴν καὶ λογικὴν αὐτοῦ πορείαν, ἡ δὲ πόλις τῶν Παρισίων, μεταβληθεῖσα εἰς Κοινότητα, εἶχε προκαλέσει ἅπασαν τὴν Γαλλίαν, τὸ δὲ συνέδριον τῶν Βερσαλλιῶν περιεστοιχίζετο δι' ὅλων τῶν δυνάμεων οἵτινες εἶχον ἐναπολειφθῇ μετὰ τὰς θλιβερὰς ἀποτυχίας.

Ἡ πάλη λοιπὸν ἤρξατο ἀνόσιος, οὕτως εἰπεῖν, τῇ ἐπαύριον τῶν ἀνηκούστων εἰς τὰ χρονικὰ τῆς ἱστορίας δυστυχημάτων, ἐντὸς δὲ ὀλίγων ἡμερῶν, ἀπ' ἀρχῆς μάλιστα, εἶχε λάβει διαστάσεις ἐξ ὧν ἠδύνατό τις νὰ προτίθῃ τὴν τρομερωτέραν ἔκβασιν ἀφ' ὅσας ἐνθυμεῖται ἡ Γαλλία

Οἱ διαμείναντες κατὰ τὰς ἀποφράδας ἐκείνας ἡμέρας ἐν Παρισίοις, οὐδέποτε θέλουσι λησμονήσει τὸ θέαμα ὅπερ παρέστησεν ἐν τῷ κόσμῳ ἡ πόλις τῶν ἡδονῶν, τῆς εὐφυΐας καὶ τῶν τεχνῶν.

Ἀπαίσιος ἄνεμος ἔπνεεν ἐπὶ παντὸς ὅ,τι ἐπιδείκνυε τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς πρωτευούσης ταύτης.

Ἡ ζωὴ ἐφαίνετο ἀπομακρυνθεῖσα πάραυτα τοῦ ἀπαραβλήτου τούτου κέντρου τῆς κινήσεως καὶ ἐνεργείας, πᾶν δὲ ἀντικείμενον ὑπερηφανείας ἐξηφανίσθη, ἡ ἐλευθερία παρεγνωρίσθη, τὸ κῦρος τῶν νόμων κατεστράφη, καὶ ἡ ἀσφάλεια ἑκάστου πολίτου ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἠπειλεῖτο.

Ἦτο πλέον ἡ Τρομοκρατία, ἕκαστος δὲ μετὰ θάμβους διηρωτᾶτο πόθεν ἐξεπισωρεύθησαν οἱ ἀκατανόμαστοι καὶ ἄνευ παρελθόντος ἐκεῖνοι ἄνδρες οἵτινες εἶχον συμμερισθῇ τοσοῦτον αὐθαδῶς τὴν ἐξουσίαν.

Πόθεν ἤρχοντο; Ποῦ μετέβαινον; Τί ἤξιουν νὰ ἐπιβάλωσιν εἰς τὴν Γαλλίαν;

Οἱ πλεῖστοι ἄρα ἦσαν τυχοδιῶκται, καὶ, κατὰ τὸν Κορνήλιον

« Σωρὸς ἀνθρώπων καταχρέων καὶ ἐγκληματιῶν. »

Αἱ χεῖρες αὐτῶν ἔφερον τὸν τύπον ξένου χρυσοῦ, ἀλλὰ δὲν μᾶς εἶπον εἰσέτι πόσα τοῖς ἐπλήρωσεν ἡ Πρωσσία καθ' ἣν ἡμέραν κατεκρήμνισαν τὴν Στήλην.

Δὲν ἤρκει ἡ ἧττα τῆς Γαλλίας, ἀλλ' ὤφειλεν ἐπὶ πλέον νὰ παραδοθῇ εἰς τοιούτους κυρίους!

Ἀπατηθεῖσα ἡ πόλις τῶν Παρισίων εἶχε παραδοθῇ εἰς τὴν ἀρχὴν ταύτην, ὑρίστατο δὲ τὸν ἀπεχθέστερον καὶ ταπεινοτικώτερον τῶν ζυγῶν.

Ἴσως κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας ἡ δειλία τῶν τιμίων ἀνθρώπων δύναται νὰ λάβῃ συγγνώμην τινά. — Ἡ κυβέρνησις ἀπεσύρθη εἰς Βερσαλλίας, αἱ δημαρχιακαὶ ἀρχαὶ εὑρίσκοντο ἐν πλήρει ἀταξίᾳ, καὶ ἀληθῶς εἰπεῖν, ἠγνόει τις εἰς ποίαν ἀρχὴν νὰ ἀποτανθῇ.

Τὸ μέλλον θέλει ἀποδείξει ὁποία εὐθύνη ἐπιβαρύνει ἕκαστον κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν θλιβερῶν ἐκείνων συμβεβηκότων, ἀλλ' οἱ λόγοι τῆς ἀβεβαιότητος ἐξέλιπον τῇ ἐπαύριον τῶν ἐχθροπραξιῶν, ὅτε δὲ οἱ πρῶτοι ἀκροβολισμοὶ ἀντηλλάγησαν μεταξὺ Παρισίων καὶ Βερσαλλιῶν, ὅ,τι κατ' ἀρχὰς ἦτο δισταγμός, ἀπέβη πάραυτα ἀτιμία.

Ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ἄλλως τε, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ παραγνωρίσῃ τις ἔστω καὶ ἐλάχιστον τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἐπαναστατικοῦ τῆς πρωτευούσης κινήματος.

Ὄπισθεν τῶν Βερσαλλιῶν ὑπῆρχεν ἡ Γαλλία, ἡ δὲ Κοινότης ὤφειλε μοιραίως νὰ ἡττηθῇ.

Ὅθεν, ἡ ἀγανάκτησις τῶν Δημαρχιακῶν ἀπεδείχθη μετ' ὀλίγον διὰ τῆς βιαιοπραγίας τῶν πράξεών των.

Μόλις παρῆλθον δεκαπέντε ἡμέραι καὶ ἡ ἀταξία ἐπῆλθεν εἰς τὰς τάξεις των.

Ἤρξαντο λοιπὸν ἀμφιβάλλοντες περὶ τοῦ δικαίου τοῦ σκοποῦ των — ἐὰν τοὐλάχιστον ἦτο ποτὲ δυνατὸν νὰ πιστεύσωσιν ὅτι ἦτο δίκαιος — καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς στιγμῆς δὲν ὑπεχώρησαν ἀπέναντι πάντων τῶν καταθλιπτικῶν καὶ ἀπειλητικῶν μέσων.

Εὑρισκόμεθα περὶ τὰ μέσα τοῦ μηνὸς ἀπριλίου.

Ὁ κ. Καρπαντιὲ δὲν ἐγκατέλιπε τὸ προάστειον Σαὶν Ἀντοὰν, ἀλλ' ἐξηκολούθει νὰ διαμένῃ μετὰ τῆς θυγατρός του.

Ἀλλὰ, ἐκ πρώτης ἀφετηρίας ἕκτακτός τις μετατροπὴ ἐπῆλθεν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ἀγαθοῦ τούτου ἐργοστασιάρχου.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἀδίκως ἠδύνατο νὰ κατηγορηθῇ ὡς συμπαθῶν πρὸς τὴν Κοινότητα.

Ὁ κ. Καρπαντιὲ ἐγνώριζεν ἐκ πείρας τοὺς ἄνδρας τῆς Διεθνοῦς, ἄλλως τε δὲν ἐλησμόνησε τὴν ἀπαισίαν ἐπιρροὴν των κατὰ τὴν ἐν Βαρὲν συμφοράν.

Ἀλλὰ, ἀφ' ὅτου ἐνεκατεστάθη ἐν Παρισίοις, κατὰ τὰ τελευταῖα δηλαδὴ τῆς Αὐτοκρατορίας ἔτη, παρεσύρθη ὀλίγον εἰς τὰς νεωτέρας ἰδέας, ἀγνοῶν ἀκριβῶς πρὸς ποῖον μέλλον αἱ ἀρχαὶ αὗται ἔμελλον νὰ τὸν ὁδηγήσωσιν, ὅθεν καὶ ἐπευφήμει εἰς τὴν ἀπόπειραν τῆς ὁποίας αὐτὸς οὗτος ὁ Αὐτοκράτωρ ἦτο προστάτης, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὰς βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις, τὴν σύμπραξιν τῶν ἐργατῶν!

Πλεῖστοι ἀγαθοὶ ἐργοστασιάρχαι συνεμερίζοντο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τῆς ἀποπείρας ταύτης, δὲν ὑπωπτεύοντο δὲ ποσῶς ὅτι ἔκτοτε ὑπέθαλπον εἰς τοὺς κόλπους αὐτῶν τὴν Κοινότητα!

Πρέπει νὰ ποιήσωμεν παραχωρήσεις, ἔλεγον· ἤλπιζον δὲ ὅτι διὰ τοῦ μέσου τούτου ἔμελλον νὰ ἀπομακρύνωσι τὴν ὀλεθρίαν ἐποχὴν τῶν κοινωνιστικῶν ἀντιποιήσεων.

Ὅτε λοιπὸν ἡ Κοινότης ἐνεκατεστάθη ἐν τῷ Δημαρχείῳ ὁ κ. Καρπαντιὲ ἐμειδία.

Δὲν ἦτον εὐχαριστημένος ἐκ τοῦ Συνεδρίου τῶν Βερσαλλιῶν, διότι ἠσθάνετο ἑαυτὸν ἀπειλούμενον ὑπὸ τῆς δεξιᾶς, ὥστε εὐχαρίστως ἤθελε τῇ δώσει ἓν μικρὸν μάθημα.

Ἴσως δὲ καὶ ἀπήτει τὰ δημαρχιακὰ προνόμια! ἢ τὴν αὐτονομίαν τῆς πρωτευούσης, τίς οἶδε;

Αἱ λέξεις δὲν ἐσπάνιζον, καὶ, καθ' ἑαυτὸν ἔκαμνε τὴν ἀκόλουθον σκέψιν:

«Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ καθ' ἣν αἱ τοιαῦται δημώδεις ταραχαὶ συμβαίνουσιν ἐν τῇ πρωτευούσῃ· ἐν γένει αἱ ταραχαὶ αὗται διαρκοῦσι τέσσαρας μέχρι πέντε ἡμερῶν, μετὰ παρέλευσιν τῶν ὁποίων ἡ τάξις ἀποκαθίσταται, ἡ κυβέρνησις μεταβάλλεται, οἱ δὲ διακεκριμένοι ἄνδρες ἀναβαίνουσιν ἐπὶ τῆς ἐξουσίας.

»Οὕτω συνέβη τῷ 1830, τῷ 1848, τῇ 4 σεπτεμβρίου τοῦ 1870, ὥστε καὶ ἤδη διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου θέλουσι συμβῇ τὰ πράγματα.

»Λοιπόν, τί δύναμαι νὰ φοβηθῶ ἐκ Βερσαλλιῶν; — οὐδέν! ἐνῷ ἐκ Παρισίων τοὐναντίον τὰ πάντα.

»Ἂς περιποιηθῶμεν λοιπὸν τοὺς Παρισίους καὶ ὅταν ἡ κρίσις διαλυθῇ, θέλω ἔχει τὴν τιμὴν τοῦ νὰ φαίνωμαι ἀπέναντι τοῦ προαστείου ὡς συμπαθῶν πρὸς τὴν ἐπανάστασιν.»

Ὑπὸ τὸ κράτος λοιπὸν τῶν ἰδεῶν τούτων ἀνηγορεύθη μέλος τῆς δημοκρατικῆς Ἑνότητος, κατεγράφη συνδρομητὴς εἰς τὸν *Αἰῶνα*, καὶ καλῶς ἤδη πεπεισμένος ὅτι τοιουτοτρόπως ἔμελλε νὰ ἀποφύγῃ πάντα κίνδυνον, περιέμενε μεθ' ὑπομονῆς τὴν ἔκβασιν τῆς πάλης.

Ἀλλὰ δὲν ἐβράδυνε νὰ παρατηρήσῃ ὅτι ἠπατᾶτο εἰς τὴν διάγνωσίν του.

Ἡ συναφθεῖσα πάλη δὲν ἐφαίνετο ἐγγίζουσα πρὸς τὸ τέρμα της, ἡ δὲ ἀναπτοχθεῖσα παρὰ τῶν Βερσαλλιῶν δραστηριότης συνετάραξε πάντα τὰ σχέδια ἅπερ εἶχε σχηματίσει.

Τότε λοιπὸν ἤρξατο διαλογιζόμενος, καὶ ἐννοῶν ὅτι πολὺ ἴσως εἶχε προχωρήσει, ἐσκέφθη δὲ λίαν περιεσκεμμένως νὰ ὑποχωρήσῃ ἐντίμως.

Ἡμέραν τινὰ λοιπὸν ὁ ἰατρὸς Βερνάρδος ἦλθε πρὸς ἐπίσκεψίν του.

Ὁ ἰατρὸς ἦτο μᾶλλον φίλος του ἢ ἰατρός του, εἰς τὴν εὐθυκρισίαν τοῦ ὁποίου ὁ κύριος Καρπαντιὲ εἶχε μεγίστην ἐμπιστοσύνην, ὥστε δὲν ἠρνεῖτο νὰ λαμβάνῃ ἐνίοτε τὴν γνώμην του.

Ἀλλ' ὁ ἰατρὸς συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ τὸν ἐκπλήξῃ μεγάλως!

Τῷ ἐξέθηκε τὴν ἀληθῆ τῶν πραγμάτων κατάστασιν· τὸν ἐπέπληξε πρὸς τούτοις διότι εἶχε μείνει μετὰ τῆς θυγατρός του ἐν μέσῳ τῶν ταραχῶν ἐκείνων, τῶν ὁποίων ἡ σπουδαιότης ἔβαινεν αὐξάνουσα ὁλονέν· ἐπειδὴ δὲ καθ' ὅλα ὁ κ. Καρπαντιὲ τὸν ἠκροᾶτο μετ' εὐμενείας, ὁ ἰατρὸς τὸν κατέπεισεν ἐπὶ τέλους νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ προάστειον καὶ νὰ μεταβῇ εἰς συνοικίαν ἧττον ἐκτεθειμένην εἰς τὰς δημώδεις ταραχάς.

Μετὰ τρεῖς λοιπὸν ἡμέρας, ὁ κ. Καρπαντιὲ μετὰ τῆς θυγατρός του ἐνεκατεστάθησαν ἐν τῇ ὁδῷ Λίλλ, ἔν τινι κατοικίᾳ, ἧτις συνεπείᾳ τῆς ἀναχωρήσεως συγγενοῦς του τινὸς, διετέλει ἀκατοίκητος.

Φθάσας ἅπαξ ἐκεῖ, ἐθεώρει ἑαυτὸν ἐν ἀσφαλείᾳ, διὸ καὶ ἐνεθαρρύνθη.

Ἐν τούτοις τὰ πάντα δὲν εἶχον λήξει.

Αἱ ἐπανειλημμέναι ἀποτυχίαι τὰς ὁποίας ὑπέστησαν οἱ ὁμοσπονδιακοὶ κατὰ τὰς ἐναντίον τοῦ στρατοῦ τῶν Βερσαλλιῶν μάχας, δὲν συνετέλεσαν, ἢ νὰ ἐξεριθίσωσι τὴν ὀργὴν τῶν μελῶν τῆς Κοινότητος.

Ὅσῳ λοιπὸν κατεστρέφοντο, τοσούτῳ ἡ φρίκη καὶ ἡ ὠμότης τῶν ἀπεδεικνύοντο διὰ τῆς βιαιοπραγίας των.

Εἰς τρόπον ὥστε ἐπί τινα στιγμὴν ὁ Κ. Καρπαντιὲ δὲν εὑρίσκετο πλέον ἐν ἀσφαλείᾳ εἰς Παρισίους.

Ὅθεν πικρῶς μετημελήθη διότι δὲν ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς πρωτευούσης καθ' ὃν χρόνον αἱ θύραι ἦσαν εἰσέτι ἀνοικταὶ, ἤρξατο δὲ ἀναλογιζόμενος τὴν τύχην ἥτις ἐπεφυλάττετο εἰς ἑαυτὸν καὶ εἰς τὴν θυγατέρα του!

Ἀλλὰ τὴν ὥραν ἐκείνην οὐδὲν ὑπῆρχε δυνατὸν, ἡ δὲ ἀναχώρησις ἔτι μᾶλλον ἦτο ἐπικίνδυνος τῆς παρατάσεως τῆς διαμονῆς του.

Ἐν τούτοις, ὅσῳ καὶ ἂν ἠννόησε πάντας τοὺς ἐπαπειλοῦντας αὐτὸν κινδύνους, ἀλλ' ὢν ἐργοστασιάρχης πείσμων, διετήρει εἰσέτι ἐλπίδα τινὰ τοῦ νὰ ὑπεκφύγῃ πάσας τὰς δυσχερείας τῆς σπουδαιοτάτης ταύτης καταςάσεως διά τινος μέσου ὅπερ ὑπέσχετο νὰ ἐφεύρῃ καθ' ἑαυτόν.

Ἐν τῷ μεταξὺ λοιπὸν τούτῳ ἐπῆλθον τὰ θλιβερὰ συμβεβηκότα, ἅτινα πρόκειται νὰ διηγηθῶμεν.

Κ'.

Ο ΝΑΟΣ.

Ἡμέραι τινὲς παρῆλθον ἀφότου ὁ κ. Καρπαντιὲ εἶχεν ἐγκατασταθῇ κατὰ τὴν ὁδὸν Λίλλ.

Ἡ Βέρθα τὸν εἶχεν ἀκολουθήσει φυσικῷ τῷ λόγῳ, μετ' αὐτῆς δὲ καὶ ἡ Λουκία μετὰ τοῦ τέκνου τῆς Ἰωάννας.

Ἐκεῖ λοιπὸν ἔζων εὐτυχεῖς μὲν σχετικῶς, ἀλλὰ διαρκῶς ἀνησυχοῦντες ἐκ τοῦ φόβου τῶν συμβεβηκότων.

Ἡ κατάστασις πολὺ ἀπεῖχε τοῦ νὰ ᾖ εὐάρεστος.

Ἡ Βέρθα, εἰ καὶ ἀπομεμακρυσμένη ἐντὸς τῆς κατοικίας της, ἐγνώριζεν οὐχ ἧττον, ὡς ἐκ τῆς ἀδιακρισίας τῶν ὑπηρετριῶν, αἵτινες ἀνέφερον τὰ γεγονότα εἰς τὴν Λουκίαν, πᾶν ὅ,τι συνέβαινεν ἐκτὸς· ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο ἀκριβῶς νὰ κατανοήσῃ ὁποίους κινδύνους ἔμελλε νὰ διατρέξῃ, αὐτὴ καὶ ὁ πατήρ της, ἐν δεδομένῃ στιγμῇ, ἥτις δὲν ἀπεῖχε πολύ.

Τὸν Μαυρίκιον δὲν εἶχε πλέον ἐπανίδει, ἴσως δὲ ἐφοβεῖτο ἔτι μᾶλλον δι' αὐτὸν ἢ δι' ἑαυτήν.

Ἆρά γε εἶχε διαμείνει εἰς Παρισίους; Ἢ εἶχε κατορθώσει νὰ ἀναχωρήσῃ;

Ἰδοὺ δύο ἐρωτήσεις, ἐξ ὧν ἡ μία μόνη τὴν ἀπησχόλει.

Οὐδόλως ἀμφέβαλλεν ὅτι εἶχε διαμείνει.

Ἐγνώριζε κάλλιστα τὸν ὑπερβολικὸν ἔρωτά του, τὴν εἰλικρίνειαν καὶ τὴν πρὸς αὐτὴν ἀφοσίωσίν του, ὥστε οὐδ' ἐπὶ μίαν στιγμὴν ἐφαντάζετο ὅτι τὴν εἶχεν ἐγκαταλείψει.

Εὑρίσκετο ἄρα εἰς Παρισίους, οὐ μακρὰν αὐτῆς ἀναμφιβόλως, καὶ ἕτοιμος νὰ προσδράμῃ εἰς πρώτην αὐτῆς πρόσκλησιν.

Οὕτω ἡμέραι προσδοκίας παρῆλθον.

Ὁ κ. Καρπαντιὲ ἀπουσίαζεν ἐνίοτε — σπανίως ἐν τούτοις. — Ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀνεχώρει τὴν πρωΐαν, μεταβαίνων πρὸς ἐπίσκεψιν φίλων, μεθ' ὧν συνεβουλεύετο, συνεζήτει καὶ ἐνησχολεῖτο πρὸς ἀνεύρεσιν μέσων ὅπως ἀπαλλαγῇ τῆς δυσαρέστου ταύτης θέσεως.

Ἡμέραν τινὰ λοιπὸν μεταξὺ ἄλλων εἶχεν ἀναχωρήσει ἐνωρὶς, καὶ ἀφοῦ ἠσπάσθη τὴν θυγατέρα του τὴν εἶχε προειδοποιήσει ὅτι θέλει ἐπιστρέψει μετὰ μεσημβρίαν, περὶ τὴν ὥραν τοῦ δείπνου.

Ἡ Βέρθα μὴ προβλέπουσα δυσάρεστόν τι ἐν τῇ ἀπουσίᾳ ταύτῃ, τῷ ἐπέτρεψεν ἄνευ τινὸς πικρίας νὰ ἀναχωρήσῃ:

Ὁλόκληρος ἡ ἡμέρα ἐκείνη παρῆλθεν ὡς αἱ προηγούμεναι.

Μακρόθεν ἠκούετο ὁ κρότος τοῦ πυροβόλου, τυφεκοβολισμοί τινες μᾶλλον προσεγγί-

ζοντες, καθ' ὁδὸν κραυγαί, καὶ θόρυβός τις εἰς τὰς παρακειμένας τριόδους.

Ἰδοὺ τὸ πᾶν.

Ἡ Βέρθα ἤρξατο συνοικειουμένη πρὸς τοὺς ἀπαισίους ἐκείνους θορύβους· ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐρρικία εἰσέτι, ἀλλὰ μόνον ἡ ἐπιδερμὶς εἶχε προσβληθῇ, ὥστε πάραυτα σχεδὸν συνήρχετο εἰς ἑαυτήν.

Ἡ γαλήνη λοιπὸν τῆς κατοικίας της δὲν εἶχε διαταραχθῇ, ὥστε ἀπὸ πρωΐας μέχρι νυκτὸς κατεμέτρησεν ὅλας τὰς ὥρας, χωρὶς νὰ ὑποστῇ τὸν ἐλάχιστον φόβον.

Ἀλλ' ὅτε ἤκουσε τὸ ὡρολόγιον τοῦ παρακειμένου ναοῦ κροῦον τὴν ἕκτην ὥραν, μηχανικῶς πως ἔκρουσε τὸν κώδωνα τῆς Λουκίας, καὶ τῇ ἠρώτησεν ἐὰν ἐπανέκαμψεν ὁ πατήρ της.

Ἡ Λουκία μετέβη ὅπως πληροφορηθῇ περὶ τοῦ κ. Καρπαντιὲ, καὶ μετ' ὀλίγον ἐπέστρεψεν ἀναγγέλλουσα ὅτι δὲν ἀνεφάνη οὐδαμοῦ.

Ἡ Βέρθα κατέστη σύννους.

Ἤκουσε κατόπιν τὸ ὡρολόγιον σημαῖνον τὴν ἑβδόμην καὶ ἀκολούθως τὴν ὀγδόην. Ἀλλ' ὅταν ἀντήχησε καὶ ἡ ἐννάτη ὥρα, ἦλθε τότε, ὠχρὰ, συγκεκινημένη, τεθορυβημένη ἐκ τῆς τοσοῦτον παρατεταμένης βραδύτητος τοῦ πατρός της, καὶ παρεδόθη ἀκουσίως της εἰς τὰς μᾶλλον πικρὰς ὑπονοίας.

Πρώτην ἤδη φορὰν ὁ κ. Καρπαντιὲ ἐβράδυνε τοσοῦτον· ἀναμφιβόλως δυστύχημά τι τῷ εἶχε συμβῆ.

Τίς οἶδε;

Ἴσως τὸν εἶχον συλλάβει!

Εἰς μάτην προσεπάθησαν νὰ τὴν ἐνθαρρύνωσι· τῇ ὑπενθύμισαν τὴν φρόνησιν τοῦ Κ. Καρπαντιὲ, λέγοντες πρὸς αὐτὴν ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐκτεθῇ εἰς τοὺς κινδύνους τῶν ὁποίων ἡ ἰδέα τὴν καθίστα ὠχράν. — Ἄλλως τε δὲ, ὁ κ. Καρπαντιὲ ἦτο γνωστὸς τοῖς πᾶσι καὶ ἀγαπώμενος, ὥστε οὐδεὶς λόγος ὑπῆρχεν ὅπως μεταχειρισθῶσι κατ' αὐτοῦ τοιαῦτα αὐστηρὰ μέτρα.

Ἀλλ' ἡ Βέρθα μόλις παρεῖχεν ἀκρόασιν εἰς τοὺς λόγους τούτους.

Ἡ καρδία της ἔπαλλεν ἰσχυρῶς, τὰ ὦτά της ἐβόμβουν, καὶ πυκνὸν νέφος ἐπεσκίαζε τὴν ὅρασίν της.

Ὅθεν, ὅτε ἐσήμανεν ἡ δεκάτη, δὲν ἀντέσχε πλέον.

Ἔθεσεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς της πῖλον, ἐπὶ δὲ τῶν ὤμων μανδύαν, καὶ ἡτοιμάζετο νὰ ἐξέλθῃ.

Οὐ μακρὰν τῆς οἰκίας ἐν ᾗ κατῴκει ὑπῆρχε ναός.

Ὅθεν ἡ Λουκία βλέπουσα αὐτὴν ἐνδυομένην:

— Ποῦ μεταβαίνετε τοιαύτην ὥραν; εἶπε θορυβηθεῖσα.

— Θέλω μεταβῆ ὅπως προσευχηθῶ! ἀπεκρίνατο ἁπλῶς ἡ Βέρθα.

— Ἐπιτρέψατέ μοι τοὐλάχιστον νὰ σᾶς συνοδεύσω.

— Ὄχι, Λουκία, μεῖνον! δὲν θὰ βραδύνω νὰ ἐπανέλθω. Νομίζω ὅτι ἡ προσευχὴ τὴν ὁποίαν θέλω ἀναπέμψει πρὸς τὸν Πλάστην μου, θέλει ἐπαναφέρει ὀλίγον τὴν γαλήνην τῆς διαταραχθείσης καρδίας μου.

Μετὰ τοὺς λόγους λοιπὸν τούτους ἡ Βέρθα ἐξῆλθε τῆς οἰκίας.

Τὴν ὥραν ταύτην ὀλίγοι διαβάται ὑπῆρχον ἐν τῇ ὁδῷ.

Ἡ Βέρθα ἐβάδιζε ταχέως, καὶ ἐγγὺς τῶν οἰκιῶν.

Ἐπὶ τέλους, ἔφθασεν εἰς τὸν σκοτεινὸν ναὸν, καὶ μὲ βήματα κατεσπευσμένα εἰσῆλθε διὰ τῶν προπυλαίων.

Ἀλλὰ, μόλις ἔθεσε τὸν πόδα ἐντὸς, καὶ θέαμα ἀνήκουστον, ἀκατανόητον, καὶ ἀπίστευτον προσέβαλε τοὺς ὀφθαλμούς της, μεταβάλλον βιαίως τὴν σειρὰν τῶν διαλογισμῶν της.

Τῳόντι! τὸ θέαμα ἐκεῖνο ἦτο ἀνήκουστον καὶ ἀνάξιον τῶν ἀρχαίων Κρονίων.

Ὁ ναὸς ἦτο ἀφεγγὴς, μόλις δὲ ὑπῆρχον

κηρία τινὰ εἰς τοὺς πολυελαίους, οἵτινες ἦσαν ἀνηρτημένοι ἐπὶ τοῦ θόλου καὶ ὑπὸ τοὺς σηκούς.

Ἀδύνατον ἦτο νὰ διακρίνῃ τις ἕτερόν τι, ἢ ἄτακτον θόρυβον καὶ ψιθυρισμὸν φωνῶν συγκεχυμένων.

Ὁ λαὸς συνίστατο ἐκ τῶν μᾶλλον παραδόξων μορφῶν, ἀνδρῶν, γυναικῶν, παιδίων, καὶ γερόντων, οἵτινες ἵσταντο ὄρθιοι μετ' ὄψεως σκυθρωπῆς, μετὰ στάσεως ἀπειλητικῆς καὶ μετὰ φωνῆς ἰσχυρᾶς καὶ σκωπτικῆς.

Οὐδεμία τῶν εἰσερχομένων ἐν τῷ ναῷ γυναικῶν μετέβαινε πρὸ τοῦ ἡγιασμένου ὕδατος ὅπως βρέξῃ τοὺς δακτύλους της, ἀλλὰ διήρχοντο πρὸ τοῦ ἁγιαστηρίου χωρὶς νὰ σταματήσωσιν ἐν αὐτῷ, οὐδὲ νὰ ῥίψωσι μάλιστα βλέμμα.

Προϋχώρουν λοιπὸν εὐθὺ, ζητοῦσαι πρόσφορόν τινα θέσιν, ἐγγὺς τοῦ ἄμβωνος, ἐν δὲ τῇ διαβάσει αὐτῶν ἀνταλλάσσουσαι μετὰ τῶν ἀνδρῶν τοὺς ὁποίους παρηγκώνιζον λέξεις, τῶν ὁποίων ἡ σημασία καθίστατο ἀνεξήγητος εἰς τὴν ἀφέλειαν τῆς Βέρθας, καὶ περιφέρουσαι πανταχόθεν βλέμμα θρασὺ, ὅπερ ἀντέκειτο πρὸς τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἱεροῦ τόπου.

Ἡ Βέρθα καθ' ὑπερβολὴν παρωξύνθη ἐκ τῆς θέας ταύτης.

Ἀλλὰ τοσοῦτον ἀπησχολημένη ἦτο ἡ διάνοιά της, ὥστε, κατὰ τὰς πρώτας στιγμὰς, τὸ θέαμα ἐκεῖνο δὲν ἀπέσπασε σχεδὸν τοὺς διαλογισμούς της.

Ἐζήτησε λοιπὸν θρανίον, ἐγονυπέτησε, καὶ ποιήσασα τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, συνήνωσε τὰς χεῖράς της καὶ ἤρξατο προσευχομένη.

Τί συνέβη λοιπὸν τότε;

Δυσχερὲς καθίσταται νὰ τὸ περιγράψωμεν.

Τὸ βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι μόλις ἡ Βέρθα εἶχε γονυπετήσει ἐπὶ τοῦ θρανίου της, καὶ μόλις οἱ ὑποτρέμοντες δάκτυλοί της ἤγγισαν ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτῆς, καὶ πάραυτα ἔκτακτος ψιθυρισμὸς ἠκούσθη πρὸς τὸ μέρος της, οἱ δὲ παρ' αὐτῇ ἱστάμενοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἤρξαντο νὰ τὴν θεωρῶσι μετ' ἐκπλήξεως.

Ἐν τούτοις ἡ Βέρθα ἐξηκολούθει προσευχομένη.

Μετὰ τοσούτου δὲ προσηύχετο ζήλου, ὅσον ἡ καρδία της ἦτο πλήρης θλιβερῶν διαλογισμῶν καὶ ὑπερμέτρου φόβου.

Διελογίζετο περὶ τοῦ πατρός της, ὅστις ἀπὸ τῆς πρωΐας εἶχεν ἐξέλθει, καὶ διὰ τὸν ὁποῖον ἐφοβεῖτο δυστύχημά τι. Ἐπίσης προσηύχετο ὑπὲρ τοῦ Μαυρικίου τοῦ ὁποίου ἡ ἀπουσία καθ' ὑπερβολὴν τὴν ἀνησύχει, καὶ τὸν ὁποῖον ἐπεθύμει νὰ ἀκούσῃ εὑρισκόμενον ἐν ἀσφαλείᾳ καὶ μακρὰν παντὸς κινδύνου.

Ἀλλὰ περὶ ἑαυτῆς οὐδόλως ἐφοβεῖτο.

Τῳόντι, τί ἠδύνατο νὰ φοβῆται; Λύτη οὐδένα ἐκακοποίησε. Ἔζη ἀπομεμακρυσμένη, καὶ οὐδαμοῦ ἀναμιγνυομένη, ἐλεοῦσα ὅσον ἠδύνατο τοὺς πένητας, μὴ ζητοῦσα δὲ παρὰ τοῦ Θεοῦ εἰμὴ τὴν λῆξιν τῶν σκληρῶν δοκιμασιῶν της, τὰς ὁποίας διέτρεχεν ἀπό τινων ἤδη ἐτῶν.

Ἐν τούτοις, ὁ ἐκ τῆς παρουσίας της, καὶ πρὸ πάντων ἐκ τῆς στάσεώς της προκληθεὶς ψιθυρισμὸς ἐπηύξησε πλειότερον, ὥστε ἤδη ἀντηλλάσσοντο λέξεις σκωπτικαὶ, ὁ δὲ γέλως ὅστις κατ' ἀρχὰς ἦτο περιωρισμένος εἶχε διαδοθῆ, μεθ' ὅλην δὲ τὴν συστολὴν αὐτῆς, δὲν ἠδυνήθη ἡ Βέρθα νὰ μὴ λάβῃ τὰς δεούσας προφυλάξεις.

Ὕψωσε λοιπὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ πάραυτα φρικίασις ἐκυρίευσε τὴν ψυχήν της.

Ἐνόμισεν ὅτι κατέστη παίγνιον φρεναπάτης, διὸ καὶ ἔθλιψε διὰ τῶν δύο χειρῶν της τὸ μέτωπον, ὅπως ἀποδιώξῃ τὰς τρομερὰς ἐντυπώσεις αἵτινες τὴν ἐκυρίευσαν.

Ἀλλὰ ματαία προσπάθεια!

Ὁ περὶ αὐτὴν ὄχλος ἐφαίνετο αὐτομάτως πως συνεννοούμενος, αἱ δὲ τάξεις αὐτοῦ ἔτι μᾶλλον συνεπυκνοῦντο, ὥστε ἐρινύαι τινὲς

εἶχον παρουσιασθῆ ἀπέναντί της, ἐπὶ τῇ προδήλῳ προθέσει τοῦ νὰ τὴν προκαλέσωσι.

— Πολὺ καλά! πόθεν μᾶς ἔρχεται αὕτη; εἶπεν ἐπὶ τέλους μία ἐξ αὐτῶν, τοποθετοῦσα τοὺς δύο γρόνθους ἐπὶ τῶν ἰσχίων της. Μήπως εἰσῆλθεν ἐδῶ διὰ νὰ μᾶς περιφρονήσῃ, μὰ τὴν ἀλήθειαν, μὲ τοὺς σταυρούς της καὶ μὲ τὸ ὕφος τῆς Ὁσίας Μαρίας;

Ἄσβεστος γέλως διεδέχθη τοὺς λόγους τούτους, οἵτινες ἀνταπεκρίνοντο, ὡς φαίνεται, εἰς τὸ γενικὸν αἴσθημα.

Ἡ Βέρθα ὠχρίασε πάραυτα, καὶ ψυχρὸς ἱδρὼς ἐκάλυψε τὸ μέτωπόν της, μετὰ φρίκης δὲ διηρωτᾶτο εἰς ποίους τόπους ἆρά γε εἶχεν ἀποπλανηθῆ.

— Λοιπὸν θὰ μᾶς ἀπαντήσῃς ἐπὶ τέλους, ἐξηκολούθησεν ἡ φοβερὰ ἰρινύα, ἐνθαρρυνθεῖσα ἐκ τῆς πρώτης ἐπιτυχίας της, καὶ θὰ μᾶς εἴπῃς ἐὰν προσηύχεσο ὑπὲρ τῶν Βερσαλλιῶν μετὰ τοσούτου ζήλου;

Ἡ Βέρθα ἠθέλησε νὰ ἀπαντήσῃ, ἀλλ' ἡ γλῶσσά της κατέστη ἀκίνητος ἐντὸς τοῦ στόματός της, ᾐσθάνετο δὲ ἐκλειποῦσας τὰς δυνάμεις της· ὀλίγον ἔτι καὶ ἔπιπτεν ἀναίσθητος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους· ἀλλ' ἡ λειποθυμία αὕτη ὑπῆρξε παροδική, καθ' ἣν δὲ στιγμὴν εὑρίσκετο ἐν ἀπελπιστικῇ θέσει, πάραυτα τὸ βλέμμα της ἐφωτίσθη δι' ἀπροσδοκήτου λάμψεως καὶ ἐστάθη ὀρθία, τεταραγμένη, τρέμουσα, ὡσεὶ ἀνελάμβανε νέας δυνάμεις.

Εἰς ἀπόστασιν δύο βημάτων εἶχε παρατηρήσει τὴν μορφὴν γυναικὸς τὴν ὁποίαν ἐγνώριζεν.

Ἡ γυνὴ δὲ αὕτη ἦτο ἡ Ἰωάννα, ἡ θυγάτηρ τοῦ Μορίωνος!

Ὅτε ἡ Βέρθα τὸ πρῶτον εἶχεν ἀνακαλύψει ἐντὸς τοῦ ὄχλου ἐκείνου τὴν μορφὴν τῆς Ἰωάννας, πάραυτα ἡ καρδία της ἐνεθαρρύνθη.

Δὲν ἀμφέβαλλε πλέον.

Τῳόντι· ἡ Ἰωάννα εὑρίσκετο μεταξὺ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, ἐκ τοῦ βάθους δὲ τῆς καρδίας αὐτῆς ἡ Βέρθα τὸν ἐρίστησε τὸν Θεὸν περὶ τῆς ἀπροσδοκήτου ἐκείνης συναντήσεως.

Ἀλλ' ἐν τούτοις, τὸ ἀποτέλεσμα τοσοῦτον σύντομον ὑπῆρξεν, ὅσον καὶ ἀπροσδόκητον.

Ἐξετάζουσα μετὰ πλείονος προσοχῆς τὴν θυγατέρα τοῦ γέρο - Μορίωνος, ἡ Βέρθα συνεταράχθη καὶ πάλιν μετ' ὀλίγον, καὶ ἐπείσθη ὅτι ἔκτακτόν τι καὶ ὀλέθριον συμβεβηκὸς συνέβαινε περὶ αὐτήν.

Ἦτο μὲν ἡ Ἰωάννα . . . ἀλλ' ἐν τούτοις δὲν ἦτο ἐκείνη.

Ἐφαίνετο κεκμηκυῖα καὶ κάτωχρος· ἐν τούτοις ὅμως ἦτο ἀκόμη ὡραία.

Ὡραία! ἆρά γε ἀνήκει νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν ἔκφρασιν ταύτην;

Δὲν εἶχε πλέον ἡ Ἰωάννα τὴν ἀγνὴν καὶ καθαρὰν ὡραιότητα, ἡ δὲ ἀγροδίαιτος καὶ ἀφελὴς γυνὴ εἶχεν ἐξαφανισθῆ, ὥστε δὲν παρίστατο πλέον ἐνώπιον τῆς Βέρθας εἰμὴ γυνὴ ἐπὶ τῆς μορφῆς τῆς ὁποίας ἐναπετυπώθη ἡ σφραγὶς τῆς ἐξαχρειώσεως.

Πόθεν ἆρά γε προήρχετο τοῦτο; Ἡ Βέρθα δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ.

Τὸ βλέμμα της κατέστη μᾶλλον ἀτενὲς καὶ ἀσαφὲς, τὰ χείλη ἀκίνητα καὶ ἠλιθιωμένα. Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ πλουσία κόμη της εὑρίσκετο ἐν ἀταξίᾳ μαρτυροῦσα τὴν ἀτημελησίαν, τὴν ἀδράνειαν καὶ τὴν μέχρις ἀναισθησίας ἀφιλοκαλίαν της.

Ἡ Βέρθα θεωροῦσα τὰ περὶ αὐτὴν ἀπειλητικὰ βλέμματα, καὶ ἀκούουσα τὰς παραλελυμένας ἐκείνας φωνὰς αἵτινες μετὰ θράσους τὴν ἐκάλουν, δὲν ἔσχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐνδιατρίψῃ ἐπὶ τῶν παρατηρήσεων τούτων, μόνον δὲ μίαν ἰδέαν συνέλαβε τοῦ νὰ προσδράμῃ πρὸς τὴν ἀρχαίαν προστατευομένην της, καὶ μίαν ἐλπίδα τοῦ νὰ ὑπερασπισθῇ παρ' αὐτῆς καὶ ν' ἀπαλλαχθῇ τοῦ ἐπαπειλοῦντος αὐτὴν κινδύνου.

Ὅθεν, ἀναλαβοῦσα τὸ θάρρος της ἠγέρθη, καὶ ἀπωθοῦσα τὰς περιστοιχούσας αὐτὴν γυναῖκας, ἔδραμε πρὸς τὴν Ἰωάνναν τῆς ὁποίας ἔθλιψε τὰς χεῖρας.

— Ἰωάννα! Ἰωάννα! εἶπε δι' ὅρους ἐκπεπληγμένου· ἐγὼ εἶμαι, ἡ Βέρθα, δὲν μὲ ἀναγνωρίζεις;

Μειδίαμα ἀορίστου ἐκφράσεως ἐζωγραφήθη ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς νεάνιδος.

— Βέρθα! ἐπανέλαβεν, ἀποσπάσασα τὰς χεῖράς της ὅπως θλίψῃ τὸ μέτωπόν της. Βέρθα! τί ζητεῖτε;

— Παρατήρησόν με.

— Τί μὲ θέλετε;

— Δὲν ἀκούεις λοιπὸν τί λέγουσι πέριξ ἡμῶν; Μὲ ἐξυβρίζουσι καὶ μὲ ἀπειλοῦσι.

— Βέρθα! ἐπανέλαβε καὶ πάλιν ἡ Ἰωάννα.

— Ὑπερασπίσθητί με! ἀπάλλαξόν με!

Ἐν τούτοις ὁ κύκλος τῶν περιέργων ὀλίγον κυρύνθη, πολυάριθμοι δὲ ἐκ τῶν παρευρισκομένων διελεασθέντες ἐκ τῆς ἐλπίδος συμβεβηκότος τινὸς, ἐρρίφθησαν πρὸς τὸ μέρος τοῦτο, ἁπλήστως ἐπιθυμοῦντες τὰς ταραχὰς, εἰς τρόπον ὥστε πέριξ τῶν δύο γυναικῶν εἶχε σχηματισθῆ ἐμήγυρις καθ' ὑπερβολὴν σπουδαία.

Ἡ Ἰωάννα ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἐθεώρει τὴν Βέρθαν.

Ἀλλὰ πέπλος τις ἐπεσκίαζε τοὺς ὀφθαλμούς της, εἰς μάτην δὲ ἔθλιβε τὸ μέτωπον· οὐδεμία ἀνάμνησις ἀνεφαίνετο, ὥστε ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ ὅτι δὲν ἦτο πλέον κυρία τοῦ λογικοῦ της.

— Ἄ! δὲν ἐνθυμεῖσαι λοιπὸν, ἀνέκραξεν ἡ Βέρθα ἐν ἀπελπισίᾳ· ἡ ἀνάμνησίς σου ἐξέλιπεν! . . . Ἰωάννα, ἐνθυμήθητι τὴν Βαρὲν, τὸν πατέρα μου καὶ τὸν ἰδικόν σου! . . .

Μετὰ φωνῆς δὲ χαμηλῆς προσέθετο, φρικιῶσα συγχρόνως:

— Ἐνθυμήθητι τὸ τέκνον σου.

Εἰς τοὺς λόγους τούτους ἡ δυστυχὴς γυνὴ ἐξέβαλε πνιγηρὰν κραυγὴν καὶ συνέστειλε τὸ στῆθος διὰ τῶν συνεσπασμένων δακτύλων της.

— Τὸ τέκνον μου! ἐπανέλαβε διὰ φωνῆς βραγχνώδους, γνωρίζετε ποῦ εὑρίσκεται;

— Ἴσως, ἀπεκρίνατο ἡ Βέρθα.

— Μοὶ τὸ ἔκλεψαν! Μοὶ τὸ ἁφήρεσαν! Ὁ Ματὼν, τὸν γνωρίζετε . . . Ἄ! ἤδη σᾶς ἀναγνωρίζω· πάντοτε ὑπήρξατε ἀγαθὴ πρὸς ἐμὲ, ὡς καὶ ὁ πατήρ σας, ἐνῷ ἐγὼ ὑπῆρξα τοσοῦτον ἀθλία!

— Δὲν θὰ εἶσαι τοῦ λοιποῦ τοιαύτη.

— Τὸ ταλαίπωρον τέκνον μου. . . .

— Εἶναι ἀνάγκη νὰ σοὶ ὁμιλήσω, Ἰωάννα.

— Πρὸς τί;

— Ἄκουσόν μου . . . . Ἂς ἐξέλθωμεν ἐντεῦθεν.

Ἐνῷ δὲ ἡ Βέρθα τὴν παρέσυρεν, ἡ Ἰωάννα τὴν ἀπώθησεν ἀποτόμως καὶ ἐποίησε βιαίαν τινὰ κίνησιν.

— Ὄχι! ὄχι! εἶπε διὰ φωνῆς τραχείας· θέλω νὰ μείνω! Μοὶ ἀπηγόρευσαν νὰ τὸ ἀναζητήσω, εἰς πρώτην δὲ ἀπόπειράν μου θέλουσι τὸ φονεύσει.

— Ποῖος σοὶ εἶπε τοῦτο;

Ἡ Ἰωάννα ἔθεσε τὸν δάκτυλον ἐπὶ τῶν χειλέων της . . .

— Ἐκεῖνος!

— Καὶ τίς εἶναι;

— Σιωπή! μὴ προφέρεις τὸ ὄνομά του, ἐψέλλισεν· ἴσως εὑρίσκεται ἐνταῦθα καὶ μᾶς ἀκούει.

— Ταλαίπωρος μήτηρ! Ἐὰν ἐγνώριζες ὁποία χαρὰ σὲ περιμένει ἐὰν ἤθελες μόνον νὰ μὲ ἀκολουθήσῃς . . .

— Ὄχι, σᾶς λέγω· εἶναι ἀδύνατον! ἔπειτα δὲ δὲν γνωρίζετε ὑμεῖς· ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος ἐκείνου ὁ βίος μου μετεβλήθη.

— Διατί;

— Ὑπάρχουσι στιγμαὶ καθ' ἃς λησμονῶ τὸ παρελθὸν, τὸ αἶσχος, τὴν ἀπελπισίαν. . .

— Ἀλλὰ τί λέγεις;

— Δὲν ἐπράξατε καλῶς ἀναπολοῦσά μοι πάντα ταῦτα.

— Ἀλλὰ τὸ τέκνον σου ;

— Θὰ μοὶ τὸ ἐπιστρέψωσι μετά τινας ἡμέρας.

— Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ τούτῳ ;

Ἡ Ἰωάννα ἐμειδίασε.

— Λοιπόν, ἐν τῷ μεταξὺ, ἀπεκρίνατο, βλέπετε . . . ἔρχομαι ἐνταῦθα . . . ἢ . . . . ὅταν εὑρίσκωμαι μόνη . . . εἰς τὸ πτωχικὸν ὑπερῶόν μου . . . Μάλιστα ! . . . .

— Τελείωσον !

Ἡ Ἰωάννα δὲν ἀπεκρίθη.

Ἡ προσπάθεια τὴν ὁποίαν εἶχε καταβάλλει ὅπως ὁμιλήσῃ καὶ ἐνθυμηθῇ εἶχεν ἐξαντλήσει πᾶσαν δραστηριότητα καὶ πᾶσαν ἐναπολειφθεῖσαν θέλησιν.

Ἀκολούθως τὸ βλέμμα της ἀνέλαβε πᾶσαν τὴν ἀτενῆ ἐκφραστικότητα, αἱ κινήσεις της κατέστησαν καὶ πάλιν τραχεῖαι καὶ πυρετώδεις· ἐνῷ δὲ ἠλίθιόν τι μειδίαμα συνέσπα τὰ χείλη της, ἔπεσεν ἀκίνητος ἐπί τινος θρανίου.

Ἡ δυστυχὴς ἦτο οἰνοβαρής !

Ἐπί μίαν στιγμὴν ἠθέλησε νὰ παλαίσῃ καὶ ἀντιστῇ ἐναντίον τῆς καταστάσεώς της, ἀπέναντι τῆς Βέρθας, ἀλλ' εἶχε καταβληθῇ.

Ἡ Βέρθα ἐκάλυψε διὰ τῶν χειρῶν τὸ πρόσωπόν της, ὅπως ἀποφύγῃ τὴν θέαν παρομοίου θεάματος, καὶ ἡτοιμάσθη νὰ ἀναχωρήσῃ.

Ἀλλ' εἶχε λησμονήσει τὰς ἐριννύας αἵτινες παρίσταντο εἰς τὴν σκηνὴν ἐκείνην, καὶ αἵτινες εἰ καὶ οὐδὲν ἠνόουν, οὐχ ἧττον ἐγνώριζον ὅτι ἡ νᾶνις ἐκείνη, ἥτις ἦτον ἐνδεδυμένη τοσούτῳ κομψῶς, δὲν ἦτο παντάπασι ξένη εἰς τὴν συμφορὰν τῆς Ἰωάννας.

Ὅταν λοιπὸν ἠθέλησε νὰ ἀποσυρθῇ, συνήντησεν ἐνώπιόν της σύμπυκνα στίφη περιέργων, ἅτινα δὲν ἐφαίνοντο διατεθειμένα ὅπως τῇ ἀνοίξωσι τὴν δίοδον.

Ὅθεν πάραυτα ἀνεγνώρισε τὴν πραγματικότητα.

Ἀλλὰ τί ὤφειλε τότε νὰ πράξῃ, καὶ πῶς νὰ ἀπαλλαχθῇ τοῦ κινδύνου ;

Ἅπασα ἡ προτέρα φρίκη τὴν ἐκυρίευσε καὶ πάλιν, ἤρξατο δὲ νὰ τρέμῃ.

— Δὲν θὰ μοὶ ἐπιτρέψετε νὰ ἀναχωρήσω; εἶπε μετὰ παραφροσύνης.

— Καὶ ποῦ θὰ μεταβῇς ; ἠρώτησαν πολλαὶ φωναί.

— Θέλω νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν οἰκίαν μου . . . Εἶχον ἔλθει ὅπως προσευχηθῶ . . . Τὴν πρωΐαν ταύτην ὁ πατήρ μου ἀνεχώρησεν, ἔκτοτε δὲ δὲν ἀνεφάνη . . . . Ἀπελπισθεῖσα λοιπὸν ἔσπευσα ἐδῶ . . . Σᾶς ἐκακοποίησα ; . . . . Διόλου· διότι δὲν μὲ γνωρίζετε . . . . ὥστε δὲν ἔχετε παράπονον ἐναντίον μου . . .

— Δύνασαι νὰ ἀναχωρήσῃς, ἀλλὰ μετὰ τὴν συνεδρίασιν.

— Ὁποίαν συνεδρίασιν ;

— Καγχασμὸς, ἀπήντησεν εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην τῆς Βέρθας, ὅστις καὶ κατέψυξε τὸ αἷμα εἰς τὰς φλέβας της.

Τὰ πάντα ἤδη ἠννόησεν. Ἔρριψε λοιπὸν τελευταῖον πρὸς τὴν Ἰωάνναν βλέμμα, ὅπως τὴν καλέσῃ δι' ὑστάτην καὶ τελευταίαν φοράν.

Ἔδραμε καὶ πάλιν πρὸς αὐτὴν, ὥθησε μετὰ δραστηριότητος τοὺς βραχίονάς της ὅπως τὴν ἀποσπάσῃ τῆς νάρκης της. βλέπουσα δὲ τὸ ἀτελέσφορον τῶν προσπαθειῶν της, ἔθεσε τὰς χεῖράς της ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ παρεδόθη εἰς δάκρυα.

— Ἆ ! οὐδεὶς λοιπὸν, οὐδεὶς θέλει ἔλθει εἰς βοήθειάν μου ! ἀνέκραξεν, ἀπελπισθεῖσα καὶ σχεδὸν ἐν καταστάσει παραφροσύνης . . .

Ἀλλὰ, πάραυτα φωνὴ ἠκούσθη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὄχλου καὶ ἀνήρ τις, ἀπωθῶν θαρραλέως τοὺς περιέργους, τὴν ἀνέλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας του καθ' ἣν στιγμὴν ἐκινδύνευε νὰ λειποθυμήσῃ.

— Βέρθα ! Βέρθα ! εἶπεν ἡ φωνὴ ἐκείνη· μὴ φοβεῖσαι πλέον διόλου· ἐγὼ εἰμὶ ὁ Μαυρίκιος καὶ ἔρχομαι νὰ σὲ διασώσω !

Στραφεὶς δὲ πρὸς τοὺς καταπλήκτους καὶ ἐκστατικοὺς θεατὰς τῆς σκηνῆς ταύτης :

— Παραμερίσατε ! προσέθηκε διὰ φωνῆς θαρραλέας καὶ ἰσχυρᾶς. Αἶσχος εἰς τοὺς ἀνάνδρους, οἵτινες δὲν γνωρίζουσιν ἢ νὰ ἐξυβρίζωσι τὰς γυναῖκας !

Ἀπωθῶν δὲ δραστηρίως διά τινος σημείου τοὺς περὶ αὐτὸν, διεβη διὰ μέσου τοῦ πλήθους καὶ ἐξῆλθε τοῦ ναοῦ διὰ βήματος ταχέος.

ΚΑ'.

ΤΑ ΣΥΜΒΕΒΗΚΟΤΑ ΤΟΥ Κ. ΚΑΡΠΑΝΤΙΕ.

Ὑπάρχει ἐν τῇ πραξει τοῦ ἀνδρὸς ὅστις δὲν φοβεῖται προστατεύων ἀδύνατόν τι ὂν ἀπὸ ἀγρίας ἐπιθέσεως, εἶδος ἡρωϊσμοῦ ὅστις φέρει ἐν ἑαυτῷ τὸ γόητρόν του, καὶ ὅστις ἐπιβάλλεται ἐπὶ τῶν θεατῶν εἰς ὁποιονδήποτε βαθμὸν καὶ ἂν ἀνήκωσιν οὗτοι.

Ὅθεν, ὅτε ἐφάνη ὁ Μαυρίκιος, ἕκαστος ἐχαμήλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπέναντι τῆς ἀστραπῆς ἥτις ἐξήρχετο τοῦ βλέμματός του, ὥστε οὐδεὶς ἐτόλμησε νὰ ἀντιστῇ καθ' ἣν στιγμὴν ἀπεμακρύνθη, ὑποστηρίζων διὰ τοῦ ρωμαλέου βραχίονός του τὴν νεᾱνίδα, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀποσπάσει ἐκ τῶν ὕδρεων τοῦ ἐξηρεθισμένου ὄχλου.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Μαυρίκιος ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ἐγνώριζε τὸν χαρακτῆρα τοῦ ὄχλου ἐκείνου, τὴν στιγμὴν ἐκείνην οὐδόλως ἐσκέφθη νὰ ἐξηγήσῃ πρὸς τοὺς ἄνδρας ἐκείνους τὸ αἴτιον τῆς μεσολαβήσεώς του ταύτης.

Ὁ ἐλάχιστος δισταγμὸς ἤθελε προκαλέσει ἕνα ἔτι κίνδυνον ἐν τοιαύτῃ στιγμῇ. Πάραυτα λοιπὸν εἶχε κατανοήσει ὅτι ὤφειλε νὰ ἐπιταχύνῃ τὴν λύσιν τῆς σκηνῆς ταύτης, διὸ καὶ γοργῷ τῷ βήματι, εἶχε φθάσει εἰς τὴν ὁδόν

Γενόμενος ἅπαξ ἐκεῖ, δὲν ἐνόμισεν ἑαυτὸν ἐν πλήρει ἀσφαλείᾳ, ἀλλ' ἐξηκολούθησε τὴν κατεσπευσμένην πορείαν του χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ ὄπισθέν του, περιοριζόμενος μόνον εἰς τὸ νὰ στηρίζῃ ἐπὶ τοῦ βραχίονός του τὴν Βέρθαν, μεθ' ἧς οὐδεμίαν ἀντήλλασσε μέχρι τοῦδε λέξιν.

Ἐν τούτοις καὶ αὐτὴ ἡ Βέρθα δὲν εἶχεν εἰσέτι συνέλθει ἐκ τῆς ταραχῆς τὴν ὁποίαν ὑπέστη.

Ἠκολούθει λοιπὸν τὸν Μαυρίκιον μετ' εὐπειθίας καὶ ὑποταγῆς τρέμουσα εἰσέτι, ἀλλ' εὐτυχὴς διότι ἀπηλλάχθη ἐπὶ τέλους τοῦ τρομεροῦ ἐφιάλτου, φοβουμένη ὅμως πάντοτε μήπως ἴδῃ ἐμφανιζομένας τὰς ἀπεχθεῖς ὄψεις αἵτινες ἐπί τινα στιγμὴν τὴν εἶχον ἀπειλήσει.

Ἐξήρχετο τρομεροῦ τινος ὀνείρου, διὸ καὶ μετὰ δυσκολίας ἐπίστευεν εἰς τὴν πραγματικότητα τῆς σωτηρίας της.

Ἐν τούτοις, ὅταν προὐχώρησαν βήματά τινα καὶ προσήγγισαν κατὰ τὴν ὁδὸν Λιλλ, ἐστάθη ἀσθμαίνουσα, καὶ ἔρριψεν ὄπισθέν της βλέμμα ἔκπληκτον· κατανοήσασα δὲ ὅτι εὑρίσκετο τοῦ λοιποῦ ἐκτὸς κινδύνου, ἔθλιψε μετ' ἐκχύσεως τὴν χεῖρα τοῦ Μαυρικίου, καὶ ἐψέλλισε λόγους τινας εὐχαριστήσεως καὶ εὐγνωμοσύνης.

— Μὲ εὐχαριστεῖς Βέρθα, ὑπέλαβε ζωηρῶς ὁ Μαυρίκιος, ἐν τούτοις δὲν ἔπραξα εἰμὴ καθ' ὑπαγόρευσιν τῆς καρδίας μου.

— Ὁ θεὸς σας ἐξαπέστειλε πρὸς βοήθειαν μου, εἶπεν ἡ Βέρθα.

—Ὁ ἔρως μου μὲ ὁδήγησεν, εἶπεν ὁ νεανίας. Εἶχον μεταβῇ εἰς τὴν κατοικίαν σου, ἡ δὲ Λουκία μοὶ εἶπεν ὅτι μετέβης εἰς τὸν ναὸν,

SISMANOGLIO MEGARO

ζθεν καὶ ἦλθον πρὸς συνάντησίν σου, διότι ἐπεθύμουν νὰ σοὶ ὁμιλήσω.

— Πολὺς παρῆλθε χρόνος ἀφ' ὅτου δὲν ἰδόμεν ἀλλήλους, εἶπεν ἡ Βέρθα ἐπιπλήττουσα πράως τὸν Μαυρίκιον.

— Εἶναι ἀληθὲς· ἀλλὰ τοσαῦτα συμβεβηκότα ἐπῆλθον κατὰ τὰς τελευταίας ἑβδομάδας, συνεπείᾳ τῶν ὁποίων ἠναγκάσθην νὰ κρυφθῶ.

— Διετρέχετε λοιπὸν κίνδυνον;

— Βεβαιότατα.

— Καὶ ὑμεῖς ἐπίσης;

— Ἐγὼ ὡς καὶ πάντες οἵτινες ἐπιθυμοῦσι νὰ μείνωσι τίμιοι, καὶ πιστοὶ εἰς τὴν συνείδησίν των.

— Θεέ μου! Τί θὰ ἀπογίνωμεν ἐπὶ τέλους!...

—Ἂς ἐλπίσωμεν εἰσέτι, Βέρθα· ἡ νίκη δὲν θέλει βραδύνει νὰ κηρυχθῇ ὑπὲρ τῶν ἐντίμων ἀνδρῶν, ἐντὸς δὲ ὀλίγου ἡ μισαρὰ αὕτη τρομοκρατία θέλει καταστραφῇ.

— Ἀλλὰ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης;

— Μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης, πρέπει νὰ ἐνεργήσωμεν μετὰ περισκέψεως, ἐπιμελῶς προφυλαττόμενοι ὅπως ἀποφύγωμεν καταστροφήν τινα.

— Καὶ ἡ Λουκία σᾶς εἶπε διὰ ποίαν αἰτίαν εἶχον ἐξέλθει τὴν ἑσπέραν ταύτην;

— Μοὶ εἶπε.

— Εὑρισκόμην εἰς μεγίστην ἀνησιχίαν...

— Ἔχετε δίκαιον.

— Ὁ δυστυχὴς πατήρ μου δὲν ἐπανῆλθεν εἰσέτι.

Τὸ γνωρίζω· δύναμαι δὲ νὰ προσθέσω ὅτι αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ λόγος τοῦ ὅτι ἀπεφάσισα καὶ ἐγὼ νὰ ἐξέλθω τῆς ἐπιφυλακτικότητος ἥτις μοὶ ἐπεβάλλετο ὑπὸ τῶν περιστάσεων.

— Ἐπληροφορήθητε λοιπὸν περὶ αὐτοῦ;

Ἐκ συμπτώσεως.

— Ἆρα γνωρίζετε ποῦ εὑρίσκεται ὁ πατήρ μου;

— Ἴσως.

Ἡ Βέρθα συνήνωσε τὰς χεῖρας καὶ διηύθυνε βλέμμα καθικετεύσεως πρὸς τὸν νεανίαν.

— Ὦ! ὁμιλήσατε εἶπε κυριευθεῖσα πάραυτα ὑπὸ ἀνησυχίας. Ζῇ ὁ πατήρ μου; Ζῇ;

— Μάλιστα, Βέρθα, ζῇ.

— Δὲν μὲ ἀπατᾶτε;

— Σοὶ ὁμνύω!

— Ἀλλὰ τότε, ποῦ εὑρίσκεται; Διὰ τί ἡ βραδύτης αὕτη; Τί τῷ συνέβη;

— Καθησύχασον.

— Νὰ καθησυχάσω! — Φεῦ! Εἶναι δυνατὸν; Ἰδοὺ ὅτι καὶ ὑμεῖς μὲ ἐκπλήττετε. Θεέ μου!

Ὁ ποῖον ἄρα γε δυστύχημα μοὶ κρύπτετε;

— Οὐδὲν Σοὶ ὁμνύω. Ἀλλά...

— Ἀλλὰ;

— Ἀπὸ τινων ἡμερῶν ὁ Κ. Καρπαντιὲ ἐθεωρήθη παρά τινων μελῶν τῆς Κοινότητος ὡς διατηρῶν σχέσεις μετὰ τῆς Κυβερνήσεως τῶν Βερσαλλιῶν.

— Εἶναι ψεῦδος.

— Εἶναι ἀληθὲς. Κινούμενος ἐξ αἰσθήματος φιλανθρωπίας, καὶ ἐπὶ τῇ ἐλπίδι τοῦ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ροὴν τοῦ αἵματος, ὁ Κ. Καρπαντιὲ μετά τινων τιμίων τῆς πρωτευούσης ἀνδρῶν ἀπεπειράθησαν τὴν συμφιλίωσιν μεταξὺ Βερσαλλιῶν καὶ τῆς Κοινότητος.

— Λοιπόν;

— Τοῦτο ἦτο μὲν πρᾶξις τιμίων καὶ γενναίων πολιτῶν, ἀλλ' οἱ ἄνδρες οὗτοι δὲν ἠννόουν ὅτι ἐν τῇ στιγμῇ ταύτῃ ἀδύνατος ἐποβαίνει πᾶσα μεταξὺ τῶν δύο ἐχθρικῶν στρατοπέδων συνενόησις.

— Ἐπὶ τέλους; ...

— Ἐπὶ τέλους ἀντὶ νὰ εὐγνωμονήσῃ ἡ Κοινότης περὶ τῆς συνδιαλλακτικῆς ταύτης ἀποπείρας των τοὺς ἐκράτησεν ὡς ὑπόπτους προδοσίας.

— Τί λέγετε;

— Τὴν πρωΐαν δὲ ταύτην, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Κ Καρπαντιὲ μετέβαινεν εἰς τὴν τελευταίαν συνεδρίασιν ἐξ ἧς προσεδόκα εὐάρεστον

ἀποτέλεσμα...

— Τελειώσατε λοιπόν...

— Ἐπροσωποκρατήθη μετὰ δύο ἑτέρων φίλων του.

Ἡ Βέρθα κατέστειλε λυγμόν τινα.

— Ἐπροσωποκρατήθη! ἐπανέλαβε μετὰ φρικιάσεως. Καὶ γνωρίζετε, Μαυρίκιε, ὅτι εἶναι τρομερὸν τὸ νὰ δυσαρεστήσῃ τις μίαν τοιαύτην κυβέρνησιν;

— Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ σοὶ ὑποκρύψω τοὺς κινδύνους τοὺς ὁποίους ὁ κ. Καρπαντιὲ δύναται νὰ διατρέξῃ. Ἐν τούτοις οὐδὲ πρέπει νὰ τοὺς μεγαλοποιῶμεν.

— Τὸ βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι εὑρίσκεται εἰς τὰς φυλακὰς, Κύριος δὲ οἶδε πότε θέλουσι τὸν ἀπελευθερώσει.

— Μὴ ἀπελπισθῶμεν ἀκόμη.... Γνωρίζω ἄνδρας τινὰς ἐκ τῶν ἐν τῷ Δημαρχείῳ συνεδριαζόντων, ἴσως δὲ τὰ διαβήματά μου....

— Ἀλλὰ θέλετε ἐκτεθῇ καὶ ὑμεῖς.

— Σοὶ ὑπόσχομαι ὅτι θέλω ἐνεργήσει μετὰ φρονήσεως.

— Τί νὰ πράξωμεν; Τί νὰ πράξωμεν;...

Ἡ Βέρθα κατέστη ἐπί τινας στιγμὰς σύννους, ἔχουσα τὴν κεφαλὴν κεκλιμένην, τὸ δὲ βλέμμα ἀσκαρδαμυκτὶ προσηλωμένον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς ὁδοῦ.

Ἀλλ' ἔπειτα πάραυτα κυριευθεῖσα ὑπὸ αἰφνιδίου διαλογισμοῦ, ὕψωσε τὸ μέτωπον καὶ ἐθεώρησε τὸν Μαυρίκιον.

— Μαυρίκιε, τῷ εἶπε, δι' ὅρους θαρραλέου· πρὸ ὀλίγου εἴπετε ὅτι γνωρίζετε ἄνδρας τινὰς οἵτινες ἄρχουσι σήμερον;

— Ἀναμφιβόλως, ἀπεκρίνατο ὁ Μαυρίκιος.

— Καὶ οἱ ἄνδρες οὗτοι δύνανται νὰ ἀποφυλακίσωσι τὸν πατέρα μου;

— Βεβαίως· ὁ εἷς μάλιστα ἐξ αὐτῶν ἀπολαύει τὴν στιγμὴν ταύτην πραγματικῆς καὶ σπουδαίας ἐπιρροῆς.

— Τὸν γνωρίζετε;

— Ὀλίγον! καὶ σὺ δὲ καὶ ὁ πατήρ σου στενώτατα εἴχετε συνδεθῇ μετ' αὐτοῦ.

Ἡ Βέρθα ἐθεώρησε μετ' ἐκπλήξεως τὸν Μαυρίκιον.

— Τίς εἶναι λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος οὗτος· ἠρώτησε μετὰ περιεργείας.

— Τὸν ὑπεδέχθητε ἐν Βαρέν.

— Ἀλλὰ τὸ ὄνομά του; Ποῖον εἶναι;

— Ροβέρτος Λένλαϊ.

— Καὶ εἶναι δυνατόν;

— Ἐν τούτοις οὕτως ἔχει.

— Καὶ συμμετέχει τῆς ἐν τῷ Δημαρχείῳ κυβερνήσεως;

— Ἀπὸ 15 ἤδη ἡμερῶν· κατέχει δὲ θέσιν παρέχουσαν αὐτῷ τὴν ἐξουσίαν, οὕτως εἰπεῖν, ζωῆς καὶ θανάτου ἐφ' ὅλων τῶν δυστυχῶν τοὺς ὁποίους φυλακίζουσι.

Ἡ Βέρθα ἐκίνησε ζωηρῶς τὴν κεφαλήν.

— Τότε δὲν διστάζω πλέον, εἶπε, μετὰ βλέμματος φλογεροῦ.

— Καὶ τί προτίθεσαι νὰ πράξῃς; ἠρώτησεν ὁ Μαυρίκιος.

— Ποῦ δύναταί τις νὰ συναντήσῃ τὸν Ροβέρτον Λένλαϊ;

— Εἰς τὴν ἀστυνομίαν.

— Κάλλιστα! Λύριον λοιπὸν, κατὰ τὴν πρώτην ὥραν, θέλω μεταβῇ εἰς τὴν ἀστυνομίαν, καὶ ζητήσει παρὰ τοῦ κυρίου Ροβέρτου Λένλαϊ τὴν ἀποφυλάκισιν τοῦ φιλοξενήσαντος αὐτὸν ἐν Βαρέν.

Ἀναλαβοῦσα δὲ πάραυτα τὴν πορείαν της ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς ὁδοῦ Λίλλ.

Τῇ ἐπαύριον λοιπὸν, κατὰ τὴν ἐκφρασθεῖσαν ἀπόφασίν της, παρουσιάσθη κατὰ τὴν πρώτην πρωϊνὴν ὥραν, εἰς τὸ δωμάτιον ὅπερ ὁ Ροβέρτος Λένλαϊ κατεῖχεν ἐν τῇ ὁδῷ Ἱερουσαλήμ.

ΚΒ'.

ΟΔΟΣ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ.

Ὅτε ἡ Βέρθα εἰσῆλθεν εἰς τὸν ἀντιθάλαμον, τὴν ὑπεδέχθη θυρωρός τις.

— Τί ζητεῖτε, πολῖτις; εἶπεν ὁ ὑποδεέστερος οὗτος ὑπάλληλος, ἐξετάζων προπετῶς τὴν δυστυχῆ Βέρθαν.

— Ἐπιθυμῶ νὰ ὁμιλήσω πρὸς τὸν πολίτην Ροβέρτον Λένλαϊ, ἀπεκρίνατο ἡ νεᾶνις, χωρὶς νὰ δειλιάσῃ ἐκ τῆς προπετοῦς καὶ αὐθάδους ἐκείνης ὑποδοχῆς τοῦ ὑπηρέτου.

— Παρακαλεῖσθε νὰ γράψητε τὸ ὄνομά σας, εἶπεν ὁ θυρωρὸς, ὑποδεικνύων αὐτῇ παλαιὰν τράπεζαν ἐφ' ἧς ἔκειντο ἐν ἀταξίᾳ γραφίδες καὶ τινα τεμάχια χάρτου.

Ἡ Βέρθα ὑπήκουσεν εἰς τὴν διαταγὴν ταύτην καὶ ἔγραψε τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμόν της.

— Καλά! ἐπεδοκίμασεν ὁ θυρωρός. Ἂς μεταβῶ νὰ πληροφορηθῶ ἂν ὁ πολίτης Ροβέρτος Λένλαϊ εὑρίσκεται εἰς τὸ δωμάτιόν του, καὶ θέλω ἐπανέλθει νὰ σᾶς εἴπω ἐὰν δύναται νὰ σᾶς ὑποδεχθῇ.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ὁ θυρωρὸς ἐξῆλθεν, ἡ δὲ Βέρθα ἔμεινε μόνη.

Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἀπόφασις τὴν ὁποίαν εἶχε συλλάβει ἀντέκειτο πρὸς τὴν συνήθη γαλήνην καὶ συστολήν της, τοσούτῳ βαθέως συνεταράχθη, ὥστε ὅταν εὑρέθη μόνη ἐντὸς τοῦ κατηφοῦς ἐκείνου ἀντιθαλάμου, κεκοσμημένου διὰ πεπαλαιωμένων ἐπίπλων, πάραυτα ἐκυριεύθη ὑπὸ τοῦ αἰσθήματος τῆς πραγματικότητος, ἤρξατο δὲ νὰ φοβῆται μήπως ὑπερβαλλόντως ἐξετίμησε τὰς δυνάμεις της, διηρωτᾶτο δὲ ἐὰν ἤθελε λάβει τὴν γενναιότητα τοῦ νὰ ἐκπληρώσῃ μέχρι τέλους τὴν ἐντολὴν τὴν ὁποίαν ἀνέλαβεν.

Ἀλλ' ἡ ἀποθάρρυνσις αὕτη μικρὸν διήρκεσε.

Διότι αἱ γυναῖκες κέκτηνται πηγὰς ἀγνώστους παρὰ τοῖς ἀνδράσιν, ὥστε μόνον ἡ ἀνάμνησις τοῦ πατρός της τῇ παρέσχε πᾶσαν τὴν εὐτολμίαν της ἐπαναφέρουσα συγχρόνως αὐτὴν εἰς τὴν ἰδίαν της συναίσθησιν.

Φεῦ! . . .

Τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ πατήρ της ἐστέναζεν ἴσως ἐντὸς σκοτεινῆς τινος εἱρκτῆς, ἤττον ἀνησυχῶν ἀναμφιβόλως περὶ τῆς ἰδίας του τύχης ἢ περὶ τῆς τύχης τὴν ὁποίαν διὰ τὴν θυγατέρα του ἐπεφύλαττον οἱ ἐχθροί του.

Οἱ φόβοι οὗτοι, ἡ φρίκη αὕτη ἠδύνατο νὰ ἀλλοιώσῃ τὴν ὑγείαν του. Τοιοῦτό τι δυστύχημα ἠδύνατο νὰ ἐμβάλῃ εἰς κίνδυνον τὴν ζωὴν του, ὥστε ἀπέναντι οὐδεμιᾶς ἀποπείρας πρὸς διάσωσιν του ἠδύνατο νὰ ὀπισθοχωρήσῃ ἡ Βέρθα.

Κατὰ τὴν στιγμιαίαν λοιπὸν ἀνάπαυλαν τὴν ὁποίαν ὁ θυρωρὸς τῇ ἐχορήγησε, ἠδυνήθη νὰ ἐπιρρωσθῇ ἐν τῇ ἀποφάσει της ὥστε ὅτε οὗτος ἐπανῆλθε καὶ τῇ ἀνήγγειλεν ὅτι ὁ πολίτης Ροβέρτος Λένλαϊ ἦτο πρόθυμος νὰ τὴν ὑποδεχθῇ τὸν ἠκολούθησε διὰ βήματος θαρραλέου καὶ σταθεροῦ.

Ἐν τούτοις ἡ καρδία της ἰσχυρότατα ἔπαλλε, ἀλλὰ δὲν ἔτρεμε πλέον διὸ καὶ οὐδόλως ἐδίστασε.

Μετά τινας λοιπὸν στιγμὰς εἰσήρχετο ἐν τῷ κοιτῶνι τοῦ Ροβέρτου. . .

Περιττὸν νομίζομεν νὰ περιγράψωμεν λεπτομερῶς τὸ γραφεῖον ὅπερ κατεῖχεν ἐκεῖνος πρὸς ὃν ἡ Βέρθα ἀπηυθύνετο.

Κατηφές τι δωμάτιον ὅμοιον πρὸς τὸν ἀντιθάλαμον, ἐπετετηδευμένον, τακτικὸν, ἔνθα ἕκαστον ἀντικείμενον ἐπιμελῶς τοποθετημένον, ἔφερε τὸν ἀνεξίτηλον τύπον παντὸς ὅ,τι καλεῖται διεύθυνσις.

Ὁ Ροβέρτος ἐκάθητο ἐπὶ εὐρέως βυρσίνου θρανίου.

Ἅμα παρετήρησε τὴν Βέρθαν, ἠγέρθη χαιρετῶν αὐτὴν μετά τινος κομψότητος.

— Μόλις εἶδον, δεσποσύνη τὸ ὄνομά σας

ἐπὶ τοῦ χάρτου, εἶπε δι' ὕρους φιλόφρονος, καὶ ἔσπευσα νὰ σᾶς ἐπανύδω· Ἠθέλησα δὲ νὰ σᾶς ἀποδείξω διὰ τούτου ὅτι δὲν ἐλησμόνησα τὴν φιλοξενίαν τὴν ὁποίαν ἐν Βαρὲν μοὶ προσεφέρατε.

Ἡ Βέρθα ηὐχαρίστησε διά τινος σχήματος, καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ ἕδρας τὴν ὁποίαν ὁ Ροβέρτος. τῇ εἶχεν ὑποδείξει.

Ἐπί τινας λοιπὸν στιγμὰς ἐπεκράτησε σιγὴ — σύντομος ἀληθῶς — ἀλλὰ διαρκούσης τῆς ὁποίας ἡ νεᾶνις ἔσχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐξετάσῃ τὸν συνδιαλεγόμενόν της.

Τὸν εὗρε λίαν μεταβληθέντα.

Εἶχε καταστῆ ἰσχνὸς· οἱ ὀφθαλμοί του ἔγιναν πιλιδνοὶ καὶ κεκμηκότες, ἐπὶ δὲ τῶν κροτάφων του φαιοί τινες ἄλλοτε τρίχες ἤδη εἶχον λάβει τὴν χροιὰν τοῦ ἀργύρου.

Ἀλλὰ καὶ ἕτερόν τι σημεῖον ἀνεφαίνετο...

Ἐνῶ ἄλλοτε ὁ Ροβέρτος ἦτο νεανίας κομψὸς καὶ διακεκριμένος ὡς ἔγγιστα, τὸ δὲ μέτωπόν του ἀπήστραπτεν ἐκ τῆς ἀγχινοίας καὶ ὁ ὀφθαλμὸς του ἐξέπεμπεν ἀνταυγείας δυνάμεως καὶ ζωῆς, ἤδη τὰ πάντα ἐξηφανίσθησαν, ὥστε ἡ Βέρθα δὲν εἶχεν ἀπέναντί της ἢ τὴν μορφὴν τῆς ὁποίας ἡ ὠχρότης καὶ ἡ ἀλλοίωσις ἐμαρτύρει τὴν πρόσφατον μὲν διαφθοράν, ἐπελθοῦσαν ὅμως μετὰ ταχύτητος ἀπιστεύτου.

— Ὑποδεχόμενός με ἐν τῷ μέσῳ περιστάσεων τρομερῶν τὰς ὁποίας διατρέχομεν, ἀπεκρίνατο μετ' ὀλίγον ἡ Βέρθα, θὰ ἠννοήσατε, πάραυτα, κύριε, πρὸς τίνα σκοπὸν παρουσιάσθην ἀπέναντι ὑμῶν καὶ ποίαν παράκλησιν ἔχω νὰ σας ἀπευθύνω.

— Φαντάζομαι, τοὐλάχιστον, ἀπεκρίνατο ὁ Ροβέρτος στερεούμενος ἐπὶ τοῦ θρανίου του.

— Πρόκειται περὶ τοῦ πατρός μου.

— Τὸ ὑπωπτεύομην.

— Χθὲς ὁ πατήρ μου ἐξῆλθε κατὰ τὴν συνήθειάν του, τὸ δ' ἑσπέρας δὲν ἐπέστρεψεν εἰσέτι εἰς τὴν οἰκίαν. Ἡ ἐπελθοῦσα ἐκτοτε νύξ δὲν μετέβαλε ποσῶς τὴν κατάστασιν ταύτην· Ἐννοεῖτε βεβαίως πόσον συνεταράχθην ἐκ τούτου, καὶ ποίας ὥρας ἀνησύχους διῆλθον. Ἀλλὰ τὴν πρώτην ταύτην πάντες οἱ φόβοι μου ἐδιπλασιάσθησαν, ὅταν ἐπληροφορήθην ὅτι συνελήφθη.

— Ὁ Ροβέρτος ἐκινήθη.

— Συνελήφθη! ἐπανέλαβε μετ' ἀπροσποιήτου ἐκπλήξεως. Πῶς τὸ γνωρίζετε;

— Μοὶ τὸ εἶπον.

— Καὶ πότε;

— Χθὲς τὴν ἑσπέραν.

— Ποῖος λοιπόν; Ποῖον τὸ ἄτομον ὅπερ τοσοῦτον καλῶς καὶ τοσοῦτον ταχέως ἐπληροφορήθη ὅπως σᾶς ὁμιλήσῃ χθὲς τὴν ἑσπέραν περὶ συμβεβηκότος γενομένου πρὸ ἓξ μόλις ὡρῶν γνωστοῦ;

— Τί ἐνδιαφέρει,, ἀπεκρίνατο ἡ Βέρθα, ἀφοῦ τὸ συμβεβηκὸς εἶναι ἀληθές;

— Τοὐναντίον· ἐνδιαφέρει τὰ μέγιστα, παρετήρησεν ὁ Ροβέρτος δι' ὕρους ξηροῦ καὶ σχεδὸν ἀγερώχου· διότι μόνον ἐχθρός τις δύναται νὲ ἔχῃ συμφέρον ὅπως γινώσκῃ τοσοῦτον ταχέως τὰς πράξεις τῆς Διευθνοῦς ἢ τὰς ἀποφάσεις τῶν μελῶν αὐτῆς.

— Ἡ Βέρθα ἐσίγησεν, ἀλλ' ἔπειτα ἐπανέλαβε πάραυτα σχεδόν·

— Ἐπιτρέψατέ μοι, κύριε, εἶπε ὅτι ἀπασχολοῦμαι τὴν στιγμὴν ταύτην μόνον περὶ τοῦ πατρός μου. Τοῦτο μόνον μοὶ ἐδιαφέρει· δὲν ἔχει οὕτω; Ἐλπίζω δὲ εἰς τὴν καλοκάγαθίαν σας ὅτι θέλετε εὐχαριστηθῇ νὰ μοὶ πληροφορήσητε περὶ τῆς τύχης του.

— Δὲν τὴν γνωρίζετε; εἶπεν ὁ Ροβέρτος.

— Συνελήφθη λοιπόν! Εἶναι ἀληθές;

— Ἀναμφιβόλως.

— Ἀπὸ τῆς χθές;

— Μάλιστα.

— Καὶ ποῖον ἔγκλημα διέπραξε; Διὰ ποίαν αἰτίαν κατηγορεῖται; Εἰς ποῖον κίνδυνον ἐνέβαλε τὴν Κοινότητα;

— Τὸ ἔγκλημα τοῦ κ. Καρπαντιὲ, ἀπε-

κρίνατο ὁ Ροβέρτος διὰ φωνῆς ἠρέμου ἀλλὰ στερρᾶς, εἶναι ἐκεῖνο ὅπερ διαπράττουσι πάντες οἱ ψοφοδεεῖς ἄνδρες οἵτινες εἶναι πρόθυμοι νὰ μεταβῶσιν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἕτερον στρατόπεδον, καὶ νὰ θυσιάσωσιν ἐν ἀνάγκῃ τοὺς ἰδίους αὐτῶν φίλους πρὸς ἐξασφάλισίν των.

— Ἀλλὰ δὲν εἶναι ἔνοχος . . . .

Τοῦτο πρόκειται νὰ ἐξακριβωθῇ.

— Ἐπὶ τέλους, πιστεύετε, κύριε, ὑμεῖς ὅστις μετέχετε τῆς ἰσχυρᾶς ἐξουσίας τῆς Κοινότητος, πιστεύετε, λέγω, ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ ἀπελευθερώσητε τὸν πατέρα μου, ἢ τοὐναντίον ὀφείλω νὰ ὑποκύψω εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ τὸν ἴδω διατελοῦντα εἰς τὰς φυλακάς, χωρὶς μάλιστα νὰ μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ τὸν ἐπισκεφθῶ;

Ὁ Ροβέρτος δὲν ἀπήντησεν ἀμέσως· ἐφαίνετο διαλογιζόμενος.

Ἀλλ' ἐπὶ τέλους ὕψωσε τὴν κεφαλὴν καὶ ἔρριψεν ἐπὶ τῆς νεάνιδος παράδοξον βλέμμα, ὅπερ ἐξέφραζεν ἀμείλικτον καὶ σκληρὰν ἀπόφασιν.

— Ἡ κατάστασις τοῦ κ. Καρπαντιὲ, εἶπε, δὲν παρουσιάζει ἀναμφιβόλως ἀμέσως κίνδυνόν τινα, δὲν νομίζω δὲ ὅτι ἡ Κοινότης θέλει νὰ μεταχειρισθῇ αὐστηρὰ κατ' αὐτοῦ μέτρα. Ἐν τούτοις ὀφείλει νὰ μείνῃ ἐγκαθειργμένος μέχρι τῆς ἡμέρας τοῦ θριάμβου ἢ τῆς ἀποτυχίας, ἐκτὸ, ἐὰν . . .

— Ἐκτὸς ἐὰν . . . ἐπανέλαβε μετ' ἀγωνίας ἡ Βέρθα.

— Ἐκτὸς ἐὰν συγκατατίθεσθε. . . .

— Τελειώσατε . . .

— Νὰ προσφέρητε εἰς τὴν κυβέρνησιν τοῦ Δημαρχείου ὑπηρεσίαν τὴν ὁποίαν ζητεῖ παρ' ὑμῶν.

— Παρ' ἐμοῦ;

— Παρ' ὑμῶν.

— Καὶ ποίου εἴδους εἶναι ἡ ὑπηρεσία αὕτη, πῶς δὲ δύναμαι, ἐγώ; . . .

— Τοῦτο θέλω σᾶς ἐξηγήσει.

Ἐνῷ δὲ ὡμίλει τοιουτοτρόπως ὁ Ροβέρτος Δένλαϊ ἐπλησίασεν εἰς τὸ θρανίον τῆς Βέρθας καὶ ἐχαμήλωσε τὴν φωνὴν, φοβούμενος μὴ ἀκουσθῇ.

— Πρὸ ὀλίγου, ἐξηκολούθησεν ὁ Ροβέρτος, ὅτε ἐφάνητε διστάζουσα νὰ μοὶ πληροφορήσητε τὸ ἄτομον ὅπερ τοσοῦτον καλῶς σᾶς ἐπληροφόρησε περὶ τῆς συλλήψεως τοῦ κ. Καρπαντιὲ, δὲν ἐπέμεινα μὲν, ἐν τούτοις ὅμως τοῦτο εἶναι σπουδαιοτάτη λεπτομέρεια ἀφορῶσα ἐμὲ καὶ τοὺς φίλους μου.

— Δὲν σᾶς ἐννοῶ, ἤρξατο ἡ Βέρθα.

— Θέλετε μὲ ἐννοήσει, διέκοψεν ὁ Ροβέρτος, μεθ' ὅσας προσπαθείας καὶ ἂν καταβάλητε εἰς τὸ νὰ μοὶ ἀποκρύψητε τὸ ὅ.ομα ὅπερ σᾶς ζητῶ, ὥστε, ἐὰν ἀμφιβάλλητε, δύναμαι νὰ σᾶς τὸ εἰπω ἐγώ.

— Ἀλλὰ, κύριε . . .

— Εἶναι ὁ Μαυρίκιος Βερνάρδου.

— Σᾶς βεβαιῶ . . .

— Μὴ ἀρνεῖσθε, δεσποσύνη· εἶναι ἀνωφελές· οὐδεὶς μοὶ τὸ εἶπεν, ἐν τούτοις εἶμαι βέβαιος.

— Ἀλλά . . .

— Εἷς μόνος ἀνὴρ ἐνδιαφέρεται ὅπως ἐπιβλέπῃ ἐφ' ὑμῶν καὶ κατασκοπεύῃ πάντας τοὺς κινδύνους οἵτινες δύνανται νὰ ἀπειλήσωσιν ὑμᾶς καὶ τὸν πατέρα σας, ὁ δὲ ἀνὴρ οὗτος εἶναι ἐκεῖνος ὅστις σᾶς ἀγαπᾷ, καὶ τοῦ ὁποίου τὸν ἔρωτα ἀπεδέχθητε.

— Κύριε . . .

— Εἶναι ἀληθὲς τοῦτο;

— Ἀλλά . . .

— Ἀπαντήσατε ἄνευ ἐλιγμῶν, καὶ χωρὶς νὰ ζητήσητε ὑπεκφυγάς.

— Λοιπόν! μάλιστα· εἶναι ἀληθὲς, κύριε· ἀγαπῶμαι παρὰ τοῦ κ. Μαυρικίου Βερνάρδου, οὐδόλως δὲ αἰσχύνομαι νὰ εἰπω ὅτι τὸν ἀγαπῶ. Προστίθημι δὲ ὅτι τῳόντι, ὡς λέγετε, καὶ δὲν ἀμφιβάλλω περὶ τούτου, ἐπηγρύπνει ἐπ' ἐμοῦ, ὥστε αὐτὸς εἶναι διατί νὰ τὸ ὑποκρύψω; Αὐτὸς λοιπὸν μοὶ ἐπληροφόρησεν

ὅτι συνελήφθη ὁ πατήρ μου.

— Ἐπίσης δὲ ὁ κ Μαυρίκιος σᾶς ὑπεχρέωσε νὰ ἔλθητε ὅπως ἐξαιτήσητε παρ' ἐμοῦ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ κ. Καρπαντιέ;

— Κακῶς ἔπραξεν,

— Οὐχί, δεσποσύνη.

— Ἄ! ἐὰν ἦτο δυνατόν! . . .

— Σᾶς τὸ ἐπαναλαμβάνω. Εἶναι δυνατὸν, ἀλλ' ὑπό τινα ὅρον.

— Ὁμιλήσατε! ὁμιλήσατε!

— Παρ' ὑμῶν ἐξαρτᾶται ὅπως ἐντὸς δύο ὡρῶν ὁ κ. Καρπαντιὲ ἀπαλλαχθῇ.

— Τί ὀφείλω λοιπὸν νὰ πράξω;

— Ἰδού. Εἰ καὶ δὲν εἰμὶ ὁ πρωταίτιος τῆς συλλήψεως τοῦ πατρός σας, ἐν τούτοις ὀφείλω νὰ μὴ σᾶς ὑποκρύψω ὅτι ἐγὼ ἐνέπνευσα εἰς τὴν Ἀστυνομίαν τὴν ἰδέαν τῆς συλλήψεως ταύτης.

— Ἡμεῖς! κύριε! εἶπεν ἡ Βέρθα ἐκθαμβος.

— Ἐγὼ, δεσποσύνη, ἀπεκρίνατο ὁ Ροβέρτος· ἀλλὰ σπεύδω νὰ προσθέσω ὅτι προσβάλλων τὸν κ. Καρπαντιὲ, δὲν προὐκάλεσα τὸ μέτρον τοῦτο κυρίως κατ' αὐτοῦ.

— Πῶς τοῦτο;

— Εἶχον προϊδεῖ ὡς ἔγγιστα πᾶν ὅ,τι ἤδη συνέβη. Εἶχον προϊδεῖ, λέγω, καὶ τὴν ἀπελπισίαν καὶ τὴν ἀνησυχίαν σας, καὶ αὐτὴν τὴν ἰδέαν τὴν ὁποίαν σᾶς ἐνέπνευσαν τοῦ νὰ ἔλθητε παρ' ἐμοὶ, ὥστε ὅτε πρὸ ὀλίγου παρουσιάσθητε ἐνώπιόν μου, δὲν ἐξεπλάγην ἐκ τῆς ἐπισκέψεώς σας ταύτης, τὴν ὁποίαν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν περιέμενον.

— Τέλος; . . .

— Ἐπέτυχον τοῦ ποθουμένου.

— Καὶ τίς ἦτο ἡ πρόθεσίς σας;

— Ἡ πρόθεσίς μου εἶναι τοῦ νὰ σᾶς εἰπω τὰ ἑξῆς: Ὁ κ. Καρπαντιὲ δὲν εἶναι πολίτης ἐπικίνδυνος, αἱ δὲ ἀθῶαί του μηχανορραφίαι δὲν δύνανται νὰ ἐκπλήξωσιν ἢ νὰ ἐμβάλωσιν εἰς ἀνησυχίαν τὴν Κοινότητα.

— Λοιπόν!

— Ἀλλ' ὑπάρχει ἀνήρ τις ὅστις μᾶς καταπολεμεῖ τὴν στιγμὴν ταύτην σπουδαίως, ζητῶν νὰ συμβιβάσῃ τὰς συμπαθείας τῶν προαστείων μετὰ τῶν Βερσαλλιῶν, καὶ ὅστις προκαλεῖ ἐπὶ τέλους δι' ὅλων τῶν δυατῶν μέσων, τὴν διάστασιν μεταξὺ τῶν μᾶλλον ἐνθέρμων ὑπερασπιστῶν μας, καὶ τοῦτον τὸν ἄνδρα ἐπιθυμοῦμεν νὰ προσβάλωμεν.

— Ἀλλὰ δὲν τὸν γνωρίζω, ἐψέλλισεν ἡ Βέρθα, κατανοήσασα ἀορίστως πως τὴν ἀλήθειαν.

— Τὸν γνωρίζετε κάλλιστα, δεσποσύνη, ὑπέλαβεν ὁ Ροβέρτος, δύναμαι δὲ νὰ προσθέσω ὅτι ὑμεῖς μόνη δύνασθε νὰ μᾶς τὸν παραδώσητε.

— Ἐγώ!

— Ἡμεῖς! Δ ότι ὅλαι αἱ μέχρι τοῦδε καταδιώξεις ἡμῶν ἀπέτυχον, φαίνεται δὲ ὅτι μυστηριώδης τις δύναμις τὸν προστατεύει. . . Ἐν τούτοις καθ' ἑκάστην ἀνακαλύπτομεν τὴν ἐπίμονον καθ' ἡμῶν ἀπέχθειάν του καὶ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ προσηλυτισμοῦ τὸν ὁποῖον ἐπιδιώκει.

— Ἀλλὰ τὸ ὄνομα τοῦ ἀνδρὸς τούτου;

Ὁ Ροβέρτος τὴν ἐθεώρησεν ἀσκαρδαμυκτί.

— Εἶναι ἀνάγκη νὰ σᾶς τὸ εἰπω;

— Μήπως ἐννοεῖτε τὸν Μαυρίκιον;

— Μάλιστα· περὶ αὐτοῦ πρόκειται.

— Καὶ ἐλπίζετε ὅτι θέλω σᾶς τὸν παραδώσει;

— Ἐξακολουθῶ νὰ τὸ ἐλπίζω.

— Ἀλλ' εἶναι μωρία!

— Μὴ τὸ πιστεύσητε ποσῶς.

— Ἀλλὰ τὸν ἀγαπῶ.

— Τὸ γνωρίζω.

— Ἤθελον προτιμήσει τὸν θάνατον μᾶλλον, ἢ νὰ διαπράξω τοιοῦτον αἶσχος!

— Ἀναμφιβόλως, δεσποσύνη· Γνωρίζω κάλλιστα τὸν ἐνδύμυχον ὑμῶν τοῦτον ἔρωτα ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ λησμονῆτε ὅτι ἔχομεν εἰς χεῖρας ἡμῶν πολύτιμον ὅμηρον, τὸν ὁποῖον ἐπίσης ἀγαπᾶτε, ὥστε ἐὰν ἐπιθυμῆτε νὰ

SISMANOGLIO MEGARO

διασώσητε τὸν πατέρα σας....

— Τί λέγετε! θὰ ἔχετε τὴν σκληρότητα τοῦ νὰ μοὶ προτείνητε μίαν τοιαύτην ἀτιμίαν;

Ὁ Ροβέρτος ἐξέβαλε κραυγὴν γέλωτος·

— Πράττει τις ὅ,τι δύναται, δεσποσύνη, ἀπεκρίνατο μετ' εἰρωνείας, δὲν στερούμεθα δὲ μέσων.

— Ἀλλ' ὁ πατήρ μου οὐδένα κίνδυνον διατρέχει, ὡς πρό τινος εἴπετε. ἡ κράτησίς του δὲν δύναται ἐπὶ πολὺ νὰ διαρκέσῃ, οἱ δὲ δικασταί του θέλουσιν ἀναγνωρίσει ἐπὶ τέλους...

Ὁ Ροβέρτος ὕψωσε τοὺς ὤμους.

— Οἱ δικασταί του, εἴπετε; ἀπεκρίνατο διὰ τοῦ αὐτοῦ ὕρους. Πιστεύετε λοιπὸν ὅτι ἡ Κοινότης, ἐν ᾗ ἤδη εὑρίσκεται τρομερᾷ ἀταξίᾳ, θέλει λάβει καιρὸν νὰ ἐφαρμόσῃ τὰς τοσοῦτον λεπτομερεῖς διατυπώσεις τῆς συνήθους αὐτῇ δικαιοσύνης;

— Ἄ! εἶναι λοιπὸν τρομερόν.

— Ἀναλογίσθητε.

— Ἀλλ' οὐδέποτε προὐτάθη παρομοία συμφωνία.

— Παρ' ὑμῶν ἐξήρτηται τὸ νὰ ἀπελευθερώσητε τὸν Κ: Καρπαντιέ.

— Καὶ αὔθις σιγὴ ἐπεκράτησεν ἐπί τινα στιγμὴν, καθ' ἣν ἡ Βέρθα ζωηρῶς συνεταράχθη.

— Ἀπερίγραπτος ὑπῆρξεν ἡ συγκίνησίς της, τὸ δὲ στῆθός της μετ' ἀγωνίας ὑψοῦτο ἐνῶ μετὰ βίας προσεπάθει νὰ καταστείλῃ τοὺς λυγμούς της.

Ὁ Ροβέρτος δὲν ἔπαυε παρατηρῶν αὐτὴν διὰ βλέμματος ἀπαθοῦς καὶ ψυχροῦ.

Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μειδίαμα συνέσπελλε τὰ χείλη του, ἠδύνατό τις δὲ νὰ εἴπῃ ὅτι ἐτέρπετο ἐκ τοῦ θλιβεροῦ ἐκείνου θεάματος, ὅπερ καὶ τὴν σκληροτέραν καρδίαν ἠδύνατο νὰ συγκινήσῃ.

Ὅθεν ἐπανέλαβε μετ' ὀλίγον:

— Ἄλλως τε, εἶπε, δὲν ὑφίσταται εἰσέτι ἐπικείμενός τις κίνδυνος, ὥστε ἔχετε καιρὸν νὰ σκεφθῆτε. Μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὁ πατήρ σας θέλει τύχει περιποιήσεως· πιστεύσατέ μοι ὅμως, δεσποσύνη, καὶ λάβετε ὑπ' ὄψιν τὴν συμβουλὴν τὴν ὁποίαν σὰς δίδω. Ἐὰν βραδύνητε ἐπὶ πολὺ νὰ λάβητε ἀπόφασίν τινα, καὶ, ἐὰν διστάζητε νὰ ποιήσητε ἐκλογὴν μεταξὺ τοῦ Κ. Καρπαντιὲ καὶ τοῦ Μαυρικίου, εἰς ὑμᾶς θέλει ἐπιρριφθῆ ἡ εὐθύνη τῶν φοβερῶν ἀποτελεσμάτων, ἅτινα οὐδεμία ἀνθρωπίνη δύναμις θέλει δυνηθῆ νὰ προλάβῃ ἴσως ἐντὸς τινων ἡμερῶν.

— Αὕτη λοιπὸν εἶναι ἡ τελευταία λέξις σας, κύριε; εἶπεν ἡ Βέρθα ἡμιθανής.

— Μάλιστα, δεσποσύνη, ἀπεκρίνατο ὁ Ροβέρτος.

— Τότε λοιπὸν εἰς μάτην ἐπιμένω;

— Εἶναι ἀνωφελές.

— Δύναμαι ἄρα νὰ ἀποσυρθῶ;

— Πιστεύσατέ μοι ὅτι λυποῦμαι διότι δὲν ἠδυνήθην νὰ σᾶς εὐγνωμονήσω πλειότερον περὶ τῆς ἐν Βκρὲν φιλοξενίας σας, τῆς ὁποίας ἐν τούτοις ἡ ἀνάμνησις μοὶ εἶναι ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις προσφιλής.

Ἡ Βέρθα οὐδὲ λέξιν προσέθετο.

Ἠγέρθη λοιπὸν, καὶ χαιρετήσασα τὸν Ροβέρτον ἐξῆλθε τῆς θύρας.

Μεταβᾶσα εἰς τὴν οἰκίαν ἦτο μᾶλλον ταραγμένη καὶ μᾶλλον τεθορυβημένη ἢ καθ' ἣν στιγμὴν ἀνεχώρει.

Ἡ κατάστασις ἦτο τρομερά· δὲν ἠδύνατο δὲ ν' ἀπαλλαχθῇ αὐτῆς ἡ θυσιάζουσα ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἐπὶ μᾶλλον ἐν τῷ κόσμῳ ἠγάπα.

Τῷόντι· δὲν ἦτο καιρὸς δισταγμῶν· ἀλλ' ἐν τούτοις πῶς ἠδύνατο νὰ συγκατανεύσῃ εἰς ἀπόφασιν ἥτις ἤθελε προξενήσει τὴν καταστροφὴν τοῦ Μαυρικίου;

Ἡ Λουκία ἀνυπομόνως ἀνέμενε τὴν ἐπάνοδον τῆς κυρίας της, πάραυτα δὲ ἐκ τοῦ ὕφους της ἐμάντευσεν ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ διαβήματός της δὲν ὑπῆρξεν εὐνοϊκόν.

— Ἡ Βέρθα τὰ πάντα διηγήθη εἰς αὐτὴν θρηνοῦσα, καὶ μὴ δυναμένη πλέον νὰ καταστείλῃ τοὺς λυγμούς της

Ἡ Λουκία συνήνωσε τὰ δάκρυά της μετὰ τῶν τῆς κυρίας της, ἀφοῦ εἰς μάτην προσεπάθησε νὰ ἐνθαρρύνῃ αὐτὴν καὶ νὰ τὴν ἀνακαλέσῃ εἰς τὰς δυνάμεις της.

Ἡ νὺξ, τὴν ὁποίαν διῆλθεν ἡ Βέρθα συνεπείᾳ τοῦ συμβεβηκότος ἐκείνου, ὑπῆρξεν ἡ μᾶλλον τεταραγμένη.

Μόλις ἠδυνήθη νὰ λάβῃ ὡρῶν τινων ἀνάπαυσιν.

Ὅθεν εἶχεν ἐξυπνήσει ἅμα τῇ αὐγῇ.

Τὸ πρῶτον δὲ αὐτῆς ἔργον ὑπῆρξε τὸ νὰ καλέσῃ τὴν Λουκίαν.

Ἅμα τῇ προσκλήσει ταύτῃ ἡ παιδαγωγὸς ἔσπευσεν.

Ἀλλὰ μόλις τὴν εἶδεν εἰσερχομένην ἡ Βέρθα, καὶ ἐν τῇ φυσιογνωμίᾳ της διέκρινεν ἀσύνηθές τι ὕρος.

Διὸ καὶ ἐξεπλάγη.

— Τί συμβαίνει; Λουκία, τὴν ἠρώτησε μετὰ φόβου.

— Πρὸ ἑνὸς τετάρτου τῆς ὥρας, κυρία, ἀπεκρίνατο ἡ Λουκία, κάποιος περιμένει ἐκεῖ, ὅστις ἐπιθυμεῖ νὰ σᾶς ὁμιλήσῃ.

— Κάποιος, εἶπες; εἶπεν ἡ Βέρθα. Καὶ τίς εἶναι οὗτος;

— Ὁ κ. Μαυρίκιος.

Ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τούτῳ ἡ καρδία τῆς Βέρθας συνεστάλη καθ' ὑπερβολήν.

ΚΓ'.

Ο ΟΜΗΡΟΣ.

— Ὁ Μαυρίκιος! ἐπανέλαβεν. Ὁ δυστυχὴς διόλου δὲν ὑποπτεύεται ὅτι....

— Ἐπιθυμεῖτε νὰ εἰσέλθῃ;

— Μάλιστα! μάλιστα! Λουκία· ἂς εἰσέλθῃ! ἐπιθυμῶ νὰ τῷ ὁμιλήσω, ἐπιθυμῶ....

Ἡ Λουκία ἐξῆλθε μετὰ σπουδῆς, μετά τινα δὲ λεπτὰ ὁ Μαυρίκιος εὑρίσκετο πλησίον τῆς Βέρθας.

Ἐὰν ἡ τελευταία αὕτη εὑρίσκετο κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἧττον σύννους, ἤθελε παρατηρήσει τὸ βεβιασμένον καὶ περίφροντι τοῦ Μαυρικίου ὕφος, καὶ τὴν βαθείαν τῶν χαρακτήρων του ἀλλοίωσιν.

Ἀλλ' ἡ Βέρθα συνεταράττετο ὑφ' ἑτέρων διαλογισμῶν, ὥστε οὐδόλως ἐφαντάσθη νὰ παρατηρήσῃ τὴν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἀγωνιώδη τῶν χαρακτήρων τοῦ Μαυρικίου ἔκφρασιν.

Ἔδραμε λοιπὸν ἐνώπιόν του καὶ ἔθλιψε τὴν χεῖρά του μετὰ πλείονος ἢ τὴν προτεραίαν στοργῆς.

— Ἄ! Ὑμεῖς εἶσθε, Μαυρίκιε, τῷ εἶπε δι' ὕρους τρυφερότητος. Σᾶς περιέμενον ἀνυπομόνως, διότι ἐπεθύμουν πολὺ νὰ σᾶς ἴδω.

— Ἐποίησας τὸ διάβημα ὅπερ χθὲς σοὶ συνεβούλευσα; εἶπεν ὁ Μαυρίκιος.

— Μάλιστα, φίλε μου. Χθὲς μετέβην πρὸς συνάντησιν τοῦ κ. Ροβέρτου Λένλαϊ.

— Λοιπόν;

— Μὲ ὑπεδέχθη φιλοφρόνως.

— Τί δὲ σοὶ ὑπεσχέθη;

— Οὐδέν.

— Δὲν θέλει λοιπὸν νὰ ἀπελευθερώσῃ τὸν πατέρα σου;

— Διατείνεται ὅτι δὲν δύναται εἰσέτι ἐπὶ τοῦ παρόντος, μοὶ ὑπεσχέθη ὅμως ὅτι θέλει προσπαθήσει, ὥστε μετά τινας ἡμέρας, ἴσως δὲ καὶ αὔριον...

— Αὔριον, μετά τινας ἡμέρας! Αὕτη λοιπὸν εἶναι ἡ μόνη ἀπάντησις τὴν ὁποίαν σοὶ ἔδωκε;

— Ἀναμφιβόλως.

— Ἐλπίζετε λοιπόν;

Ἡ Βέρθα φρικιάσασα δὲν ἐτόλμησε νὰ ἀπαντήσῃ.

Ἠσθάνετο τοὺς ὀφθαλμούς της πεπληρωμένους ὑπὸ δακρύων, καὶ δὲν ἐτόλμα νὰ προσηλώσῃ βλέμμα ἐπὶ τοῦ Μαυρικίου.

— Λοιπόν, ἀπεκρίνατο οὗτος, λοιπόν, Βέρθα, ἂς μὴ ἀρκεσθῶμεν εἰς ἀπαντήσεις διφορουμένας· μὴ λησμονεῖς ὅτι εὑρισκόμεθα εἰς τρομερὰς στιγμάς, ὥστε εἶναι χρεία νὰ μὴ ἐπαναπαυθῶμεν νομίζοντες ὅτι αἱ περιστάσεις αὗται εἶναι ἐκ τῶν συνήθων. Ἡ ἀπάντησις αὕτη τοῦ Ροβέρτου εἶναι σπουδαιοτέρα ἢ ὅσον φαντάζεσαι.

— Πῶς τοῦτο;

— Γνωρίζω ἐγὼ τὸν Ροβέρτον· ἐπίσης δὲ δὲν ἀγνοῶ τοὺς σκοποὺς τῶν ἀνδρῶν οἵτινες συμμερίζονται μετ' αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν. Τὰ συμβεβηκότα ἀπό τινων ἡμερῶν σπεύδουσι μετὰ θαυμασίας ταχύτητος, καὶ προσεγγίζομεν εἰς τὰς στιγμὰς σπουδαιοτάτων ἀποφάσεων· πᾶσα λοιπὸν βραδύτητος στιγμὴ δύναται νὰ ἐμβάλῃ εἰς κίνδυνον τὴν ζωὴν ἑκάστου ἀνδρός.

— Τί λέγετε;

— Τὴν ἀλήθειαν, Βέρθα. Ἡ Κοινότης καταστρέφεται, αἱ δὲ Βερσαλλίαι κερδίζουσι καθ' ἑκάστην ἔδαφος, ἴσως δὲ μετά τινας ἡμέρας, ἢ αὔριον, ὁ στρατὸς θέλει εἰσέλθει εἰς Παρισίους.

— Ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ πατήρ μου θέλει διασωθῇ, ἀνέκραξεν ἡ Βέρθα μετὰ φωνῆς ἀπεριγράπτου ἐκφράσεως.

— Ὁ πατήρ σου θέλει ἀπολεσθῇ! ἀπεκρίνατο ὁ Μαυρίκιος. Πρέπει νὰ φοβώμεθα τὰς παραφορὰς τῆς ἰσχάτης ὥρας, καὶ τὰς συνοπτικὰς ἀποφάσεις τὰς ὁποίας θέλει προκαλέσει ἡ μανία τῆς ἐκδικήσεως. Οἱ ἄνδρες οὗτοι δὲν θέλουσιν ὑποχωρήσει — τὸ γνωρίζω δὲ ἀπὸ σήμερον — μήτε ἀπέναντι τῆς θανατώσεως τῶν ὁμήρων, μήτε ἀπέναντι τῆς πυρπολήσεως τῶν κυριωτέρων τῶν Παρισίων συνοικιῶν.

— Ἆ! Εἶναι τρομερόν!

— Σοὶ τὸ εἶπον.

— Τί νὰ πράξωμεν λοιπόν;

— Νὰ διασώσωμεν ὅσον τάχιστα τὸν πατέρα σου.

— Καὶ πῶς;

— Δὲν ὑπάρχει μέσον τι; Δὲν σοὶ ὑπέδειξαν ἔξοδόν τινα ἐκ τῆς ὀλεθρίας ταύτης θέσεως;

Ἡ Βέρθα ἐκυριεύθη ὑπὸ φρικιάσεως.

Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Μαυρικίου τὴν ἔρριπτον καὶ αὖθις εἰς τὴν σκληρὰν πραγματικότητα, ὥστε μετὰ ταραχῆς ἀνεπόλει τὸ τρομερὸν δίλημμα εἰς ὃ τὴν ἔθετεν ἡ πρότασις τοῦ Ροβέρτου.

Ἐπρόκειτο δηλ. νὰ ἀνταλλάξῃ τὴν ζωὴν τοῦ Μαυρικίου ἀντὶ τῆς τοῦ πατρός της!

Ὁλόκληρον λοιπὸν τὸ αἷμα κατεψύχθη εἰς τὰς φλέβας της, ἡ δὲ καρδία της ἔπαυσε πάλλουσα ἐπί τινας στιγμάς, καὶ νέφος πυκνὸν ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμούς της.

— Τί ἔχεις, Βέρθα; εἶπεν ὁ Μαυρίκιος, πλησιάζων πρὸς αὐτὴν καὶ λαμβάνων τὰς χεῖράς της.

— Οὐδέν! δὲν ἔχω οὐδέν, ἀπεκρίνατο κατηφὴς ἡ νεᾶνις· ὅσα μοὶ διηγήθητε εἶναι τρομερά. Σκέπτομαι περὶ τοῦ δυστυχοῦς πατρός μου, διερωτῶμαι δὲ ἐὰν ἐν τῇ ἀπελπιστικῇ ταύτῃ θέσει ἡ Θεία Πρόνοια δὲν θέλει ἔλθει εἰς βοήθειάν μου!

Ὁ Μαυρίκιος ἐμειδίασε μελαγχολικῶς καὶ θλιβερῶς.

— Τῷόντι· εἶναι τρομερὰ ἡ θέσις ἡμῶν, εἶπεν, ἀλλὰ θέλω καταβάλει πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως τοῖς ἀποσπάσω τὸ θῦμά των.

— Καὶ ἔχεις μέσον τι πρὸς τοῦτο;

— Ἴσως.

— Ὁποῖον εἶναι;

— Βραδύτερον θέλεις τὸ μάθει.

— Πότε λοιπόν;

— Αὔριον, ἀναμφιβόλως.

— Ἆ! προσέξατε τοὐλάχιστον, Μαυρίκιε· προσέξατε.

— Εἰς τί;

— Εἰς ἑαυτόν. Θεέ μου! Διότι δὲν γνωρίζω σχεδὸν τί πράττω. Εἶμαι τεταραγμένη καὶ φοβοῦμαι.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Μαυρίκιος ἐκινήθη ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ ἀναχωρήσῃ, τὸν ἐκράτησεν ἐκ τῶν χειρῶν μετ' ἀπελπιστικῆς σχεδὸν προσπαθείας.

— Ποῦ μεταβαίνετε! εἶπεν ἐκτὸς ἑαυτῆς.

— Σὲ ἐγκαταλείπω, ὅπως ἐνασχοληθῶ περὶ τοῦ πατρός σου.

— Ἀπὸ τοῦδε;

— Δὲν πρέπει νὰ παρέρχηται ὁ χρόνος.

— Ἀλλὰ, τοὐλάχιστον, ἐνεργήσατε μετὰ περισκέψεως.

— Σοὶ τὸ ὑπόσχομαι.

— Διασώσατε τὸν πατέρα μου, ἀλλὰ μὴ ἐκτίθεσθε ὑμεῖς ὑπὲρ τὸ δέον.

— Μὴ ἀνησυχεῖς.

— Πότε θὰ σᾶς ἐπανίδω;

— Ἀγνοῶ.

— Ἐντὸς ὀλίγου;

— Πιθανῶς.

Ὁ Μαυρίκιος καὶ αὖθις προὐχώρησε κατὰ ἓν πρὸς τὴν θύραν βῆμα, ἀλλὰ καὶ αὖθις ἡ Βέρθα προσεπάθησε νὰ τὸν ἀναχαιτίσῃ.

— Περιμείνατε! εἶπε, μᾶλλον τεταραγμένη ἢ ὅτον προσεπάθει νὰ τὸ ὑποκρύψῃ. Μὴ ἀναχωρεῖτε εἰσέτι. Τοσαῦτα ἔχω νὰ σᾶς εἴπω! Ἐὰν ἐγνωρίζετε . . .

— Δυστυχὴς Βέρθα! εἶπεν ὁ Μαυρίκιος, ὅστις οὐχ ἧττον ἦτο συγκεκινημένος καὶ τεταραγμένος τῆς νεάνιδος.

— Ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ μὴ σᾶς ἐπανίδω;

— Ὁποία ἰδέα!

— Δὲν τὸ εἴπετε πρὸ ὀλίγου; Αἱ στιγμαὶ τὰς ὁποίας διατρέχομεν εἶναι τρομεραί, οὐδεὶς δὲ ὑπάρχει ἀνὴρ ὅστις δὲν εὑρίσκεται εἰς κίνδυνον;

— Εἶναι ἀληθές.

— Μαυρίκιε!

— Βέρθα!

— Ἡ Βέρθα δὲν ἀντέσχε πλέον· ὁλόκληρος ἡ καρδία της εὑρίσκετο ὑπὸ τὸ κράτος σφοδρᾶς συγκινήσεως, διὸ καὶ ἔδραμε νὰ ριφθῇ ἀσπαίρουσα, ἀναίσθητος καὶ σκοτοδινιῶσα εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Μαυρικίου.

— Ὄχι! ὄχι, ἀνέκραξε ρίπτουσα παράφορας τοὺς δύο αὐτῆς βραχίονας περὶ τὸν τράχηλόν του. Ἀκούσατέ μου, καὶ μὴ ἐκπλήττεσθε μήτε ἐκ τῶν λόγων μου μήτε ἐκ τῆς στάσεώς μου . . . . — Μαυρίκιε . . . . Γνωρίζετε ὅτι σᾶς ἀγαπῶ· δὲν ἔχει οὕτω; . . καὶ ὅτι εἶσθε ὁ πρῶτος καὶ μόνος μου ἔρως!... Καθ' ἣν στιγμὴν λοιπὸν θέλω σᾶς ἐγκαταλίπει, ἀγνοῶ ὁποία θλῖψις μὲ κυριεύει, καὶ ὁποία ταραχὴ σπαράττει τὴν καρδίαν μου. Ἀλλὰ, μεταξὺ ὅλων μοὶ φαίνεται ὅτι ὁ χωρισμὸς οὗτος εἶναι ἐπίσημος, καὶ ὅτι δυστύχημά τι ἐπαπειλεῖ ἀμφοτέρους ἡμᾶς, ἴσως δὲ καὶ δὲν θέλω σᾶς ἐπανίδει διὰ παντός.

Ἡ μνηστή σου, λοιπόν, ἡ σύζυγός σου, Μαυρίκιε, σοὶ ὁμιλεῖ τὴν στιγμὴν ταύτην, καὶ διὰ τελευταίαν φορὰν θλίβει τὰς χεῖράς σου καὶ σοὶ δίδει τὸ φίλημα τοῦ ἀποχωρισμοῦ.

Ἐνῷ δὲ ὡμίλει τοιουτοτρόπως ἡ Βέρθα ἔλαβε μεταξὺ τῶν χειρῶν της τὸ μέτωπον τοῦ Μαυρικίου καὶ τὸ ἠσπάσθη ἐπανειλημμένως μετὰ σφοδροῦ ἐνθουσιασμοῦ. Ἔπειτα δὲ, συγκεχυμένη δι' ὅ,τι πρὸ ὀλίγου ἔπραξεν, ἀπεσπάσθη τῆς ἀγκάλης του καὶ ἔδραμε μετὰ σπουδῆς ἐντὸς τοῦ κοιτῶνός της.

Ὁ Μαυρίκιος ἔμεινεν ἐπί τινα λεπτὰ τεθορυβημένος ἐκ τοῦ συμβάντος τούτου.

Ἦτον ἀφῃρημένος καὶ ἀμφίβολος, βαθὺς δὲ δισταγμὸς ἐκυρίευε τὴν διάνοιάν του.

Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἐπανέλαβε τὴν ἀπάθειάν του, ἐκίνησε μετὰ θάρρους τὴν κεφαλὴν καὶ ἐπὶ τέλους ἀπεσύρθη ἔχων τὴν φορὰν ταύτην ὑπερτάτην ἀπόφασιν.

Ἡ Βέρθα εἶχεν εἰσέλθει εἰς τὸν κοιτῶνά

SISMANOGLIO MEGARO

της, κυριευθεῖσα ὑπὸ σπαραξικαρδίων ἀνησυχιῶν.

Ἐθεώρει ὡς βέβαιον τοῦ λοιποῦ ὅτι ὁ Μαυρίκιος διέτρεχε τοὺς μεγαλητέρους κινδύνους· ὅτι ἡ τελευταία αὐτη συνέντευξις τὴν ὁποίαν μετ' αὐτοῦ ἔσχεν ἦτον ἴσως ἡ ἐσχάτη, ὅτι ἔμελλε νὰ ἀπολεσθῇ, χωρὶς νὰ ἐπιτύχῃ νὰ τὸν ἐπανίδῃ τοῦ λοιποῦ.

Ἐθρήνει λοιπὸν πικρῶς καὶ παρεκάλει ἐκ βάθους τῆς καρδίας αὐτῆς τὸν Θεὸν προσκαλῶν αὐτὸν εἰς βοήθειαν δι' ὅλης τῆς φωνῆς τῆς δακρυρροούσης καρδίας της.

Ἦτον ἤδη ἐξηντλημένη, αἱ δὲ δυνάμεις της ἐξέλιπον, οὐδεμίαν δὲ ᾐσθάνετο ἰσχὺν ὅπως πλειότερον ἀντιστῇ, ὥστε οὐδὲν ἄλλο ἐζήτει ἢ τὸν θάνατον, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἤθελε στερηθῇ τοῦ Μαυρικίου.

Εἰς τοιαύτην εὑρίσκετο κατάστασιν . . .

Ἡ νὺξ ἤδη ἐπήρχετο, ἐνῷ ἐκείνη δὲν εἶχεν ἐξέλθει τοῦ κοιτῶνός της, ἔνθα εἶχε διατάξει νὰ τὴν ἀφήσωσι μόνην.

Τὴν στιγμὴν ταύτην ἰσχυρὸς κρότος ἠκούσθη ἐντὸς τῆς οἰκίας, ὅστις τὴν ἔκαμε νὰ ἀνασκιρτήσῃ, καθ' ἣν στιγμὴν προσηύχετο.

Ἔπειτα, φωνή τις γνωστὴ ἠκούσθη πλησίον της, προφέρουσα συγχρόνως καὶ τὸ ὄνομά της.

Ἠγέρθη λοιπὸν καὶ ἔσπευσε πρὸς τὴν θύραν.

Ἀλλὰ μέλις τὴν εἶχεν ἀνοίξει, καὶ ἐξέβαλε κραυγήν, ριφθεῖσα ἀναίσθητος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Ὁ κ. Καρπαντιὲ εὑρίσκετο ἀπέναντί της!

ΚΔ'.

Ο ΕΡΥΘΡΟΥΣ ΑΛΕΚΤΩΡ.

Ἡμέρας τινὰς μετὰ τὰ συμβεβηκότα ταῦτα, ἔν τινι πενιχρῷ ὑπερώῳ τῆς ὁδοῦ Βιαναιζάνς, ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ βρωμεροῦ ἐκείνου οἰκηματίου ἔνθα ὡδηγήσαμεν ἤδη τὸν ἀναγνώστην, γυνή τις εἰσήρχετο μόνη, καὶ ἐκάθησε σκυθρωπὴ, σύννους καὶ σχεδὸν κατηφὴς ἐπί τινος κατεσχισμένης ἕδρας, πλησίον τῆς δικτυωτῆς κλίνης, ἐφ' ἧς δὲν ὑπῆρχε σχεδὸν ἢ εὐτελές τι ἀχυρόστρωμα καὶ ἐσχισμένη στρωμνή.

Ἦτον ἤδη μεσονύκτιον.

Λεπτόν τι κηρίον ἐφώτιζε τὸν οἰκίσκον, ὅπερ ἔρριπτε τῇδε κἀκεῖσε πενθηρὰς καὶ ἐρυθρὰς ἀνταυγείας.

Ἡ γυνὴ ἦτο σιωπηλὴ, τὸ δὲ πυρὸν βλέμμα της κατώπτευεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὰς γωνίας τοῦ ὑπερώου, κατά τινας στιγμὰς δὲ μάλιστα φρικίασίς τις ἐτάραττε τὰ μέλη της ὡσεὶ ἤκουε κραυγήν τινα ἢ ἀναφώνησιν, ἐξερχομένην αἰφνιδίως ἐκ τοῦ μονήρους ὑπερώου.

Ἡ γυνὴ αὕτη ἦτον ἡ Ἰωάννα.

Εἴπομεν ἤδη ὅτι καθ' ἣν ἡμέραν ἡ Βίρθα συνήντησεν αὐτὴν ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας, ἔνθα εἶχεν εἰσέλθει ὅπως προσευχηθῇ, ἦτον οἰνοφλυγής.

Τὸ ὀλέθριον τοῦτο πάθος τῆς μέθης τὴν εἶχε τωόντι κυριεύσει ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠμπάγη τὸ τέκνον της.

Δὲν εἶχε μὲν ἀπολέσει τὰς φρένας, εἰ καὶ ἡ θλῖψις βαθέως εἶχε κλονίσει τὴν διάνοιάν της, ἀλλ' ἐπεθύμει νὰ διασκεδάσῃ τὴν μελαγχολίαν της, ὥστε ἐζήτει διὰ τῆς καταχρήσεως τῶν πνευματωδῶν ποτῶν τὴν λήθην τῆς ἀλγεινῆς ἐκείνης θλίψεως, ἐξ ἧς κατὰ τὰς πρώτας στιγμὰς μικροῦ δεῖν κατεβάλλετο.

Ἄλλως τε δὲ, περιεστοιχεῖτο ὑπὸ ἀνδρῶν οἵτινες ἐνδιεφέροντο εἰς τὸ νὰ τὴν παρασύρωσιν εἰς τὴν ὁδὸν ταύτην.

Ἡ Ἰωάννα δὲν ἀνεπόλει πλέον τὸ τέκνον της τὸ ὁποῖον ἐστερήθη, εἰμὴ ἐκ διαλειμμάτων.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἔτρεφε πρὸς αὐτὸ τὴν αὐτὴν πάντοτε ἐνδόμυχον ἀγάπην, τὴν αὐτὴν σταθερότητα καὶ τὴν αὐτὴν φλογερὰν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ τὸ ἐπανεύρῃ.

Ἀλλὰ, ἀγάπη, τρυφερότης, ἐπιθυμία, πάντα ταῦτα ἐξήπτοντο καθ' ἣν στιγμὴν ὠθουμένη ὑπὸ ἀδυσωπήτου τινὸς δαίμονος ἔβρεχε τὰ χείλη αὐτῆς εἰς τὸ δηλητηριῶδες ποτήριον ἐν ᾧ ἐζήτει τὴν μέθην!

Εἴπομεν ἤδη ὅτι δὲν ἦτο πλέον ἡ Ἰωάννα ἐκείνη τὴν ὁποίαν ἐγνωρίσαμεν.

Πρόωρός τις ἐξαχρείωσις εἶχε μεταβάλει τοὺς χαρακτῆράς της, ἡ δὲ φωνή της κατέστη ὑπόκωφος καὶ βραγχνώδης, ἐνῷ ὁ ὀφθαλμός της ἔρριπτεν ἀγρίας λάμψεις.

Ἐν τούτοις πᾶν μητρικὸν αἴσθημα δὲν εἶχεν εἰσέτι σβεσθῇ ἐν αὐτῇ.

Ἀλλὰ, παραδόξως πως, ἐκ διαλειμμάτων κυριευομένη ὑπὸ τοῦ ὁρμεμφύτου ὅπερ διετηρεῖτο εἰσέτι μετὰ τὴν διαφθοράν της, ἤγειρε τὴν κεφαλήν. Τότε δὲ ὁ ὀφθαλμός της ἐπληροῦτο ὑπὸ διαυγῶν λάμψεων καὶ ἔμενε προσεκτικὴ καὶ ἄφωνος, ὡσεὶ ἡ φωνὴ τοῦ τέκνου της τῇ ὡμίλει εἰς τὸ οὖς της.

Καθ' ἣν ἑσπέραν συναντῶμεν αὐτὴν, ἡ Ἰωάννα εἶχεν εἰσέλθει εἰς τὸ ὑπερῷον, ἀφοῦ ἐπὶ μίαν ὡς ἔγγιστα ὥραν εἶχε μείνει εἰς τὸ κατώγαιον τοῦ ρυπαροῦ ἐκείνου οἰκίσκου, ἔνθα παραδοθεῖσα εἰς τὸ προσφιλὲς αὐτῇ πνευματῶδες ποτὸν, ἐμεθύσθη.

Ἡ μεταξὺ Κοινότητος καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῶν Βερσαλλιῶν πάλη προσήγγιζεν ἤδη εἰς τὸ τέρμα της, κατὰ δὲ τὰς τελευταίας μαχας ἡ Κοινότης ὑπέστη αἱματηρὰς ἀποτυχίας.

Ἐν ἐκ τῶν φρουρίων ὅπερ προεφύλαττε τὴν πρωτεύουσαν εἶχεν ἁλωθῇ, ἡ δὲ κατάστασις καθίστατο κρισιμωτάτη, ὥστε ἡ τελευταία ὥρα ἔμελλεν ἤδη νὰ σημάνῃ.

Ἔφθασε λοιπὸν τῶν σπουδαιοτάτων ἀποφάσεων ἡ στιγμὴ, καὶ μετ' αὐτῆς ἡ ὥρα τῆς παραφροσύνης καὶ τὸ αἴσθημα τῶν ἀνηκούστων κακουργημάτων!

Ἡ Ἰωάννα δὲν συνῃσθάνετο τὴν σπουδαιότητα τῶν μελλόντων συμβεβηκότων. Ἀορίστως πως ὅμως, ἐνῷ ἐκάθητο πλησίον τραπέζης τινὸς τοῦ κατωγαίου, εἶχεν ἀκούσει συνδιαλέξεις τινὰς αἵτινες τῇ προὐξένησαν φρικίασιν.

Ὁ Ροβέρτος στιγμάς τινας παρουσιάσθη, ἀλλ' αἱ στιγμαὶ ἐκεῖναι ἤρκουν.

Ἀνεπόλει εἰσέτι τοὺς λόγους του, τὴν πεπιεσμένην ἐντὸς τοῦ στήθους του φωνὴν, καὶ τὰς τραχείας καὶ πυρετώδεις κινήσεις του.

Ἐκ τοῦ βάθους τῆς καρδίας αὐτῆς ἠγάπα πάντοτε τὸν ἄνδρα τοῦτον.

Ἦτο ὁ μόνος τοῦ βίου της ἔρως, ὥστε βαθεία φρίκη τὴν εἶχε κυριεύσει.

Ἠννόει λοιπὸν, χωρὶς ὅμως νὰ διακρίνῃ τὸ αἴτιον, ὅτι μεταξὺ τῶν συμβεβηκότων ἅτινα προπαρεσκευάζοντο ὑπῆρχε κίνδυνός τις διὰ τὸν Ροβέρτον, ὥστε διηρωτᾶτο διὰ τίνων μέσων ἠδύνατο νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειάν του.

Ὅθεν ἀνέβη εἰς τὸ ὑπερῷον διὰ νὰ σκεφθῇ.

Ἐκεῖ λοιπὸν μόνη, μακρὰν τῶν φθοροποιῶν τοῦ οἰνοπωλείου διαταράξεων, ἠδύνατο κατὰ μόνας νὰ σκεφθῇ.

Στηρίξασα λοιπὸν τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ βραχίονος παρεδόθη εἰς διαλογισμούς.

Ἀλλὰ τί ἠδύνατο νὰ πράξῃ; Ὁποίας ὑπηρεσίας ἠδύνατο ὁ Ροβέρτος νὰ προσδοκᾷ παρ' αὐτῆς; Δὲν τῇ ὑπελείπετο πλέον οὔτε ἡ δύναμις, οὔτε ἡ θέλησις, ἀλλὰ μόνον τὰ ἄλγη, τὰ δάκρυα, καὶ ὁ θάνατος!

Ἔθλιψε λοιπὸν τὸ στῆθος διὰ τῶν δύο συνεσπασμένων χειρῶν της.

Ἀλλ' αἰφνιδίως ἠγέρθη καὶ ἔτεινε τὸ οὖς.

Τῇ ἐφάνη ὅτι εἶχεν ἀκούσει ἐν τῇ παρό-

δῳ, ἥτις ὡδήγει εἰς τὸ ὑπερῷον, βήματα.

Ὁλόκληρον τὸ αἷμα κατεψύχθη εἰς τὰς φλέβας της.

Τὰ βήματα εἶχον σταματήσει πρὸ τῆς θύρας.

Ἡ Ἰωάννα περιέμεινε.

Μόλις παρῆλθον λεπτά τινα.

Ἀλλ' ἔπειτα ἐπανειλημμένα κρούσματα ἀντήχησαν εἰς τὴν θύραν, ὅλον δὲ τὸ σῶμά της ἤρξατο νὰ φρικιᾷ.

— Τίς εἶναι; ἠρώτησε διὰ πνιγηρᾶς φωνῆς.

Ἡ θύρα ἠνοίχθη πάραυτα, ἐπὶ τῇ θέᾳ δὲ τοῦ εἰσελθόντος ἀνδρὸς ἡ Ἰωάννα ἐξέβαλε κραυγὴν καὶ ἐστάθη σχεδὸν τεταραγμένη.

Ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος ἦτο ὁ Ματών!

Ὁ Ματών! ὁ ἀνὴρ δηλαδὴ ὅστις ἐγένετο παραίτιος ὅλων τῶν δυσχιῶν τοῦ βίου της, ὁ ἄθλιος ὅστις προσφάτως ἔτι τῇ εἶχεν ἀφαιρέσει τὸ τέκνον της.

Πᾶσα λοιπὸν ἡ ἐναπολειφθεῖσα εἰσέτι αὐτῇ ἐνέργεια ἐξηγέρθη ἐπὶ τῇ θέᾳ του, καὶ ὥρμησε κατ' αὐτοῦ μὲ ὄρος παρωργισμένης ὑαίνης.

Ἆ! Σύ! Σὲ ἰδῶ! ἀνέκραξε ρίπτουσα παραφόρως τὰς δύο της χεῖρας ὅπως ἁρπάσῃ τὸν σκαπανέα.

Ὁ Ματών ὠπισθοχώρησε βήματά τινα.

— Αἴ! ἡσύχασε δὰ μικρά μου, εἶπε μειδιῶν· τίς σὲ ἐνοχλεῖ καὶ ὀργίζεσαι τοιουτοτρόπως;

— Ἐπὶ τίνι σκοπῷ ἦλθες ἐνταῦθα;

— Θά σοὶ τὸ εἴπω· μὴ βιάζεσαι.

— Ἔχεις νὰ διαπράξῃς καὶ ἕτερον κακούργημα;

— Μὴ ὄβρεις, παρακαλῶ.

— Ὁμίλησον, λοιπόν, ὁμίλησον!

Ὁ Ματών κατώρθωσε νὰ λάβῃ τὰς χεῖρας τῆς Ἰωάννας, οὕτω δὲ γενόμενος κύριος αὐτῆς, εἶχε προχωρήσει πρὸς τὸ ὑπερῷον.

— Ἀρκεῖ! ἀρκεῖ! εἶπε, μικρά μου, ἡσύχασον· τί διάβολον! δὲν στραγγαλίζουσι τοιουτοτρόπως τοὺς ἀνθρώπους χωρὶς νὰ τοὺς προειδοποιήσωσιν. Ἐὰν ἐγνώριζες τὸν σκοπὸν τῆς ἐπισκέψεώς μου. . . .

— Τί ἔχεις νὰ μοὶ εἴπῃς; ἠρώτησεν ἡ Ἰωάννα, ἥτις εἰς μάτην προσεπάθει νὰ ἀπαλλαχθῇ τῶν βραχιόνων τοῦ σκαπανέως.

— Ἐν πρώτοις θὰ σοὶ εἴπω τὸν ἄνθρωπον ὅστις μοὶ στέλλει ἐδῶ. Ἐπιθυμεῖς νὰ τὸν μάθῃς;

— Εἰπέ τον.

— Εἶναι ὁ Λένλαϊ!

— Ὁ Ροβέρτος! εἶπεν ἡ Ἰωάννα σκιρτήσασα.

— Αὐτὸς ὁ ἴδιος.

— Καὶ τί μὲ θέλει;

— Ἰδού! . . . Μεταξὺ ὅλων τῶν δυστυχημάτων, καὶ καθ' ἣν ὥραν ἴσως ἕκαστος ἐξ ἡμῶν ὀφείλει νὰ σκέπτηται περὶ τῆς ἀσφαλείας του, ὁ Ροβέρτος ἐτκέρθη περὶ σοῦ.

Ἡ Ἰωάννα διεσταύρωσε τὰς δύο χεῖράς της ἐπὶ τοῦ στήθους:

— Εἶναι δυνατόν! ἐψέλλισε κλείουσα τοὺς ὀφθαλμούς.

— Μάλιστα.

— Καὶ τί ἐπιθυμεῖ;

— Θέλει νὰ σὲ διασώσῃ.

— Θεέ μου! εἶναι ἀληθὲς τοῦτο! Ἐπαπειλούμεθα λοιπόν; Ἀλλ' ἐκεῖνος!

— Ἐκεῖνος! Θέλει πράξει ὅ,τι καὶ οἱ ἄλλοι, ἀναχωρῶν.

— Πῶς;

— Τοῦτο δὲν τὸ γνωρίζω ἀκόμη.

— Τὸ δὲ τέκνον μου! Τί ἐκάμετε τὸ τέκνον μου;

— Ἀλλ' ἀκριβῶς δι' αὐτὴν τὴν αἰτίαν μὲ ἀποστέλλει ἐδῶ.

— Ποῦ εὑρίσκεται; ὁμίλησον. . . . ἀποκρίθητι. . . θὰ δυνηθῶ νὰ τὸ ἐπανίδω; . . .

— Ἀναμφιβόλως.

— Καὶ ἐντὸς ὀλίγου;

— Ὁπόταν θέλῃς.

— Τί πρέπει νὰ πράξω;

— Νὰ μὲ ἀκολουθήσῃς.

Ἡ Ἰωάννα ἔρριψεν ὕποπτον ἐπὶ τοῦ Ματὼν βλέμμα.

— Νὰ σὲ ἀκολουθήσω, ἐπανέλαβε, τοιαύτην ὥραν; Καὶ εἰς ποίους τόπους;

— Δυσπιστεῖς λοιπὸν περὶ ἐμοῦ;

— Ἀλλά . . . .

— Ἐν τούτοις ποῖον ἐνδιαφέρον ἔχω εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν ἤθελον ἔλθει, ἐὰν δὲν μὲ διέταττεν ὁ Ροβέρτος;

Ἡ Ἰωάννα ἐδίστασε πρὸς στιγμήν.

— Ὄχι! ὄχι! ἀναμφιβόλως, εἶπε μετά τινας στιγμάς· ἔχεις δίκαιον. Ἐν τούτοις τοσοῦτον συνεχῶς ἠπατήθην, καὶ τοσοῦτον ἦκιστα διατίθεμαι εἰς τὸ νὰ πιστεύσω εἰς τὴν εὐτυχίαν . . . .

— Πρέπει ἐν τούτοις νὰ μὲ ἀκολουθήσῃς.

— Καὶ θὰ τὸ ἐπανίδω;

— Σοὶ τὸ ὑπόσχομαι.

— Ἀλλὰ διὰ ποίαν αἰτίαν αἱ τοσαῦται προφυλάξεις καὶ μυστικότητες; Διατί δὲν μοὶ λέγεις εἰς ποῖον τόπον τὸ ἀπέκρυψας;

Ὁ Ματὼν ὕψωσε τοὺς ὤμους:

— Ἄ! πολὺ λεπτολογεῖς, ἀπεκρίνατο· σκέφθητι ὅτι δὲν ἔχομεν νὰ χάνωμεν καιρὸν τοιουτοτρόπως εἰς ὑποψίας ἀνωφελεῖς· τὸ τέκνον σου σὲ περιμένει, ἀναδέχομαι δὲ νὰ σὲ ὁδηγήσω πλησίον του. Θέλεις νὰ μὲ ἀκολουθήσῃς, ἢ ὄχι;

Ἡ Ἰωάννα ἐποίησε σημεῖον συγκατανεύσεως καὶ ὑπέδειξε τὴν θύραν τοῦ ὑπερῴου.

— Ἔστω! εἶπεν. Ἔστω! Δὲν θὰ μὲ ἐλέγξωσιν ὅτι ἠρνήθην τὴν προσφορὰν τὴν ὁποίαν μοὶ παρέσχετε.

— Ἐμπρὸς λοιπόν . . . . Δεῖξόν μοι τὴν ὁδὸν καὶ θέλω σὲ ἀκολουθήσει.

— Ἀναχωροῦμεν;

— Ἂς ἀναχωρήσωμεν.

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἀμφότεροι ἐξῆλθον.

Ἐφ' ᾧ δὲ διήρχοντο διὰ τοῦ οἰνοπωλείου, ὁ Ματὼν ἔπιε ποτήριον ἀψίνθου, προσκαλέσας καὶ τὴν Ἰωάνναν νὰ τὸν μιμηθῇ.

Ἀπό τινος ἤδη χρόνου ἡ δυστυχὴς δὲν ἀνθίστατο εἰς τοιαύτας ἀποπείρας.

Ὅτε λοιπὸν εἶδε τὸ τρομερὸν ποτὸν ἐντὸς τοῦ ποτηρίου ὅπερ τῇ προσέφερεν, ἔτεινε μηχανικῶς τὴν χεῖρα καὶ τὸ ἔφερεν ἐπὶ τῶν χειλέων.

Ἔπιε λοιπόν.

Ἐφ' ᾧ ἤδη εὑρίσκετο ἐν καταστάσει μέθης, νέον πῦρ ἤρξατο κυκλοφοροῦν εἰς τὰς φλέβας της, ὁ δὲ ὀφθαλμός της ἐφωτίσθη ὑπὸ ἀγρίων λάμψεων:

— Τί περιμένομεν; εἶπεν εἰς τὸν Ματὼν ἐπαναθέτουσα ἐπὶ τοῦ γραφείου τὸ ποτήριόν της.

— Οὐδέν· ἀπήντησεν ὁ Ματών.

— Ἂς ἀναχωρήσωμεν λοιπόν.

— Ἂς ἀναχωρήσωμεν.

Οὕτω δὲ μετὰ μίαν στιγμὴν εὑρίσκοντο ἐν τῇ ὁδῷ.

Ἡ νὺξ ἦτο βαθυτάτη.

Ὀλίγοι διαβάται εὑρίσκοντο εἰς τὰς τριόδους δι' ὧν διῆλθον, ἐνῶ δὲ κἀκεῖσε δὲ φρουροί τινες μὲ τὸ ὅπλον ἐπ' ὤμων καὶ ἐκ διαλειμμάτων περιπολίαι.

Ἀλλ' εἰς ἀπόστασίν τινα ἠκούετο ὁ βρόμος τοῦ τηλεβόλου ὅστις ὅλονὲν προσήγγιζε.

Καθ' ὁδὸν ὁ Ματὼν καὶ ἡ Ἰωάννα συνήντησαν ὁμίλους γυναικῶν καὶ παιδίων, οἵτινες ἐβάδιζον κατεσπευσμένῳ βήματι, ἀλλὰ λίαν ἀτάκτως.

— Ποῦ μεταβαίνουσιν αἱ γυναῖκες αὗται; ἠρώτησε μετὰ περιεργείας τὸν Ματών.

— Ἐστρατολογήθησαν ὑπὲρ τῆς Κοινότητος, ἀπεκρίνατο ὁ τελευταῖος οὗτος.

— Καὶ ποίας ὑπηρεσίας δύνανται νὰ παράσχωσι;

— Μετ' ὀλίγον θέλεις μάθει.

— Καὶ τί φέρουσιν ἅπασαι τοιουτοτρόπως;

— Θὰ σοὶ τὸ εἴπω ὅταν φθάσωμεν.

SISMANOGLIO MEGARO

Ἡ Ἰωάννα ἐσίγησε καὶ ἐξηκολούθησεν ὁδεύουσα μετὰ τοῦ ἀποτροπαίου συντρόφου της.

Διῆλθον τοιουτοτρόπως τὴν πλατείαν τῆς Ὁμονοίας, διέβησαν τὰς γεφύρας καὶ ἐπὶ τέλους ἔφθασαν εἰς τὴν ὁδὸν Λίλλ.

Ἀλλ' ἐνῷ ἔμελλον νὰ στραφῶσι πρὸς τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ, δεκαεξαετὴς μόλις ἀγυιόπαις ἦλθε τρέχων καὶ ἐρρίφθη πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Ματών, ὅστις ὀλίγου δεῖν ἔπιπτεν.

— Πρόσεχε, ζῶον! εἶπεν ὁ σκαπανεύς, ὠθῶν αὐτὸν βιαίως διὰ τοῦ βραχίονος.

— Πῶς! Τί συνέβη! ἤρξατο ὁ ἀγυιόπαις.

Ἀλλὰ δὲν ἐτελείωσε.

Πάραυτα δὲ ἀναγνωρίσας τὸν σκαπανέα, ἐξέβαλε κραυγὴν ἐκπλήξεως συνάμα καὶ χαρᾶς:

— Ὁ Ματών! ὁ γέρο Ματών! εἶπε κρούων τὰς χεῖρας.

Ὁ Ματὼν ἤρξατο ἐξετάζων αὐτὸν, καὶ ἐπὶ τέλους ἐποίησε καὶ οὗτος σημεῖον ἐκπλήξεως.

— Ὁ Παλώ! εἶπεν.

— Ἐγὼ εἶμαι. Ἀλλὰ, ποῖος εἶναι μετὰ σοῦ;

Ἡ ἐρώτησις ὅμως ἐξηφανίσθη ἐπὶ τῶν χειλέων του.

Εἶχεν ἤδη παρατηρήσει τὴν Ἰωάνναν· μεθ' ὅλην δὲ τὴν ἀμεριμνησίαν του καὶ μεθ' ὅλην τὴν ἀδιαφορίαν ἥτις ἀνῆκεν εἰς τὸν χαρακτῆρά του, ἐξεπλάγη ἐκ τῆς ἐκτάκτου ἀλλοιώσεως τῶν χαρακτήρων τῆς δυστυχοῦς Ἰωάννας.

Νὰ μεταβληθῇ τοιουτοτρόπως, καὶ ἐν τῷ μεταξὺ τοσοῦτον ὀλίγου χρόνου!

Ἔμεινε λοιπὸν ἔκπληκτος.

— Ἰωάννα! ἐψέλλισε· σὺ εἶσαι!

Ἡ Ἰωάννα βιαίως ἐμειδίασεν, ἔμελλε δὲ νὰ ἀπαντήσῃ, ὅτε ὁ Ματὼν διέκοψεν ἀποτόμως τὴν συνδιάλεξιν.

Εἶχεν ἤδη λάβει τὸν βραχίονα τοῦ Παλὼ τὸν ὁποῖον ἔσυρε κατ' ἰδίαν.

— Τί κάμνεις ἐδῶ; τῷ εἶπε δι' ὕφους δεσποτικοῦ.

— Πῶς λοιπόν; ἀπεκρίνατο ὁ ἀγυιόπαις· δὲν γνωρίζεις ὅτι διοικούμεθα;

— Παρὰ τίνος;

— Παρὰ τοῦ Ροβέρτου.

— Ἦλθεν;

— Οὐχὶ ἀκόμη.

— Ἀλλὰ περιμένεται;

— Ἐντὸς μιᾶς ὥρας.

— Μέχρι δὲ τῆς στιγμῆς ἐκείνης;

— Μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης προπαρασκευάζομεν τὰ ἐργαλεῖά μας, δι' ἓν ἐξαίρετον πῦρ. Α! θὰ εἶναι λαμπρὸν πῦρ, πίστευσόν μοι.

Ἡ Ἰωάννα εἶχε προσεγγίσει.

— Περὶ τίνος ὁμιλεῖτε; ἠρώτησε μετά τινος ὁρμεμφύτου ὑπονοίας.

— Περὶ οὐδενὸς, περὶ οὐδενὸς, ἔσπευσε νὰ ἀπαντήσῃ ὁ Ματών.

— Πρόκειται μόνον νὰ ζητήσω παρὰ τοῦ Παλὼ ὅπως ἀναλάβῃ νὰ σὲ ὁδηγήσῃ, ἐπειδὴ ἐγὼ ἔχω πολλὰς ἐργασίας τὴν νύκτα ταύτην.

— Καὶ γνωρίζει ὁ Παλώ;

— Τὰ πάντα γνωρίζει.

— Λοιπὸν θὰ μὲ ὁδηγήσῃ;

— Θὰ σὲ ὁδηγήσῃ νὰ ἐπανεύρῃς ὅτι ἤλθομεν νὰ ἀναζητήσωμεν.

— Μοὶ τὸ ὑπόσχεσθε;

— Τὸ ὁμνύω· προσθέτω μάλιστα ὅτι ὁ Ροβέρτος Λένλαϊ δὲν θὰ βραδύνῃ νὰ φθάσῃ, αὐτὸς δὲ θέλει σᾶς εἰπεῖ τί ἔχετε νὰ πράξητε.

Ἡ Ἰωάννα δὲν ἀπεκρίνατο.

Ἠκολούθησε λοιπὸν μεθ' ὑποταγῆς τὸν Παλώ, ὅστις ἐπανέλαβε τὴν πορείαν του, καὶ οὕτω μετά τινα λεπτὰ εἰσήρχετο εἰς τὴν αὐλὴν μεγάλης τινος ἐρήμου οἰκίας, ἔνθα εἶχον συνέλθει ἄπειροι γυναῖκες μετὰ παιδίων.

Ἀναπαισθήτως ἡ Ἰωάννα ἠσθάνθη ῥῖγος, ὅτε ἔθεσε τὸν πόδα ἐντὸς τῆς αὐλῆς ἐκείνης.

— Μὴ φοβεῖσαι! τῇ εἶπεν ὁ Παλὼ στηρίζων αὐτήν. Ἴσως ἡ συναναστροφὴ αὕτη δὲν εἶναι ἐκ τῶν πολὺ διακεκριμένων τῆς πρωτευούσης, ἀλλ' ἐδῶ εὑρισκόμεθα διὰ νὰ ἐργασθῶμεν, καὶ ἀφοῦ ἡ ἐργασία ἐκτελεῖται, ἀδιάφορον εἶναι περὶ τῶν ἀνθρώπων μεθ' ὧν λαμβάνομεν μέρος.

Ἡ εἰκὼν τὴν ὁποίαν ταρίστα ἡ αὐλὴ ἐκείνη ἦτο ἐπίσης πενθρὰ ὅσον καὶ περίεργος.

Εἴπομεν ἤδη ὅτι ὑπῆρχον ἐν αὐτῇ γυναῖκες, παιδία, καὶ γέροντες μάλιστα.

Ἐσχημάτιζον δὲ ὁμίλους, ὑπὸ τοὺς τοίχους, οἱ μὲν καθήμενοι κατὰ γῆς, οἱ δὲ ὄρθιοι. Καὶ οἱ μὲν ἀπεπεράτουν εὐτελές τι δεῖπνον, συνοδευόμενον ὑπὸ οἰνοπνεύματος καὶ οἴνου, ἐνῷ ἕτεροι ἐκάπνιζον τὴν πίπαν των, συνδιαλεγόμενοι περὶ τῶν συμβεβηκότων.

Ἡ φυσιογνωμία τῶν ἀνδρῶν ἦτον ὀργίλη καὶ σκυθρωπή. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀρά τις ἐξήρχετο τὴν ὁποίαν διεδέχοντο ψιθυρισμοὶ ἐκείνων οἵτινες τὴν εἶχον ἀκούσει.

Ἄλλοτε ἐξεφράζοντο ἀπειλαὶ, κινήσεις πλήρεις ὀργῆς καὶ βλέμματα ἐκφράζοντα μῖσος

Ἀλλὰ ταῦτα πάντα, συνεσταλμένα εἰσέτι, δὲν περιέμενον ἢ τὸ σύνθημα τῆς ἐκρήξεως.

Καὶ αὐταὶ δὲ αἱ γυναῖκες ἐφαίνοντο μᾶλλον εὔθυμοι· ὡμίλουν, αἱ μὲν μεγαλοφώνως, ἕτεραι δὲ διὰ γλώσσης ἀνερμηνεύτου.

Τινὲς μάλιστα αὐτῶν ἦσαν ἄξιαι περιγραφῆς.

Δὲν ἠδύναντο νὰ μένωσιν εἰς τὸν τόπον των, ἀλλὰ περιήρχοντο, πηδῶσαι μᾶλλον ἢ βαδίζουσαι, καὶ ὁτὲ μὲν κατοπτεύουσαι τὰς γωνίας τῆς αὐλῆς, ἄλλοτε δὲ ριπτόμεναι μέχρι τῆς θύρας τῆς ὁδοῦ, ὡσεὶ ἤκουον τὴν ἄφιξίν τινος.

Ἀπερίγραπτος ἦτον ἡ ἔκφρασις ἥτις κατά τινας στιγμὰς ἐζωγραφεῖτο ἐπὶ τῆς φυσιογνωμίας των.

Ἦτο πλέον ἢ μῖσος. . . . Λίσσα ἀδυσώπητος.

Ἡ φωνή των ἦτο βραγχνώδης. Κραυγαὶ δὲ καὶ οὐχὶ λόγοι ἐξήρχοντο τῶν χειλέων των καθ' ὃν χρόνον ἐπήδων.

Ἅπασαι αἱ κινήσεις αὐτῶν ἀνῆκον μᾶλλον εἰς θηρία, ἢ εἰς γυναῖκας.

Ἡ Ἰωάννα οὐδέποτε παρέστη εἰς τοιοῦτον θέαμα, ὅπερ τῇ ἀνεπόλει τὰς τρομερωτέρας ὁράσεις τῶν πυρετωδῶν ἐκείνων νυκτῶν της, ὥστε ἅπαν τὸ σῶμά της ἐφρικία ὅτε διήρχετο ἔμπροσθέν της ἡ μορφὴ μιᾶς τῶν ἐρινύων ἐκείνων.

Ἐπί τινα στιγμὴν μάλιστα ἐκταραχθεῖσα προσέκρουσεν εἰς τὸν τοῖχον, φοβηθεῖσα τὴν ἐπαφήν των.

Ἡ ἐρινύα ἐχαμάτησεν, ὁ δὲ ὀφθαλμός της ἐξέπεμψεν ἀγρίαν λάμψιν.

— Αἰ! Πῶς! εἶπε μετὰ περιφρονητικῆς εἰρωνείας, μήπως σὲ ἐκφοβίζομεν, ὡραία μου;

— Ἐμέ! ἐψέλλισεν ἡ Ἰωάννα θορυβηθεῖσα ἐκ τῆς ἐρωτήσεως ταύτης.

— Α! Δὲν πρέπει νὰ τρέμῃς τοιουτοτρόπως, διότι ἔχομεν ἀνάγκην στερεῶν βραχιόνων καὶ γενναίων καρδιῶν· ἀκούεις;

— Μάλιστα, μάλιστα!

— Τίς εἶσαι;

— Ἀλλὰ. . . . τὸ βλέπετε!

— Βλέπω ὅτι τρέμεις, ἰδού. Λοιπόν. . . . Τίς σὲ ἔφερεν ἐδῶ;

— Φίλος τις.

— Ποῖος;

— Ὁ Ματών.

— Α! ἄ!

— Πρὸς τούτοις . . . καὶ ὁ Παλώ . . .

Ἡ ἐρινὺς ἐπεδοκίμασε διά τινος σημείου.

— Καλὰ, καλά! εἶπε· δὲν ἔχω τι νὰ εἴπω. Ὁ Ματὼν εἶναι καλός· γνωρίζει ὅ,τι πράττει . . . ὥστε αἱ γυναῖκες τὰς ὁποίας ἐξέλεξε θὰ ὦσιν ἀσφαλεῖς· μόνον πρόσεχε, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἔχεις τὴν καρδίαν πολὺ στερεὰν, πίε τοῦτο εἰς ὑγείαν μου!

Τῇ προσέφερε δὲ κύπελλον πλῆρες οἰνοπνεύματος.

Ἡ Ἰωάννα δὲν ἐδίστασεν ἀλλὰ κατέπιε δι' ἑνὸς ρουφήματος τὸ ποτόν.

Ἡ ἐριννύα ἐμειδίασεν, ἔμελλε δὲ νὰ ἐξακολουθήσῃ, ὅτε μεγάλη ταραχὴ αἰφνιδίως ἐπῆλθεν εἰς τὰς τάξεις τῶν διαφόρων ὁμίλων.

Ἅπαντες λοιπὸν ἠγέρθησαν, καὶ πάντων τὰ βλέμματα μετ' ἀπληστίας ἐστράφησαν πρὸς τὴν θύραν τῆς ὁδοῦ.

— Εἶναι ἐκεῖνος! Ἐκεῖνος εἶναι! εἶπον πολλαὶ φωναί.

Ψιθυρισμὸς συγκινήσεως διεδόθη καθ' ἅπαν τὸ πλῆθος ἐκεῖνο.

— Τίς ἐκεῖνος; ἐψέλλισεν ἡ Ἰωάννα ἀμηχανοῦσα. Ποῖον λοιπὸν περιμένουσι;

— Ἄ! δὲν γνωρίζεις τίποτε σύ; τῇ ἀπεκρίθησαν. Ἀλλ' εἶναι ὁ ἀρχηγός . . . ἐκεῖνος ὅστις θὰ ὑποδείξῃ εἰς ἕκαστον ἐξ ἡμῶν τὴν θέσιν του . . . Ὁ Ροβέρτος Λένλαϊ, ἐπὶ τέλους.

— Ὁ Ροβέρτος! εἶπεν ἡ Ἰωάννα μετὰ κραυγῆς.

— Μήπως δυσηρεστήθης;

— Ὁ Ροβέρτος! Ὁ Ροβέρτος! Θεέ μου!

— Σιωπὴ εἰς τὰς τάξεις! ἀνέκραξε φωνὴ ἀγριοπαιδός τινος.

Ὡς ἐκ θαύματος δὲ ἡ σιγὴ ἀπεκατέστη καὶ ὁ Ροβέρτος εἰσῆλθεν, ἱππεύων ἐπὶ μεγαλοπρεποῦς ἵππου ἀνήκοντος εἰς τὰ αὐτοκρατορικὰ ἱπποστάσια.

Προυχώρησε λοιπὸν μέχρι τοῦ μέσου τῆς αὐλῆς, ἐνῷ ἅπαντες οἱ παρευρισκόμενοι ἐποίησαν πέριξ αὐτοῦ κύκλον, ἀγριόπαιδές τινες δὲ μάλιστα κρατοῦντες πυρσοὺς ἐκ ρητίνης ἐστάθησαν πλησίον του.

Ὁ Ροβέρτος περιέφερε φλογερὸν βλέμμα ἐπὶ τῶν περιστοιχούντων αὐτόν, προσπαθῶν νὰ μεταδώσῃ εἰς αὐτοὺς μέρος τῆς ὀργῆς ἥτις κατεπλημμύρει τὴν καρδίαν του· μετά τινας δὲ στιγμὰς σιγῆς:

— Φίλοι μου, εἶπε, διὰ φωνῆς ἰσχυρᾶς, σᾶς ὑπερευχαριστῶ διὰ τὴν ἀκρίβειαν καὶ τὴν γενναιότητά σας. Καθ' ἣν ἐρθάσαμεν ὥραν, μεγίστη ἀποφασιστικότης ἀπαιτεῖται ὅπως συμπράξητε εἰς τὸ ἔργον ὅπερ πρόκειται νὰ ἐκπληρώσωμεν. Καθ' ἣν στιγμὴν σᾶς ὁμιλῶ, αἱ Βερσαλλίαι, τοὐτέστιν ἡ ἀντίδρασις, τοὐτέστιν οἱ βασιλόφρονες, εἶναι κύριοι μέρους τινὸς τῶν Παρισίων.

Ζωηρὰ ἔκφρασις δυσαρεσκείας διέκοψε τοὺς λόγους του, ἀλλ' ἔσπευσε νὰ ἐπαναλάβῃ.

— Ἐπειδὴ ὅμως ἔσχον τὴν ἀπερισκεψίαν τοῦ νὰ εἰσέλθωσιν ἐνταῦθα, δὲν πρέπει καὶ νὰ ἐξέλθωσι, ἡ δὲ Κοινότης ἀπεφάσισεν ὅπως ἐνταφιασθῶμεν μᾶλλον ἅπαντες ὑπὸ τὰ ἐρείπια τῆς πρωτευούσης.

— Θάνατος! θάνατος εἰς τοὺς Βερσαλλιανούς!

— Εὖγε! εὖγε! Εἶσθε ἅπαντες ἀποφασισμένοι· δὲν ἔχει οὕτω;

— Μάλιστα! Μάλιστα!

— Δὲν θέλετε λοιπὸν ὀπισθοχωρήσει κατὰ τὴν ἀποφασιστικὴν στιγμήν;

— Ὁμιλήσατε· ἰδοὺ ὅτι εἴμεθα ἕτοιμοι.

— Ἀκούσατέ μου λοιπόν. Μέχρι τοῦδε, ὁσάκις ὁ λαὸς προσεπάθησε νὰ θραύσῃ τὰς ἁλύσους του, οἱ ἐργοστασιάρχαι ἐμηχανεύθησαν διὰ τῆς σκληροτέρας ἀπιστίας ὅπως περιορίσωσι τὰς ταραχὰς ἐντὸς αὐτῶν τῶν προαστείων· εἰς τρόπον ὥστε ἐκεῖνοι οἵτινες ὑστέρουν ἐκ τῆς στάσεως ταύτης ἦσαν οἱ μόνοι οἵτινες τὴν εἶχον προκαλέσει. Ἴσως τινὲς ἐξ ὑμῶν δὲν ἐλησμόνησαν τὰς ἡμέρας τοῦ Ἰουνίου τοῦ 48, γνωρίζουσι δὲ τί ἔπραξε κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ στρατὸς τῆς ἀντιδράσεως ἐν τῷ ἡμετέρῳ δυστυχεῖ προαστείῳ Σὰν Ἀντοάνι.

— Εἶναι ἀληθές! Ἔχει δίκαιον! εἶπον γέροντές τινες.

— Λοιπὸν δὲν πρέπει νὰ ἀνανεωθῶσι τὰ συμβεβηκότα ἐκεῖνα.

— Ὄχι! ὄχι.

— Πρέπει τοῦ λοιποῦ νὰ μεταρρίψωμεν τὸ θέατρον τῆς πάλης εἰς τὰς οἰκίας τῶν ἐργοστασιαρχῶν ἐκείνων οἵτινες μᾶς περιφρονοῦσι· πρέπει νὰ προσβάλωμεν τὴν πολυτέλειάν των, πρέπει νὰ ἐξαλείψωμεν τὰ παλάτιά των. Ἐννοεῖτε;

— Εὖγε! εὖγε! κάτω οἱ ἐργοστασιάρχαι . . . Ὁμιλήσατε λοιπόν. Ποῦ πρέπει νὰ μεταβῶμεν;

— Ἐρθάσατε ἤδη.

— Πῶς;

— Τὴν ἐσπέραν ταύτην ὁ Ματὼν σᾶς διένειμε τὰ ἐργαλεῖα, ἄτινα σᾶς ἀναγκαιοῦσι· σᾶς ὑπέδειξε πρὸς τοῖς ἄλλοις, τὸν τόπον τῆς συνεντεύξεως· δὲν σᾶς ὑπολείπεται ἤδη εἰμὴ νὰ διασπαρῆτε εἰς τὴν συνοικίαν ἐν ᾗ εὑρίσκεσθε, φέροντες τὴν δήωσιν καὶ τὸν θάνατον πανταχοῦ ὅπου θέλετε δυνηθῆ νὰ εἰσέλθητε.

Ἤδη δέ, προσέθετο ὁ Ροβέρτος, ποιήσας σημεῖον πρὸς ἄνδρα ὑφ' οὗ συνωδεύετο, ἐπειδὴ ὀφείλομεν περὶ πάντων νὰ προϊδωμεν, τῇ ἐπαύριον δὲ τῶν δυστυχημάτων ἅτινα προπαρασκευάζονται, θέλετε εὑρεθῆ εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ προφυλάξητε τὴν ζωήν σας ἀπὸ τῆς ἐνδείας εἰς ἣν δύνασθε νὰ περιέλθητε, ἐπεφορτίσθην ὅπως διανείμω εἰς ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἐγκριθὲν ἀναγκαῖον χρηματικὸν ποσὸν ὅπως εὑρεθῆτε ἐπί τινα χρόνον ἐκτὸς πάσης ἀνάγκης.

Προσέλθετε λοιπόν, φίλοι μου, τὸ δὲ ἄτομον ὅπερ μὲ παρακολουθεῖ μέλλει νὰ διανείμῃ πρὸς ὑμᾶς τὸ ποσὸν τοῦτο.

Γενικὴ ταραχὴ ἐξεδηλώθη ἐπὶ τῇ εἰδήσει ταύτῃ καθ' ὅλας τὰς τάξεις καὶ κραυγαί: Ζήτω ἡ *Διεθνής*! Ζήτω ὁ Ροβέρτος! ἀντήχησαν πανταχόθεν, ὥστε ὁ Ροβέρτος ἐνόμισεν ἐπί τινα στιγμὴν ὅτι δὲν ἤθελεν εὐκόλως δυνηθῆ νὰ ἀπαλλαχθῇ.

Ἐν τούτοις τὸ κατώρθωσεν ἐπὶ τέλους· ἐπωφελούμενος δὲ ἐκ τῆς ἀταξίας τὴν ὁποίαν εἶχε προκαλέσει ἡ ἔναρξις τῆς ἀγγελθείσης διανομῆς, ἐπλησίασε διὰ τῶν δύο πτερνιστήρων τὸν ἵππον του καὶ ἔρθασεν εἰς τὴν θύραν.

Ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν ἔμελλε νὰ διέλθῃ

τὴν φλιάν, γυνή τις παρουσιάσθη ἀπέναντί του, καὶ ἐπειράθη νὰ λάβῃ τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου του.

— Τί συμβαίνει; . . . Τί μὲ θέλεις; εἶπεν ὁ Ροβέρτος δι' ὕφους ὀργίλου.

— Ροβέρτε! εἶπεν ἡ γυνὴ δι' ὕφους ἱκέτιδος. Δὲν μὲ ἀναγνωρίζεις;

— Τίς εἶσαι;

— Παρατήρησόν με.

— Ἰωάννα! Σὺ εἶσαι! . . . Καὶ τίς σὲ ὡδήγησεν ἐνταῦθα;

— Δὲν τὸ γνωρίζετε;

— Ἀγνοῶ.

— Ὁ Ματών!

— Αὐτός!

— Μοὶ εἶπεν ὅτι ὑμεῖς τὸν ἀπεστείλατε, ὅθεν ὑπήκουσα. Μοὶ προσέθηκεν ὅτι θέλει μοὶ δώσει τὸ τέκνον μου, καὶ, ἐπὶ τῇ ὑποσχέσει ταύτῃ, ἠδυνάμην νὰ τὸν ἀκολουθήσω καὶ εἰς τὰς ἐσχατιὰς τοῦ κόσμου.

Ὁ Ροβέρτος ἀφίππευσεν· ἔμεινε δὲ μίαν στιγμὴν σύννους, ἀλλ' ἔπειτα ἐγείρων τὴν κεφαλήν:

— Ἔστω! εἶπε μετ' ἀποράσεως θηριώδους· ἔστω. Ὁ Ματὼν οὗτος εἶναι αἰσχρὸν ὄν. Ἐν τούτοις ἴσως μεθ' ὅλα ταῦτα ἡ ἰδέα του τὴν ὁποίαν ἤδη μαντεύω, δὲν εἶναι τόσον ἀνόητος. Ἄκουσόν μου λοιπόν, Ἰωάννα, ἄκουσόν μου.

Ἐνῷ δὲ ἡ νεᾶνις προσήγγιζε συγκεκινημένη, τεταραγμένη καὶ πνευστιῶσα, ὁ Ροβέρτος ἐξηκολούθησε:

— Πρὸς σέ, Ἰωάννα, πρὸς σὲ δύναμαι τὰ πάντα νὰ ὁμολογήσω. Ἄλλως τε, τὴν ὥραν ταύτην δὲν μοὶ ἐπιτρέπεται οὔτε ὁ δισταγμὸς οὔτε ἡ μυστικότης . . . Εἴμεθα κατεστραμμένοι!

Ἡ Ἰωάννα ἐξέβαλε κραυγήν.

— Σίγα, σίγα! εἶπεν ὁ Ροβέρτος δι' ἐπιτακτικῆς τινος κινήσεως· μὴ παρέχεις ὑπονοίας εἰς τοὺς λοιποὺς περὶ τῶν κινδύνων, διότι τὰ πάντα δὲν ἔληξαν εἰσέτι, μᾶς ὑπο-

SISMANOGLIO MEGARO

λείπεται δὲ νὰ προπαρασκευάσωμεν, νὰ ἐξασφαλίσωμεν, θέλω νὰ εἴπω, τὴν τελευταίαν τοῦ δράματος τούτου πρᾶξιν.

— Ποῖον εἶναι λοιπὸν τὸ σχέδιόν σας; εἶπεν ἡ Ἰωάννα συνταραχθεῖσα, καὶ τί προτίθεσθε νὰ πράξητε;

— Νὰ ἐκδικηθῶμεν!

— Πῶς;

— Ἀστραπὴ ἐξῆλθεν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Ροβέρτου.

— Πῶς; ἐπανέλαβεν· ἐρωτᾷς πῶς ἐκδικεῖταί τις ἐν τῇ ἐποχῇ καθ' ἣν εὑρισκόμεθα; Ἐρωτᾷς πῶς ἄνδρες ὡς σεῖς θέλουσιν ἐξέλθει τῆς ἀδιεξόδου εἰς ἣν ἐγκατελείφθημεν νὰ συνωθισθῶμεν; Λοιπόν, θέλεις τὸ ἐννοήσει. Ἐλθέ, ἐλθέ!

Καὶ ὁ Ροβέρτος ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς τὴν Ἰωάνναν καὶ τὴν ὡδήγησε μέχρι τῆς ὁδοῦ.

Ἡ Ἰωάννα εὑρίσκετο ἐν μεγίστῃ ἀμηχανίᾳ. Ἡ μισθὴ τὴν ὁποίαν προὐξένησαν εἰς αὐτὴν τὰ πνευματώδη ποτὰ πρὸς ἃ εἶχε παραδοθῇ, ἤρξατο νὰ ἐπιφέρῃ τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματά της. Ἡ διάνοιά της ἦτο σφοδρῶς ἐξηρεθισμένη, τὸ δὲ βλέμμα της προσηλοῦτο ἁπλανὲς ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων ἅτινα συνήντα. Τὸ στῆθός της ὑψοῦτο ἰσχυρῶς πιεζόμενον ἐκ τῶν αἰσθημάτων ἅτινα τὴν ἐκυρίευον.

Φθάσασα ἐν τῇ ὁδῷ ἐσταμάτησε.

— Ποῦ μὲ ὁδηγεῖς; ἠρώτησε.

— Ἐλθέ! ἐλθέ! ἐπανέλαβεν ὁ Ροβέρτος.

Προχωρήσαντες λοιπὸν βήματά τινα, ἔφθασαν ἐπὶ τῆς προκυμαίας.

— Παρατήρησον! εἶπε τότε ὁ Λένλαϊ ἐκτείνων τὴν χεῖρά του πρὸς τὸ παλάτιον τοῦ Κεραμεικοῦ.

Ἡ Ἰωάννα ἐθεώρησε καὶ ἐκυριεύθη ὑπὸ φρίκης.

Τὸ παλάτιον παρεδόθη ἤδη εἰς τὰς φλόγας.

Στήλη καπνοῦ καὶ πυρὸς περιεδινοῦτο ὑπεράνω τῶν δετωμάτων ῥίπτουσα μακρὰν τὰς ἀπαισίας λάμψεις της.

Κατὰ μῆκος τῆς προκυμαίας πλῆθος ἄπληστον περιέργων ἵστατο ὑπὸ διαφόρους ἐντυπώσεις, ἐν τρομερᾷ ἀταξίᾳ, ἐκ διαλειμμάτων δέ, οἱ φρουροὶ οἵτινες τὸ ἀνέστελλον, ἐλάμβανον μέρος εἰς τὴν μέθην καὶ τὴν γενικὴν παραφροσύνην.

Ἡ θέα ἐκείνη ἦτο τρομερά, ἐπί τινας δὲ στιγμὰς ἡ Ἰωάννα ἐκάλυψε διὰ τῶν δύο χειρῶν της τὸ πρόσωπον ὅπως ἀποφύγῃ τὴν φρίκην τοῦ τοιούτου θεάματος.

— Τὸ πῦρ! τὸ πῦρ! ἐψέλλισεν ἀναίσθητος.

— Μάλιστα, τὸ πῦρ! ἀπεκρίνατο ὁ Ροβέρτος δι' ὕφους πικρίας. Ἀ! μᾶς ἔφερον εἰς ἀμηχανίαν. Ἀ! ἀντέκρουσαν τὴν γενναίαν ἀπαίτησιν τοῦ ὡπλισμένου λαοῦ . . . ! Ἔστω! θέλουσι μάθει ἀντὶ πόσης τιμῆς ἠγόρασαν τὴν νίκην, ἡ δὲ Εὐρώπη θέλει γνωρίσει εἰς ποίαν κατάστασιν ἐφέραμεν τὴν ἐξηχρειωμένην ταύτην πρωτεύουσαν ἥτις ἐθεωρεῖτο ἡ ὑπερηφάνεια τῶν βασιλέων.

— Τρομερόν! τρομερόν! εἶπεν ἡ Ἰωάννα πράγματι ταραχθεῖσα.

— Εἶναι ἡ ἐκδίκησις! ὑπέλαβεν ὁ Ροβέρτος· ἄκουσον πρὸς τούτοις· ἐντὸς δύο ἡμερῶν δὲν θέλει ἐναπολειφθῇ οὐδὲν τῶν μνημείων ἅτινα καθιέρουν τὴν ἀνάμνησιν τῆς δουλείας τοῦ λαοῦ καὶ τῆς τυραννίας τῶν βασιλέων. Δὲν ἠδυνήθημεν μὲν νὰ ἱδρύσωμεν τὴν κυβέρνησιν τῆς νεωτέρας δημοκρατίας ἀλλὰ θέλομεν τοῖς διδάξει μίαν ἔτι καὶ τελευταίαν φορὰν ὁπόσον ἀξίζει ἡ παραγνώρισις τῶν αἰσθημάτων τοῦ λαοῦ. Ἰωάννα, ἡ ὥρα καθ' ἣν σοὶ ὁμιλῶ εἶναι ἡ ἐπισημοτέρα. . . ἐὰν λοιπὸν μὲ ἀγαπᾷς, θέλεις πρᾶξει ὅ,τι σοὶ διατάξω.

— Ἀ! ἄ! ὁμίλησον! ἀπεκρίνατο ἡ Ἰωάννα ἥτις ἦτο πλέον ἐκτὸς ἑαυτῆς.

— Θὰ συνενωθῇς μετὰ τῶν λοιπῶν!

— Ἀφοῦ τὸ ἐπιθυμεῖς. . .

— Δὲν θέλεις λάβει εἴκοσιν δι' οὐδένα ἐξ ἐκείνων τοὺς ὁποίους οἱ ἡμέτεροι θέλουσιν ἐκδικηθῇ.

— Θέλω ὑπακούσει χωρὶς νὰ ζητήσω ἐξηγήσεις.

— Ἐὰν δὲ ἡ τύχη μᾶς ἀξιώσῃ νὰ ἐπιζήσωμεν μετὰ τὴν τελευταίαν ταύτην συμφορὰν, σοὶ ὀμνύω ἐγὼ, ὁ Ροβέρτος, ὁ ἐραστὴς σου, ὁ πατὴρ τοῦ τέκνου σου, σοὶ ὀμνύω, Ἰωάννα, ὅτι οὐδέποτε θέλω σὲ ἐγκαταλείψει.

— Ἀ! ἀρκεῖ, Ροβέρτε, ἀρκεῖ! Θέλω σὲ ἀκολουθήσει πάντοτε ἐν τῷ ἔρωτι ὡς καὶ ἐν τῷ ἐγκλήματι, καὶ θέλω πράξει πᾶν ὅτι ἐπιθυμήσῃς.

— Χαῖρε λοιπὸν, Ἰωάννα.

— Ὑγιαίνει! ὑγιαίνε! Ροβέρτε. Σὲ ἀγαπῶ! σὲ ἀγαπῶ!

Μετὰ τὰς λέξεις ταύτας ἀπεχωρίσθησαν, καὶ ὁ μὲν Ροβέρτος διευθύνθη πρὸς ἄλλας συνοικίας ἔνθα ἐπεφυλάσσετο ἡ ἐκδίκησις τοῦ ὄχλου, ἡ δὲ Ἰωάννα μετέβη εἰς τὸν τόπον ὁπόθεν πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἀναχωρήσει.

Ἐν τούτοις ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους εἶχεν ἐγκαταλείψει ἐν τῇ αὐλῇ τῆς ὁδοῦ Λίλλ δὲν εἶχον μείνει ἄπρακτοι.

Αἱ λάμψεις τῆς πυρκαϊᾶς αἵτινες ἐφώτιζον τὸ Κεραμικὸν τοὺς ἀπέσπασαν τῆς νάρκης καὶ τῆς ἀκινησίας των.

Ὡθούμενοι ἐκ τῶν μᾶλλον ἀνυπομόνων, πάραυτα εἶχον ὁπλισθῇ μετὰ σπουδῆς, ἕτοιμοι δὲ καθ' ὅλα, δὲν ἀνέμενον ἢ τὸ σύνθημα μόνον.

Ὁ Παλὼ εὑρίσκετο ἐκεῖ εἰς τὰς πρώτας τάξεις.

Δι' αὐτὸν πάντα ταῦτα ἐθεωροῦντο εἴδός τι ἑορτῆς

Οὐδέποτε παρευρέθη εἰς τοιαύτας περιπετείας, ὥστε τὸ ἔκτακτον τῆς καταστάσεως ἐκείνης ἐξῆπτε τὴν προθυμίαν του.

Ἔσεισε λοιπὸν διὰ τῆς μανιώδους χειρός του ὑπερμεγέθη χρωστῆρα διαβεβρεγμένον ἐντὸς πετρελαίου καὶ προὐκάλει τοιουτοτρόπως διὰ μορφασμῶν τοὺς ὁποίους ἐμιμήθη ἐκ τῶν δυσωδεστέρων καὶ ρυπαρωτέρων οἰκιῶν, τὴν ἀνυπομονησίαν καὶ τοὺς τελευταίους τῶν συνενόχων του δισταγμούς.

Πάραυτα ἐνεφανίσθη ἐπὶ τῆς φλιᾶς τῆς θύρας ὁ Ματὼν ὅστις ἐξέβαλε τῶν χειλέων του συριγμόν.

— Τέλος! ἀνέκραξεν ἡ ἐριννύα περὶ ἧς ἀνεφέραμεν.

— Εἶναι τὸ σημεῖον; ἠρώτησεν ἡ Ἰωάννα.

— Αἴ! ἀναμφιβόλως, ὑπέλαβεν ὁ Παλώ· Εἰς τὰ ὅπλα λοιπὸν· εἰς τὰ ὅπλα!

— Εἰς τὰ ὅπλα! ἐπανέλαβον ἄπειροι φωναὶ ταὐτοχρόνως.

Ἐξ ὅλων δὲ τῶν γωνιῶν τῆς αὐλῆς ἡ συμμορία ἐκείνη ἔδραμε πρὸς τὴν μόνην ἔξοδον, ἔνθα τὴν περιέμενον οἱ κυριώτεροι ἀρχηγοὶ εἰς οὓς ἀνετέθη ἡ διεύθυνσις.

Οὕτω λοιπὸν διεσπάρησαν πανταχόθεν, οἱ μὲν φέροντες πυρσοὺς, οἱ δὲ ὑπερμεγέθεις χρωστῆρας, οἱ δὲ λοιποὶ τέλος κάδδους πλήρεις πετρελαίου.

Κατ' ἀρχὰς σιγή τις ἐπεκράτησε διακοπτομένη ὑπὸ λέξεων διαταγῆς αἵτινες ἐγίνοντο ἀποδεκταὶ καὶ ἐπανελαμβάνοντο κατὰ διαλείμματα τακτικά.

Ἐδίδετο ὁ ἀριθμὸς τῆς οἰκίας τῆς ὁποίας ἡ θύρα ἐθραύετο ἐὰν δὲν ὑπεχώρει εἰς τὴν πρώτην διαταγὴν καὶ πάραυτα εἰσήρχοντο ἐντός.

Ὅ,τι δὲ συνέβαινεν ἐν αὐτῇ οὐδεὶς, ἐκτὸς τῶν ἐνδιαφερομένων, ἐγνώριζεν.

Ἐν τούτοις, μετὰ ἓν τέταρτον τῆς ὥρας κριγμός τις ἠκούετο, πυκνὸς δὲ καπνὸς ὑψοῦτο, καὶ μετ' ὀλίγον κυκλοειδεῖς φλόγες περιεδινοῦντο ὑπεράνω τοῦ οἰκοδομήματος.

Ὁ *ἐρυθροῦς ἀλέκτωρ* ἐφώνει.

Ἡ σύγχισις καὶ ἡ ἀταξία ἐπήρχετο τότε.

Οἱ κάτοικοι πασῶν τῶν ὀροφῶν τῆς πυρπολουμένης οἰκίας κατέβαινον ἔκπληκτοι καὶ κατεπτοημένοι. Φωναὶ δὲ, παρακλήσεις καὶ δάκρυα συνενοῦντο μετὰ ἀρῶν. Πάντα δὲ

ταῦτα διεκρίνοντο ἐν μέσῳ τῶν ἐρυθρῶν καὶ καταστρεπτικῶν λάμψιων.

Κατὰ τὰς πρώτας στιγμὰς ἡ Ἰωάννα ἐκυριεύθη ὑπὸ αἰσθήματος συγκινητικοῦ οἴκτου, δὲν ἠδύνατο δὲ, παρευρισκομένη εἰς τὰς ἀποτροπαίους ἐκείνας συμφορὰς, νὰ καταστείλῃ τὴν βαθείαν συγκίνησίν της, ὥστε, διαρκούσης τῆς μέθης της, ἡ κραυγὴ τῶν θυμάτων εἶχεν εἰσδύσει μέχρι τῶν ἐνδομύχων τῆς καρδίας της.

Ἀλλ' ἡ σκληρότης φαίνεται ὅτι εἶναι μεταδοτική, μετὰ ἡμίσειαν δὲ ὥραν ἀναμιχθεῖσα μετὰ τῶν πυρπολητῶν, συνεμερίσθη ἐπὶ τέλους τὸ αἴσθημα ὅπερ τοὺς ὥθει εἰς τὰς βιαιοπραγίας ἐκείνας.

Μηχανικῶς πως, εἶχε φθάσει εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, τρέχουσα δὲ ἔνθεν κἀκεῖθεν ἐπανελάμβανε τὰς φωνὰς τὰς ὁποίας ἤκουε προφερομένας πλησίον της, ἀμερμνῶσα περὶ τῆς ἀταξίας τῶν ἐνδυμάτων της, τῆς λελυμένης κόμης της, καὶ τῆς ἀποτροπαίου ἐκφράσεως τὴν ὁποίαν ἀπό τινων στιγμῶν εἶχε λάβει ἡ μορφή της.

Τὴν στιγμὴν ταύτην χείρ τις ἐβάρυνεν αἰφνιδίως ἐπὶ τοῦ ὤμου της.

Ἐστράφη λοιπὸν καὶ εὑρέθη ἀπέναντι τῆς ἐρινύας ἥτις τὴν εἶχεν ἤδη καλέσει.

— Τί πράττεις ἐκεῖ; ἠρώτησεν ἡ τελευταία αὕτη διὰ φωνῆς παραλελυμένης.

— Αἰ! δὲν βλέπεις; ἀπεκρίνατο ἡ Ἰωάννα.

— Τί ἔπραξας μέχρι τοῦδε;

— Οὐδὲν σχεδόν.

— Λοιπὸν ἀκολούθησόν μοι.

— Καὶ ποῦ;

— Εἰς τὸν Ἀρ. 150. Πρὸ ὀλίγου μοὶ ὑπέδειξαν τὴν οἰκίαν ταύτην. — Ἂς σπεύσωμεν.

— Ἡ Ἰωάννα ἠκολούθησε χωρὶς νὰ ἀπαντήσῃ.

Ἡ θύρα τῆς ὑποδειχθείσης οἰκίας ἦτο κλειστή.

Ἄνδρες τινὲς διέσεισαν τὴν θύραν διὰ σκαπανῶν, ἥτις μετὰ πέντε λεπτὰ ὑπεχώρησεν.

Οὐδεὶς ὑπῆρχεν ἐν τῇ οἰκίᾳ.

Αἱ θυρωροὶ εἶχον δραπετεύσει.

Οἱ πυρπολῆται λοιπὸν εἰσέδυσαν εἰς τὴν αὐλὴν, ἡ μία δ' ἐξ αὐτῶν ἤρξατο τοῦ ἔργου της.

Ἡ Ἰωάννα ἔλαβε καὶ αὐτὴ κάδδον πλήρη πετρελαίου, μιμουμένη δὲ τὰς γυναῖκας τὰς ὁποίας συνώδευεν, ἤρξατο νὰ ἐπιχρίῃ τοὺς τοίχους τοῦ κατωγαίου.

Ὄπισθεν αὐτῆς ἵστατο ὄρθιος ὁ Παλὼ ὡπλισμένος διὰ πυρσοῦ, καὶ μετέδιδε τὸ πῦρ πρὸς τοὺς προσφάτως κεκονιαμένους τοίχους.

Τὸ ἔργον ἦτο εὔκολον, διὸ καὶ ἐξετελεῖτο μετὰ θαυμασίας ταχύτητος.

— Καλά! θαυμάσια! ἔλεγεν ὁ Ματὼν, ὅστις τοὺς συνώδευε βήματά τινα μακράν. Ἐντὸς ὀλίγου πρέπει οἱ ἐργοστασιάρχαι νὰ ἐξέλθωσι τῆς φωλεᾶς των.

— Ὑπάρχει ἆρά γε ἀκόμη τις ἐν τῇ οἰκίᾳ; ὑπέλαβεν ἡ Ἰωάννα μεθ' ὑπερβαλούσης ἀκριβείας.

— Διάβολε! ἀπεκρίνατο ὁ Ματὼν ὑψῶν τοὺς ὤμους.

Ἀντήλλαξε δὲ μετά τινος γυναικὸς ἄσβεστον γέλωτα.

Ἐν τούτοις αἱ φλόγες περιέλειχον τοὺς τοίχους, ἤδη δὲ ἐξετοξεύοντο μανιωδῶς μέχρι τῆς πρώτης ὀροφῆς.

Ἐνθουσιώδεις ἀνευφημίαι ὑπεδέχθησαν τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο.

— Αἱ ἀντλίαι δύνανται ἤδη νὰ φθάσωσι! ἀνέκραξεν ὁ Παλὼ μετὰ προκλητικῆς κινήσεως.

Μόλις δὲ εἶχε τελειώσει τὸν λόγον τοῦτον, καὶ ἀμέσως ἀνὴρ κατεπτοημένος ἐξῆλθε τῆς πυρπολουμένης οἰκίας φέρων μεθ' ἑαυτοῦ νεάνιδα, ἐπὶ τῆς μορφῆς τῆς ὁποίας ἐκαλύπτετο πελιδνὴ ὠχρότης, καὶ τῆς ὁποίας ἡ κόμη εὑρίσκετο ἐν μεγίστῃ ἀταξίᾳ.

— Ἔλεος! ἔλεος! ἔλεγεν ἡ νεᾶνις ὑψοῦσα πρὸς τοὺς δημίους τὰς χεῖράς της.

— Οἶκτον! οἶκτον πρὸς τὸ τέκνον μου! προσέθετεν ὁ πατὴρ οὐχ ἧττον τεταραγμένος, καὶ κυριευθεὶς ὑπὸ ἀπεριγράπτου ταραχῆς.

Ἡ Ἰωάννα ἤκουσε τὰς δύο ταύτας φωνὰς, ὅλα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματός της ἤρξαντο τρέμοντα.

— Πῶς; Τί συμβαίνει; Τίς ὡμίλησεν; ἐψιθύρισε κατάψυκτος ἐκ τῆς φρίκης.

Διευθύνθη δὲ περιπαθῶς πρὸς τὸν πατέρα μετὰ τῆς θυγατρός του.

— Ὁ κ. Καρπαντιέ, ἀνέκραξεν, ἀναγνωρίσασα πάραυτα τὸν γέροντα.

— Ἡ δεσποσύνη Βέρθα .... προσέθετο λειποθύμως συναντήσασα τὸ βλέμμα τῆς δεσποσύνης Καρπαντιέ.

Ἀλλὰ καὶ ἡ Βέρθα ἐπίσης τὴν εἶχεν ἀναγνωρίσει, κινηθεῖσα δὲ ὑπὸ αἰσθήματος αὐτομάτου καὶ ἀπερισκέπτου, ἔδραμε πρὸς αὐτὴν καὶ ἔλαβε τὴν χεῖρά της.

— Σὺ, σὺ εἶσαι, εἶπεν, ἥτις παρέχεις τὴν σύμπραξίν σου πρὸς τοὺς; ἀθλίους τούτους;

— Δεστοσύνη, εἶπεν ἡ Ἰωάννα, συγχεχυμένη.

— Ἀλλὰ, δὲν γνωρίζεις τί ὑπάρχει ἐντὸς τῆς οἰκίας ταύτης τὴν ὁποίαν ἔρχεσαι νὰ πυρπολήσῃς;

— Τί ὑπάρχει;

— Δὲν γνωρίζεις ὅτι ἐκεῖ, ἐντὸς κοιτῶνος τὸν ὁποῖον μέλλει νὰ καταστρέψῃ τὸ πῦρ ὑπάρχει .... ὅπερ σὺ ἡ ἰδία ἔθεσες.

— Τελειώσατε!

— Ἄ! ἀθλία γυνή. Μάθε λοιπὸν ὅτι ἐκεῖ ὑπάρχει τὸ τέκνον ὅπερ ἀναζητεῖς, καὶ ὅπερ τὴν ὥραν ταύτην, καλεῖ δι' ὅλων τῶν κραυγῶν του εἰς βοήθειαν τὴν ἀθλίαν μητέρα ἥτις τὸ φονεύει.

Ἀσυνάρτητος κραυγὴ διέσχισε τὸ στῆθος τῆς Ἰωάννας ἐπὶ τῇ εἰδήσει ταύτῃ.

— Πῶς! Τί λέγετε; εἶπε· Τὸ τέκνον μου... τὸ δυστυχὲς τέκνον μου, ... εἶναι ἀληθές; ... Εἶναι δυνατόν;

— Ἀμφιβάλλεις;

— Ὄχι.

— Καὶ διατάξεις;

— Ἡ Ἰωάννα δὲν ἠδυνήθη οὐδὲ λέξιν νὰ ἀπαντήσῃ.

Ὅ,τι πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἀκούσει, ὡς ἐκ θαύματος τὴν εἶχεν ἀποσπάσει τῆς μέθης, καὶ τῇ ἀπέδιδεν ὀλίγην γαλήνην πνεύματος.

Ἠννόει ἤδη.

Ἀλλ' ἔπρεπε νὰ σπεύσῃ διότι αἱ φλόγες προύχώρουν ὁλονὲν, ἀδιακόπως αὐξανόμεναι ὑπὸ τῶν ρευμάτων τοῦ πετρελαίου. Ἓν λεπτὸν εἰσέτι καὶ πᾶσα ἐλπὶς ἀφίπτατο ἴσως.

Ὅθεν δὲν ἐδίστασε.

Διὰ σπασμωδικῆς τινος λοιπὸν κινήσεως, ἐδράξατο τῆς χειρὸς τῆς Βέρθας, ἐφ ἧς προσεκόλλησε τὰ χείλη της, καὶ ἠσπάσθη αὐτὴν διὰ φιλήματος ὅπερ ἐξέφραζε πᾶσαν τὴν εὐγνωμοσύνην της· ἔπειτα δὲ, χωρὶς οὐδὲ λέξιν νὰ προφέρῃ, παράφρων ἐκ τῆς ἀπελπισίας, ἀναίσθητος ἐκ τῆς ὀργῆς, ἀπώθησε τὰς περὶ αὐτὴν γυναῖκας, καὶ ἔδραμε πρὸς τὴν πυρπολουμένην οἰκίαν.

— Θέσιν! θέσιν! ... ἀνέκραξε μετὰ θηριώδους ἐπιταγῆς, δυστυχὴς δὲ ἡ γυνὴ ἥτις ἤθελεν ἀποπειραθῇ νὰ μὲ ἐμποδίσῃ!

Ἁρπάσασα δὲ μετὰ σπουδῆς ἀξίνην ἠπείλει ἐκείνους ὅσοι ἐδείκνυον τὴν πρόθεσιν τοῦ νὰ ἀντιστῶσιν εἰς τὴν πορείαν της.

Τάχιστα λοιπὸν ἔρθασε πρὸς τὴν φλιὰν τῆς οἰκίας.

Τὸ πῦρ εἶχεν ἤδη λάβει ἱκανὰς διαστάσεις καὶ ἔφθασεν εἰς τὰς κυριωτέρας διαιρέσεις τοῦ ἰσογείου τῆς αὐλῆς.

Αἱ φλόγες ἀνερριχῶντο κατὰ μῆκος τοῦ τοίχου καὶ ἀπετέλουν στεφάνην πυρὸς περὶ τὴν θύραν τῆς εἰσόδου.

Οὐδεμία ὅμως δύναμις ἠδύνατο τοῦ λοιποῦ νὰ ἀναχαιτίσῃ τὴν δυστυχῆ μητέρα.

Δι' αὐτὴν οὐδεὶς πλέον ὑπῆρχε κίνδυνος·

εἶχεν ἀκούσει ὅτι τὸ τέκνον της εὑρίσκετο ἐκεῖ, ὥστε εἷς μόνος διαλογισμὸς κατεῖχε τὴν διάνοιάν της — πῶς δηλ. ἠδύνατο νὰ τὸ διασώσῃ.

Ὥρμησε λοιπὸν διὰ μέσου τῆς θύρας καὶ εἰσεχώρησε πρὸς τὸν προθάλαμον.

Αἱ φλόγες αἵτινες τρόπον τινὰ εἶχον διασκεδασθῆ κατὰ τὴν διάβασίν της, συνηνώθησαν πάραυτα ὄπισθέν της, μετά τινας δὲ στιγμὰς εἶχεν ἐξαφανισθῆ ἐντὸς τῆς καμίνου.

Τί ἀπέγινεν ἄρα γε;

Τοῦτο ὑπῆρξεν αὐτόχρημα δρᾶμα.

Κλίμαξ τις ὑπῆρχεν ἀπέναντί της πρὸς ἣν καὶ μετὰ προθυμίας ἔδραμε.

Ἀλλ' ἐπρόκειτο νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἀνωτάτην ὀροφήν, μέχρι δὲ τῆς στιγμῆς ἐκείνης τὸ πῦρ δὲν εἶχε φθάσει ἐκεῖ.

Ἐβάδιζε λοιπὸν μετὰ θάρρους, χωρὶς νὰ ρίπτῃ βλέμμα οὔτε δεξιόθεν οὔτε πρὸς ἀριστεράν.

Οὐδ' ἐπὶ μίαν στιγμὴν ἐσκέφθη πῶς, φθάσασα ἅπαξ εἰς τὴν πρώτην ὀροφήν, ἤθελε δυνηθῆ νὰ καταβῇ καὶ πάλιν εἰς τὴν αὐλήν, καὶ νὰ διασωθῇ.

Τί ἐνδιεφέρετο;

Τὴν ςιγμὴν ταύτην περὶ οὐδενὸς τοιούτου δυστυχήματος ἐσκέφθη, ἀλλ' ἐξηκολούθησε νὰ προχωρῇ.

Ἐν τούτοις φθάσασα εἰς τὸ μεσανάβαθρον ἐσταμάτησε.

Πολλαὶ θῦραι ὑπῆρχον ἀπέναντί της, ἀλλ' ἠγνόει ὁποίαν ὤφειλε νὰ ἀνοίξῃ.

Ἐπί τινα καιρὸν ἐφάνη διστάζουσα.

Ἀλλ' οἱ δισταγμοὶ οὗτοι ὀλίγον διήρκεσαν.

Μόλις δὲ ἤρξατο νὰ σκέπτηται, πάραυτα ἰσχυρὰ φρικίασις ἐκυρίευσεν ἅπαν τὸ σῶμά της ὠχρότης δὲ θανάτου ἐζωγραφήθη ἐπὶ τῆς μορφῆς της.

Κραυγὴ εἶχεν ἐξέλθει βήματά τινα μακράν.

Κραυγὴ φρίκης, κραυγὴ ὀξεία, ἐξ ἧς δὲν ἠδύνατο ἡ μήτηρ παντάπασι νὰ ἀπατηθῇ.

Ἡ Ἰωάννα πάραυτα ἀνεγνώρισε τὴν κραυγὴν ἐκείνην.

Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι πρὸ πολλοῦ δὲν τὴν εἶχεν ἀκούσει ἀλλὰ ἀπὸ ἐνὸς ὡς ἔγγιστα μηνὸς, καθ' ὅλας τὰς νύκτας τὴν ἤκουε μετὰ προσεκτικοῦ ὠτὸς καὶ μετὰ καρδίας παλλούσης.

Ὅθεν ἐπήδησε πρὸς τὸ μέρος ἔνθεν ἐξήρχετο ἡ κραυγὴ ἐκείνη, τὴν στιγμὴν δὲ ταύτην εἶδεν ἐμφανιζομένην τὴν Λουκίαν κρατοῦσαν τέκνον τι εἰς τὰς ἀγκάλας της.

Ἀπερίγραπτος σκοτοδίνη, στοργὴ παράφρων, καὶ ἀνέκφραστος ἐνθουσιασμὸς ἐκυρίευσε τὴν Ἰωάνναν, συγχρόνως δὲ καὶ διάφορα ἀντίθετα αἰσθήματα ἀπελπισίας, χαρᾶς, φόβου καὶ παντὸς ὅ,τι συγκινεῖ τὴν καρδίαν μητρός!

Ἡ λουκία ἐστάθη ἐκπεπληγμένη καὶ ἔντρομος, καὶ ἐνῷ ἡ Ἰωάννα ἔτεινε πρὸς αὐτὴν τὰς δύο ἱκέτιδας χεῖρας της:

— Τίς εἶσθε; Τί μὲ θέλετε; ἠρώτησεν ἡ ὑπηρέτρια, ἥτις ἐνόμισεν ὅτι εὑρίσκετο ἀπέναντι ἱερείας τινος τοῦ πετρελαίου.

— Ἄ! Δὲν μὲ ἀναγνωρίζετε; ἀνέκραξεν ἡ Ἰωάννα.

— Οὐδέποτε σᾶς εἶδον.

— Ἀλλ' ἐγὼ τὸ ἀναγνωρίζω.

— Ποῖον;

— Τὸ τέκνον.

— Τί ἐννοεῖτε;

— Ἰδοὺ, ἰδού. Παρατηρήσατέ με δακρύω, γελῶ, εἰμὶ παράφρων. Εἶναι ἐκεῖνο! εἶναι ὁ Ροβέρτος μου, τὸ τέκνον μου!

Ἡ Λουκία τὴν ἐθεώρησε τότε μετὰ πλείονος προσοχῆς, δὲν ἐβράδυνε δὲ νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν θυγατέρα τοῦ γέρο Μορίωνος.

— Ἔμεις! ἐψέλλισε τεταραγμένη μέχρις ἐγκάτων ψυχῆς.

— Μάλιστα! ἐγώ! ἐγὼ ἡ Ἰωάννα! Πρὸ ὀλίγου συνήντησα τὴν δεσποσύνην Βέρθαν, ἥτις μοὶ εἶπεν ὅτι εὑρίσκετο ἐνταῦθα. Ἤδη δὲ δὲν ἔχετε πλέον ὑπονοίας, δὲν ἔχει οὕτω; Ἐπιτρέψατέ μοι λοιπὸν νὰ τὸ ἐναγκαλισθῶ.

Ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως. ἡ Λουκία ἐνεχείρησε τὸ τέκνον εἰς τὴν δυστυχῆ μητέρα.

Αὕτη τὸ ἔλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας της, μετὰ μανιώδους χαρᾶς, ἐπί τινας δὲ στιγμὰς ἀσθμαίνουσα καὶ τεθλιμμένη τὸ ἔθλιψεν ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ τῶν χειλέων της, φοβουμένη μήπως τὸ ἁρπάσωσι καὶ πάλιν ἀπ' αὐτῆς.

Ἡ Λουκία τὴν ἐθεώρησεν ἐπί τινας στιγμὰς ἐν σιγῇ, ἀλλὰ πάραυτα κατανοήσασα τὸν κίνδυνον ἐκ τῶν ἀπαισίων θορύβων τῆς προχωρούσης πυρκαϊᾶς:

— Προφυλαχθῆτε Συνέλθετε! τῇ εἶπε ζωηρῶς.

— Νὰ προφυλαχθῶ! ἐπανέλαβεν ἡ Ἰωάννα δι' ὕφους τεθορυβημένου, ἀλλ' ἀπὸ τί;

— Δὲν βλέπετε ποῦ εὑρισκόμεθα;

— Ποῦ εὑρισκόμεθα;

— Δὲν ἀκούετε τὴν πυρκαϊάν; Δὲν βλέπετε τὰς φλόγας αἵτινες ἀναβαίνουσαι μᾶς ἀπειλοῦσιν; Ἴσως μετά τινα λεπτὰ δὲν θὰ δυνηθῶμεν νὰ φύγωμεν, θέλετε δὲ ἐξαφανισθῆ ἐνταῦθα μετὰ τοῦ τέκνου σας.

— Ἡ Ἰωάννα ἐξέβαλεν ἀγρίαν ἀράν. Ἔψωσε λοιπὸν τὴν ἐσθῆτά της διὰ πυρετώδους κινήσεως, περιετύλιξεν ἐπιμελῶς τὸ τέκνον της, καὶ ἐπανῆλθε πρὸς τὴν κλίμακα δι' ἧς εἶχεν ἀναβῆ.

Ἡ Λουκία τὴν ἠκολούθει.

Συγκινητικὸν τῇ ἀληθείᾳ ὑπῆρξε τὸ θέαμα τῆς δυστυχοῦς ἐκείνης μητρὸς, ἥτις διήρχετο ἐν τῷ μέσῳ τῶν φλογῶν, οὐδὲν ἄλλο διαλογιζομένη, εἰμὴ πῶς νὰ διασώσῃ τὸ τέκνον της, καὶ φέρουσα μεθ' ὑπερηφανείας τὸ πολύτιμον φορτίον ὅπερ τῇ ἐνεχειρίσθη, ἡρωϊκῶς δὲ καὶ ἀμερίμνως προσφέρουσα τὴν ζωήν της, ὅπως προφυλάξῃ τὴν τοῦ ἀσθενοῦς πλάσματος.

Ἐν τούτοις τὸ παιδίον ἐσίγα.

Εἴτε, κεκρυμμένον ἐντὸς τῆς ἀγκάλης τῆς μητρός του, δὲν ἠδύνατο νὰ ἴδῃ τὰς λάμψεις τῆς πυρκαϊᾶς ἥτις τὸ εἶχε καταπτοήσει, εἴτε ἐμφύτως ἠννόει ὅτι εὑρίσκετο εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μητρός του, οὐδὲ λέξιν προέφερεν, οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην κίνησιν ἐξεδήλου.

Κατέβησαν λοιπὸν τοιουτοτρόπως τὴν κλίμακα, διῆλθον τὴν κάμινον τὴν ὁποίαν ἤδη παρίστα τὸ κατώγαιον, καὶ ἔφθασαν πρὸς τὴν αὐλὴν καθ' ἣν στιγμὴν μάλιστα ὄπισθέν των ἤθελον βυθισθῆ τὰ ἐδάφη τῆς πρώτης ὀροφῆς.

Εἶχον ἤδη φθάσει ἐγκαίρως.

Ἐν τούτοις ἅμα ἐξῆλθον εἰς τὴν ὁδὸν, ἡ Λουκία ἐστάθη καὶ ἐνόμισε καθῆκον νὰ ἐρωτήσῃ τὴν Ἰωάνναν.

— Ἰδοὺ ὅτι διεσώθητε! τῇ εἶπε διὰ φωνῆς ὀξείας. Ἤδη τί προτίθεσθε νὰ πράξητε;

— Ἐγώ! ἀπεκρίνατο ἡ Ἰωάννα, ἀναγνωρίσασα πάραυτα τὴν πραγματικότητα.

— Ἀναμφιβόλως! Οἱ Παρίσιοι παραδίδονται εἰς τὸ πῦρ, καθ' ὅλας δὲ τὰς ὁδοὺς συμβαίνουσι μάχαι. Ἀκούετε τὸ τηλεβόλον καὶ τὸν τυφεκοβολισμόν. Τί προτίθεσθε λοιπὸν νὰ πράξητε μέχρις ὅτου ἡ ἡσυχία ἀποκαταστηθῇ;

— Ἀλλὰ δὲν γνωρίζω . . . ἐγὼ, οὐδένα πλέον ἐν τῷ κόσμῳ εἶχον· ὁ πατήρ μου ἔγινεν ἀφανὴς, ἀγνοῶ δὲ τί ἀπέγινεν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπανεῦρον τὸ τέκνον μου, ἓν μόνον πρᾶγμα μὲ ἀνησυχεῖ τὴν ὥραν ταύτην.

— Ποῖον;

— Ἴσως ἀπέθανε καθ' ἣν στιγμὴν σᾶς ὁμιλῶ.

— Τίς;

— Ἴσως τὸ ταλαίπωρον τοῦτο βρέφος δὲν θὰ ἐπανίδῃ ποτὲ τὸν πατέρα του!

Ἡ Λουκία ἐσίγησεν· ἠννόει, ὥστε δὲν ἐτόλμησε νὰ ἀντιλέξῃ.

— Ἐπὶ τέλους, τί θέλετε πράξει; ἐπέμεινεν.

— Θεέ μου! Τοσοῦτον εἶμαι τεταραγμέ-

νη, ὥστε δὲν δύναμαι νὰ σᾶς ἀπαντήσω. Λοιπὸν, ἄφετέ με, ἐγκαταλείψατέ με, καὶ μεταβῆτε πρὸς ἀναζήτησιν τῆς δεσποσύνης Βέρθας, καὶ ἐκθέσατέ την πᾶσαν τὴν χαρὰν καὶ πᾶσαν τὴν εὐγνωμοσύνην μου, προσθέτουσα ὅτι οὐδέποτε θέλω λησμονήσει πᾶν ὅ,τι χάριν ἐμοῦ ἔπραξε.

— Λοιπὸν, τοιαύτην ἀπόφασιν συνελάβετε! εἶπεν ἡ Λουκία.

— Ἐντελῶς.

— Θὰ μείνητε ;

— Μάλιστα.

— Ὅπως ἀγαπᾶτε. Ἐγὼ ὅμως θέλω σᾶς ἐγκαταλείψει, μὲ τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ νὰ σᾶς ἐπανίδω.

— Ἀποχαιρετήσατέ με, δεσποσύνη, τοῦτο εἶναι προτιμότερον, καὶ ἀσπασθῆτε τὸ τέκνον μου, διότι τοῦτο θὰ τῷ προξενήσῃ εὐτυχίαν.

Ἡ Λουκία δὲν περιέμεινε τὴν ἐπανάληψιν τῆς προσκλήσεως ἐκείνης.

Ἐπιθέσασα δὲ ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ παιδίου τὰ χείλη της, ἔθλιψε τὰς χεῖρας τῆς μητρὸς, καὶ μετ' ὀλίγον ἀπεμακρύνθη.

Ἡ Ἰωάννα ἔμεινε πρὸς στιγμὴν ἀμφιρρεπής. ἀλλ' ἔπειτα συλλαβοῦσα πάραυτα τὴν ἀπόφασίν της, ἐπανέλαβε τὴν πορείαν της καὶ ἔφθασεν οὕτω πρὸς τὰς προκυμαίας.

Ἡ ἡμέρα ἤρξατο ἤδη νὰ ὑποφώσκῃ. . . .

Ὁ τυφεκοβολισμὸς δὲν ἔπαυσεν· οἱ ὑπόκωφοι τοῦ τηλεβόλου κρότοι ἐξηκολούθουν νὰ ἀκούωνται, ἐκ διαλειμμάτων δὲ ἐρυθραὶ λάμψεις διεστοίχιζον τὸν μέλανα οὐρανὸν, ἀγγέλλουσαι νέας πυρκαϊάς.

Ἡ Ἰωάννα δὲν ἐθορυβήθη . . . Εἶχεν ἤδη συλλάβει τὸν σκοπόν της, διὸ καὶ ἐβάδιζε μετὰ γενναιότητος.

Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐπὶ τῶν πεζοδρομίων καὶ κατὰ μῆκος τῶν στομίων τῶν ὀχετῶν ἁπήντα σωροὺς πτωμάτων φρικωδῶς ἠκρωτηριασμένων . . . πλέον ἢ ἅπαξ οἱ πόδες της ἐξωλίσθησαν ἐντὸς τοῦ αἵματος, ἤκουε δὲ τὸν συριγμὸν τῶν σφαιρῶν αἵτινες διήρχοντο διὰ τῶν ὤτων της.

Ἀλλ' ἐκ τῶν προτέρων ἦτο προπαρεσκευασμένη εἰς πάντας τοὺς τρόμους τοῦ θεάματος . . . ὥστε ἡ καρδία της οὐδὲ μίαν στιγμὴν ἐκάμφθη, ἀλλ' ἐξηκολούθησε νὰ προχωρῇ διὰ βήματος στερροῦ.

Ἐν τούτοις, δραματικώτατόν τι ἐπεισόδιον διέκοψε μετ' ὀλίγον τὴν πορείαν της διὰ τρόπου ἐπίσης σκληροῦ ὅσον καὶ ἀπροσδοκήτου . . .

Εἴπομεν ἤδη ὅτι ἡ ἡμέρα ἤρξατο νὰ ὑποφώσκῃ καὶ νὰ φωτίζῃ τὰς τρομερὰς τῆς νυκτὸς σκηνάς.

Κατὰ τὸ διάστημα τῶν δώδεκα ὡρῶν αἵτινες εἶχον παρέλθει, τρομερὰ διεπράχθη σφαγὴ, καθ' ἣν συνέβησαν τὰ φοβερώτερα δράματα ἀφ' ὅσα ἡ ἱστορία μέχρι τοῦδε ἀνέφερε.

Ἅπαντα τὰ μέρη τῶν Παρισίων ἄτινα κατείχοντο ὑπὸ τοῦ στρατοῦ τῶν Βερσαλλιῶν ὅστις κατενίκησε τὴν ἐπανάστασιν, ἔφερον τὰ αἱματηρὰ ἴχνη τοῦ πεισματώδους καὶ ἀμειλίκτου ἀγῶνος.

Ἡ μάχη ὑπῆρξε πεισματώδης τόσον ἐκ τοῦ δεξιοῦ μέρους ὅσον καὶ ἐκ τῶν ἐπαναστατῶν, διαρκὴς πάντοτε.

Οἱ ἐπαναστάται ἀποδιωχθέντες εἰς τὰ τελευταῖα χαρακώματά των, προσεπάθουν εἰσέτι νὰ ὑπερασπισθῶσιν, ἐπαπειλοῦντες νὰ πυρπολήσωσι καὶ βομβαρδίσωσι τὰς πλουσιωτέρας τῆς πρωτευούσης συνοικίας.

Πανταχόθεν τὰ σασεπὼ καὶ τὰ τηλεβόλα ἐξεπλήρωσαν θαυμασίως τὸ ἔργον των.

Ὀλίγαι οἰκίαι ἔμενον ἀπρόσβλητοι, ὀλίγαι τετράοδοι ἐν αἷς δὲν ὑπῆρχον ὀδοφράγματα, ὀλίγαι δὲ ὁδοὶ ἐν αἷς δὲν ἔκειντο ἐκτάδην νεκροί.

Οἱ ἀγωνισταὶ οὐδόλως ἐφρόντιζον περὶ αὐτῶν.

Τὰ φορητὰ νοσοκομεῖα ἐπολλαπλασιάζοντο, εἶναι ἀληθὲς, μετὰ ζήλου ἀξιεπαίνου, ἀλλὰ τὸ ἔργον ἦτον ὑπέρτερον τῶν ἀνθρωπίνων δυνάμεων, ἱκανὸς δὲ ἀριθμὸς θυμάτων, τραυματιῶν μόνον ἢ καὶ θνησκόντων, ἐκυλίοντο ἢ ἐψυχορράγουν, κατακεκλιμένοι πλησίον τῶν ἤδη κατεψυγμένων πτωμάτων.

Τὸ θέαμα ἦτο τρομερόν!

Ὅσοι παρέστησαν πρὸ τῆς εἰκόνος ἐκείνης οὐδέποτε θέλουσι τὴν λησμονήσει, συναισθανθέντες τὴν αἰωνίαν φρίκην τῶν ἐμφυλίων πολέμων καὶ τῶν ἀνὰ τὰς ὁδοὺς μαχῶν.

Ἡ Ἰωάννα εἶχεν ἤδη διέλθει πολλὰ ὀδοφράγματα ἀκολουθοῦσα τοὺς νικητὰς, ἔμελλε δὲ νὰ στραφῇ πρὸς τὴν ὁδὸν Σαὶν Πὲρ, ἀναζητοῦσα ὁδόν τινα ἧττον αἱματηράν, ὅτε, κατὰ τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ, διέκοψε πάραυτα τὴν πορείαν της καὶ ἐστηρίχθη διὰ τῆς τρεμούσης χειρός της πρὸς τὸν τοῖχον.

Θλιβερός τις στεναγμὸς, ὅμοιος πρὸς ρογχασμὸν θνήσκοντος εἶχεν ἀκουσθῇ πλησίον της, ᾐσθάνθη δὲ καταψυχόμενον τὸ αἷμα εἰς τὰς φλέβας της.

Ἐκεῖ ἔκειτο γέρων τις τοῦ ὁποίου δὲν ἔβλεπε τὴν μορφὴν, καὶ παρ' αὐτῷ ἀνὴρ ὄρθιος, τοῦ ὁποίου οἱ χαρακτῆρες συνετάραξαν ζωηρῶς τὴν δυστυχῆ γυναῖκα.

Ἐκ πρώτης ὄψεως δὲν ἐνθυμήθη οὔτε κατὰ ποίας περιστάσεις οὔτε εἰς ποίους τόπους εἶχεν ἰδεῖ τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον, ἀλλ' ἦτο βεβαία ὅτι δὲν τῇ ἦτο ἄγνωστος.

Ἔτεινε λοιπὸν τὸ οὖς ὅπερ προσεκόλλησεν ἀγωνιωδῶς πρὸς τὸν τοῖχον, ζητοῦσα νὰ διακρίνῃ ἐκ τῶν πρώτων τῆς ἡμέρας λάμψεων.

Ὁ γέρων ἦτο πληγωμένος — θανασίμως ἀναμφιβόλως—βοηθούμενος δὲ ὑπὸ τοῦ συντρόφου του προσεπάθει νὰ ἐγερθῇ.

Ἀλλὰ τὸ αἷμα ὅπερ ἀπώλεσε τὸν εἶχεν ἐξασθενήσει σπουδαίως, καὶ ἐπανέπεσεν ἐκβάλλων τὴν φορὰν ταύτην τὸ εἶδος ἐκεῖνο τοῦ ρογχασμοῦ, ὅπερ ἡ Ἰωάννα εἶχεν ἀκούσει.

— Θάρρος! Θάρρος! εἶπεν ὁ ἀνὴρ· δὲν πρέπει, καλέ μου γέρων, νὰ φοβῆσαι τοιουτοτρόπως· τὸ νοσοκομεῖον ἀπέχει δύο βήματα, ὥστε μίαν ἔτι προσπάθειαν καὶ θέλεις . . . .

Ὁ γέρων ἔσεισε τὴν κεφαλήν.

— Ὄχι! ὄχι! ἐψιθύρισε· τετέλεσται! Τὸ συναισθάνομαι. Ἡ ζωή μου ἐκλείπει, καὶ θέλω ἀποθάνει.

— Ὄχι δά!

— Εἶμαι βέβαιος· ἀλλὰ δὲν λυποῦμαι, διότι, ἐὰν ἐγνωρίζετε . . . ὑπῆρξα δυστυχέστατος . . . .

— Ἂς μὴ ὁμιλῶμεν περὶ τούτων, ἀλλ' ἂς σκεφθῶμεν περὶ τῆς θεραπείας σου.

— Καὶ ἔπειτα . . . . εἶπεν ὁ γέρων ὑψῶν πρὸς τὸν σύντροφόν του τρυφερὸν βλέμμα, ὑπάρχει καί τι ἄλλο.

— Ὁποῖον ;

— Ἡ θυγάτηρ μου!

— Ἀκόμη σκέπτεσαι περὶ αὐτῆς ;

— Αἰωνίως! αἰωνίως! δυστυχὴς Ἰωάννα! Ἐὰν ἠδυνάμην τοὐλάχιστον νὰ τὴν ἴδω, νὰ τὴν ἀσπασθῶ, καὶ νὰ τὴν συγχωρήσω . . .

Λυγμὸς διέκοψεν αἰφνιδίως τὸν λόγον τοῦ ψυχορραγοῦντος.

— Τόσον εὐτυχὴς ἤμην ὅτε ἦτον εἰσέτι μικρά! ἐπανέλαβε μετά τινα στιγμήν. Βραδύτερον ἦτο τοσοῦτον ὡραία καὶ τοσοῦτον γενναία, ὅσον καὶ ἀγαθή. Ἀλλὰ φεῦ! νὰ ἀποθάνω τόσον μακρὰν αὐτῆς, εἶναι σκληρότατον!

— Ἀλλά! θὰ τὴν ἐπανίδῃς, γέρο Μορίων, εἶπεν ὁ ἀνήρ. Πίστευσόν μοι. Πρέπει ὅμως νὰ καταβάλῃς τὴν τελευταίαν προσπάθειαν, νὰ ἐγερθῇς ἐπὶ ποδὸς, καὶ, μὰ τὴν πίστιν μου, ἐν ἀνάγκῃ, ἐγὼ θὰ σὲ μεταφέρω κάλλιστα μέχρι τῆς ἄκρας τῆς ὁδοῦ.

Ὁ γέρων ἔμελλε νὰ ὑπακούσῃ καὶ νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν συμβουλὴν ἐκείνην, ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν προσεπάθει διὰ τρεμούσης χειρὸς νὰ ἐγερθῇ διὰ τελευταίαν φορὰν, εὑρέθη ἀπέναντι τῆς Ἰωάννας, ἥτις, διαρκούσης τῆς

συνδιαλέξεως τῶν δύο ἀνδρῶν, εἶχε συρθῆ γονυκλινῶς μέχρι τοῦ πατρός της.

— Θεέ μου! εἶναι φάσμα . . . . ἢ φρενατάτη! ἀνέκραξεν ὁ ἐπιθάνατος, μετὰ προληπτικῆς ταραχῆς. Παρατήρησον, Λεμονιὲ, παρατήρησον, μήπως ἀπατῶμαι; δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι εἶναι ἐκείνη; Ἡ Ἰωάννα μου!

— Πάτερ μου! ἐψέλλισεν ἡ τελευταία αὐτῆ κυριευθεῖσα ὑπὸ σφοδρᾶς συγκινήσεως.

— Ἄ! ὁ Θεὸς εἶναι ἀγαθὸς, εἶπεν ὁ Μορίων, καὶ ἤκουσε τὴν δέησίν μου. Ἤδη ἀποθνήσκω εὐχαρίστως.

— Ἀλλὰ δὲν θὰ ἀποθάνετε! διέκοψεν ἡ Ἰωάννα.

— Ὁ θάνατος δὲν μὲ ἐκπλήττει πλέον, ἀφοῦ ἤδη σὲ βλέπω,

— Θὰ σᾶς διασώσωμεν.

— Μὴ ἐλπίζῃς, διότι ἐτρώθην κατὰ τὸ στῆθος . . . ἐδῶ . . . παρατήρησον! Δὲν ἔχω πλέον δυνάμεις, τετέλεσται! Ἀλλὰ τί μὲ ἐνδιαφέρει ἤδη; Ἴδοὺ ὅτι εὑρίσκεσαι πλησίον μου, καὶ δύναμαι νὰ σὲ ἐναγκαλισθῶ. Ἄ! πολλάκις σὲ ἐλύπησα.

— Πάτερ μου!

— Ἀλλὰ, φεῦ! πρέπει νὰ συγχωρῶμεν πολλάκις τοὺς γέροντας διότι εἶναι εὐερέθιστοι καὶ δύστροποι.

— Μὴ ὁμιλεῖτε τοιουτοτρόπως.

— Καὶ σὺ ἐν τούτοις δὲν ὑπῆρξας παντάπασιν ἄμεμπτος, ἐκ τούτου δὲ προῆλθον πάντα τὰ δυστυχήματά μας.

— Ἀλλὰ, πάτερ μου, δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπανορθώσωμεν τὰ παρελθόντα.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ γέροντος ἐπληρώθησαν δακρύων, λυγμοὶ δὲ συνέθλιψαν τὸ στῆθός του.

Οἱ χαρακτῆρές του ἤρξαντο ἀλλοιούμενοι, οἱ ὀφθαλμοί του καθίζηντο ἀμαυροὶ, οἱ κρόταφοί του ἐκοιλαίνοντο, περὶ δὲ τοὺς ἐξογκουμένους ρώθωνάς του διεκρίνετο ὑπόλευκός τις κύκλος. Ταῦτα πάντα ἦσαν συμπτώματα θανάτου!

Ὁ Λεμονιὲ ἐστράφη πρὸς τὴν Ἰωάνναν καὶ ἔθεσε τὸν δάκτυλον ἐπὶ τῶν χειλέων του: . .

— Ὁ γέρο Μορίων ἠγωνίσθη γενναίως. . . εἶπε . . . . εἶχε δραπετεύσει εἰς Βερσαλλίας ἐπὶ τῆς Κοινότητος, καὶ ἠθέλησε μόνος του νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν στρατὸν, ὅστις εἰσήρχετο εἰς Παρισίους. . . Τὸν παρέλαβον λοιπὸν μετ' ἐμοῦ. . . ἤλπιζον δὲ ὅτι δὲν ἤθελε τῷ συμβῆ δυστύχημά τι . . . ἀλλ' αἱ σφαῖραι εἶναι τυφλαί . . . ὅθεν προσεβλήθη πρὸ μιᾶς ὡς ἔγγιστα ὥρας.

— Ἀλλ' ἴσως ἡ πληγή του δὲν εἶναι ὅσον ὑποτίθεται σπουδαία . . . . ; ἀπεκρίνατο ἡ Ἰωάννα, ἥτις ἄκουσα ἐφρικία ὡς ἐκ τῆς αἰφνιδίου ἀλλοιώσεως τῶν χαρακτήρων τοῦ πατρός της.

— Ἴσως, τφόντι . . . ! εἶπεν ὁ Λεμονιὲ, κινῶν τὴν κεφαλὴν δι' ὅρους ἀπιστίας.

Ἐν τούτοις ὁ Μορίων ἐσίγα.

Τὸ ἀκίνητον βλέμμα του προσηλώθη σκυθρωπῶς ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς θυγατρός του, τὸ δὲ στῆθός του ὑψοῦτο μετ' ἀγωνιώδους πνοῆς, μετὰ φρίκης δὲ προέτεινε τὰς χεῖρας προσπαθῶν ὅπως ἀπομακρύνῃ ἀόρατόν τινα εἰκόνα, τῆς ὁποίας ἡ προσέγγισις τὸν διετάραττε.

— Θέλω ἀποθάνει! ἀνέκραξε πάραυτα.

— Θεέ μου! Θεέ μου! εἶπεν ἡ Ἰωάννα συνενοῦσα τὰς χεῖρας.

— Ἤγγικεν ἡ ἐσχάτη μου ὥρα . . . δὲν ἀκούω πλέον . . . οὔτε βλέπω . . . Ἰωάννα, ποῦ εἶσαι;

— Ἐδῶ . . . . πάτερ μου . . . . πλησίον ὑμῶν!

— Λοιπὸν . . . ὁμίλησόν με! ἐπιθυμῶ νὰ ἀκούσω μέχρι τελευταίας πνοῆς μου τὴν γλυκείαν φωνήν σου . . . νὰ . . . ἀλλὰ τί συμβαίνει; . . .

— Τί ἔχετε;

— Οὐδέν . . . ἀκόμη . . . Ὦ! εἶναι τρομερὸν . . . νὰ σὲ ἐγκαταλείψω, καθ' ἣν στιγμὴν σὲ ἐπανεῦρον!

— Ἐλπίσατε, πάτερ μου!

— Ὄχι!

— Δὲν θὰ σᾶς ἐγκαταλείψω πλέον.

— Ὦ! . . . ἡ ζωὴ . . . ὁ ἄθλιος . . . ! Ἐνῷ ἠδυνάμεθα νὰ ζήσωμεν τόσον εὐτυχεῖς... ἐν τούτοις . . .

— Ἐπεθύμουν νὰ συναποθάνω μεθ' ὑμῶν!

— Μάλιστα, ἐκεῖ . . . . εἰς Βαρὲν . . . ὁ Ροβέρτος . . . περίμενε! . . . δυστυχὴς σύζυγός μου . . . . τὴν βλέπω . . . . εἶναι ἡ Ἰωάννα! Ἰωάννα, μὴ μὲ ἐγκαταλείπῃς. . . Ἄ!

Ἡ Ἰωάννα εἶχε λάβει τὰς χεῖρας τοῦ πατρός της, αἵτινες ὑρίσταντο τὸν τελευταῖον σπασμόν.

Τὰ χείλη του ἐψέλλισαν εἰσέτι λέξεις τινὰς ἀσυναρτήτους, ἀλλ' ἔπειτα ὁ τελευταῖος ἠκούσθη στεναγμὸς ὡς ὕστατος ἀποχωρισμὸς, καὶ ἐπανέπεσε βαρέως ἐπὶ τῆς λιθοστρώτου ὁδοῦ.

— Εἶχεν ἤδη ἀποθάνει!

Ἀπέχομεν τοῦ νὰ περιγράψωμεν τὴν ἀπελπισίαν τῆς Ἰωάννας. Κατὰ τὴν ὀλεθρίαν ἐκείνην νύκτα τοσοῦτῳ σφοδρῶς εἶχε συγκινηθῆ, ὥστε φόβος ὑπῆρχε μήπως ἡ τρομερὰ ἐκείνη καταστροφὴ ἤθελε θέσει εἰς κίνδυνον τὴν ζωὴν ἢ τὰς φρένας της.

Ἐν τούτοις οὐδὲν τοιοῦτον εὐτυχῶς συνέβη.

Ὅτε δὲ μετά τινας ὥρας ἔρθασαν οἱ νεκροθάπται ὅπως μεταφέρωσι τὸ σῶμα τοῦ γέρο Μορίωνος, ἠγέρθη καὶ τοὺς ἠκολούθησε κρατοῦσα συνάμα εἰς τὰς ἀγκάλας καὶ τὸ τέκνον της.

— Ἀλλ' ἐγὼ προσήγγιζον πρὸς τὸ νοσοκομεῖον, ἔνθα ἔμελλον νὰ καταθέσωσι τὸ πτῶμα, ἀναμένοντες ὅπως λάβῃ τὸν ἐνταφιασμὸν, εἶδε τὸν Λεμονιὲ, ὅστις εἶχεν ἀκολουθήσει μετ' αὐτῆς τὸν νεκρὸν, ἀναχωροῦντα αἰφνιδίως καὶ μεταβαίνοντα πρὸς συνάντησιν ἀτόμου τινὸς ὑπόπτου φύσεως.

Πάραυτα ἡ διάνοιά της προσεβλήθη ὑπό τινος ὑπονοίας.

Ὅτε δὲ μετὰ πέντε λεπτὰ ἐπέστρεψεν ὁ Λεμονιὲ, προσήλωσεν ἐπ' αὐτοῦ ἄπληστον βλέμμα.

Ὁ Λεμονιὲ προέλαβε τὴν ἐρώτησιν ἣν ἔμελλε νὰ τῷ ἀπευθύνῃ.

— Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον πρὸ ὀλίγου ἐγκατέλειψα, εἶπε, μοὶ ἔδωκεν εὐάρεστόν τινα εἴδησιν.

— Ὁποίαν; εἶπεν ἡ Ἰωάννα.

— Ὁ γέρο Μορίων θέλει ἐκδικηθῆ!

— Τί ἐννοεῖτε;

— Ἐννοῶ, Ἰωάννα, ὅτι ὁ ἄνθρωπος τοῦ ὁποίου ὁ πατήρ σου, κατὰ τὰς τελευταίας στιγμάς του, ἐπρόφερε τὸ ὄνομα, ὁ ἄθλιος δηλ. ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον ἐθεώρει παραίτιον τῶν δυστυχιῶν του, δὲν θέλει διαφύγει τὴν τιμωρίαν!

— Περὶ τίνος ἀνθρώπου ὁμιλεῖτε; ἠρώτησεν ἡ Ἰωάννα.

— Περὶ τοῦ Ροβέρτου . . .

— Συνελήφθη λοιπόν;

— Ὄχι· ἀλλὰ δὲν θέλει βραδύνει.

— Διατί;

— Τὴν νύκτα ταύτην ἐπληγώθη.

— Ἄ!

— Ἀπὸ τοῦδε ἡ ἀστυνομία εὑρίσκεται εἰς τὰ ἴχνη του, πρὸ τῆς ἑσπέρας δὲ ταύτης θέλομεν δυνηθῆ νὰ τὸν συλλάβωμεν.

Ἡ Ἰωάννα δὲν ἀπήντησεν.

Ὀλίγου δεῖν ἐλειποθύμει, ἀλλ' ἠδυνήθη ἐν τῇ τεθλιμμένῃ καρδίᾳ της νὰ ἀντλήσῃ δυνάμεις ὅπως ἀντιστῇ εἰσέτι καὶ ὑποκρύψῃ τὴν ταραχήν της.

ΚΕ'.

ΕΙΣ ΤΡΑΥΜΑΤΙΑΣ.

Ἡ ἑπομένη νὺξ ὑπῆρξεν οὐχ ἧττον γόνιμος, εἰς περιπετείας δραματικάς, ἐκείνης τῆς ὁποίας πιστοτάτην περιγραφὴν παρέσχομεν πρὸς τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας.

Ἡ πάλη δὲν εἶχεν εἰσέτι λήξει, ἀλλ' ἐξηκολούθει εἰς πολλὰ εἰσέτι σημεῖα, ἐπιφέρουσα ἄπειρα δυστυχήματα, ὧν τὰ πλεῖστα ἔμειναν ἄγνωστα.

Ἐνθυμοῦνται οἱ ἀναγνῶσται ἐκ τῶν σχοινοτενῶν ἐκθέσεων τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐφημερίδων πῶς κατελήφθη τὸ Δικαστήριον, καὶ διὰ τίνος συγκινητικοῦ τρόπου οἱ δυστυχεῖς δεσμῶται οἵτινες εὑρίσκοντο ἐγκαθειργμένοι ἐν αὐτῷ, καὶ πρὸς οὓς ἡ Κοινότης ἐχάρισε τὴν ἐλευθερίαν κατὰ τὴν τελευταίαν ὥραν, κατώρθωσαν διὰ μέσου παντοειδῶν κινδύνων ὅπως διαφύγωσι τὸν θάνατον ὅστις τοὺς ἠπείλει.

Ὁ Μαυρίκιος εὑρίσκετο μεταξὺ αὐτῶν.

Ἀλλὰ, ἐπὶ μίαν στιγμὴν εὑρέθη μεταξὺ τοῦ πυρὸς τοῦ Βερσαλλιανοῦ ςρατοῦ καὶ τῶν ἐπαναστατῶν, ὅτε δὲ οἱ τελευταῖοι οὗτοι διεσκορπίσθησαν, εἶχε προσβληθῇ ὑπὸ σφαίρας καὶ ἔκειτο ἐκτάδην ἐπ' αὐτῆς τῆς φλιᾶς τῆς εἰρκτῆς τὴν ὁποίαν ἐπρόκειτο νὰ ἐγκαταλείψῃ.

Ἐκεῖ εὑρέθη ὑπὸ τῶν πρώτων στρατιωτῶν οἵτινες εἰσῆλθον εἰς τὸ ὑπουργεῖον.

Οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἦσαν παρωργισμένοι — καὶ δικαίως — ἕτοιμοι δὲ ὅπως τιμωρήσωσι συλλήβδην πάντας τοὺς δολοφόνους των.

Εὑρόντες λοιπὸν ὑπὸ τοὺς πόδας των τὸν τραυματίαν τοῦτον, τὸν ὁποῖον δικαίως ἠδύναντο νὰ ἐκλάβωσιν ὡς ἀγωνιστὴν τῆς Κοινότητος, τὸν ἔλαβον καὶ τὸν μετεχειρίσθησαν ὡς ἐγκάθειρκτον.

Τινὲς μάλιστα αὐτῶν προὐτίθεντο ὅπως τὸν θανατώσωσι.

Ἐγνώριζον ὅτι οἱ ἐπαναστάται οὐδενὸς τῶν συντρόφων των ἐφείδοντο, εἶχον δὲ πληροφορηθῇ ἐπίσης τὴν μυσαρὰν δολοφονίαν τῶν ὁμήρων, ἔβλεπον ἐπίσης πέριξ ἑαυτῶν τὰς ἀποτροπαίους τῆς πυρκαϊᾶς φλόγας, καὶ οὐδόλως εὑρίσκοντο εἰς ἐπιεικεῖς διαθέσεις.

Ἔλαβον λοιπὸν δύο ἄνδρες τὸν Μαυρίκιον μόλις δυνάμενον νὰ στηριχθῇ, ὁ ἕτερος δ' ἐξ αὐτῶν τὸν ἠπείλει ἤδη διὰ τῆς λόγχης του, ὅτε φωνὴ ἠχηρὰ ἠκούσθη ἐν μέσῳ τῆς ταραχῆς ἥτις ἔσπευσε πρὸς διάσωσιν τοῦ φυλακισμένου.

Ἡ φωνὴ ἐκείνη ἦτο ἀνωτέρου τινὸς ἀξιωματικοῦ . . .

Οἱ δύο ἄνδρες τὸν ἀπέλυσαν, ὁ δὲ Μαυρίκιος συνελθὼν ἀνερριχήθη ἐπὶ τοῦ τοίχου ὅπως μὴ πέσῃ.

— Αἰ! δὲν βλέπετε ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶναι τετραυματισμένος! εἶπεν ἐκεῖνος ὅστις πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἐπέμβει. Οὐδὲν ὅπλον φέρει, ἴσως δὲ εἶναι δυστυχής τις ἐγκάθειρκτος ὅστις ἐπωφελεῖτο τῆς ἐλεύσεώς μας διὰ νὰ δραπετεύσῃ.

Ὁ Μαυρίκιος ἀκούσας τοὺς λόγους τούτους διηύθυνε τὸ βλέμμα πρὸς τὸν σωτῆρά του.

Τὰ ὠχρὰ χείλη του ἐκινήθησαν, ἀλλὰ δὲν εἶχε τὴν δύναμιν νὰ ὁμιλήσῃ, ἤθελε δὲ κυλισθῇ ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου, ἐὰν ὁ ἀξιωματικὸς δὲν ἔσπευδεν ὅπως τὸν στηρίξῃ.

Ἀλλὰ μόλις τὸν εἶχε παρατηρήσει ἐκ τοῦ σύνεγγυς, καὶ ἐξέβαλε κραυγὴν θάμβους καὶ ἐκπλήξεως.

— Ὑμεῖς! ὑμεῖς ἐνταῦθα! εἶπε μετὰ φρικιάσεως. Ἆ! τῇ ἀληθείᾳ, συγχαίρω ἐμαυτὸν ἀπειράκις ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ, διότι τοσοῦτον ἐγκαίρως ἔφθασα.

— Μὲ γνωρίζετε λοιπόν! ἐψέλλισεν ὁ Μαυρίκιος.

— Ἀλλὰ παρατηρήσατέ με.

— Ὁ συνταγματάρχης Βιλλερών.

— Ἀκριβῶς. Ἆ! ἐννοῶ ἄλλως τε τοὺς δισταγμούς σας· ἰδοὺ ὀκτὼ ἡμέραι καὶ ὀκτὼ νύκτες κατὰ τὰς ὁποίας δὲν ἐκοιμήθην· οἱ κοινωνισταί μας εἶναι ἀξιέπαινοι προξενήσαντες εἰς ἡμᾶς τοσαῦτα κακά.

— Πόσην εὐγνωμοσύνην σᾶς ὀφείλω!

— Εὐγνωμονήσατε πρὸς τὴν τύχην ἢ τὴν θείαν Πρόνοιαν, ἐγὼ δὲν εἶμαι ἀντάξιος οὐδενός. Μόνον, ἐπειδὴ εὑρίσκομαι ἐνταῦθα, θὰ σᾶς προσφέρω τὴν μόνην ὑπηρεσίαν ἥτις ἐξαρτᾶται παρ' ἐμοῦ.

— Ποίαν ὑπηρεσίαν, συνταγματάρχα;

— Εἴσθε τετραυματισμένος;

— Μάλιστα.

— Βαρέως;

— Ἀγνοῶ.

— Λοιπόν, τοῦτο πρέπει νὰ μάθωμεν· ἐν μέσῳ ὅμως τῆς ὁδοῦ δὲν δύνασθε νὰ τύχητε τῆς δεούσης περιθάλψεως· θέλω λοιπὸν διατάξει νὰ κατασκευάσωσιν ὄχημα, τέσσαρες δὲ ἄνδρες τοῦ συντάγματός μου θέλουσι σᾶς μεταφέρει εἰς τὴν κατοικίαν· συγκατατεύετε εἰς τοῦτο;

— Ἀφοῦ τὸ ἀπαιτεῖτε . . .

— Ποῦ διαμένετε;

— Κατὰ τὴν ὁδὸν Σαραντών.

— Εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρός σας;

— Ὁ πατήρ μου θὰ εἶναι εἰς τὰ φορητὰ νοσοκομεῖα, ἀλλὰ θὰ τὸν εἰδοποιήσωσι.

— Τὰ πάντα λοιπὸν βαίνουσι κατ' εὐχὴν ἐν τοιαύτῃ περιπ·ώσει. Μὴ ὁμιλεῖτε πλέον, ἀλλὰ καθήσατε ἐκεῖ, ἐγὼ δὲ μεταβαίνω ὅπως διατάξω νὰ ἐκτελεσθῶσι τὰ πάντα κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σας, καὶ ἐντὸς μιᾶς ὥρας ἐλπίζω ὅτι θέλετε εἶσθαι ἐκτὸς παντὸς κινδύνου.

— Ἀλλὰ, δὲν θὰ σᾶς ἐπανίδω; ἠρώτησεν ὁ Μαυρίκιος.

Ὁ Βιλλερὼν ἐποίησε σημεῖον ἀδιαφορίας.

— Μήπως γνωρίζω; ἀπεκρίνατο φαιδρῶς. Ἐγὼ, δὲν ἐξεπλήρωσα εἰσέτι τὰ καθήκοντά μου, διὸ καὶ θέλω ἀναχωρήσει πάλιν μετὰ τοῦ συντάγματός μου.

— Ὁ Θεὸς λοιπὸν νὰ σᾶς διαφυλάττῃ!

— Μοὶ φαίνεται ὅτι μέχρι τοῦδε δὲν ἔχω τὴν ἐλαχίστην ἀφορμὴν νὰ γογγύζω κατ' αὐτοῦ.

— Καλὴν ἐντάμωσιν συνταγματάρχα.

— Καλὴν ἐντάμωσιν, κύριε Βερνάρδου.

Οἱ δύο λοιπὸν ἄνδρες ἔθλιψαν ἀμοιβαίως τὴν χεῖρα, μεθ' ὃ ὁ Βιλλερὼν ἀνεχώρησεν, ἀφοῦ, ὡς ὑπεσχέθη, εἶχε δώσει διαταγὰς ὅπως ὁ Μαυρίκιος ἄνευ ἀναβολῆς μεταφερθῇ πρὸς ἣν διεύθυνσιν εἶχεν ὑποδείξει.

Μετά τινας ὥρας, ὁ τραυματίας ἐνεκατεστάθη κατὰ τὴν ὁδὸν Σαραντὼν, ὁ δὲ πατήρ του ἀμέσως εἰδοποιηθείς, ἔσπευσεν ὅπως τῷ παράσχῃ τὰς πρώτας περιθάλψεις.

Ἡ πληγὴ ἦτο σπουδαία, ἀλλ' οὐχὶ καὶ θανατηφόρος.

Δὲν ἐχρειάζετο ἢ περιποίησιν καὶ ἀνάπαυσιν.

Ὁ κ. Βερνάρδος δὲν τὸν ἐγκατέλιπε καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας, περὶ δὲ τὸ ἑσπέρας διεβεβαίου μετὰ βαθείας εὐχαριστήσεώς του ὅτι πᾶς κίνδυνος ἤδη ἐξέλιπε.

Ὑπὸ τοιούτου αἰσθήματος κατεχόμενος, ἡτοιμάζετο νὰ κατακλιθῇ ἐπί τινος ἀνακλίντρου ὅπως παραδοθῇ εἰς ὡρῶν τινων ὕπνον οὗτινος εἶχε μεγάλην ἀνάγκην, ὅτε ὁ ὑπηρέτης ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ τῷ ἔνευσε διά τινος σημείου μυστικοῦ.

Ὁ Κ. Βερνάρδος μετέβη εἰς παρακείμενόν τι δωμάτιον, καὶ ἠρώτησε τὸν ὑπηρέτην τὴν αἰτίαν δι' ἣν τὸν προσεκάλεσε.

— Ἰδοὺ τὶ συμβαίνει, εἶπεν ὁ ὑπηρέτης. κάποιος ζητεῖ νὰ σᾶς ὁμιλήσῃ ἐκεῖ.

— Καὶ ποῖος εἶναι;

— Μία γυνή.

— Τὶ ζητεῖ;

— Εἶπεν ὅτι τὴν διέταξαν νὰ ζητήσῃ τὸν κύριον ἰατρόν.

— Εἶναι ἀσθενής;

— Δὲν πρόκειται περὶ αὐτῆς.

— Περὶ τίνος λοιπόν;

— Περὶ ἑνὸς τραυματίου.

Ὁ ἰατρὸς ἐποίησε κίνησίν τινα.

— Τραυματίας, ἀπεκρίνατο· τότε διὰ τὶ δὲν τὸν μετέφερον εἰς τὸ νοσοκομεῖον;

— Δὲν γνωρίζω.

— Ποῦ εὑρίσκεται ἡ γυνὴ αὕτη;

— Περιμένει εἰς τὴν ὁδὸν.

— Διὰ τὶ δὲν τὴν προσεκαλέσατε νὰ ἀναβῇ;

— Τῇ ἐπρότεινον, ἀλλ' ἀπεποιήθη.

Πάντα ταῦτα ἦταν μυστηριώδη, ὁ δὲ ἰατρὸς ἐδίστασε πρὸς στιγμήν.

Ἀλλὰ τὸ αἴσθημα τοῦ καθήκοντος ὑπερίσχυσεν, ὥστε ἀμέσως ἀπεφάσισε.

Συνέλεξε λοιπὸν μετὰ σπουδῆς τὰ διάφορα ἐργαλεῖα τὰ ὁποῖα περιεῖχεν ἡ ὀργανοθήκη του, καὶ, ἐνδυθεὶς τὸν ἐπενδύτην του, ἔσπευσε νὰ καταβῇ τὴν κλίμακα.

Ἐπὶ τῆς φλιᾶς τῆς ὁδοῦ εὗρε τῷ ὄντι γυναῖκα τινὰ περιμένουσαν.

Ἦτο δὲ ἐνδεδυμένη πλέον ἢ κομψῶς, ὡς ἔκρινεν ἐκ πρώτης ὄψεως, ἀλλὰ ἡ ὄψις της ἐκαλύπτετο ὑπὸ πικνοῦ πέπλου.

Μετέβη λοιπὸν πρὸς αὐτήν.

— Ἰδού, κυρία μου, τῇ εἶπε, εἶμαι εἰς τὴν διάθεσίν σας· ἀλλὰ ποῦ θὰ μεταβῶμεν;

— Ἐὰν εὐχαριστῆσθε, κύριε, ἀπεκρίνατο ἡ γυνὴ θέλω βαδίσει ἐμπρὸς, ὥστε δύνασθε νὰ μὲ ἀκολουθήσητε.

— Ὅπως ἀγαπᾶτε.

— Εἶναι ὀλίγον μακράν.

Ἀδιάφορον.

— Ὀλίγον γνωρίζω τὴν συνοικίαν. Ἐζήτησα ἰατρόν, καὶ μοὶ ὑπέδειξαν τὴν κατοικίαν σας, χωρὶς μάλιστα νὰ μοὶ εἴπουν τὸ ὄνομά σας.

— Πρόκειται περὶ τραυματίου τινός; ἠρώτησεν ὁ Κ. Βερνάρδος.

— Μάλιστα κύριε.

— Ἡ πληγὴ εἶναι σπουδαία;

— Φοβοῦμαι.

— Ποίας ἡλικίας εἶναι ὁ τραυματίας;

— Τριακονταετής.

— Καὶ διὰ τὶ νὰ μὴ τὸν μεταφέρωσιν εἰς φορητόν τι νοσοκομεῖον;

Ἡ γυνὴ ἐσίγησε, ὁ δὲ ἰατρὸς ἐθεώρησε καθῆκόν του νὰ μὴ κάμῃ ἄλλας παρατηρήσεις.

Ἐν τούτοις ἀορίστως πως ἠννόει τὸ μυστηριῶδες τῆς ὑποθέσεως ταύτης...

Ἡ γυνὴ λοιπὸν ἤρχισε νὰ βαδίζῃ, ὁ δὲ ἰατρὸς τὴν ἠκολούθησε.

Διῆλθον οὕτω ἱκανὰς ὁδοὺς στενὰς καὶ σκοτεινάς. εἰσῆλθον εἰς τινας ἐρήμους διόδους ἔπειτα δὲ, μετὰ μίαν ὡς ἔγγιστα ὥραν, ἡ γυνὴ ἐστάθη πρός τινος θύρας, εἰς τὸ κλεῖθρον τῆς ὁποίας εἰσήγαγε κλεῖδα τὴν ὁποίαν ἀπέσπασεν ἐκ τοῦ θυλακίου της.

— Ἐδῶ εἶναι! εἶπε διὰ τρεμούσης φωνῆς.

— Μήπως ἀφήκατε τὸν τραυματίαν μόνον, ὅπως ἔλθητε νὰ ζητήσετε βοήθειαν;

— Μάλιστα κύριε.

— Διεπράξατε ἀπερισκεψίαν, κυρία μου; τοὐλάχιστον ἔπρεπε νὰ ἀφήσητε παρ' αὐτῷ τινὰ ὅστις κατὰ τὴν ἀπουσίαν σας ἠδύνατο νὰ τὸν περιποιηθῇ.

— Οὐδεὶς ὑπῆρχε.

— Πῶς, οὐδὲ γείτων τις!

Ἡ γυνὴ ἐποίησε σημεῖον ἀνεξήγητον.

— Ὡμιλεῖτε περὶ γειτόνων. : . ἀπεκρίνατο· ἀλλὰ τίς εἶναι βέβαιος κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, ὅτι δὲν θέλει παραδοθῇ εἰς χεῖρας προδότου τινός;

— Πῶς! εἶπεν ὁ ἰατρός.

— Δὲν ἐννοεῖτε;

— Εἶναι λοιπὸν ἐπαναστάτης ὁ τραυματίας;

— Ἀναμφιβόλως. ἀλλ' ὁ ἰατρὸς εἶναι ἀνάγκη νὰ γνωρίσῃ τὴν ἰδιότητα ἑνὸς τραυματίου ὅπως τὸν περιποιηθῇ;

— Οὐχί, βεβαίως.

— Ἔρχεσθε λοιπόν;

— Ἀδιστάκτως.

Ἡ θύρα εἶχεν ἤδη ἀνοιχθῆ.

Ἡ γυνὴ λοιπὸν ὑπεχώρησεν ὅπως ἀφήσῃ τὸν ἰατρὸν Βερνάρδον νὰ διέλθῃ, οὗτος δὲ προὐχώρησε βήματά τινα.

— Ἀλλὰ, καθ' ἣν στιγμὴν ἐξετέλει τὴν κίνησιν ταύτην, ἀκτὶς ἀερίου πεσοῦσα ἔκ τινος ἐγγὺς ἀντανακλάστρου, ἐφώτισε τὴν ὄψιν τῆς γυναικός.

Ὁ ἰατρὸς δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀναστείλῃ κραυγήν τινα.

— Ἡ Ἰωάννα! εἶπεν ἔκπληκτος.

Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ Ἰωάννα ἐταράχθη· κυριευθεῖσα δὲ ὑπὸ αἰφνιδίου τρόμου, ἔκυψε πρὸς τὸν ἰατρόν.

— Ἄ! δυστυχία μου! ἀνέκραξεν. Ὑμεῖς! ὑμεῖς εἶσθε λοιπὸν ὁ ἰατρὸς, τὸν ὁποῖον μετέβην νὰ ζητήσω!

— Ποῖος εἶναι ὁ ἀνὴρ ὅστις μᾶς περιμένει; ἠρώτησεν ὁ ἰατρὸς δι' ἐπιτακτικῆς φωνῆς.

Ἀλλ' ἡ Ἰωάννα εἶχεν ἤδη καταστείλει τὸ αἴσθημα τῆς φρίκης ὅπερ τὴν ἐκυρίευσεν.

Ἄλλως τε δὲν ἔπρεπε νὰ διτάσῃ, ὅθεν καὶ τάχιστα συνέλαβε τὸν σκοπόν της.

— Ἐρωτᾶτε τίς εἶναι ὁ ἀνὴρ οὗτος! ἀπεκρίνατο μετὰ κατηφοῦς θάρρους. Λοιπὸν, ἔλθετε, κύριε, καὶ μετά τινα λεπτὰ δὲν ἔχετε νὰ προσθέσητέ τι, μήτε ἐγὼ . . . . ἴσως, οὐδεμίαν θέλω ἔχει ἐλπίδα. . . .

ΚΣΤ'.

Η ΤΙΜΙΟΤΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ.

Ὁ κοιτὼν εἰς τὸν ὁποῖον μετά τινας στιγμὰς εἰσῆλθεν ὁ ἰατρὸς, ἐφωτίζετο ἀσθενῶς διὰ τῶν ὑποτρεμουσῶν λυχνίσκου τινὸς λάμψεων.

Ὁ ἰατρὸς μετὰ δυσκολίας διέκρινε τὰ περὶ αὐτὸν ἀντικείμενα.

Ἐν τούτοις μικρὸν κατὰ μικρὸν τὸ βλέμμα του ἐξωκειώθη μετὰ τοῦ ἀμυδροῦ ἐκείνου φωτὸς, καὶ ἐπὶ τέλους διέκρινε τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ κοιτῶνος ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὡδηγήθη.

Ὁ κοιτὼν ἦτο ἀπολύτως γυμνός.

Παρὰ τὸ κλινοστάσιον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔκειτο παλαιοκράββατον συγκείμενον ἐξ ἀχυροστρώματος καὶ στρωμνῆς ἐσχισμένης εἰς πλεῖστα μέρη, ὑπῆρχέ τι θρανίον καὶ πεπαλαιωμένη τράπεζα.

Ἐπὶ τοῦ παλαιοκραββάτου ἦτο ἐξηπλωμένος ἀνήρ τις.

Ὁ ἰατρὸς προσήγγισε θαρραλέως πρὸς αὐτόν.

Ἡ ἀναπνοή του ἦτο τοσοῦτον ἐξησθενημένη ὥστε μόλις διεκρίνετο. Ἐν τούτοις δὲν εἶχεν ἀποθάνει.

Κατά τινας στιγμὰς τὸ στῆθός του ἀγωνιωδῶς ὑψοῦτο, φρικίασίς τις δὲ σπασμωδικὴ συνέσπα τοὺς δακτύλους του.

— Πρὸ πολλοῦ μετεφέρθη ἐνταῦθα; ἠρώτησεν ὁ ἰατρὸς στραφεὶς πρὸς τὴν Ἰωάνναν.

— Τρεῖς ὧραι σχεδὸν παρῆλθον, ἀπεκρίνατο αὕτη.

— Ἡ πληγὴ προῆλθεν ἐκ σφαίρας;

— Μάλιστα, κύριε.

— Κατὰ ποῖον μέρος τοῦ σώματος;

— Κατὰ τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ στήθους.

— Ἀπώλεσε πολὺ αἷμα;

— Ὀλίγιστον.

— Τοὐλάχιστον ἐκαθάρισαν τὴν πληγήν;

— Ὑπῆρχεν ἐκεῖ χειροῦργός τις, ἀλλ' ἡ ἐγχείρισις ἐξετελέσθη τάχιστα, διότι ὅλοι οἱ φίλοι του ἔφυγον, μόνη δὲ ἐγὼ ἔμεινα μετὰ τοῦ χειρούργου, καὶ μετὰ δυσκολίας εὗρον ἀνθρώπους τινὰς οἵτινες μὲ ἐβοήθησαν νὰ τὸν μεταφέρωμεν ἐνταῦθα.

—Κάλλιστα. Καὶ τί συνέβη ἅμα ἐμείνατε μόνη μετὰ τοῦ τραυματίου;

— Ὦ! κύριε, ἀπεκρίνατο μετὰ λυγμῶν ἡ Ἰωάννα, συνέβη τι τρομερόν. Ἐγὼ δὲν ἠθέλησα νὰ λάβω οἰκεῖον τινὰ μετ' ἐμοῦ, διότι τὴν στιγμὴν ταύτην πάσον εὐκόλως καταγγέλεταί τις. Ἔμεινα λοιπὸν μόνη, νομίζουσα ὅτι δύναμαι νὰ ἐπαρκέσω εἰς τὴν περιποίησίν του. Κατὰ τὴν πρώτην λοιπὸν ὥραν τὰ πάντα ἔβαινον καλῶς· ὁ ἀσθενὴς ἐφαίνετο ἥσυχος καὶ δὲν ἐκινεῖτο· ἐφαίνετο μάλιστα ὅτι συνησθάνετο τὴν κατάστασίν του δι' ἣν δὲν ἀνησύχει ποσῶς. Ἀλλὰ πάραυτα. . .

— Κρίσις ἐπῆλθε;

— Μάλιστα.

— Ὁ ἐγκέφαλος προσεβλήθη;

— Μάλιστα, κύριε.

— Παρεφρόνησε, προσεκάλει βοήθειαν, εὑρισκομένη δὲ μόνη, ἐφοβήθητε;

— Ἐνόμισα ὅτι ἔμελλον νὰ παραφρονήσω· ὅθεν ἐξῆλθον καὶ ἔκραξα· ἐζήτησα τὴν διεύθυνσιν ἰατροῦ, καὶ μοὶ ἔδωκαν τὴν ὑμετέραν, ἀφοῦ εἰς μάτην ἔκρουσα τὴν θύραν ἄλλων κατοικούντων πλησιέστερον.

Ὁ ἰατρὸς ἐπεδοκίμασε διὰ κινήσεως, καὶ, διακόπτων τὰς ἀνακρίσεις, προσήγγισε καὶ αὖθις τὸν ἀσθενῆ τοῦ ὁποίου ἔλαβε τὴν χεῖρα.

Ἡ χεὶρ αὕτη εἶχε καταντήσει ἀδρανής, ἀλλ' εὑρεθεῖσα εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῆς τοῦ ἰατροῦ ἔκαμε κίνησίν τινα ὅπως ἀποσπασθῇ.

Ταὐτοχρόνως ὁ τραυματίας ἠγείρετο μετὰ κόπου ρίπτων ἐπὶ τοῦ ἰατροῦ βλέμμα.

Τότε δὲ συνέβη ἀπροσδόκητόν τι!

Ὁ τραυματίας ἐξέβαλε στεναγμὸν ὅμοιον πρὸς ψυχορραγίαν, ἐνῷ ὁ ἰατρὸς ὠπισθοχώρει ἔντρομος.

— Ὑμεῖς, κύριε! ἀνέκραξεν, ὑμεῖς εἶσθε τὸν ὁποῖον εὑρίσκω ἐν τοιαύτῃ καταστάσει;

— Ἀλλὰ τίς σᾶς ὡδήγησε πλησίον μου; ὑπέλαβεν ὁ τραυματίας μετὰ βιαίας κινήσεως.

Τὸ βλέμμα τοῦ ἰατροῦ ἀπήστραψε.

— Μὲ ἀνεγνωρίσατε; εἶπε μετὰ παραδόξου μειδιάματος.

— Δὲν εἶσθε ὁ ἰατρὸς Βερνάρδος;

— Μάλιστα. Ἀλλὰ τοῦτο ἀποδεικνύει εἰς μὲν τὸν ἰατρὸν ὅτι ἡ κατάστασίς σας δὲν εἶναι ἀπελπιστική, εἰς δὲ τὸν πατέρα . . . . . ὅτι ὑρίστασθε τύψεις τινὰς συνειδότος διὰ τὴν πρᾶξιν τὴν ὁποίαν ἐξετελέσατε φυλακίσαντες τὸν υἱόν του.

Ὁ Ροβέρτος ἐσίγησε.

Ἐκυριεύθη ὑπὸ συγκινήσεως ἥτις ἠδύνατο νὰ ἐξασκήσῃ ὀλεθρίαν ἐπὶ τῆς καταστάσεώς του ἐπιρροήν.

Ὁ ἰατρὸς λοιπὸν ἔλαβε τὴν χεῖρά του μετὰ κυριαρχικοῦ ὕφους.

— Ἡσυχάσατε, τῷ εἶπε· δὲν πρέπει νὰ συγκινῆσθε τοιουτοτρόπως, διότι ἡ κατάσχασίς σας ἀπαιτεῖ ἀνάπαυσιν καὶ γαλήνην, βλέπω δὲ . . . .

— Πῶς θέλετε νὰ ἡσυχάσω, ἐπανέκραξεν ὁ Ροβέρτος, ἀφοῦ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἰατροῦ ὅστις κατέχει τὴν ζωήν μου εἰς χεῖράς του, ἀνακαλύπτω πάραυτα ἐχθρόν;

— Ὁ λόγος οὗτος εἶναι αὐτὴ ἡ καταδίκη σας, εἶπεν ὁ ἰατρὸς δι' ὕφους αὐστηροῦ.

— Πῶς!

— Δὲν παραδέχεσθε τὴν τιμιότητα εἰς τοὺς ἀντιπάλους σας;

— Ἀλλά . . . .

— Βεβαίως, ἡ ἐκδίκησις μοὶ εἶναι εὔκολος τὴν ὥραν ταύτην, ἀφοῦ ἡ τύχη μὲ καθοδηγεῖ εἰς τὸ προσκεφάλαιόν σας. Ἠδυνάμην, ἐὰν ἤκουον μόνον τὴν μνησικακίαν μου, ἢ νὰ θανατώσω ἐκεῖνον ὅστις δὲν εἶναι ἢ μόνον τραυματίας, ἢ νὰ παραδώσω εἰς τὴν δικαιοσύνην τὸν ἐχθρὸν καθ' οὗ ὀφείλω ἴσως μεγίστην ἐκδίκησιν.

— Λοιπόν;

— Ἀλλ' εἶμαι ἰατρὸς, κύριε.

— Ἄ!

— Καθὼς δὲ ὁ ἱερεὺς οὕτω καὶ ὁ ἰατρὸς γνωρίζει νὰ σέβηται τὴν τιμὴν τοῦ ἐπαγγέλματός του, καὶ ὁ μὲν λησμονεῖ διὰ παντὸς τὸ ὄνομα τοῦ τραυματίου, ὁ δὲ ἕτερος δὲν ἐνθυμεῖται τὸ ὄνομα τοῦ μετανοοῦντος. Ἐννοεῖτε;

— Τότε λοιπὸν δὲν θέλετε μὲ προδώσει;

— Ἐλησμόνησα ἤδη τίς εἶσθε.

— Καὶ θέλετε μὲ περιποιηθῆ;

— Τοῦτο ἤθελε γίνει ἤδη ἐὰν ἡ δυσπιςία σας δὲν μὲ ἐμπόδιζε.

Χωρὶς δὲ νὰ προσθέσῃ μίαν εἰσέτι λέξιν, ὁ ἰατρὸς ἤρξατο νὰ καθαρίζῃ τὴν πληγὴν τοῦ Ροβέρτου.

Πρέπει ἐν τούτοις νὰ εἴπωμεν ὅτι τὸ θέαμα τοῦτο ὑπῆρξε κατ' ἐξοχὴν συγκινητικόν, ὅτε ὁ ἀνὴρ ἤρξατο παρέχων μετὰ προθυμίας τὰς περιθάλψεις πρὸς ἐκεῖνον ὅστις περιήγαγεν εἰς κίνδυνον τὴν ζωὴν τοῦ υἱοῦ του, καὶ καθαρίζων μετὰ μεγίστης ἐπιμελείας τὴν πληγήν του, χωρὶς ποσῶς νὰ ἐνθυμηθῇ ὅτι ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον προσεπάθει νὰ ἀποσπάσῃ ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ θανάτου, εἶχε κινήσει πρό τινων ἡμερῶν πάντα λίθον ὅπως παραδώσῃ τὸ τέκνον του εἰς τὴν τύχην τὴν ὁποίαν ὑπέστησαν οἱ ὁμηροι.

Ἀλλ' ὁ πατὴρ εἶχεν ὑποχωρήσει τὴν στιγμὴν ταύτην, δὲν ἔμενε δὲ πλέον εἰμὴ ὁ ἰατρός.

Ἡ καθάρισις μόλις διήρκεσε πέντε λεπτὰ, καθ' ἃ ὁ Ροβέρτος ἐσίγα.

Ἡ κατάστασίς του ὑρίστατο μάλιστα ἐπαισθητήν τινα βελτίωσιν. Ἡ πρό τινων στιγμῶν διακοπτομένη ἀναπνοή του εἶχεν ἀποκαταστῆ τακτικὴ σχεδὸν, τὸ δὲ βλέμμα αὐτοῦ διευθυνόμενον πρὸς ἐκεῖνον ὅττις τὸν περιέθαλπε τὴν στιγμὴν ταύτην, ἐνεπλήσθη εὐγνωμοσύνης. Ὅτε δὲ ἔληξεν ἡ ἐγχείρισις, οἱ ὀφθαλμοί του ἐκλείσθησαν ἀκουσίως του, δὲν ἐβράδυνε δὲ νὰ παραδοθῇ εἰς ὕπνον γλυκύν.

Τοῦτο ἐπερίμενε καὶ ὁ ἰατρός.

Ἐστράφη λοιπὸν τότε πρὸς τὴν Ἰωάνναν:

— Ἡ κατάστασις τοῦ ἀσθενοῦς εὑρίσκεται εἰς εὐάρεστον σημεῖον, τῇ εἶπεν· ἡ πληγὴ δὲν εἶναι θανατηφόρος, ἐλπίζω δὲ ὅτι αὔριον θέλει εἶσθαι καλλίτερον.

— Ἄ! Ὁ Θεὸς μὲ ὡδήγησε πρὸς ὑμᾶς! ἐψέλλισεν ἡ Ἰωάννα.

— Θὰ ἐπανέλθω ὅμως νὰ τὸν ἐπισκεφθῶ.

— Πότε;

— Αὔριον τὸ ἑσπέρας. Δὲν δύναμαι νὰ ἔλθω ταχύτερον.

— Ὁποία ἀτυχία!

— Διατί;

— Διότι . . . . .

— Τελειώσατε . . . .

— Ὄχι! ὄχι! δὲν δύναμαι τὰ πάντα νὰ σᾶς εἴπω, καὶ ἐν τούτοις. . .

Ὁ ἰατρὸς δὲν ἐπέμεινεν ἀπέναντι τοῦ δισταγμοῦ τῆς Ἰωάννας.

Ἔλαβε λοιπὸν τὸν πτλόν του καὶ διευθύνθη πρὸς τὴν θύραν.

Ἡ Ἰωάννα τὸν ἠκολούθησε.

Ἐπὶ τῆς φλιᾶς ὅμως ὁ ἰατρὸς ἐστάθη.

Τὸ βλέμμα του εἶχε διακρίνει ἐντὸς τοῦ σκότους δωματίου τινὸς ἀντικείμενόν τι παραδόξου σχήματος ὅπερ τὸν ἐξέπληξε.

Ἦτο δὲ τοῦτο φέρετρον!

— Τί εἶναι τοῦτο; ἠρώτησεν ἔκπληκτος τὴν νεάνιδα.

Αὕτη ἐχαμήλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἠρυθρίασε.

— Εἶναι . . . ἐψέλλισεν ἀμηχανοῦσα.

— Εἴχετε προϊδέι ὅτι ἔμελλε τόσον ταχέως νὰ ἀποθάνῃ;

Ἡ Ἰωάννα συνήνωσε τὰς χεῖρας διὰ σημείου σιωπηλῆς διαμαρτυρήσεως.

— Ἔστω! ἔστω! εἶπεν ὁ ἰατρὸς· δὲν ἐπιθυμῶ νὰ φανῶ ἀδιάκριτος, διὸ καὶ ἀπομακρύνομαι· σᾶς ἐπαναλαμβάνω ὅμως ὅτι ὁ τραυματίας εὑρίσκεται εἰς καλλιτέραν κατάστασιν, ὥστε ἀκριβέστατα. . .

Ἐπέμεινε δὲ κατ' ἐξοχὴν ἐπὶ τῶν τελευταίων τούτων λέξεων.

Ἀκριβέστατα ἠδύνατο νὰ μεταφερθῇ ἀλλαχοῦ· μὲ ἐννοεῖτε;

— Ὦ! κάλλιστα! κάλλιστα! ἐψυθίρισεν ἡ Ἰωάννα φρικωδῶς ὠχριῶσα.

— Εἰς αὔριον λοιπόν, τέκνον μου, εἶπεν ὁ ἰατρὸς.

— Μάλιστα, εἰς αὔριον, ἐπανέλαβεν ἡ νεᾶνις χωρὶς κατὰ βάθος νὰ συναισθάνηται ὅ,τι ἔλεγεν.

Οὕτω λοιπὸν ὁ ἰατρὸς ἐξῆλθε.

Τῇ ἐπαύριον ὁ Κ. Βερνάρδος ἐπανῆλθε κατὰ τὴν ὑπόσχεσίν του περὶ τὴν ὀγδόην ἑσπερινήν.

Ἡ νύξ ἦτο βαθεία.

Μόλις ἀνεγνώρισε τὴν ὁδὸν τὴν ὁποίαν ὤφειλε νὰ ἀκολουθήσῃ.

Φθάσας πρὸ τῆς θύρας, ἔκρουσεν ἐπανειλημμένως, ἀλλὰ μόλις μετὰ παρέλευσιν ἱκανοῦ χρόνου ἔτυχεν ἀπαντήσεως.

Ἐπὶ τέλους, γέρων τις ἀνοίξας τὴν θύραν παρουσιάσθη πρὸς τὸν ἰατρόν.

— Τί τρέχει; τί ἀγαπᾶτε; ἠρώτησεν ἐξετάζων τὸν Κ. Βερνάρδον.

— Εἶμαι ἰατρὸς φίλε μου, ἀπεκρίνατο ὁ τελευταῖος οὗτος, καὶ ἔρχομαι πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ τραυματίου, τὸν ὁποῖον ἐπεσκέφθην χθές.

— Τραυματίου; ἐπανέλαβεν ὁ γέρων.

— Ἀναφιβόλως.

— Ὑμεῖς τὸν παρεσθάλψατε;

— Ἐγὼ, μάλιστα.

— Λοιπὸν, κύριε ἰατρὲ νομίζω ὅτι δὲν θὰ πράξετε κακῶς ἐπιστρέφοντες εἰς τὰ ἴδιά σας.

— Πῶς!

— Δὲν ἔχει πλέον ἀνάγκην θεραπείας.

— Τι θέλετε νὰ εἴπητε;

— Θέλω νὰ εἰπω ὅτι ἀπὸ τῆς πρωΐας ταύτης ὁ δυστυχὴς ἔπαυσε τοῦ ζῆν.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἰατρὸς ἀνεσκίρτησεν ἐπὶ τῇ εἰδήσει ταύτῃ:

— Ἄλλως τε, προσέθετο ὁ γέρων, φαίνεται ὅτι ἡ κατάστασίς του ἦτο θλιβερά. καὶ κατὰ συνέπειαν εἶχον πρίδει τὸν θάνατόν του διότι ἀπό τῆς προτεραίας ἡ σύζυγός του εἶχε διατάξει νὰ φέρωσιν ἐνταῦθα φέρετρον ἐλάτινον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἅμα ἀποθανὼν ἐτέθη.

— Ἀλλὰ δὲν ἐγένετο αὐτοψία;

— Φεῦ! μήπως εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην τακτικῶς ἀποθνήσκει τις. ὡς συνέβαινε κατὰ τοὺς χρόνους τῆς αὐτοκρατορίας;

Ὁ ἰατρὸς δὲν ἀπεκρίνατο.

Ποιήσας δὲ πρὸς τὸν γέροντα σημεῖόν τι χειρὸς, ἀπεσύρθη, ἔχων τὴν διάνοιαν καθ' ὑπερβολὴν σύννουν, καὶ ἀμηχανῶν δι' ὅ,τι πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἀκούσει.

ΚΖ'.

Ο ΕΝΤΑΦΙΑΣΜΟΣ.

Ὅσον ἀπίθανον καὶ ἂν ἐφαίνετο ἐκεῖνο ὅπερ ὁ ἰατρὸς εἶχεν ἀκούσει, ἐν τούτοις ἦτο ἀληθέστατον.

Ἰδοὺ τοὐλάχιστον ὅσα οἱ ὀλίγοι γείτονες οἵτινες εὑρίσκοντο κατὰ τὴν μακρὰν δίοδον ἔνθα ὁ Ροβέρτος εἶχε κατατεθῇ, εἶχον διηγηθῇ πρὸς ἐκείνους οἵτινες ἐζήτησαν παρ' αὐτῶν πληροφορίας περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης.

Ὁ ἰατρὸς εἶχεν ἀναχωρήσει ἐκ τῆς οἰκίας περὶ τὸ μεσονύκτιον· δὲν ἐπιβεβαιώθη ὅμως ἀκριβῶς ἡ ὥρα.

Μέχρις ὅμως τῆς πέμπτης πρωϊνῆς οὐδὲν ἔκτακτον συνέβη.

Εἶναι πιθανὸν ὅτι ὁ Ροβέρτος μέχρι τοὐδε εὑρίσκετο εἰς γαλήνην, ἡ δὲ κατάστασίς του οὐδὲν δυσάρεστον σύμπτωμα παρουσίαζε.

Ἀλλὰ, κατὰ τὴν πέμπτην ὥραν ἠκουσαν

ἐξερχομένην τοῦ κοιτῶνος μεγάλην κραυγὴν, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἡ Ἰωάννα λυσίκομος, ἐκτὸς ἑαυτῆς, καὶ παράφρων σχεδὸν ἔδραμεν ἐπὶ τοῦ μεσαναβάθρου ἐπικαλουμένη βοήθειαν.

Ἀγαθοί τινες λοιπὸν ἄνδρες ἔδραμον μετὰ σπουδῆς, μολονότι κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἕκαστος ἐνησχολεῖτο περὶ τοῦ ἰδίου ἑαυτοῦ, ἀναπολῶν τὰ συμβεβηκότα ἄτινα συνέβαινον ἐκτός.

Ὁ εἷς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ἦτο ξυλουργὸς, ὁ ἕτερος τέκτων, ὁ τρίτος ἐξήσκει τὸ ἐπάγγελμα χωνευτοῦ... ἐπὶ τέλους δὲ, τέταρτός τος τὸν ὁποῖον οὐδεὶς ἐγνώριζεν, ὅστις ὅμως ἦτο ἀναμφιβόλως ἐργάτης.

Οὗτος ἐφάνη καὶ ὁ μᾶλλον πρόθυμος.

Οἱ τέσσαρες οὗτοι ἄνδρες εἰσῆλθον εἰς τὸν κοιτῶνα ὅπου εὗρον τὸν τραυματίαν ἐξηπλωμένον ἄκαμπτον καὶ ἀκίνητον ἐπὶ τοῦ παλαιοκραββάτου.

— Ἀπέθανε! ἀπέθανεν! ἀνέκραξεν ὀλολύζουσα ἡ Ἰωάννα.

— Καὶ ἐγὼ τὸ νομίζω, τῇ ἀληθείᾳ, ἐπεδοκίμασεν ὁ μυστηριώδης ἐργάτης.

Ἔπειτα, πάραυτα σχεδὸν προσέθετο:

— Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐνταφιάζωμεν ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε τοὺς νεκρούς μας, πρέπει νὰ μεταβῶμεν πρὸς ἀναζήτησιν ἰατροῦ ὅστις νὰ ἐπιβεβαιώσῃ ὅτι δὲν εὑρισκόμεθα εἰς ἀπάτην· ἐδῶ πλησίον ὑπάρχει ἰατρός;

— Ζητήσατε ἐκεῖνον ὅστις ἦλθε τὴν νύκτα ταύτην, παρετήρησεν ὁ ξυλουργός.

— Ἐκεῖνος κατοικεῖ πολὺ μακράν· οὐχ' ἧττον ὅμως ἐντὸς ἡμισείας ὥρας θὰ διευθετήσω καὶ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην.

Ἔκαμε λοιπὸν βήματά τινα ὅπως ἀπομακρυνθῇ, ἀλλὰ μεταμεληθεὶς ἐπέστρεψε πρὸς τὸν ξυλουργὸν τὸν ὁποῖον παρέλαβε κατὰ μόνας, ὡσεὶ ἐπεθύμει ὅπως οἱ λόγοι τοὺς ὁποίους ἔμελλε νὰ προφέρῃ μὴ ἀκουσθῶσιν ὑπὸ τῆς νεάνιδος.

— Λοιπὸν, τῷ εἶπεν, ἐγὼ κάλλιστα γνωρίζω. Πρό τινος ὀλίγον ἐξήτασα τὸν ἀσθενῆ, καὶ ἀμέσως ἐπεβεβαιώθην ὅτι ἀπέθανεν.

— Πιστεύετε;

— Εἶμαι βέβαιος.

— Τότε λοιπόν;...

— Πρέπει νὰ κάμωμεν ὅλα τὰ πράγματα ἐν τάξει. Τὴν στιγμὴν ταύτην, ἐνταφιάζουν ταχέως, διότι δόξα τῷ Θεῷ ὑπάρχει ἀφθονία νεκρῶν. Ἀλλ' ἐπίσης εἶναι καλὸν νὰ βεβαιωθῶσιν ὅτι δὲν τὸν ἐθάψαμεν καὶ ζωντανόν.

— Ἔχετε δίκαιον.

— Μεταβαίνω λοιπὸν πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ ἰατροῦ.

— Μάλιστα.

— Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ, ἡ μόνη συμβουλὴ τὴν ὁποίαν δύναμαι νὰ σᾶς δώσω, εἶναι τὸ νὰ μὴ χάνετε τὸν καιρόν σας.

— Τί ἐννοεῖτε;

— Εἶσθε ξυλουργός;

— Ἀναμφιβόλως.

— Λοιπὸν, σπεύσατε, καὶ ἀφοῦ λάβετε ὑπὸ σημείωσιν τὰ μέτρα του κατασκευάσατέ τῳ ἓν ἔνδυμα ἐξ ἐλάτου τὸ ὁποῖον νὰ μὴ τὸν ἐνοχλῇ!

Ὁ ξυλουργὸς ἐποίησε κίνησίν τινα ἐπὶ τῇ συμβουλῇ ταύτῃ, ἥτις τῷ ἐδίδετο διὰ κονικοῦ ὕφους.

Ὁ συνδιαλεγόμενός του ὅμως ὕψωσε τοὺς ὤμους.

— Πράξατε ὅ,τι σᾶς λέγω! ἐπέμεινεν, οἱ δὲ γείτονες θέλουν σᾶς εὐγνωμονήσει, διότι κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην δὲν εἶναι καλὸν νὰ παραμελῶμεν τοὺς νεκρούς.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἀπεμακρύνθη.

Μετὰ ἓν τέταρτον τῆς ὥρας ἐπανήρχετο συνοδευόμενος ὑπό τινος ἰατροῦ, τὸν ὁποῖον καθ' ἃ ἐβεβαίωσεν, εἶχε συναντήσει καθ' ὁδόν.

Ὁ ἰατρὸς οὗτος δὲν ἦτο ἐκ τῆς συνοικίας, διότι οὐδέποτε τὸν εἶδον.

Ἔφερεν ὅμως μέλαν τετριμμένον ἔνδυμα, καὶ περιλαίμιον λευκὸν πεπαλαιωμένον.

Οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ ὀλίγον ἐφρόντισαν νὰ ἐξετάσωσι περὶ τῆς ποιότητος τοῦ ἰατροῦ τούτου.

Ὁ ἰατρὸς ὅμως ἐξήτασε τὸν νεκρὸν, ὕψωσε τὰς χεῖράς του, προσήλωσεν ἐπὶ τοῦ στήθους του τὸ οὖς, κατόπιν δὲ τῶν παρατηρήσεων τούτων, συνέσπασε τὰς ὀφρῦς καὶ ἐστράφη πρὸς τὴν Ἰωάνναν.

— Λοιπὸν, κύριε; ἠρώτησεν αὕτη μετὰ χειρῶν συνηνωμένων.

Ὁ ἰατρὸς ἔλαβε τὰς χεῖράς της μετὰ συγκινήσεως.

— Θάρρος, τέκνον μου, τῇ εἶπεν ἀποφθεγματικῶς.

— Ἀπέθανε λοιπόν;

— Ἐντελῶς.

— Ἀπέθανε! ἀπέθανε!

Ὁ ἰατρὸς ἐποίησε σημεῖον ἐπιβεβαιώσεως, ἐνῶ δὲ ἡ Ἰωάννα ἐρρίφθη ἐπὶ τοῦ ἀψύχου τοῦ Ροβέρτου σώματος, οὗτος ἀπετάνθη μυστικῶς πρὸς τοὺς τρεῖς ἢ τέσσαρας περὶ αὐτὸν ἑστῶτας γείτονας:

— Μάλιστα! ἀπέθανε! προσέθετο, γνωρίζετε δὲ ποῖον κίνδυνον διατρέχομεν!

— Ὄχι! ὄχι! ὁμιλήσατε! ὁμιλήσατε! εἶπον τὰ γραΐδια.

— Δὲν ἀγνοεῖτε βεβαίως ὅτι ἄπειρα πτώματα κεῖνται ἀπὸ δύο ἤδη ἡμερῶν ἐπὶ τῶν ὁδῶν τῆς πρωτευούσης.

— Λοιπόν;

— Ἰδού. Ἐὰν δὲν προσέξωσιν, ἐντὸς 8 ἡμερῶν αἱ μιασματικαὶ αὗται ἀναθυμιάσεις θέλουσι μᾶς προξενήσει τὴν τρομερωτέραν τῶν ἐπιδημιῶν.

— Τί νὰ κάμωμεν, λοιπόν; τί νὰ κάμωμεν;

— Σᾶς συμβουλεύω νὰ μὴ φυλάξητε τὸ νεκρὸν τοῦτο μέχρι τῆς ἑσπέρας.

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ ἰατρὸς ἐχαιρέτησε.

Πλειοτέρων ἀνάγκη δὲν ὑπῆρχεν. Ἔδωκαν εἰς τὴν Ἰωάνναν τάχιστα νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ὤφειλε νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ ἰατροῦ πρὸς ἴδιόν της συμφέρον, πρὸ πάντων δὲ πρὸς τὸ συμφέρον τῆς οἰκίας.

Ἡ Ἰωάννα δὲν ἠδυνήθη ἢ νὰ ὑπακούσῃ.

Τῇ ἐξέφρασαν μάλιστα τὴν εὐγνωμοσύνην των διὰ τὴν προθυμίαν μεθ' ἧς ὑπεδέχθη τὴν πρότασιν ταύτην.

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, ὁ ξυλουργὸς εἶχεν ἐργασθῇ, καὶ, ἐντὸς μιᾶς ὡς ἔγγιστα ὥρας τὸ νεκροκράββατον ἦτο ἕτοιμον.

Ἡ Ἰωάννα ἠθέλησε διὰ τῶν ἰδίων χειρῶν της νὰ ἐνταφιάσῃ τὸν ἐραστήν της, μὴ ζητοῦσα εἰς βοήθειαν πρὸς τοῦτο εἰμὴ τὸν ἐργάτην ὅστις εἶχε μεταβῇ πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ ἰατροῦ.

Οἱ λοιποὶ οὐδόλως ἀντέστησαν πρὸς τοῦτο, ἀλλὰ τοὺς ἀφῆκαν νὰ ἐκτελέσωσι μόνοι τὴν νεκρικὴν αὐτὴν ἐργασίαν.

Μία σχεδὸν ὥρα ἐθυσιάσθη εἰς τὸ ἔργον τοῦτο.

Ὅτε δὲ οἱ γείτονες εἰσῆλθον ἐντὸς τοῦ κοιτῶνος, τὸ φέρετρον εὑρίσκετο ἐν τινι σκοτεινῇ γωνίᾳ, καὶ ὁ μὲν ἐργάτης ἵστατο ὄρθιος ἀφ' ἑνὸς, ἡ δὲ Ἰωάννα γονυπετὴς ἀφ' ἑτέρου.

Ὁ ἐργάτης μετέβη πρὸς τοὺς ἐρχομένους.

— Ἐλπίζω, εἶπεν, ὅτι θὰ εὐχαριστηθῆτε νὰ μοὶ βοηθήσητε ὀλίγον.

— Μάλιστα, ἀπεκρίνατο ὁ ξυλουργός. Ἀλλὰ, δὲν πρέπει νὰ τὸν μεταφέρωμεν εἰς τὸ κοιμητήριον τοῦ Περλασὲζ, διότι τὴν ὥραν ταύτην ἐξακολουθεῖ εἰσέτι ἐκεῖ ὁ πόλεμος, ἐν τοιαύτῃ δὲ καταστάσει, ἀπορῶ ποῦ ὀφείλομεν νὰ τὸν θάψωμεν.

— Ἐπληροφορήθην περὶ τούτου, ἀπεκρίνατο ὁ συνδιαλεγόμενός του, ὥστε θὰ σᾶς ὑποδείξω ἐγὼ τὸ μέρος ὅπου θὰ τὸν μεταφέρωμεν. Μέχρις ὅτου αἱ ἐπικήδειοι πομπαὶ ἀναλάβωσι τὴν τακτικὴν ὑπηρεσίαν των, οἱ νεκροὶ θάπτονται ἐντὸς τοῦ περιβόλου τοῦ βουλεβάρτου τοῦ Βολταίρου· ἐκεῖ λοιπὸν θέλομεν τὸν μεταφέρει.

— Τότε, ἂς ἀρχίσωμεν! εἶπεν ὁ χωνευτὴς πρὸς τὸν ξυλουργὸν, ὅταν δὲ κουρασθῶμεν ἡμεῖς, ὁ κτίστης καὶ ὁ ἕτερος σύντροφός μας θέλουσι μᾶς ἀντικαταστήσει.

— Ἔχει καλῶς, εἶπεν ὁ ξυλουργός.

— Προχωρῶμεν, λοιπόν.

— Ἐμπρός!

— Ἀνέλαβον λοιπὸν τὴν πορείαν των ἀκολουθούμενοι εἰς ἀπόστασιν βημάτων τινῶν ὑπὸ τοῦ κτίστου καὶ τοῦ *ἑτέρου*, ὡς ὁ χωνευτὴς εἶχεν εἰπεῖ.

Ἀλλ' ὁ ἕτερος ἐκεῖνος, πρὶν ἢ τοὺς ἀκολουθήσῃ, εἶχε σταματήσει ὀλίγον εἴτε ὅπως παρηγορήσῃ τὴν Ἰωάνναν, εἴτε ὅπως τῇ εἴπῃ λέξεις τινάς.

Ἀσαφῶς πως ὅμως εἶχον ἀκουσθῇ φράσεις τινὲς τῆς συνδιαλέξεως ἐκείνης.

— Ἄ! προσέξατέ τον καλῶς, ἔλεγεν ἡ Ἰωάννα δι' ἱκετευτικοῦ σχήματος.

— Μὴ φοβεῖσαι, ἀπεκρίνατο ὁ ἐργάτης.

— Μὴ τὸν ἀφίνετε.

— Σοὶ τὸ ὑπισχέθην.

— Καὶ ἅμα τὸν θέσετε ἐν ἀσφαλεῖ θέσει, μὴ λησμονήσητε νὰ μὲ εἰδοποιήσητε πάραυτα.

Ὁ ἐργάτης ὕψωσε τοὺς ὤμους.

— Μεῖνε ἥσυχος, εἶπεν. Ἔχε θάρρος εἰς ἐμὲ περὶ ὅλων τούτων. Μήπως νομίζεις ὅτι δὲν ἐνδιαφέρομαι καὶ ἐγὼ ἐπίσης ὡς σύ;

— Δυστυχὴς Ροβέρτε! ἐψιθύρισεν ἡ Ἰωάννα· ἐὰν τῷ συνέβαινε δυστύχημά τι!

Γραῖα δέ τις γυνὴ, ἥτις εἶχεν ἀκούσει τοὺς τελευταίους τούτους λόγους, ἔλεγε πρὸς τὰς φίλας της:

— Μὰ τὴν ἀλήθειαν! Κατελύπησε τὴν καρδίαν μου ἡ δυστυχὴς ἐκείνη γυνή.... Φαντάσθητε..... Ὡμίλει περὶ τοῦ νεκροῦ ὡσεὶ ἦτο ἀκόμη ζῶν.

Ἐν τούτοις τὸ φέρετρον ἠκολούθει τὴν πορείαν του, οὕτω δὲ μετά τινας στιγμὰς ἐξηφανίσθη εἰς τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ, συνοδευόμενον ὁλονὲν ὑπὸ τῶν δύο ἐργατῶν.

Μετὰ δύο ἡμέρας, ἰδοὺ τί ἐδημοσιεύθη εἰς τὰς ἐφημερίδας τῶν Παρισίων, ὑπὸ τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν:

ΟΙ ΑΝΔΡΕΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ.

«*Εἷς τῶν τρομερωτέρων τῆς Κοινότητος ταύτης ἡρώων, τοῦ ὁποίου ἡ δυναστεία ἔληξεν ἐν μέσῳ τοῦ αἵματος καὶ τῆς δηώσεως, ὁ Ροβέρτος Λέβλαϊ, τὸ ἐπικινδυνωδέστερον τῶν μελῶν τῆς Διεθνοῦς, εὗρε τὸν θάνατον κατὰ τὰς μάχας τῶν τελευταίων ἡμερῶν.*

»*Πληγωθεὶς κατὰ τὸ ὀδόφραγμα τοῦ Σλατὼ Δὼ, μετεφέρθη, λέγεται, ἐν τινι οἰκίᾳ τοῦ προαστείου Σαὶν Ἀντοάν, ὑπό τινων ὀπαδῶν του.*

»*Ἀλλ' ἡ κατάστασις του, ἥτις δὲν παρεῖχε κατ' ἀρχὰς μεγάλην σοβαρότητα, μετ' ὀλίγον ἔλαβεν ἐπικινδυνον χαρακτῆρα, συνεπείᾳ δὲ ἐπελθούσης χρίσεως, μετά τινας ὥρας ἐνεταφιάσθη.*

»*Τὰς λεπτομερείας ταύτας ἐλάβομεν παρά τινος αὐτόπτου ὅστις εἶδε τὸ φέρετρον τοῦ Ροβέρτου Λεβλαϊ ἔν τινι περιβόλῳ τοῦ βουλεβάρτου Βολταίρου, ἐν ᾧ κατετέθη, μέχρις ὅτου τὸ κοιμητήριον Περλασὲζ ἐπιτραπῇ εἰς τὸν τακτικὸν ἐνταφιασμόν.*»

Οὐδεὶς ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἀμφέβαλλε περὶ τῆς πραγματικότητος τοῦ γεγονότος ἐκείνου ὅπερ μετὰ τοσαύτης θετικότητος τοῦ γεγονότος ἐκείνου ὅπερ μετὰ τοσαύτης θετικότητος ἐπεβεβαιοῦτο.

Ἀλλ' ὅταν λέγωμεν οὐδεὶς, ὀφείλομεν ἐν τούτοις νὰ κάμωμεν ἐξαίρεσίν τινα.

Ὑπῆρχε τῷ ὄντι ἐν Παρισίοις ἀνήρ τις ὅστις, ἀφοῦ ἀνέγνωσε τὸ ἄρθρον ἐκεῖνο, ἤρξατο καὶ αὖθις νὰ ἀμφιβάλῃ.

Ὁ ἀνὴρ οὗτος ἦτο ὁ Λεμονιέ.

Ὅταν διέτρεξε τὰς γραμμὰς ταύτας, τῶν ὁποίων ἑκάστην λέξιν ἐσχολίασεν, ἤρξατο νὰ σείῃ τὴν κεφαλὴν καὶ νὰ συοπᾷ τὰς ὀφρῦς.

— Γνωρίζω τὸν δόλον τοῦτον! εἶπε καθ' ἑαυτό ,διότι δὲν εἶναι νεωτέρας ἐφευρέσεως.

Εἰς μάτην προσπαθοῦσι νὰ διδάξωσι τοὺς μορφασμοὺς εἰς ἕνα ἀρχαῖον πίθηκον ὡς ἐμέ. Ἐὰν δὲ καὶ καθ' ἑκάστην πρωΐαν ψάλωσι τὸν ἐπικήδειόν του, τοῦτο δὲν θὰ μὲ ἐμποδίσῃ τοῦ νὰ ἀνοίξω τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ νὰ ἀποστείλω τοὺς κύνας μου ἐπὶ τὰ ἴχνη των.

Ἀπὸ τῆς ἐπαύριον λοιπὸν θὰ ἀναλάβω τὴν ἐκστρατείαν.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ.

Δύο εἶχον παρέλθει μῆνες μετὰ τὰ συμβεβηκότα ἄτινα ἀνωτέρω ἐδιηγήθημεν.

Ὁ Ἰούλιος προσήγγιζεν ἤδη εἰς τὰς τελευταίας ἡμέρας του, εὑρισκόμεθα δὲ, ὡς ἐν ἀρχῇ τῆς ἡμετέρας διηγήσεως, ἐν τῇ τοσοῦτον τερπνῇ κοιλάδι τοῦ marne ἔνθα ἀπηντήσαμεν ἄλλοτε ἐργαζόμενον τὸ ἐργοστάσιον τοῦ Κ. Καρπαντιέ.

Τὸ ἐργοστάσιον ἐκεῖνο δὲν ὑφίσταται πλέον.

Ἀπὸ τῆς πυρπολήσεώς του δὲν ἐσκέφθησαν πλέον νὰ τὸ ἀνοικοδομήσωσιν, ὥστε ἐν τῇ θέσει ταύτῃ δὲν ἐναπελείφθη τοῦ λοιποῦ εἰμὴ τὸ περίπτερον, ὅπερ ἐχρησίμευεν ὡς κατοικία τοῦ Κ. Καρπαντιὲ μετὰ τῆς θυγατρός του Βέρθας.

Ἡ τοποθεσία ἐν τούτοις διετήρησεν εἰσέτι τὴν ἐπαφρόδιτον καὶ τερπνὴν θέαν της.

Ὁ ἥλιος δύει ἤδη ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος, φωτίζων διὰ τῶν ἀπείρων λαμπρῶν ἀκτίνων του τὰ δάση ἅτινα περικοσμοῦσι τοὺς παρακειμένους λόφους καὶ τὰς βαθείας ὄχθας τὰς ὁποίας περιβρέχει ὁ Marne.

Εὑρισκόμεθα ἀπέναντι τῆς αὐτῆς εἰκόνος τὴν ὁποίαν καὶ ἄλλοτε περιεγράψαμεν.

Τὰ ποίμνια ἐπανέρχονται εἰς τοὺς συνήθεις σταύλους των· οἱ χωρικοὶ ἐπανακάμπτουσιν ἐκ τῆς ἐργασίας των, ὁδηγοῦντες τοὺς προπορευομένους βόας των, οἱ δὲ ποιμένες διακόπτουσι τὴν νυκτερινὴν γαλήνην διὰ τῶν ἀγροτικῶν ἀσμάτων των.

Ἠδύνατό τις δὲ νὰ νομίσῃ ὅτι εὑρίσκεται κατὰ τὴν εὐτυχῆ ἐποχὴν καθ' ἣν ἠρχίσαμεν τὴν διήγησιν τῆς ἱστορίας ταύτης, ἐὰν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν δὲν ἔβλεπε, διὰ μέσου τῶν λευκῶν τῶν ὁποίων οἱ κλάδοι κινοῦνται ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Marne, διερχομένους ἱππεῖς τινας φρουροῦντας, πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τῆς ἀσφαλείας τῆς προσωπικῆς κατοχῆς.

Τὸ χωρίον Βαρὲν ἐστερήθη τῆς ἀρχαίας αὐτοῦ ζωηρότητος, ἡ δὲ κίνησις καὶ ἡ ζωὴ ἐξέλιπον πλέον· μόλις δὲ ἐπὶ τῶν βαθμίδων τῶν οἰκιῶν ἀπαντᾷ τις γυναῖκας τινὰς, καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ὀλίγα παιδία ἅτινα τρέχουσι φωνάζοντα.

Ἀλλὰ ταῦτα πάντα δὲν διακόπτουσι τὸ θέλγητρον τῆς πόλεως. Τοὐναντίον.

Ἡ ἠρεμία ἐκείνη καὶ ἡ γαλήνη δὲν χαροῦνται ἰδιαιτέρας χάριτος, τῇ ἐπαύριον δὲ τῶν αἱματηρῶν ταραχῶν τὰς ὁποίας διετρέξαμεν ἀπορεῖ τις διότι εἰς τὴν κώμην ταύτην ὤφειλε νὰ ἀναζητήσῃ τὴν ἀληθῆ εὐτυχίαν, καὶ εἰς τοὺς χωρικοὺς ἐκείνους, τοὺς ὁποίους τοσοῦτον συνεχῶς ἐσυκοφάντησαν, πρέπει νὰ ἀνακαλύψῃ τὸ μυστήριον τῆς ἀνθρωπίνου ζωῆς.

Πρὸ τῆς δάσεως ἐκείνης σταματῶσι πᾶσι αἱ ἀπαίσιοι τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου φῆμαι, ἡ δὲ καρδία παραδεδομένη εἰς τὸν ἔρωτα, κοιμᾶται ἀμέριμνος, βαυκαλιζομένη ὑπὸ τῶν αἰωνίων τῆς φύσεως ἁρμονιῶν.

Ἓξ ὧραι εἶχον σημάνει ἐντὸς τῆς ταπεινῆς τοῦ προαστείου ἐκκλησίας.

Τὴν σιγμὴν ταύτην τέσσαρα ἄτομα διέβαινον ἠρέμα τὴν ὁδὸν ἥτις ἀναγει ἀπὸ Marne καὶ διευθύνεται διὰ μέσου χαριέντων τινῶν ἐλιγμῶν πρὸς τὸ περίπτερον ὅπερ κατῳκεῖτο ὑπὸ τοῦ κ. Καρπαντιέ.

Τὰ δύο πρῶτα ἄτομα ἦσαν δύο νεανίαι. Ὁ εἷς ἀνὴρ, ἡ ἑτέρα γυνή.

Ὁ νεανίας ἦτο ὠχρὸς, ἐβάδιζε δὲ βραδέως. Ἡ νεᾶνις τὸν ἐστήριζεν ἐπὶ τοῦ βραχίονός της, κανονίζουσα τὸ βάδισμά της μετὰ τοῦ ἰδικοῦ του.

Τὸ προχωροῦν τοῦτο νεαρὸν ζεῦγος, τοσοῦτον ἦτο φαιδρὸν καὶ τοσοῦτον εὐτυχὲς, ὥστε ἐφαίνετο ὅτι περὶ οὐδενὸς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἐμερίμνα εἰμὴ περὶ ἑαυτοῦ, διὸ καὶ ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἐζωγραφεῖτο μειδίαμα οὐράνιον, τὸ δὲ βλέμμα του ἐπλανᾶτο ἐπὶ τοῦ ἀπεράντου ὁριζοντος, ἐνῷ ἡ ψυχή του ἐβυθίζετο ἐντὸς ἐκστάσεως τῆς ὁποίας ὁ ἐνθουσιασμὸς ἀπέρρεεν ἐκ τῆς χαρᾶς ἀνωτέρας τινὸς σφαίρας!

— Ὦ Βέρθα! Βέρθα! εἶπε πάραυτα ὁ νεανίας, τίς ἠδύνατο νὰ μοὶ προείπῃ ὅτι ὤφειλον ἡμέραν τινὰ νὰ ἐπανίδω τοὺς τόπους τούτους, καὶ ὑπὸ τοὺς ὅρους μάλιστα οἵτινες τὴν στιγμὴν ταύτην μᾶς προσεγγίζουσιν! Ἄ! Ὁ Θεὸς εἶναι ἀγαθὸς, χαρίζων μοι σήμερον τὴν μόνην χαρὰν, τὴν μόνην εὐτυχίαν τὴν ὁποίαν ἐζήλευσά ποτε.

— Μαυρίκιε! ἐψέλλισεν ἡ Βέρθα θλιβουσα ἐλαφρῶς τὴν χεῖρα τοῦ νεανίου.

— Ἐὰν ἐγνώριζες ὁπόσον σὲ ἠγάπων καὶ ὁπόσον σὲ ἀγαπῶ! ἀπεκρίνατο ὁ Μαυρίκιος. ἀφ' ἧς σὲ εἶδον ἡμέρας οὐδεὶς πλέον διαλογισμὸς ἀπησχόλει τὴν διάνοιάν μου, διότι πρώτην ἤδη φορὰν ἀπεκαλύφθη ἐν ἐμοὶ ὁ ἔρως ὡς προάγγελος εὐτυχίας.

— Δυστυχὴς Μαυρίκιε!

— Ἄ! Βέρθα! ἀγαπητή μοι Βέρθα! Πολὺ ὑπέρτερον, διότι γνώσουν ὅτι τὸ ὄνειρον τοῦτο ἦτο ματαιον, καὶ ὅτι οὐδέποτε ἠδύνατο νὰ πραγματοποιηθῇ. Εἶχον πληροφορηθῇ ὅτι ὁ πατήρ σου διέτρεφε σκοποὺς ὡρισμένους, καὶ ὅτι ἐπεθύμει νὰ ἐκλέξῃ ἐν τῷ μνηστῆρι καὶ τὸν κληρονόμον! Ἀλλ' ἐγὼ, ἤμην πτωχὸς, ἀφανὴς, δειλὸς, ὥστε δὲν ἠδυνάμην ἢ νὰ περικλείω τὸ μυστικόν μου ἐντὸς τῆς καρδίας μου, ὡς ἐντὸς τάφου! Τότε δὲ κατηρώμην τὸν βίον καὶ ἀπέσυρον παρὰ τοῦ Θεοῦ τὰς ἐλπίδας μου.

Τί λέγετε!

— Ἄ! Μὴ μὲ ἐπιπλήττεις, Βέρθα! Καὶ αὐτὴ ἡ μᾶλλον ἀγνὴ καὶ ἧττονος λόγου ἀξία χαρὰ, ἐπωφελεῖται ἐκ τῶν ἀντιθέσεων, ἡ δὲ ἀπελπισία ἐκείνη τὴν ὁποίαν ἐδοκίμαζον ἐπηύξησεν, εἰ δυνατὸν, τὸν ἔρωτα τὸν ὁποῖον σοὶ εἶχον ὑποσχεθῆ!

Ἡ Βέρθα δὲν ἀπήντησεν ἀμέσως, ἀλλὰ τὸ βλέμμα της ἐβυθίσθη μίαν στιγμὴν ἐντὸς τοῦ βλέμματος τοῦ Μαυρικίου, ἡ δὲ καρδία της συγκινηθεῖσα μέχρι λειποθυμίας, ἐκυριεύθη ὑπὸ αἰσθήματος βαθέος, καὶ ἀγνώστου μέχρι τοῦδε.

— Ἐγὼ δὲ, Μαυρίκιε, εἶπε μετ' ὀλίγον, δὲν συνησθάνθην ἀμέσως τί ἐν τῇ καρδίᾳ μου συνέβαινεν. Ἀφ' ἧς ἡμέρας σὲ εἶδον ἐν τούτοις, ἡ κατάστασίς μου ἠλλοιώθη. Ἐκυριεύθην ὑπὸ μελαγχολίας καὶ μοὶ ἐφάνη ὅτι νέον τι αἴσθημα κατέλαβε τὴν διάνοιάν μου. Ὅταν δὲ ἤρχισα νὰ σὲ βλέπω συνεχέστερον, καὶ νὰ συναντῶ ἐνίοτε τὸ βλέμμα σου, πάραυτα συνησθάνθην ὅτι σὲ ἠγάπων. Ἄ! δὲν ἠδυνήθην πλέον νὰ κρύψω ἐπὶ πολὺν χρόνον τὸν ἔνδακρυν καὶ δειλὸν τοῦτον ἔρωτα τὸν ὁποῖον ἠσθανόμην, τοῦτο δὲ τάχιστα ἠδυνήθης νὰ ἐννοήσῃς.

— Ἐν τούτοις πόσον δυσκόλως πιστεύει τις εἰς τὴν εὐτυχίαν!

— Ἀλλ' ἐπὶ τέλους οἱ χρόνοι ἐκεῖνοι τῶν δοκιμασιῶν παρῆλθον.

— Ἔχεις δίκαιον.

— Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ πατήρ μου τὸν ὁποῖον διέσωσας ἐκθέτων τὴν ζωήν σου, καὶ προσφέρων σεαυτὸν ὅμηρον ἀντ' ἐκείνου, προέλαβεν ἤδη τὴν αἴτησίν σου.

— Ὁποία χαρὰ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην!

— Πρὸς τούτοις ἐπανέκτησας τὴν ὑγείαν σου.

— Χάρις εἰς τὰς περιθάλψεις σου.

— Ἐντὸς λοιπὸν ἑνὸς μηνὸς θέλομεν συνενωθῆ, καὶ οὐδὲν ἐν τῷ κόσμῳ θέλει ἰσχύσει τοῦ λοιποῦ νὰ μᾶς διαχωρίσῃ.

Ὁ Μαυρίκιος ἔλαβε τὴν χεῖρα τῆς Βέρθας

καὶ τὴν ἠσπάσατο μετὰ παραφορᾶς.

Οὕτω συνομιλοῦντες, ἐξηκολούθησαν τὴν πορείαν των μέχρι τῆς κατοικίας, χωρὶς νὰ ἀνταλλάξωσι πλέον οὐδὲ λέξιν, βυθυσμένοι ἐντὸς ὀνείρων ἀπελευτήτων, καὶ μὴ ἀκούοντες, διὰ μέσου τῶν τερπνοτάτων τῆς φύσεως θορύβων, εἰμὴ τὰς καρδίας των οἵτινες ἦσον συναμα τὸν ἀγνὸν τοῦ ἔρωτος ὕμνον.

Ὄπισθεν αὐτῶν ἤρχετο ὁ κ. Καρπαντιὲ μετὰ τοῦ ἰατροῦ Βερνάρδου.

Οἱ δύο ἄνδρες ἐβάδιζον βραδέως κανονίζοντες τὰ βήματά των μετὰ τῶν βημάτων τῶν δύο ἐραστῶν, ἡ δὲ συνδιάλεξίς των ἀπέβλεπε φυσικῶς πρὸς τὸ μέλλον ὅπερ τοὺς ἐπεφυλάττετο.

— Παράδοξα τοῦ βίου μυστήρια! εἶπεν ὁ ἰατρός. Ἰδοὺ ὅτι ἐπανήλθομεν εἰς τὸ σημεῖον, οὕτως εἰπεῖν, τῆς ἀναχωρήσεώς μας, πρὸς πραγματοποίησιν δὲ τοῦ ὀνείρου ὅπερ ἐσχημάτισαν τὰ δύο ταῦτα τέκνα, πολλαὶ καταστροφαὶ καὶ πολλὰ δυστυχήματα ἐδέησε νὰ συμβῶσι.

— Ἀναμφιβόλως! ἀναμφιβόλως! εἶπεν ὁ κ. Καρπαντιὲ, ὅσον δὲ τὸ ἐπ' ἐμοὶ, δὲν λυποῦμαι διότι ἠναγκάσθην ἐκ τῶν συμβεβηκότων νὰ συγκατανεύσω εἰς τὴν ἀπροσδόκητον ταύτην ἀπόφασιν. Ἐλπίζω ὅτι ἡ Βέρθα μου θέλει εὐτυχήσει, καὶ ὁποιαδήποτε καὶ ἂν ὑπῆρξεν ἡ παρελθοῦσα λύπη μου, οὐδὲν πλέον θέλω ζητήσει ἐν τῷ βίῳ, ἐὰν ἐξασφαλίσω τὴν εὐτυχίαν της.

— Οὐδεμίαν ὑπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς σας ἐλάβετε ἐκ Παρισίων εἴδησιν;

— Οὐδεμίαν! ἀπεκρίνατο ὁ κ. Καρπαντιὲ· ἐν τούτοις πέποιθα ὅτι δὲν θέλουσι χαρισθῆ πρὸς τοὺς ἀθλίους, οἵτινες μικροῦ δεῖν ἤθελον νὰ μᾶς ῥίψωσιν ἐντὸς τῆς ἀβύσσου.

— Ἐντὸς ὀλίγου θέλουσι δικασθῆ.

— Μεταξὺ δὲ τῶν μᾶλλον ἐνοχοποιουμένων, αἰσθάνομαι εὐχαριστησίν τινα ἀναλογιζόμενος ὅτι ὁ πρῶτος πεσὼν εἶναι ὁ Ροδέρτος Δέ λαΐ.

Εἰς τοὺς λόγους τούτους, νέφος τι διῆλθε πρὸ τοῦ μετώπου τοῦ ἰατροῦ.

— Ροδέρτος! ἐπανέλαβε μετὰ φοικιάσεως.

— Δὲν μοὶ εἴπατε ὅτι ἀπέθανε;

— Τῳόντι.

— Τὸν ἐπεσκέφθητε κατὰ τὰς τελευταίας στιγμάς του;

— Μάλιστα.

— Δὲν ἐμάθετε δὲ ὅτι εἶχεν ἐνταφιασθῆ;

Ὁ ἰατρὸς ἐποίησε σημεῖον ἀμφιβολίας.

— Μάλιστα· ταῦτα πάντα εἶναι ἀληθῆ, ἀπεκρίνατο· ἐν τούτοις ὅμως . . .

— Τί συμβαίνει;

— Ἐν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ ὑπάρχει σημεῖόν τι σκοτεινὸν, περὶ οὗ δὲν διεφωτίσθην ἐντελῶς μέχρι τοῦδε.

— Ὁποῖον;

— Ἡ ἐξήγησις τούτου εἶναι μακρά.

— Ἆρά γε ἔχετε λόγους νὰ πιστεύητε ὅτι ὁ ἄθλιος οὗτος ἠδυνήθη νὰ διαφύγῃ τὴν τιμωρίαν ἥτις τὸν περιέμενε;

— Ἴσως!

— Πῶς τοῦτο;

— Θὰ σᾶς εἴπω ταῦτα πάντα ἡμέραν τινὰ, ἢ, ἐὰν ἐπιθυμῆτε, ταύτην τὴν ἑσπέραν.

— Σᾶς παρακαλῶ.

— Ἔλθετε, κ. Καρπαντιέ ἴσως ὑμεῖς θέλετε δυνηθῆ διὰ τῶν συμβουλῶν σας νὰ ἀναιρίσητε τοὺς διστάγμους μου.

Οἱ δύο νεανίαι εἶχον σταματήσει ἐντὸς τοῦ κήπου, ἐνῷ οἱ δύο γέροντες διῆλθον διὰ τοῦ δυῤῥάκτου καὶ διηυθύνθησαν πρὸς τὴν οἰκίαν. Ἀλλ' ἐνῷ ἔφθασαν πρὸ τῆς θύρας, πάραυτα ἀνήρ τις παρουσιάσθη πρὸ τῆς φλιᾶς.

Ὁ κ. Καρπαντιὲ ἐποίησε κίνησίν τινα.

— Τί συμβαίνει; τί θέλετε; ἠρώτησεν ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον δὲν ἐγνώριζεν.

— Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὁμιλῶ πρὸς τὸν κ. Καρπαντιὲ; εἶπεν ὁ ἄγνωστος.

— Μάλιστα, κύριε.

— Ὁ δὲ κύριος εἶναι ὁ ἰατρὸς Βερνάρδος;

— Ἀκριβῶς.

— Λοιπὸν, κύριοι, πρὸς ὑμᾶς ἀπευθύνομαι, ζητῶν τὴν τιμὴν ἰδιαιτέρας τινὸς συνδιαλέξεως.

— Ἀλλὰ ἐπὶ τίνι λόγῳ; ἐπὶ τίνι σκοπῷ; εἶπεν ὁ κ. Καρπαντιέ.

Ὁ ξένος ἐστάθη ἀπέναντι τοῦ τελευταίου τούτου.

— Πραγματεύσατέ με καλῶς, κύριε, εἶπε διὰ φωνῆς σταθερᾶς, καὶ εἰπατέ με ἐὰν μὲ ἀναγνωρίσατε.

— Εἰς μάτην, κύριε . . .

— Δὲν ἐνθυμεῖσθε; . . .

— Τῳόντι, μοὶ φαίνεται . . .

— Ἐδῶ ἀκριβῶς, κατὰ τὴν νύκτα τῆς ἀπεργίας.

— Πῶς;

— Εἷς ἐπαίτης!

— Ὑμεῖς εἴσθε;

— Μάλιστα.

— Τότε λοιπὸν, εἴσθε; . . .

— Ὁ Λεμονιέ.

— Ἀστυνομικὸς πράκτωρ;

— Διὰ νὰ σᾶς ὑπηρετήσω, ἐὰν ἤμην ἱκανός.

Εἰς τὰς λέξεις δὲ ταύτας, ὁ Λεμονιὲ ἐχαιρέτησε μειδιῶν.

ΟΙ ΒΟΕΜΟΙ.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν οἱ κάτοικοι τῆς κωμοπόλεως Βαρὲν ἐγίνοντο θεαταὶ ἐκτάκτου τινὸς θεάματος.

Καθ' ἣν στιγμὴν ὁ κ. Καρπαντιὲ ἵστατο συνομιλῶν μετὰ τοῦ πράκτορος Λεμονιὲ, ὄχημα παραδόξου σχήματος ἐξερχόμενον τῆς ὁδοῦ Σωμῶν, εἰσήρχετο εἰς τὴν παρακειμένην ὁδὸν ἥτις ἔφερεν ἄλλοτε πρὸς τὸ ἐργοστάσιον, καὶ ἥτις, ἐν κακῇ ἔκτοτε καταστάσει, ἦτο πιθανῶς εἰς πολλὰ μέρη κατεστραμμένη.

Ἠσθάνετό τις ὅτι ὁ ἐχθρὸς, ὅστις εἶχε διέλθει ἐκεῖθεν, δὲν εἶχε σεβασθῆ τὸ ἐπίμονον τῶν ἐγχωρίων διοικητικῶν ἀρχῶν ἔργον, ἡ δὲ ὁδὸς, ἥκιστα τοῦ λοιποῦ διαβατὴ, εἶχεν ἐγκαταλειφθῆ οὕτως εἰπεῖν ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων πρακτόρων.

Τὸ ὄχημα ὅπερ εἶχεν εἰσέλθει εἰς τὴν ὁδὸν ταύτην ἦτο, ὡς εἴπομεν, παραδόξου σχήματος, ὁ δὲ διευθύνων αὐτὸ ἁμαξηλάτης ἦτο προφανῶς ξένος εἰς τὸν τόπον τοῦτον. Διότι ἄλλως αἱ διαβαταὶ ὁδοὶ ἤθελον τῷ εἶσθαι γνωσταὶ, καὶ δὲν ἤθελεν ἐκθέσει τὸ ὄχημά του ἐντὸς τῶν τελμάτων.

Ἐν τούτοις, ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου τὰ τέλματα ταῦτα εἶχον ἀποξηρανθῆ ἐκ τῆς ἀνομβρίας, ὥστε ἡ ὁδὸς δὲν παρεῖχε σχετικῶς κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἀνυπερβλήτους δυσχερείας.

Ἀλλὰ καὶ μόνον τὸ γεγονὸς τοῦ ὅτι ἔλαβε τὴν διεύθυνσιν ταύτην δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μὴ προσελκύσῃ τὴν προσοχὴν τῶν αὐτοχθόνων, τὸ δὲ συμβεβηκὸς τοῦτο, συνενούμενον μετὰ τοῦ ἐκτάκτου τοῦ ὀχήματος σχήματος, ἀφύπνισεν ἐπί τινας ζιγμὰς τοὺς κατοίκους ἐκ τῆς ἀπαθείας καὶ τῆς συνήθους αὐτῶν ἀδιαφορίας.

Ὅθεν ἐντὸς ὀλιγωτέρου τοῦ ἑνὸς τετάρτου τῆς ὥρας διαστήματος, ἡ εἴδησις πανταχόθεν διεσπάρη, εἰκοσὰς δὲ ἀγυιοπαίδων, μικρῶν κορασίων, καὶ γυναικῶν, προϋχώρησαν ἀπέναντι τῶν ξένων.

Τὸ ὄχημα ἦτο μία ἐκ τῶν μεγάλων ἐκείνων μηχανῶν τὰς ὁποίας ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν αἱ ἐπαρχίαι βλέπουσιν εἰσέτι ἐρχομένας κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν περιοδικῶν πανηγύρεων.

Ἡ χωρητικότης αὐτῶν εἶναι ἀπίστευτος, ἀναπολεῖ δὲ τὴν μαγείαν τῆς ἀνεξαντλήτου φιάλης.

Διαιρούμενα εἰς πλεῖστα διαιρέσεις, περιέχουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κοιτῶνα, ἑστιατόριον καὶ μαγειρεῖον, μὴ ὑπολογιζομένων τῶν ἀποθηκῶν ἔνθα ἐναποτίθενται πάσης φύσεως ἀντικείμενα, ποσότητος ἀρκούσης πρὸς διατροφὴν ὁλοκλήρου ἐπαρχίας.

Φαίνεται ὅτι τὸ ἐπάγγελμα τοῦ νομαδικοῦ ἐμπόρου ἦτο ποτὲ λίαν ἐπικερδὲς, διότι καὶ σήμερον ἔτι ἀναφέρονται περιουσίαι κολοσσαῖαι, αἵτινες ἐξ οὐδεμιᾶς ἄλλης πηγῆς ἠντλήθησαν!

Ἀλλ' ἡ βιομηχανία αὕτη ἐξέλιπε βαθμηδόν.

Ἡ ἐφεύρεσις τῶν σιδηροδρόμων κατέστρεψεν αὐτὴν, μόνον δὲ παρὰ ταῖς μεμακρυσμέναις ἐπαρχίαις τῆς κεντρικῆς Γαλλίας ἔνθα δὲν ἐνεχαράχθησαν εἰσέτι τὰ σιδηροδρομικὰ ἐλάσματα, ἀπαντᾶται ἐνίοτε ἐκ διαλειμμάτων.

Ἐν τούτοις τὸ ὄχημα μετὰ δυσκολίας μὲν προϋχώρει, ἀλλ' οὐχ ἧττον προϋχώρει.

Ὁ ὁδηγὸς αὐτοῦ ἦτο ἀνὴρ τεσσαρακοντούτης σχεδόν.

Μέγας πῖλος ἀχυρόπλεκτος ἐκάλυπτε τὸ μέτωπόν του, ἡ δὲ ἐπερχομένη νὺξ δὲν ἐπέτρεπε νὰ διακρίνῃ τις τὴν φυσιογνωμίαν του.

Πᾶν ὅ,τι ἠδύνατό τις περὶ αὐτοῦ νὰ εἴπῃ, εἶναι ὅτι ἐφαίνετο ρωμαλέος καὶ ἰσχυρός.

Οἱ ὦμοί του ἦσαν πλατεῖς καὶ ὑψηλοὶ, τὰ νῶτα κεκυρτωμένα, αἱ δὲ τηλώδεις καὶ τραχεῖαι χεῖρές του ἐμαρτύρουν ἕξιν τραχέων ἐργασιῶν.

Ἐβάδιζε μόνος πλησίον τοῦ ὀχήματος. Ἀλλὰ, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀντήλασσε λέξεις τινὰς μετὰ τῶν ὁράτων συντρόφων του,

οἵτινες ὠδοιπόρουν καθήμενοι ἐντὸς τοῦ ὀχήματος.

Ποῖα ἦσαν τὰ ἄτομα ἐκεῖνα; Ἀδύνατον ν' ἀπαντήσωμεν εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην.

Τὸ ὄχημα ἦτο στεγανῶς κεκλεισμένον καὶ αὐτὸ δὲ τὸ μᾶλλον ὀξύτατον βλέμμα δὲν ἠδύνατο νὰ εἰσδύσῃ ἐντὸς αὐτοῦ.

Ἦτο πιθανῶς ὁ ἔμπορος μετὰ τῆς συζύγου του.

Διότι, ἐὰν δὲν ἠδύνατό τις νὰ ἴδῃ, ἤκουεν ὅμως, ἐνίοτε δὲ ὁ ἦχος δύο φωνῶν, ἐξ ὧν ἡ μία ἀνδρική, ἐνῶ ἡ ἑτέρα γυναικεία ἔπληττον τὴν ἀκοὴν τῶν περιέργων.

Οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἄλλως τε δὲν ἐδράδυνον νὰ ὑποστῶσι μεγίστην ἀπογοήτευσιν, διότι καθ' ἣν στιγμὴν ἡτοιμάζοντο νὰ συνοδεύσωσι τοὺς ξένους μέχρι τῆς πλατείας Βαρὲν, τὸ ὄχημα αἰφνιδίως ἐσταμάτησεν ἐπὶ τῆς ἄκρας ἑνὸς οἰκοπέδου, ὁ δὲ ὁδηγὸς διὰ τῶν ἀναμφιβόλων σχημάτων του ὑπέδειξεν ὅτι δὲν προυτίθετο νὰ προχωρήσῃ μακρότερον.

Ἅμα τὸ ὄχημα ἐσταμάτησε, φωνή τις ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ.

— Ἐφθάσαμεν Ζάκ; ἠρώτησεν ἡ φωνὴ ἐκείνη, χωρὶς νὰ φανῇ ἀνησυχῶν ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος προέφερε τὰς λέξεις ταύτας.

— Μάλιστα, πολῖτα, ἀπεκρίνατο ὁ ὁδηγός. Ἐφθάσαμεν.

— Ἐδῶ θέλομεν διανυκτερεύσει;

— Ἀκριβῶς.

— Πῶς ὀνομάζεται τὸ χωρίον τοῦτο;

— Βαρέν!

Ὁ ἀνὴρ μετὰ τῆς γυναικὸς οἵτινες εὑρίσκοντο ἐντὸς τοῦ ὀχήματος ἐξέβαλον τὴν κεφαλὴν ἐκτὸς τοῦ ὀχήματος καὶ ἔρριψαν πέριξ ἑαυτῶν τὰ βλέμματά των.

Ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ εἰκὼν τὴν ὁποίαν εἶχον πρὸ ὀφθαλμῶν, δὲν προὐξένει εἰς ἑαυτοὺς τὸ κοινὸν μόνον θέλγητρον συνήθους τινὸς χωρίου.

Ἐπὶ ὃ λεπτὰ παρεδόθησαν εἰς τὴν ἄποψιν ἐκείνην· ὅταν δὲ ἡ γυνὴ ἀπεσύρθη πρώτη, ὁ ἀνὴρ ἔνευσεν εἰς τὸν Ζάκ νὰ προσεγγίσῃ καὶ ἔκυψε πρὸς τὸ οὖς του.

— Πόσα χρήματα ἔχεις; τῷ ἠρώτησε μετὰ φωνῆς ταχείας καὶ χαμηλῆς.

— Τρία φράγκα! ἀπεκρίνατο ὁ Ζάκ.

— Καὶ δὲν ἐφάγομεν τίποτε ἀπὸ τῆς πρωΐας ταύτης!

— Μήπως πταίω ἐγώ!

— Τί θὰ πράξῃς;

— Ἄ! θὰ μεταβῶ νὰ ἴδω.

— Σύ!

— Καὶ ποῖος ἄλλος;

— Εἰς τὸ χωρίον τοῦτο!

— Φοβεῖσθε;

— Ἐὰν σὲ ἀναγνωρίζουν;

Ὁ Ζάκ ὕψωσε τοὺς ὤμους.

— Ὦ! ἀνέκραξε, δικνύων ὑπερμεγέθη οὐλὴν καλύπτουσαν τὸ ἥμισυ τοῦ προσώπου του· μετὰ τῆς οὐλῆς αὐτῆς καὶ τῆς γεννεάδος μου τοὐλάχιστον, τίς διάβολος νομίζετε ὅτι θὰ μὲ ἀναγνωρίσῃ;

Ἄλλως τε δὲν ἔχομεν ἐν τάξει τὰ διαβατήριά μας;

— Τοῦτο εἶναι ἀληθές.

— Διαβατήρια τὰ ὁποῖα ἐλάβομεν παρὰ τῶν πρωσσικῶν ἀρχῶν!

— Ἔχεις δίκαιον.

— Καὶ εἰς χώραν διατελοῦσαν ὑπὸ κατοχὴν δὲν δύνανται νὰ ἐπιφέρωσι δυσχερείας.

— Ὕπαγε λοιπὸν, εἶπεν ὁ ἔμπορος, ὕπαγε, ἀλλὰ μὴ βραδύνῃς, προσπάθησον δὲ νὰ φέρῃς ζωοτροφίας τινάς.

Ὁ Ζάκ ἔρριψεν ἐπὶ τοῦ ὀχήματος τὴν μάστιγά του, ἔλαβεν ὑπερμέγεθές τι ῥόπαλον δι' οὗ ἐξώπλισε τὴν χεῖρά του, στραφεὶς δὲ πάλιν πρὸς τὸν μεθ' οὗ συνδιελέγετο:

— Ἄλλως τε, εἶπε διὰ τοῦ αὐτοῦ ὕφους, ὀλίγων ἡμερῶν ὑπομονὴν, διότι φθάσαντες ἅπαξ εἰς Ἐπινάλ, γνωρίζω τινὰ ὅστις θέλει μᾶς ἀγοράσει τὸ ὄχημα μετὰ τοῦ ἵππου, καὶ τότε δυνάμεθα νὰ μεταβῶμεν διὰ του σιδηροδρόμου.

— Τῳόντι, αὕτη εἶναι ἡ σωτηρία μας.

— Λοιπόν! θάρρος ἀκόμη· ἂς μὴ ἀπελπιζώμεθα. Μεθ' ὅλα τὰ συμβεβηκότα μας, ὀφείλομεν νὰ ἔχωμεν πλείονα ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν ἀστέρα μας.

— Ὕπαγε Ζάκ, καὶ σπεῦσον νὰ ἐπανέλθῃς.

Ὁ Ζάκ ἀνεχώρησεν, ὁ δὲ ἀνὴρ, ὅστις ἐφαίνετο κύριός του, εἰσῆλθεν ἐντὸς τοῦ ὀχήματος.

Ἡ γυνὴ εἶχεν ἀνάψει μικρὰν καπνώδη λυχνίαν. Τὸ πρόσωπόν της ἦτο ἰσχνὸν καὶ ὠχρὸν, δύο δὲ μεγάλα δάκρυα ἐκυλίοντο κατὰ μῆκος τῶν κοίλων αὐτῆς παρειῶν.

Ὁ ἀνὴρ ἐποίησε σημεῖόν τι· ἆρά γε ἐκινήθη εἰς εἶκτον; ἢ παρωργίσθη;

— Κλαίεις; εἶπε δι' ὕφους συνεταλμένου.

Ἡ γυνὴ ἀνέστειλε λυγμόν τινα.

— Ὦ! Γνωρίζετε, ἐπανέλαβεν, ἰσχυρῶς συγκινηθεῖσα, εἶναι ὑπὲρ τὰς δυνάμεις μου.... πρὸ ὀλίγου . . . ὅτε εἶδον . . .

— Τί;

— Τὸ δυστυχὲς τοῦτο πρόσταιον Βαρὲν, δὲν ἠδυνήθην νὰ ἀναστείλω αἴσθημα βαθυτάτης μελαγχολίας. Ἴμεῖς, φίλε μου, εἶσθε γενναῖος, καὶ δὲν ὑπόκεισθε εἰς τὰς ἀδυναμίας ταύτας, ἀλλ' ἐγὼ, ἐγώ! . . ,

Μακρὰ ἐπῆλθε σιγή.

Ὁ ἀνὴρ ἐκάθητο εἴς τινα γωνίαν τοῦ ὀχήματος. Ἡ γυνὴ ἐσκέπτετο, ἔχουσα τὸ βλέμμα βεβυθισμένον ἐκτός.

— Ἔπειτα δὲ, ἐπανέλαβε μετά τινας σιγμὰς, τοσαῦται ἀναμνήσεις μὲ συνδέουσι μετὰ τῆς τοποθεσίας ταύτης, διότι ὑπῆρξα τοσοῦτον εὐτυχὴς ἐντὸς τοῦ ἀθλίου τούτου χωρίου! Ροβέρτε, ἐδῶ σὲ ἠγάπησα!

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ὁ ἀνὴρ ἠγέρθη μὲ βλέμμα ὀργίλον:

— Σιώπα, σιώπα! εἶπε διὰ φωνῆς παρωργισμένης. Μὴ προφέρῃς ποτὲ τὸ ὄνομα τοῦτο. Θέλεις νὰ μὲ προδώσῃς; Θέλεις νὰ μὲ παραδώσῃς εἰς τοὺς ἐχθρούς μου;

— Ἐγώ! Ροβέρτε!

— Καὶ πάλιν!

— Ὄχι! ὄχι! δὲν θὰ εἴπω πλέον τὸ ὄνομα τοῦτο· θέλω τὸ λησμονήσει, ἐὰν ἐπιθυμῇς, ἀλλὰ μὴ μοὶ ὁμιλεῖς τοιουτοτρόπως, σὲ παρακαλῶ· ζήτησον τὴν ζωήν μου, καὶ θέλω σοὶ τὴν προσφέρει· ἀλλὰ, πρὸς χάριν, εἰπέ μοι ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μίαν παρήγορον λέξιν, ἢ ἀξίωσόν με ἑνὸς βλέμματός σου ὅπερ νὰ μοὶ δώσῃ ζωήν. Εἰπέ· ἐπιθυμεῖς;

Ὁ Ροβέρτος δὲν ἀπεκρίθη. Ἐκυριεύθη ὑπὸ σφοδρᾶς ταραχῆς.

Ἀφ' ὅτου εὑρίσκετο μακρὰν τῆς χώρας ταύτης, ἐνόμιζεν ὅτι δὲν εὑρίσκετο ἐν ἀσφαλείᾳ. Ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἐπερίμενε νὰ ἀναγνωρισθῇ, νὰ συλληφθῇ, καὶ νὰ τυφεκισθῇ. Ἀπὸ τῆς ἐκ Παρισίων φυγῆς του οὐδεμίαν στιγμὴν ἀναπαύσεως ἔλαβεν.

Εἶχε διατρέξει μυρίους ὅσους κινδύνους, περιεφρόνησεν ἀναριθμήτους θανάτους, καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ἐνόμιζεν ἑαυτὸν διασωθέντα, τὸ δὲ ἔδαφος εἰς μικρὰν ἀπ' αὐτοῦ εὑρίσκετο ἀπόσασιν, ἔβλεπεν ἐμφανιζομένας ἐνώπιόν του νέας ἐπαπειλήσεις.

Ἐρρίφθη λοιπὸν εἰς τὸ βάθος τοῦ ὀχήματος σκυθρωπὸς, ἀνήσυχος καὶ σιωπηλός.

Ἡ Ἰωάννα τὸν ἐθεώρει ἀναστέλλουσα τὴν πνοήν της καὶ ἀποφεύγουσα νὰ προφέρῃ μίαν λέξιν.

Πάραυτα ὁ Ροβέρτος ἠγέρθη ὠχρὸς, περίλυπος καὶ μὲ χαρακτῆρας πελιδνούς.

— Τί συμβαίνει; τί ἔχεις; εἶπεν ἡ Ἰωάννα, ἐγερθεῖσα καὶ αὐτή.

— Ἄκουσον, εἶπεν ὁ Ροβέρτος.

— Τί;

— Δὲν ἀκούεις;

— Τῳόντι.

— Βήματα κατεσπευσμένα.

— Ἀκριβῶς.

— Διευθύνονται ἐνταῦθα.

— Μάλιστα.

— Ἀπωλέσθημεν!

— Ροβέρτε! Ροβέρτε!

Ὁ Ροβέρτος τὴν ἀπώθησεν ἀποτόμως καὶ προσήγγισε τὸ πρόσωπον ἐπὶ τοῦ πλαισίου τοῦ ὀχήματος.

Η ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΙΣ.

Ἀλλ' ἡ νὺξ εἶχεν ἤδη ἐπέλθει, καὶ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἴδῃ οὐδέν.

Ἐστράφη λοιπὸν πρὸς τὴν Ἰωάνναν:

— Τί συμβαίνει; εἶπε μανιωδῶς. Ἤδη ὅτε ὤφειλον νὰ ἦμαι μᾶλλον ἥρεμος, διότι ὁ μεγαλήτερος τῶν κινδύνων παρῆλθεν, αἰσθάνομαι νέοι φόβοι νὰ μὲ κυριεύωσι, καὶ πρὸς τούτοις . . . ἀκόμη . . .

Ἐκτύπησε δὲ ἀποτόμως ἐπὶ τῆς τραπέζης.

— Ἀλλὰ τί ἔχεις; ἠρώτησε μετὰ συστολῆς ἡ δυστυχὴς γυνή.

— Τί ἔχω . . . ἐρωτᾷς τί ἔχω, ἀφοῦ ἀναγκάζομαι νὰ καταστείλω τὴν λύσσαν ταύτην ἥτις καταφλέγει τὴν καρδίαν μου; Τί ἔχω; . . . .

Πικρῶς δὲ ἀνεκάγχασε.

— Νομίζεις ὅτι ἐλησμόνησα οὐδὲν, ἐψιθύρισε μετὰ κεκλεισμένων πιγμῶν. Μᾶς κατεδίωξαν ὡς ἀγριμαῖα ζῶα· κατέκλυσαν τὸ ἄγνοτερον τῶν ὑπερασπιστῶν μας αἷμα, πα-

ρέστην δὲ ἀπέναντι τοῦ τοιούτου θεάματος, χωρὶς νὰ ἐπιδιώξω περιφανῆ τινα ἐκδίκησιν!

— Ροβέρτε!

— Δυστυχία εἰς αὐτούς! Κατάρα ἐφ' ἡμῶν! Ἴσως θέλει ἀνατείλει ἡμέρα τις καὶ δι' ἡμᾶς, καὶ τότε θέλουσιν ἴδει πῶς θέλομεν ὑψωθῆ.

— Σκέπτεσαι εἰσέτι περὶ τῆς πάλης;

— Περὶ οὐδενὸς ἄλλου σκέπτομαι.

— Δὲν διέτρεξας τοσούτους κινδύνους! Ἀφοῦ ὡς ἐκ θαύματος διεσώθης, χάρις εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ Ματὼν ἐπινοηθὲν στρατήγημα. Ἀφοῦ τοσάκις ἐκινδύνευσας κατόπιν νὰ συλληφθῆς, καὶ ἤδη δυνάμεθα νὰ ἀναπνέωμεν ἐλευθέρως ὀλίγον, δὲν σκέπτεσαι περὶ οὐδενὸς ἄλλου εἰμὴ νὰ ἐπαναλαβῆς τὸν ἀγῶνα ἐξ οὗ ἐξῆλθες καθηγμαγμένος! Ἀλλὰ τότε ἀποπειράσαι κατὰ τοῦ Θεοῦ! πρόσεξον λοιπόν.

— Μήπως γνωρίζω τὸν Θεόν!

— Μὴ ὁμιλεῖς τοιουτοτρόπως.

— Ἀπειράκις τὸν ἐβλασφήμησα, ἀφότου εὑρίσκομαι εἰς τὸν ἄδικον καὶ ἄτιμον τοῦτον κόσμον.

— Βλασφημεῖς!

Ὁ Ροβέρτος εἶχεν ἐγερθῆ καὶ ἤρξατο διατρέχων τὴν ζενὴν διαίρεσιν ἐντὸς τῆς ὁποίας εὑρίσκετο μὲ σχήματα βίαια καὶ παρατεταμένους βρυχηθμοὺς ὁμοίους πρὸς τοὺς τῶν ἀγριμαίων ζώων.

— Ὁ θόρυβος ἀπεμακρύνθη, εἶπε πάραυτα· ἦτο ἀπατηλὴ κίνησις, ὁ δὲ Ματὼν θέλει ἐπανέλθει σῶος καὶ ἀβλαβής! Ἀλλὰ ἀφύπνισας τὸν λέοντα, Ἰωάννα, ἢ ἐὰν προτιμᾷς τὴν ἔκφρασιν ταύτην, τὴν τίγριν. Ἴσως τὴν ὥσαν ταύτην, ἥτις μέλλει νὰ σημάνῃ ἐγκαινίζουσα νέαν ὕπαρξιν δι' ἅπαντας ἡμᾶς, ἴσως, λέγω, εἶναι καλὸν νὰ γνωρίσῃς ἐπὶ τέλους τὸν ἄνδρα πρὸς ὃν ἐπιθυμεῖς νὰ θυσιάσῃς τὸν βίον σου.

— Ἀλλὰ δὲν ἀπῄτησα τὴν ἐκμυστήρευσιν ταύτην.

— Ἐγὼ ἐπιθυμῶ νὰ τὴν δώσω.

— Πρὸς τί;

— Ἄκουσον.

— Τί θέλεις μὲ πληροφορήσει;

Ὁ Ροβέρτος ἐστάθη ἀπέναντι τῆς τεταραγμένης νεάνιδος, τὸ δὲ βλέμμα του ἐξέπεμπεν ἀστραπάς, ἐνῷ ἡ ἔκφρασις τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἦτο καταπληκτική. Ἡ Ἰωάννα ἐφοβήθη σχεδὸν, ψυχρὰ δὲ φρίκιασις διέτρεξε καθ' ὅλα τὰ μέλη της.

— Ροβέρτε! Ροβέρτε! καθικέτευσε διὰ τελευταίαν φοράν.

Ὁ ἀνὴρ ἐμειδίασε·

— Μάλιστα, ἔχεις δίκαιον, εἶπε δι' ὅρους φλογεροὺς· μάλιστα, ὑπὸ τὸ ὄνομα Ροβέρτου, μὲ ἐγνώρισας, καὶ μὲ ἠγάπησας. Ἀλλὰ πρὶν ἢ ἔλθω εἰς Βαρὲν εἶχον ἕτερον, καθ' ἣν δὲ ἡμέραν ἤθελον συλληφθῆ, δὲν ἤθελον προσβαλεῖ μόνον τὸν Ροβέρτον, ἀλλ' ἐπίσης καὶ τὸν νεανίαν ὅστις ἄλλοτε ὠνομάζετο Γιλβέρτης Δουμεσνήλ!

— Ἀλλὰ διατί μετέβαλες ὄνομα, διατί;

— Διότι τὸ ὄνομα Γιλβέρτης ἤθελεν ὑποδείξει εἰς τὴν ἀσυνομίαν ἄνδρα τὸν ὁποῖον ἀπὸ πολλοῦ ἀνεζήτει, τὸν ὁποῖον ἴσως εἰσέτι ἀναζητεῖ, καὶ τὸν ὁποῖον ἐπιβαρύνει ρυβερωτάτη κατηγορία.

— Ὁποία;

— Ἡ κατηγορία διπλῆς δολοφονίας.

— Ἄ! δὶν εἶναι ἀληθὲς τοῦτο!

— Εἶναι ἀληθές.

— Ἀλλὰ δὲν εἶσαι Γιλβέρτης.

— Εἶμαι Γιλβέρτης Δουμεσνήλ.

— Καὶ ἔχεις . . . .

Ἡ Ἰωάννα δὲν ἠδυνήθη νὰ τελειώσῃ· ἡ φωνή της ἐπνίγη ἐντὸς τοῦ στήθους της, ἐκάλυψε δὲ τὸ πρόσωπόν της διά τινος ἀκουσίου σχήματος φρίκης καὶ ταραχῆς.

— Σύ! Σύ! ἀνέκραξεν. Ὄχι, Ροβέρτε, εἶναι ἀδύνατον. Συκοφαντεῖσαι. Οὐδέποτε τοιοῦτον κακούργημα . . .

Ὁ Ροβέρτος εἶχε καθήσει, στηρίξας ἐπὶ τῆς τραπέζης τοὺς δύο ἀγκῶνάς του. Τὸ βλέμμα του ἦτο σκυθρωπὸν, τὸ στηθός του ἀσθμαῖνον, ἀποτρόπαιον δὲ χάσμα διεχώριζε τὰ χείλη του. Ὁ ἀνὴρ οὗτος μετεῖχέ τι τῆς ὑαίνης, ἠσθάνετο δέ τις ὅτι εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας του οὐδὲν πλέον ἀνθρώπινον αἴσθημα ἐναπελείφθη.

— Ἄ! ἀναμφιβόλως, ἐπανέλαβε μετά τινας στιγμάς. Τίς δύναται νὰ εἴπῃ διὰ τίνων ἀποκρύφων, ἀνεπαισθήτων καὶ ὀλεθρίων κατωφερειῶν καταβαίνει τις τὰς βαθμίδας τῆς αἱματηρᾶς ταύτης κλίμακος! Ὁποῖαι φωναὶ μᾶς προσελκύουν! Ὁποῖος δαίμων μᾶς ὠθεῖ, καὶ ὁποία σκοτοδίνη μᾶς ἀποτυφλοῖ! Τὴν προτεραίαν εἰσέτι, εἴμεθα τίμιοι, κατὰ τὴν κοινωνικὴν ἔννοιαν τῆς λέξεως, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ διαλογισμὸς τοῦ κακουργήματος μᾶς προξενεῖ φρίκην. Ἀλλὰ πάραυτα αἰσθανόμεθα

ἑαυτοὺς τεταραγμένους, ἀνησυχοῦντας, καὶ διισταζοντας· αἱ λέξεις δὲν ἔχουσι πλέον τὴν αὐτὴν σημασίαν, τὸ δὲ βλέμμα δὲν ἐκφράζει πλέον τὴν αὐτὴν βεβαιότητα. Ὡς οἱ ἄγριοι τῶν πεδιάδων τῆς Καμάργ ταῦροι, τοὺς ὁποίους ἐκμαίνουσι κινοῦντες ἐνώπιόν των ράκος ἐρυθροῦ πανίου, οὕτω καὶ ἡμεῖς παντοχοῦ διακρίνομεν αἵματα. Στερούμεθα πλέον τῆς ἰδίας συναισθήσεως . . . νομίζομεν δὲ ὅτι αἰφνιδίως προσεβλήθημεν ὑπὸ παραφροσύνης!

— Θεέ μου!

— Καὶ ἐγὼ ἐπίσης, Ἰωάννα, ἐζήτησα νὰ ᾖμαι ὡς οἱ λοιποὶ τίμιος.

— Λοιπόν;

— Ἐγνώριζον πλουσίαν νεάνιδα, ἥτις μὲ εἶχεν ἀγαπήσει, εἰ καὶ ἤμην πτωχὸς, καὶ τῆς ὁποίας ὁ ἔρως ἤθελεν ἴσως δυνηθῆ νὰ μὲ προφυλάξῃ.

— Ὁμίλησον! Ὁμίλησον!

— Ἀλλ' ἡ φιλοδοξία, ἡ ἀνυπομονησία τῆς ἀπολαύσεως τῆς πολυτελείας καὶ τῆς περιουσίας, καὶ αἱ ἄπιστοι ἐκεῖναι διεγέρσεις αἵτινες προέρχονται ἐκ τῆς συναφείας τῶν ὀλεθρίων ἀτόμων! . . . Ἤμην εὐτυχὴς τότε, καὶ ἐπεθύμουν νὰ ἀπολαύσω γενναίως τὸν βίον μου διὰ μόνης τῆς ἐργασίας μου. Ἤμην νέος, δραστήριος, καὶ φύσει πεπροικισμένος διὰ σπουδαίων διανοητικῶν δυνάμεων, ἀλλ' ἡ πτωχεία μου δὲν ἐβράδυνε νὰ μὲ καταβάλῃ. Ἠσθάνθην ἑαυτὸν ἐξευτελιζόμενον ἐν τῇ μετρίᾳ ἐκείνῃ καταστάσει, ἡ δὲ φήμη τῆς ὁποίας ἀπήλαυον περὶ ἐμὲ εἰ εὐτυχεῖς τοῦ κόσμου τούτου, ἐξηρέθισε τὴν ταπεινόφροσύνην μου. Ἡ ἐπιθυμία εἰσέδυσεν εἰς τὴν καρδίαν μου· ἡ ἰδέα τοῦ ἀγαθοῦ ἐξηλείφθη, οὐδεμίαν δὲ ἄλλην διέξοδον ἐν τῇ καταζάσει μου ταύτῃ ἀνεκάλυψα, εἰμὴ τὴν τοῦ κακουργήματος.

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους σιγὴ ἐπεκράτησε.

Ἡ Ἰωάννα συνενοῦσα τὰς χεῖράς της προσηύχετο.

— Πῶς τοῦτο συνέβη; Μήπως γνωρίζω; ἐξηκολούθησεν ὁ Ροβέρτος. Ἐξ ὅλων τῶν αἱματηρῶν συμβεβηκότων τῆς τρομερᾶς αὐτῆς νυκτὸς δὲν ἐνθυμοῦμαι πλέον οὐδέν! Οὐδέν! Ἄλλως τε δὲ, κατειχόμην ὑπὸ πυρετοῦ· ἐὰν δὲ ἡ φωνὴ τῆς συνειδήσεως εἶχεν ἐξεγερθῆ ἐν τῇ ἐκλειπούσῃ καρδίᾳ μου, ἡ ἀπόκτησις ἐν τούτοις ἀξιολόγου τινὸς περιουσίας καὶ ἡ βεβαία σχεδὸν διαβεβαίωσις τῆς ἀτιμωρησίας μου, ἤρκεσε νὰ τὴν καταπνίξῃ διὰ παντός.

Ὁ Ροβέρτος ἐσίγησεν.

Ἡ Ἰωάννα ἤγειρε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐτόλμησε νὰ τὸν θεωρήσῃ ἐπί τινα λεπτά.

Ἡ ἐξομολόγησις ἐκείνη τὴν εἶχε καταπτοήσει, ἀλλὰ, ὑπεράνω τῆς φρίκης τὴν ὁποίαν τῇ προξένει τὸ ἔγκλημα τοῦ ὁποίου τὴν ὁμολογίαν εἶχε πρὸ ὀλίγου ἀκούσει, ἐπλανᾶτο πάντοτε ὁ ἐνδόμυχος ἔρως τὸν ὁποῖον πρὸς τὸν Ροβέρτον εἶχεν ὑποσχεθῆ.

— Ἡ ἀνάμνησις αὕτη εἶναι φρικώδης! εἶπε μετά τινα σιγήν· δὲν ἐπιθυμῶ, δὲ τὴν στιγμὴν ταύτην νὰ ἐνδιατρίψω εἰς αὐτήν. Ἀλλὰ σκέφθητι, Ροβέρτε· ἐπειδὴ ὁ Θεὸς ἐπέτρεψεν ὥστε νὰ δυνηθῆς νὰ διαφύγῃς τὴν τιμωρίαν, νομίζεις ὅτι δὲν ἔχεις καθῆκόν τι νὰ ἐκπληρώσῃς;

— Ὁποῖον; εἶπεν ὁ Ροβέρτος.

— Πάντοτε δύναταί τις νὰ μετανοήσῃ· πάντοτε δύναταί τις νὰ ἀποκαταστῇ ἀνὴρ τίμιος. Ἐκεῖνος δὲ ὃστις ἐγείρεται ἀφοῦ πταίσῃ ἐξαγοράζει, ἐν μέρει τοὐλάχιστον, τὸ πταῖσμα ἢ τὸ ἔγκλημα ὅπερ διέπραξεν.

Ὁ Ροβέρτος ἐποίησεν εἰρωνικόν τι σημεῖον

— Εἶναι ἀδύνατον! εἶπεν ἀποτόμως.

— Μὴ πιστεύετε οὐδόλως.

— Εἰς τὴν καυτηριασθεῖσαν ὑπερῴαν δὲν πρέπει νὰ προσφέρωμεν γαλακτώδη ποτά. . . Ὅταν δὲ ὁ βραχίων προσβληθῇ ὑπὸ γαγγραίνης, αὕτη μεταδίδεται εἰς ἅπαν τὸ σῶμα.

— Ἄ! ὁποῖον μέλλον! καὶ ἐν τούτοις, ἐὰν ἐπιθυμῇς . . .

Ὁ Ροβέρτος τὴν διέκοψε διά τινος σημείου.

— Ἀρκεῖ! εἶπε δι' ὅρους ὀξέος· δὲν ἤκουσας;

— Τῳόντι, ἀπεκρίνατο ἡ Ἰωάννα.

— Τὴν φορὰν ταύτην δὲν ἀπατῶμαι. Ἄκουσον! ἀκούω βήματα διευθυνόμενα πρὸς τὸ μέρος σοῦτο· ὁ ἄθλιος ἐκεῖνος Παλὼ, ὃστις ἔμεινεν εἰς Σωμών. . . Ἄ! τίς θὰ μὲ ἀπαλλάξῃ ἐκ πάντων τούτων τῶν φόβων!

Μόλις ἐτελείωσε, καὶ πλεῖστα κρούσματα ἠκούσθησαν ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ ὀχήματος.

— Τίς εἶναι; ἀνεφώνησεν ἡ Ἰωάννα.

— Ἐγὼ εἶμαι, ὁ Ζὰκ, ἀνοίξατε! ἀπεκρίνατο ἔξωθεν.

Ἡ Ἰωάννα ἤνοιξε καὶ εἰσῆλθεν ὁ Ζάκ.

Ἡ φυσιογνωμία του ἦτο τοσούτῳ τεταραγμένη καὶ ἡ ὄψις του τοσούτῳ σκυθρωπὴ καὶ ὠχρὰ, ὥστε ὁ Ροβέρτος δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀναστείλῃ κίνησίν τινα.

— Τί συμβαίνει; ἠρώτησε μετὰ περιεργείας.

— Εὑρισκόμεθα, ἀπεκρίνατο ὁ Ζὰκ, εἰς μέγαν κίνδυνον. Ὁλόκληρος ἡ φωλεὰ τοῦ Καρπαντιὲ μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ υἱοῦ Βερνάρδου ἀπό τινων ἑβδομάδων εὑρίσκεται εἰς τὴν κωμόπολιν.

Ο ΓΕΡΟ ΡΟΒΙΝΟΣ.

Ὁ Ροβέρτος κατέζη καθ' ὑπερβολὴν ὠχρός.

— Ὁ Βερνάρδος! ὁ Καρπαντιὲ! ἀνέκραξεν, εὑρίσκονται ἐνταῦθα, πλησίον ἡμῶν. Τότε κατεστράφημεν.

— Οὐχὶ ἀκόμη, ἀπεκρίνατο ὁ Ματών.

— Ὁποία ἐλπὶς μᾶς ὑπολείπεται;

— Δὲν ἔχομεν διαβατήρια ἐπιθεωρημένα παρὰ τῶν πρωσσικῶν ἀρχῶν;

— Λοιπόν;

— Τί μᾶς ἐνδιαφέρουν ὁ κ. Καρπαντιὲ καὶ ὁ Μαυρίκιος μετὰ τοῦ ἰατροῦ; Εὑρισκόμεθα εἰς χώραν ὑπὸ κατοχὴν καὶ ὁ ἐχθρὸς μᾶς προστατεύει.

— Ἔχει δίκαιον, εἶπεν ἡ Ἰωάννα ἐνθαρρυνθεῖσα.

— Ἴσως, ἐψέλλισε, ἀλλ' ἀγνοῶ διατί φοβοῦμαι· μοὶ φαίνεται ὅτι ἐνόσῳ βαδίζομεν τὸ ἔδαφος ἀπομακρύνεται, καὶ ὅτι οὐδέποτε θέλω κατορθώσει νὰ φθάσω εἰς αὐτό. Ὦ! ἐὰν ἠδυνάμην νὰ θέσω ἅπαξ τὸν πόδα ἐπὶ τῆς Ἑλβετικῆς γῆς, καὶ νὰ ἐπανίδω τοὺς φίλους μας, οἵτινες, εὐτυχέστεροι ἡμῶν, ἠδυνήθησαν νὰ φθάσωσιν εἰς ἔδαφος φιλοξενίας! .

— Θέλομεν κατορθώσει τοῦτο.

— Πότε;

Ὁ Ροβέρτος ἐπλησίασε πρὸς κιβώτιον κεκρυμμένον ὑπὸ τὴν κλίνην, καὶ σύρας αὐτὸ, τὸ ἤνοιξεν. Ἐντὸς τοῦ κιβωτίου τούτου ὑπῆρχον ὅπλα, δύο ἢ τρία πολύκροτα κεκρυμμένα μεταξὺ ἐμπορευμάτων. Τὰ ἐξήτασε μετὰ προσοχῆς καὶ ἐπληροφορήθη ἐὰν ἦσαν κενά.

— Τοὐλάχιστον, εἶπεν, ὡσεὶ ὡμίλει πρὸς ἑαυτὸν, τοῦτο θέλει εἶσθαι τὸ τελευταῖόν μου καταφύγιον, ὁ δὲ δήμιος οὐδέποτε θέλει θέσει τὴν χεῖρά του ἐπὶ τοῦ ὤμου μου.

— Ροβέρτε! εἶπεν ἡ Ἰωάννα καθικετεύουσα.

Ὁ Ματὼν ἔμελλε νὰ ὁμιλήσῃ, ἀλλ' ἐσιώπησε, διότι καὶ πάλιν ἡ θύρα ἐκρούσθη.

— Ἀμέσως! εἶπεν ὁ Ροβέρτος σφίγγων τὴν λαβὴν τοῦ πολυκρότου ὅπερ ἐκράτει εἰς χεῖρας.

Ὁ Ματὼν εἶχε ρίψει βλέμμα ἐκτός.

— Αἴ! ὄχι, εἶπε πάραυτα· εἶναι φίλος.

— Τίς εἶναι; ἠρώτησεν ὁ Ροβέρτος.

— Ὁ Παλώ.

— Πόθεν ἔρχεται τοιαύτην ὥραν;

— Θέλομεν πληροφορηθῆ.

Ἡ θύρα εἶχεν ἤδη ἀνοιχθῆ, καὶ ὁ Παλὼ εἰσῆλθεν. Ἦτο ἀσθμαίνων — διότι ἤρχετο ἀπὸ μακρὰν περιοδείαν — ὁ ὕποπτος ὀφθαλμός του περιεφέρθη ἐντὸς τοῦ ὀχήματος.

— Λοιπόν! τί τρέχει; τί συμβαίνει; ἠρώτησεν ὁ Ματών.

— Ὑμεῖς συνομιλεῖτε ἐνταῦθα, ἀδιαφοροῦντες περὶ ὅσων συμβαίνουσι· δὲν γνωρίζετε δὲ τί ἔμαθον πρὸ ὀλίγου.

— Τί ἔμαθες;

— Ἀφήσατέ με πρῶτον νὰ ἀναπνεύσω, καὶ ἔπειτα νὰ σᾶς εἴπω ὅτι ἔρχομαι ἐκ Σωμών.

— Ἔπειτα;

— Μὴ σπεύδεις ταχύτερον ἀπὸ ἐμέ. Εἰς Σωμὼν λοιπὸν εἶχον σταθῆ ἐν τινι μικρῷ οἰνοπωλείῳ, κειμένῳ πλησίον τῶν θυρῶν τῆς πόλεως ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ κενώσω ἓν ποτήριον οἴνου.

— Ὁμίλησον συντομώτερον . . .

— Ἀφοῦ ἔφθασα ἐκεῖ, ἦλθον εἰς συνομιλίας μετὰ τῆς ξενοδόχου. Τῇ ἠρώτησα ἐὰν τὸ ἐμπόριόν της εὑρίσκετο εἰς κίνησιν, ἐὰν οἱ ὁδοιπόροι της ἦσαν πολλοὶ, καὶ μὲ ἀπήντησεν ὅτι τὸ ξενοδοχεῖόν της ἔχασε πλέον τὴν πρώτην του ζωηρότητα, καὶ ὅτι ἀπὸ 8 ἤδη ἡμερῶν ἕνα μόνον ξένον ὑπεδέχθη· πρὸς τούτοις δὲ προσέθηκεν ὅτι δὲν ἦτο καὶ πολὺ εὐχαριστημένη ἐκ τοῦ πελάτου της ἐκείνου. . .

— Διατί;

— Περὶ τούτου καὶ ἐγὼ ἠρώτησα — Ἰδοὺ δὲ διατί; — Διότι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ὁδοιπόρος εἶναι, φαίνεται, ὑπάλληλος . . .

— Τῆς ἀστυνομίας! εἶπεν ὁ Ματών.

— Ἄ! ἄ! τὸ ἐμάντευσας! εἶπεν ὁ Παλώ. Καὶ ἐγὼ ἐπίσης τὸ εἶχον μαντεύσει. Ὅθεν προσεπάθησα ὑποκεκρυμμένως νὰ τὴν ἀποσπάσω τὸ ὄνομα τοῦ ἀτόμου τούτου.

— Τὸ γνωρίζεις λοιπὸν ἤδη;

— Διάβολε!

— Ὁποῖον εἶναι;

— Ἀρχαίου τινὸς γνωρίμου.

— Τὸ ὄνομά του; τὸ ὄνομά του;

— Λεμονιέ,

Ἡ ἀπάντησις τοῦ Παλὼ προὐξένησεν ὑπερβολικὴν ψυχρότητα εἰς τὴν συνδιάλεξιν.

— Λεμονιέ! ἐπανέλαβεν ὁ Ματών. Τί ἔρχεται νὰ πράξῃ ἐν Σωμών;

— Ὦ! δὲν εὑρίσκεται πλέον ἐκεῖ, ἐξηκολούθησεν ὁ Παλώ.

— Καὶ ποῦ εἶναι;

— Εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ *Λευκοῦ Ἵππου*.

— Ἐνταῦθα;

— Ἀκριβῶς.

— Εἶναι ἀδύνατον!

— Τὸν εἶδον.

— Τότε, ἡμᾶς καταδιώκει!

— Οὕτω νομίζω, τῇ ἀληθείᾳ, καὶ ἐγώ.

— Ἂς ἀναχωρήσωμεν λοιπὸν ἀμέσως, εἶπεν ὁ Ροβέρτος. Ἂς μὴ μείνωμεν πλέον οὐδὲ λεπτὸν πλησίον τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ἄλλως, αὔριον τὴν πρωΐαν θέλομεν καταμηνυθῆ καὶ συλληφθῆ.

Ὁ Ματὼν τὸν ἠμπόδισε διά τινος σχήματος.

— Ὄχι! ὄχι! εἶπε μετὰ τῆς συνήθους αὐτῷ ἀταραξίας. Ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἡ θέσις μας δὲν εἶναι τόσον ἀπελπιστικὴ, ὥστε ἡ συμβουλὴ αὕτη δὲν ἀξίζει διόλου. Ἐν πρώτοις δὲν δυνάμεθα νὰ ἀναλάβωμεν τὴν ὁδοιπορίαν μας πρὶν ἢ παρέλθωσιν 24 ὧραι, διότι ὁ ἵππος εἶναι καταβεβλημένος καὶ ἔχει ἀνάγκην ἀναπαύσεως· ἀκολούθως λέγω ὅτι, ὁ Λεμονιὲ δύναται νὰ φαντασθῇ ὅτι θέλει μᾶς καταμηνύσει εἰς τὰς πρωσσικὰς ἀρχὰς, δὲν θὰ τὸ κατορθώσῃ ὅσον φαντάζεται εὐκόλως, ἔπειτα δὲ, συνέλαβον καὶ ἄλλην ἰδέαν.

— Ὁποίαν; εἶπεν ὁ Ροβέρτος.

— Θέλω σᾶς τὴν ἐξηγήσει ὅταν καὶ ὅπου πρέπῃ. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ὅμως ἂς μείνωμεν ἥσυχοι· ἂς ἀνοίξωμεν μόνον τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἂς μὴ φαινώμεθα ὅτ. ὑποκρυπτόμεθα, διότι τὸ μέσον τοῦτο δύναται νὰ μᾶς καταστήσῃ μᾶλλον ὑπόπτους.

Καὶ ἡ μὲν συνδιάλεξις διεκόπη ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, ἡ δὲ νὺξ διῆλθεν ἄνευ ἑτέρου συμβεβηκότος.

Ὁ Λεμονιὲ ἦτον ἀπησχολημένος ἀλλαχοῦ.

Ἀφοῦ ἐγκατέλειψε τὸν κ. Καρπαντιὲ, ἐπέστρεψεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον καθ' ὑπερβολὴν σύννους. Ἐγνώριζεν ἤδη ὅτι ὁ Ροβέρτος εὑρίσκετο βήματά τινα μακρὰν του, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Ματὼν, τούτους δὲ τοὺς δύο ἄνδρας ἐπεθύμει νὰ συλλάβῃ. Ἀλλὰ πρὸ πάντων τὸν Ροβέρτον!

Ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου τὸν κατεδίωκε, ἐν τούτοις, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ ἐπιτυχία ἐφαίνετο ἐξασφαλισθεῖσα, παρετήρει μεταξὺ ἑαυτοῦ καὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου ἀναριθμήτους δυσχερείας.

Τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ *Λευκοῦ Ἵππου* δὲν εὑρίσκετο πλέον ἐν ᾗ καταστάσει πρὸ τῆς εἰσβολῆς τῶν Πρώσσων. Ἄλλοτε ὑπῆρχεν ἐν αὐτῷ ἡ ξενοδόχος μετὰ τοῦ συζύγου της καί τινος μικρᾶς κόρης. Ἤδη ὅμως μόνος ὁ ἀνὴρ ἐναπελείφθη, καὶ οὗτος ἦτον ὁ γέρο Ροβῖνος.

Ἡ γυνὴ εἶχεν ἀποθάνει ἀφοῦ ὑπέστη τὰς ἀτιμώσεις τῶν Πρώσσων, μετ' ὀλίγον δὲ χρόνον καὶ ἡ μικρὰ κόρη δὲν ἐβράδυνε νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν μητέρα της. Ὥστε μόνος ὁ ἀνὴρ εἶχεν ἐπιζήσει. Ἀλλὰ, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ δυστυχήματος τούτου, ὁ γέρο Ροβῖνος κατέστη σκυθρωπὸς, σιωπηλὸς, καὶ ἀποφεύγων πᾶσαν συγκοινωνίαν.

Ὁ Λεμονιὲ εἶχε παρατηρήσει τοῦτο, ἀλλ' εἰ καὶ προσεπάθησε τὴν πρωΐαν νὰ τὸν ἐξετάσῃ, δὲν ἠδυνήθη ὅμως νὰ τῷ ἀποσπάσῃ οὐδὲ λέξιν.

Τὴν ἑσπέραν ὁ πράκτωρ ἐπέστρεψεν ὀλίγον ἀργὰ, καθ' ἣν ὥραν τὸ ξενοδοχεῖον ἦτο ἤδη κλειστόν. Ἐν τούτοις, ὑπηρέτης τις ἐγερθεὶς τοῦ ὕπνου, ἤνοιξεν εἰς αὐτὸν τὴν θύραν.

Ὁ Λεμονιὲ ἔλαβε τὸ κηρίον παρὰ τῆς χειρὸς τοῦ ὑπηρέτου καὶ ἀνέβη εἰς τὸν κοιτῶνά του. Ἀντὶ ὅμως νὰ κατακλιθῇ, ἐστηρίχθη σιωπηλῶς πρὸ τοῦ παραθύρου.

Τὸ παράθυρον ἔβλεπε πρός τινα σκοτεινὴν γωνίαν, ἔνθα ὑπῆρχε κλισία τις χρησιμεύουσα εἰς ἐκφόρτωσιν. Ὁ Λεμονιὲ τὰ μέγιστα ἐξεπλάγη ὅτε ἐβύθισε τὸ βλέμμα του πρὸς τὸ μέρος τοῦτο καὶ παρετήρησεν ἀκτῖνας φωτὸς αἵτινες διήθουν διὰ μέσου τῶν κακῶς προσηρμοσμένων σανίδων.

Ποῖος ἆρά γε ἠδύνατο τοιαύτην ὥραν νὰ ἐπαγρυπνῇ ἐπὶ τοῦ ξενοδοχείου;

Κατελήφθη ὑπὸ περιεργείας. Τῷ ἐφάνη λίαν παράδοξον, ὅθεν καὶ ἐπεθύμει νὰ ἴδῃ. Κατέβη λοιπὸν μὲ βήματα ἐλαφρὰ καὶ φθάσας εἰς τὴν αὐλὴν, μετέβη πλησίον τῆς κλισίας καὶ προσήρμοσε τὸ πρόσωπόν του ἐπὶ τῶν σανίδων.

— Ὦ! ὦ! εἶπε καθ' ἑαυτὸν, ἅμα ἔρριψε τὸ βλέμμα ἐντὸς, ὑπωπτεύομην τοιοῦτόν τι. Εἶχε δὲ παρατηρήσει τὸν γέρο Ροβῖνον καθαρίζοντα παλαιόν τι κυνηγετικὸν τυφέκιον.

Ὁ Λεμονιὲ ἀνέστειλε τὴν πνοήν του ὅπως οὐδεμία τῆς σκηνῆς ἐκείνης περιπέτεια τῷ

διαφύγῃ. Ὀλίγον ὅμως διήρεσε τοῦτο. Ὁ γέρο Ροβῖνος ἀφοῦ ἐστίλβωσε τὸ παλαιὸν τυφέκιον, μετέβη ὅπως λάβῃ δοχεῖον πυρίτιδος κεκρυμμένον ὄπισθεν τῶν δεμάτων, καὶ ἐγέμισε τὸ ὅπλον του ρίψας ἐντὸς τοῦ σωλῆνος καὶ τινας σφαίρας.

— Κατὰ τίνος ἔχει σκοπὸν νὰ διευθύνῃ τὸ ὅπλον του; εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Λεμονιέ.

Ἐξηκολούθησε δὲ παρατηρῶν.

Ἀλλ' ὁ γέρο Ροβῖνος ἐτελείωσε τὸ ἔργον του.

Παρατηρήσας δὲ ἐντὸς μεγάλου ἀργυροῦ ὡρολογίου ὅπερ ἀνέσυρεν ἐκ τῆς μασχάλης του, τὴν ὥραν, μετέβη εἰς τινα γωνίαν τῆς κλισίας, ἔθηκε καπέθεσε τὸ ὅπλον του. Ἀκολούθως δὲ τυπτύσθη πρὸς τὴν θύραν ἵνα ἐξέλθῃ.

Ὁ Λεμονιὲ δὲν ἔλαβε καιρὸν νὰ ἀποσυρθῇ ἐντὸς τῆς σκοτίας. Ὅσον τάχιστα καὶ ἂν ἐπεχείρησε τὴν κίνησιν ταύτην, οὐχ ἧττον ὁ Ροβῖνος, ὅστις εἶχε λεπτοτάτην τὴν ἀκοήν, παρετήρησε τὸν θόρυβον καὶ ἤρξατο νὰ φρικιᾷ.

— Τίς εἶναι ἐκεῖ; εἶπε διὰ φωνῆς ἠχηρᾶς.

Ὁ Λεμονιὲ προύχώρησε μειδιῶν.

— Φίλος, ἀπεκρίνατο.

Ὁ Ροβῖνος συνέσπασε τὰς ὀρρῦς.

— Τί ζητεῖτε ἐδῶ; ἠρώτησεν ἀποτόμως.

— Παράδοξον! ἡ νὺξ εἶναι ὡραία, ἐγὼ δὲ ὀλίγην ὄρεξιν ἠσθανόμην διὰ νὰ κοιμηθῶ.

Ὁ Ροβῖνος δὲν ἀπήντησε.

— Καὶ σὺ, γέρο Ροβῖνε, ἐξηκολούθησεν ὁ Λεμονιὲ, δὲν ἔχεις διαθεσιν τοῦ ὕπνου;

— Ὦ! ἐγὼ, εἶπεν ὁ γέρων, πρὸ πολλοῦ ἤδη δὲν κοιμῶμαι διόλου.

— Μάλιστα, μάλιστα, τὸ γνωρίζω. Οἱ Πρῶσσοι ἐφάνησαν πολὺ σκληροὶ πρὸς σέ.

— Εἴπατε ὅτι ὑπῆρξαν ἄτιμοι.

— Μοὶ διηγήθησαν ταῦτα πάντα· ἀλλὰ τί νὰ γείνῃ εἶναι ἰσχυρότεροι, καὶ πρέπει νὰ περιμείνωμεν ἐπί τινα χρόνον διὰ νὰ τοὺς ἀνταμείψωμεν.

Τὸ βλέμμα τοῦ ξενοδόχου ἐξέβαλε πάραυτα ἀστραπήν· ἀμέσως ὅμως αἰφνιδιόζτις διαλογισμὸς διέτρεξε τὸν ἐγκέφαλόν του, καὶ ἐκράτησε τὴν ὀργήν του.

— Μάλιστα, ἔχετε δίκαιον, εἶπεν· εἶναι ἀνάγκη νὰ περιμείνωμεν καὶ θὰ περιμείνωμεν.

— Καλὴν νύκτα, κύριε Ροβῖνε.

— Καλὴν νύκτα, κύριε.

— Ἀπεράσισα πλέον νὰ μεταβῶ εἰς τὴν κλίνην μου.

— Καὶ ἐγὼ ἐπίσης.

Οἱ δύο λοιπὸν ἄνδρες ἀπεχωρίσθησαν.

Ὁ Λεμονιὲ ἔκλεισε τὸ παράθυρόν του μετὰ κρότου, ἔσβεσε τὸ κηρίον του ὅπερ ἔκαιεν εἰσέτι, ἀλλ' ἀντὶ νὰ εἰσέλθῃ ἐντὸς τῆς κλίνης του, ἔτεινε τὸ οὖς καὶ περιέμεινε.

Τὸ ὡρολόγιον τοῦ χωρίου ἐσήμαινεν ἤδη μεσονύκτιον. Καθ' ἣν στιγμὴν ὅμως τὸ δωδέκατον κροῦσμα ἀντήχησεν εἰς τὸν ἀέρα, κρότος ἠκούσθη ἐν τῇ αὐλῇ. Ὁ Λεμονιὲ παρετήρησε. Δὲν εἶχεν ἀπατηθῇ. Ἦτον ὁ γέρο Ροβῖνος. Ὁ γέρων εἶχε τὸ ὅπλον του ὑπὸ τὸν βραχίονα. Διέβη λοιπὸν τὴν αὐλὴν μετὰ μεγίστης προφυλάξεως, ὅπως μὴ ἀφυπνίσῃ οὐδένα, διελθὼν δὲ διὰ τῆς θύρας ἥτις ὡδήγει εἰς τὴν παιδιάδα, ἐξηφανίσθη ἐπὶ τέλους ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ πράκτορος.

— Ποῦ διάβολον δύναται νὰ μεταβῇ τοιαύτην ὥραν; ἐψιθύρισεν ὁ τελευταῖος οὗτος τὰ μέγιστα ἀμηχανῶν.

Ἀλλ' ἔπειτα παραυτὰ ἐκτύπησε τὸ μέτωπόν του.

— Μὰ τὴν ἀλήθειαν, προσέθετο, ὡσεὶ ἐφωτίσθη ἐκ τινος αἰφνιδίου ἰδέας, ἂν ἔχῃ οὕτω τὸ ζήτημα ἁπλοποιεῖται, ὁ δὲ Ρυβέρτος ἂς προσέχῃ καλῶς. Πρέπει νὰ ἴδω!

Ἐξελθὼν δὲ τοῦ κοιτῶνός του ἀνεχώρησε μετ' ὀλίγον ἐκ τοῦ ξενοδοχείου διευθυνόμενος πρὸς τὰ βήματα τοῦ Ροβίνου.

ΟΙ ΔΥΟ ΙΠΠΕΙΣ.

Ἡ σελήνη εἶχεν ἤδη ὑψωθῇ καὶ ἔρριπτεν ἐπὶ τῆς τοποθεσίας ταύτης τὸ ἀνώφελες καὶ διαυγὲς φῶς τῶν ὡραίων τοῦ φθινοπώρου νυκτῶν. Τὰ πάντα ἦσαν ἤρεμα καὶ σιωπηλά.

Ὁλόκληρος ἡ κοιλὰς ἐκοιμᾶτο, οὐδεὶς δὲ θόρυβος πλέον ἠκούετο, μόνον δὲ ἐκ διαλειμμάτων ὁ παρατεταμένος τοῦ ἀγροτικοῦ κυνὸς ὑλαγμὸς ἢ ἡ μεμακρυσμένη περιστροφὴ φορτηγοῦ τινος ἁμάξης, ἥτις διέτρεχε τὴν ὁδὸν, ὀπισθεν τοῦ ὄρους.

Ὁ Λεμονιὲ δὲν ἀπεπλανᾶτο ἐπὶ τὰ ἴχνη.

Ἄλλως τε δὲ, ὁ γέρο Ροβῖνος ἐβάδιζε μὲ βήματα βραδέα, καὶ ὡς ἀνὴρ γινώσκων τὸν σκοπόν του, μὴ ἔχων δὲ χρείαν νὰ ἐρωτήσῃ τὴν ὁδόν. Τοῦτο μόλις διήρκεσεν ἓν τέταρτον τῆς ὥρας.

Ὁ Λεμονιὲ τὸν εἶδε καταβαίνοντα ἐκ τινος ἀποκρήμνου κατωφερειῶς, ὁδηγούσης εἰς τὸν Marne. Ὅτε ἔφθασεν ἐκεῖ, ἐστάθη, ἔθεσε πρὸ τῶν ποδῶν τὸ ὅπλον του καὶ ἐστήριξε τὰ νῶτα ἐπί τινος ὑπερμεγέθους λεύκης. Ἔπειτα περιέμεινε.

Ὁ Λεμονιὲ εὑρίσκετο τὴν στιγμὴν ταύτην ἐπί τινος λόφου, ὁπόθεν τὰ πάντα ἠδύνατο ἀπαρατήρητος νὰ ἴδῃ ὅτε δὲ εἶδε σταματήσαντα τὸν γέρο Ροβῖνον, ἐκάθησεν ἐπί τινος γηλόφου χλοεροῦ, ἕτοιμος ὅπως παρακολουθήσῃ τὴν σκηνὴν ἥτις ἔμελλε νὰ ἀνελιχθῇ.

Συνέλαβε μὲν ἀόριστόν τινα ὑπόνοιαν τῆς πραγματικότητος, ἠδύνατο ὅμως καὶ νὰ ἀπατᾶται. Ἐν τούτοις δὲν ἐνδιεφέρετο ἀκριβῶς περὶ τοῦ Ροβίνου. Ὁρμεμφύτως ἠννόει ὅτι τὴν πρᾶξιν ἣν ὁποίαν ἔμελλεν οὗτος νὰ ἐκτελέσῃ, ὤφειλε νὰ τῷ χρησιμεύσῃ εἰς τὰ ἴδια αὐτοῦ σχέδια.

Μία ὥρα παρῆλθεν οὕτω. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ὁ γέρο Ροβῖνος δὲν εἶχε κινηθῇ, ὥστε ὁ Λεμονιὲ ἤρξατο νὰ φοβῆται μήπως ἡ νυκτερινὴ ἐκείνη ἐκδρομὴ οὐδὲν ἀποτέλεσμα ἐπιφέρῃ. Ἴσως μάλιστα ἔμελλε νὰ παραιτηθῇ τῆς παρατεταμένης ἐκείνης παρατηρήσεως, ὅτε ἀνεπαισθήτως τις σχεδὸν θόρυβος διετάραξε τὴν βαθεῖαν τῆς νυκτὸς γαλήνην.

Πρῶτος ὁ γέρο Ροβῖνος εἶχε παρατηρήσει τοῦτο, καὶ εἶχεν ἁρπάσει τὸ ὅπλον του ὅπερ ἦτον ἤδη ἕτοιμον. Ὁ Λεμονιὲ ἀνεσκίρτησε.

Κατὰ τὴν αὐτὴν σχεδὸν στιγμὴν εἶδε διὰ μέσου τῶν λευκῶν, καὶ ἐπὶ τοῦ ἀντιθέτου μέρους, ἔνθα ἵστατο ὁ Ροβῖνος, δύο ἱππεῖς Πρώσσους βαδίζοντας ἡσύχως ὁ εἷς κατόπιν τοῦ ἑτέρου. Ἦσαν δὲ οὗτοι δύο λογχοφόροι.

Οἱ δύο οὗτοι ἄνδρες προυχώρουν μετὰ τοῦ μονοτόνου τῶν ἵππων των βήματος, καπνίζοντες γαληνίως τὴν μεταλλίνην πίπαν των καὶ ἀδιαφοροῦντες περὶ τῆς ὡραιότητος τῆς τοποθεσίας ἐκείνης. Οὐδεμίαν λέξιν ἀντήλλασσον πρὸς ἀλλήλους Ἴσως ἀνεπόλουν τοὺς συγγενεῖς, τοὺς φίλους, τὴν ἀγαπητὴν σύζυγόν των, τὴν ὁποίαν εἶχον ἐγκαταλείψει εἰς τὴν πατρίδα των Γερμανίαν.

Ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν, ὡς ἀκολούθως ἐγνώσθη ἐκ τῆς γενομένης ἐρεύνης, ἦτο νυμφευμένος.

Εἶχε δύο ὡραῖα τέκνα, πρὸς ἃ εἶχεν ὑποσχεθῇ, καθ' ἣν ἡμέραν ἀνεχώρει ἐκ τῆς οἰκίας του, νὰ φέρῃ ὡραῖα ἀθύρματα ἐκ Γαλλίας. Μόλις ἦγε τὸ τριακοστὸν τῆς ἡλικίας του. Ἡ γυνή του ἐπίσης ἦτο νέα, κατὰ τὴν

ζιγμὴν δὲ τοῦ ἀποχωρισμοῦ ἔκλαυσε πικρῶς.

Ἀλλ' ὁ ἀνὴρ ἐμειδία μετ' ἐμπιστοσύνης.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, τὰ πρῶτα δυστυχήματα τῆς Γαλλίας εἶχον ἤδη λήξει, οἱ δὲ νέοι στρατεύσιμοι τοὺς ὁποίους ἀπέστελλεν ἡ Πρωσσία, μᾶλλον εἰς λαφυραγωγίαν μετέβαινον ἢ εἰς μάχην.

Ὁ ἀγαθὸς λογχοφόρος ἄρα ἐγνώριζεν ὅτι οἱ σπουδαῖοι κίνδυνοι εἶχον παρέλθει πλέον δι' αὐτὸν, δὲν ὑπελείπετο δὲ ἢ νὰ συναξῃ τὰ λάφυρα. Ὅθεν ἐμειδία διὰ τοὺς φόβους τῆς Ναθαλίας του, τοὺς ὁποίους ἐθεώρει παιδαριώδεις. Οὐχ ἧττον ὅμως ἦτο σύζυγος ἀγαθὸς καὶ πατὴρ φιλόστοργος.

Ἐὰν ἤθελε διατρέφει βασίμους τινὰς φόβους δι' ἑαυτὸν, ἡ καρδία του ἤθελε διαρραγῇ ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι δὲν ἤθελεν ἐπανίδει πλέον τὰ δύο ὡραῖα μικρά του τέκνα, ἡ δὲ σύζυγός του ἔμελλε μετ' ὀλίγον νὰ μείνῃ χήρα. Ἀνεχώρησε λοιπὸν ἐκ τῆς πατρίδος του, καὶ ἐπὶ πολλοὺς μῆνας εἶχε πιστεύσει τῳόντι ὅτι δὲν ἠπατήθη.

Ὁ πόλεμος εἶχε λήξει, ἐν δὲ τῷ ὡραίῳ τοῦ Haute Marne δήμῳ οὐδὲν ἄλλο διενοεῖτο ὁ ἀγαθός μας Πρῶσσος, εἰμὴ πῶς νὰ κάμῃ τὰ τέσσαρα καθ' ἑκάστην γεύματά του, πῶς νὰ πίῃ τὸν καμπανίτην του, καὶ ἐπὶ τέλους πῶς νὰ κοιμᾶται καὶ ἐπὶ τῶν δύο πλευρῶν του. Ἑβδομάδες τινὲς ἔτι καὶ ἔμελλε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Γερμανίαν, ἐπανευρίσκων ἀνέπαφον τὴν πατρίδα του, ἔτι δὲ εὐτυχῆ καὶ πεπλουτισμένην ἐκ τῶν ἐνδόξων οὐχ ἧττον δὲ καὶ ἐπωφελῶν λαφύρων.

Ἐκάπνιζε λοιπὸν, ἡ δὲ διάνοιά του νωχελῶς βαυκαλιζομένη ὑπὸ τῆς ἁρμονίας τῆς φύσεως, ἐφαντάζετο τὸν ἐπίγειον ἐκεῖνον παράδεισον, ὅστις τὸν περιέμενεν ἐκεῖθεν τοῦ Ρήνου. Ἀλλ' αἰφνιδίως ἐκπυρσοκρότησίς τις ἀντήχησε, κραυγὴ δὲ συνάμα θλιβερὰ ἠκούσθη ἐν μέσῳ τῆς νυκτός. Καὶ ἡ μὲν βολὴ ἐρρίφθη ὑπὸ τοῦ γέρο Ροβίνου, ἡ δὲ κραυγὴ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ στόματος τοῦ λογχοφόρου περὶ οὗ ὡμιλήσαμεν.

Ὁ Λεμονιὲ οὐδεμίαν λεπτομέρειαν τῆς σκηνῆς ταύτης ἀπώλεσεν. Εἶχεν ἴδει τὸν γέρο Ροβῖνον θέτοντα ἐπὶ τοῦ ὤμου τὸ ὅπλον του, σκοπεύσαντα ἐπί τινα δευτερόλεπτα, καὶ ἐπὶ τέλους ρίψαντα τὴν βολήν.

Πάραυτα ὁ λογχοφόρος ἐταλαντεύθη ἐπὶ τοῦ ἵππου του, ἔφερε τὰς δύο χεῖρας ἐπὶ

τοῦ μετώπου αὐτοῦ, καταβληθεὶς δὲ ἐπὶ τέλους ἐκυλίσθη ἐπὶ τῆς ὁδοῦ. Ἐφονεύθη δὲ αὐθωρεὶ ὑπὸ βλήματος ὅπερ εἶχε διαρρήξει τὸ κρανίον του. Θάμβος κατέλαβεν ἀμέσως τὸν δεύτερον ἱππέα, ὅστις δὲν ἠδύνατο νὰ λάβῃ ἀκριβῆ ἰδέαν τοῦ δυστυχήματος.

Κατ' ἀρχὰς ἐνόμισεν ὅτι συνέβη νυκτερινὴ προσβολὴ πρὸς ἐκδίκησιν ἐκ μέρους τῶν ἡττηθέντων, πολὺ δὲ ἀπείχε τοῦ νὰ φαντασθῇ ὅτι ὁ σύντροφός του θανασίμως εἶχε προσβληθῇ. Ἐνόμισεν ὅτι ἡ πληγὴ τὴν ὁποίαν εἶχε λάβει ἦτον ἐλαφρά. Ἀλλ' ὅτε εἶδεν αὐτὸν πίπτοντα ἐκ τοῦ ἵππου, καὶ παρετήρησεν ὅτι, ἅμα πεσὼν κατὰ γῆς ἔμεινεν ἐξηπλωμένος ἄνευ κινήσεως, πάραυτα φόβος κατέλαβε τὴν καρδίαν του, χωρὶς δὲ νὰ ζητήσῃ νὰ προσφέρῃ τὴν βοήθειάν του πρὸς τὸν δυστυχῆ ὅστις ἔκειτο ἐκτάδην ἐκεῖ, ἔσπρωξε τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου του, καὶ διὰ κατεσπευσμένης φυγῆς ἀπεφάσισε νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἰδίαν του σωτηρίαν. Δυσυχῶς ὅμως δὲν εὗρε καιρόν.

Ὁ γέρο Ροβίνος ἐπηγρύπνει εἰσέτι.

Μόλις τὸ πρῶτον θῦμα εἶχε πέσει, καὶ προσαρμόσας καὶ αὖθις τὸ ὅπλον του ἐπὶ τοῦ ὤμου, ἐσκόπευσε τὸν ἐχθρόν του.

Τὸ ἔργον τοῦτο ἐξετελέσθη στιγμιαίως.

Ἡ λάμψις διέσχισεν ἀμέσως τὴν νύκτα, δευτέρα βολὴ ἐρρίφθη, καὶ ὁ ἕτερος ἱππεὺς μετιδὴ εἰς συνάντησιν τοῦ συντρόφου του.

Ἀμφότεροι προσεβλήθησαν εἰς τὴν κεφαλήν, ἀμφότεροι ἐφονεύθησαν ἐν ἀκαρεί!

Ὁ Λεμονιὲ δὲν ἐζήτησε πλειοτέρας πληροφορίας! Ἐν τούτοις παρετήρησεν ὅτι μετὰ τὸν διπλοῦν τοῦτον φόνον ὁ γέρο Ροβίνος ἔσπευσε νὰ ρίψῃ τὸ τυφέκιόν του ἐντὸς τοῦ Marne, σπεύδων δὲ διευθύνθη πρὸς τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ *Λευκοῦ ἵππου*.

Ὁ Λεμονιὲ ἠκολούθησε τὸ παράδειγμά του.

Οὕτω δὲ ἀμφότεροι βαδίζοντες ταχέως ἔφθασαν ταὐτοχρόνως σχεδὸν πρὸ τῆς φλιᾶς τοῦ ξενοδοχείου. Ὁ γέρο Ροβίνος ἔμελλε νὰ διαβῇ τὴν θύραν, ὅτε πάραυτα εὑρέθη ἀπέναντι τοῦ πράκτορος. Ἅμα ἰδὼν αὐτὸν ἐφώναξε·

— Ἐμεῖς καὶ πάλιν! εἶπε συσπῶν τὰς ὀφρῦς.

— Διατί ὄχι; ὑπέλαβεν ὁ Λεμονιέ.

— Καὶ πάλιν ἐξήλθετε;

— Βεβαίως.

— Ἀλλ' ἐπὶ τίνι σκοπῷ;

— Ἐπιθυμεῖς νὰ τὸ μάθῃς;

— Ἀναμφιβόλως.

Ὁ Λεμονιὲ ἐμειδίασεν.

— Μάθε ὅτι εἰμὶ λίαν περίεργος ἐκ φύσεως, εἶπεν, ὥστε ὅτε πρὸ ὀλίγου σὲ εἶδον ἐξερχόμενον ἐντὸς τῆς κλισίας τὸ ὅπλον σου, ἠθέλησα νὰ μάθω ἐπὶ τίνι σκοπῷ τὸ προώριζες.

— Πῶς; εἶπεν ὁ γέρο Ροβίνος, ὠχριῶν.

— Αἰ! αἰ! μὴ τρομάζεις, εἶπεν ὁ Λεμονιὲ, διότι εἶναι εὐτύχημα ἴσως διὰ σὲ, τὸ ὅτι παρευρέθην εἰς τὴν νυκτερινὴν ταύτην ἐκδρομήν σου.

— Πῶς γνωρίζετε . . . ;

— Σὲ εἶδον.

— Ἄ! φίλε μου, δὲν γνωρίζετε . . . πόσον δυστυχὴς εἶμαι . . . !

— Γνωρίζω ὅτι ἐξεδικήθης, καὶ ἰδοὺ τὸ πᾶν. Ἀλλὰ θὰ σὲ ἀναζητήσωσι, θὰ σὲ καταδιώξωσι, καὶ ἐὰν σὲ ἀνακαλύψουν. . . .

— Θίλουμι μὲ τυφεκίσει!

— Βεβαιότατα.

— Αἰ! ἀδιάφορον!

— Ἀλλὰ, γέρο Ροβίνε, τὸ γεγονὸς τοῦτο μεγάλως ἐνδιαφέρει, ἡ δὲ κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην μετὰ σοῦ συνομιλία μου, ἀποβλέπει πρὸ πάντων εἰς τὸ νὰ σὲ ἐνθαρρύνω περὶ τῶν συνεπειῶν τοῦ κακουργήματός σου.

— Τί θέλετε νὰ εἴπητε;

— Οὐδὲν . . . ἐκτὸς τοῦ ὅτι δύναμαι νὰ σὲ διασώσω, ἀπομακρύνων ἀπὸ σοῦ πᾶσαν ὑπόνοιαν.

— Δὲν ἐννοῶ.

— Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐννοήσῃς. Μόνον εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον ὅπως ἐκπληρώσῃς ἀκριβῶς ὅ,τι θέλω σοὶ διατάξει.

— Ὑμεῖς!

— Ἐγώ.

— Τίς εἶσθε λοιπόν;

— Ἰδοὺ καὶ ἄλλο τι ὅπερ εἶναι ἀνωφελὲς νὰ γνωρίζῃς.

Ἐν τούτοις, ὅταν τῇ ἐπαύριον θέλουσι παρουσιασθῇ εἰς τὸ ξενοδοχεῖόν σου, ὅπως καὶ εἰς τὰς οἰκίας ὅλων τῶν κατοίκων Βαρὲν διὰ νὰ ἐνεργήσωσιν ἐρεύνας πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ δολοφόνου τῆς νυκτὸς ταύτης, θέλω παρουσιασθῇ πλησίον σου καὶ θέλεις μοὶ ἐπιτρέψει νὰ ὁμιλήσω χωρὶς νὰ μὲ διακόψῃς. Ἀκούεις;

— Κάλλιστα.

— Εἴμεθα σύμφωνοι;

— Καθ' ὅλα!

— Ἤδη δὲ ἐπίστρεψον εἰς τὸν κοιτῶνά σου,

γέρο Ροβίνε, κοιμήθητι ἡσύχως, ὡσεὶ οὐδὲν ἔκτακτόν τι συνέβη, μὴ φοβεῖσαι δὲ ποσῶς διὰ τὰς συνεπείας τῆς ὑποθέσεως ταύτης.

— Εἰς αὔριον λοιπόν, εἶπεν ὁ γέροΡοβίνος.

— Εἰς αὔριον! ἀπεκρίνατο ὁ Λεμονιέ.

Τῇ ἐπαύριον, ὅπως εἶχε προΐδει ὁ Δεμονιὲ, ἡ ὑπόθεσις ἐκείνη τῆς νυκτὸς προύκάλεσεν ἐν Βαρὲν ἓν τάγμα Πρώσσων, ὅπερ εἶχε λάβει διαταγὴν νὰ προσβάλῃ τὴν χώραν καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις, καὶ ἀνακαλύψῃ τὸν δολοφόνον τῶν δύο λογχοφόρων.

Λεπτομερεῖς ἔρευναι ἔμελλον νὰ ἐνεργηθῶσιν εἰς πάσας τὰς οἰκίας, ἀπόλυτος δὲ πληρεξουσιότης εἶχε δοθῇ εἰς τὰς ἀρχὰς ὅπως διευκολυνθῶσιν αἱ ἐπιδιωκόμεναι ἔρευναι.

Ἀπὸ τῆς αὐγῆς πᾶσαι αἱ οἰκίαι κατελήφθησαν, ἢ ἐπετηρήθησαν, αἱ δὲ ἀνακρίσεις ἤρξαντο. Ἀλλὰ, ἐνῷ αἱ διατάξεις αὗται ἐλήφθησαν, ἴσως εἶναι ἐνδιαφέρον νὰ διηγηθῶμεν τί συνέβαινεν ἐντὸς τοῦ ὀχήματος ὅπου ἀφήκαμεν τὸν Ροβέρτον Λένλαϊ ἐν συνοδίᾳ μετὰ τοῦ Ματὼν καὶ τοῦ Παλώ.

Η ΟΛΕΘΡΙΑ ΝΥΞ.

Ἡ νὺξ τὴν ὁποίαν διῆλθον οἱ ἐν τῷ φορητῷ ὀχήματι ὑπῆρξε πλήρης ἀνησυχιῶν καὶ δραματικωτάτων συμβεβηκότων.

Ὁ καιρὸς ἦτο τερπνότατος. Ἡ σελήνη εἴπομεν ἤδη ὅτι εἶχεν ὑψωθῇ, ἐνῷ ὁ Παλὼ μετὰ τοῦ Ματὼν ἐγκαταλείψαντες τὴν Ἰωάνναν καὶ τὸν Ροβέρτον μετέβησαν πρὸς ἀναζήτησιν στέγης ὅπως ἀναπαυθῶσιν.

Ἐν τούτοις δὲν ἀπομακρύνθησαν πλέον τῶν 100 μέτρων. Ἀφ' ἑνὸς ἠννόουν ὅτι δὲν ἦτο φρόνιμον νὰ ἐκτεθῶσι προσεγγίζοντες εἰς τὸ χωρίον καὶ δίδοντες ὑπονοίας εἰς τοὺς ἀρχαίους φίλους καὶ συντρόφους των οἵτινες εὑρίσκοντο ἐκεῖ, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἔπρεπε νὰ ἐπαγρυπνῶσι μετὰ σταθερότητος καὶ προθυμίας ἐπὶ τοῦ Ροβέρτου Λένλαϊ.

Αἱ πρῶται ὧραι ὑπῆρξαν γαλήνιοι

Ὁ Ροβέρτος εἶχε ριφθῇ ἐπί τινος ψιάθου ἐντὸς τοῦ ὀχήματος, ἐνῷ δὲ ἡ Ἰωάννα περιεφέρετο παραδεδομένη εἰς τρομερωτάτας βασάνους, ἐκεῖνος εἶχεν ἀποκοιμηθῇ. Ὁ ὕπνος του διήρκεσεν ἐπὶ μίαν σχεδὸν ὥραν. Αἴφνης ὁ Ροβέρτος ἀνεσκίρτησε καὶ ἐγερθεὶς ἔντρομος, ἀνεκάθησεν. Ἡ βολὴ ἥτις εἶχε φονεύσει τὸν δυστυχῆ λογχοφόρον εἶχεν ἀντηχήσει.

— Τί εἶναι τοῦτο; εἶπεν ὁ Ροβέρτος· ὠνειρεύθην ἄρα γε; ἢ κακῶς ἤκουσα; . . .

— Κρότος τυφεκοβολῆς, συνεπλήρωσεν ἡ Ἰωάννα.

— Δὲν εἶναι ἄρα ὄνειρον· τί εἶναι λοιπόν;

Ἡ Ἰωάννα ἔσεισε τὴν κεφαλήν.

— Πρῶσσός τις ὑποπεσὼν εἰς ἐνέδραν! ἀπεκρίνατο μετὰ ἀθυμίας — διότι καὶ αὐτὴ ἐπίσης ἐφοβεῖτο — ὥστε δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ μεριμνῶμεν πλειότερον.

— Νομίζεις;

— Δύνασαι νὰ ἐπαναλάβῃς, Ροβέρτε, τὸν διακοπέντα ὕπνον σου.

Ἡ ἐξήγησις αὕτη ἦτο ἀξία παραδοχῆς.

Ὅθεν ὁ Ροβέρτος ἐπίστευσεν, ἔμελλε δὲ νὰ λάβῃ τὴν ὁριζόντειον στάσιν του, ὅτε νέος κρότος ἠκούσθη.

— Καὶ πάλιν! εἶπεν ἐγερθεὶς καθ' ὁλοκληρίαν

Ἡ Ἰωάννα ἔδραμε πρὸς τὸ παράθυρον.

— Τί συμβαίνει; ἠρώτησεν ὁ Ροβέρτος.

— Λάβε ὑπομονήν.

— Βλέπεις τι;

— Μάλιστα.

— Ὁμίλησον! Ὁμίλησον!

— Εἶναι ὁ Παλὼ . . . ἰδοὺ καὶ ὁ Ματών.

— Τί πράττουσι;

— Ἔρχονται πρὸς τὸ μέρος τοῦτο.

— Μήπως καταδιώκονται;

— Δὲν πιστεύω. . . .

— Ἄ! τί συμβαίνει;

Ἡ θύρα ἠνοίχθη. Ὁ Παλὼ μετὰ τοῦ Ματών εἰσῆλθον.

— Λοιπόν, εἶπεν ὁ Ροβέρτος, ἠκούσατε, ὡς ἡμεῖς; Τί σημαίουσιν οἱ δύο οὗτοι πυροβολισμοί;

Ὁ Ματὼν συνέσπασε τὰς ὀφρῦς καὶ ἐποίησε βιαίαν τινὰ κίνησιν.

— Ἐὰν δὲν ἠπατήθη ἡ ὅρασίς μου, ἀπεκρίνατο διὰ φωνῆς ὑποκώφου, συνέβη γεγονός τι δυσάρεστον δι' ἡμᾶς.

— Ὁποῖον;

— Διπλοῦς φόνος ἐξετελέσθη. Δύο νεκροὶ λογχοφόροι ἀνεκαλύφθησαν ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Marne.

— Εἶσαι βέβαιος;

— Ὦ! πληρέστατα· ἐὰν δὲ δὲν ἀνακαλυφθῇ ὁ δολοφόνος μέχρι τῆς ἐπαύριον, φόβος ὑπάρχει μήπως διέλθωμεν κακὰς ὥρας.

Ὁ Ροβέρτος ἐσκέφθη ἐπί τινας στιγμάς.

— Δυνάμεθα λοιπὸν νὰ διακινδυνεύσωμεν; εἶπε μετὰ πεῦστιώσης ἀγωνίας.

— Ἀκριβῶς!

— Ἴσως δὲ καὶ συλληφθῶμεν;

— Πολὺ πιθανόν.

— Τότε δὲν πρέπει νὰ περιμένωμεν, ἀλλὰ εἰς τὴν στιγμὴν νὰ ἀναχωρήσωμεν ὅπως ἀποφύγωμεν πᾶσαν ἀνακαλυψίν μας.

Ὁ Ματθὼν ἐποίησε σημεῖον ἀποποιήσεως.

— Αὕτη εἶναι ἡ μᾶλλον ἀπερίσκεπτος ἀπόφασις τὴν ὁποίαν ἠδύνατό τις νὰ συμβουλεύσῃ. Ἀπεκρίνατο, οὐδεμία δὲ ἄλλη ἀπόπειρα ἐκτὸς αὐτῆς δύναται νὰ μᾶς ἐπιβαρύνῃ πλειότερον διὰ τῶν ὑπονοιῶν τῶν Πρώσσων.

— Τί νὰ πράξωμεν λοιπὸν τότε;

— Νὰ μείνωμεν.

— Μετ' ὅλον τὸν κίνδυνον;

— Μετ' ὅλον τὸν κίνδυνον!

Ὁ Ροβέρτος ἐπήδησεν ἀπέναντι τοῦ Ματθών.

— Ὄχι! ὄχι! ἀνέκραξεν· εἶναι ἀδύνατον. Ἄλλως τε, δὲν ἔχω οὔτε τὴν ἀπάθειαν, οὔτε τὴν ἀναγκαίαν ἐξύνοιαν. Συναισθάνομαι ὅτι ἐὰν ἤθελα θέλω προδοθῆ, θέλω εἶπει τίς εἶμαι, καὶ θέλω σᾶς καταστρέψει χωρὶς οὐδὲ ἐγὼ νὰ διασωθῶ.

— Ποία λοιπὸν εἶναι ἡ ἰδέα σου; εἶπεν ὁ Ματθών.

— Νὰ ἀναχωρήσω.

— Καὶ θὰ μᾶς ἐγκαταλίπῃς;

— Θέλατε μὲ συναντήσει ἀκολούθως.

— Ἄ! τὸ ὑπωπτεύομην ἀπό τινος! ὑπέλαβεν ὁ πιστὸν σκαπανεὺς δι' ὕφους περιφρονητικοῦ· ἰδοὺ οἱ ἄνδρες εἶτινες μᾶς διεγείρουσι καὶ πρὸς τοὺς ὁποίους ὑπακούομεν. Ὅταν ὁ κίνδυνος ἦναι μακρὰν ὁμιλοῦσιν ἀναιδῶς καὶ μεθ' ὑπερηφανείας, ἀλλ' ὅταν ἡ ὥρα τῆς ἀποφάσεως ἐπέλθῃ καθίστανται ἄνανδροι.

— Ματθών! εἶπεν ὁ Ροβέρτος μετ' ὀργῆς.

— Ἀνανδροι! ἐπανέλαβεν ὁ σκαπανεύς, χωρὶς νὰ δειλιάσῃ.

Ἀμέσως δὲ σχεδὸν ἐπανέλαβε μετὰ καταχθονίου καὶ ἀδυσωπήτου θράσους:

— Ἀλλὰ δὲν σοὶ ὑπολείπεται πλέον καιρός, εἶπεν· εὑρίσκεσαι ἐν ὁδῷ εἰς ἣν δὲν εἰσήλθομεν εἰμὴ κατὰ συμβουλήν σου, ὥστε πρέπει νὰ μείνῃς πλησίον μας μέχρι τῆς ἐσχάτης ὥρας. Μέχρι τέλους· ἀκούεις καλῶς; Τοῦτο δὲ σημαίνει μέχρι θανάτου. Ἐὰν δὲ διςάσῃς, ἢ ἐὰν προσπαθήσῃς νὰ μᾶς ἐγκαταλείψῃς ἢ νὰ μᾶς προδώσῃς, θέλεις δώσει λόγον εἰς ἐμέ!

Ἐν ᾧ δὲ ἐπρόφερε τοὺς λόγους τούτους ὁ Ματθών, ἐξέβαλε τοῦ θυλακίου του πολύκροτον τοῦ ὁποίου τοὺς σωλῆνας δηύθυνε κατὰ τοῦ Ροβέρτου. Ὁ Ροβέρτος ὠπισθοχώρησεν.

— Ἄ! θὰ σοὶ πληρώσω τὴν θρασύτητά σου! ἐψέλλισεν ἐντῷ παροξυσμῷ τῆς ὀργῆς του.

— Θὰ σοὶ πληρώσω ὅ,τι ἐπιθυμεῖς! ὑπέλαβεν ὁ Ματθών, ἀλλὰ σοὶ ἐπαναλαμβάνω ὅτι δὲν θὰ σὲ ἐγκαταλείψω πλέον καὶ ὅτι ἐὰν μᾶς ἐπέλθῃ δυςχήμα τι ἐκ τοῦ ἔργου σου, κατὰ σοῦ μόνου θέλω παραπονεθῆ. . . Ἤδη κανόνισον ἀναλόγως τὴν διαγωγήν σου.

Σιγὴ βαθεῖα ἐπεκράτησε μετὰ τὸν διάλογον τοῦτον. Ὁ Ματθών γογγύζων ἐπεμακρύνθη καὶ ἐκάθησεν ἔξω ἐπὶ τῆς φλιᾶς.

Ἐκεῖ λοιπὸν ἐγέμισε τὴν πίπαν του χωρὶς οὐδὲ λέξιν πλέον νὰ εἴπῃ.

Ἐν τούτοις ὁ Ροβέρτος ἔρριψεν ἐπ' αὐτοῦ βλέμμα ἄγριον, ἐδέησε δὲ ὅπως καταβάλῃ πᾶσας αὐτοῦ τὰς δυνάμεις ἵ ν ἀποφύγῃ τὸ νὰ πηδήσῃ περὶ τὸν τραχηλόν του. Ἠδυνήθη ὅμως νὰ κρατήσῃ ἑαυτόν. Οὐχ ἧττον διὰ ταχείας τινὸς κινήσεως, καθ' ἣν ὥραν ὁ Ματθών ἔχων τὰ νῶτα ἐστραμμένα πρὸς αὐτὸν, παρετήρει μετὰ προσοχῆς τὴν πεδιάδα ἥτις ἐξετείνετο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, ἤνοιξε καὶ αὖθις τὸ ὑπὸ τὴν κλίνην εὑρισκόμενον κιβώτιον καὶ ἐξήγαγεν ἀπ' αὐτοῦ πολύκροτον ὅπερ ἔσπευσε νὰ κρύψῃ ἐντὸς τοῦ θυλακίου του.

Ἐγνώριζε δὲ ἐκ τῶν προτέρων ὅτι ἦτο πλῆρες. Πάντα ταῦτα μετὰ τοσαύτης ἐξετελέσθησαν ταχύτητος ὥστε μόνη ἡ Ἰωάννα τὰ εἶχε παρατηρήσει. Καὶ ἄγνωστον μὲν ὁποῖος διαλογισμὸς ἐπῆλθε τότε ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτῆς, ἐν τούτοις ὅμως ὠχρίασε, συνέσταλε τὸ στῆθός της, καὶ ἀπηύθυνε βλέμμα ἱκετευτικὸν πρὸς τὸν Ροβέρτον. Εἶχεν ἤδη διακρίνει ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του τί συνέβαινεν ἐν αὐτῷ καὶ εἶχεν ἐννοήσει τὸ φοβερὸν σχέδιόν του.

— Ἀ! Ροβέρτε! Ροβέρτε! ἐψέλλισε μετὰ φωνῆς χαμηλῆς· τί προτίθεσαι νὰ πράξῃς;

— Σιωπή! εἶπεν ὁ τελευταῖος οὗτος.

— Δὲν θὰ πράξῃς τὸ κακούργημα τοῦτο!

— Σιώπα, σοὶ λέγω.

— Ἀλλ' εἶναι τρομερόν. Καὶ κατ' αὐτὴν ἀκόμη τὴν ὥραν καθ' ἣν ἐπαπειλούμεθα καὶ διατρέχομεν τοὺς μεγαλητέρους κινδύνους, διανοεῖσαι περὶ νέου κακουργήματος!

— Ἔχω τὸν σκοπόν μου.

— Σκέφθητι ὅμως.

— Αὕτη εἶναι ἡ σωτηρία μας· ἔπειτα δὲ ὁ ἄνθρωπος οὗτος μοὶ κατέστη μισητός· μὲ ἐκάλεσεν ἄνανδρον! Ἴσως δὲ σκέπτεται νὰ μᾶς παραδώσῃ εἰς τοὺς ἐχθρούς μας, ὥστε ἔχω μέσον τι ὅπως τὸν ἐμποδίσω.

— Θεέ μου! Θεέ μου! ψέλλισεν ἡ Ἰωάννα ἡμιθανής.

— Καὶ αὖθις σοὶ ἐπαναλαμβάνω νὰ σιωπήσῃς, διέκοψεν ὁ Ροβέρτος.

Διὰ τῶν χειρῶν του δὲ ἐδράξατο τοῦ βραχίονος τῆς δυστυχοῦς τὸν ὁποῖον συνέθλιψεν ὅπως τὸν θραύσῃ. Ἡ Ἰωάννα τότε ἐσίγησεν.

Ἡ ἡμέρα ἐντελῶς εἶχεν ἤδη ἐπέλθει, μετ' αὐτῆς δὲ καὶ ἡ κίνησις ἤρξατο νὰ ἐναφαίνηται εἰς τὸ χωρίον· Ἀλλ' ἡ κίνησις αὕτη δὲν ὡμοίαζε πρὸς τὴν τῶν προηγουμένων ἡμερῶν. Τῳόντι, εὔκολον ἦτο νὰ παρατηρήσῃ τις ὅτι ἐπεκράτει ἄτακτός τις ἐρεθισμὸς ἐν τῷ προαστείῳ. Οἱ κάτοικοι ἔτρεχον τῆδε κἀκεῖσε σχηματίζοντες ὁμίλους.

Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν λιγχοφόροι διέβαινον καλπάζοντες, μακρόθεν δὲ διέκρινέ τις στιλβούσας τὰς λόγχας των γρατιωτῶν. Ὁ Ματθὼν ἐθεώρει τὴν κίνησιν ταύτην, τὰς συνεχεῖς ἐκείνας διαβάσεις, τὰ λόγχας, καθ' ἑκάστην δὲ στιγμὴν τὸ τέτωτόν του ἐσκυθρώπαζε πλειότερον. Τέλος ἠγέρθη. Εἰδός τι τρόμου εἶχεν ἐξέλθει τοῦ στήθους του, προσηλώσας δὲ τὸ φλογερὸν βλέμμα του ἐπὶ τοῦ ξενοδοχείου τοῦ *Λευκοῦ Ἵππου*, ἐξέβαλε κραυγὴν ἀσυναρτήτου.

— Τί συμβαίνει; εἶπεν ἡ Ἰωάννα.

— Ἔρχονται.

— Τίνες;

— Οἱ Πρῶσσοι.

— Ἀλλὰ δὲν καταδιώκουσιν ἡμᾶς.

— Τίς οἶδε;

Τὴν στιγμὴν ταύτην ὄπισθεν τῆς κεφαλῆς τοῦ Ματθὼν ἐφάνη ἡ τοῦ Πελώ.

— Μάλιστα, τίς οἶδε; ἔχεις δίκαιον, ἐπεδοκίμασε, διότι τὴν νύκτα τιύτην συνέβησαν ἔκτακτα γεγονότα.

— Ὁποῖα;

— Διπλῆ δολοφονία.

— Τὸ ὑπωπτεύομην.

— Τὴν στιγμὴν δὲ ταύτην πανταχόθεν ἐπιδιώκονται ἔρευναι, δὲν θέλουσι δὲ βραδύνει νὰ ἔλθωσι καὶ ἐνταῦθα.

— Τότε ἂς προσέξωμεν καλῶς! εἶπεν ὁ Ματθών.

Προυχώρησε δὲ βήματά τινα ὅπως μεταβῇ ἔμπροσθεν τῶν προχωρούντων Πρώσσων.

Ἀλλὰ τὴν αὐτὴν στιγμὴν, ὁ Ροβέρτος εἶχε προχωρήσει διά τινος αὐτομάτου καὶ ἀκουσίου σχεδὸν κινήσεως, καὶ ὥστε εἶχε κυριευθῇ ὑπό τινος αἰφνιδίου ἀποφάσεως. Σφίγξας δὲ τὴν λαβὴν τοῦ πολυκρότου ὅπερ εἶχε προετοιμάσει, διηύθυνε μετὰ ψυχροῦ φλέγματος τὸν σωλῆνά του κατὰ τοῦ Ματθών.

Ἡ βολὴ ἐρρίφθη, ὁ δὲ Ματθὼν προσβληθεὶς μεταξὺ τῶν δύο ὤμων, ἐκυλίσθη ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἐκβάλων κραυγὴν θλίψεως καὶ ὀργῆς.

— Ἄ! τὸν ἄθλιον! ἐφονεύθη, ἀνέκραξεν τεταραγμένη ἡ Ἰωάννα.

Ὁ Ματθὼν εἶχεν ἤδη προσβληθῇ θανασίμως.

Τὸ αἷμά του ἔρρεεν ἐν ἀφθονίᾳ ἐκ τῆς πληγῆς, τὸ δὲ σῶμά του συνεστρέφετο ἐξ ἰσχυρῶν ἀγωνίας σπασμῶν. Ἐν τούτοις, ἔσχεν εἰσέτι τὴν δύναμιν τοῦ νὰ μεταβῇ συρόμενος μέχρι τοῦ Ροβέρτου, πρὸς ὃν ἔρριψε βλέμμα πλῆρες ἀγρίου μίσους, καὶ ἠλλοιωμένον ἐκ τῆς ἐκδικήσεως.

— Ροβέρτε, τῷ εἶπε μὲ χεῖρας συνεσπασμένας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὅπερ μετ' ὀργῆς οἱ δακτυλοί του ἀνέσκαπτον· εἶσαι δολοφόνος! ἄτιμος!. . .

Ὁ Ροβέρτος ὕψωσε τοὺς ὤμους καὶ ἐμειδίασε

— Ἔρχονται, ἐξηκολούθησεν ὁ Ματθών, τοὺς ἀκούεις; Τὰ πάντα θέλω τοῖς εἰπεῖ. Θέλουσιν ἀκούσει τὴν φωνὴν θνήσκοντος· σὺ δὲ! σύ!

— Ἐγώ! ἀπεκρίνατο ὁ Ροβέρτος δι' ὕφους δριμέος, καὶ κύπτων πρὸς τὸν ἐπιμοθάνατον ἐγὼ, θέλω τοὺς εἰπεῖ ὅτι οὐ εἶσαι ὁ δολοφόνος τῶν δύο λογχοφόρων, ὅταν δὲ μάθωσιν ὅτι σὲ ἐτιμώρησα διὰ τὸ διπλοῦν τοῦτο κακούργημα, οὐδένα πλέον θέλουσιν ἔχει λόγον ὅπως μὲ συλλάβωσι, καὶ θέλω εἶναι ἐλεύθερος, καὶ θέλω διασωθῆ!

Ὁ Ματθὼν ἔστρεφε βλέμματα θλοσυρά.

Ἤκουε χωρὶς νὰ ἐννοῇ· πελιδνὸν ὠχρότης ἐκάλυψε τὴν ὄψιν του, ἡ δὲ ὄρασίς του ἐκαλύφθη ὑπὸ μέλανος πέπλου.

— Ἄθλιε! ἐψέλλισε· σὺ εἶσαι ὅστις μὲ ὥθησας εἰς τὴν ἐπανάστασιν καὶ εἰς τὰ κακουργήματα. Ἄ! Ἐὰν ἐγνώριζον!. . . Ἀλλ' εἶναι ἀργά.

Ἤδη. . . θέλω ἀποθάνει. . ., ποῦ εἶ ἔρχομαι; Τίς μοὶ ὁμιλεῖ; Τίς ἔρχεται; Ἄ! Ἰωάννα! Παλιώ! Θεέ μου!

Οὗτοι ὑπῆρξαν οἱ τελευταῖοί του λόγοι.

Τὸ στῆθός του ὑψώθη βιαίως καὶ ἔτεινε τὰς δύο ἀπέλπιδας χεῖράς του, ἡ δὲ κεφαλή του ἐπανέπεσε βαρέως κατὰ γῆς. Εἶχεν ἤδη ἀποθάνει. Τὴν αὐτὴν στιγμὴν στρατιῶταί τινες ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν ἑνὸς ἀξιωματικοῦ τὸν ὁποῖον συνώδευεν ὁ Λεμονιέ, παρουσιάσθησαν παρὰ τὴν ἄμαξαν. Ἐπί τινας στιγμὰς ἡ θέα τοῦ πτώματος τοῦ Ματὼν τοὺς ἔκαμε νὰ διστάσωσιν, ἀλλ' ἔπειτα ὁ ἀξιωματικὸς ἀπευθύνθη πρὸς τὸν Ροβέρτον:

— Τί εἶναι τοῦτο; ἠρώτησε γαλλιστί.

— Ὁ ἀνὴρ οὗτος εἶναι ὁ δολοφόνος τὸν ὁποῖον ἀναζητεῖτε, ἀπεκρίνατο ὁ Ροβέρτος· τὴν νύκτα ταύτην μὲ ἐγκατέλιπε χωρὶς νὰ μὲ προειδοποιήσῃ, τὴν δὲ πρωΐαν ταύτην ἐπανῆλθεν ὅπως μοὶ διηγηθῇ αὐθαδῶς τὸ κακούργημά του. . . Τότε λοιπὸν δὲν ἠδυνήθην ν' ἀναχαιτίσω ἐμαυτὸν διὸ καὶ τὸν ἐφόνευσα.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἐποίησε σημεῖον τῆς κεφαλῆς.

— Ἀξιόλογα τὸ ἐφαντάσθη, παρετήρησεν ὁ Λεμονιέ· ὁμολογῶ ὅτι καὶ ἐγὼ εἰς τὴν θέσιν σου τοιοῦτόν τι ἤθελον ἐπινοήσει. Ἀλλὰ, τὸ ἔγκλημα ὅπερ διεπράξατε ἀπέβη εἰς μάτην, κύριε Ροβέρτε.

— Πῶς; εἶπεν ὁ τελουταῖος οὗτος.

— Μήπως ἔχετε σκοπὸν νὰ προσποιηθῆτε ὅτι δὲν μὲ ἀνεγνωρίσατε;

— Τῷ ὄντι· μὴ φαίνεται. . .

— Μὴ προσποιεῖσθε ὅτι ἐλησμονήσατε· Ὁνομάζομαι Λεμονιέ. Ἀνήκω εἰς τὴν ἀστυνομίαν, καταδιώκω δὲ ὑμᾶς.

— Ἐμέ!

— Μάλιστα, ὑμᾶς! Ὀφείλετε νὰ ἐννοήσητε ὅτι, ἐὰν μὲ βλέπητε τὴν στιγμὴν ταύτην, τοῦτο σημαίνει ὅτι ἔλαβον πάσας τὰς προφυλάξεις μου.

— Τί θέλετε νὰ εἴπητε;

— Ὅτι ἐπωφελοῦμαι τῆς περιστάσεως τοῦ νὰ σᾶς συλλάβω.

— Ἐπὶ τίνι δικαιώματι;

— Ἐπὶ τῷ δικαιώματι ὅπερ μοὶ παραχωρεῖ ἡ πρωσσικὴ ἀρχή.

— Καὶ διὰ ποίαν κατηγορίαν;

— Κατηγορεῖσθε ὅτι εἶσθε ὁ δολοφόνος τὸν ὁποῖον ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν ἀναζητῶ.

— Δολοφόνος!

— Ἴσως ἐλησμονήσατε τὴν οἰκίαν τῆς ὁδοῦ Ροσέρ.

— Ἀγνοῶ τί θέλετε νὰ εἴπητε.

— Πᾶσαι αἱ ἐπὶ τούτου ἀποδείξεις εὑρίσκονται εἰς χεῖράς μου. Σᾶς συλλαμβάνω λοιπὸν δι' ἔγκλημα δημοσίου δικαίου, τὴν δ' ἐσπέραν ταύτην θέλετε περικλεισθῆ ἐντὸς τῶν τεσσάρων τοίχων εἱρκτῆς τινος.

Ὁ Ροβέρτος ἠννόησεν ἤδη ὅτι ἀπώλετο. Ἦτο μὲν ἀποφασισμένος ὅτι θέλει ἀποθάνει ἀλλὰ δὲν ἐπεθύμει θάνατον ἐγκλήματος οὐδὲ τὸ φοβερὸν τέλος τῆς ἀγχόνης. Ὅθεν πάραυτα ἰσχυράτισε τὴν ἀπόφασίν του. Τὸ πολύκροτον, διὰ οὗ εἶχε φονεύσει τὸν Ματὼν, εὑρίσκετο εἰσέτι εἰς τὴν χεῖρά του. Δι' αἰφνιδίου λοιπὸν καὶ ταχείας τινὸς κινήσεως προσῆρμοσε τὸν σωλῆνα ἐπὶ τοῦ κροτάφου του, ἔμελλε δὲ νὰ πιέσῃ τὴν σκανδάλην, ὅτε ὁ Λεμονιὲ αἰφνιδίως ἀπέσπασεν αὐτὸ ἐκ τῶν χειρῶν του, καὶ τὸ ἔρριψε κατὰ γῆς.

— Εἰς τὸν δήμιον ἀνήκεις! εἶπε μετ' εἰρωνείας. Δὲν θέλεις διαφύγει τὸν αἰσχρὸν θάνατον ὅστις σὲ περιμένει. Ἔμπρὸς λοιπὸν ἔμπρός! καὶ μὴ λησμονῇς ὅτι ἐπιβλέπω ἐπὶ σέ.

Ὁ Ροβέρτος δὲν ἀπήντησεν. Οὕτω λοιπὸν ὁ ὀλιγάριθμος στρατὸς ἐτέθη εἰς κίνησιν, ἡτοιμάζετο δὲ νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ, ὅτε αἴφνης ἠσθάνθη χεῖράς τινὰ θλίβουσαν τὴν ἰδικήν του.

— Ἰωάννα, εἶπεν ὁ Ροβέρτος.

Ἡ δυστυχὴς γυνὴ τῷ ἐνεχείρισε λάθρα φιάλην τινά.

— Ροβέρτ, ἐψιθύρισε, Ροβέρτε, δὲν θέλεις νὰ ἀποθάνῃς ἐπὶ τῆς ἀγχόνης· δὲν ἔχει οὕτω; Λάβε λοιπὸν τὴν φιάλην ταύτην, καὶ πίε τὸ περιεχόμενον ἐντὸς αὐτῆς δηλητήριον, συγχώρησόν μοι δὲ τὴν ὑστάτην ταύτην ἔνδειξιν τοῦ ἔρωτος, τὴν ὁποίαν σοὶ προσφέρω.

Ὁ Ροβέρτος ἐποίησε σημεῖον ἐνθουσιασμοῦ, ἔλαβε τὴν φιάλην ἐκ τῶν χειρῶν τῆς νεάνιδος, πρὶν δὲ λάβωσι καιρὸν νὰ ἀντιστῶσιν εἰς τὴν ἀπόφασίν του ταύτην, εἶχε καταπίει τὸ περιεχόμενον δηλητήριον.

— Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ! ἀνέκραξε· σὺ μόνη μὲ ἠγάπησας, καὶ πρὸς σὲ μόνην διευθύνεται ὁ τελευταῖός μου διαλογισμός!

Ἔλαβε ὅτε τὴν κεφαλὴν τῆς Ἰωάννας ἐντὸς τῶν χειρῶν του καὶ ἐνεγκαλίσθη αὐτὴν διὰ μανιώδους ἐνθουσιασμοῦ. Τοῦτο μόνον ἠδυνήθη νὰ πράξῃ. Μετὰ ἓν λεπτὸν ἔπεσε κεραυνόπληκτος πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Λεμονιέ.

ΤΕΛΟΣ.

SISMANOGLIO
MEGARO